

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

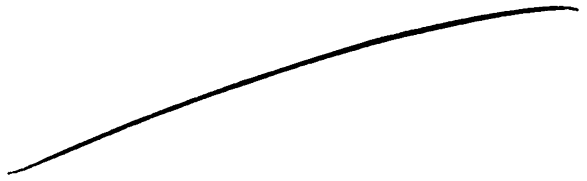
About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

Confined to library because of its great rarity.

Confined to the library.

~~271~~
Vet. Misc. II B. 27

ANTHOLOGIA GRAECA

CARMINUM CHRISTIANORUM

ADORNAVERUNT

W. CHRIST ET M. PARANIKAS.

LIPSIAE,
IN AEDIBUS B. G. TEUBNERI.
MDCCLXXI.

LIPSIÆ: TYPIS B. G. TEUBNERI.

PRAEFATIO.

Mirabundos audio meos amicos quaerentes, quo tandem pacto factum sit, ut a graecorum romanorumque poetarum tersa urbanitate veterumque scriptorum elegantia atque libertate ad christianorum hymnorum gravitatem Byzantinorumque spinas atque acumina deferrer. Qui ne vela me retrorsum dedisse transfugamque in aliena castra secessisse suspicentur, paucis iam exponam, quid rei me impulerit, ut studiis meis prioribus non relictis sed repositis huic litterarum generi per plus quam biennii spatium impensam operam navarem. Atque metricam quidem disciplinam Graecorum plene perspicere non posse cognoveram, nisi quas vices illa subiisset, accurate quaesitum et distinctum esset. Qua de causa veterum poetarum versus pangendi studiis examinatis, ad recentiora tempora delato ne christianorum quidem vatum artem neglegendam esse duxi. Quid? quod huic carminum generi eo magis animum nos advertere par erat, quod inde non nihil subsidii ad difficillimas quaestiones metricas solvendas redundaturum sperabamus. Nam neque christianos vates a veterum poetarum arte plane descivisse verisimile est et carmina eorum, quo propiora iis carminibus sint, quorum moduli musici etiam nunc exstant, eo plus inde lucis accipere patet. Atque latini quidem hymni et vergentis antiqui et inchoantis medii aevi Dresselii, Danielis, Monii, Wolfii, Schubigeri, aliorum ope tam docte et subtiliter illustrati sunt, ut doctissimorum editorum interpretumque vestigiis tuto insistere possis. At graeci adeo adhuc neglecti iacebant, ut neque commoda criticisque fundamentis innixa editio suppeteret neque de metricis rhythmicisque legibus, quibus versus eorum adstricti essent, certius quidquam constaret. Rud. enim Vormbaum, qui in Danielis Thesauri hymnologici volumine tertio delectum carminum ecclesiae graecae edidit, cum leges, quas poetae christiani in versibus factitandis secuti erant, nullas perspexisset, neque honorum librorum auxilio in periodis membrisque digerendis adiutus esset, adeo omnia susque deque habuit, ut ne novem odas quidem, quibus singuli canones constare solent, separaret. Tantis in turbis quid mirum erat, quod viri docti artem illorum poetarum ut omni impedimentorum genere obstructam et quasi sepultam expediri posse desperaverunt? Mihi diu multumque rem frustra tentanti tandem aliquando caligine paulatim discussa artis lineamenta,

numero syllabarum et accentuum concentu definita, clarius apparere coeperunt. Inde in meo exemplari Danielis Thesauri hymnologici turbas remove odasque suos in versiculos dividere conabar, cum felici casu tentamina mea duabus de partibus egregie promoti sunt. Atque primum quidem Haneberg, reverentissimus coenobii Benedictorum Monacensis antistes, de Pindari periodis versiculisque in academia nostra me disserentem similis artis commonuit, qua byzantinorum poetarum hirmos et troparia composita esse vir doctissimus J. B. Pitra in libro de hymnographia ecclesiae graecae nuper demonstrasset. Continuo librum a collega humanissimo mihi commodatum perscrutatus cum summo gaudio intellexi, lineolas a me ad separandos versiculos positas non modo auctoritate viri litterarum byzantarum inter paucos periti sed etiam, id quod multo plus valet, fide vetustissimarum membranarum comprobari atque confirmari; cum enim in illis singula cola punctis distincta essent, iam certo et comprobato fundamento indagatio numerorum niti videbatur. Tantum autem aberat, ut Pitra, quamvis egregiis subsidiis adiutus esset, artem poetarum ecclesiasticorum plane perspiceret ut mihi iam ante librum eius perlectum certae cuiusdam rei suspicio subnata esset, quam virum doctissimum fugisse non possum non mirari. Ille enim, cum strophis eorumque colis ex codicum fide divisis versiculos, qui in singulis strophis sibi invicem responderent, pari syllabarum numero constare recte intellexisset, una numeri syllabarum lege artem byzantinorum poetarum coerceri iudicavit. Hoc cum neque per se ipsum probabile esse videretur neque analogia hymnorum latinorum commendaretur, tum ex comparatis his octo versibus sibi respondentibus (apud Pitram p. XXXIV et in nostra editione p. 239)

προτυπῶν τὴν ταφὴν τὴν τριήμερον.	τὴν φωνὴν Γαβριὴλ τὴν χαρμόσυνον.
παρὰ δὲ ὕπερβου σταύρωσιν.	ἡ χαρὰ, θεομήτορ, ἡ ἔνθεος.
τῇ τῶν ζώντων ζωῇ καὶ δεσμούμεν.	δι' ἔμοῦ καταργείθω κατὰ κριμα.
τὸν δεσπότην, παμμάκαρ, τῆς κτίσεως.	ὁ θεὸς Ἀβραὰμ τῷ προπάτορι.

satis certe falsum esse coarguitur. Luce enim clarius est, non forte fortuna accidisse, sed a poeta data opera provisum esse, ut ne omnium octo versuum tertia, sexta, nona quaeque syllaba accentu careret. En praeclarum adiumentum, quod hac re percepta lucramur ad artem poetarum byzantinorum aestimandam et ad locos corruptos vel lacunosos restituendos. Accentuum enim ex concentu colligere possis, utrum carminis numeri assurgant an descendant, utrum sedate incedant an velociter rapiantur; denique rhythum, quem veteres poetae certo ac definito longarum et brevium syllabarum ordine expresserant, a poetis graecis medii aevi accentu indicatum sentias. Equidem eo confidentius hanc vim accentuum concentui in byzantinis carminibus assignavi, quod idem fere in latinis sequentiis, graecorum tropariorum illis quidem simillimis, accentus valere inter omnes constare noveram. Neque tamen haec res in omnibus versibus aequae atque in octo illis colis in

aprico posita erat. Ut enim eorum colorum, quae speciem anapaestici vel dactyllici numeri induerunt, omnes fere pedes accentu significati sunt, ita longe plurimis in versibus plerosque accentus nullo ordine fluctuare, paucos certae sedi adhaerere cognovi.

Praeterea aliam rem a Pitra neglectam tamquam per nebulam atque caliginem cernere mihi visus sum. Aliorum enim versiculorum confiniis mediam sententiam haud raro dirimi nec non nominum compositorum partes discindi, aliorum cum finibus maiorem quoque interpunctionem tantum non semper coniunctam esse animadverteram; inde versus non omnes pari modo disiungendos, sed plures in singularum periodorum societatem coniungendos esse eo certius conclusi, quo magis haec ratio et veteris poesis analogia et ipsa cantus natura confirmari videbatur.

Haec cum animo volutabam et veteris disciplinae metricae vestigiis insistens singularum odarum cola atque periodos vulgaribus notis describebam, doctus quidam iuvenis Graecus, Math. Paranicas, cuius industriam atque multifariam doctrinam iam antea cognoveram, me salutatum venit. Pauca igitur de aliis, de quibus sententiam me rogaverat, rebus confabulatus sermonem ad eas quaestiones transtuli, ad quas enucleandas totus tum incumberebam. Ille cupidissime me de cantilenis, quas puer didicerat, disserentem audire et primum vultu, tum voce significare, quantopere rationes a me propositas comprobaret. Quid multa? Alta iam voce celeberrima carmina cantare exorsus recte cola ac periodos me diremisse, et quid accentuum contentus in melodia valeret, luculentissime demonstravit. Summo igitur gaudio perfusus rem feliciter et inventam et comprobata amplius persequi literisque mandare constitui, et praeclaro exemplo edoctus, quantum vivae vocis peritia umbratici doctoris commenta adiuventur, Paranicam socium laboris adscivi.

Atque primum quidem modica commentatione lineamenta artis byzantinorum poetarum adumbrare exemplisque paucorum carminum illustrare in animo habebam; mox tamen exiguis dissertationis angustiis me virorum doctorum usui parum prospecturum esse intellexi. Neque enim commodus delectus hymnorum christianorum, quo lectores delegarem, exstabat, et voluminosae editiones Venetae Menaeorum, Triodii, Pentecostarii privato censu maiores esse videbantur. Quam ob rem fines libri prolatum et commentationem de arte metrica et musica byzantinorum melodorum cum anthologia graeca carminum christianorum coniungere decrevi: arduum mehercule et laboriosum opus, quod diu reluctatus et paene invitatus suscepi. Nova enim spatia mihi, tot tantisque negotiis alioquin distracto, permetienda esse intellexi et animum meum veterum scriptorum libros elegantissimorumque poetarum carmina in deliciis habentem gravate ad hoc literarum genus avocavi. Neque hoc ita dico, tamquam christianae doctrinae gravitatem cum Musarum decora gratia coniungi posse negem, aut sacrae poesis maiestatem prae levitate profanorum carminum spernam atque contemnam. Immo vero

Davidis psalmorem grandem sublimitatem venerabundus admiror, neque latina nostra carmina ecclesiastica ultimum locum inter multiplices Musarum foetus obtinere iudico. At homines byzantini ut in reliquis vitae humanae studiis, sic in hoc quoque literarum genere artificiosam quandam subtilitatem potius quam veros animi affectus sequebantur, quo factum est, ut plerique melodi, cum divino afflatu et gratae simplicitatis sensu carerent, theologiarum rixarum spinas atque argutias suis carminibus intexerent. Accedit quod canones, quo hymni genere nulli magis studebant, et prolixiores et angusto sententiarum orbe inclusi sunt, unde usu venit, ut et eadem res usque ad satietatem recoctae taedium animo moveant et compages carminum plerorumque alienis sententiis admixtis turpiter laxatae dehiscant. Quamquam igitur inter byzantina carmina non deerant, quae et sententiarum gravitate et modorum dulcedine me quam maxime captum tenerent, tamen multo maior pars idiomelorum et canonum animum ita defatigabat, ut plus semel onus gravissimum meis cervicibus impositum excutere cogitarem. Contra mecum reputabam, quam turpe esset rem, qua literas haud mediocriter me promoturum multisque gratam operam praestaturum esse confisus eram, fastidio quodam animi derelinquere; nec non amicorum adhortationes atque indefessa socii mei Paranae industria animum deficientem denuo erigebant et stimulabant. En, benevole lector, ad umbilicum perductum librum, quo thesauros paene reconditos poesis byzantinae reclusimus, singularem quandam versus faciendi artem aperuimus, multas quaestiones de generibus ecclesiasticorum carminum eorumque auctoribus illustravimus, denique falsas opiniones haud paucas removimus atque redarguimus.

Priusquam autem prooemiandi finem faciam, de ambitu huius anthologiae, de criticis subsidiis, de commentariis et indicibus pauca mihi praemonenda esse video. Atque primum quidem hanc anthologiam non intra fines byzantini imperii coercere, sed vetera carmina christiana adiicere mihi visum est. Quamquam enim quaestionibus de byzantinis hymnis pertractatis ad hunc librum conscribendum adducti eramus, tamen praeclara illa monumenta veteris poesis christiana eo minus excludenda duximus, quo acceptiorem viris doctis commodam eorum editionem futuram esse sperabamus. Namque liber Boissonadii, qui Synesii hymnos et Gregorii odas selectas in quinto decimo tomo Poetarum graecorum sylloges edidit, dudum divenditus est, et Danielis Thesaurus hymnologicus Synesii, Methodii, Naassenorum carminibus caret. Byzantina vero aetas cum ecclesiasticis melodis fecundissima fuisset, nos ea potissimum carmina selegimus, quae graeca ecclesia in Officiorum libros receperat et sua quasi auctoritate sanxerat. Neque solum ecclesiastica carmina hoc libro edenda curavimus, sed etiam alia quaedam, quae, cum numquam in coetibus hominum christianorum cantata essent, tamen ad sacras res et ad doctrinam christianam pertinere videbantur; qua in re vereor, ne in criminationes atque calumnias eorum incidamus, qui haereticorum quoque Naassenorum psalmo et Synesii hymnis,

quos philosophicos rectius quam christianos dicas, locum concessum esse aegre ferant. At nos, cum nec odio nec studio traheremur, quidquid praecleari carminis vates christiani divino spiritu inflati composuerant, oblivione obrui nolumus.

Subsidia autem critica in singulis carminibus recognoscendis partim ex libris et manu scriptis et prelo excusis hausimus, partim mentis acumine ipsi peperimus. Atque ecclesiastica carmina ita hominum animis infixata haerebant et cantorum modis numerorumque legibus ab effusa labe tuta erant, ut codices excussi vulgatas lectiones fere ubique confirmarent, et raro coniecturas ad numeros restituendos aut sententias expediendas tentare cogremur. Neque tamen illa omni interpolatione vacasse cum libris collatis, tum argumentatione facta plus semel evicimus. Namque et Mariae cultu inde ab nono saeculo in dies latius patente multa theotokia addita sunt, et libri passim ita variant, ut cum alius aliud verbum vel colum exhibeat, tamen utraque lectio et syllabarum numero et accentuum contentu concordet. Quin etiam hic illic per longam saeculorum seriem latius corruptela gliscit, ut troparia sui hirmi numeros non iam sequi viderentur: quod ubi factum est, recentiores Graeci, utpote qui musicas modulationes variandi, quam artem criticam factitandi peritiores essent, veterum magistrorum praeceptis plane neglectis eiusdem odiae alii strophae alios modos accommodaverunt. Insigne huius rei exemplum in Ioannis canonis septimi versu decimo septimo p. 222 exstat, ubi numeros versus in vulgata lectione et Pentecostarii et Hirmologii *Κρεπέωόν με, Χριστέ, ἐπὶ τὴν πέτραν* misero turbatos nos codicis A lectione *τὴν ἀεικτον πέτραν* revocata feliciter sanavimus. Aliis locis, cum codicum subsidiis parum adiuti essemus, inveterata menda indicare quam remove re cautius esse duximus. Neque enim carminum ecclesiasticorum tam amplam et electam critici apparatus suppellectilem comparare nobis contigit, ut satis firma ubique fundamenta artis criticae nos iecisse gloriemur. Immo vero alios, quibus Corinthum adire licet, publice admonitos velim, ut Romanas, Parisinam, Russicas, Graecas bibliothecas perscrutati nostram penuriam suis divitiis augeant. Nos quidquid bibliothecae Monacensis et Vindobonensis suppeditabant, sedulo rimati neque Triodion neque plena Menaea reperire potuimus, quamquam vel exiguis his subsidiis instructi multos locos partim emendavimus partim perpolivimus. Idem valet de Synesii et Gregorii hymnis, qui, licet codicibus nec bonitate nec vetustate insignibus usi simus, tamen primum in hac editione iusto apparatu critico instructi prodeunt.

Ad postremum ut, quo consilio in libro adornando et partibus digerendis usi simus, edisseram, Prolegomenorum libros quatuor praemisimus, quorum primo cum poetarum recensu historiam christianae poesis graecae contexere, altero de singulis generibus carminum et ritualibus libris disserere, tertio artem versus faciendi poetarum byzantinorum explicare, quarto de musica disciplina disputare visum est; quarum partium paenultimam carminibus aliquot in nostram linguam conversis, ultimam melodiis ab Eustathio The-

reiano, archimandrita Tergestino, commodatis illustrandam curavimus. Latine quod de his rebus disputavimus, vereor ne multi, praesertim musici, qui, cum parum latine calleant, tamen artem illam singularem byzantinorum melodorum cognoscere cupiant, vituperent et conquerantur; et multo, si dis placet, lubentius ipse patria lingua usus essem, sed in libro de graecis rebus ad Graecos potissimum mittendo et omnium nationum hominum elegantiorum, quibus haec studia cordi sunt, usui destinato cum aut graece aut latine mihi loquendum esse intellexissem, ea lingua uti malui, qua viri docti diversarum nationum et olim in sermonis commerciis usi erant nec nunc uti prorsus destiterunt.

Carmina ipsa ita digessi, ut vetera a byzantinis seiungerem, in his autem ordinandis et genera carminum et poetarum tempora spectarem. Textui verborum lectiones varias codicum et editionum subieci, quo in apparatu quod vel apertos errores optimorum librorum enotavi, ii non reprehendent, qui quam saepe iam ex ductibus literarum vulgo neglectis sagacis viri acumine manus auctoris recuperata sit, usu cognoverunt. Bartholomeus enim Cutlumusianus, qui nostra memoria Menaeis et Triodio ecclesiae graecae edendis egregiam operam navavit et vetustissimos codices se excussisse testatur, tamen parum criticam artem promovit restituendaeque genuinae carminum formae profecit, quod neque quos codices contulerit, nec quas quoque loco discrepantes lectiones repererit, plene et accurate adnotavit. Criticis notis breves indiculos locorum veteris et novi Testamenti a poetis expressorum aut significatorum inserendos curavimus, quos colligendi curam Paranicus meus totam in se receperat. Verba vero carminum ipsa, si formam et versus spectes, primum pleraque in lucem prodire videntur; quamquam enim iam saepe prelo excusa sunt, tamen primum in hoc libro eandem speciem, quam reliquarum nationum carmina, prae se ferunt. Quin etiam Teubnerianae officinae egregiis subsidiis adiutus non solum versiculos, sed etiam periodos in sua cola divisas, id quod ne in latinis quidem nostrisve odis factum vidimus, exprimendas oculisque subiiciendas curavimus. Denique corrolarii instar, quod multis exoptatum fore speramus, Paranae industria duos indices copiosissimos libro subiecit, quorum priore, quo loco cuiusque carminis modi scripti sint, altero, quae carmina poetarum byzantinorum in libros ecclesiasticos recepta sint, cognoscere possis.

Scribebam Monachii sacra hebdomade anni 1871.

WILHELM CHRIST.

PROLEGOMENA.

LIBER PRIMUS.

DE POETIS CHRISTIANIS GRAECIS.

Poetarum agmen in hac anthologia carminum christianorum graecorum ducit Synesius Cyrenaicus. Huic primum locum propterea assignandum duximus, quod ipse in exordio hymni septimi primum se cantilenam Iesu Solymitano, praeclarissimo virginis filio, panxisse gloriatur. Quamquam vereor, ut verius hoc vates Cyrenaicus dixerit, quam poeta Venusinus primum se Aeolium carmen ad Italos modos deduxisse iactavit. Namque ante Synesium iam tertio post Christum natum saeculo inter Ophitas Naassenos Valentinianos haereticos exstitisse constat, qui versibus christianam, quam profitebantur, doctrinam explicarent (cf. Pitra Hymnographie de l'église grecque p. 40 sq.) et quarto saeculo medio Gregorius theologus gravissimis carminibus morum severitatem christianam commendaverat. Verum haereticorum hymnos, quippe quos ecclesia orthodoxos damnasset, Synesius ne numerasse quidem probatur, et Gregorii carminum notitia e remotis Cappadociae regionibus usque in Africanum agrum illo tempore nondum penetrasse videtur. Neque enim ita poetam Cyrenaicum excusarim, ut, quod cantilenae modos (νόμον) se primum in Christi honorem panxisse dixit, vetustiores hymnos, si qui extarent, tamen ad canendum parum accommodatos eum significasse dicam.

Integrum vero librum decem hymnorum quod in hunc delectum carminum christianorum recepimus, merito reprehendere possis, quandoquidem plerique non christianae fidei simplicitatem, sed tumida philosophorum neoplatonicorum de rebus divinis somnia exponunt. Quid? quod quinque tantum hymnos, quintum septimum octavum nonum decimum dico, christianus factus composuisse probatur; quorum septimo tres magos Iesu infanti dona offerentes laudat, nono dominum nostrum ad inferos descendentem rursusque de mortuis resurgentem praedicat, quinto Christi, virginis integrae filii, laudes cum philosophorum placitis de lumine omnium rerum fonte coniungit, octavo, quem ante tertium filium sibi natum (cf. v. 29) i. e. anno 405 aut 406 composuisse probatur (cf. H. Druon Études sur la vie et les oeuvres de Synesius p. 105 ff. et R. Volkmann Synesius von Cyrene S. 185) suavissimas

in sexto, logaoedicis versiculis

Ɀ _ _ _ _ _ vel Ɀ _ _ _ _

in septimo octavo nono, tetrapodiis spondaicis catalecticis

- - - - -

in quinto, denique anapaesticis monometris in reliquis hymnis usus est; monometros enim anapaesticos ubique, codicum fidem secutus, constitui, quoniam licentia hiatus et syllabae ancipitis creberrime in fine monometri admissa, ne bina metra sive quaternos pedes in singula cola coniungerem, prohibuit; idem autem quod paucos hypercatalecticos monometros sive catalecticas tripodias (III, 41, 141, 166) coniecturis removendas duxi, vereor ne calidius fecerim. Nam Plautum quoque comicum tripodias anapaesticis catalecticis dipodias acatalecticas immiscuisse, nuper in commentariis bavaricae Academiae a. 1871 p. 49 demonstravi.

Quod vero doricis odas se canere (I, 4) et doricis modis lyrae nervos intendere (VIII, 1) Synesius dicit, cave de dorica harmonia doricisve numeris interpreteris. Unius enim quinti hymni numeri gravitatem doricae harmoniae prae se ferunt; reliqui quantopere ab ea abhorreant, ex iis quae A. Boeckhius de rhythmis doriis in libro de metris Pindari p. 260 disputavit, facile intellegas. Immo vero doricae odas nomen ad sententiarum severitatem atque sublimitatem relatum voluisse poeta videtur, ut hoc grave et decorum poematum genus petulantiae et levitati lusus amatorii Anacreontis Ionis et Alcaei Sapphusque Aeolum obstrepere significaret. Praeterea ionica dialecto, qua Anacreonteorum auctores cum alii tum Gregorius theologus uti consueverunt, spreta doricis formas verborum adhibere maluit, quo magis tumor vocalium doricarum cum gravitate sententiarum concineret. Nam sua patria, quam a Doribus olim conditam esse constat, nihil poeta, ut dorica potissimum dialecto uteretur, commotus esse videtur. Vulgaris autem dialecti formas, quae multae in textum hymnorum irrepserunt, remove doricisque formis commutare sine codicum auxilio dubitavimus, quod ancipites haerebamus, quid scribarum somniculosorum errori, quid poetae ipsius neglegentiae, denique quid limitibus dialectorum parum discretis tribuendum esset.

Ad postremum ut, quae critica subsidia in hymnis Synesii recognoscendis habuerim, brevi moneam, tres codices Monacenses excussi, quorum primo (A) saec. XIII vel XIV exarato, sed multis correcturis defoedato iam Canterus, qui Basileae a. 1567 horum hymnorum editionem procuravit, se usum testatur, alter (M) recentissimus tot varias lectiones, ex alio libro procul dubio enotatas, in margine et supra lineam adscriptas habet, ut duorum codicum vice fungatur. Pleniorum autem notitiam horum codicum Monacensium qui desiderat, Hardtii Catalogum codicum manuscriptorum graecorum bibliothecae regiae bavaricae vel Krabingeri Synesii operum tom. I praef. X et XIV evolvat. Alio de fonte eoque nonnullis versibus locupletiore (IX, 7—11, 15, 21, 27—29) descendit codex Parisinus n. 1039 (P),

cuius ope Boissonade in Sylloges poetarum graecorum tomo XV nonnullos locos feliciter emendavit. Atque Boissonadii librum, in hoc quidem terrarum sinu rarissimum diuque a me frustra quaesitum, tandem Zottenbergii officiosa amicitia sub ipsa molimina belli atrocissimi Parisiis mihi transmisit. Ipsius autem codicis pleniorē notitiā quod nāncisci mihi non licuit, eo potissimum nomine doleo, quod Boissonade paucas tantum varias lectiones inde excerpserit, neque, sicubi a vulgato textu recessit, utrum emendata lectio codicis fide niteretur an ingenii acumini deberetur, religiose adnotavit. Neque J. C. Thylonis, qui lautissimas critici apparatus copias conquisiverat, opera multum adiutus sum, quoniam tam prolixos commentarios conscripsit, ut duobus programmatis non plus quam viginti quinque versus emendaret et illustraret.

Synesii decem hymnos in nostra anthologia carmina selecta Gregorii sequuntur, cui ab urbe, cuius episcopus fuerat, Nazianzeni, et a docta sapientia, qua fidei christianae integritatem contra haereticos defendebat, theologi cognomen inditum est. Huic quamquam secundum locum adsignavimus, tamen primas deferendas esse, si et temporum rationem et carminum indolem spectaveris, supra iam significavimus. Namque medio saeculo quarto cum floruisse et, priusquam Ptolemaidis episcopus hymnos pangere coepisset, anno 389 supremum diem obiisse inter omnes constat. Christianis vero praeceptis iam a parentibus christianis imbutus et acerrimus verae fidei vindex atque defensor factus in carminibus quoque, quae senem se conscripsisse testatus est, christianum fere, non philosophum sese gessit, quo factum est, ut summa apud byzantinos scriptores et melodos auctoritate valeret. De Synesio enim poeta altum silentium, nec Suidas lexicographus ut orationes eius et epistolas, ita hymnos quoque recensuit; Gregorium summum ubique theologum strepunt et praeclarum, quem aemularentur, vatem praedicant. Inprimis Cosmas Hierosolymitanus, celeberrimus canonum et triodiorum poeta, carmina eius divina admirabatur eorumque amplissimos commentarios conscripsit, quos nuper Ang. Maius in Spicil. Rom. tomo II in lucem edidit. Verum enim vero idem Gregorius episcopus, cum rhetorum et philosophorum scholas Alexandriae et Athenis frequentasset et grammatica disciplina diligentissime institutus esset, perpolitae orationis et limatae artis studiosissimus exstitit. Quin adeo nonnihil ex sententiis veterum philosophorum et ipsum hausisse, praestantissimus ὕμνος εἰς θεόν, qui est secundus in hac anthologia, declarat, quo numen divinum, omnium rerum principium et exitum, quod, cum omnia comprehendat, omnia tamen superet, sublimissima oratione praedicans Parmenidis et Empedoclis praeclaros versus feliciter aemulatus est.

Ecclesiasticis in coetibus Gregorii non magis quam Synesii carmina umquam in usu erant. Praeterquam enim quod Davidis psalmis et sacris canticis usu diuturno atque dignitate auctorum sancitis recentiorum poetarum carmina quamvis casta et orthodoxa gravate admiscebant, Gregorii poe-

mata ne apta quidem ad canendum erant. Longe enim maior eorum pars non lyricis cantusque modis accommodatis versiculis, sed longis versibus, dactylicis hexametris vel trochaicis septenariis vel iambicis trimetris, composita est. Huc accessit, quod episcopus Nazianzenus id maxime suis carminibus egit, ut hominum animos ab rerum inanium studio effusaque libidine ad morum integritatem et christianae vitae severitatem revocaret; rerum autem a Christo et apostolis gestarum memoriae pie semper a Christianis recolendae, in qua celebranda poetae byzantini fere toti versabantur, adeo suam musam non dedicavit, ut tertius hymnus εἰς Χριστὸν μετὰ τὴν σωτῆρην ἐν τῷ Πάσχα, quo christianorum post longa silentia laetum ob Christi resurrectionem iubilum expressit, singularem locum inter eius carmina obtineat. Quid? quod ne martyrum quidem casus, qui tam commodam et copiosam materiem carminibus praebebant et a Damaso et Prudentio, aequalibus poetis latinis, praedicati tantum applausum tulerant, suis versibus referre sustinuit.

Quae cum ita sint, mirum non videbitur, quod in hunc delectum poematum, quae proprie carmina siye μέλη dicantur, praestantissimi et fecundissimi poetae pauca tantum carmina recepimus, epici et didactici generis versibus exclusis omnibus. Atque primum quidem celeberrimum ὕμνον εἰς Χριστὸν et suavissimum carmen εἰς τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν, Anacreonticis illa quidem versiculis composita et cum Synesii hymnis fere coniuncta, in hoc quoque libro recudi par erat. His in editionibus plerisque adhaeret hymnus vespertinus (VII), eo nomine insignis, quod antiquissimum rhythmicae quam dicunt poesis exemplum graecum exstat. Numeri enim iambici huius odæ non longis brevisque syllabis sed accentu verborum expressi sunt. Verum non tam arctis limitibus suam artem poeta circumscipit, ut, quocunque loco veteres poetae productam syllabam collocare soliti erant, ipse acutam syllabam ponendam curaret; sed in eo acquiescit, ut in versiculis dimetris catalecticis, cum secundam quartam sextam syllabam acuere deberet, duas syllabas acuere non supersederet. Atque haec quidem licentia inde satis excusationis accipere videtur, quod veteres quoque poetae et musici non omnibus tribus locis vocem aequè erigebant; illud autem vereor, ne errore librariorum factum sit, quod versuum 2, 17, 23, 26 paenultima syllaba, longe illa gravissima, accentu caret. Similibus numerorum legibus poematis ultimo loco a nobis collocati, quod ne carmen quidem, sed λόγος πρὸς παρθένον παραινετικὸς inscriptum est, periodi illigatae sunt. Hoc autem poema, cum nec sententiarum luminibus nec elocutionis lepore commendetur, his duabus causis in hac anthologia edendum curavimus, quod numeri eius recte intellecti et viam muniunt ad byzantinorum poetarum artem simillimam explicandam et quae de celeberrimi mimorum scriptoris Siculi Sophronis arte grammatici memoriae prodiderunt, egregie illustrant. Namque scholion, quod Billius, qui melioribus, certe plenioribus, quam nos codicibus usus est, in sua editione Operum Gregorii huic carmini praefigit ἐν τούτῳ τῷ λόγῳ

τὸν Κυρακούσιον μιμῆται. οὗτος γὰρ μόνος ποιητῶν ῥυθμοῖς τε καὶ κώλοισι ἐχρήσατο ποιητικῆς ἀναλογίας καταφρονήσας' ad Sophronem Syracusanum referendum esse collatis Suidae testimoniis de Sophronis mimis (ἔγραψε μίμους ἀνδρείους καὶ μίμους γυναικίους, εἰς δὲ καταλογάδην) et Ioannis Damasceni canonibus pedestri oratione (καταλογάδην) conscriptis dudum a viris doctis intellectum est; conf. Bernhardy Grundriss der griech. Litt. II, 909. Sed quibus tandem numeris Gregorius, Sophronis imitator, in hac oratione exhortativa usus est? Ad hanc rem expediendam editio Billiana et codex Vind. V mutuum auxilium praebuerunt, quorum hic, qui inter pedestres orationes Gregorii hanc quoque rhythmicam orationem exaratam exhibet, cola sive membra orationis punctis interiectis distinxit, illa, cum cola neglegat, versus sive periodos separat, consentiens in hac re cum Cosma interprete, qui in commentariis supra commemoratis inter Γρηγορίου ἔμμετρα huius quoque orationis aliquot versus laudat; quo cum accedat sententia fere post alterum quodque colum finita, orationem ex versibus sive periodis binorum colorum compositam esse patet. Singulae autem periodi cum multae ex quindenis aut bis octonis syllabis constant, Lambeccius in Commentariis de bibliotheca Caesaria III, 181 de versibus tetrametris cogitavit, quibus paulo ante Gregorium etiam Methodium episcopum in carmine virginali usum esse infra demonstrabimus. At huic sententiae ne calculum adiciamus, maior versus pars obstaculo est, qui, cum bis septenis syllabis constant, tetrametris et catalecticis et acatalecticis breviores sunt. Nullo vero modo in metrici versus leges verba huius orationis cogi possunt, unde, si qua lege oratio vincata est, accentu, non quantitate syllabarum numeros regi statuas necesse est. Jam si accentibus ducibus rhythmum singulorum colorum et versus definire coneris, non omnes versus iisdem numeris includi, sed alia cola iambicorum, alia dactylicorum, alia et longe plurima logaoedicorum versiculorum speciem imitari intellegas, quam quidem rem cum in omnibus periodis persequi longum sit, his paucis exemplis comprobare mihi visum est:

v. 41 ἔρωσ ὄλος πρὸς θεὸν γνησίως τεταμένος.

v. 62 μή που πλήξης ἢ πληγῆς ἐκ μώμου τοῦ Βελίου.

v. 48 Ἰούδας ἦν προδότης, οἱ δ' ἔνδεκα λαμπτήρες.

v. 70 οὐ πάντες ἄνδρες τὴν σὴν ἀπλότητα χωροῦσι.

v. 3 ἵνα λαμπρὰ τῷ λαμπρῷ συζήσης τὸν αἰῶνα.

v. 22 ταύτην καὶ τότε καιροῖς ἐτίμων τοῖς εὐθέτοις.

v. 64 μὴ παρειὰ παρειαιῖς δίδωτω παρρησίαν.

v. 88 Παῦλον πεινῶντα τὸν μέγαν καὶ ῥιγοῦντα προθύμως.

- - - - - | - - - - -
 v. 54 μάλλον αἰδοῦμαι μαργάρων καὶ τῆς Σηρῶν εὐκομίας.
 - - - - - | - - - - -
 v. 20 γάμος συγγνώμη πάθος, ἀγνεία δὲ λαμπρότης.
 v. 61 ὄψιν δ' ἀρρένων φεῦγε, εἰ θέμις, καὶ σωφρόνων.
 v. 72 καὶ πονηρῶν ἐπάνω παγίδων διαβαίνεις.
 - - - - - | - - - - -
 v. 17 ἴν' ἐκ πάλης καὶ νίκης τὸ στέφος ἀπολάβῃς.
 v. 69 τί μοι κάρκα φυγοῦσα πρὸς κάρκας ἐπιστρέφεις;
 - - - - - | - - - - -
 v. 35 μήτε λίαν σε σαρκὸς ἐκφοβείτω ἡ φύσις.
 v. 87 οἶδας Θέκλαν ἐκ πυρὸς καὶ θηρίων φυγοῦσαν.
 - - - - - | - - - - -
 v. 9 οἱ πρῶτοι φέρους' ἀκτίνα τῆς καθαρᾶς οὐσίας.
 - - - - - | - - - - -
 v. 90 ὃς ἐν ἐρήμῳ τρέφειν οἶδε καὶ μυριάδας.

Haec si cui nugatoria et iusto argutiora esse videantur, eum rogatum velim, ut, priusquam severius iudicet omnemque mihi fidem deroget, quae de byzantinis melodis multifarias veterum metrorum formas accentibus simillimum in modum imitantibus infra disseruimus, legat atque examinet. Etenim quod in hac oratione Gregorii magis divinavimus quam probavimus, idem in byzantinis carminibus et iisdem formis rhythmicis in pluribus strophis redeuntibus et modulis musicis servatis plane confirmatum atque stabilitum est. Merito igitur Gregorium duobus extremis nostri delectus carminibus byzantinorum poetarum quasi signiferum exstitisse dixeris. Sophron autem mimographus, ut unde deflexit oratio redeat, aequae atque episcopus Nazianzenus, non certo metrorum orbe orationem contexuisse, sed varia cola, quae, cum mixtis pleaque pedibus constarent, rhythmos scholiasta dixit, ita commiscuisse videtur, ut soluta magis quam vinceta oratione eius mimi conscripti esse viderentur.

Tertium locum in hac anthologia obtinet Naassenorum psalmus, quem Origenes in Philosophumenorum libri V cap. I servavit. Is tertio et quarto hymno Synesii simillimus est, ut Naassenorum Gnosticorumque psalmos Africano episcopo exemplo fuisse haud immerito suspiceris. Namque Naassenorum quoque poeta cosmogoniam philosophorum commentis ornatam potius quam christianae institutionis simplicitatem referre maluit. Quid? quod simillimo quoque numerorum genere usus est? nam anapaesticos versus logaedicos, quibus Synesii hymni VII, VIII, IX compositi sunt, hic quoque adhibitos videmus, ita tamen variatos, ut alii aliis longiores sint in hunc modum:

- - - - - | - - - - -
 τὸ δὲ δεῦτερον ἦν τοῦ πρωτοτόκου τὸ χυθὲν χάος.

ποτέ μὲν βασιλείαν ἔχουσα βλέπει τὸ φῶς.

λαβύρινθον ἐσῆλθε πλανωμένη.

Unius autem codicis, a Mina Graeco non ita pridem reperti, fide cum Originis liber, unde carmen excerptimus, nitatur, licet multos in tam parvo carmine librarii errores Milleri, Patricii Cruicii, meis coniecturis removerimus, tamen versus septimum et octavum ne ita quidem perpolire nobis contigit, ut numeros restituere conaremur.

Praeter hunc, quem edidimus, psalmum multos Gnosticorum hymnos exstitisse Origenes eodem loco refert (ὕμνοι δὲ εἰς Ἀδάμαν γεγόνασι πολλοὶ καὶ ποικίλοι), quorum errores dulci Musarum melli conditi ne in animos hominum furtim sese insinuarent, cum christiani orthodoxi vererentur, minus carminum faciendorum arti studuisse et sacrae scripturae psalmis odisque solis favisse perhibentur. Atque e codice quidem Nazaraeo sive Adami libro octo gnostica carmina syrica lingua scripta in lucem protracta sunt. Praeterea hymni Ophitarum sex strophae, quas Origenes in libro contra Celsum VI, 31 servavit, e syrica lingua in graecam translatae esse probantur; in graecis enim verbis nec metricarum nec rhythmicarum legum vola aut vestigium indagari potest. Qua de causa ex hoc libro carminum graecorum eas secludendas duximus, praesertim cum sententiae ipsae non solum obscurae, sed etiam inficetae et portentuosae sint.

Ad aliud carminum genus parthenion pertinet, quod Methodius martyr, quem anno 312 pro fide christiana vitam profudisse novimus, dialogo συμποσίου ἢ περὶ ἀγνείας inseruit. In illo libro, quo christianus episcopus Platonis philosophi celeberrimum dialogum cognominem imitatus est, decem virgines inducuntur post laetum ac modicum convivium de laude inviolatae virginitatis disserentes et ad postremum assurgentes omnes, ut divino spiritu inflatae Christo tamquam optimo sponso suam vitam consecrent. Thecla igitur virgo, quae eloquentiae castaeque orationis palmam tulerat, carmen canere coepit, reliquae, quae a dextera et sinistra manu adstabant, post unam quamque stropham laetum ephymnium succinentes respondent (ὑπακούουσι). Sic quod canendi partes distribuunt, vetustissimum cantus responsorii morem sequuntur, quem iam a Therapeutis in Aegypto institutum fuisse Philo in libro περὶ βίου θεωρητικοῦ p. 901 ed. Paris. a. 1640 his verbis retulit: καὶ ἔπειτα ὁ ἀναστάς ὕμνον ἄδει πεποιημένον εἰς τὸν θεόν ἢ καινὸν αὐτὸς πεποιηκὼς ἢ ἀρχαῖόν τινα τῶν πάλαι ποιητῶν· μέτρα γὰρ καὶ μέλη καταλελοίπασι ποιηταὶ ἐπῶν, τριμέτρων, προσοδίων, ὕμνων, παρασπονδείων, παραβωμίων, στασίμων, χορικῶν τροφαῖς πολυτρόφοις εὖ διαμετρημένων· μεθ' ὧν καὶ οἱ ἄλλοι κατὰ τάξεις ἐν κόσμῳ προσήκοντι, πάντων κατὰ πολλὴν ἡσυχίαν ἀκροωμένων, πλὴν ὅποτε τὰ ἀκροτελεύτια καὶ ἐφύμνια ἄδειν δεοί· τότε γὰρ ἐξηχοῦσι πάντες τε καὶ πάσαι. Sed ut Philonis suspectam fidem vilipen-

damus, gravissimi scriptores Athanasius De fuga 24, 265 A, Chrysostomus Expos. in psalmum 41 t. V p. 131 B, Theodoretus Hist. eccl. II, 13 (vide Buhl 'Der Kirchengesang in der griechischen Kirche bis zur Zeit des Chrysostomos' in der Zeitschrift für histor. Theol. XVIII, 190. 198) eodem, quo Methodius utitur, nomine ὑπακοῆς versum a toto coetu congregatorum christianorum recitatum nuncupant et psalmo, quem solus praecentor cantabat, contrariam ponunt.

Parthenii titulum Methodii carmini indidimus, quod a virginibus cantabatur et eius auctor, quem veterum scriptorum splendida exempla suis libris aemulari solitum esse satis constat, in hoc quoque poemate Alcmanis et Pindari pervulgata παρθένια imitatus esse videtur. Nec non Theocriti et Catulli carminibus nuptialibus, quibus puerorum puellarumque chori permixti maritos domum prosequabantur, hoc carmen Methodii conferre iuvat. Quo enim pacto romanus poeta virgines, dum pineas taedas manu quatientes novam nuptam flammeo indutam comitantur, notum illud

Hymen o Hymenaeae, Hymen ades o Hymenaeae
succinentes facit, eodem modo christianae virgines, dum candida veste et lucidis facibus Christo sponso obviam eunt, exultantes itentidem exclamant:

Ἄγνεύω σοι καὶ λαμπάδας φαεσφόρους κρατοῦσα
νυμφίε, ὑπαντάνω σοι.

Constat autem hoc carmen Methodii viginti quatuor strophis ita in unum orbem coeuntibus, ut litterae initiales ἀκροστιχίδα κατ' ἀλφάβητον efficiant, quod idem artificium non solum creberrime in byzantinis poematis, sed etiam in Gregorii theologi carmine iambico (p. 186 ed. Colon. a. 1690) occurrit; neque dubium est, quin poetae christiani in hac re exemplum recentiorum hymnorum veteris Testamenti (conf. Ewald Die poetischen Bücher des alten Testaments I, 140) secuti sint. Singulae autem strophae ex quatuor versibus longis et brevi clausula consistunt, quae licet Pitrae (Hymnogr. p. 40 'un mètre caché, qui échappe à notre curiosité') obscuro aliquo metro composita esse videantur, tamen aperte iambicum rhythmum produnt, modo Methodium normam veterum poetarum nonnihil migrasse teneas, ut non solum syllabam longam nusquam in duas breves solveret, sed etiam interdum brevibus syllabis longarum, nec non longis brevium vim tribueret. Sic literarum positionem in κύν παιδί v. 141 neglexit, verbi μέλπουσαι v. 40 extremam syllabam contra veterum poetarum usum corripuit, vocabulorum ἐλαθόμην vv. 25, 26, ἀγάπη v. 33, κόφια v. 34, ᾠερῶς v. 44, φλεγόμενη v. 69, πρόδρομος ἀνόμως v. 98, θεόνυμφε v. 115, θάνατος v. 112, ἀφοβος v. 130 breves syllabas produxit; quae quidem licentiae eo magis nos offendunt, quod ne accentus quidem vi syllabae illae contra morem productae eriguntur. Praeterea nec versus nec clausulae pari omnes magnitudine sunt, hac in re inaequalitati versus octavi Gregorii carminis non dissimiles. Quamquam enim fere versus septenarii iambici acatalectici quatuordecim syllabarum, versiculi tetrapodiae acatalecticae octonum syllabarum metrum

explent, tamen tam multi una vel etiam duabus syllabis partim longiores, partim breviores sunt, ut coniecturis omnes discrepantias remove veritissimus. Denique caesuram, qua versus longiores in duo membra discinduntur, non eodem loco ubique factam videmus; modo enim post octavam, modo post nonam syllabam versus poeta tam temere incidit, ut stropharum nulla aequabilitas compareat; quo cum accedat numerorum caesura incisionibus sententiarum parum adiuta; divisionem versuum rectis lineis significare inutile esse iudicavimus. Aegerrime autem tulimus, quod in difficillimo carmine recognoscendo nec ipsi codicum subsidia comparare potuimus neque A. Iahnii, qui Methodii opera Halis Saxonum a. MDCCCLXV edidit et adnotavit, opera magnopere adiuti sumus.

Hymnum, qui Methodii parthenion in hac anthologia sequitur, Clementis Alexandrini inscripsi, quamvis non ignorarem fuisse qui celeberrimum ecclesiae christianae doctorem huius hymni auctorem esse negarent. Sed in re incerta, ne maiores etiam turbae moverentur, dubii quam nullius auctoris nomen praefigere malui. Illud enim non potest dubitari, quin hymnus libri Clementis de educatione (Παιδαγωγός), cuius in calce exaratus legitur, integra pars non fuerit; libro enim iusta peroratione iam finito hymnus tamquam alter epilogus adhaeret. Hoc autem tuo iure possis ambigere, utrum eum a Clemente primum seorsim editum et postea libro Paedagogi adiectum, an ab interpolatore aliquo recentiore et factum et Clementi suppositum esse statuas. Sed ut res sese habet, hymnus inter antiquissima et celeberrima monumenta poesis christianae merito numeratur. Quod autem raro nobis in longo labore contigit, ut viam ab aliis patefactam et munitam sequi nobis liceret, id in hoc carmine opera A. Thierfelderii factum est, qui subtili dissertatione nuper de christianorum psalmis et hymnis commentatus est. Atque hoc quidem vir doctissimus mihi plane persuasit, binos monometros anapaesticos huius carminis vel repugnantibus codicibus in singula cola dimetra coniungendos esse, siquidem versibus paroemiaticis, qui codicum consensu tribus locis (vv. 10, 13, 25) comprobantur, inter monometros nullus locus est. Cum autem non solum post singulos monometros nusquam non verbum finiatur, sed etiam hiatus et syllabae ancipitis licentia crebro (14, 15, 16, 26, 28) medio in dimetro admissa sit, interiecta lineola significavimus, non tam arcte, quam in veteribus carminibus graecis et latinis factum novimus, pedes huius hymni coaluisse. Minus iam illud mihi probatur, quod audacissimis coniecturis, modo eiiciendo modo transponendo verba, strophicam compositionem, quam vel limatissimi poetae scaenici in anapaesticis systematis fere spreverant, huic hymno restituere conatus est. Plane vero de recta via aberrasse mihi videtur, quod quatuor primos versiculos tamquam alter Procrustes usque adeo torquebat atque vexabat, donec anapaesticae tripodiae formam induerent. Namque cum ab tormentorum iniuria veteres scriptores omnes defendere consuessem, tum tripodiae anapaesticae forma adeo suspecta est, ut recentiori poetae, qualis Clemens fuit vel quisquis hymnum

Atque psalmos Davidis duplici nomine ψαλμῶν καὶ ὕμνων significatos sentio, quod et psalli solebant et laudes dei optimi maximi continebant, reliqua autem carmina veteris Testamenti, velut cantica Mosis et Annae et trium puerorum, apud posteros quoque scriptores odae audiunt (vide meam dissertationem de hirmo tropario canone in Beiträge zur kirchlichen Literatur der Byzantiner S. 11) et ψδαὶ πνευματικαὶ a Paulo apostolo cognominatae esse videntur, quo severam gravitatem eorum a ludicris nugis scolorum graecorum distingueret. Huic vero rei fidem maxime psalterium christianum antiquissimum facit, quod in codice Alexandrino versionis graecae veteris Testamenti servatum esse constat. Etenim in hoc psalterio, quod canticorum librum lingua latina, nostra Gesangbuch interpretatur, Davidis psalmis quatuordecim odae, ex sacris libris veteris ac novi Testamenti excerptae, subiectae sunt, de quibus, cum ad byzantini canonis vim et significationem enucleandam pervenero, explicatius agam. Itaque usque ad quintum saeculum, quo codicem Alexandrinum exaratum esse palaeographicae rationes convincunt, christiani in suis coetibus fere iisdem cantibus, quibus Iudaei in suis synagogis, usi esse probantur. Primas autem, ut par erat, partes praeclaris et paene divinis psalmis Davidis assignabant*), qui inde ab illis temporibus insignem inter carmina ecclesiastica cum apud omnes christianos, tum apud Graecos locum obtinent; reliquis ex carminibus veteris Testamenti ea potissimum, quae ad Christum salvatorem futurum referri posse viderentur, selegebant (conf. Buhl l. l. p. 203) nec non ex novo Testamento Mariae post nuntium a Gabriele acceptum laetissimas voces (Luc. I, 46—55) et Zachariae vaticinia (Luc. I, 68—79) Symeonisque senis hymnum (Luc. II, 29—32) adiciebant.

Verum enim vero praeter haec sacra carmina, in communem omnium christianorum usum recepta, noviciis quoque carminibus Christi ipsius laudes iam temporibus imperatoris Traiani celebratas fuisse veri simile est. Nam notissimus locus Plinii Secundi de christianorum institutis in epist. X, 96 'adfirmabant autem hanc fuisse summam vel culpae suae vel erroris, quod essent soliti stato die ante lucem convenire carmenque Christo deo dicere**') secum invicem' ad illa, quae modo recensui, carmina sacra vix, ac ne vix

*) Vide Constitutiones apostolicas II, 57: Μέρος δὲ ὁ ἀναγνώστης ἐφ' ὕψηλοῦ τινὸς ἐκτὼς ἀναγινωσκέτω τὰ Μωσέως καὶ Ἰησοῦ τοῦ Ναυῆ, τὰ τῶν κριτῶν καὶ τῶν βασιλείων, τὰ τῶν παραλειπομένων καὶ τὰ τῆς ἐπανόδου, πρὸς τοῦτοις τὰ τοῦ Ἰωβ καὶ τὰ Κολομώντος καὶ τὰ τῶν δεκαῆ προφητῶν· ἀνὰ δύο λεγομένων ἀναγινωσκμάτων ἕτερός τις τοῦ Δαβὶδ ψαλλέτω ὕμνους καὶ ὁ λαὸς τὰ ἀκροτέλεια ὑποψαλλέτω, confer Hippolyti can. XXI nuper ab Hanebergio editum et Theodoretī hist. eccl. II, 24.

**) Huic sententiae illud favere videtur, quod Plinius dixisse carmen christianos, non cantasse dicit; at ne plus, quam par est, verbo dicendi tribuas, Horatium constat duobus locis (Od. III, 4, 1 'Dic, age, tibia longum Calliope-melos' et Od. IV, 12, 9 'Dicunt in tenero gramine pinguium custodes ovium carmina fistula') dicendi verbo non de formulis quibusdam, sed de iustis carminibus usum esse.

quidem referri potest; unde concludas si non omnes, at tamen Bithynos christianos novo quodam carmine Christum deum celebrasse, nisi vero carmen formulas exclamationesque, veluti Κύριε ἔλεησον et Εὐλογεῖτε τὸν κύριον, recitatas potius quam cantatas, intellegemus, aut Plinium falso vel parum accurate de rebus christianis rettulisse putabimus. Sed Plinii testimonio alia accedunt minus suspecta. Doctissimus enim pater ecclesiae, Origenes in libro contra Celsum VIII, 67 christianos orthodoxos hac re ab haeticis differre monuit, quod nisi in deum patrem eiusque filium unigenitum hymnos non dicerent (ὕμνους γὰρ εἰς μόνον τὸν ἐν πᾶσι λέγομεν θεὸν καὶ τὸν μονογενῆ αὐτοῦ). Et quod Eusebius hist. eccl. V, 30, 10 Firmilianum Cappadocem tertio saeculo psalmos in Iesum Christum factos abolendos, eorumque loco alios, quibus ipsius praeconium contineretur, hymnos in ecclesiis cantandos curasse dicit, Origenis testimonium per ambages confirmat. Denique idem Eusebius V, 32, 5 ad doctrinae christianae fidem defendendam utitur testimonio psalmodum, δοξαζόντων ἀπ' ἀρχῆς ὑπὸ πασῶν γραφεῖσιν τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, τὸν Χριστὸν ὕμνοισι θεολογούντες.

Inprimis autem haeretici hymnos pangendi canendique artem alebant, inter quos cum aliorum tum Nepotis episcopi Aegypti (conf. Euseb. hist. eccl. VII, 24, 4: ἀποδέχομαι καὶ ἀγαπῶ Νέπωτα . . . καὶ τῆς πολλῆς ψαλμωδίας, ἣ μέχρι νῦν πολλοὶ τῶν ἀδελφῶν ἐνθουμούνται) Ariani (conf. Socratem I, 9 Photium in Philostorg. exc. II, 2) Bardesanis (conf. Theodreti hist. eccl. IV, 29 Sozomeni hist. eccl. VI, 25 et inprimis Aug. Hahnii librum de Bardesane Gnostico Syrorum primo hymnologo) Apollinaris (conf. Sozomeni hist. eccl. VI, 25) carmina pervulgata fuisse perhibentur. Huc Naassenorum quoque psalmus, in hac anthologia p. 32 editus, pertinet, de quo paulo ante fusius commentatus sum. Sed haec ipsa erat causa, cur orthodoxae ecclesiae antistites inde a medio tertio saeculo, ne errorum labes modorum suavitate commendata latius serperet, novicios hymnos extirpandos, veteres psalmos Davidis et cantica ex libris sacris excerpta unice probanda esse censerent. Insigne huius rei documentum concilii Laodicensis canon LIX praebet, quo patres congregati caverunt, ne idiotici psalmi, quos nescio an novicios christianos eodem iure quo subditici Salomonis intellegas, in ecclesia recitarentur, quo cum decreto admonitiones singulorum episcoporum scriptorumque a Buhlio l. l. p. 197 sq. collectae plane conspirant.

Quae cum ita essent, hymni, quibus laudes domini nostri canerentur christianaeque doctrinae mysteria enarrarentur, conscribi cantarique paulatim desierunt. Preces tantum matutinae, vespertinae, cenatoriae, numeris illae quidem liberioribus compositae neque tamen psalmodum gravitati atque sublimitati conferendae, in usu quotidiano permanserunt. Partem earum librarius aliquis Constitutionum apostolicarum libro septimo pridem subiecit, unde eas aliis quibusdam auctas in hoc libro repetendas curavimus.

Atque primo quidem loco praeclarum hymnum matutinum collocavimus, quem a primo vocabulo δοξολογίαν nuncupant et etiamnunc in celeberrimis

ecclesiae canticis numerant. Is quo in honore iam antiquissimis temporibus fuerit, inde intellegere possis, quod vetustissimo psalterio christianorum, quod codice Alexandrino versionis graecae veteris Testamenti servatum esse supra monuimus, insertus legitur. Illius enim psalterii cum longe amplissimam partem Davidis psalmi efficiant, et tredecim odae, quae corrolarii instar psalmis Davidis adiectae sunt, aut ex vetere novoque Testamento petita sint aut iam Alexandrina, quam dicunt, aetate locis quibusdam veteris Testamenti adsutae esse videantur (ψδ. ζ' η' θ'), ex noviciis carminibus unus hic hymnus matutinus sive angelicus dignus existimatus est, qui sacris illis odis ultimo loco adiiceretur. Atque insignem hunc locum meruisse videtur, quod et sententiis dictisque sacris magna ex parte contextus est et veneranda quadam vetustate commendatur. Antiquior vero eius pars quatuordecim primos versus complectitur, quos quarto saeculo Hilarius Pictaviensis latine vertisse fertur (conf. Daniel Thesauri hymnologici t. II p. 270). Graecam autem eius originem cum alia tum hoc comprobat, quod in latinis membranarum iuxta latinam versionem graeca verba exarata inveniuntur, quarum membranarum Tegernseenses (T) ipsi excussimus, Vindobonenses Daniel Thes. hymn. II, 272 descripsit.

Hymnum angelicum in septimo libro Constitutionum apostolicarum hymnus vespertinus et preces cenariae excipiunt. Ille ex duabus partibus constat, quarum prior voce ἀμὴν concluditur et ab altera separatur; haec altera pars Symeonis senis Iesum infantem suis brachiis tenentis verba (Luc. II, 29—32) continet, eademque inter quatuordecim odas psalterii codicis Alexandrini recepta est. Usque ad quintum igitur saeculum ipsa verba sacrae scripturae recitari solebant, quibus aevo byzantino novicia carmina addebantur, quae a primis verbis Νῦν ἀπολύεισιν nomen Ἀπολυτικῶν nacta sunt.

Quamquam autem hic, de quo agimus, hymnus vespertinus inter vetustissima carmina christianae ecclesiae in Constitutionibus apostolicis receptus legitur, maiore tamen fama alius hymnus Φῶς ἱλαρόν celebrabatur, quem Byzantini inter officia vespertina (ἀκολουθίαν τοῦ ἑσπερινοῦ) receperunt et ipsi in libro Ὁρολογίου saeculo XII exaratum invenimus. Eum num auctor Constit. apost. VIII, 34 'μετὰ δὲ ῥηθῆναι τὸν ἐπιλύχνιον ψαλμὸν προεφωνήσει ὁ διάκονος ὑπὲρ τῶν κατηχομένων' in animo habuerit, admodum dubium est, quandoquidem et brevior tenuiorque, quam qui psalmi titulo insigniatur, esse videtur, et Davidis psalmodum alios, qui vespere, alios, qui mane canerentur, constitutos fuisse novimus; conf. Const. apost. VIII, 37 ὡσαύτως ὄρθρου ὁ διάκονος μετὰ τὸ ῥηθῆναι τὸν ὄρθρινόν καὶ ἀπολύσαι αὐτὸν τοὺς κατηχομένους. Contra certum est a Basilio De spir. sancto c. 29 huic hymnum ἐπιλύχνιον εὐχαριστίαν nuncupatum esse, quem locum plene hic exscribere iuvat: ἔδοξε τοῖς πατέρας ἡμῶν μὴ σιωπῆ τὴν χάριν τοῦ ἑσπερινοῦ φωτὸς δέχεσθαι, ἀλλ' εὐθὺς φανέντος εὐχαριστεῖν· καὶ ὅστις μὲν ὁ πατήρ τῶν ῥημάτων ἐκείνων τῆς ἐπιλυχνίου εὐχαριστίας, εἰπεῖν οὐκ ἔχομεν· ὁ μέντοι λαὸς

ἀρχαίαν ἀφήσις τὴν φωνὴν καὶ οὐδενὶ πύποτε ἀσεβεῖν ἐνομίθησαν οἱ λέγοντες· Αἰνοῦμέν πατέρα υἰὸν καὶ ἅγιον πνεῦμα θεοῦ. εἰ δέ τις καὶ τὸν ὕμνον τοῦ Ἀθηνογένους ἔγνω, ὃν ὑπὲρ τι ἄλλο ἐξιτήριον τοῖς συνοῦσιν αὐτῷ καταλέλοιπεν ὁρμῶν ἤδη τὴν πρὸς τοῦ πυρὸς τελείωσιν, οἶδε καὶ τὴν τῶν μαρτύρων γνῶμην, ὅπως εἶχον καὶ περὶ τοῦ πνεύματος. Hoc testimonio multi ita abusi sunt, ut Athenogenem martyrem hymnum Φῶς ἰλαρὸν πανxisse dicerent. At paulo attentius Basilii verba perlegentem non fugiet, Athenogenem alius hymni auctorem significari, in quo et ipso spiritus sancti mentio facta esset.

Restat, ut quo iure haec quatuor scripta inter carmina receperim, defendam atque exponam. Numeris enim illa soluta nec cantorum modis aptata fuisse facile aliquis dixerit, quod nec certis usitatisque metrorum legibus illigata sunt et primum atque ultimum in codicibus Const. apost. προευχαὶ non ψδαὶ inscribuntur, qua de re conferas, sodes, apparatus criticum editionis Lagardianae. Quid? quod preces cenatoriae non solum εὐχή, sed εὐχή λεγομένη ἐπ' ἀρίτω in codicibus dicuntur? Nihilo tamen secius has quatuor preces non solum recitatas, sed etiam cantatas fuisse, si quid aliud, certum atque exploratum est. Namque ut modulationes doxologiae et hymni epilychnii celeberrimas et antiquissimas (vide Πίνακα τῶν μελῶν in fine libri) omittam, doxologia in codice Alexandrino titulum ὕμνου ἑωθινοῦ praefert et in psalterium sive canticorum librum recepta est. Difficilior altera quaestio ad discernendum est, quo numerorum genere hi quatuor hymni inclusi esse videantur. Nam cum modulationes eorum protractae in latos circuitus exspatiantur nec verba ipsa presse sequantur; iure tuo suspicari possis, numerorum legibus modulationes illigatas, solutam orationem fuisse. Neque Thierfelderum, cum in libro De christianorum psalmis p. 33 carminis Φῶς ἰλαρὸν metrica cola syllabarumque quantitate definita restitueret, operam et oleum perdidisse nego. Ne tamen omni numerorum genere quatuor hymnos solutos fuisse iudicemus, iam illud prohibet, quod hymnus epilychnius in Horologio et doxologia in cod. Alexandrino στιχηδὸν exarata sunt. Namque στιχοὶ illi sive versus, quos in nostra quoque editione exprimendos curavimus, et numerose clauduntur et similis psalmodum divisionis commonent. Singula autem cola eorum hoc quoque nomine Davidis psalmis similia sunt, quod non certis pedum rhythmorumque regulis, ut cetera fere carmina graeca, illigata sunt. Sunt tamen aliquot particulae, inprimis clausulae, quarum numeros, accentibus syllabarum expressos, modo monitus sis, non possis non agnoscere. En perspicua quaedam exempla, quae ita proponere placet, ut numeros notis metricis expressos adiiciam:

καὶ εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος.	— — — — —
· cὺ εἰ μόνος ἅγιος,	— — — — —
cὺ εἰ μόνος κύριος.	— — — — —
αἰνεῖτε, παῖδες, κύριον.	— — — — —
ὑμνοῦμεν πατέρα υἰὸν	— — — — —
καὶ ἅγιον πνεῦμα θεόν.	— — — — —

τῷ πατρὶ καὶ τῷ υἱῷ
καὶ τῷ ἁγίῳ πνεύματι.

— — — — —
— — — — —

DE CARMINIBUS BYZANTINIS.

Quatuor hymni, de quibus extremo loco disputavi, cum relictis veterum graecorum carminum legibus aliam normam sequantur, transitum nobis parant ad carmina ecclesiastica byzantina, quorum delectum in altera parte anthologiae proposuimus. Byzantina ea nuncupavimus, quod intra fines byzantini imperii medio aevo orta sunt; ipsa urbs Byzantium sive Constantinopolis nec plurimos nec fertilissimos melodos tulit; immo tresviri, quibus palmam in hoc genere literarum detulerunt, Cosmas, Ioannes, Theophanes Hierosolymitani fuisse feruntur, quod cum auctoritate, qua sacra sedes et inprimis S. Sabbae monasterium florebat, cohaerere videtur. Nam ritus quoque, quales in coenobio S. Sabbae exculti erant, inde a septimo saeculo paulatim per omnes ecclesias graecas diffundebantur (conf. Leontem Allatium *De libris ecclesiasticis graecis* p. 6 ed. Paris. a. MDCXLV) et celeberrimi melodi Ioannes et Cosmas magnam vitae partem in illo coenobio egerunt. Inter reliquas imperii byzantini partes Sicilia eminuit, qua in insula, priusquam Arabum ditionis facta est, multi et clari poetae velut Methodius Syracusanus, Georgius Siceliota, Constantinus Siculus octavo et nono saeculo floruerunt. Quid? quod Cosmam maiorem, quo Ioannes Damascenus et Cosmas Maiumensis magistro usi sunt, in Sicilia ortum et a piratis Damascum perductum esse ferunt? Denique etiam extra fines imperii byzantini in Italia prope Romam urbem monachi exules coenobii S. Nili sacrae poesi studebant, quorum melodorum S. Bartholomaeus, qui duodecimo saeculo florebat, facile princeps exstitit, alii, ut Clemens, Arsenius, Germanus, Ioannes, Iosephus, Paulus, Sophronius cognomines summis melodis byzantinis nominantur (conf. Pitra *Hymnogr.* p. 18 et 62); neque tamen ulla eorum carmina parietes monasterii Grottaferratae egressa sunt, unde ea cum neque in Menaea neque in Triodium graecae ecclesiae recepta essent, ex hac quoque anthologia excludenda duximus.

Homines autem byzantini quam tenuis et pusilli animi fuerint, inde maxime intellegitur, quod omnis fere eorum poesis intra angustos ecclesiastici carminis fines inclusa continebatur. Cum enim monachi et episcopi tam apud reges quam apud populum plurimum valerent et animi hominum spinosis theologiae quaestionibus adeo capti tenerentur, ut altius spirare et praeclara consilia moliri non auderent, turpissima ingeniorum sterilitas et nugatoria quaedam garrulitas cum in aliis literarum generibus tum in poeticis studiis nata est. Haec quam late patuerint, ut intellegas, aequalem poesim gentium occidentalis Europae conferre iuvat. Quamquam enim ne illic quidem barbari et rudes homines mentis caliginem plane depellere valebant, tamen inexhausta vis Germanarum gentium, tamquam felix sarculum

effetae arbori insitum, laetos carminum foetus peperit; neque solum epicis carminibus speciosa heroicarum fabularum miracula pandebant, sed etiam lyricos carminum ecclesiasticorum modulos lusibus profanis et rerum gestarum laudibus accommodabant. Tam laetae fecunditatis ingenii et mutui sacrarum profanarumque literarum commercii vestigia frustra apud Byzantinos quaesiveris; neque enim ipsi, qua erant animi humilitate viriumque imbecillitate, praeclaras res naviter gesserunt, et parvas amplificandi et prodigiose augendi iuvenili ardore carebant; amare vero et ludere, excandescere et commiserari, denique naturalibus animi affectibus commoveri prorsus desiisse videntur. Quo factum est, ut in epica, iambica, ludicra poesi aut nihil procrearent aut nihil, quod occidentalium gentium musae conferri posset, elaborarent. An Tzetzae Psellique garrulas nugae vel etiam Georgii Pisidae calamistros cum Nibelungorum nervis et lacertis aut Anacreonteorum tornatos cincinnos cum Waltheri nostri suco atque simplicitate componere audebimus?

Haec cum ita sint, ecclesiastica carmina fere sola fuerunt, in quibus pangendis homines Byzantini operam collocabant nec mediocrem laudem consecuti sunt; quae quamvis et ipsa labem frigidae subtilitatis et aridi torporis traxerint, tamen magis, quam par erat, a viris doctis adhuc neglecta iacebant. Nobis autem eo digniora sunt, quae cognoscamus et pervestigemus, quod ad poesim cantumque ecclesiasticum occidentalium populorum promovendum plurimum valuerunt. Huius rei documenta ipsa nomina sunt carminum ab graeco fonte derivata; veluti antiphonae et tropi Francorum (vide Beiträge S. 18 f.) ab antiphonis et tropariis Graecorum originem duxerunt, et sequentiarum latinum nomen a graeco ἀκολουθία translatum esse apparet, licet genuinam graeci vocabuli significationem Franci Germanique paululum detorserint. Etiam apertiora graecae originis indicia musica ars latinae ecclesiae praebet; neque enim solum octo toni occidentalium gentium et ὀκτώ ηχοί Graecorum sibi invicem respondent, sed etiam nomina authentici et plagii toni graecae originationis notam servarunt. Denique non desunt diserta testimonia scriptorum latina carmina ecclesiastica a graecis promota testantium. Sic Monachus Sangallensis in Gestorum Karoli libro secundo (Monumenta germ. historiae II, 751) haec memoriae prodidit: 'Cum igitur Graeci . . . secreto in sua lingua deo psallerent et ille occultatus in proximo carminum dulcedine delectaretur, praecepit clericis suis, ut nihil ante gustarent, quam easdem antiphonas in latinum conversas ipsi praesentarent. Item Cyprianus S. Caesarium Arelatensem refert adiecisse et compulsisse, ut laicorum popularitas psalmos et hymnos pararet altaque et modulata voce instar clericorum alii graece, alii latine prosas antiphonasque cantarent (vide Gerbert De musica sacra I, 340). Hoc autem cum testimonio conferas Ekkehardum (Causus S. Galli in Monum. Germ. hist. II, 125) narrantem Hadvigam ducissam latinam antiphonam 'Maria et flumina' sic graece vertisse: 'θάλασσαι καὶ ποταμοὶ εὐλογοῦντε τὸν κύριον· ὑμνεῖτε πηγῶν

τὸν κύριον· ἀλληλοῦσα.' Denique non parva farrago graecorum verborum in carmina et liturgiam ecclesiae latinae irrepsit, quorum nonnullis, ut κύριε ἐλέησον, etiamnunc utimur.

Haec praefati iam ad genera carminum byzantinorum explicanda et vitas singulorum poetarum enarrandas transeamus. Atque formam quidem carminum si spectaveris, duo in genera ea discedunt, quorum altera versibus usitatis et quantitate syllabarum definitis composita sunt, altera novas leges accentuum et numeri syllabarum sequuntur; quod discrimen ut brevi significem, priora metrica, rhythmica posteriora appellabo. Metrica igitur carmina ut antiquis temporibus, quibus productas et correptas syllabas vulgo distinguebant, aptissima erant, ita medio aevo artificiosam quandam speciem affectabant. Etenim iam in primis post Christum natum saeculis adeo accentus quantitati syllabarum praevalere coeperat, ut haud raro scriptores quantitatem neglegerent syllabasque acutas cum longis commutarent. Huius rei per multa et manifesta testimonia in titulis lapideis aeneisque exstant, in quibus literae O et Ω sexcenties inter se commutatae inveniuntur. Idem crebri errores testantur, quos poetae recentiores syllabas breves pro longis et longas pro brevibus usurpantes commiserunt; qua de re vide indicem errorum Methodii supra p. XIX confectum et adde Synesii III, 10 θῦμ' ἀναίμακτον, 39 τὸν ἀπότρῶφον, 109 ἐπὶ βαλβίδα, Gregorii I, 3 δεσπότην, Clementis v. 13 παίδων ἀνεπάφων. Nostra vero memoria Graeci ita accentibus nihil non tribuunt, ut et ipsi in Sophoclis Aristophanisque versibus recitandis metricam compagem solvere soleant et nos accentus syllabarum neglegentes aut minus observantes graece loqui negent.

Metricae igitur odæ byzantinae, cum vetera carmina artificiosa potius subtilitate imitarentur quam hominum aequalium sermonem exprimerent, neque in ecclesiis unquam cantatae neque in libros canticorum canonicos receptae sunt. Cantatas tamen eas esse ne infitias eas, modulationis tonus (ἦχος) carminibus Eliae Syncelli et Photii patriarchae adscriptus prohibet. Quae autem ad canendum destinata erant carmina, iisdem, quibus scriptores Anacreonteorum veteres delectabantur, versiculis constant, dimetris dico iambicis vel ionicis anaclomenis; quamquam hoc nomine severiori legi illigata sunt, quod quina aut sena cola singulas periodos stropharum efficiunt. Hoc ut nemo non comprobabit in carminibus ad cantandum factis, ita inutili et inficeto lusu eae literae in initiis stropharum positae sunt, quae ordinem viginti quatuor literarum alphabeti reddant. Cumulum vero his artificiosis nugis Syncellus addidit, qui non solum stropharum, sed omnium eiusdem strophae versiculorum initia acrostichidis angustiis coarctavit. Praeterea in plerisque carminibus Anacreonticis poetarum byzantinorum dimetris versiculis post tertiam vel quartam quamque stropham duo longiores versus interiecti sunt, quos, ut a strophis sive οἰκοῖς distinguerent, κουκούλια appellabant (conf. G. Hermannum Elem. doct. metr. 487 sq.). Atque plerique eo modo compositi sunt, ut versuum Asclepiadeorum exemplum sequi videantur:

— — — — — | — — — — —
 Ρίζα φιλευσεβέων | ἔπλεο, Παῦλε,

• ἐν χθονὶ τετραπόρῳ | γείναο μόσχου.

Sed cum choriambici pedes iambicis et ionicis minus facile admisceantur, trimetros ionicos, quales in altero Sophronii carmine leguntur,

Ἰεραὶ παρθενικαὶ, παστάδα Θεέκλης

στεφάνοις ἀθανάτοις στέψατε νύμφης.

priscam et genuinam horum versuum formam fuisse crediderim, quorum in locum choriambicos illos fere supponebant. Utraque autem versus forma non modo pari duodevicenum morarum temporis spatio sed etiam similibus accentibus coniuncta erat, modo caesurae indicia secutus hos ictus primarios utrique versui adsignaveris:

— — — — — | — — — — —
 — — — — — | — — — — —

Scriptores Anacreonteorum christianorum in cod. Barberino n. 246 saec. XI vel XII, qui byzantina Anacreontea in unum corpus coniuncta continet, nominantur hi: Sophronius Hierosolymitanus, Elias Syncellus, Ignatius, Arethas, imperator Leo; vide Matrangam in Maii Spicil. Rom. IV p. XXXVI sqq. Equidem quatuor tantum carmina, tria Sophronii, unum Eliae, recepi, ut ne huius quidem carminum generis exempla in hac anthologia plane desiderarentur. Etiam si enim Leo Allatius Sophronii carmina elegantissima, piissima, melitissima praedicaverit et nostra memoria Matranga doctissimo signifero succinuerit, tamen non digna mihi esse videbantur, quae omnia in hoc libro typis repeterentur. Plura qui desiderabit, adeat, quaeso, Maii Spicil. Rom. tom. IV, Matrangae Anecd. tom. II, Danielis Thes. hymnol. vol. tertium. Selegi autem praeter bella praeconia Pauli apostoli et Theclae martyris memorabile carmen de locis venerandis sacrae urbis Hierosolymorum, quo recuso et emendato viris doctis, qui archaeologiae christianae tam egregi operam nostra memoria impendunt, me gratum acceptumque fecisse spero. Sophronius enim hoc carmine pium, quo flagrabat, desiderium sacra loca adeundi ita persecutus est, ut urbis Hierosolymorum eiusque aedificiorum, qualia septimo saeculo erant, lineamenta adumbraret, quae cum ipsa satis notabilia sint, tum in tanta veterum testimoniorum penuria plurimum lucis ad difficillimas de topographia Hierosolymitana quaestiones expediendas afferunt; conf. Messmer Mittheilungen der k. k. Centralcommission a. 1867 p. LXVII, Tobler Golgatha p. 344, Bock Die Kirche der Benediktinerabtei Petershausen, s. f. Inprimis vero memoratu digna sunt, quae poeta in tertia strophā de sacro cubo ante scalas, quibus in sepulcrum Christi descendebant, collocato rettulit. Cum autem Matranga locum gravissimum et corruptelis foedatum et lacuna haustum edidisset, ipsi Flaschium, doctum iuvenem tum Romae commorantem, quem disciplinae Monacensis gratam memoriam servare noveramus, per litteras rogavimus, ut codicem denuo excuteret

et num qui apices in loco lacunoso dispici possent, religiose quaereret. Sed haec spes me plane fefellit; ille enim mihi rescripsit versiculi quarti decimi praeter quinque literas τετρα nihil non modo apparere, sed ne scriptum quidem ab librario fuisse. *) Inde ad Messmeri collegae amicissimi doctrinam atque humanitatem confugi, qui κύβον ἱερὸν lapidem illum intellegendum esse intellexit, qui, cum olim monumentum, in quo corpus domini nostri positum erat, clausisset, postea ante illud monumentum arae instar collocatus esse narratur; tales autem arae cum quatuor columnis cingi et tholo, cui ciborio nomen erat, tegi solitae essent, Sophronium divinavimus scripsisse: ἱερὸν κύβον κατῶν μέγαν οὐρανοστεγὸν τε τέτρακτιν φρακτὸν τε στήλαι.

Sophronii et Eliae carminibus metricis Leontis regis ψδάριον κατανυκτικὸν et Photii patriarchae ὕμνον ἐκ προώπου Βασιλείου δεσπότης subiunxi, quae carmina Anacreonteorum, quibus in cod. Barberino consociata sunt, formam accentibus syllabarum imitantur; tantum autem aberat, ut omnes pedes horum carminum auctores accentibus exprimerent, ut in paenultima syllaba nusquam non acuenda acquiescerent, quod similiter Gregorium Nazianzenum in carmine septimo instituisse supra p. XV demonstravimus. Praeterea rhythmicis Anacreonteis adnumerandae sunt Preces Ioannis Damasceni in Danielis Thes. hymnol. III, 94 et carmina Palaeologi Manuelis et Catraerae in Matranga Anecd. II, 675. 682 edita.

Longe maximam autem partem huius libri carmina ecclesiastica byzantina implent, quae adeo summam huius anthologiae efficiunt, ut quae adhuc enarravimus carmina tamquam pro corollario habenda sint. Ea in quae genera dividenda, cui numerorum arti illigata, quibus musicis modulis instructa sint, tribus peculiaribus libris infra edisseram; in hoc libro historiae huius poesis lineamenta adumbrare et poefarum vitas succincte enarrare decrevi.

Tertio igitur et quarto saeculo patres ecclesiae cavisse supra docuimus, ne praeter psalmos Davidis et sacra cantica quidquam carminis in ecclesiis caneretur. Veteres autem illi hymni, quamvis divini hominumque animis commovendis erigendisque idonei essent, tamen iis, quae christiani sentiebant et sibi propria venerabantur, illustrandis praedicandisque facti non erant. Qua de causa postquam turbis ecclesiae compositis minus verendum fuit, ne noviciis carminibus christianae fidei integritas corrumpere, fieri non potuit, quin et poetae divino instinctu compulsi Christi domini Mariaeque matris dei laudes canerent et populus has cantilenas comprobaret ac quasi

*) Hac occasione oblata, quibus locis Flaschius alia atque Matranga e cod. Barberino enotaverit, referam: v. 2 νῦν ἐθέλων omisso δὴ — 6 αἰὲν ἡμῖν κραδίην — 19 ἐπαναξίου — 21 ἀκροκρῦνο χρυσομορφον — 39 παμμέδων τεχὴν κεχαραγμένω γραφῆος εἰκόνι εἶβας — 46 ἔλει — μέδουσα — 50 κάλαμος σπύγγος τε λόγγη — 53 χορεία — 74 πέτρης — 81 βαίνων — 93 ὕγινη — 95 τρυφοῖνη τεμένωδε πᾶν τὸ σῶμα — 98 Μαρῖνη — 102 οὐρανὸν ἰδεν.

sinu foveret. Eo accedit, quod ritibus christianis auctoritate publica comprobatis publicisque sumptibus adiutis canticis quoque atque musicae sacrae maiorem operam impendere splendoremque addere coeperunt. Inprimis in urbibus reges et magistratus, ne in christianis sacris adornandis pecuniae parciores quam in paganis esse viderentur, magnifica aedificia exstruebant et pompam rituum omni modo augebant. Quid? quod plebeculae quoque aliquid dandum fuit, quae sacrorum splendore modorumque dulcedine ad christianas ecclesias frequentandas alliciebatur? id quod anachoreta quidam, qui quinto saeculo in solitudinem Nitrearum secesserat, diserte testatur apud Pitram Hymnogr. p. 43: καὶ τὸ τροπάρια καὶ κανόνας ψάλλειν καὶ ἤχους μελί-
ζειν τοῖς κατὰ κόσμον ἱερεῦσί τε καὶ λοιποῖς ἀρμόζον· διὰ τοῦτο γὰρ καὶ ὁ λαὸς ἐν ταῖς ἐκκλησίαις συναθροίζεσθαι εἰώθη. .Inde factum est, ut quinto et sexto saeculo christiani in duas partes discederent, quorum alteri veterum institutorum venerandam simplicitatem tuebantur mordicusque tenebant, alteri rerum divinarum dignitatem externo quoque splendore augeri fas esse putabant. Neque minimas lites nova illa carmina cantusque modi artificiosiores movebant. Luculentum huius rei testimonium praebet festiva narratio de abbatis Pambonis eiusque discipuli colloquio, quae Alexandriae in ecclesia S. Marci iam quinto saeculo tropariorum cantum floruisse docet. Abbo enim suum discipulum Alexandriam miserat, qui opera suis manibus facta in urbe divenderet. Is per sex dies, quibus in urbe morabatur, in vestibulo ecclesiae S. Marci pernoctabat, ubi officia ecclesiastica cognoscebat et troparia disciebat. In cellulam redux tristitiam mente vultuque prae se ferebat, quod ubi Pambo animadvertit, sollicitus ex eo quaerit, quid tandem ei acciderit, cur maestus et demissus incederet. Ille, quid mirum, inquit, quod in hac solitudine animum despondeam, cum neque troparia neque canones canamus, quorum suavitate Alexandriae deliniebar? Cui superciliis contractis abbas: vae nobis, mi fili; video enim tempora instare, quibus monachi hanc severam disciplinam relinquunt, et carminum modis ducantur; tum pietatem morumque sanctitatem homines exuent magnaue calamitate affligentur. *)

*) Hanc narrationem e codice Vindobonensi ab Gerberto in Scriptor. eccles. de musica editam et a me in Beitr. p. 83 repetitam hic quoque plene subiicere visum est:

Ὁ ἀββὰς Παμβῶ ἀπέστειλε τὸν μαθητὴν αὐτοῦ ἐν Ἀλεξανδρίᾳ πρὸς τὸ πωλῆσαι τὸ ἐργόχειρον αὐτῶν. ποιήσας δὲ ἡμέρας δεκαεὶ ἐν τῇ πόλει, ὡς ἔλεγεν ἡμῖν, τὰς νύκτας ἐκθύουθεν ἐν τῷ νάρθηκι τῆς ἐκκλησίας ἐν τῷ ναῷ τοῦ ἁγίου Μάρκου· καὶ ἰδὼν τὴν ἀκολουθίαν τῆς ἁγίας ἐκκλησίας ἀνέκαμψε πρὸς τὸν γέροντα· ἔμαθε δὲ καὶ τροπάρια.

Λέγει οὖν αὐτῷ ὁ γέρων· ὁρῶ σε, τέκνον, τεταραγμένον· μή τις πειρασμός σοι συνέβη ἐν τῇ πόλει; λέγει ὁ ἀδελφός γέροντι· φύσει, ἀββᾶ, ἐν ἀμελείᾳ δαπανῶμεν τὰς ἡμέρας ἡμῶν ἐν τῇ ἐρήμῃ ταύτῃ, καὶ οὔτε κανόνας, οὔτε τροπάρια ψάλλομεν· ἀπελθόντος γάρ μου ἐν Ἀλεξανδρίᾳ εἶδον τὰ τάγματα τῆς ἐκκλησίας, πῶς ψάλλουσι, καὶ ἐν λύτῃ γέγονα πολλή, διατὶ καὶ ἡμεῖς οὐ ψάλλομεν κανόνας καὶ τροπάρια.

Λέγει οὖν αὐτῷ ὁ γέρων· οὐαὶ ἡμῖν, τέκνον, ὅτι ἐφθασαν αἱ ἡμέραι, ἐν αἷς ὑπολείψουσιν οἱ μοναχοὶ τὴν στερεάν τροφήν τὴν διὰ τοῦ ἁγίου πνεύματος βηθείσαν καὶ ἔξακολουθήσουσιν ἄσματα καὶ ἤχους· ποῖα γὰρ κατὰνυξίς, ποῖα δάκρυα τίκτονται ἐκ τῶν τροπα-

Eodem autem tempore in Cappadocia etiam per monasteria eundem troparia canendi morem increbuisse, alia narratiuncula docet, quam Pitra, quo duce in hac parte libri utimur, ex codice Vallicell. E, 21 fol. 518 rettulit. Paulus enim abbas, cum quinto saeculo Persae Cappadociam invasissent, primum Constantinopolin, deinde Alexandriam aufugit et ad postremum in solitudinem Nitrearum recessit. Nihil autem in nova sede aegrius tulit, quam quod a contubernali anachoreta prohibitus est, quominus quae in Cappadocia psallere consueerat troparia caneret. Neque ab antistite anachoretarum impetrare potuit, ut sibi soli in sua cellula psalmodiae carminumque cantui vacare liceret. Severioris enim ille disciplinae patronus monacho, qui suae saluti bene consultum vellet, cantilenarum illecebras fugiendas esse monuit.

Sed quae tandem carmina ecclesiastica quinto saeculo florere et percrebescere coeperunt? Hac de re colloquia ab Ioanne et Sophronio cum Nilo abbate in mente Sina conserta*) nos certiores faciunt. Nam eorum, quae

ρίων; ποία γάρ κατάνυξις τῷ μοναχῷ, ὅταν ἐν ἐκκλησίᾳ ἢ ἐν κελλίῳ ἴσταται καὶ ὕψοι τὴν φωνὴν αὐτοῦ ὡς οἱ βόες; Εἰ γάρ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ παριστάμεθα, ἐν πολλῇ κατανύξει ὀφείλομεν ἴστασθαι καὶ οὐχὶ ἐν μετewρισιμῷ· καὶ γάρ οὐκ ἐξήλθον οἱ μοναχοὶ ἐν τῇ ἐρήμῳ ταύτῃ, ἵνα παρίστανται τῷ θεῷ καὶ μετewρίζονται καὶ μελέθοσιν ἔσματα καὶ ρυθμίζουσιν ἤχους καὶ κείουσι χεῖρας καὶ μεταβαίνουσι πόδας, ἀλλ' ὀφείλομεν ἐν φόβῳ πολλῶν καὶ τρόμῳ δάκρυά τε καὶ στεναγμοῖς μετὰ εὐλαβείας καὶ εὐκατανύκτου καὶ μετρίας [ταπεινῆς] φωνῆς τὰς προσευχὰς τῷ θεῷ προσφέρειν· Ἰδοὺ γάρ λέγω σοι, τέκνον, ὅτι ἐλεύσονται ἡμέραι, ὅτε φθείρουσιν οἱ Χριστιανοὶ τὰς βίβλους τῶν ἀγίων εὐαγγελίων καὶ τῶν ἀγίων ἀποστόλων καὶ τῶν θεσπεσίων προφητῶν, λεαίνοντες τὰς γραφὰς τῶν ἀγίων καὶ γράφοντες τροπάρια καὶ ἑλληνικοὺς λόγους καὶ χυθῆσεται ὁ νοσὶς εἰς τρόπον καὶ εἰς τοὺς λόγους τῶν Ἑλλήνων· διὰ τοῦτο καὶ οἱ πατέρες ἡμῶν εἰρήκασιν, ἵνα μὴ γράφωσιν οἱ ἐν τῇ ἐρήμῳ ταύτῃ ὄντες καλόγραφοι τοὺς βίους καὶ λόγους τῶν γερόντων ἐν μεμβράναις, ἀλλ' ἐν χαρτίοις· μέλλει γάρ ἡ ἐρχομένη γενεὰ λεαίνειν τοὺς βίους καὶ λόγους τῶν πατέρων καὶ γράφειν κατὰ τὸ θέλημα αὐτοῖς.

Καὶ εἶπεν ὁ ἀδελφός· τί οὖν; ἀλλαχθῆσονται τὰ ἔθνη καὶ αἱ παραδόσεις τῶν Χριστιανῶν καὶ οὐκ ἔσονται ἱερεῖς ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, ἵνα ταῦτα γένηται; καὶ εἶπεν ὁ γέρον· ἐν τοῖς τοιοῦτοις καιροῖς ψυγῆσεται ἡ ἀγάπη τῶν πολλῶν καὶ ἔσται θλίψις οὐκ ὀλίγη ἔθνων.

*) Haec quoque colloquia a Pitra in Iuris eccles. graec. historia et monumentis tom. II p. 220 primum edita et a me loco laudato repetita hic subiicienda curavimus:

Διηγῆσατο ἡμῖν ὁ ἀββᾶς Ἰωάννης καὶ ὁ ἀββᾶς Σωφρόνιος λέγοντες· ὅτε ἀπήλθομεν πρὸς τὸν ἀββᾶ Νεῖλον διαφοιβούσης τῆς ἀγίας κυριακῆς εἰς τὸ ὄρος Σινά· ἦν δὲ ὁ γέρον ἡσυχάζων ἄνω εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ ὄρους ἔχων ἀλλοῦς δύο μαθητάς. Ἐλθόντων δὲ ἡμῶν εἰς τὰ ἔσπερινά ἤρξατο ὁ γέρον τὸ Δόξα πατρὶ σὺν τοῖς ἔξῃς. Καὶ εἰπόντων τὸ Μακάριος (Ps. 1) καὶ τὸ Κύριε ἐκέκραξα (Ps. 140) χωρὶς τῶν τροπαρίων, καὶ [εἰπόντες] τὸ Φῶς ἰλαρὸν καὶ τὸ Καταξίωσον, ἤρξαντο τὸ Νῦν ἀπολύεις σὺν τοῖς ἔξῃς (Luc. 2). καὶ τελέσαντες τὰ ἔσπερινά παρέθηκεν ἡμῖν τράπεζαν. καὶ μετὰ τὸ δευπνήσαι ἠρξάμεθα τοῦ κανόνος. καὶ μετὰ τὸν ἐξάψαλλον καὶ εἰπόντες τὸ Πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς ἠρξάμεθα τοὺς ψαλμοὺς ἀνέτως. καὶ εἰπόντων τὴν πρώτην στάσιν τῶν πενήτηντα ψαλμῶν ἤρξατο ὁ γέρον τὸ Πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς [καὶ ν'] καὶ τὸ Κύριε ἐλέησον. καὶ καθίσαντες ἀνέγνω εἰς τῶν μαθητῶν αὐτῶν (ἀπ αὐτοῦ?) τὴν καθολικὴν Ἰακώβου. καὶ ἀναστάντες πάλιν ἠρξάμεθα τὴν δευτέραν στάσιν τῶν ν' ψαλμῶν, καὶ πληρώσαντες τοὺς ν' ψαλμοὺς ἔρωκε τῷ ἄλλῳ ἀδελφῷ καὶ ἀνέγνω ἐκ τοῦ αὐτοῦ βιβλίου Πέτρου τὴν καθολικὴν ἐπιστολὴν· καὶ

modo rettulimus, testimoniorum scriptores non modo nihil certi de hac re memoriae prodiderunt, sed etiam mentionem canonum, qui aliquanto post inclaruerunt (conf. Beiträge S. 26 ff.), falso interpolasse videntur. Abbates igitur Ioannes et Sophronius die dominica in cacumen montis Sina ascenderunt, ubi Nilus senex cum duobus discipulis agebat. Hos cum sub vesperum convenissent, mirati sunt severae et antiquae disciplinae addictos omnem carminum modorumque suavitatem respuere. Vespertina enim officia postquam Nilus senex verbis Δόξα τῷ πατρὶ καὶ τῷ υἱῷ καὶ τῷ ἁγίῳ πνεύματι exorsus est, psalmos Davidis primum et centesimum quadragesimum sine tropariis recitaverunt et preces notissimas Φῶς ἱλαρὸν et Καταξίωσον et ad postremum Symeonis verba Νῦν ἀπολύεις κ. τ. λ. subiunxerunt. Deinde cenati magna officia, quae canonis nomine significantur, peragere coeperunt. Atque primum quidem hexapsalmum sive psalmos 3, 37, 62, 87, 102, 142 recitarunt recitatisque preces Πάτερ ἡμῖν ἐν τοῖς οὐρανοῖς κ. τ. λ. addiderunt. Tum omnes centum et quinquaginta psalmos submissa voce ita dixerunt, ut in tres partes (στάσεις)* eos partirentur et post primam catholicam epistolam Iacobi, post secundam Petri, post tertiam Ioannis legerent. Finitis psalmis et catholicis epistolis novem cantica sacra recitare coeperunt, neque post tertium et sextum canticum mesodia, sed preces Πάτερ ἡμῶν et Κύριε ἐλέησον intertexuerunt. Deinde psalmoreum recitatione denuo facta αἴνους sive psalmos CIII. CII. CL dixerunt, ne his quidem troparia adiicientes. Ad postremum dóxologiam recitarunt et precibus aliquot adiectis finem officiis fecerunt.

Haec igitur officia ab abbate Nilo in monte Sina sexto saeculo observata, a quibus quae etiam nunc in usu sunt officia vespertina (ἐσπερινά) et matutina (ἀκολουθία τοῦ ὄρθρου) non multum differunt, tropariis et cathis-

ἀναστάντες ἠρξάμεθα τὴν γ' στάσιν, καὶ πληρώσαντες τοὺς ῥν' ψαλμοὺς καὶ εἰπόντες τὸ Πάτερ ἡμῶν καὶ τὸ Κύριε ἐλέησον, ἐκαθέστημεν καὶ ἔδωκεν ἔμοι ὁ γέρων τὴν βίβλον καὶ ἀνέγνωκα τὴν καθολικὴν Ἰωάννου καὶ ἀναστάντες ἠρξάμεθα τὰς ψδὰς ἀνέτως ἀνευ τροπαρίων, καὶ οὕτε εἰς τὴν γ' ψδὴν, οὕτε εἰς τὴν ε' ἐποιήσαμεν μεσῳδιον, ἀλλὰ τὸ Πάτερ ἡμῶν καὶ τὸ Κύριε ἐλέησον· καὶ εἰπόντες τοὺς αἴνους ἀνευ τροπαρίων ἤρξαντο τὸ Δόξα ἐν ὑψίστοις σὺν τῇ πίστει καὶ τὸ Πάτερ ἡμῶν καὶ τὸ Κύριε ἐλέησον· προσέθηκεν οὖν ὁ γέρων λέγων· Ὑιέ καὶ λόγε τοῦ θεοῦ Ἰησοῦ Χριστέ, ὁ θεὸς ἡμῶν, ἐλέησον ἡμᾶς καὶ βοήθησον καὶ σώσον τὰς ψυχὰς ἡμῶν. καὶ εἰπόντων ἡμῶν τὸ Ἀμήν ἐκαθέστημεν.

Καὶ λέγω τῷ γέροντι· διατί, ἀββᾶ, οὐ φυλάττετε τὴν τάξιν τῆς καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς ἐκκλησίας; καὶ λέγει μοι ὁ γέρων· ὁ μὴ φυλάττων τὴν τάξιν τῆς καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς ἐκκλησίας ἔστω ἀνάθεμα καὶ ἐν τῷ νῦν αἰῶνι καὶ ἐν τῷ μέλλοντι. Καὶ λέγω αὐτῷ· πῶς σὺ αὐτὸς οὐ ψάλλεις εἰς τὰ ἐσπερινὰ τῆς ἁγίας κυριακῆς οὕτε εἰς τὸ Κύριε ἐκέκραξα τροπάρια, οὕτε εἰς τὸ Φῶς ἱλαρὸν τροπάριον, οὕτε εἰς τὸν κανόνα τὸ θεὸς κύριος, οὕτε εἰς τὴν στιχολογίαν τῶν ψαλμῶν καθίσματα ἀναπαύσιμα, οὕτε εἰς τὰς ψδὰς τῶν τριῶν παιδῶν τροπάρια; ἀλλ' οὕτε εἰς τὸ Μεγαλύνει τὸ Πᾶσα πνοή, ἀλλ' οὕτε εἰς τὴν δοξολογίαν τὴν Ἀνάστασιν τοῦ σωτήρος;

*) Stases psalmoreum partes audiebant, quod, cum sedentes epistolarum praelectionem audirent, stantes psalmos recitabant, quem morem testimonii veterum scriptorum allatis interpretes Cassiani Instit. II, 5 illustraverunt.

matis, psalmoreum et canticorum recitationi interponendis, carebant. Sed haec ipsa troparia Ioannes et Sophronius abbates adeo desiderabant, ut Nilum communem ecclesiae christianae normam migrasse criminarentur. Sexto igitur saeculo in omnibus fere ecclesiis atque monasteriis graecis tropariorum cantus florebat, quae psalmis odisque sacris veteris Testamenti inserebant, ne novi Testamenti mysteria, quae νέαν χάριν Sophronius Hierosolymitanus in Comment. liturg. c. 12 dixit (vide Maii Spicil. Rom. t. IV p. 40: Χρῆ δὲ γινώσκειν, ὅτι ἐν ἀρχῇ πάσης ἐσθινης τε καὶ λυχνικῆς τελετῆς πρῶτον τῆς παλαιᾶς ψάλλονται οἱ ψαλμοὶ, εἶτα τῆς νέας χάριτος ἄσματα, ἵν' ἔχοιεν εἰδέναι πάντες, ὡς εἰς καὶ αὐτὸς ὁ θεὸς καὶ δεσπότης ἐστὶν ὁ ταῦτα κάκεινα νομοθετήσας Χριστός) suo praeconio carerent. Atque ita haec nova carmina christiana placebant, ut mox eorum usus multo latius pateret, neque solum iis, quos in colloquio trium abbatum commemoratos novimus, locis sed etiam singulis psalmoreum, canticorum sacrorum, doxologiae versibus troparia νέας χάριτος intertexerentur. Neque solum in graeca ecclesia, sed etiam in latina hunc morem psalmis canticisque veteribus novicios versus intercalandi viguisse edictum papae Adriani II (867—872) docet, quod Leboef Chant's eccles. p. 103 ex cod. Parisino 4660 (conf. Ferd. Wolf Ueber die Lais, Sequenzen und Leiche S. 94) edidit: 'hic constituit per monasteria ad missam maiorem in solemnitatibus praecipuis non solum in hymno angelico «Gloria in excelsis deo» canere hymnos interstinctos, quos Laudes appellant, verum etiam in psalmis Davidicis, quos Introitus dicunt, interserta cantica decantare, quae Romani festivas laudes, Franci tropos appellant.' A Graecis vero hunc morem originem duxisse et inde ad occidentales regiones propagatum esse, ipsum nomen troporum satis manifesto demonstrat, quod a graeca radice derivatum esse et cum graeco vocabulo τροπαρίου arcte cohaerere infra docebimus.

Tropariorum poetae antiquissimi Anthimos et Timocles fuisse feruntur, quos Cedrenus p. 349 C anno quadringentesimo sexagesimo quarto floruisse testatur: Ἀνθιμος καὶ Τιμοκλῆς οἱ τῶν τροπαρίων ποιηταὶ ἐγνωρίζοντο. Nullum autem eorum carminum, quae ad hanc aetatem duraverunt, Anthimi aut Timoclis nomen praefixum habet; neque Cyrillum, strenuum Alexandriae episcopum († 444), quem ἀκολουθίας τῶν Ὁρῶν τῆς μεγάλης παρασκευῆς auctorem esse Triodii libri testantur, troparia quoque, psalmis intericienda, composuisse pro certo affirmare ausim. Locupletissimis autem testimoniis antiquissimum troparium Ὁ μονογενῆς υἱὸς καὶ λόγος τοῦ θεοῦ (p. 52) ab imperatore Iustiniano (527—565) compositum esse constat; conf. Sophronium in Maii Spicil. Rom. IV, 41: τὸ δὲ Ὁ μονογενῆς υἱὸς παρὰ τοῦ βασιλέως Ἰουστινιανοῦ ἐμπεφύνηται, et Cedrenum Hist. compend. p. 371 A: Τούτου τῷ β' ἔτει ἀνεκαίνισεν ἐκ θεμελιῶν Ἰουστινιανὸς τὴν τοῦ θεοῦ μεγάλην ἐκκλησίαν κάλλος καὶ μέγεθος ὑπὲρ τὸ πρότερον, παραδοὺς καὶ τροπάριον αὐτῇ ὑπ' αὐτοῦ μελιθεὲν ψάλλεσθαι 'Ὁ μονογενῆς υἱὸς καὶ λόγος', ἐποίησε δὲ καὶ τὸ ὠρολόγιον τοῦ μιλίου. Contra minime dubito, quin neque Anatolium neque Syceotam

his antiquissimis auctoribus tropariorum adnumerare liceat. Anatolium enim, cuius multa et egregia troparia tam in libros canonicos ecclesiae graecae quam in hanc anthologiam recepta sunt, falso patriarcham Constantinopolinum saeculi quinti dici infra demonstrabimus, et Syceotam, qui plura idiomela 15. Ian. 5. Febr. 6. Mart. composuisse dicitur, ne cum cognomine Syceota, episcopo Anastasiopolitano (conf. *Κυναζάρια* 22. Ἀπριλ.) confundas, gravissimum argumentum prohibet; nam idiomelon diei sexti Martis memoriam oppidi Amorii ab Agarenis sub imperatore Theophilo capti conservat. Hoc quoque dubium est, num praeclarum troparion Symeonis (25. Octob.)

Τῆς γῆς συνταρακκομένης τῷ τῆς ὀργῆς σου φόβῳ
 βουνοὶ καὶ τὰ ὄρη συκκεῖονται, κύριε·
 ἀλλ' εὐσπλαγχνίας ὀμματι ἐφ' ἡμᾶς ἐπιβλέσας
 μὴ τῷ θυμῷ σου ὀργισθῆς ἡμῖν.
 ἀλλὰ σπλαγχνισθεὶς ἐπὶ τὸ πλάσμα τῶν χειρῶν σου
 τῆς φοβερᾶς ἡμᾶς τοῦ σεισμοῦ ἀπειλῆς ἐλευθέρωσον
 ὡς ἀγαθὸς καὶ φιλόανθρωπος.

ab Symeone Thaumastorita, quem sub finem sexti saeculi duodeviginti annos in summa columna stetisse narrant (conf. *Κυναζάρια* 24. Μαΐου) compositum sit. Terrae enim motus, qui hoc et aliis eiusdem diei carminibus indicatur, longe post Symeonis illius obitum sub imperio Leontis Isaurici anno 740 accidisse Synaxaria testantur; qua de causa nisi antiquum carmen hoc novo terrae motu resuscitatum esse statuas, alium Symeonem huius troparii auctorem dicas necesse est. Contra inter antiquissima troparia καθίσματα, ἀπολυτικά, στιχηρὰ αὐτόμελα numeraverim, quae, cum sine nomine auctoris ferantur, hac ipsa re remotam originem produnt. Neque solum veneranda vetustate illa insignia sunt, sed etiam grata quadam numerorum simplicitate sententiarumque gravitate, quo factum est, ut multos imitatores invenirent, qui iisdem numeris modisque usi similia troparia (Προσόμοια) componerent. Atque adeo horum modorum suavitate vulgo delectabantur, ut nullus fere dies festus tropariis ad exemplar eorum factis careret. Haec cum ita essent, καθίσματα et στιχηρὰ προσόμοια primo loco in hac anthologia collocanda et in tertio libro, quo de numeris carminum byzantinorum commentatus sum, imprimis illustranda duximus. Neque dubito, quin multis idem, quod mihi, accidat, ut cum poetarum a Byzantinis maxime laudatorum prolixos canones non sine taedio perlegerint, ad gratam simplicitatem brevium horum carminum iterum iterumque redeant.

Poesis igitur christiana medio aevo a singulis versibus modicisque strophis, quas tropos vel troparia appellabant, faciendis initium cepit. Tanto opere enim christiani primis saeculis medii aevi psalmodiarum cantui, patrum institutis quasi consecrato, favebant, ut nova cantica integra comprobare non auderent, sed in brevibus strophis psalmodiarum versibus intexendis vel adfigendis acquiescerent. Ampliorem autem huic novo poesis generi campum officia matutina et vespertina quam liturgia sive missa praebebat. Quod

enim maxime his tropariis agebant, ut ne psalmodiarum cantu solo probato christiana mysteria neglegerentur, hoc in liturgia, qualem Chrysostomus et Basilius adornaverant, cum aliis rebus tum exclamationibus (ἐκφωνήσεις) insertis satis iam provisum esse videbatur; conf. Sophronium in Maii Spic. Rom. IV, 31: Μετὰ δὲ τοὺς θεηγόρους ἀποστόλους τινὲς τῶν θείων πατέρων ἰδιάζοντες ἕκαστος εὐχὰς ἐποιεῖτο καὶ ἐκφωνήσεις καὶ ἀπρητισμένην ἱερουργίαν ἀκολουθίαν· ὡς ὁ ἐν ἁγίοις ἐπιφανὴς Ἐπιφάνιος καὶ ὁ μέγας Βασίλειος καὶ ὁ θεὸς Χρυσόστομος. Quid vero? quod illas exclamationes, quarum nonnullae ut

Δόξα πατρὶ καὶ υἱῷ καὶ ἁγίῳ πνεύματι
 νῦν καὶ αἰεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων.
 Ἐν εἰρήνῃ τοῦ κυρίου δεηθῶμεν, κύριε ἐλέησον.

Coī tήν δόξαν ἀναπέμπομεν, τῷ πατρὶ καὶ τῷ υἱῷ καὶ τῷ ἁγίῳ πνεύματι.

tam numerose clauduntur, ut rhythmicam earum naturam non agnoscere non possis, tropariorum exempla et originem haud immerito dixeris. Nova autem troparia cum dierum festorum officii, quae ἀκολουθία Graeci appellabant, tam arcte coniuncta erant, ut qui haec concinnaverant, carminum quoque auctores fere perhiberentur. Inde causa repetenda esse videtur, cur quo nomine Graeci totum officiorum orbem appellaverant, in latina ecclesia carmina sola significata sint. Etenim et nomen sequentiarum a graeco nomine ἀκολουθία translatum esse manifestum est et verborum significatio mutuo linguarum commercio paululum detorta nihil novi aut inauditi habet.

Atque haec quidem tropariorum poesis, cum iam quinto et sexto saeculo florere coepisset, et numero Sanctorum aucto et sacris ritibus locupletatis latius in dies patebat. Postquam vero maiorem populi applausum novicii poetae tulerunt, non solum alteram et tertiam stropham addere, sed etiam integra carmina, quae seiuncta a psalmis cantarentur, pangere coeperunt. Longiora haec carmina, quae partim res in evangeliiis relatas poetico decore ornabant, partim martyrum Sanctorumque laudes celebrabant, fere viginti quatuor strophis constabant et acrostichide aut poetae nomen aut literas alphabeti continebant. Versuum metrorumque genere non eodem omnes utebantur, sed qui Anacreonticos versiculos continuabant, syllabarum quantitatem, qui varios et liberiores numeros miscebant, accentuum vices observabant. Atque adeo tum temporis rhythmicorum carminum dulcedine magis quam metricorum artificiosa subtilitate homines delectabantur, ut Anacreontea carmina legere, non cantare solerent, rhythmica et in ecclesiis cantarent et psalmodiarum canticorumque sacrorum dignitati cedere nollent. Peculiariora nomina his carminibus ipsis nulla fuisse videntur, vulgaribus enim notisque nominibus alia ποιήματα, alia ψαλμοὺς, alia ὕμνους, alia αἴνους, alia denique ἔπη nominabant, strophas autem proprio et obscuro nomine οἴκου appellabant.

Summi huius carminum generis auctores Sophronius Hierosolymitanus, Sergius patriarcha Constantinopolitanus, Romanus, Anastasius fuerunt, qui

omnes septimo saeculo floruisse perhibentur. Atque Sophronii quidem praeter parva quaedam idiomela tria longiora carmina Anacreontea metrica, de quibus supra p. XXIX iam disputavimus, Sergii ἕμνον ἀκάθικτον, qui solus innotuit, Romani celeberrimi et fecundissimi vatis psalmum apostolorum hoc libro excudendum curavimus. Anastasii autem, qui Romano paene gemellus et ipse humilem (ταπεινόν, conf. Romani psalmi acrostichidem p. 136) in acrostichide sese praedicat, unum carmen novimus, cuius strophas aliquot ex cod. Corsiniano Pitra in Iur. eccl. graeci hist. et monum. II, 284 primus edidit et nos tamquam anapaestici numeri exemplum infra afferemus. Praeterea alios poetas, velut Cosmam, Georgium, Cyriacum, Demetrium, Eliam, Romanum melodum quasi corona cinxisse ex iis, quae Pitra Hymnogr. p. 49 ex vetere tropologio codicis Corsiniani rettulit, apparet. Sed omnis haec poesis mox adeo in oblivionem abiit, ut praeter rudera aliquot stropharum, quae sub nominibus κοῦρακιῶν et οἴκων in libros canonicos receptae etiam nunc in honore sunt, pleraque carmina interierint. Aliud enim carminum genus inde ab octavo saeculo suo fulgore vetera carmina obscurare coepit, canonum dico poesis, de quibus iam mihi disserendum est.

Canones nonas aut octonas odas complectuntur, quarum pleraeque ex tribus pluribusve strophis constant. Numerus odarum cum novem canticis sacris cohaeret, quae christiani inde ab antiquissimis temporibus psallere consueverant. Horum canticorum versibus cum similiter atque psalmorum singula troparia intertexerent, aliae novem odae ortae sunt, quas canonis nomine comprehendebant. Quo autem tempore haec canonum poesis florere coeperit, ideo difficile ad diiudicandum est, quod et nominis canonis multifariae significationes erant et recentiores scriptores, si quos carminibus ecclesiasticis studuisse acceperant, alia carmina quam troparia et canones non intellegebant. Atque Pitra quidem, cum Pambonis discipulum in ecclesia Alexandrina troparia et canones cantatos audisse et Paulum abbatem in Nitrearum cellulis sua troparia et canones desiderare (cf. p. XXXI) legisset, dicere non dubitavit canonum cantu iam quarto saeculo christianos graecos delectatos esse. At huic opinioni multae et gravissimae res refragantur. Primum enim omnium, cum latinorum canonum nulla vestigia exstent, graecos canones tum demum ortos esse verisimile est, cum latinae et graecae ecclesiae commercia solvi coepta sunt. Troporum certe, quos quinto saeculo Constantinopoli floruisse constat, et usum et nomen a Graecis ad Latinos propagatum esse novimus. Deinde in colloquio trium abbatum supra p. XXX relato, quo quibus carminum generibus sexto saeculo christiani usi sint, docemur, et nomen κανόνος alia significatione usurpatum est, et mesodia non omnibus novem canticis sacris subiicienda, sed tertio tantum et sexto intertexenda commemorantur. Denique plurimum valet, quod neque Anthimi neque Timoclis neque Romani neque alius ex vetustioribus poetis canones exstant aut commemorati inveniuntur. Quae cum ita sint, interpolatorem nescio quem narratiunculis illis de Pambone Aegyptio et Paulo Cappadoce

mentionem canonum falso immiscuisse veri simillimum est. Primi autem canonum scriptores, Andreas Cretensis, Ioannes Damascenus, Cosmas Hierosolymitanus octavo saeculo floruerunt; atque duo posteriores summa fama apud Byzantinos celebrabantur et etiamnunc celebrantur, eorumque carmina adeo aequalibus et posteris probabantur, ut in omnibus ecclesiis graecis cantarentur neque umquam cantari desinerent. Ipsorum vero auctoritas formae quoque canonis, qua tantum non omnia sua carmina incluserunt, dignitatem auxit, quo factum est, ut non solum carmina illorum ipsa, sed etiam forma eorum canonico quodam iure frueretur.

Atque Ioannes et Cosmas praecipuis ecclesiae graecae solemnitatibus, τῆς ὑψώσεως τοῦ σταυροῦ, τῶν Χριστουγέννων, τῆς Θεοφανίας, τῆς ὑπαπαντῆς τοῦ κυρίου, τῶν Βαΐων, τῆς πέμπτης τῆς μεγάλης ἑβδομάδος, τοῦ μεγάλου σαββάτου, τοῦ Πάσχα, τοῦ Ἀντιπάσχα, τῆς ἀναλήψεως καὶ μεταμορφώσεως Χριστοῦ, τῆς κοιμήσεως τῆς θεομήτορος, τῆς Πεντηκοστῆς, denique τῆς κυριακῆς canones composuerunt. Locum autem a principibus melodis intermissum multi, qui praeclaram eorum artem aemulabantur, mox ita explebant, ut nullus dies festus suo canone careret nec pauci duobus pluribusque instruerentur. Praeterea Cosmas in secundum tertium quartum diem magnae hebdomadis breviora carmina fecit, quae secundum numerum odarum διψῆδιον, τριψῆδιον, τετραψῆδιον appellabat. Atque in hac quoque arte imitatores invenit Theodorum et Iosephum, qui in aliarum quoque hebdomadum singulos dies triodia composuerunt. Neque tamen in tanta poeticorum studiorum fecunditate tropariorum sticherorumque poesis prorsus neglecta iacebat, immo vero qui longos canones pangendi aut otio aut facultate carebant, brevibus idiomelis orthodoxiae fautores et patronos sese iactabant. Quid? quod feminae quoque; quod in magno studiorum ardore usu venire solet, cum viris concertare conabantur. neque male iis conatus cessisse videtur, siquidem Casiae hirmos Marcus monachus dignos esse existimavit, quorum modulos in suis tropariis sequeretur; conf. adnot. ad Cosmae can. XIII. Reges quoque non solum melodos honoribus et beneficiis ornabant, sed etiam ipsi carmina pangebant et psallendi artem promovebant. Sic de rege Theophilo, quem iconoclastarum partibus favisse constat, Zonaras Epit. hist. XV, 27 haec refert: ἐφιλοτιμείτο δὲ καὶ μελωδεῖν· λέγονται μὲν οὖν καὶ ἕτερα ποιήματα, πρὸς τοῖς ἄλλοις δὲ καὶ τὸ κατὰ βαϊοφόρον ἑορτὴν ἀδόμενον στιχηρὸν τὸ Ἐέλθετε ἔθνη, ἐξέλθετε καὶ λαοὶ, καὶ θεάσαθε σήμερον, τὸν βασιλέα τῶν οὐρανῶν, ὡς ἐπὶ θρόνου ὑψηλοῦ, ἐπὶ πύλου εὐτελοῦς, τὴν Ἱερουσαλήμ ἐπιβαίνοντα· γενεὰ Ἰουδαίων, ἄπιστε καὶ μοιχαλῖς, δεῦρο θέασαι, ὃν εἶδεν Ἡσαΐας ἐν σαρκὶ δι' ἡμᾶς παραγενόμενον, πῶς νυμφεύεται ὡς κύφρονα τὴν νέαν Σιών, καὶ ἀποβάλλεται τὴν κατάκριτον συναγωγὴν· ὡς ἐν ἀφθάρτῳ δὲ γάμῳ καὶ ἀμιάντῳ, ἀμιάντοι συνέδραμον εὐφημοῦντες, οἱ ἀπειρόκακοι παῖδες, μεθ' ὧν ὑμνοῦντες βοήσωμεν, ὕμνον τὸν ἀγγελικόν· Ὡσαννὰ ἐν τοῖς ὑψίστοις, τῷ ἔχοντι τὸ μέγα ἔλεος' (Τριψῆδ. cel. 339), quocum conferas Cedrenum Hist. compend. p. 522 B similia de eodem Theophilo referentem: ἐφιλοτιμείτο καὶ μελωδός

εἶναι· διὸ καὶ ὕμνους ποιῶν τινὰς καὶ στιχηρὰ μελίζων ᾄδεσθαι προετρέπετο· μεθ' ὧν καὶ τὸ τοῦ τετάρτου ἤχου 'Εὐλογεῖτε' ἐκ τοῦ κατὰ τὴν ὀγδόην ψδὴν· 'Ἄκουε κόρη' (vide p. 240) μεθαρμοσάμενος καὶ ῥυθμὸν ἕτερον παρασχὼν ἐν τῇ τοῦ θεοῦ ἐκκλησίᾳ εἰς ἐπήκοον ᾄδεσθαι διωρίσατο· φέρεται δὲ καὶ τις λόγος, ὡς ἔρωτι τοῦ μέλους βαλλόμενος κατὰ τὴν μεγάλην ἐκκλησίαν ἐν φαιδρᾷ πανηγύρει (φαιδραῖς πανηγύρεσι ed. Paris.) οὐ παρητήσατο τὸ χειρονομεῖν, δοὺς τῷ κλήρῳ ὑπὲρ τούτου χρυσίου λίτρας ἑκατόν· καὶ τὸ στιχηρὸν δὲ τὸ κατὰ τὴν βαῖοφόρον τὸ 'Ἐξέλθετε ἔθνη, ἐξέλθετε καὶ λαοί' τῆς ἐκείνου φαεῖν εἶναι τόκον ψυχῆς. Magno vero in honore habentur orthodoxorum regum Leontis 'Εωθινὰ et Constantini Porphyrogennetae 'Εξαποστειλάρια, quae in notissimos libros graecae ecclesiae, Octoechum, Paracleticum, Horologium recepta ne ex hac quidem anthologia seclusimus. Quamquam, ut quid sentiam eloquar, non meum pulchri venustique sensum, sed hominum byzantinorum iudicium sive potius ambitionem, in hac re secutus sum. Sunt enim illa carmina, si quid aliud, putida et inficeta neque tantam dignitatem consecuta essent, nisi Byzantini, quo erant abiecto et servili animo, regia auctoritate rei tenuitatem fulciri posse arbitrati essent.

Sed ut ad poesin canonum redeam, graeci poetae usque ad nonum saeculum iidem et carmina panxerunt et musicis modulis instruxerunt. Atque musici partes tanti vulgo faciebant, ut clarissimos poetas, velut Romanum, Ioannem μελωδοῦς, id est modulationum (μελῶν) compositores appellarent, et poetae quoque nomine vetere more (conf. Bergk Poetae lyr. gr. p. 820 ed. III) ad auctorem et verborum et modorum significandum uterentur. Sed haec scriptoris et musici societas saeculo nono et decimo solvi coepta est, unde auctoribus quoque canonum non μελωδῶν, sed ὕμνογράφων cognomen indiderunt. Atque haec quoque res cum auctoritate, qua Ioannis et Cosmae canones florebant, arcte coniuncta est; eo magis enim novi canones placebant, quo similiores probatis hirmis illorum melodorum esse videbantur. Accedit, quod modorum nimia varietas et cantoribus haud medio-crem difficultatem parabat et auditoribus parum accepta erat. Ut enim verba et sententias alii dies festi flagitabant, ita modorum decor et laetitia fere omnibus festivitibus ecclesiae, et quae Christi domini Mariaeque matris vitam spectabant et quae martyrum praemia celebrabant, idonea atque accommodata erant. Quo factum est, ut iam Theophanes, quem cum Cosma et Ioanne carminum ecclesiasticorum auctores Byzantini, ut Homerum et Hesiodum veteribus Graecis mythologiae, exstitisse Cedrenus p. 456 D refert, in suis canonibus Ioannis probatis modis quam novis uti mallet. Eius exemplum, qui insequentibus temporibus canones conscripserunt, omnes secuti sunt, ut Iosephus hymnographus, Metrophanes, Georgius, Arsenius, Basilius, Clemens, Ignatius, Stephanus, Tarasius, alii. Ne in minoribus quidem poematis poetas huius aetatis antiquos numeros modosque aspernatos esse Iosephi et Theophanis στιχηρὰ ad exemplar veterum hirmorum expressa demonstrant; quamquam in hac parte musicae studia magis exercita esse

amplus numerus idiomelon testatur, quae quidem ab hac re ipsa, quod propriis, non veteribus modis aptata erant, cognominata sunt.

Post undecimum saeculum fecunda poetarum ecclesiasticorum vena paulatim deficere et exarescere coepit. Nec mirum illud quidem; nam canonibus et minoribus carminibus paene innumeris factis et omni laudum materia exhausta poetae non habebant, in quo amplius vires exercerent. Huc accessit, quod decimo saeculo publica auctoritate libri, qui celeberrima omnium solemnitatum carmina vel, ut graecis vocabulis utar, ἀκολουθίας ἀσματικὰς complectebantur, componi coepti sunt. Carmina vero his libris, quorum nomina et argumenta in secundo libro enucleate exponemus, recepta in omnibus ecclesiis cantabantur, unde ea Cedrenus p. 456 D τὰ ἐν ταῖς ἐκκλησιαστικαῖς τῶν Χριστιανῶν τετυπωμένα ψάλλεσθαι dixit. Quae cum ita essent, operam non perdere non poterant, qui sua musa carmina communi consensu probata et summa auctorum auctoritate commendata loco movere molirentur. Et quod certissimum venae poetarum exarescentis documentum esse solet, iam undecimo saeculo in veteres canones Cosmae, Ioannis, Theophanis prolixos commentarios conscribere coeperunt. Sic Zonaras, quem Alexi Comnena imperatore (1081—1118) floruisse constat, de canonibus anastasimis Ioannis Damasceni commentatus est, quibus ex commentariis gravissimam commentationem de nominibus κακόνος εἰρημῶ τροπαρίου in Beitr. S. 1—10 nuper edidimus. Sequenti autem saeculo Theodorus Prodromus Ἐξήγησιν εἰς τοὺς ἐν ταῖς θείαις καὶ δεσποτικαῖς ἑορταῖς μελουρηθέντας κανόνας παρὰ τῶν ἁγίων καὶ σοφῶν μελωδῶν Κοσμᾶ καὶ Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ conscripsit, quam in membranis paene aequalibus bibliothecae Vindobonensis cod. gr. theol. n. 121 perlustravimus, et a Gregorio Corinthio auctam atque locupletatam in codice bombycino Monacensi (A) perlegimus. Raro autem et praeter consuetudinem accidit, ut post carmina ecclesiastica vetera in libris Octoechi, Triodii, Menaeorum collecta et commentariis virorum doctorum illustrata recentiora cantica communi consensu comprobarentur comprobataque libris illis canonicis insererentur. Eximium hunc honorem quarto decimo saeculo meriti sunt Philotheus, clarissimus patriarcha Constantinopolitanus, quem ἀκολουθίας ἀσματικὰς S. Gregorii Palamae (Τριψὸ. 170) et S. Golinduchis martyris (13. Iul.) composuisse ferunt et multi alii canones codicis Vindob. theol. n. 187 auctorem perhibent, et Nicephorus Xanthopulus, Callisti filius et Συναξαρίων auctor, cuius ἀκολουθίαν εἰς τὴν Θεοτόκον intra carminum Pentecostarii delectum iam constitutum postea receptam esse scholion Pentec. p. 15 his verbis adnotavit: ψάλλομεν τὴν παρούσαν ἀκολουθίαν τὴν γεγυυῖαν παρὰ κυρίου Νικηφόρου Καλλίστου τοῦ Ξανθοπούλου εἰς τὴν ὑπεραγίαν καὶ κυρίαν Θεοτόκον, τὴν ζωοδόχον πηγὴν· οὐ γὰρ εὔρομεν ὑπὸ τυπικοῦ τὴν τοιαύτην ἀκολουθίαν, ἀλλ' ἐτέθη δι' ἀγάπην τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου; conf. Barth. Cuthlusionianum in praef. Pentec. ε'. Recentissimus vero, quod sciam, auctor carminum ecclesiasticorum saeculo sexto decimo Nicolaus Malaxus Peloponnesius exstitit, cuius ex multifariis carminibus in codicibus Venetis n. 188

et 198 servatis (conf. Barth. Cutlumusianum Pent. ζ') pauca tantum frustula in Pentecostario et Menaeis relictas sunt.

Alia ratio monachorum graecorum coenobii Grottaferratae fuit, qui cum decretis patriacharum imperii byzantini non tenerentur, multa nova carmina ecclesiastica composuerunt; sed cum neque novo artis splendore eminenter nec a reliquis Graecis comprobarentur, nomina melodorum supra p. XXVI rettulisse satis habuimus.

Societate musicae et poeticae artis soluta poesin post brevem fecunditatem paulatim defecisse cognovimus, musica autem tamquam molesta societate liberata laetius efflorescere coepit et sorori multum superstes ne post interitum quidem imperii byzantini pullulare desiit. Eadem autem cum necessitudine poesis non iam coaceretur, modestiae et pudoris fines egressa latius evagari et maiores gyrorum ambages in dies ducere coepit. Cosmae enim et Ioannis Damasceni aetate verborum numeri et cantus modi adeo coniuncti erant, ut singulae syllabae fere singulis vocis flexibus responderent, at extremis temporibus medii aevi gratam illam simplicitatem modulationum fastidiebant et maxime protractis modis delectabantur. Quin adeo musica ars de sua origine degeneravit, ut haud raro plus vicenos vocis flexus uni syllabae tribuerent; quo more probato nihil iam verborum numeri valebant et sententiae omni et quantitatis et accentus lege solutae in musicos modos cogi poterant. Rarissime autem verba, quibus modulationum flexus accommodarent, ipsi panxerunt, quod ubi factum est, ut in Manuelis Chrysaphis idiomelo a nobis ex cod. bibliothecae universitatis Monacensis (U) primum edito (p. 105), et verba et modulationes (τά τε γράμματα καὶ τὸ μέλος) eiusdem auctoris esse monuerunt. Vulgo psalmorum Davidis veterumque tam canonum quam sticherorum verba suis modulationibus ornabant, nec non verba invertentes et veteres modos dilatantes ludebant, unde modulatio huius generis in cod. Vindob. phil. n. 194 fol. 138 audit μέλος μετατεθὲν καὶ καλλωπιθεὲν καὶ πλατυθεὲν ἐν τε χειρονομίαις καὶ μέλεσι καὶ ἰδιώμασι παρὰ τοῦ μακαρίτου ἐκείνου λαμπαδαρίου κυρίου Ἰωάννου τοῦ Κλάδα. Musici ipsi μαῖτρος, quod nomen de latino nomine magistri fluxisse patet, vel patres musicae, unde ars musica τέχνη παπαδική a Graecis dicta esse videtur, cognominari soliti sunt. Maximam autem famam inter eos consecuti sunt Μανουὴλ Χρυσάφης, Ἀνανεώτης, Ἰωάννης Γλυκὺς, Ἰωάννης Κουκουζέλης, Ἰωάννης Κλάδας. Praeterea multa barbara musicorum nomina, ut Μπερίτη, Τζακνοπούλου, aliorum occurrunt (conf. Pitra Hymnogr. p. 65); quamquam valde dubito, num cum Pitra inde colligere liceat, graecae musicae integritatem his ultimis temporibus imperii byzantini Persarum Arabum Turcorum sordibus corruptam et inquinatam esse. Equidem enim huius rei documenta adeo desidero, ut multo verisimilius esse existimem musicam artem a Graecis ad barbaras illas gentes translata esse. Omnino autem graecae musicae historia spississima caligine adhuc obruta est, et lineamenta tantum tenuissima Chrysanthus in libro Θεωρητικὸν μέγα τῆς ἑλληνικῆς μουσικῆς inscripto

p. 33 sqq. adumbravit. Nec meum fuit in hoc libro, quo carmina ipsa emendata edere eorumque historiam contexere institui, hanc quoque provinciam, meis viribus maiorem, administrare. Qua de causa Graecos ipsos iterum iterumque rogatos velim, ut eius artis, cuius monumenta inter praeclarissima decora suae gentis merito iactant, historiam ex membranarum situ eruere conentur.

Poesis ecclesiasticae byzantinae nascentis, pubescentis, deficientis historia succincta oratione enarrata, ad poetarum, quorum carmina in hanc anthologiam recepimus, vitam et opera aperienda mihi transeundum est; rem adgredior difficilem, cum nec ipse in literis byzantinis ita versatus sim, ut ad fontes vitarum ipsos aditus mihi pateat, nec alii viam satis patefecerint. Qui enim huic rei illustrandae maxime idoneus erat, Leo Allatius, tractatum de melodis graecis, quem conscribendi consilium non modo se iniisse, sed etiam perfecisse in commentatione De libris eccles. Graecorum p. 81 dixit, numquam in lucem emisisse videtur. Fabricius autem in Bibl. graecae novae t. XI p. 76 sqq. et Chrysanthus in *Θεωρητ. τῆς μουσικῆς* p. 33 sqq., qui soli, quantum comperi, post Leontem Allatium huic rei operam navarunt, in eo acquieverunt, ut nominum poetarum indicem, ab illo iam concinnatum, paucis et brevibus additamentis ampliarent. Maiores copias Synaxaria Sanctorum graecae ecclesiae, a Nicephoro Callisto Xanthopuli filio conscripta, mihi suppeditaverunt. Multi enim melodi digni post mortem existimati sunt, quorum memoria annuis diebus festis resuscitaretur. Praeterea lexicographorum et historicorum notissimis testimoniis adhibitis vitas poetarum ita adumbravi, ut hanc provinciam aliis non explendam, sed redintegrandam relinquerem, multis tamen lectoribus gratum et acceptum me fecisse confiderem. Opera vero singulorum poetarum si quis plene recensere in animum induxerit, eum non solum libros prelo excusos, sed etiam codices manu scriptos evolvere oportebit; amplae enim eorum copiae, luce clariore vix dignae, adhuc in bibliothecarum tenebris latent, quas inspiciendi cum nobis copia non esset, Paranicas meus tantum eorum carminum, quae in libros canonicos Menaeorum, Triodii, Pentecostarii recepta sunt, indicem confecit et huic libro subiunxit. Priusquam autem alphabeticum ordinem secutus poetarum vitas enarrem, brevi praemoneo primas partes melodis Cosmae Hierosolymitano et Ioanni Damasceno, secundas hymnographis Theophani et Iosepho a Byzantinis assignatas esse, quam quidem rem Cedrenus p. 456 D testatur: 'Ο ὁσιος Ἰωάννης καὶ μελωδὸς ὀνομάσθη μετὰ Κοσμᾶ τοῦ ἐπισκόπου τοῦ Μαιουμά καὶ Θεοφάνους ἀδελφοῦ Θεοδώρου τῶν Γραπτῶν διὰ τὸ αὐτοὺς μελωδῆσαι τὰ ἐν ταῖς ἐκκλησιαῖς τῶν Χριστιανῶν τετυπωμένα ψάλλεσθαι atque etiam apertius Typici auctor cap. VII: Ἰκτεὸν δὲ καὶ τοῦτο, ὡς εἶπερ ἔχει τὸ Μηναιὸν ἐν μνήμῃ ἀγίου τινὸς κανόνα διαφόρων ποιητῶν, εἰ μὲν ἐστὶ κανῶν ὁ τοῦ κυρίου Κοσμᾶ, προκρίτεος· εἰ δὲ τοῦ κυρίου Ἰωάννου καὶ ἐτέρων, ὁ τοῦ Ἰωάννου προκρίνεται· εἰ δὲ τοῦ κυρίου Θεοφάνους καὶ ἐτέρων, ὁ τοῦ κυρίου Θεοφάνους προκρίνεται· προτιμητέος γάρ ἐστι τῶν ἄλλων·

εἰ δὲ τοῦ κυρίου Ἰωσήφ, οὗτος τῶν λοιπῶν προτετίμηται ποιητῶν. Denique
 his testimoniis Nicephori Xanthopuli versus, quibus celeberrimæ melodi
 recensentur, conferre iuvat:

Οἱ τὰ μέλη πλέξαντες ὕμνων ἐνθέων:
 ἢ λύρα τοῦ πνεύματος Κοσμάς ὁ Ξένος,
 Ὀρφεὺς νεαρὸς ἢ Δαμασκόθεν Χάρις,
 καὶ Θεόδωρος, Ἰωσήφ οἱ Στουδίται
 ὄργανα τὰ κράτιστα τῆς μουσουργίας,
 Ξένη τε Σειρήν Ἰωσήφ ὕμνογράφος,
 μέλος παναρμόνιον Ἀνδρέας ἐκρότεις,
 καὶ Θεοφάνης, ἢ μελιχρὰ κινύρα,
 Γεώργιος, Λέων τε, Μάρκοσ, Κακία.

Ἀνατόλιος. In Menaeis et Octoecho plus centum carmina exstant
 Anatolii nomine inscripta; omnia cum minorum carminum generi adnume-
 randa sint, plurimis singulae tantum strophæ sunt; qui pluribus strophis
 constant, non iisdem in omnibus strophis numeris modisque utuntur. Sed
 qui Anatolius ille fuerit, et qua ætate floruerit, neque certi quidquam
 memoriae proditum inveni neque ab aliis diligenter quaesitum novi. Quid?
 quod Anatolium, ut alterum Orpheum, nullum fuisse inde non inepte aliquis
 colligat, quod haud raro in libris illa carmina στιχηρὰ ἀνατολικά inscribuntur.
 Cum enim στιχηρὰ alia ἀναστάσιμα, alia κατασκευτικά, alia νεκρώσιμα, alia alio
 nomine ex carminis cuiusque argumento ducto dicantur, illum quoque titulum
 ab argumento, non ab homine derivandum esse suspicæris. Sed animum ad
 hanc sententiam pronum et nomen Ἀνατολίου aliis locis in libris plene ex-
 aratum et res in illis carminibus expositæ revocant. Ad remotissima autem
 tempora inscriptione Ἀνατολίου πατριάρχου in Octoechi editione Veneta a. 1869
 obvia ducimur; Anatolius enim patriarcha quinto sæculo floruit et concilio
 Constantinopolitano, quo Eutychis errores anno 450 damnati sunt, præfuit.
 At patriarchæ cognomen nos quidem in nullo codicum, licet satis magnum
 numerum inspexerimus, adscriptum invenimus, nec ullam ei fidem habendam
 esse argumenta certissima evincunt. Carmine enim, quod 24. Octob. vulgo
 cantatur, Anatolius Arethæ martyr, quem Iustiniano imperatore in Aethiopia
 mortem pro sua patria occubuisse Synaxaria narrant, et alio, quod 12. Novemb.
 cantatur, Ioannis Eleemonis, qui septimo sæculo ineunte Alexandriae archie-
 piscopus factus est, laudes prædicat. Ex altera parte Anatolium post octa-
 vum sæculum floruisse veri dissimile est. Namque cum in Octoechi libris
 duo cuiusque toni (ἤχου) στιχηρὰ ἀναστάσιμα ferantur, Anatolii, quæ secundo
 loco collocata sunt, librarius codicis Monacensis D a prioribus ita distinxit,
 ut ἀπὸ τῶν παλαιῶν ea inscriberet. Iam priora ab Ioanne Damasceno, qui
 omnium Octoechi carminum, quæ aliis non nominatim tribuuntur, auctor esse
 probatur, composita esse veri simile est. Ergo ante Ioannem Damascenum
 vel ante medium sæculum octavum Anatolium vixisse merito concludere

nobis videmur. Nolo tamen silentio praetermittere in cod. Vindob. theol. n. 181 anno 1221 exarato, in quo similiter atque in cod. Vindob. theol. n. 136 priora στιχηρὰ ἀνακτάματα plane omissa sunt, illa στιχηρὰ, quae vulgo Anatolii esse feruntur, ποίημα Ἰωάννου μοναχοῦ inscripta esse. Nec tamen dubito, quin hunc librorum esse errorem dicam, qui aliorum quoque carminum auctores referentes persaepe erraverunt, aut duo nomina coniungentes (vide cod. E innumeris locis et Menaea 2. Febr. p. 12 et 30. Nov. p. 197) ancipitem iam sua aetate virorum doctorum opinionem fuisse testantur. Coniuncta autem cuiusque toni duo carmina ita explico, ut alia aliis locis antiquitus cantata fuisse, Octoechi autem scriptorem, ut utriusque partis usui consuleret, utraque carmina copulasse statuam. Quae si recte disputavi, illud quoque probabiliter conici potest, in qua terrarum parte Anatolius floruerit. Duas enim tum temporis, quae reliquis eminent, sedes ecclesiae graecae fuisse constat, alteram Hierosolymitanam, alteram Constantinopolitanam. Iam Ioannis Damasceni, quippe qui coenobii S. Sabae presbyter fuisset, Hierosolymis et in orientalibus partibus imperii byzantini summa auctoritas erat. Inde Anatolium Constantinopoli vixisse aut patriarchae Constantinopolitani favore usum esse suspicor. Haec literis iam mandaveram, cum in magno Horologio Venetiis anno 1850 edito Barth. Cutlumusianum p. 301 adnotasse cognovi fuisse, qui Anatolium poetam Theodori Studitae discipulum epistola Anatolii etiamnunc servata probarent, quod si recte adnotatum est, non video, quomodo Ἀνατολίου στιχηρὰ in cod. D ἀπὸ τῶν παλαιῶν inscribi poterint, nisi forte ea quae priore loco scripta sunt στιχηρὰ non ab Ioanne Damasceno, sed ab alio quodam recentiore poeta composita esse status.

Ἀνδρέας Κρήτης Damasci natus Hierosolymitani cognomen sortitus est, quod iuvenis patriarchae Hierosolymitano ab epistulis fuit, Cretensis, quod provecta aetate sub finem septimi saeculi Cretae insulae archiepiscopus factus est. Doctrinae autem copia et morum integritate ita excelluit, ut inter sanctos patres ecclesiae reciperetur eiusque memoria non solum eo, quo vita defunctus est, die (4. Iul.), sed etiam aliis temporibus (vide troparia in Andreae honorem scripta in Triod. p. 84 et 260) in honore haberetur. Quamquam autem permultos libros conscripsisse fertur, tamen praeter aliquot orationes, una cum Amphiloerii et Methodii operibus a Cambesio Parisiis a. 1644 editas, nihil novimus quam idiomelon et canonum haud exiguum numerum. Inter canones celeberrimus est magnus canon (ὁ μέγας κανὼν), cuius amplitudo apud Graecos in proverbium abiit. Is cum ex quatuor partibus et ducentis quinquaginta strophis constet, unam partem (τμήμα) in hoc libro edere satis esse duximus; magis enim Andreas, quod primus canones scripsit, quam sententiarum lepore modorumve dulcedine magnum nomen nactus est.

Ἀνδρέας Πυρρός, quem rectius Πυρρός sive Πυρρός scribi putamus, quo tempore vel in qua regione vixerit, equidem explorare non potui. Ex octo idiomelibus, quae in Menaeis sub eius nomine feruntur, suavissimas laudes

apostolorum Petri et Pauli dignas esse existimavimus, quas in hanc anthologiam reciperemus.

Βυζάντιος et Βύζας nescio an eiusdem poetae nomina fuerint. Sed neque hoc neque illud nomen viam mihi aperuit certius aliquid de vita melodi, cuius minora tantum carmina exstant, cognoscendi; quamquam ex eo, quod canones eius nulli feruntur, concludere possis vetustioribus eum potius quam recentioribus vatibus esse adnumerandum.

Γερμανός nobili gente prognatus fuit, quae cum ab imperatore Heraclio crudelissime vexaretur, pater trucidatus et filius eviratus est. Inde ordini clericorum adscriptus totam vitam rerum sacrarum studio consecravit. Mox ad summa honorum fastigia eVectus primum Cyzici episcopus, deinde Constantinopolis patriarcha factus est. Tum temporis christiani imperii byzantini luctuosis litibus de imaginum veneratione inter se dissidebant, nec minimas partes in illis rerum turbis Germanus patriarcha sustinuit. Cum enim acerrimus vindex imaginum Christi et Sanctorum exstitisset, ab imperatore Leone Isaurico (717—741), qui theologorum altercationibus auctoritatem publicam pessimo exemplo interponens imagines removendas delendasque censebat, coactus est, ut dignitate patriarchali sese abdicaret et privatae vitae otium amplecteretur; conf. Cedrenum p. 456 sq. Eo maiorem apud posteros laudem et famam consecutus etiamnunc die XII mensis Maii inter sanctos patres ecclesiae colitur. De ecclesiastica autem musica idem magnopere meritis est, quod non solum imaginum signorumque splendore ecclesias decorasse, sed etiam carminum modulationumque dulcedine vigiliarum asperitatem mitigasse dicitur; conf. Synaxaria 12. Maii: πανηγυρικοῖς καὶ ἔγκωμιαστικοῖς λόγοις τὰς τῶν πιστῶν ἐκκλησίας ἐφαίδρυνε καὶ μελωδίαις καὶ ἄσμασι τὸ ἐν ταῖς ἀγρυπνίαις κληρόν τε καὶ σύντονον κατέθελεν. Huius rei documenta multa idiomela exstant, quae altum animum certaminumque ardorem spirant. Quatuor autem canones (2. 13. Sept. 17. Ian. 16. Aug.), quibus Germani nomen praefixum est, ab recentiore aliquo poeta cognomine compositos esse iudico, quandoquidem alienis hirmis utuntur, id quod et recentioris aetatis et tenuioris ingenii est.

Ἐφραίμ cognomine Καρίας a notissimo melodo Syrorum distinguitur et Cariae aut civis aut episcopus fuisse declaratur. Praeterea nihil certi de eius vita memoriae proditum novimus, ex eo autem, quod nulli canones eius, sed idiomela tantum exstant, octavo saeculo, quo maxime idiomelorum studia fervebant, eum vixisse probabiliter conicias.

Θεόδωρος (759—826), qui Τρουδίτης, quia Studii, monasterii Constantinopolitani notissimi, antistes fuit, cognominatur, frater maior Iosephi episcopi Thessalonicensis erat et similiter atque ille ab impiis regibus Constantino Copronymo et Leone Armenio (813—820) verberibus et omni iniuriarum genere vexatus est. Eo maiorem constantiae et virtutis famam consecutus etiamnunc die XI mensis Novembris pia memoria colitur. Rituum

autem frequentiam et dignitatem ita amplificavit, ut, cum Cosmas et Ioannes tantum diei dominicae et praecipuarum solemnitatum carmina instituissent, ipse cum fratre Iosepho minorum quoque dierum triodia et idiomela pangeret, quae primum monasterio Studii destinata, postea in omnibus imperii partibus comprobata et recepta sunt.

Θεοφάνης ὁ Γραπτὸς cum Ioanne Damasceno et Cosma Hierosolymitano cantum ecclesiasticum instituisse atque ordinasse dicitur a. Cedreno p. 456 D: ὁ δειος Ἰωάννης καὶ μελωδὸς ὀνομάσθη, μετὰ Κόσμα τοῦ ἐπισκόπου τοῦ Μαϊουμᾶ καὶ Θεοφάνου ἀδελφοῦ Θεοδώρου τῶν Γραπτῶν διὰ τὸ αὐτοὺς μελωδῆσαι τὰ ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τῶν Χριστιανῶν τετυπωμένα ψάλλεσθαι. Omnes tres melodi cum Hierosolymis maiorem vitae partem agerent, veri simile fit ritus sacros, quales in sacra urbe primum instituti sunt, postea ab aliis ecclesiis comprobatos et receptos esse. Theophanes autem cum paene centum annis post praeclarissimos antecessores, Ioannem et Cosmam, floreret, turbarum, quae de imaginibus sacris motae erant, fluctibus iactatus est. Constantinopolin enim cum Theodoro fratre missum, ut causam imaginum defenderent, Theophilus rex (829—842) crudelissime in vincula coniecit eorumque frontibus impios versus iambicos inuri iussit, unde Γραπτῶν cognomen obtinuerunt. Postquam autem anno 842 synodo Constantinopolitana lites compositae sunt, Theophanes Methodii patriarchae favore Nicaeae metropolitana factus summa quiete die XI mensis Octobris mortem obiit. In ecclesiasticis vero carminibus maioribus minoribusque, quae plurima in Menaeorum et Triodii libros recepta sunt, alienis modulis usus sententiarum gravitate stilique elegancia insignem laudem merito tulit.

Ἰουστινιανὸν imperatorem (527—565) antiquissimum troparium, cuius quidem auctorem noverimus, Ὁ μονογενὴς υἱὸς καὶ λόγος (vide p. 52) composuisse Sophronii et Cedreni testimoniis supra p. XXXIV a nobis allatis constat; neque defuisse Germanus in Commentario liturgico (vide Goar Euchologion p. 107^b) dicit, qui carmen venerandae vetustatis a Iosepho et Nicodemo, cum Christi corpus sepelirent, cantatum esse fabularentur.

Ἰωάννης Δαμασκηνὸς cum Cosma Hierosolymitano laudem sacrae poesis provectae participat eumque multiplicis doctrinae copia superat. Eius vitae et studiorum plenior notitia vita, a Lesquieno Ioannis operum editioni praemissa, suppeditat, meliorem Synaxariorum auctor, qui fabulosis narratiunculis minus captus tenebatur. Nobili igitur loco Damasci natus ab Cosma Siculo, quem pater ab Arabibus captum redemerat, una cum Cosma melodo institutus est. Iuvenis paterna domo relicta cum Cosma Hierosolyma perrexit et in coetum coenobii celeberrimi S. Sabae receptus est, quo in coenobio usque ad vitae finem presbyteri dignitate ornatus permansit. Industria autem eius intra parietes monasterii adeo non continebatur, ut orationibus libris carminibus acerrime pro integritate fidei christianae contra reges Leontem Isauricum (717—741) et Constantinum Copronymum (741—775), qui a partibus Iconoclastarum stabant, propugnaret (conf.

Cedrenum p. 456 C). Senex octogesimo quarto vel, ut alii tradunt, centesimo quarto aetatis anno quarto die mensis Decembris vita defunctus est, quo die ecclesia graeca eius laudes grata memoria prosequitur.

Ut veteres Graeci Pindarum et Aeschylum a Baccho, quo divinum eorum furorem significarent, ad carmina scribenda compulsos esse fabulabantur, sic Mariam virginem antistiti coenobii Sabaitici in somniis suadere visam esse narrant, ut iuvenem Ioannem suam musam laudi Christi consecrare iuberet. Eius admonitionibus obsecutus favore populi et ipsis turbis ecclesiae non mediocriter adiutus est. Tantum enim aberat, ut in psalmodiarum veterumque canticorum cantu etiamtum acquiescerent, ut ea quam maxime carmina desiderarent, quae christianis mysteriis et theologorum placitis aperiendis confirmandisque inservirent. Cum Cosma igitur condiscipulo et contubernali Ioannes in dies dominicas et praecipuas solemnitates Christi domini et Mariae matris tot carmina piissima et dulcissima composuit, ut auctores musicae ecclesiasticae a suis gentilibus praedicarentur. Huius rei auctor locupletissimus Suidas lexicographus refert haec: Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός, ὁ ἐπικληθεὶς Μανσοῦρ, ἀνὴρ καὶ αὐτὸς ἐλλογιμώτατος οὐδενὸς δευτέρου τῶν κατ' αὐτὸν ἐν παιδείᾳ λαμπάντων· συγγράμματα αὐτοῦ πάνυ πολλὰ καὶ μάλιστα φιλόσοφα, εἷς τε τὴν θείαν γραφὴν παράλληλοι κατ' ἐκλογὴν καὶ οἱ ἁρματικοὶ κανόνες ἰαμβικοὶ τε καὶ καταλογάδην· συνήκμαζε δ' αὐτῷ καὶ Κοσμάς ὁ ἐξ Ἱεροσολύμων, ἀνὴρ εὐφυέστατος καὶ πνέων μουσικὴν ὄλως τὴν ἐναρμόνιον· οἱ γοῦν ἁρματικοὶ κανόνες Ἰωάννου τε καὶ Κοσμάς σύγκρισιν οὐκ ἐδέξαντο οὐδὲ δέξαιτο ἄν, μέχρις ὃ καθ' ἡμᾶς βίος περαιωθήσεται. Hoc autem cum testimonio conferre iuvat, quae Cedrenus loco supra iam laudato p. 456 D memoriae prodidit: Ὁ δσιος Ἰωάννης καὶ μελωδὸς ὠνομάσθη μετὰ Κόσμα ἐπικόπου τοῦ Μαΐουμᾶ καὶ Θεοφάνους ἀδελφοῦ Θεοδώρου τῶν Γραπτῶν διὰ τὸ αὐτοὺς μελωδῆσαι τὰ ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τῶν Χριστιανῶν τετυπωμένα ψάλλεσθαι· ἦν γὰρ ὁ ἅγιος Ἰωάννης οὗτος τῷ βίῳ καὶ τῷ λόγῳ διδάσκαλος ἄριστος πάσης γνώσεως θείας τε καὶ ἀνθρωπίνης ἐμπελημένος. Ab his duobus scriptoribus Ioannis et Cosmae laudes aequiparantur, sed nimis est in suo scriptore praedicando Ioannes patriarcha, qui in Vita Ioannis, Damasceni c. 34 Cosmam quasi ministrum ac satellitem Ioannis fuisse dicit: οὗτος Κοσμάς τοῖς ἐν ἁρμασι πνευματικοῖς πόνοις τὸν Ἰωάννην ἐμιμήσατο συνετῶς καὶ ὑπῆξε λιγυρὰς τῇ ἐκκλησίᾳ ἁρμονίας. Immo vero Cosmas adeo non imitator alieni operis exstitit, ut aequales homines ei primas deferre non dubitarent; qua de re vide testimonia in vita Cosmae infra allata. Quamquam Ioannis odarum modus multo magis placuisse inde patet, quod recentiores poetae Cosmae hirmis rarissime, Ioannis creberrime usi sunt.

Iam ut Ioannis de poesi ecclesiastica merita singillatim persequar, summam famam eo consecutus est, quod Octoechi libri, quo nullus canticorum liber magis apud Graecos pervulgatus est, maximam partem composuit. Ne enim omnis Octoechi, quod vulgo narrant, Ioannem auctorem dicam, canones triadici Metrophani et stichera multa Studitae et Anatolio diserte in meis

codicibus attributa prohibent. Tamen Ioannem non solum maiorem libri partem composuisse, sed etiam carmina secundum octo tonos, quos ἤχους Graeci dicunt, digessisse, ordine στιχηρῶν τῶν κατ' ἀλφάβητον, quae Ioannis nomen in fronte gerunt, manifesto demonstratur. Sic enim viginti horum carminum strophae per octo libri partes distributae sunt, ut eodem ordine, quo literae alphabeti, sese excipiant. Memoratu vero dignum est, quod vetustissimum Paracleticon, quod e codice Grottaferratae n. 15 Romae anno 1736 in lucem editum est, sola Ioannis carmina nullis aliis admixta teste Pitra Hymnogr. p. 59 continet. Praeterea praecipuarum solemnitatum ecclesiae canones Ioannes composuit, quorum nobilissimos, a Theodoro Prodromo et Gregorio Corinthio prolixis commentariis illustratos, in hanc quoque anthologiam p. 205—236 recepimus. Horum tres priores, quos iambicos Suidas loco laudato nominat, miro quodam artificiosae diligentiae lusu memorabiles sunt. Vere enim eos vincta oratione scriptos dixeris, siquidem triplici vinculo poeta ipse sese coercuit. Namque primum iambicos trimetros ita panxit, ut leges quantitatis non minus religiose quam veteres poetae graeci observaret. Deinde poetarum byzantinorum more, ut vocis flexus accentibus adiuuaret, non modo syllabas longos nusquam in duas breves solvit, sed etiam certis sedibus cuiusque versus accentuatas syllabas collocavit, cuius rei ut exemplum oculis subiiciam, en primi canonis primae odae primi et tertii versus schemata:

1. ὀ _ _ ὀ | _ _ ὀ _ ὀ _
 ἔσωσε λαὸν θαυματουργῶν δεσπότης.
 ἤνεγκε γαστήρ ἡγιασμένη λόγόν.
 ἔδειξεν ἀστήρ τὸν πρὸ ἡλίου λόγον.
3. ὀ _ ὀ _ ὀ | _ _ ὀ _ ὀ _
 ἔκων δὲ τεχθεῖς ἐκ κόρης τρίβον βατήν.
 μιγέντα μορφῇ τῇ βροτησίᾳ θεόν.
 σαφῶς πεντήχρον εἰς σπέος τὸν συμπαθῆ.

Denique literas initiales singulorum non tropariorum, sed versuum acrostichidis sententia coniunxit, quam, ut cumulum artificioso lusui adderet, duorum distichorum dactylicorum numeris inclusit: laboriosum mehercule et Byzantinorum argutiis dignum opus. Tantis autem angustiis non coercitus, sed paene vinctus non mirum est, quod non solum molestam hymnos pangendi artem dicebat (I, 118), sed etiam grammatices leges haud raro violabat, velut αἰγλήντα φύσιν II, 107 πυρῶδες ἤχος III, 30 πνεῦμα . . . δν III, 60. Tam obscure vero elocutus est, ut Heracliti libros difficiliore ad interpungendum quam hos canones fuisse negem. Denique Ioannes praeter longos canones minora quoque carmina multa, quorum nonnulla hoc libro p. 117—121 edidimus, et Κανόνιον ἢ γραμματικὴν τῆς μουσικῆς conscripsit, saltem conscripsisse fertur. Hunc enim libellum de musica, quem Philoxenus in Lexico musices p. 113 commemorat, frustra in bibliothecis Monacensi et Vindobonensi quae-

sivi; eo enixius eos, quibus ampliores copias codicum byzantinorum ad-cundi facultas facta est, rogatos velim, ut e bibliothecarum tenebris hunc antiquissimum tractatum de musica in publicam lucem emittant.

Magnas turbas in genuinis carminibus Ioannis Damasceni segregandis cognomines Ioannes moverunt. Atque Ioannem quidem, cui Ἀρκᾶ cognomen fuit, a Damasceno non diversum fuisse Barth. Cutlumusianus in *Pentec.* p. 5 probabiliter demonstravit. Monachi quoque cognomen non est, quod ab eodem Ioanne Damasceno alienum fuisse arbitremur, quandoquidem coenobii S. Sabae per maximam vitae partem sodalis fuit. Sed cum canones, qui Ἰωάννου μοναχοῦ nomine inscribuntur, alienis modulis utantur, neque in commentariis modo laudatis commemorantur, recentiorem aliquem poetam Damasceno cognominem significari veri simillimum est. Magnopere vero erravit Ang. Maius, qui canones, quos in honorem Chrysostomi, Basilii, Nicolai, Petri, Georgii, Blasii compositos e cod. Vaticano in *Spicil. Rom.* t. IX edidit, ab celeberrimo melodo Ioanne Damasceno compositos esse putavit. Illi enim omnes alienis modulis utuntur et acrostichide poetae ipsius nomen produnt, qui quidem mos ab Iosepho hymnographo profectus esse videtur. Sed ut recentiorem aliquem monachum illorum canonum auctorem esse certum atque exploratum est, ita quem ex magno Ioannum numero selegam, anceps haereo. Unum hoc adseverare possum in duobus codicibus Vindobonensibus n. 146 et 186 Ἰωάννου μοναχοῦ Μαυρόποδος, quem primum monachum, deinde metropolitam Euchaitarum medio undecimo saeculo fuisse Fabricius *Bibl. graeca VIII, 627* docet, multos canones exstare; sed qui in cod. 186 canon in honorem S. Chrysostomi compositus exstat, diversus est a canone eiusdem Chrysostomi, quem Maius loco laudato edidit.

Ἰωσῆφ. Nicephorus in iambis supra p. XLIII allatis duos Iosephos hymnorum scriptores recenset, quorum alterum Studiorum monasterii socium, alterum peregrinum dicit. Priorem intellego Iosephum fratrem minorem Theodori, Studiorum antistitis, cuius memoriae dies XIV mensis Iulii consecratus est. Is ob morum integritatem et doctrinae laudem Thessalonicensis ecclesiae archiepiscopus electus a Theophilo rege (829—842), qui in cultores imaginum saeviebat, in vincula coniectus et omni tormentorum genere adeo vexatus est, ut in carcere mortem occumberet. Alterius Iosephi, qui proprie ὑμνογράφος audit, memoriam die III mensis Aprilis ecclesia graeca concelebrat. Is peregrinus (ξένος) ab Nicephoro dictus esse dicitur, quod ex Sicilia insula oriundus erat et patria ab Arabibus capta et vastata cum matre et fratribus primum in Peloponnesum, deinde Thessalonicem confugit, qua in urbe monachorum disciplinae severissimae sese addixit. Mox ubi Iconoclastae in ecclesia byzantina superiores agere coeperunt, Romam petens a piratis deprensus in Cretam insulam avectus est. Multis aerumnis exantlatis Constantinopolin redux in summis rerum ecclesiasticarum tum-multibus modo honoribus ornatus, modo exilio multatus est, donec turbis

Theodoraē reginae ope et consilio compositis in summa quiete diem supremum obiit.

Iosephi nomine plus ducenti canones Menaeorum inscripti sunt, et ne ulla auctoris dubitatio subnasceretur, ipsius poetae nomine acrostichide prodito cautum est. Cum enim principes melodi Ioannes et Cosmas praecipuarum solemnitatum Christi et Mariae canones confecissent, Iosephus id potissimum egisse videtur, ut Sanctorum quoque memoriam canonibus celebraret. Praeterea Iosephus Ioannis Octoechum ita amplificavit, ut, cum ab illo die dominicae canones et stichera octo tonorum confecta essent, ipse reliquorum quoque cuiusque hebdomadis dierum canones, triodia, stichera componeret. Sic sexies octoni sive quadraginta octo canones Iosephi, secundum octo tonos digesti, feruntur, quos in cod. Monacensi D et cod. Vindob. theol. n. 309 saec. XII exaratos repperi. *) Denique Triodion a Iosepho et Theodoro ita amplificatum est, ut triodiis magnae hebdomadis, a Cosma melodo compositis, reliquarum quoque hebdomadum τῆς Τεσσαρακοκτῆς triodia adiicerent, quod Nicephorus his verbis testatus est: Οἱ λοιποὶ τῶν πατέρων καὶ μᾶλλον τῶν ἄλλων Θεόδωρος τε καὶ Ἰωσήφ οἱ Στουδίται κατὰ ζῆλον τοῦ Κοσμᾶ κἀν ταῖς λοιπαῖς ἑβδομάσι τῆς ἀγίας καὶ μεγάλης Τεσσαρακοκτῆς συνταξάμενοι τῇ αὐτῶν μονῇ τοῦ Στουδίου πρῶτον παραδεύκατιν ἐπὶ μᾶλλον τὰς ὠδὰς κατατάξαντες καὶ ῥυθμίσαντες.

Illud autem difficillimum est ad diiudicandum, utri Iosepho singula carmina ecclesiastica adsignanda sint. Atque triodia illa, de quibus modo disputavi, teste Nicephoro Iosephus, Theodori frater, composuit, quem eundem Octoechum modo exposito amplificasse veri simillimum est. Praeterea quinque canones Pentecostarii, cum nomen Ἰωσήφ Θεσσαλονίκης in fronte inscriptum prae se ferant, Iosepho Studitae potius quam Iosepho Siculo tribuendos esse patet. Sed canonum Sanctorum in Menaea receptorum omnium Iosephum Siculum auctorem esse duxerim; is enim cum maiorem laudem poeticae facultatis meruisset, cognomine ὕμνογράφου ornatus est et Sanctorum laudes cecinisse in Synaxariis perhibetur. Ingenii autem ubertate et arte res multifariam variandi cum facile Cosmam et Ioannem superet, eo potissimum nomine principibus illis melodis inferior est, quod musicae artis parum gnarus modis ab illis inventis suorum hymnorum verba accommodavit.

Κασιαν monacham, quae eadem Κασιανὴ quoque nominari videtur, quatuor priorum odarum canonis magni Sabbati (vide notas p. 196) hirmos composuisse Theodorus Prodromus in commentariis illius canonis his verbis testatur: Ὁ παρῶν κανὼν ποιήμα μὲν ἔστιν ἄχρι τῆς πέμπτης ψῆδος Μάρκου ἐπισκόπου Ἰδρουόντος, ἐκ δὲ ταύτης ἄχρις ἐνάτης τοῦ μεγάλου ποιητοῦ Κοσμᾶ· ἀλλὰ πολὺ πρότερον, ὡς ἐξ ἀγράφου ἔχομεν παραδόσεως, γυνὴ τις τῶν Εὐπα-

*) Id tamen hac opportunitate oblata moneo in cod. Vindobonensi nunc extremis paginis rescissis octo canones ἤχου πλ. δ' desiderari.

τριδῶν κοφή καὶ παρθένος, Κακία τοῦνομα, τοῦ τε μέλους ἀρχηγὸς ἐξημάτιζε καὶ τὸν κανόνα συνεπεράνατο· οἱ δὲ ὕστερον τὸ μέλος μὲν ἀγιασάμενοι, ἀνάξιον δ' ὅμως κρίναντες γυναικείοις συμμίξαι λόγοις τὰ τοῦ ἥρωος ἐκείνου μούσουργήματα, τὸ μέλος παραδόντες τῷ Μάρκῳ καὶ τοὺς εἰρμούς ἐγχειρήσαντες τὴν πλοκὴν τῶν τροπαρίων τούτῳ μόνῳ (scribe μόνων τούτῳ) ἐπέτρεψαν. Ex hac narratiuncula, cui non est cur fidem derogemus, illud simul apparet, Casiam feminam ante aetatem Leontis Sapientis, quo rege Marcus episcopus Hidruntinus vixisse fertur, floruisse hirmosque composuisse. Eidem Casiae plura idiomela in Menaeis tribuuntur, quorum duo in hac anthologia p. 103 sq. edidimus. Ab hac Casia monacham Εἰκασίαν, quae Theophilo rege celebre coenobium condidisse suumque nomen indidisse narratur, differre Chrysanthus Θεωρητ. p. 37 monuit. Sed cum Εἰκασία et ipsa carmina composuisse dicatur et nomina Κακίας et Ἰκακίας in libris commutentur, priusquam de codicum antiquissimorum fide quaesitum sit, rem in medio relinquendam esse censeo.

Κοσμάς princeps melodorum graecorum octavo saeculo medio floruit, Ioannis Damasceni aemulus et contubernalis. Etenim a patre Ioannis melodi, cive nobilissimo Damasci, adoptatus una cum Ioanne filio educatus et institutus est. Magistro autem optimo et doctissimo utebantur Cosma maiore, quem ex Sicilia oriundum et ab Arabibus captum pater Ioannis redemerat redemptumque in libertatem vindicaverat. Cognomines hi Cosmae magnas turbas cum aliis tum Gerberto moverunt, qui in libro De cantu et musica sacra II, 9 Cosmam Siculum plurimorum, qui sub Cosmae nomine feruntur, canonum auctorem facit. At cum Cosmas ille maior magister, non melodus audiat, ne tu celeberrimo melodo suas laudes detrahas alienasque magistro tribuas. Illud quoque caveas, ne quod celeberrimi melodi graeci Cosmas et Ioannes ab Siculo magistro instituti esse feruntur, musicam artem ex Sicilia et Italia in orientem apportatam esse iudices. Etenim iam ante hos melodos Constantinopoli et Hierosolymis poesi ecclesiasticae operam navatam esse ipsa nomina Anthimi, Timoclis, Sophronii, Andreae, aliorum luculentissime demonstrant. Literarum igitur artiumque honestarum disciplina egregie instituti Cosmas iuvenis cum Ioanne condiscipulo Damasco relicta sacram urbem Hierosolymorum petierunt et coenobii celeberrimi S. Sabae consortes facti sunt. Huius coenobii in otio postquam literis et sacrae musae diu vacavit, anno septingentesimo quadragesimo tertio episcopus Maiumensis in agro Phoenicio electus est, a qua sede episcopali Maiumensis (Κοσμάς ὁ Μαίουμᾶ), ut ab coenobio S. Sabae Ἱεροσολυμίτου vel Ἀγιοπολίτου cognomen accepit. Vita vero defuncti gratam memoriam ecclesia graeca etiam nunc die XIV mensis Octobris (non Novembris, ut Fabricius falso refert) conservat.

Magnum nomen Cosmas canonibus et triodiis in solemnitates praecipuas heriles compositis meruit. Praeter hos canones, quos ad unum omnes in hanc anthologiam recepimus, Gregorii theologi, quem unum maxime e poetis

et scriptoribus colebat et aemulabatur, canonem (24. Ian.) et nonnulla idiomela confecit modisque musicis instruxit. Diligentiae quoque, qua Gregorii libros perscrutatus est, documentum esse voluit *Κυναγωγὴν καὶ ἐξήγησιν ὧν ἐμνήσθη ἱστοριῶν ὁ θεῖος Γρηγόριος*, nuper a Maio in Spicil. Rom. tomo II in lucem protractam. Eodem autem honore, quem Gregorii carminibus impertivit, mox ipsius canones digni existimati amplis commentariis illustrati sunt, de quibus vide nos supra p. LX disputantes et Fabricium *Bibl. gr. IX, 742*. Qua vero laude gravitas sententiarum et modorum dulcedo eius in coelum sublata sint, eius rei ex multis testimoniis unum Theodori Prodromi ex cod. Vind. theol. n. 18 fol. 1^b decerptum hic apponam: *Παρατήρει μοι παρ' ὄλον δὴ τὸν παρόντα κανόνα (sc. τῶν Χριστουγέννων) τὸ πολυμαθὲς τοῦ μελωδοῦ καὶ μεγαλοφυὲς καὶ περὶ τὸ δόγμα εὐσεβές, καὶ ὅπως ὡς ἐξ ἀεινάου πηγῆς καὶ ἀθολώτου τῶν θείων λόγων τοῦ τῆς θεολογίας ἐπωνύμου καὶ ἀρίστου διδασκάλου τῆς ὀρθοδοξίας Γρηγορίου τοῦ πάνυ τὰ πλείονα τῶν νοημάτων ἀναρρύεται, πρὸς δὲ καὶ πάσης σχεδὸν τῆς θείας γραφῆς ὑφαίνων ἡμῖν μελωδίας ἱστῶν ὄντως θεοπρεποῦς ἢ μᾶλλον ἄσμα παναρμόνιον πλέκων τῷ ποικίλῳ τῶν ἱστοριῶν. Vereor tamen, ut multi tam effusas laudes hodie comprobent; typologiae enim argutiae, quibus cum in ceteris tum in primo canone mysteria crucis, baptismatis, aliarum rerum christianarum veteri Testamento iam significata esse docet, mysticum theologum magis quam divinum poetam decent; frigida vero quam maxime atque ieiuna sunt, quae poeta VIII, 7—10. 30—35 de duplici natura Christi et munere apostolis iniuncto praecipit. Denique doctoris theologiae placita subtiliter explicantis, quam poetae hominum animos commoventis et orationis luminibus delectantis partes agit.*

Non celeberrimum melodum, sed cognominem quendam Cosmam monachum auctorem canonis sabbati Lazari (*Τριῶδ. p. 327*) esse iudico. Cum enim Cosmas Maiumensis, ut qui non hymnographi, sed melodi palmam tulerit, et verba et modos carminum fecerit, illius canonis odae omnes alienis modis accommodatae sunt. Idem valet de canone in honorem Davidis et Iacobi composito (26. Dec.), qui cum vulgo *Κοσμᾶ* inscribebatur, Barth. Cullumesianus in suo codice *Ἰωάννου μοναχοῦ* inscriptum esse adnotavit. Hunc autem recentiore Cosmam monachum eundem esse conicio, quem Montfaucon *Palaeogr. graeca p. 75 Κοσμᾶν μοναχὸν τοῦ Παναρέτου* nominat et saeculi decimi quarti scriptorem dicit. Praeterea tertii et, ut videtur, vetustioris Cosmae carmina *Pitra Hymnogr. p. 49* in *Tropologio* bibliothecae Corsinianae se invenisse testatur.

Κωνσταντίνου Πορφυρογεννήτου regis (913—959) insignia merita de literis antiquis conservandis nemo non novit. Minus pervulgatum est eundem patrem suum Leontem Sapientem aemulatum carmina quoque ecclesiastica, quae *Ἐξαποτειλάρια ἀναστάσιμα* dicuntur, composuisse. Ea quod undecim numero composuit, ideo fecisse videtur, quod Christus undecies suis discipulis post resurrectionem apparuisse dicitur. Quamquam autem

omnibus undecim carminibus totidem versus iidemque numeri sunt, tamen modi eorum ita inter se discrepant, ut alia alius toni indolem referant. Singulis Exaposteilariis theotokia in libris adhaerent, quae quod non ab Constantino rege ipso adiecta esse videntur, ex hac anthologia seclusimus. Cum enim in verbis Ἐξαποστειλαρίων referendis libri fere inter se conspirent, in theotokiis in diversissimas partes ita discedunt, ut alii alias strophas exhibeant. Quare veri simile esse ducimus crescente in dies Mariae cultu, cum his carminibus non aequae atque canonum odis singula theotokia subiuncta esse moleste ferrent, vario modo has lacunas expletas esse.

Λέων ὁ βασιλεὺς (886—912) Sapientis cognomen meruit, quod literarum artiumque studia promovebat et ipse carmina componere conatus est. Praeter odam deprecatoriam Anacreonticis versibus compositam et a nobis p. 48 sq. editam sex idiomela (12. Sept. 17. Oct. Triod. p. 207, 319, 320 Pent. 187) et undecim carmina matutina (Ἑωθινὰ ἀναστάσιμα) composuit. Primum carmen Anacreonteum, quod imaginem terrorum extremi iudicii vividis coloribus depingit, elatum quiddam et fervidum spirat; reliqua quamquam humi repunt, tamen ieiunis carminibus imperatorum Constantini Porphyrogenetae et Justiniani, quos collegas in poeticis studiis habuit, longe praestant.

Μάρκος, primum monachus, tum episcopus Hidruntinus, ab Leonte rege adductus esse narratur, ut Cosmae tetraodio magni sabbati quatuor odas praefigeret, quo plenus ac iustus canon efficeretur; conf. Cedrenum p. 599 D. Hanc provinciam ita administravit, ut Casiae monachae hirmis uteretur, de qua supra iam disseruimus.

Μεθόδιος magnum nomen in historia ecclesiae graecae meruit, quod a synodo Constantinopolitana anno 842, postquam fractis Iconoclastarum opibus Ioannes grammaticus patriarchatu se abdicavit, patriarcha Constantinopolitanus factus est, unde diem eius supremum (14. Iun.) una cum recordatione atrocium ecclesiae turbarum eius consilio et industria compositarum grata memoria etiamnunc prosequuntur. In Menaeorum libros duo idiomela patriarchae clarissimi recepta sunt, quorum unum in hoc libro p. 99 repetendum curavimus.

Ῥωμανὸς inter vetustiores melodos graecos principem locum obtinuit, postea autem, cum Sabaitarum et Studitarum canones maiore favore excepti essent, paulatim submoveri et in oblivionem venire coepit. Memoriam eius quod graeca ecclesia primo die mensis Octobris conservat, factum est, ut Synaxariis notitiam de eius vita quamvis exilem debeamus. Emesae igitur, in urbe Syriae, natus esse et Anastasio rege Constantinopolin venisse dicitur. Aegre autem ferimus, quod non accuratius definitum est, utrum Anastasium primum, qui 491—518, an Anastasium secundum, qui 713—719 regnavit, nos intellegere oporteat. Neque quidquam ad hanc litem dirimendam ecclesiis Constantinopolitanis ἐν τοῖς Κύρου et Βλαχερνῶν commemoratis lucratur, quandoquidem utraque iam ante Anasta-

sium primum condita est. Verum enim vero, si quinto saeculo poesin ecclesiasticam nasci et primos surculos emittere coepisse reputarimus, Romanum magnarum odarum auctorem Anastasio secundo potius quam Anastasio primo floruisse iudicabimus. Sed utram sententiam amplectimur, Romanum Emesanus confundere non licet cum Romano Italo, quem una cum Petro Hadrianus I precibus Caroli Magni adductus Roma in urbem Mediomatricorum (Metz) misisse fertur, ut Germanos arte musica instituerent; conf. K. Bartsch Die lateinischen Sequenzen des Mittelalters S. 2. Romanus igitur Emesanus, quem item atque Ioannem Damascenum ab Maria matre dei ad carmina pangenda in somniis stimulatam esse fabulantur, auctor plus mille kontakiorum in Synaxariis esse perhibetur. Itaque iam Nicephori aetate accurata cognitio formae et ambitus carminum Romani plane oblitterata fuit. Namque nostra memoria Pitrae praeclara industria, intellectum est, *kovτάκια* illa parva rudera esse e naufragio carminum Romani servata. In vetusto enim tropologio, quod in duobus codicibus, uno Mosquensi, altero Corsiniano servatum vir clarissimus quasi de inferis resuscitavit, plus viginti carmina eius longissima exstant, quorum singulae strophae excerptae sub nominibus *kovτακίου* et *οίκου* in Menaeorum et Triodii libros receptae sunt. Sic eius psalmi, quem in hoc libro p. 131—138 typis exscribendum curavimus, prima et secunda strophae, quarum priorem, cum aliis atque reliquae strophae numeris composita sit, proodon rectius dixeris, inter sextam et septimam odam canonis in honorem apostolorum compositi (30. Iun.) mediae sub titulis *kovτακίου* et *οίκου* intercalatae sunt. Atque similiter celeberrimum kontakion *Ἡ παρθένος σήμερα*, quod p. 91 vulgavimus, magni psalmi Nativitatis Christi partem fuisse Pitra Hymnogr. p. 47 testatur. Hoc autem ita institutum esse conicio, ut hymni, quem antiquitus totum cantabant, temporibus mutatis unam tantum vel duas strophas retinerent. Illud tamen vehementer dubito, num omnia kontakia Romani ex maioribus carminibus excerpta sint. Certe kontakia ipsa collecta exstant in duobus codicibus monasterii insulae Patmi, quos Guérin Description de l'île de Patmos his verbis recenset: n. 88 *Ῥωμανοῦ τοῦ μελωδοῦ κοντάκια ἀρχόμενα ἀπὸ τῆς ἡ' Ὀκτωβρίου μέχρι τῆς ἡ' Αὐγούστου* — n. 217 *Ῥωμανοῦ τοῦ μελωδοῦ κοντάκια εἰς τοὺς ἁγίους*. Celeberrimi melodi quod unum tantum psalmum in hac anthologia edidimus, erunt qui querantur et reprehendant. Neque hoc mea aut amicorum culpa factum est. Duo enim amici curam plures psalmos ex codice Corsiniano transcribendi mihi que mittendi in se receperant, sed codicem inspiciendi excutiendique copiam frustra quaerebant, quia Pitra, qui totum Tropologion propediem in lucem se emissurum esse pollicebatur, suis manibus eum non dimisit.

Κέρυιτος, qui Heraclio rege (610—641) gubernacula ecclesiae Constantinopolitanae tractabat, ὕμνου ἀκάθικτου auctor in codice bibliothecae Marcianae, quo Barth. Cutlumusianus usus est, perhibetur. Hymnus celeberrimus, qui ab eo, quod stantes, non sedentes eum cantabant, ἀκάθικτος dictus

est, grata memoria praesidium Mariae matris dei prosequitur, quo adiuti Byzantini anno 630 Persas eorumque regem Chaganum, urbem Constantinopolin invadere molientes, muris deiecerunt, deiectosque fuderunt fugaruntque. Hoc auctor Synaxarii testatur, qui, postquam stragem Persarum retulit, sic pergit: ὁ γε μὴν θεοφιλῆς Κωνσταντίνου λαὸς τῇ θεομήτορι τὴν χάριν ἀφοσιούμενος ὀλονύκτιον τὸν ὕμνον καὶ ἀκάθιστον αὐτῇ ἐμελώδησαν, ὡς ὑπὲρ αὐτῶν ἀγρυπνησάσῃ καὶ ὑπερφυεῖ δυνάμει διαπραξαμένη τὸ κατὰ τῶν ἐχθρῶν τρόπαιον· ἐκ τότε οὖν εἰς μνείαν τοῦ τοσοῦτου καὶ ὑπερφυοῦς θαύματος ἡ ἐκκλησία τὴν τοιαύτην ἑορτὴν παρέλαβε τῇ μητρὶ ἀνατιθέναί τοῦ θεοῦ τῷ παρόντι καιρῷ, ὅτε καὶ τὸ τρόπαιον τῇ θεομήτορι γέγονεν· ἀκάθιστον δὲ ὠνόμασαν διὰ τὸ τότε οὕτω πράξαι τὸν τῆς πόλεως κληρὸν τε καὶ λαὸν ἅπαντα. Equidem Sergium hunc hymnum composuisse dixi, quamquam non ignoro Georgium Pisidam vulgo eius auctorem perhiberi. Sed haec opinio Quercii Florentini coniectura eaque futilissima nititur, qui in Appendice Corp. hist. byzant. Georgii limatum carmen de bello Avarico edidit, eiusque versus 502 sqq.

ἄσωμεν οὖν σοὶ ὕμνον οὐκ ἐν τυμπάνοις
 ἄρρυθμα βομβήσαντες, ἀλλ' ἐξ ὀργάνων
 τῶν ἔνδον ἡμῖν μυστικῶς ἡρμοσμένων

ad hunc ὕμνον ἀκάθιστον referendos esse opinatus est. At nemo non videt incertissimam hanc coniecturam esse, qua fides codicis non modo everti, sed ne sollicitari quidem possit.

Cognominem Sergio patriarchae esse iudico auctorem complurium idiomelon (vide indicem secundum), qui quod Ἁγιοπολίτης i. e. Hierosolymitanus vocatur, hoc ipso cognomine a patriarcha Constantinopolitano distingui videtur.

Ὡφρόνιος, quem anno 629 Hierosolymorum patriarcham factum esse Cedreni p. 420 B testimonio constat, cum aliis rebus tum poeticis studiis praeclare de ecclesia graeca meritus est. Neque enim solum carminibus Anacreonteis, quae supra p. XXVII iam commemoravi, laudes Christi, apostorum, martyrum cecinit, sed etiam idiomela, quae in solemnitatibus ecclesiae canerentur, composuit modisque musicis instruxit. Horum duo in Menaea (24. Dec. 6. Jan.), tertium in Horologium p. 134 receptum est. Praeterea in cod. Vind. theol. n. 136 fol. 223 σύνταξιν τῶν Ὁρῶν τῆς μεγάλης παρασκευῆς, quam vulgo Cyrillo tribuunt, a Sophronio archiepiscopo Hierosolymitano factum esse adnotatum est. Nuper vero Ang. Maius in Spicilegii Romani tomo quarto canonum quoque et triodiorum Sophronii magnum numerum ex codice Vaticano edidit. Sed virum clarissimum turpiter lapsum esse et omnia ista carmina non a Sophronio patriarcha, sed ab Iosepho hymnographo composita esse Parnicas meas acutissima et doctissima commentatione evicit, quae cum in commentariis Academiae bavaricae a. 1870 edita esset, etiam Parnicae libello 'Beiträge zur byzantinischen Literatur' inserta legitur.

Φώτιος patriarcha Constantinopolitanus († 891), cuius doctrinae copias omnes novimus et admiramur, poeticae quoque arti, quod minus pervulga-

tum esse video, operam impendit. In lucem autem edita sunt duo carmina Anacreontea rhythmica, primum a Maio Spic. Rom. t. IX vulgata, et duo idiomela in honorem Methodii patriarchae composita et tam in Menaea quam in hanc anthologiam p. 99 recepta.

LIBER SECUNDUS.

DE GENERIBUS CARMINUM ECCLESIASTICORUM.

Saepe iam in primo libro hirmi, troparii, kontakii, aliis nominibus usus sum, quorum significatio vereor ne multos, qui literis byzantinis impensam operam non impenderint, fugiat atque lateat. Horum usui ut consulam, hoc altero libro varia carminum ecclesiasticorum genera eorumque nomina explicare mihi visum est, rem difficilem et obscuram, quoniam multorum nominum genuina significatio adeo rebus mutatis obscurata est, ut in origine eorum expedienda plerique caecutiant aut hariolentur. Licet enim ritus ecclesiae graecae minores vices quam latinae subierint, tamen nonnihil labis ex longa annorum serie traxerunt. Accedit quod primis medii aevi saeculis in carminibus eorumque partibus denominandis mysticas quasdam rationes secuti esse videntur, quas nobis, a nugis istis quam maxime abhorrentibus, enucleare vix contingat. Viam autem in hac parte illustranda mihi muniverant Arcudius in libris VII de concordia ecclesiae occidentalis et orientalis, Paris. 1626, Leo Allatius in commentatione de libris ecclesiasticis Graecorum, Paris. 1646, Goar in Euchologio sive Rituali Graecorum, Venet. 1730, Du Cange in Glossario ad scriptores mediae et infimae Graecitatis, Lugd. 1688; Philoxeni quoque Αεξικὸν τῆς ἑλληνικῆς ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς, cuius primum fasciculum vidi, ut non sine fructu, ita cum summa cautione consului. Ipse vero quaestiones gravissimas de canone eiusque partibus peculiari dissertatione (ex Commentariis Academiae bavaricae a. 1870 t. II separatim edita in meo libello Beiträge zur kirchlichen Literatur der Byzantiner) adhibitis Zonarae commentariis de canonibus anastasimis Octoechi illustravi, ad quem librum delego, si quis accuratius rem cognoscere et examinare velit.

Priusquam autem ad nomina carminum explicanda me accingam, de officiis divinis ecclesiae graecae, quibus carmina intexebantur, pauca mihi praemonenda sunt. Constitutionibus igitur apostolicis, quas quarto saeculo conscriptas esse constat, christiani sexies in quoque die preces fundere iubentur: tempore matutino, hora tertia, hora sexta, hora nona, vesperi, gallicinio (vide Const. ap. VIII, 33: εὐχὰς ἐπιτελεῖτε ὀρθρου καὶ τρίτη ὥρα καὶ ἕκτη καὶ ἑννάτῃ καὶ ἑσπέρα καὶ ἀλεκτοροφωνίᾳ), quarum precum institutio paulo post ita amplificata et mutata est, ut vesperi ἀπόδειπνον adiiceretur et preces gallicinii ampliatae sub nomine τοῦ μεσονυκτικοῦ primo loco pone-

rentur. Sed cum omnibus his temporibus in ecclesiis congregari nimis molestum esset, iisdem Constitutionibus provisum est, ut duae preces praecipuae, vespertinae et matutinae, in ecclesiis maiore cum cura et studio fierent (vide II, 36: τῆς Χριστοῦ ἐκκλησίας μὴ ἀπολείπου, ὀρθρίζων εἰς αὐτὴν πρὸ παντὸς ἔργου, καὶ πάλιν ἑσπέρας ἀπάντα, εὐχαριστῶν τῷ θεῷ ὑπὲρ ὧν σοὶ τὴν ζωὴν κεχάρισται; conf. II, 59). Vespertinis vero matutina officia splendore atque dignitate eminebant, praesertim postquam precibus psalmisque matutinis sacrificium divinum (λεiturγία) additum et Chrysostomi Basilique praeceptis ordinatum est. His cum officiis, matutinis et vespertinis, in graeca et latina ecclesia usque ad nostram memoriam conservatis, omnis christianae poesis et initia et incrementa arctissime cohaerent. Etenim iam antiquissimis temporibus cum precibus et lectione sacrae scripturae cantum psalmodiarum coniunctum fuisse Constitutionum apost. (II 59) testimonio constat: ἐκάστης ἡμέρας συναθροίζεσθε ὄρθρου καὶ ἑσπέρας ψάλλοντες καὶ προσευχόμενοι ἐν τοῖς κυριακοῖς, ὄρθρου μὲν λέγοντες ψαλμὸν τὸν εβ', ἑσπέρας δὲ τὸν ρμ', quo cum loco conferas II, 57: ἀνὰ δύο λεγομένων ἀναγνωσμάτων ἕτερός τις τοῦ Δαβὶδ ψαλλέτω ὕμνον καὶ ὁ λαὸς τὰ ἀκροστιχία ὑποψαλλέτω. Psalmorum autem a temporibus, quibus recitabantur, alterum ὄρθρινόν, alterum ἐπιλύχνιον vocabant; conf. Const. ap. VIII, 34, 37. Postea autem amplificato divini cultus splendore et studio versus faciendi excitato alios psalmos addere et psalmis canticisque sacris novicia troparia intexere coeperunt. Quomodo vero officia matutina et vespertina paulatim aucta et constituta sint exponere neque huius loci neque mei muneris est; unum hoc moneo, sexto iam saeculo, id quod ex celeberrimo illo trium abbatum colloquio (vide p. XXX) colligitur, officia illa fere eodem modo, quo nostra memoria, ordinata et disposita fuisse.

Atque nunc quidem matutina officia (ἀκολουθία τοῦ ὄρθρου), ut praecipuas eorum partes recenseam, ab hexapsalmo sive psalmis 3, 37, 62, 87, 102, 142 legendis initium faciunt, quorum psalmorum sexagesimus secundus, iam antiquissimis temporibus mane recitari solitus, ὄρθρινός cognominatus est. Post hexapsalmi lectionem variis precibus et cantu troparii Θεὸς κύριος interiectis versus aliquot psalmorum alternis vicibus recitant, quam recitandi rationem στιχολογία dicunt. Atque antiquitus versus omnium psalmorum, in tres partes (στάσεις) divisorum, recitari solitos esse colloquio trium abbatum docemur; nunc paucos tantum versus recitant, sed tripartita divisione servata post unam quamque στιχολογίαν troparium intercinunt. Deinceps versibus gradualibus (ἀναβαθμοί) cantatis et evangelio lecto eam officii partem peragere incipiunt, quae plurimum valuit ad poesin ecclesiasticam promovendam. Cum enim antiquitus ipsa novem cantica sacra in hac parte cantassent, inde ab octavo saeculo veteribus canticis parem numerum noviciarum odarum, quas canonis nomine comprehendunt, subiungere coeperunt. Canone peracto et pusillis tropariis, quae Φωταγωγικά et Ἐξαποστειλάρια dicunt, adiectis iterum ad psalmorum recitationem reversi psalmos 148, 149, 150, quos a verbo αἰνεῖτε saepius repetito αἰνῶναι nuncupant, ita recitant, ut quatuor

plurave troparia intertexant. Denique tropario, quod Ἑωθινὸν appellant, et magna doxologia cantatis finem faciunt matutinorum officiorum (ὄρθρου) et λειτουργίαν sive missam subiungunt. Huius autem partes enarrare eo magis supersedere possum, quo minorem locum verba a Chrysostomo et Basilio Magno instituta et usque ad hunc diem religiosissime servata carminibus novis interserendis dederunt.

Vespertini autem officii (ἀκολουθίας τοῦ ἑσπερινοῦ ἢ ἐπιλυχνικοῦ) breviores duae partes sunt. Atque in priore parte postquam anagnosta psalmum paroemiarum sive centesimum tertium legit, psalmum CXI Κύριε ἐκέκραξα, qui in Const. apost. VIII, 34 (conf. II, 59) ψαλμὸς ἐπιλύχνιος audit, modulata voce canunt. Huius psalmi ultimis versibus iam sexto saeculo novicia troparia intertexere cooperunt, quae cum versibus (στίχοι) adhaerent, versiculos (στιχηρὰ) appellabant; et tum quidem temporis psalmis vetustissimum hymnum Φῶς ἰλαρὸν et preces Καταξίωσον subiungentes finem officii vespertini faciebant. Postea autem institutum est, ut post illas preces plures versus legerentur singulisque versibus subiuncta τροπάρια ἀπόστιχα canerentur, denique sub finem officii verba Symeonis senis Νῦν ἀπολύεις uno alterove tropario adiecto recitarentur.

Haec potissima officia ecclesiae graecae sunt, quae melodis byzantinis largam copiam troparia et longiora carmina componendi fecerunt. Neque tamen omni cantus carminumque decore reliqua officia carebant, ut baptismatis, communionis (μεταλήψεως), horarum, exequiarum (ἀκολουθίας τοῦ ἔξοδιακικοῦ), alia. Sic Sophronius Hierosolymitanus egregia quaedam troparia horarum officii inseruit, Anastasius praecclarum cantum exequiarum composuit, communionis et funerum canones alii fecerunt.

Amplissimus vero campus poesi christianae singulis hebdomadis diebus memoriae praecipuarum partium vitae Christi consecratis et solemnitatibus herilibus et Sanctorum institutis aperiebatur. Atque Constitutionibus apostolicis VIII, 32 iam praeceptum est, ut sabbato quoque dei omnium rerum creatoris, dominica resurrectionis Christi memoria celebraretur: ἐργαζέσθωσαν οἱ δοῦλοι πέντε ἡμέρας, σάββατον δὲ καὶ κυριακὴν χολαζέτωσαν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ διὰ τὴν διδασκαλίαν τῆς εὐσεβείας· τὸ μὲν γὰρ σάββατον εἶπομεν δημιουργίας λόγον ἔχειν, τὴν δὲ κυριακὴν ἀναστάσεως. Praeterea iisdem temporibus totam magnam hebdomadem, qua Christus capitis damnatus cruci affixus est, diem paschalem, quo de inferis resurrexit, pentecosten, qua apostolis discipulisque sanctum spiritum demisit, nec non natalicia (γενεθλίωv ἑορτήν), assumptionem (ἀνάληψιν), baptisma (θεοφανείων ἑορτήν) Christi pie recolant. Quid? quod apostolorum quoque et Stephani protomartyris dies celebrare christiani apostolicis illis constitutionibus iubentur? Insequentibus vero saeculis Mariae quoque et martyrum sanctorumque, qui pro fide christiana atrocissimos cruciatus sustinuerant aut sancta morum integritate eminerant, laudes grata memoria prosequerentur, unde solemnitatum ecclesiae numerus adeo succrevit, ut nullus fere dies suo patrono careret, multi plu-

rium Sanctorum memoriam conservarent. Melodi autem christiani in eo elaboraverunt, ut sua cuique diei festo troparia et canones suppeterent. Atque primum quidem diei dominicae et praecipuarum solemnitatum herilium officia instituerunt, postea autem ad profestos dies hebdomadis et minores solemnitates annuas delapsi paene innumerabilia carmina ecclesiastica procederunt, laudabili illi quidem studio, eo tamen nomine reprehendendi, quod prolixos canones quam brevia troparia facere malebant, quo fieri non potuit, quin easdem res iterum iterumque recoquerent verborumque inanem strepitum sectarentur.

Divinorum officiorum ecclesiae graecae partibus succincta oratione enarratis viam mihi patefeci ad singula carminum genera illustranda. Quoniam autem initia et incrementa poesis ecclesiasticae iam priore libro adumbravimus, rem ita pertractabimus, ut alphabeticum ordinem in nominibus explicandis sequar.

Ἀκολουθία cum a verbo τοῦ ἀκολουθεῖν descendat, proprie consequentiam quandam significat, quae addito casu genetivo vel nomine adiectivo accuratius definienda erat. Vulgo systema quoddam precum et carminum certo quodam ordine sese excipientium intellegebant, quo sensu ἀπηρτισμένη ἱερουργίας ἀκολουθία a Sophronio in Comm. liturg. c. I et ἀκολουθία ἁματική τοῦ ἁγίου Γρηγορίου in Triodio p. 170 dicta est. Paulatim autem genetivo omisso ipsi vocabulo ἀκολουθίας eandem vim ita assignabant, ut ἀκολουθίαν τοῦ ὁρθρου, ἀκολουθίαν ἐσπερινήν, ἀκολουθίαν τῶν ὠρῶν et similia dicerent. Graecum vocabulum Latini medio aevo sequentiam interpretabantur, sed significationem, ut in peregrinis verbis usu venit, paulo detorquebant. Illi enim sequentias primum melismata intellegebant, quibus in missa post graduale extremam syllabam iubili alleluia protrahebant, deinde carmina, quae modulationis illius flexibus aptata erant; conf. F. Wolf Ueber die Lais Sequenzen und Leiche S. 30, K. Bartsch Die lateinischen Sequenzen des Mittelalters S. 1 ff. Cum igitur de fonte graeco latinum vocabulum procul dubio descenderit, Durandus in Rationali IV, 22 aliique errarunt, qui originem latinam scrutati sequentiam inde dictam esse opinabantur, quod iubili pneuma graduale et epistolam sequeretur.

Ἀναβαθμοὶ tria antiphona, ex binis psalmodiarum versibus et singulis tropariis constantia, dicuntur, quae in officiis matutinis (ἀκολουθία τοῦ ὁρθρου) recitationem psalmodiarum sequuntur. Nomen ἀναβαθμῶν illa antiphona sortita sunt, quod versus ex psalms 119—133 sumpti sunt, qui psalmi in versione Alexandrina ψαλμοὶ τῶν ἀναβαθμῶν audiunt, quem quidem titulum inde obtinuerunt, quod apud Iudaeos in quindecim scalis, quae de mulierum in virorum vestibulum tradebant, cantati esse feruntur. Tria autem antiphona coniungebantur, ut similiter atque exclamatio ἄγιος ter repetita et tripertita stichologia officii matutini imaginem dei trinitatis referrent. In Octoecho cum octo ἀναβαθμοὶ octo tonorum (ἤχων) exsistent, unius toni exemplum in hac anthologia p. 53 sq. proponere satis habuimus. Latinum

graduale, quod huic graeco vocabulo respondet, et ipsum antiphoniam ex psalmodum versibus interiectisque tropis constantem significat, duplici tamen nomine a graeco differt, primum quod missae, non matutini officii partem efficit, deinde quod a scalis altaris, in quibus cantatur, dictum esse perhibetur; conf. F. Wolf Ueber die Lais S. 283 A. 108.

Ἀντίφωνον, quod, cum nomen adiectivum sit, plene ἀντίφωνον μέλος dicitur, cantum versuum cum aliorum canticorum tum psalmodum significat ita inter duos choros distributum, ut alter alteri invicem respondeat. Morem autem cantum inter duos choros distribuendi antiquissimum iam apud veteres Graecos pervulgatum fuisse ipsa nomina τροφή et ἀντιτροφή, ἐπίρρημα et ἀντεπίρρημα dilucide ostendunt. Therapeutas quoque in Aegypto similiter cantum instituisse Philo De vita contempl. p. 102 ed. Paris. a 1640 memoriae tradidit: δύο γίνονται τὸ πρῶτον χοροί, ὁ μὲν ἀνδρῶν, ὁ δὲ γυναικῶν· εἶτα ἄδουσι πεπονημένους εἰς τὸν θεὸν ὕμνους πολλοῖς μέτροις καὶ μέλεσι, τῇ μὲν συνηχοῦντες, τῇ δὲ ἀντιφώνων ὕμνοις καὶ ἀρμονίαις ἐπιχειρονομοῦντες καὶ ἐπορχοῦμενοι καὶ ἐπιθειάζοντες. Christianis vero huius cantus generis probandi et recipiendi auctores Flavianum et Diodorum Antiochenses fuisse Theodoretus hist. eccl. II, 24 his verbis testatur: οὗτοι πρῶτοι διχῆ διελόντες τοὺς τῶν ψαλλόντων χοροὺς ἐκ παραδοχῆς ἄδειν τὴν Δαυϊδικὴν ἐδίδαξαν μελωδίαν· καὶ τοῦτο ἐν Ἀντιοχίᾳ πρῶτον ἀρξάμενον παντόσε διέδραμε καὶ κατέλαβε τῆς οἰκουμένης τέρματα· a quo testimonio Georgius apud Photium bibl. c. 96 p. 81 ed. Bekk. paululum discedit, qui in eadem urbe Antiochia, sed ab Ignatio Theophoro, quem imperatore Traiano vixisse ferunt, antiphonorum cantum primum institutum esse refert. Tantopere autem psalmodum hic cantus placuit, ut ab Antiochia primum per omnes ecclesias graecas et postea S. Ambrosii ope et consilio per latinas quoque disseminaretur. Medio vero aevo institutum est, ut non solum psalmodum versus, sed etiam novicia carmina, προκόμοια, στιχηρὰ, κανόνες, omne denique odarum genus a duobus choris per vices cantarentur, quem morem ecclesia graeca, utpote quae veterum institutorum multo quam latina tenacior fuerit, usque ad nostram memoriam tuetur atque observat. Cum igitur omnia carmina graeca antiphonice canantur, tamen proprie ἀντίφωνα dicuntur tria illa cantica, quae in liturgia minorem introitum (μικρὰν εἴσοδον) et epistolam praecedunt. Ea ex quaternis psalmodum versibus (τίχοις) et ephymnio post unumquemque versum interserendo constant. Psalmis autem ephymnia, quae Christi novaeque gratiae praeconia continent, subiunguntur, ut veteris et novi Testamenti conexus et vicissitudo significetur; qua de re Symeon Thessalonicensis 'De templo' haec praecipit: ψαλμικά μὲν προλέγοντες, συνάπτοντες δὲ καὶ ἐκ τῆς χάριτος (i. e. τῆς νέας χάριτος) τοὺς ὕμνους, διὰ μὲν τῶν ψαλμῶν προκηρυχθεῖσαν καὶ τοῖς πάλαι, οἷς καταγγέλλουσι, τὴν τοῦ θεοῦ σάρκωσιν καὶ διὰ τῶν ἐφυμνίων αὐτὴν παριστῶσι τὴν χάριν τετελεσμένην καὶ τὸν τοῦ θεοῦ υἱὸν σαρκωθέντα τε καὶ πάντα ὑπὲρ ἡμῶν ἐνεργήσαντα.

Haec igitur antiphona partem λειτουργίας sive missae efficiunt, neque

tamen eadem omnibus in diebus in usu sunt. Diebus enim dominicis psalmi CII et CV et μακαρισμοὶ cantantur, diebus profestis ea, quae p. 51 sq. edidimus antiphona, denique praecipuis solemnitatibus peculiaria quaedam antiphona, quorum unum exemplum p. 53 proposuimus. Priora antiphona longe vetustissima, quae iam Sophronius Hierosolymitanus in Comment. liturg. c. 12 commemorat et enarrat, quominus ad Chrysostomum auctorem tota referamus, alterius antiphoni ephymnium Ὁ μονογενῆς, quod imperatorem Iustinianum composuisse supra p. XXXII demonstravimus, prohibet. Cum autem antiphonis iam antiquissimis temporibus locus in λειτουργία sive missa concessus esset, non mirum est, quod Latini, qui etiamtum mutuo commercio cum Graecis coniuncti erant, antiphonarum cantum a graeca ecclesia mutuati sunt. Quid? quod similes quoque mutationum vices antiphona in utraque ecclesia subierunt? Cum enim Caelestinus papa in introitu missae, ut psalmi alternatim recitarentur, praecipisset, postea Gregorius papa, ne prolixa psalmodorum recitatio taedium hominibus moveret, antiphonas ad introitum missae composuit, quo factum est, ut primus versus eius psalmi ad introitum cantaretur, qui olim totus recitari solitus erat; conf. Goar Euchologium p. 107^a.

Ἀπολυτίκιον breve troparium intellegitur, quod sub finem officii vespertini (τῶν ἐσπερινῶν) cantatur. Talia apolytikia octo, secundum octo tonos (ἤχους) ordinata, in Octoecho leguntur; praeterea in Menaeis et Triodio peculiaria praecipuarum solemnitatum ecclesiae apolytikia exstant, quorum delectum in hac anthologia p. 86 sqq. proposuimus. Nomen autem haec troparia non tam ἀπό ἀπολύσεως sive ab dimissione officii, ut Goar Euchol. p. 25 opinatur, originem duxisse videntur, quam a verbis Symeonis senis, quae, dum Christum infantem brachiis tenet, laetabundus loquitur apud Lucam II, 29—32: Νῦν ἀπολύεις τὸν δούλόν σου κ. τ. λ. Ipsa haec verba evangelii usque ad sextum saeculum sub finem vespertini officii recitata esse narratiuncula de colloquio trium abbatum supra p. XXX edita docemur. Postea autem illis Symeonis verbis troparium, quod ad diei, quo cantabatur, proprietatem relatum erat, adiectum et eodem nomine ἀπολυτίκιον nuncupatum est.

Ἀπόστιχα carmina alterius partis officii vespertini dicuntur; hanc enim alteram partem nomine στίχου a priore parte, quam Κύριε ἐκέκραξα appellant, vulgo distinguunt, quoniam prior pars a centesimo quadragesimo psalmo Κύριε ἐκέκραξα initium capit, in altera autem parte non pleni psalmi, sed singuli tantum versus (στίχοι) recitantur. Ἀπόστιχα carmina ipsa ex tribus, si minima, ex quinque, si maxima, tropariis constant, quibus omnibus singuli psalmodorum versus coniuncti sunt. Ut exemplo rem illustrem, carmini archangelorum Michaelis et Gabrielis, quod p. 64 edidimus, in Menaeis titulus praefixus est: Εἰς τὸν στίχον στιχηρὰ προσόμοια; atque priori tropario versus Ὁ ποιῶν τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ, alteri Εὐλόγει ἡ ψυχὴ μου τὸν κύριον, tertio Δόξα πατρὶ καὶ υἱῷ καὶ ἀγίῳ πνεύματι subiicitur.

Αὐτόμελον troparium appellatur, quod suos propriosque modos habet,

nec alius carminis modulatione utitur. Vulgo hoc nomine ea troparia insigniuntur, quorum ad exemplar στιχηρά προσόμοια composita sunt. Sic troparium antiquissimum Ἔδωκας σημείωσιν τοῖς φοβουμένοις σε, κύριε p. 68 automelon audit, quod quae sequuntur στιχηρά προσόμοια omnia iisdem et numeris rhythmicis et modis musicis utuntur.

Εἰρμὸν sive hirmum Zonaras in Commentariis canonum Ioannis (Beiträge S. 2) sic interpretatur: Ὁ μὲν οὖν εἰρμὸς ἀρμονία τίς ἐστι μέλους ἐν συνδέσει φωνῆς ἐνάρθρου τε καὶ σημαντικοῦ ὠρισμένῳ τινὶ μέτρῳ καὶ ποσῷ μεγέθους περιγραφομένη· ἥτις ἀρμονία προωρισμένη τε καὶ προεγνωσμένη προὔκειται, πρὸς ἣν τὰ λεγόμενα τροπάρια ἀναφέρεται· οἰοεὶ γὰρ ἀρχὴ τῶν τροπαρίων ἐστὶ καὶ κανόνων, ἐπεὶ τὰ τροπάρια διὰ τοῦ εἰρμοῦ κανονίζεται καὶ ῥυθμίζεται, πρὸς αὐτὸν ὡς προὔπδειγμα συντιθέμενα καὶ ἀρμοζόμενά τε καὶ μελωδοῦμενα. Simillimam igitur vim atque significationem cum hoc vocabulum atque illud, de quo modo diximus, habeant, ita tamen inter se differunt, ut εἰρμὸς ad odas canonis, αὐτόμελον ad στιχηρά προσόμοια referatur. Sic Ioannis primi canonis iambici primae odæ prima strophæ Ἔωσε λαόν p. 205 hirmus, secunda Ἦνεγκε γαστήρ et tertia Ἔδειξεν ἄστηρ troparia audiunt. Difficilius est ad dicendum, quae vocabuli originatio et primaria significatio fuerit. Atque similitudine latini vocabuli 'tractus', quo medio aëvo iubili alleluia protractam modulationem significabant (conf. F. Wolf Die Lais S. 97), facile aliquis induci possit, ut graecum vocabulum et ipsum ab vocis flexibus in infinitum protractis simili modo impositum esse arbitretur, quo Aristoteles in Rhet. III, 9 εἰρομένην λέξιν, quae clausulam non habeat definit et λέξει κατετραμμένη contrariam ponit. Sed cum hirmi canonum antiquissimi adeo non protracti sint, ut singulas syllabas singulis vocis flexibus reddere soleant, equidem potius de sonis in unam periodum, tamquam in catenam coniunctis, cogitaverim. Atque haec etymologia vetere usu vocabuli ῥαψωδοῦ fulcitur, quem scholiasta Pindari Nem. II, 2 scite his verbis exponit: τοὺς ῥαψωδοὺς οἱ μὲν ῥαβδωδοὺς ἐτυμολογοῦσι διὰ τὸ μετὰ ῥάβδου δηλονότι τὰ Ὀμήρου ἔπη διεξιέναι . . . οἱ δὲ φαίν, ὁπότε ῥαψωδοῖεν, εἰρμῶ τινὶ καὶ ῥαφῇ παραπλήσιον ποιεῖν εἰς ἐν αὐτὴν ἄγοντας. Utram autem explicationem probaveris, hoc certum est vocem εἰρμοῦ antiquitus cantus modulationem significasse et postea ad carmina modulationi illi accommodata significanda translata esse. Plura autem nosse si cuius intererit, adeat libellam meum Beiträge zur kirchlichen Literatur der Byzantiner S. 12 ff.

Ἐξαποστειλάριον troparium intellegitur, quod in matutinis officiis inter canonem et αἴνους sive psalmos 148—150 cantari solet. Nobilissima sunt undecim ἔξαποστειλάρια ἀναστάσιμα a Constantino Porphyrogenneta composita et in extrema Octoecho et Paracletice collocata; praeter haec praecipuarum solemnitatum propria ἔξαποστειλάρια in Menaeis exstant. Nominis origo obscura est; Nicephorus quidem eam inde repetendam esse censuit, quod haec carmina antiquissimo tropario Ἐξαπόστειλον τὸ φῶς σου, Χριστέ ὁ θεός, καὶ φῶτικον τὴν καρδίαν μου, προστάσιας τῶν ἀσωμάτων, καὶ σῶσόν με' suc-

cessisse viderentur. Sed cum incerta haec coniectura sit, et numerus undenarius carminum Constantini cum Christo undecies post resurrectionem suis apostolis et discipulis comparente cohaereat, equidem ab apostolis potius in omnes terras a domino nostro, postquam de inferis resurrexit, dimissis, ἀπὸ τοῦ ἔξαποτέλλεσθαι, carmina denominata esse duxerim. Neque tamen silentio praetermitto, hanc originationem ut Constantini carminum primis versibus (vide p. 110) commendari, ita reliquis exapostolariis, in quibus de apostolis dimissis altum silentium est, si minus refutari, at tamen labefactari. Sed multo etiam minus aliae etymologiae mihi probantur, quas Goar in Euehologio p. 57 proposuit.

Ἐωθινὰ sive τροπάρια sive μέλη in officiis matutinis, id quod ipsum nomen declarat, post psalmos 148—150, qui αἶνοι sive laudes audiunt, cantantur. Celeberrima sunt octo ἔωθινὰ ἀνακτάματα et ipsa a rege poeta, Leonte Sapiente, composita.

Θεοτόκιον, quod, cum θεοτόκιον dicere debeant, falso accentu vulgo θεοτοκίον dicunt, a nomine θεοτόκος derivatum troparium in honorem Mariae matris dei compositum significat. Mariae cultu inde ab octavo saeculo in dies magis aucto, innumera θεοτοκία fungorum instar orta sunt, quae, cum reliquae sui carminis parti magis adsui quam coniungi soleant et eiusdem non solum rerum, sed etiam verborum tenuitatis gyros usque ad taedium varient, inficetissimam partem literarum byzantinarum dicere non dubito. Atque primum quidem ab Ioanne Damasceno institutum est, ut in canonibus trinorum cuiusque odae tropariorum ultimum Mariae laudes contineat; Georgius vero (vide Triod. p. 171 et 9 Dec.) Malaxus (vide 4. Iun.) Philotheus (vide 26. Oct.) adeo haec theotokia primariam canonis partem esse voluerunt, ut eorum literis initialibus acrostichidem canonis efficerent. Neque solum canonis odis, sed etiam aliis carminibus theotokia intexuerunt, et si quae carmina iis carere animadverterant, inepta interpolatione supposuerunt; inepta dico interpolatione, quoniam pleraque theotokia, ut in Leontis odario p. 49, ipsis acrostichidis indicibus spuria atque suppositicia coarguuntur. Pauca tantum antiqua et bona θεοτοκία αὐτόμελα feruntur, ut Τῶν οὐρανίων ταγμάτων p. 64 et Ὡ τοῦ παραδάξου θαύματος p. 81; hoc postremum troparium σταυροθεοτόκιον audit, quod Mariam sub cruce filii stantem inducit.

Ἰδιόμελον carmen dicitur, quod non alienis modis utitur, sed suos et proprios modos habet. Hoc nomine cum ab automelo non differat, id discriminis infer duo vocabula intercedit, quod αὐτόμελον troparium est, cuius modis alia utuntur, ἰδιόμελον ut alienis modis non utitur, ita ne aliis quidem exemplum et protypum fuit. Praeterea pleraque idiomela ex pluribus strophis constant, quae cum omnes inter se dissimiles nec raro diversorum tonorum modis instructi sint, summam difficultatem dividitibus versus et colaparanant. Omnia vero idiomela cum versibus (κρίχοις) ita coniuncta cantantur, ut singulis versibus singulae strophae subiiciantur; hoc autem non ratione institutum, sed consuetudine factum usuque comprobatum esse videtur, quod

inaequalibus potius quam similibus strophis post versus psalmodum 148—150 et exclamationes Δόξα πατρὶ καὶ υἱῷ καὶ ἁγίῳ πνεύματι et Καὶ νῦν καὶ αἰεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων uti consueverunt.

Κάθισμα. Hoc verbum in primis animo meo obversabatur, cum carminum ecclesiasticorum nomina rebus mutatis obscurata esse dixi. Namque ab etymologia vocabuli, quod a verbo sedendi (τοῦ καθίζεσθαι) derivatum esse patet, profecti nihil ad eius vim cognoscendam lucratur. Καθίσματα enim vulgo troparia intelleguntur et quae post tertiam aut post tertiam et sextam quamque odam canonum intertextuntur, et quae in matutinis officiis psalmodum tripertitam recitationem (στιχολογίας α' β' γ') claudunt, et quae in officio sabbati magnae hebdomadis post tres stationes encomiorum (Triod. p. 408) cantantur. Sic cathismata Τὸν τάφον σου σπηρ (vide p. 54) post primam stichologiam diebus dominicis, Ἡ μνήμη σου ἔνδοξε (v. p. 58) post primam et Τὸν συμπαθέστατον (v. p. 57) post tertiam stichologiam die festo S. Demetrii, Σινδόνι καθαρῇ καὶ ἀρώματι θείοις (v. p. 55) post encomia magni sabbati cantantur. Sin autem cur illa carmina sessoria (καθίσματα) dicta sint quaesiveris, nomen ὕμνου ἀκαθίστου et στάσεις τῶν ψαλμῶν in rectam viam te deducunt. Ut enim ὕμνον ἀκαθίστον inde denominatum esse novimus, quod stantes eum recitabant (vide p. LIII), sic καθίσματα illa troparia ideo dicta esse veri simile est, quod antiquitus sedentes ea cantabant. Hoc vero in primis ex colloquio trium abbatum in monte Sina instituto (v. p. XXX) apparet, quod colloquium saepe numero iam ad obscuras rituum graecorum partes aperiendas adhibuimus. Tum enim temporis in nocturnis officiis psalmos in tres partes divisos*) ita recitabant, ut post unamquamque partem, quam στάσιν dicebant, alii epistolam legerent, alii τροπάριον ἀναπαύσιμον intercinerent. Quid inde consecutaneum est? Nimirum homines, dum psalmos recitarent, stetisse, dum troparia canerent, sedentes requievisse, et troparia ipsa ab sedendo καθίσματα nominata esse. Haec autem vocabuli origo prorsus iam obscurata et oblitterata est, siquidem nunc contrario modo institutum est, ut dum stichologias recitant, sedeant, dum canere incipiunt, e sedilibus exsurgant. Quae cum ita sint, in psalterio quoque psalmi Davidis non iam in tres στάσεις, sed in viginti καθίσματα vulgo dividuntur, qua de re conf. Leo Allatium de libris eccles. Graecae p. 55.

Κανών. De Scylla in Charybdim incidimus; a nomine enim obscurato ad nomen spissa caligine circumfusum devenimus. Atque primum omnium,

*) Hic mos psalmos dividendi iam in concilio Laodicensi commendatur canone XXXVII: περί τοῦ μὴ δεῖν ἐπισηνάπτειν ἐν ταῖς συνάξεσι τοὺς ψαλμοὺς, ἀλλὰ διὰ μέσου καθ' ἕκαστον ψαλμὸν γίνεσθαι ἀνάγνωσιν, quod praescriptum sic commentantur: τῶν ψαλμῶν ἀναγνωσκομένων λαοῦ ἀποκάμνοντος κἀντεῦθεν ἀκηδιῶντος ἀπὸ τοῦ κόπου καὶ ἐξερχομένου τῆς ἐκκλησίας, ὥρισαν οἱ πατέρες μὴ συναπτῶς ἐν ταῖς συνάξεσιν ἐκφωνεῖσθαι τοὺς ψαλμοὺς, ἀλλὰ διὰ μέσου γίνεσθαι καὶ ἀναγνώσεις ἐπὶ τῇ ἀναπαύεσθαι τὸν λαὸν πρὸς μικρὸν καὶ πάλιν ψάλλειν.

ut de vi atque significatione vocabuli disseram, canonem amplum canticum novem vel octo odas complectens intellegunt, quae novem odas non tam sententiis in unum orbem coeuntibus quam tono (ἦχῳ) omnium communi coniunguntur atque copulantur. Cuius enim toni primae odas modulatio est, eiusdem omnium reliquarum sunt, unde usu venit, ut fronti canonis toni notatio praefigatur. Praeterea haud raro cum aliorum poetarum, tum Cosmae, Ioannis, Iosephi, Theophanis canonum partes acrostichide ita concatenantur, ut literae initiales omnium aut tropariorum aut versuum (vide Ioannis can. I. II. III) aut theotokiorum (v. p. LXII) unam sententiam efficiant vel seriem literarum alphabeti (ἀκροστιχίδα κατ' ἀλφάβητον) compleant. Nonarius vero odarum numerus cum novem canticis sacrorum librorum cohaeret, quibus novem canticis novem canonis odas contextae sunt. Novem autem illa cantica sunt Mariamis post rubrum mare feliciter traiectum (Exod. XV), Mosis populum Israelitarum supremo vitae die exhortantis (Deuteronom. 32), Annae post Samuelem filium natum exultantis (Reg. I, 2), Habbacuci Salvatoris futuram gratiam divinantis (Habb. 3), Iesariae lucem iustitiae exorientem praedicantis (Ies. 26), Ionae tertio die a monstro marino exspati (Ion. 3), trium puerorum dei auxilium implorantium (Dan. 3) eorundemque in medio igne conservatorum (ibid.), denique Mariae post laetum nuntium a Gabriele angelo acceptum et Zachariae post Ioannem filium prognatum (Luc. 1) laetantium et iubilantium. Haec igitur cantica, quae cum quinque aliis coniuncta in vetustissimo psalterio codicis Alexandrini exstant, in summo honore apud christianos inde a remotissimis temporibus habebantur, et cultu divino rite instituto et disposito primum in officio nocturno, postea matutino cantabantur. Atque sexto quidem saeculo hoc ita institutum fuisse, colloquio trium abbatum (v. p. XXX) docemur, qui novem has odas similiter atque psalmos in tres partes partiti post tertiam et sextam odam preces Πάτερ ἡμῶν et Κύριε ἐλέησον interposuerunt. Postquam autem mos versibus veteris Testamenti troparia novae gratiae (τῆς νέας χάριτος) adiiciendi increbuit, item novem illis canticis novem odas noviciae succrescere coeperunt. Atque primum, ut ex magno canone Andreae Cretensis colligimus, noviciae odas fere tot troparia, quot versus veteri cantico, erant, mox autem numerus stropharum ita diminutus est, ut extremis versibus canticorum solis nova troparia subiicerentur. Ioannis Damasceni vero auctoritate factum est, ut inde ab nono saeculo fere trinis strophis unaquaeque oda constaret. Harum prima in iis canonibus, qui suis, non alienis modis utebantur, εἰρηὸς, reliquae τροπάρια, ultima, cum matris dei laudes contineret, θεοτοκίον vel τσαυροθεοτοκίον dictae sunt. Praeterea veterem morem secuti post tertiam et sextam odam mesodia, sive cathismata sive contakia, interseruerunt. Sententiae autem ipsae novem odarum, quo antiquiores canones sunt, eo magis veteribus canticis sese applicant, unde in Cosmae Hierosolymitani et Ioannis Damasceni canonibus prima oda rubri maris feliciter traiecti Aegyptiorumque in eo sepultorum, septima trium puerorum dei beneficia praedicantium mentionem fere faciunt. Numeri

quoque et modi musici, cum veterum canticorum discrimina prae se ferant, in tribus ultimis odis ad effusae laetitiae iubilum assurgere solent. Postquam autem conexus novem odarum canonis et novem veterum canticorum obliterari coeptus est, in rebus quoque praedicandis atque illustrandis poetae arctos illos fines egredi ausi sunt, id quod ex Theophanis, Iosephi, Metrophanis canonibus manifesto apparet.

Novem cum cantica sacra sint, novem quoque odas cuiusque canonis exspectamus; sed licet ultima oda nusquam non nona audiat, tamen longe plurimi canones ex octo, non novem odis ita constant, ut secunda oda intercederit. Novem enim odas paucis canonibus sunt, ut Andreae Cretensis magno canoni (vide p. 148), Iosephi canonibus *κατανυκτικοῖς* et *ἀποστολικοῖς*, denique duobus canonibus ab Ang. Maio Spic. Rom. IV, 181—4 editis et falso ad Sophronium auctorem relatis. Praeterea non numquam factum esse, ut secunda oda ab librariis eiceretur, ex illustri exemplo Iosephi canonis de terrae motu p. 242 elucet. Literas enim initiales tropariorum si collegeris, acrostichidis Ὡ Χριστὲ τῆς γῆς τὸν κλόνον παύσον τάχος, Ἰωσήφ partem lacuna ita haustam esse intelleges, ut syllabae τε τη desiderentur. Atque eiecta oda secunda hanc lacunam ortam esse, nemo, opinor, modo monitus sit, infitias ibit; sed quo illud tempore factum esset, equidem codicum subsidiis destitutus definire non potui. Ne hoc quidem exploratum est, utrum librariorum arbitrio volgarem formam canonis revocantium, an obscura quadam causa secunda oda abiecta sit. Habeo enim suspicionem quandam, quam virorum doctorum iudicio proponam. Canon ille Iosephi terrae motum, quo Leonte Isaurico rege anni 740 mensis Octobris die XXVI Constantino- polis urbs vehementer concussa est, in memoriam revocare fertur; cum autem Iosephus uterque multis annis post florere coepisset, illum canonem primum alium terrae motum indicasse et postea ad celeberrimum illum motum relatum esse veri simile est. Fac illum motum tempore τῆς Τεσσαρακοκτῆς accidisse, et idoneam causam habebis, cur secunda oda primum addita et postea canone ad aliud tempus translato omissa sit.

Sed ut huius canonis Iosephi et fortasse aliorum quorundam secunda stropha non a poeta, sed a librario omissa sit, plurimi tamen et clarissimi canones secunda oda carent, et semper caruisse ipsa acrostichide probantur. Causam huius rei Zonaras a tristi natura secundi cantici sacri, qua Moses Israelitarum impietatem et impotentiam increpat, merito repetiisse videtur. Harum enim admonitionum et minarum severitas ut a tristitia et gravitate canonum τῆς Τεσσαρακοκτῆς non aliena erat, ita a laetitia et hilaritate reliquarum solemnitatum ecclesiae quam maxime abhorrebat.

Quo tempore haec canonum poesis floruerit et qui primi canones composuisse et dignitatem huius literarum generis auxisse ferantur, iam in priore libro exposuimus. Reliquum igitur est, ut rem obscurissimam, originem et primam significationem nominis aperiamus. Atque Zonaras quidem hanc quaestionem bene ita instituit, ut ad poetici canonis vim explicandam reli-

quas huius vocabuli significationes in auxilium advocaret. Grammatici igitur canones dicuntur, quibus dicendi norma declinandique verba regulae continentur, iuris vero ecclesiastici conciliorumque canones, quibus rerum sacrarum fideique christianae leges definitae sunt; hanc utramque autem notionem ab regula (κανών), qua fabri in lignis exaequandis utuntur, translata esse apparet. Inde carmina quoque canonis nomen obtinuisse probabile est, quae certam quandam legem aut constituebant aut constitutam sequebantur. Sed quae tandem fuit illa lex? In proclivi quidem est de artis musicae legibus, quibus odarum modi illigati erant, cogitare, praesertim cum eam musicae partem, qua intervallorum (διαστημάτων) tonorumque (εἰδῶν vel τρόπων τῆς διὰ παύων) disciplina tradebatur, a veteribus Graecis τέχνην κανονικὴν appellatam esse M. Terentii Varronis apud A. Gellium Noct. att. XVI, 18 testimonio constet. Huc accedit, quod cantores musici in decimo septimo canone concilii Laodicensis (περὶ τοῦ μὴ δεῖν πλὴν τῶν κανονικῶν ψαλτῶν τῶν ἐπὶ τὸν ἄμβωνα ἀναβαινόντων καὶ ἀπὸ διφθέρας ψαλλόντων ἑτέρους τινὰς ψάλλειν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ) ab artis musicae peritia canonici dicti esse videntur. At musices legibus omnia carminum genera adstricta erant, neque intellegi potest, quo pacto quod omnium commune fuit, certo cuidam generi nomen dederit. Canonicorum vero cantorum nomen nescio an aliis et probabilioribus rationibus explicari possit. In codice enim Alexandrino versionis graecae veteris Testamenti psalmi, qui interdiu et qui noctu recitentur, κανόκι ἡμερινοῖς ψαλμῶν et κανόκι νυκτερινοῖς τῶν ψαλμῶν definiuntur. Delectus igitur psalmorum legitime constitutus cum ad similitudinem κανόνων τῶν ἐπικῶν, τῶν λυρικῶν, τῶν ῥητόρων, a veteribus grammaticis constitutorum, canon dictus esset, aptissime nomen κανονικῶν ψαλτῶν ad canones illos psalmorum referri videtur. Neque solum psalmorum, sed etiam aliorum canticorum et precum delectum canonem dictum esse ex colloquio trium abbatum apparet, in quo homines post coenam officia nocturna exordientes ἀρχεσθαι τοῦ κανόνος dicuntur. Quamvis igitur diserta testimonia afferre nequeam, tamen admodum veri simile est nonarium quoque numerum canticorum sacrorum canonem dictum esse. Cum enim, quo tempore codex Alexandrinus exarabatur, quatuordecim cantica sacra ferebantur, paulo post, quinto vel sexto saeculo, nonarius numerus odarum mysticis rationibus constitutus et definitus esse videtur; confer Zonaram p. 4: καὶ τοῖς ὕμνοις τούτοις τὸ τοῦ κανόνος ἐξέληται ὄνομα, ὅτι ὠρικμένον καὶ τετυπωμένον τὸ μέτρον τοῦτὸ ἐστὶν ἐν ἐννέα ψδαῖς συντελούμενον καὶ ταῦτα μὴ ὑπερβαῖνον. Quod autem mysticis rationibus illum numerum definitum esse dixi, et ad ternarii numeri arcanam dignitatem ter repetitam et ad novem choros angelorum deum sine intermissione praedicantium (conf. Dionysium De coeli hierarchia c. VI et VII) spectat. Postquam autem novem cantica sacra canon dici coepta sunt, novicias quoque novem odas eodem nomine comprehendi par erat. Rei capita hoc loco attigi; qui plura cognoscere et Zonarae tractatum perlegere velit, libellum meum Beiträge S. 1—34 evolvat.

Καταβασία eandem rem, quam εἶρμος, significat, unde in Triodio p. 8 adnotatum est: καταβασίαν δὲ λέγομεν τοὺς εἶρμούς τῶν κανόνων. Nomen autem ortum esse videtur quo tempore troparia canonis legere, non cantare coeperunt, quod quotiescumque faciunt, post troparia cuiusque odæ pronuntiata veterem hirmum modulata voce canunt. Atque eum quidem hirmum fere canunt, cuius numeris troparia quaeque utuntur; tamen hic illic, ut apud Pitram Hymnogr. LXXXV, institutum esse accepimus, ut alieni hirmi καταβασίων locum occuparent. Hos autem hirmos καταβασίαι dicunt, quod, dum troparia leguntur, sedere, ubi hirmi cantari incipiuntur, de altis sedilibus descendere solent.

Κοντάκια, sive κονδάκια troparia dicuntur, quae in officiis matutinis post sextam canonis odam cantantur. Pleraque Romani melodi esse feruntur et primum facta erant, quae proodorum instar longo carmini, ex viginti quatuor pluribusve strophis (οἴκοι) constanti, praemitterentur, qua de re copiosius supra, cum de Romano melodo ageremus, disputavimus. Sed aliorum quoque poetarum kontakia perhibentur, ut Sergii hymni acathisti proodus τῆ ὑπερμάχῃ στρατηγῇ τὰ νικητήρια (v. p. 140) kontakii vice die XXV mensis Martii fungitur. Nominis origo spissis tenebris involuta est. Atque vocabulum κόνταξ, a quo diminutivum κοντάκιον derivatum esse patet, cum vulgo iaculum significet, facile aliquis induci possit, ut proodos illas tamquam missilia e poetae mente emissa significari dicat, cuius interpretationis audaciam ne insolitam esse arguas, Pindarus sua carmina cum sagittis comparavit loco notissimo Ol. II 97: ἔπεχε νῦν σκοπῷ τόξον· ἄγε θυμῆ, τίνα βάλλομεν ἐκ μαλακᾶς αὐτε φρενὸς εὐκλέας οἰκτοὺς ἰέντες; Sed multo probabilior Arcudii explicatio est, qui in libro de concordia eccl. occ. et orient. p. 433 sq. κοντάκιον tenuem membranam rotundo bacillo, quasi iaculo, circumvolvi ab antiquis solitam interpretatur et hunc dicendi usum multorum exemplorum nube collecta et similitudine latini vocabuli 'breve' advocata illustrat et confirmat; conf. Du Cange in glossario graeca loca ab Arcudio indagata recedentem. Quodsi canone XVII concilii Laodicensis (vide p. LXV) cantores ut ἀπὸ διφθέρας cantarent admonitos esse reputaveris, veri simile fit κοντάκιον primum librum haud ita magnum, quo carmina antiquissima collecta exstabant, postea autem singula quoque carmina illius libri appellata esse.

Μακαρισμοὶ primi versus evangelii Matthaei V 3—12 'Μακάριοι οἱ πτωχοὶ τῷ πνεύματι κ. τ. λ.' a primo vocabulo in initio cuiusque versus repetito dicebantur. Posteaquam autem in liturgia dierum dominicarum et praecipuarum solemnitatum singulis versibus evangelii singula troparia subiungi coepta sunt, haec quoque troparia idem nomen sortita sunt.

Μεγαλυνάρια proodici versus dicuntur, qui in summis ecclesiae solemnitatibus nonae odæ canonis praemittuntur. Hoc autem nomen ex eo obtinuerunt, quod nona oda a verbis Μεγαλύνει ἡ ψυχὴ μου τὸν κύριον exorditur. Talia megalynaria duo, gratissima numerorum simplicitate conspicua, in hanc anthologiam recepimus.

Οἴκοι longorum carminum singulae strophae vocantur, neque tamen omnium, sed Romani, Sergii, Anastasii, aliorum, qui septimo vel octavo saeculo, priusquam canonica poesis praevalere coepisset, floruerunt. Eodem nomine Anacreonteorum quoque carminum strophas medio aevo nuncupatas esse iam supra p. XXVI docuimus; utrum autem ecclesiastici poetae dicendi usum profanorum, an vice versa profani ecclesiasticorum secuti sint, in medio relinquendum esse censeo. Hoc tamen moneo Anacreonteorum summum auctorem, Sophronium, fere eodem, quo Romanum, tempore floruisse videri. Postquam autem Romani, Anastasii carmina displicere et canonibus cedere coeperunt, singulae tantum strophae cum suis proodis (κοντάκια) relictae sunt, in officiis matutinis post sextam odam canonis recitandae; quae singulae strophae, quamvis seiunctae a reliquis strophis eiusdem carminis, tamen nomen οἴκων retinuerunt. Originem unde haec denominatio duxerit, non minus obscurum est, quam cur duo longiores versus inter strophas Anacreonteorum interiecti κουκούλια dicta sint. Tamen si in re obscura suspicionem promere licet, οἴκους cellulas vel sacella magni aedificii interpretor, quorum similitudinem partes magni poematis referre satis illi quidem inficete significaverunt; haec autem originatio inde aliquid commendationis accipere videtur, quod graecum οἴκους Itali stanze interpretati sunt.

Προσόμοια, quae ὁμοια quoque audiunt, troparia dicuntur aliorum ita similia, ut iisdem numeris modisque utantur. Προσόμοια igitur ut automeli exemplar sequuntur, ita contraria sunt idiomelis, quae suis modulis utuntur nec aliis exemplo sunt. Suum autem locum habent in vespertinis officiis, ita tamen ut nec a matutinis officiis prorsus exclusa sint et pluribus tropariis similibus haud raro dissimile quoddam (ἰδιόμελον) adiiciatur.

Τιχηρά. Huius nominis explicatio a primitivo nomine τήχου recte intellecto pendet. Τήχου igitur psalmodiarum canticorumque sacrorum versus aliosque ad illorum similitudinem factos, ut Δόξα πατρὶ καὶ υἱῷ καὶ ἁγίῳ πνεύματι, vulgo intellegunt, qui dicendi usus non dubium est quin cum libris sacris τιχηρὸν exaratis cohaereat. Christianae autem poesis ea erant initia, ut veterum psalmodiarum versibus novicia ephymnia vel troparia succinerent, quorum cognationem cum versibus ita significabant, ut illos τήχου, haec τιχηρά appellarent. Sed ne nimia prolixitate cantus taedium hominibus moverent, non omnibus, sed ultimis tantum versibus psalmodiarum troparia succinere consueverunt, id quod verbis ἱστάσαι τήχου γ' vel ε' vel ς' in libris significatum est. Sic, ut exemplo rem illustrem, ante τιχηρά προσόμοια S. Georgii, quae p. 70 edidimus, in libris Menaeorum scriptum est: Εἰς τὸ κύριε ἐκέκραξα ἱστῶμεν τήχου ς' καὶ ψάλλομεν τιχηρά προσόμοια τοῦ Ἁγίου, quibus verbis psalmi Κύριε ἐκέκραξα primos versus nulla intercapedine facta recitare, sex autem extremis versibus singula troparia subiicere cantores iubentur. Quodsi in aliis ecclesiis, id quod codicis Monacensis F testimonio constat, tres tantum strophae illius carminis in honorem S. Georgii compositi innotuerunt, aut tribus psalmi versibus ultimis troparia subiiciebant, aut,

quod non raro fieri accepimus, singulas strophas bis cantabant (ψάλλομεν στιχηρά του Ἁγίου, δευτεροῦντες αὐτά).

Τριψῆδια, Τετραψῆδια, Διψῆδια minora cantica sunt, quae non nonis, ut canones, sed trinis aut quaternis aut binis odis constant. Cum enim in minoribus solemnitatibus ecclesiae omnia novem cantica sacra una cum noviciis odis cantari nimis prolixum esset, pluribus abiectis duo aut tria tantum relinquere coeperunt. Tantum autem aberat, ut prioribus canticis servatis posteriora semper abiicerent, ut fere primum, octavum, nonum canticum selegerent et triodiorum odas primam octavam nonam numerarent. Auctor huius carminum generis Cosmas Hierosolymitanus esse perhibetur, cuius exemplum Iosephus et Theodorus ita imitati sunt, ut cum magnae hebdomadis ille triodia fecisset, ipsi omnium hebdomadam τῆς Τεσσαρακοστῆς triodia componerent, qua de re cod. Vindobon. theol. n. 296 fol. 1^b haec rettulit: πρῶτος δὴ πάντων τοῦτ' ἐπενόησε, τὰς τρεῖς φημί τῶν ψδῶν, εἰς τύπον, οἶμαι, τῆς ἁγίας καὶ ζωαρχικῆς τριάδος ὁ μουσικώτατος καὶ πνευματικὸς τῷ ὄντι νέος Ὀρφεὺς, ὁ μέγας ποιητὴς Κοσμᾶς ἐν τῇ ἁγίᾳ καὶ μεγάλῃ τῶν παθῶν τοῦ κυρίου καὶ θεοῦ καὶ σωτήρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἑβδομάδι . . . ἔξ οὐπερ καὶ οἱ λοιποὶ τῶν πατέρων καὶ μᾶλλον τῶν ἄλλων Θεόδωρος τε καὶ Ἰωσήφ οἱ Στουδίται κατὰ ζῆλον ἐκείνου κἀν ταῖς λοιπαῖς ἑβδομάσι τῆς ἁγίας καὶ μεγάλης Τεσσαρακοστῆς συνταξάμενοι τῇ αὐτῶν μονῇ τοῦ Στουδίου πρῶτως παραδεδώκασι; haec si vere relata sunt, triodiorum quae nomine Ἀνδρέου feruntur (vide indic. II) Andreas Cretae episcopus auctor esse non potest. Omnia, quae modo significavi, triodia partem libri Triodii efficiunt, qui ab illo carminum genere suum nomen sortitus est; praeterea pauca tantum triodia in Menaeis exstant, ut Nativitatis Christi (Dec. p. 138, 147, 153, 162) Epiphaniarum (Ian. p. 21) Transfigurationis (Aug. p. 26). Cosmae vero tetraodion magni Sabbati adiectis a Marco monacho quatuor odis plenus ac iustus canon factus esse fertur, qua de re conf. p. LI.

Τροπάριον diminutiva forma primitivi τρόπου est, ut ψδάριον ab ψδῆ derivatum esse constat. Τρόπον autem iam veteres Graeci modum quendam cantus vocabant, unde Pindarus dixit Ol. III, 4 νεοσίγαλον εὐρόντι τρόπον, et Ol. XIV, 17 Λυδίῳ γὰρ Ἀκύπιχον ἐν τρόπῳ αἰείδων ἔμολον· et cum fidibus lyrae aliter dispositis alii cantus modi fierent, varias harmonias τρόπους dicebant, ut Bacchius p. 12 ed. Meib.: Οἱ τοὺς τρεῖς τρόπους ἄδοντες τίνας ἄδουσι; λύδιον φρύγιον, δῶριον· οἱ δὲ τοὺς ἑπτὰ, τίνας; μισολύδιον, λύδιον, φρύγιον, δῶριον, ὑπολύδιον, ὑποφρύγιον, ὑποδῶριον. Latini quoque Graecorum usum dicendi secuti vulgo modulationem carminis modos vel modulos dicebant; medio vero aevo non solum modum Ottine, modum Liebinc, alios (vide F. Wolf Die Lais S. 313) autumabant, sed etiam carmina ipsa secundum modum aliquem cantata tropos appellabant, ut auctor Vitae Anastasii apud Wolf p. 94: constituit interserta cantica decantare, quae Romani Festivas Laudes, Franci Tropos appellant. Apud Graecos quoque vocabulum tropi antiquitus in usu fuisse, titulus libri Τροπολογίου ostendit, quo de infra disputabo; vulgo autem

forma diminutivi τροπαρίου utebantur, quippe quae brevitati horum carminum magis accommodata esse videretur. Maxime vero haec derivatio analogia simillimi vocabuli idyllii firmatur. Nam et εἰδύλλιον diminutivum primitivi nominis εἶδος esse patet, et εἶδη primum harmoniae sive scalae genera (εἶδη τῆς διὰ πασῶν) dicta sunt; unde cum longa carmina Pindari modis musicis instructa εἶδη audiissent, εἰδύλλια breviora carmina Theocriti nuncupata esse in commentatione de nomine εἰδυλλίου (vide Verhandlungen der Philologenversammlung in Würzburg a. 1869 S. 49—58) demonstravimus. Quae cum ita sint, non est, quod Durandum Rat. div. off. IV, 114 tropum a conversione (ἀπὸ τοῦ τρέπεσθαι) dictum esse statuentem aut F. Wolfium germanicum vocabulum 'Kehre' conferentem longa oratione redarguamus. Ne strophae quidem vocabulum, quamvis a cognata stirpe descendat, cum troparii origine confundere licet; hoc enim ad cantorum sonos, illud ad saltationis motus spectat.

Ὑπακοή. Supra p. XVI iam docuimus Methodii parthenii eum versum, quem totus chorus virginum Theclae praecinenti succinebat, ὑπακοὴν dictum esse. Latini cum et ipsi hanc canendi rationem probassent, ephymnia a toto populo cantata responsoria vocabant; quod vocabulum ex graeco ὑπακοῆς expressum esse iam Gerbert De musica sacra I, 47 monuit. Cum autem haud raro universus populus psalmi, quem a praecantore modulate pronuntiatum acceperat, ipsam clausulam referret, Eusebius in hist. eccl. II, 17 responsoria illa ἀκροτελεύτια nominavit: ἐνός μετὰ ῥυθμοῦ κομῶως ἐπιψάλλοντος οἱ λοιποὶ καθ' ἡσυχίαν ἀκροώμενοι τῶν ὕμνων τὰ ἀκροτελεύτια ἐξηχοῦσι· confer Const. apost. II, 57: ἕτερός τις τοῦ Δαβὶδ ψαλλέτω ὕμνου καὶ ὁ λαὸς τὰ ἀκροεῖχια ὑποψαλλέτω. Neque quidquam hoc cantu responsorio frequentius antiquissimis temporibus fuit, quo instituto et ne homines rudes canendique imperiti turbas moverent et ne populi frequentia a cantu prorsus exclusa esse videretur, caverunt. Medio quoque aevo a Graecis hunc morem servatum esse cum alia tum Tropologion codicis Corsiniani demonstrat; compluribus enim ephymniis in calce illius codicis collectis titulum στιχολογίαν τῆς ὑπακοῆς praefixum esse Pitra Hymnogr. p. 50 testatur. Nostra autem memoria, ut cantus responsorii ratio obsolevit, ita nomen ὑπακοῆς servatum est. Ὑπακοή enim nunc troparium dicitur, quod in officiis matutinis post psalmum CXVIII Μακάριοι οἱ ἄμωμοι magis recitatur quam cantatur; praeterea illud quoque troparium, quod post tertiam odam canonis cantatum vulgo κάθισμα dicitur, hic illic ὑπακοή nuncupatur, ut in Menaeis Iun. p. 108, ubi recentissimus editor Barth. Cujlumusianus adnotat: Ἰστέον, ὅτι, ὅτε λέγεται ὑπακοή, κάθισμα οὐ λέγεται. Atque ipso hoc vocabulo probabile fit rem ita antiquitus institutam fuisse, ut psalmi et cantica sacra ab uno praecantore, troparia ab universo populo, praecantori quasi respondente, cantarentur. Sed rebus mutatis genuina quoque significatio nominis adeo obscurata est, ut in eo explicando Goar Euchol. p. 46 in omnia avia aberraret.

Postquam genera carminum ecclesiasticorum eorumque nomina exposuimus, indicem librorum, quibus carmina ecclesiastica comprehenduntur, adiciamus.

Ψαλτήριον sc. βιβλίον psalmos et cantica sacra complectitur; vetustissimum in codice Alexandrino versionis graecae veteris Testamenti exstat, cuius saepe numero iam in hoc libro mentionem fecimus; praeter psalmos quatuordecim odae in eo scriptae sunt, novem dico cantica postea sola comprobata et προευχή Ἐζεκίου, προευχή Μανασσῆς, προευχή Ἀζαρίου, προευχή Συμεών, ὕμνος ἑωθινός, quorum canticorum tria priora aetate Alexandrina a doctis Iudaeis, ut locis veteris Testamenti, Paralip. II, 33 et Dan. 3, insererentur, composita esse perhibentur, quartum sub nomine ἀπολυτικίου in officia vespertina postea receptum est, quintum denique etiamnunc in ecclesia graeca variis temporibus cantatur. Recentiora autem psalteria, et quae manu scripta et quae prelo excusa sunt, Davidis psalmos in viginti καθίσματα divisa et novem cantica sacra comprehendunt.

Τροπολόγιον, si vocis originem spectes, liber tropos vel troparia complectens intellegitur, et eo tempore, quo canonum poesis nondum crebuerat, tamquam supplementum psalterii fuisse videtur. Sed iam in antiquissimo tropologio, cuius notitiam Pitra Hymnogr. p. 49 ex codice Corsiniano hausit, praeter brevia troparia longa carmina Romani, Anastasii, aliorum secundum menses anni digesta exstabant. Postquam autem Ioannis Damasceni, Cosmae Hierosolymitani, Theophanis canonibus vetera illa carmina loco mota sunt, nomen ad Octoechum translatum esse codice Vindob. theol. n. 146 saec. XV docemur, cuius in fol. XXIV hic titulus scriptus est: Τροπολόγιον ἦτοι ὀκτώηχος περιέχουσα τὰ τε στιχηρὰ καθίσματα τῶν ὀκτῶ ἤχων, τοὺς μακαρισμοὺς, τὰ ἑωθινὰ καὶ λοιπὴν πᾶσαν ἀκολουθίαν συνήθως ψαλλομένην. Typis exscriptum Tropologion novi nullum.

Ὀκτώηχος sc. βίβλος nomen inde accepit, quod carmina secundum octo tonos (ἤχους) musicae ecclesiasticae disposita continet; neque tamen omnia carmina sacra, sed ea tantum, quae in officiis diei dominicae (τῆς κυριακῆς) cantantur, complectitur; hoc autem die quod resurrectionis (ἀναστάσεως) Christi memoriam celebrant, canones et troparia Octoechi ἀναστάσιμα audiunt. Auctorem libri vulgo Ioannem Damascenum esse perhibent, sed carminibus Ioannis, cui dispositio libri secundum octo tonos debetur, postea Anatolii, Metrophanis, Constantini, Leontis canones et troparia addita esse supra p. XLV demonstravimus.

Παρακλητικὴ sc. βίβλος et ipsa carmina secundum octo tonos digesta habet, sed praeter diei dominicae aliorum quoque dierum hebdomadis carmina continet. Amplificati libri auctores Theodorus et Iosephus Studitae in codicibus dicuntur, carmina autem ipsa dierum aliorum alia nomina sortita sunt; ut enim diei dominicae canones ἀναστάσιμοι, ita secundi et tertii diei κατανοητικοί, quarti et sexti σταυρώσιμοι, quinti ἀποστολικοί, septimi μαρτυρικοί cognominantur. Nomen libri Leo Allatius de libr. eccl. Graec. p. 68

inde derivandum esse censet, quod omnia, quae in eo contineantur, eo maxime spectent, ut peccatorem consolentur. Nos in carminibus, quae ex Paracletico in hanc anthologiam recepimus, recognoscendis codice Monacensi bombycino n. 205 saec. XIII (D) usi sumus.

Μηναία annuarum solemnitatum carmina secundum menses (μῆνας) disposita complectuntur, a quibus mensibus nomen Μηναιῶν obtinuerunt; exorditur autem liber in duodecim partes divisus a mense Septembri, utpote qui in indictionibus Iustinianeis primum locum occupet. Carminibus succincta enarratio vitae Sanctorum et causarum cuiusque solemnitatis inserta est, quam ex Nicephori Callisti Κυναζαρίων libro depromptam post sextam odam canonis cuiusque diei collocaverunt. Plenum Menaeorum codicem nec Monacensia nec Vindobonensis bibliothecae in amplissimis copiis indagare mihi contigit, sed pluribus codicibus, qui unius alteriusque mensis carmina amplectebantur, usus sum. Inter eos principem locum sibi vindicant duo codices Vindobonenses membranei optimae notae (G), qui, cum mensium Martii et Maii carmina contineant, amplissimi operis duodecim voluminum partes fuisse videntur. Praeterea bibliotheca Vindobonensis mihi suppeditavit cod. theolog. n. 33 bombycinum (F), qui carmina alterius partis anni sive mensium Martii, Aprilis, Maii, Iunii, Iulii, Augusti exarata et idiomela notis musicis instructa exhibet, cod. theol. n. 183 (J) et cod. theol. n. 186 (K), quorum prior Ianuarii Februariique, alter Novembris officia continet. Monacensis vero bibliotheca nuper duos codices Menaeorum membraneos n. 586 et 587 nacta est, qui mensis Decembris pleraque carmina neglegentissime scripta complectuntur. Typis Menaea saepe exscripta sunt, novissime Venetiis a. 1869 cura Barth. Cutlumusiani Imbrii, qui multis mendis priorum editionum partim codicum ope, partim ingenii acumine sublatis praeclare de his libris meritis est. Praeterea hic illic editionem principem, quae Venetiis anno 1595 a Georgio Blasto sacerdote Cretensi adornata prodiit, inspexi.

Τριψῆδιον et Πεντηκοστᾶριον supplementa quaedam librorum Menaeorum sunt; cum enim Menaea solemnitatum, quae statis diebus fiunt (τῶν ἀκινήτων ἑορτῶν), carmina contineant, in Triodio et Pentecostario eorum dierum, qui una cum die paschali moventur, carmina adiecta sunt. Atque Triodion quidem officia τῆς Τεσσαρακοστῆς, id est a dominica Pharisaei usque ad sabbatum magnae hebdomadis, amplectitur, quibus diebus cum tristi et humili oratione uti christianos deceat, liber ipse deprecatorius (Τριψῆδιον κατανοητικόν) cognominatur. Sed in nonnullis codicibus, ut in cod. Vaticano, quo Ang. Maius in Spic. rom. t. IV usus est, carmina insequentium quoque dierum usque ad pridem Pentecostes eodem libro comprehensa sunt. Triodii autem nomen liber obtinuit, quod triodia sive cantica trinum odarum, in Menaeis illa quidem rarissima, crebro in eo occurrunt. Pentecostarii vero liber, cuius nomen explicatione non indiget, officia reliquorum dierum mobilium inde a die paschali usque ad diem festum Omnium Sanctorum continet.

Ὡρολόγιον nomen accepit a prima et praecipua parte, qua preces et carmina septem horarum (μεσονυκτικοῦ, ὄρθρου μετὰ τῆς πρώτης ὥρας, τρίτης ὥρας, ἕκτης ὥρας, ἑνάτης ὥρας, ἔσπερινου, ἀποδείπνου) continentur. Huic parti duae aliae adiectae sunt, quarum prior τροπάρια, ἀπολυτικά καὶ κοντάκια omnium dierum anni collecta exhibet, altera ἀκολουθίας τοῦ ἀκαθίστου ὕμνου εἰς τὴν ὑπεραγίαν θεοτόκον, τῶν δύο παρακλητικῶν κανόνων εἰς τὴν ὑπεραγίαν θεοτόκον, τῆς θείας μεταλήψεως (communio) et canones aliquot amplectitur. Mihi in hac anthologia conscribenda Horologii duae editiones Venetae a. 1831 et 1850 et codex Monacensis n. 320 saec. XII (F) praesto erant.

Qui hucusque a me libri recensiti sunt, carmina ipsa ecclesiae graecae exarata habent; praeter eos alii libri cantorum usui ita accommodati sunt, ut verba cum notis musicis contineant. Horum quoque librorum indicem sub finem huius libri proponam:

Εἰρμολόγιον hirmos odarum canonum corpore unius libri collectos continet. Talis libri iam Suidas lexicographus mentionem facit, inani tamen explicatione addita: Εἰρμολόγιον· βιβλίον τι. Manu scriptum hirmologium nullum vidi, sed bibliothecae insulae Patmi codici n. 206 titulum Εἰρμολόγιον μουσικὸν praefixum esse ex Guerin Description de l'île de Patmos cognovi. Typis autem hunc librum exscribendum nuper Ioannes Lampadarius curavit: Εἰρμολόγιον τῶν καταβασιῶν Πέτρου τοῦ Πελοποννησίου μετὰ τῶν κανόνων τοῦ ὄλου ἑνιαυτοῦ καὶ συντόμου εἰρμολογίου, ἐξηγημένα κατὰ τὴν νέαν τῆς μουσικῆς μέθοδον, ἐπιθεωρηθέντα ἤδη καὶ ἀκριβῶς διορθωθέντα παρὰ Ἰωάννου Λαμπαδαρίου. ἔκδοσις γ'. Κωνσταντινοπόλει, ἐκ τῆς τυπογραφίας Θάδδαιου Τιβιτιάν 1856. Hunc autem in librum praeter hirmos canonum etiam modulationes Προκομοίων receptae sunt.

Στιχηράριον verba et notas musicas versiculorum (στιχηρῶν) cum aliorum tum eorum, qui suis et propriis modis utuntur, complectitur; tales codices multi in bibliothecis reperiuntur, ipse unum codicem Monacensem membranaceum n. 471 saec. XI (E) et tres codices Vindobonenses theol. n. 136 saec. XII (H), theol. n. 181 saec. XIII, theol. n. 33 saec. XIII (F) inspeximus.

Κεκραγάρια Leo Allatius de libris eccl. Graec. p. 103 inter libros canticorum recenset. Equidem peculiarem librum hoc nomine inscriptum nullum novi, sed codicis Vindob. theol. n. 330 hunc titulum notavi: ἀρχὴ . . . τῆς ὀκτωήχου σὺν τοῖς κεκραγάριοις καὶ τοῖς ἑωθινοῖς αὐτῶν, quo ex eodem codice apparet κεκραγάρια varios modos intellegi verborum Κύριε ἐκέκραξα πρὸς σέ· εἰσάκουσόν μου· κύριε ἐκέκραξα πρὸς σέ· εἰσάκουσόν μου· πρόσεχε τῇ φωνῇ τῆς δεήσεώς μου ἐν τῷ κεκραγέναι με πρὸς σέ· εἰσάκουσόν μου, κύριε.

Denique libros canticorum prelo excusos adhibuimus hos:

Ἀναστασιμάριον carminum, quae die dominica cantantur, modos complectens, quod Ioannes Protopsaltes Constant. a. 1863 edendum curavit.

Δοξατάριον a Gregorio Protopsalta Constant. a. 1849 iterum editum duobus voluminibus eorum idiomelorum modulationes continet, quae cum verbis Δόξα πατρὶ καὶ υἱῷ καὶ ἁγίῳ πνεύματι· Καὶ νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων. ἀμήν coniuncta sunt.

Πανδέκτη ab Ioanne Lampadario et Stephano Domestico Constant. a. 1848 edita quatuor voluminibus cunctam, ut ipsum nomen declarat, ecclesiasticam hymnodiam totius anni complectitur; huius libri in praefatione p. 2 omnes modulationum libros, qui hucusque typis vulgati sunt, enumeratos invenies.

LIBER TERTIUS.

DE RHYTHMICIS LEGIBUS CARMINUM
BYZANTINORUM.

Carminibus ecclesiasticis byzantinis, quorum delectum in hoc libro adornavimus, eadem fere forma est, quae prosis ecclesiac latinae. Neque hanc similitudinem viros doctos medii aevi fugisse cum nomina tropi et prosae inter se commutata (vide F. Wolf Die Lais S. 93) tum Cypriani in vita S. Caesarii latinas prosas et graeca carmina coniungentis testimonium demonstrat. Voluit, inquit ille, Caesarius atque etiam compulit laicos et populares homines psalmos et hymnos promere altaque et modulata voce instar clericorum alios graece, alios latine prosas et antiphonas decantare. Idem vero Suidas lexicographus comprobatur, qui Ioannis Damasceni refert συγγράμματα πάνυ πολλὰ καὶ μάλιστα φιλόσοφα . . . καὶ οἱ ἄσματικοὶ κανόνες, iamβικοὶ τε καὶ καταλογάδην. Iambicos enim dicit canones iambicis trimetris compositos Nativitatis Christi, Theophaniorum, Pentecostes; reliquos omnes prosa oratione conscriptos esse significat. His autem reliquis canonibus summa similitudo cum Cosmae, Theophanis, Iosephi, aliorum non solum canonibus sed etiam tropariis intercedit. Neque mirum est, quod graeci et latini scriptores talia cantica prosae orationi potius quam versibus adnumerabant, namque non solum carminum metricorum, quae sola vineta veteres grammatici dixerant, legibus non illigata erant, sed ne aliarum quidem legum eas notas impressas prae se ferebant, quae sensus hominum ferirent. Oedipum mehercule sagacitate et acumine superaret, qui Ioannis, Cosmae, Metrophanis versuum, quales in Danielis Thesauro hymnologico descripti sunt, leges primo aspectu perspiceret. Ne ii quidem, qui rectius divisi sunt, versus tanta aequabilitate conspicui sunt, quanta Homeri hexametri aut Ovidii elegiae, ut quae vel imperitum et rudem hominem certae cuiusdam legis commoneant.

Altera ex parte cantici natura a solutae orationis genere adeo abhorret, ut carminis et vinctae orationis notiones vulgo confundant, id quod cum in omnia carmina cadit, tum in ea; quae ut cantarentur, non legerentur facta et destinata erant. Nam quod nostra memoria plerosque canones Octoechi recitare potius quam psallere solent, a consilio poetae et vetere instituto degenerarunt. Et profecto, modo plura troparia, quorum iidem modi musici sunt, inter se contuleris, byzantina quoque illa carmina ad amussim facta esse facile intelleges. Primum igitur omnium προκόμοια et odae canonum examinanda sunt, ut leges byzantinae poesis cognoscantur; et quo plura troparia eosdem modos sequuntur, eo plus ad artis leges aperiendas valent. Quibus autem modis quodque carmen aptatum sit, ut in latinis sequentiis saepe obscuratum nec sine difficultate eruendum est, ita in graecis carminibus apertum et in aprico positum est. Namque si quod troparium alienis modis utitur, in libris et manu scriptis et prelo excusis ita indicatum est, ut aut plenum exemplar aut prima eius verba praefixa sint. Neque rara carminum alienis modis utentium exempla sunt; immo antiquissimorum tropariorum et Ioannis hirmorum modi adeo omnibus placebant, ut sexcenties saepe idem exemplar expressum sit. Quae de causa προκομοίαι et Ioannis canonibus praeter cetera carmina animum advertimus. Neque hoc ita dico, tamquam idiomela minus severae normae illigata esse sentiam; sed cum similium stropharum indiciis non comprobari possit, num idiomelon versiculi recte in codicibus divisi sint, certis et exploratis quam dubiis et accipitibus exemplis uti maluimus.

Atque primum quidem tropariis similibus collatis pari unamquamque stropham numero versiculorum sive membrorum (κώλων) constare apparet. Atque singulae quidem strophae vulgo ita divisae sunt, ut nova stropham a nova linea et litera initiali maiore nec raro minio picta ordiatur; quod vero in codicibus DE finis strophae insuper paragrapho cum duobus punctis in hunc modum iuncta:— significari solet, ex veterum grammaticorum disciplina receptum esse videtur. Hephaestione enim (p. 137 ed. alt. Gaisf.) teste lyrica carmina ita a grammaticis dividebantur, ut post unamquamque stropham paragraphum ponerent. Quid? quod ea quoque paragraphi vis, qua Heliodorum in comoediis Aristophaneis personarum chorique partium vices significasse constat (conf. Hense Heliodoreische Studien S. 49), in carmina byzantina ecclesiastica quadrat, siquidem duo chori alternis vicibus singula troparia canere solent. Stropharum vero singula cola ut dividerent, librarii codicum post unumquodque colum punctum aut auream stellulam, quam quidem in codice Mosquensi interpositam esse Pitra Hymnogr. p. 12 testatur, collocabant. Hunc puncta interiiciendi morem a veteribus editoribus servatum recentiores ita mutaverunt, ut loco punctorum commata interponebant. Quamquam autem in nullo libro colorum divisiones plane omissas esse novi, tamen saepe numero aliter aliis in codicibus cola divisa sunt. Sed ne ex discrepantia librorum alios aliis carminum modis membrorumque divi-

sionibus usos esse calidius colligas, longe plurimis locis negligentia et oscitantia scribarum peccatum est. Atque ut alio alius librarius in literis exarandis religiosior et diligentior erat, sic cola quoque in codicibus DE accuratissime, in AC negligentissime distincta sunt. Maximae vero turbae in colis dividendis ambiguitate notarum ortae sunt; cum enim in colis numerorum distinguendis iisdem, quibus in membris orationis interpungendis, notis uterentur, neque semper utriusque rei eadem rationes essent, fieri non potuit, quin librarii in errores inducerentur. Sed hi quoque errores pluribus similibus tropariis inter se collatis facile plerique removeri possunt.

Numero versiculorum magnopere troparia inter se differunt, sed raro infra quatuor membra descendunt aut supra viginti progrediuntur; fere iisdem igitur finibus, quibus strophae veterum poetarum lyricorum et sceni-
corum includuntur. Praeterea hac quoque re veteres strophae et byzantina troparia concordant, quod singuli versiculi plerumque disparis magnitudinis sunt et rarissime tria quatuorve membra eiusdem strophae gemina inveniuntur.

DE COLIS SIVE VERSICULIS.

Prima igitur lex byzantinorum carminum erat, ut quae troparia iisdem modis utebantur, pari versiculorum numero constarent. Iam illud quaeritur, quibus tandem legibus forma singulorum membrorum ipsa illigata fuerit et quibus rebus factum sit, ut quae in duobus pluribusve tropariis membra sibi respondebant, sui similia esse viderentur. Atque hoc quidem, si Ioannis tres canones iambicos exceperis, in propatulo est similitudinem quantitatis syllabarum nullam esse nec certo ordine syllabas longas et breves sese excipere. Hoc igitur nomine byzantina carmina ab odis veterum Graecorum plane differunt; quo cum accedat, quod hiatus, quem limatissimus quisque poetarum veterum religiosissime vitabat, saepe admissus est, Suidas canones byzantinos prosa oratione (καταλογάδην) conscriptos esse iudicavit. Sed ut melodi christiani iis, quibus veteres poetae, legibus non astricti fuerint, certa tamen aliqua norma eos coercitos fuisse ipsa versus natura clamat. Atque Pitra in libro saepe iam laudato nuper luculentissime demonstravit versiculos, qui sibi invicem responderent, totidem syllabis constare numerumque syllabarum artis vatum christianorum quasi cardinem fuisse. Sed ut hoc rectissime vir clarissimus perspexit, ita neque causas huius rei bene aperuit et nimia severitate in versibus ad istam normam exigendis usus est. Namque codicum fidem si sequimur, satis magnus versiculorum numerus exstat, qui, cum nullam interpolationis corruptelaeve suspicionem admittant, eos, qui iis respondent, versus una alterave syllaba superant. Neque in graecis carminibus solis hoc factum est, sed latinarum quoque sequentiarum simillimam licentiam C. Bartsch in libro Die lateinischen Sequenzen des Mittelalters S. 34—46 indagavit. Qua de causa nisi nimia audacia in arte critica exercenda uti malis, severitatem in pari numero

syllabarum exigendo paululum remittas et licentiae illius causas et fines rimeris oportet. Sed ne filum argumentationis inceptae interrumpamus, infra de hac inaequabilitate colorum eiusque causis copiosius disseramus. Plane vero recta via Pitra aberravit, quod nimio ardore fidei catholicae defendendae inflammatus byzantinos melodos hac paris numeri syllabarum lege constituta cavisse dixit, ne verbis adiectis aut omissis sua placita interpolari et in contrariam partem detorqueri possent. Licet enim principes melodi Ioannes Damascenus et Cosmas Hierosolymitanus non solum poetarum, sed etiam theologorum partes tuiti sint neque ab argutiis nugisque suae aetatis abstinerint, tamen in carminibus pangendis eorumque textura instituenda artis poeticae potius quam theologicae subtilitatis leges secuti sunt. Iam si byzantina carmina ad canendum facta eaque modorum simplicitate antiquissimis temporibus usa esse reputamus, ut singulae syllabae fere singulis vocis flexibus pronuntiarentur, causam paris syllabarum numeri ex natura modorum repetendam esse apparet. Hoc autem eo minus in dubitationem vocare licet, quia iam veteres poetae lyrici in carminibus ad canendum destinatis non solum pedum morarumque, sed etiam numeri syllabarum aequabilitatem spectabant; unde factum est, ut grammatici iam eo tempore, quo metricae leges rhythmicis nondum cesserant, nonnullos versus, velut Καρφικὰ ἐνδεκακύλλαβον καὶ πεντεκαίδεκακύλλαβον, Ἀλκαϊκὸν δωδεκακύλλαβον numero syllabarum definirent. Quo magis autem discrimina longarum et brevium syllabarum minui et obliterari coepta sunt, eo minus poetae syllabam longam in duas breves solvere ausi sunt, quo factum est, ut etiam in trimetris iambicis, qui recitationi potius quam cantui facti erant, certum numerum duodenarium syllabarum egredi vererentur. Quodsi medio aevo qui veterum poetarum vestigia legebant, syllabarum numerum in versibus pangendis non neglegebant, melodos, qui insuper modorum natura coercebantur, multo etiam magis cavere par erat, ne versus sibi respondententes disparis magnitudinis essent.

Altera igitur lex, quam byzantini poetae in carminibus faciendis observabant, ad numerum syllabarum pertinebat. Neque hanc legem tamquam suam et sibi propriam constituerunt, sed et vetustiores poetae Syri et aequales scriptores sequentiarum latini eadem norma artis usi sunt. Sed ne in hac una re observanda eos acquiescisse putemus, ipsa versuum modorumque natura prohibemur. Namque nobis quidem cum notione versus numerorum sive rhythmici vis adeo coniuncta esse videtur, ut versum nullum esse sentiamus, quin cantoris vel recitatoris vox certis intervallis modo erigatur, modo deprimitur. Verum ne quod in latinis nostrisque versibus usu venire novimus, in byzantinis quoque factum esse temere colligamus, pedetemptim et caute nobis progrediendum est. Nam ut psalmodum versus in pares numerorum pedes nec umquam divisos nec ullo modo dividendos mittam, latini quoque poetae medii aevi duo carminum genera, hymnos et prosas, ita differre statuebant, ut prosae non iisdem, quibus hymni, legibus rhythmici tene-

rentur. Quin adeo lyrici poetae graeci versus, quorum pedes ex vario pedum genere mixti essent, frequentius quam versiculos aequabiliter decurrentes pangere soliti erant. Quamvis enim fieri potuerit, ut inaequalitas pedum, quae in syllabis carminum lyricorum conspicua est, cantoribus voce minueretur et plane tolleretur, tamen parum caute et circumspecte nostra memoria agunt, qui suum magis arbitrium quam veterum scriptorum fidem secuti omnem inaequalitatem pedum multifariis artificiis, modo protrahendo syllabas, modo corripiendo remove conantur. Verum enim vero ut aequabilitate pedum lyrici versiculi carere potuerint, omnes tamen ictu vocis in plures pedes dividebantur; quaeritur igitur, num byzantinorum quoque tropariorum versiculi non solum pari numero syllabarum, sed etiam pedum ictuumque similitudine sibi invicem responderint.

Atque primum quidem quisquis plures strophas similis carminis (τῶν προκομοίῳν) a cantore vel imperitissimo cantatas audiet, continuo versiculorum sibi respondentium certas quasdam syllabas maiore ictu erigi animadvertet. Si vero melodiarum libros inspexerit, easdem illas syllabas fere duplici nota instructas videbit, quarum altera altitudinem, altera intentionem vocis indicat. Atque in eo quidem scribendi genere, quo nunc modos musicos exprimere solent, duabus notis ad ictum vocis indicandum utuntur. Harum altera, cuius usus latissime patet, ψηφιστόν audit, et idem fere quod Italorum marcato valet*); ut in versu

υμοις α ci γητοις μεγα λυ νο ο μεν

hac nota ter posita cantores syllabas υμ γη λυ vehementiore ictu pronuntiare iubentur. Multo rarius nota βαρεία utuntur, quae, cum descendente modulatione plerumque coniuncta, vocis gravitatem significat**); ut in versu

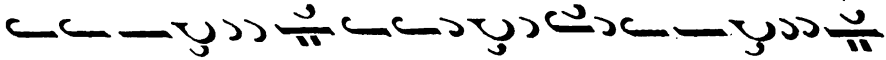
και χα μαι αι ζη λον φρο νη μα.

secunda syllaba vocabuli χαμαιζηλον gravitatis nota instructa ad rei humilitatem significandam quasi altius demittitur. Praeterea tertia nunc nota musica utuntur, quae altitudinem eademque intentionem vocis indicat. Cum enim tribus notis κεντήματος, ὀλίγου, πετακτῆς vocem a cantore uno intervallo erigendam esse moneant, ultimam notam, quod ipsum nomen declarat, iis locis usurpant, quibus vox volatu quodam ad altiores gradum feratur,

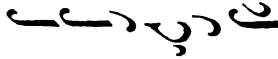
*) Confer Philoxenum Θεωρητικόν στοιχειῶδες τῆς μουσικῆς p. 88: Τὸ ψηφιστόν εἰς τοὺς χαρακτήρας, ὅπου ὑπογραφθῆ, κατὰ τὴν ἑαυτοῦ δύναμιν καὶ ἐνέργειαν θέλει νὰ δείξῃ εἰς αὐτοὺς δυνάμιν τινα καὶ ζωηρότητα ἐκτός τῆς φυσικῆς δεύτητος, ἣν ἔχει ὁ χαρακτήρ ἐκεῖνος.

**) Philoxenus ibid. p. 87: Ἡ μὲν βαρεία θέλει νὰ προφέρηται μετὰ βάρους ὁ φθόγγος τοῦ χαρακτήρος, ὅπου κεῖται ἔμπροσθέν της, ὥστε νὰ διακρίνηται ἡ ζωηρότης του τόσον ἀπὸ τὸν ἡγούμενον, ὅσον καὶ ἀπὸ τὸν ἐπόμενον.

neque ulla in graecis modulationibus hac intendendae vocis nota crebrior est, veluti in exordio carminis celeberrimi Τὴν ὠραιότητα:

Τὴν ὠ ρ α ι ὀ τ ῆ τ α α τ ῆ σ πα ρ θε ν ι α σ σου και το υ πε ρ λα μ π ρ ο ο ν

το της αγνειας σου.

quatuor syllabas ο ν ι πε ρ νει petastae nota insignitas ita pronuntiant, ut vocem vehementius in altitudinem rapiant. Hoc quoque memoratu dignum est, quod nota κλάματος signo petastae subiecta cantores quatuor illas syllabas non solum erigere sed etiam ita protrahere iubentur, ut duplum temporis spatium sive duas moras expleant. Sed quamquam saepe protractio vocis cum petastae nota coniuncta est, tamen caveas, ne ubique hoc factum et plenam similitudinem inter syllabam hac nota byzantina instructam et syllabam productam veterum poetarum intercedere arbitraris. Similiter etiam eae syllabae, quae cum gravitate (μετὰ βάρους) pronuntiandae sunt, si minus omnibus locis, at tamen plerisque duplum temporis spatium expleant.

His igitur notis nostra memoria secundum praecepta novae disciplinae musicae (τῆς νέας μεθόδου) ad ictum sive intentionem vocis significandam utuntur; in codicibus notas τῆς βαρείας καὶ τῆς περατῆς fere iisdem locis, quibus in libris prelo excusis, usurpatas, ψηφιστῶν autem multo rarius adhibitum repperi. Neque tamen res ipsa ulla ex parte mutata esse videtur; codicum enim librarii praeter tres, quae etiam nunc in usu sunt, quarta nota, qua vocem uno intervallo erigendam esse monerent, utebantur, et hanc quartam notam, cui et nomen et signum accentus acuti (ὄξεϊα) erat, fere iis locis, quibus nunc ὀλίγον cum ψηφιστῶ coniungunt, adhibebant. Quo autem tempore veterem illam notationem abiecerint novamque adsciverint, equidem in meâ librorum penuria accuratius definire non potui, qua de causa Graecos, quibus carminum libros plures inspiciendi et rectius interpretandi copia facta est, admonitos velim, ut hanc quoque rem examinent et ad liquidum perducant.

Ex iis, quae hucusque disserui, apparet byzantinos musicos ictus intentionisque vocis vim adeo non fugisse, ut certas quasdam notas ad eam significandam invenirent. Quid vero? nihilne poetae musicos adiuverunt? nullane musicorum et poetarum mutua commercia erant, praesertim iis temporibus, quibus iidem et carmina scribere et modos facere solebant? Hoc cum ipsum satis improbabile sit, tum modorum signis cum verbis carminum collatis apparet nisi syllabam acutam intentionis nota non insignitam esse. uno exemplo ut hanc rem illustrem, tropariorum, quae carminis Τὴν ὠραιότητα modulos sequuntur (vide p. 56), primos versus ita hic apponam, ut syllabas nota petastae instructas pinguioribus literis exscribendas curem:

Τὴν ὠραιότητα | τῆς παρθενίας σου || καὶ τὸ ὑπέρολαμπρον | τὸ τῆς ἀγνείας σου.
 Τὸ ἀναλλοίωτον | τὸ τῆς θεότητος || καὶ τὸ ἐκούσιον | πάθος σου, κύριε.
 Τὸ ἀκατάλληκτον | τὸ τῆς σταυραίσεως || καὶ ἀνερμηζευτον | τὸ τῆς ἐγέρσεως.
 Σήμερον ἅπανα | κτίσις ἀλλάσσεται, || ὅτι τὸ χαιρε σοι | φωνεῖ ἀρχάγγελος.
 Ἐπιφανέντος σου | ἐν Ἰορδάνῃ, σωτήρ, || καὶ βαπτισθέντος σου | ὑπὸ προδρο-
 μου, Χριστέ.

Τὸν συμπαθέστατον | κύριον μάρτυρα || ἐκδυσωποῦμέν σε | πιστῶς, Δημήτριε.
 Θεομακάρισε | μήτηρ ἀνύμφευτε || τὴν ἀσθενοῦσάν μου | ψυχὴν θεραπεύσον.
 En summum nulloque loco turbatum concentum musicae notae πετακτικῆς et syllabae acuto accentu pronuntiandae. Adeo autem hanc societatem accentuum et mucicarum notarum iam codicum librarii persenserant, ut quotiescunque notis musicis verba carminum instruebant, accentus syllabarum scribere supersederent. Nihil vero referre videmus, utrum circumflexus, an acutus accentus syllabae sit; nimirum cum discrimine syllabae productae et correptae evanescente illa quoque accentus circumflexi et acuti differentia obliterari coepta est. Contra nulla indicia apparent societatis inter vocis sonum elevatum et syllabam longam intercedentis. Immo vero metricae compositionis legibus spretis et abiectis poesis byzantina rhythmi carminis naturam totam induerat. Atque iam quarto saeculo Gregorium Nazianzenum in duobus carminibus ab metricis ad rhythmicas rationes transire coepisse supra p. XIII monuimus, et etiam multis annis ante Gregorium Babrius, fabularum scriptor, quamvis severe in versibus claudis faciendis leges metricas observaret, tamen accentui quoque hoc dandum esse epistimavit, ut paenultimo loco cuiusque versus nusquam non acutam syllabam poneret; conf. Westphal Griechische Metrik 2. Aufl. II, 54. Praeterea mutata pronuntiatione et vocalium brevium longarumque discrimine primum minuto, deinde sublato, cuius rei errores titulorum primis saeculis post Christum natum inscriptorum insculptorumve larga documenta suppeditant, fieri non potuit, quin rhythmica carmina in dies magis placerent maioremque applausum ferrent. Nescio tamen an etiam plus exemplum psalmodiarum et canticorum hebraicorum valuerit. Etenim psalmodiarum cantus in ecclesia graeca usque ad nostram memoriam insignem locum obtinet et christianorum cantica procul dubio ex synagogis Iudaearum tamquam capite et fonte profluxerunt. Mirum igitur, si hebraica poesis similia carminum pangendorum studia apud christianos excitaverit. Hac autem re in difficillimas quaestiones de rhythmica forma psalmodiarum canticorumque sacrorum incidimus, quibus diu multumque a viris doctissimis disceptatis meum iudicium interponere non temerarii, sed impudentis hominis esset. Verum accentibus syllabarum summam vim in modulationibus hebraicis tributam esse a peritissimis iudicibus concedi audio, quorum ex numero unum Delitzschium testem hoc loco afferre iuvat: Das musikalische Element der hebräischen Grammatik ist das accentuologische.... Jeder Vers des alttestamentlichen Textes bildet eine durch die Tonzeichen geregelte, aus Vorder- und Nach-

satz mit ihren Cadenzen bestehende musikalische Periode (Delitzsch Zur Geschichte der jüdischen Poesie S. 23 u. 48, vergl. Fétis Histoire de la musique I, 440).

Tertiam igitur legem a melodis byzantinis observatam esse novimus, ut troparia sibi respondentia certis quibusdam locis accentu syllabarum concinerent. Atque hanc quidem legem, quam Pitrae sagacitatem fugisse magnopere miror, fundamentum artis poetarum byzantinorum dicere non dubito. Neque ego primus hanc legem in lucem protraxi, sed multis abhinc non annis sed saeculis grammaticus quidam byzantinus pronuntiavit. In libro enim de prosodia, cui titulum Theodori grammatici Alexandrini falso praefixum esse alio loco (Beitr. S. 27) demonstravi, hoc praeceptum legimus: Ἐάν τις θέλῃ ποιῆσαι κανόνα, πρῶτον δεῖ μελίαι τὸν εἰρμόν, εἶτα ἐπαγαγεῖν τὰ τροπάρια ἰσοσυλλαβοῦντα καὶ ὁμοτονοῦντα καὶ τὸν σκοπὸν ἀποκῶζοντα. Nam quae grammaticus de canonum odis praecipit, etiam ad reliqua carminum byzantinorum genera pertinet, et qua accentus congruentia hirmus et troparia cuiusque odae coniunguntur, eandem inter αὐτόμελον et προσόμοια intercedere par est. Accedit, quod etiam in iambicis politicisque versibus faciendis scriptores byzantini similes rationes ita secuti sunt, ut duobus pluribusve locis cuiusque versus syllabam nisi acutam non ponerent, et latini melodi medii aevi quantitate syllabarum neglecta accentuum regula in versiculis faciendis utebantur; conf. Struve Ueber den politischen Vers der Mittelgriechen, Henrichsen Ueber den sogenannten politischen Vers bei den Griechen, K. Bartsch Die lateinischen Sequenzen des Mittelalters. Denique ne hoc quidem neglegendum est, quod graecorum vocabulorum accentus, quales Aristophanis et Herodiani grammaticorum temporibus fuisse novimus, usque ad nostram memoriam immoti manserunt, id quod eo plus admirationis habet, quo mobilior et inconstantior natura accentus in aliis linguis est. Neque dubito mirae huius constantiae graeci sermonis causam ex insigni vi repetere, quam in carminum cum aliorum tum ecclesiasticorum arte accentus obtinuit. Quamquam enim Fallmereierum nostrum, quod suos Slavos a sacerdotibus monachisque usum graeci sermonis accepisse statuit, probabilitatis limites evagatum esse iudicamus, tamen ecclesiastica carmina nonnihil ad integritatem sermonis et accentuum servandam valuisse veri simillimum est.

Sed ut ad quaestionem, unde profecti sumus, redeamus, versuum rhythmus ictu certis quibusdam intervallis redeunte efficitur. Sic hexametrum dactylicum veteres graeci dicebant, quod non uno duobusve, sed sex locis aequo intervallo distantibus percutiebatur. Et ut glyconeï, pherecrateï, logaoedici versuum alios pedes trium, alios duarum vel duarum et dimidiaë morarum spatium explese ducamus, tamen omnes, modo syllabarum longarum indicia sequamur, plus semel ictu feriebantur, unde horum quoque lyricorum versuum similitudinem quandam rhythmici ictibus si minus paribus, at tamen similibus intervallis redeuntibus fuisse dicimus. Iam ex iis, quae supra exposuimus,

apparere videtur in byzantinis carminibus syllabam acutam vel accentuatam locum syllabae productae obtinuisse. Quaeritur igitur, num haec quoque carmina syllaba acuta paribus vel similibus intervallis redeunte modulate decurrerint. Priusquam autem ad hanc quaestionem difficillimam solvendam aggrediamur, pauca nobis praemonenda sunt.

Atque primum omnium admirationem movet, quod byzantini melodi, quamvis paene innumeras notas musicas excogitaverint, quibus non solum altitudinem vocis, sed etiam temporis spatium et vocis varios flexus notarent, tamen nullo signo ad rhythmum numerosque indicandos usi sunt. Sed ne magistri quidem, qui de arte musica commentati sunt, hanc partem, quae nobis quidem gravissima esse videtur, pertractant, et sicubi rhythmum mentionem iniiciunt, ita fluctuant, ut eius vim magis fama accepisse, quam usu percepisse videantur. Sic Philoxenus Θεωρ. p. 45, postquam rhythmum naturam in legitimo ordine arsis et thesis positam esse recte definivit, paulo post rhythmum cum accelerato aut retardato motu vocis, quem ἀγωγὴν veteres magistros dixisse constat, commutavit: Ἐκεῖνο δὲ, τὸ ὁποῖον γίνεται ἐκ τῆς τακτικῆς συμφωνίας μιᾶς μουσικῆς διὰ τῶν πολλῶν ὀργάνων ἢ ψαλτῶν διὰ τῆς ἐνώσεως τοῦ ἀργοῦ καὶ γοργοῦ, ὡς ἐκ τῆς κινήσεως τῆς ἄνω καὶ κάτω φορᾶς ἐνδὸς σώματος εἰς δεῖξιν κρότου καὶ ἡρεμίας τῆς ἄρσεως καὶ θέσεως, ἢ ἐκ τοῦ μετρήματος τοῦ βραχέος καὶ μακροῦ χρόνου, ὀνομάζεται ῥυθμὸς, ὅπερ λέγεται κατὰ μὲν τοὺς Ἄραβας οὐκούλ, κατὰ δὲ τοὺς Εὐρωπαϊοὺς τέμπο. Eustathios quidem Thereianos, qui aliquot carminum modos nostris notis musicis expressos officiose nobis commodavit, nostro more etiam singulos pedes lineis rectis divisit, sed neque graecorum characterum exemplum in hac re adornanda secutus est, neque nihil, ut numerosius modi percurrerent, novavit. Ipse enim per literas mihi significavit se numerorum gratia temporum spatia hic illic partim contraxisse, partim dilatasse: οὐδὲν δ' ἄλλο, ἔφη, ἐποίησα ἢ προσθαφαιρέσειε τινῶν χρόνων ἐπὶ τὸ ῥυθμικώτερον. Cantores vero graeci quod dextero pede, dum carminum modos canunt, humum percutere solent, neque ad pedes dividendos neque ad id rhythmum genus, quod nos vulgo intellegimus, significandum pertinet. Nos enim similiter atque veteres Graeci pedis manusve ictu syllabam intenta voce pronuntiandam esse ita significamus, ut intervallis modo maioribus, modo minoribus intermissis plures syllabas uno pede comprehendamus; recentiorum Graecorum in cantilenis fere singulae syllabae singulis ictibus pedis feriuntur, rarissimeque duo soni correpti uno ictu comprehenduntur; confer Philoxenum l. l. p. 77: ὁ δὲ ἀπὸ τῆν μίαν κρούειν ἕως εἰς τῆν ἄλλην ἐξοδεύμενος καιρὸς λογαριάζεται εἰς χρόνος εἰς χαρακτήρ, ὅστις φανερόναι ἕνα φθόγγον, ἐξοδεύει ἕνα χρόνον. Creberrimi igitur hi ictus pedis, etiamsi et ipsi cantorem in intervallis temporum rite servandis adiuvent, tamen toto coelo ab intersecivis illis ictibus differunt, quibus veteres Graecos ad pedes numerorum significandos usos esse novimus.

Nihil igitur Byzantinorum nec musicis notis nec pedis ictibus ad rhythmum

cuiusque carminis cognoscendum adiuvamur. Itaque fundamento signorum ad intentionem vocis significandam adhibitorum accentuumque verborum concentus nos inniti oportet. Sed praeter eas versuum sedes, quae in nulla stropha syllaba acuta non explentur, aliae quoque, in quibus syllaba acuta plerumque collocata est, in censum vocandae sunt. Si enim Προκομ. IV versiculos sextos p. 67 et Προκομ. VI versiculos primos p. 70 inter se contuleris :

καὶ τῷ πόθῳ ἠπέιγετο.	Ὡς γενναῖον ἐν μάρτυσιν.
οἱ μοχλοὶ συνετρίβησαν.	ῥωμαλέῳ φρονήματι.
τὰ θανάτου ἀπέκλεισας.	τῷ σωτήρι συνέπαθος.
καὶ τὸν λίθον τοῦ μνήματος.	τῷ τῆς πίστεως θώρηκι.
Γεωργίου τοῦ μάρτυρος.	ὡς ἀτέρα πολύφωτον.
καὶ θυσίαν εὐπρόσδεκτον.	ἐν θαλάσῃ με πλέοντα.
καὶ σοφῶς ἀποθέμενος.	τὴν χρυσήλατον κάλιπτρα.
καὶ διώκων ψυχώλεθρον.	τὸν ἀτέρα τὸν ἄδυτον.

tertia et sexta sede cuiusque versus numquam non, prima plerumque syllabam acutam positam esse videbis; neque causa huius discriminis te fugiet, si modos versiculorum examinaveris

καὶ τῷ πόθῳ ἠπέι γε το

ὡς γεν ναι ον εν μαρ τυ σιν

Hanc igitur rem ita notis exprimere visum est, ut plenum concentum trinis, imperfectum binis punctis in hunc modum notaremus:

: : : : :

Eo magis autem hunc ancipitem quoque concentum notare constituimus, quod simillima quaedam inconstantia in nonnullis versibus veterum poetarum occurrit, ut in pherecrateis Aeschylī Sept. adv. Thebas vv. 296, 313, glyconeis Sophoclis Philoctetis vv. 1126, 1148:

πανδαμὶ πανομιλί.	τὰν ἐμὰν μελέου τροφάν.
θεοὶ τοῖσι μὲν ἔξω.	φυγᾶ μ' οὐκέτ' ἀπ' αὐλίων.

et in phalaeciis Catulli I, 1—4

Quoi dono lepidum novum libellum
arida modo pumice expolitum?
Corneli, tibi: namque tu solebas
meas esse aliquid putare nugas.

Quod quo luculentius perspicias, schemata illius versus byzantini et versus glyconei iuxta posita conferas:

: : : : :

Iam si et plenam et imperfectam congruentiam accentuum consideraverimus, multos versiculos byzantinos numerose cadentes et manifestam similitudinem cum metricis colis veterum poetarum prae se ferentes videbimus. En satis amplam messem talium versiculorum schematis byzantinis et veteribus iuxta positam illustratam:

COLA ANAPAESTICA ET ANAPAESTICA LOGAOEDICA:

..... 0 0 _ 0 0 _ 0 0 _ 0 0 _ vel _ 0 _ 0 0 _ 0 0 _ 0 0 _

Ἐβόησε προτυπῶν Pitra XXXIV, Theophanis can. I od. ε' vv. 2, 4, 6 p. 239:

v. 2: προτυπῶν τὴν ταφὴν τὴν τριήμερον. v. 4: Ἴωνάς ἐν τῷ κήτει δεόμενος.
τὴν φωνὴν Γαβριὴλ τὴν χαρμό- εὐφροσύνης ἐνθέου πεπλήρωμαι.
-συνον. πᾶσα κτίσις κραυγάζει, θεόνυμφε.
ἡ χαρὰ, θεομήτορ, ἡ ἔνθεος. δι' ἐμοῦ τὸ ὀφείλημα σήμερον.
δι' ἐμοῦ καταργεῖσθω κατάκριμα. ἐν τῷ σπέρματι τούτῳ τὰ ἔθνη,
ὁ θεὸς Ἀβραάμ τῷ προπάτορι, ἀγνή.

v. 6: Ἰησοῦ βασιλεῦ τῶν δυνάμεων.
καὶ χαρὰν καταγγέλλεις τὴν ἄληκτον.
τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ προωρίσθης, ἀγνή.
τὸ ἀρχαῖον δοθῆτω πληρέστατον,
ἡ ὑπόσχεσις δέχεται σήμερον.

..... 0 0 _ 0 0 _ 0 0 _ 0 0 _

Cosmas can. II od. ε' v. 1 p. 167, Ioannes Damasc. can. IV od. ε' v. 1 p. 219:

θεὸς ὢν εἰρήνης πατὴρ οἰκτιρμῶν. κατῆλθεσ ἐν τοῖς κατωτάτοις τῆς γῆς.
ἐν δούλοις τῷ Καίσαρος δόγματι. φυλάζας τὰ σήμαντρα σῶσα, Χριστέ.
ἰδοῦ ἡ παρθένος, ὡς πάλαι φησίν, σωτήρ μου τὸ ζῶν τε καὶ ἄθυτον.

..... = 0 0 _ 0 0 _ 0 0 _ vel _ 0 _ 0 0 _ 0 0 _

Ἦμνος ἀκάθιστος v. 3 p. 140 sqq. vicies quater repetitus:
καὶ σὺν τῇ ἀσωμάτῳ φωνῇ. ἔξ ἀπόρου βλαστήσας γαστρός.
τὸ σὲ βρέφος ἐκείνης εὐθύς. ὁ γὰρ τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς.

COLA DACTYLICA ET DACTYLICA LOGAOEDICA:

..... 0 0 0 _ 0 0 0 _ colon prius versus hexametri:

Ioannes Damasc. can. V od. α' v. 1:

ἄσωμεν πάντες λαοί. ἡ βασιλις τῶν ὠρῶν.
σήμερον ἔαρ ψυχῶν. πύλαι θανάτου, Χριστέ.

..... 0 0 0 0 _ 0 0 0 _

Προσομ. II v. 1 p. 64 et IX v. 2 p. 76:

ἐν οὐρανοῖς τὴν ἐλπίδα. τῶν οὐρανίων ταγματῶν.
τὴν ἐπὶ γῆς φθειρομένην. ὁ ταξιάρχης τῶν ἄνω.
ἐν ἑαυτῇ τὴν τριάδα, ὑπὸ τὴν σκέπην τῶν θείων.

..... 0 0 0 0 _ 0 0 0 _

Προσομ. VI v. 5 p. 70, Ioannes Damasc. can. IV od. θ' v. 3:

ὅτι τὸν δρόμον τετέλεκας. χόρευε νῦν καὶ ἀγάλλου, Σιών.
ὑπερορῶν μὲν τοῦ σώματος. μέχρι τερμάτων αἰῶνος, Χριστέ.
τοῖς ἐναντίοις ἀνάλωτος. δίδου ἡμῖν ἐκτυπώτερον.

Ioannes Damasc. can. apostolorum Petri et Pauli (29. Iun.) od. ς' v. 5:

ἐν ὁμοιοῖα φυλάττων τὴν ποιμνὴν σου.
τερατουργῶν παραδόξως τῇ χάριτι.
τὴν τῶν θαυμάτων ἐπλούτησε δύναμιν.

versus Adonius.

Ioannes Damasc. can. I od. γ' v. 1, δ' v. 1, η' v. 1:

νεῦσον πρὸς ὕμνους.	ἴσος προήλθες.	μήτραν ἀφλέκτως.
νύμφη πανάγνου.	ἔθνη τὰ πρόσθεν.	λύμην φυγοῦσα.
ὑψους ἀνάστων.	ρίζης φυεῖα.	ἦκει πλανήτιν.

COLA GLYCONEA ET PHERECRATEA ET LOGAOEDICA:

Προσομ. VIII v. 8 p. 74:

ᾔθην τὴν παναγίαν σου. ᾧ καὶ νῦν παριστάμενος.
ᾔθην καὶ τὸν τῆς νίκης σου. δεῖξον τῆς ὠραιότητος.

Κάθισμα VIII v. 1 p. 62:

τὴν σοφίαν καὶ λόγον. σὺ υἱὸς ἐπεκλήθης.
τῶν παθῶν τοῦ κυρίου. παναγία παρθένε.

Κάθισμα II v. 1 p. 56:

τὴν ὠραιότητα | τῆς παρθενίας σου. τὸ ἀναλλοίωτον | τὸ τῆς θεότητος.
σήμερον ἅπανα | κτίσις ἀγάλλεται. θεομακάριστε | μητρὸς ἀνύμφευτε.

Cosmas can. XIII od. γ' v. 1 p. 196, Octoechus p. 163 od. α' v. 1:

σὲ τὸν ἐπὶ ὑδάτων.	ἄσμεν τῷ κυρίῳ.
σύμβολα τῆς ταφῆς σου.	ἄχραντε θεοτόκε.
ἤπλωσας τὰς ἀγκάλας.	βότρυν σὲ ζωηφόρον.

Ioannes Damasc. can. VII od. α' v. 1, Κάθισμα I v. 11:

ἀνοίξω τὸ στόμα μου.	ὡς ὁ μόνος φιλόνηθρος.
παρθένοι νεάνιδες.	τοῦ σώσαι τὸν ἄνθρωπον.
ἀξίως ὡς ἔμψυχον.	συμφώνως προσφέρομεν.

IAMBICA ET TROCHAICA COLA:

Cola, quae iambicorum colorum similitudinem ita referrent, ut unoquoque pede acutam syllabam loco longae haberent, equidem nulla novi. Neque hoc quidem mirum est, quandoquidem veteres quoque Graeci, ne crebrescente vocis ictu

potulantes et illepidi versiculi fierent, singulis ictibus binos pedes iambicos trochaicosve comprehendere solebant, quo factum esse constat, ut versum sex pedibus iambicis constantem non hexametrum sed trimetrum vocarent. Quodsi veterum Graecorum vestigiis institimus, ea quoque cola iambica vel trochaica dicere nobis licet, quorum secunda et sexta aut prima et quinta syllabae acutae sint et intenta voce cantoris erigantur. Atque hoc etiam confidentius dicemus, sicubi medias syllabas, quartam dico iambicorum et tertiam trochaicorum colorum, plerumque acui cognoverimus.

⋮⋮⋮⋮⋮

Cosmas can. XIV od. θ' vv. 7, 8:

δοχείον τοῦ ἀστέκτου.	χωρίον τοῦ ἀπείρου.
ἐξ ὕψους ἀποστόλους.	ὕψ' ἧς καταλαμφθέντες.
λαοὶ φυλαὶ καὶ γλώσσαι.	τὰ θεῖα μεγαλεῖα.

⋮⋮⋮⋮⋮

Μεγαλυνάρια vv. 1, 2 p. 84:

ἀκατάληπτόν ἐστιν	τὸ τελούμενον ἐν σοί.
ἀγκαλίζεται χερσὶν	ὁ πρεσβύτες Συμεών.
βουληθεὶς ὁ πλαστουργὸς	ἵνα σώσῃ τὸν Ἀδάμ.
γένος ἅπαν τῶν βροτῶν	μακαρίζει σε, ἀγνή.

⋮⋮⋮⋮⋮

Octoechus p. 120 od. γ' v. 1, Ioseph can. I od. γ' v. 1:

οὐκ ἔστιν ἄγιος ὡς σύ.	ἡ γῆ μαστίζεται ἡμῶν.
θεὸν σταυρούμενον σαρκί.	εὐσεβίας, κύριε, τὴν γῆν.
θανάτῳ θάνατος λυθεῖς.	γεννήσας θάνατον πικρὸν.
τοῦ θεοῦ τόκου σου, ἀγνή.	ἡ μὴ οὐσα ἀγαθή.

⋮⋮⋮⋮⋮

Προσομ. IX v. 9:

ὕπηκοοὶ γενόμενοι Χριστῷ.	στρεβλώσεων μαστίγων καὶ πυρός.
ὕμνήσωμεν ἀείως ἑορταῖς.	στεφάνου καὶ τὴν δόξαν τοῦ Χριστοῦ.

⋮⋮⋮⋮⋮

Ioannes Dam. can. IV od. γ' v. 1:

δεῦτε πόμα πίωμεν καινόν.	χθὲς συνεθαπτόμην σοι, Χριστέ.
---------------------------	--------------------------------

⋮⋮⋮⋮⋮

Προσομ. III v. 1:

Ὡ τοῦ παραδόξου θαύματος.	σήμερον, πιστοὶ, χορεύσωμεν.
---------------------------	------------------------------

⋮⋮⋮⋮⋮

Ioannes Dam. VI od. γ' v. 1:

τοὺς σοὺς ὕμνολόγους θεοτόκε.	ἐξ ὀφθῦος προαχθεῖσα.
-------------------------------	-----------------------

Eorum, quae hucusque recensuimus, colorum rhythmum iambicum vel trochaicum tribus quatuorve locis ducibus constituimus; sunt autem

alia breviora, in quibus concentus duorum locorum idem arguere videtur, velut:

Octoechus p. 121 od. δ' v. 1, Ioseph. can. I od. δ' v. 1:

Χριστός μου δύναμις.	καλεύεις, κύριε.
τὸ εὖλον ἦνθησε.	τῇ θεῖα νεύσει σου.

Κάθισμα I v. 1:

τὸν τάφον σου, σωτήρ.	τὰ πάθη τὰ σεπτά.
σταυρῶ προσηλωθείς.	ἐξέστησαν χοροί.

Προσομ. II v. 5:

ἄχραντε παρθένε.	φύλακα καὶ ρύστην.
μίαν σὺν ἀγγέλοις.	φύλαττε καὶ σκέπε.

Κάθισμα V v. 6, Προσομ. IX v. 1:

νίκας χορηγῶν αὐτοῖς.	ὄλην ἀποθέμενοι.
ἔτοιμοι συνέλθωμεν.	ἕλην ἐβδελύξαντο.
σὲ τὸν ποιητὴν ἡμῶν.	ἠχῆσοις κάλιππες.

Κάθισμα VI v. 1:

κατεπλάγη Ἰωσήφ.	ἐκ τῶν ἄνω κατελθῶν.
ἐκουσία σου βουλή.	μετὰ κλάδων νοητῶς.

Κάθισμα VII v. 9:

ἐξίσταμαι κραυγάζειν σοι.	εἰς τοῦτο γὰρ ἐλήλυθας.
---------------------------	-------------------------

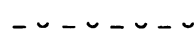
Octoechus p. 22 od. δ' v. 2:

προβλεπτικῶς ὁ Ἀββακούμ.	στεφηφορῶν ἐξ ἀκανθῶν.
--------------------------	------------------------

Προσομ. VI v. 4:

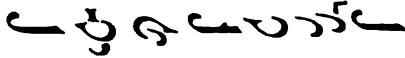
εὐφημοῦμέν σε.	σε γινώσκομεν.	μιμησάμενος.
πρὸς τὴν ἀθλησιν.	τὰ στρατεύματα.	συμφραζάμενος.

Praeter anapaestica, dactylica, iambica, trochaica cola, quae byzantinis melodis accentuum concentu adducti reddidimus, vereor ut alia numerorum genera probaverint. Nam ionici dimetri, quos iam veteres poetas cum iambicis tetrapodiis commutasse constat, in rhythmica poesi Byzantinorum ab iambicis vel trochaicis colis vix distingui poterant. Cum enim non omnibus locis, quibus veteres syllabam longam posuerant, acutam Byzantini collocarent, dimetrum ionicum a minore sic ab iis exprimi par erat:

hoc autem schema eodem iure trochaïcae tetrapodiae conferri posse ex iis, quae modo exposuimus, apparet.

Bacchiacis vero quod colis conferri possit, unum colon apud Ioannem Damascenum can. IV od. θ' v. 1 novi:

φωτίζου, φωτίζου. ὦ θεία, ὦ φίλη. ὦ πάχα τὸ μέγα.
neque modi huic opinionioni obstare videntur:

φω τι ζου φω τι ι ι ζου.

sed cum alia exempla huius rhythmici non suppetant*), nescio an rectius hunc versiculum in duo pusilla cola φωτίζου | φωτίζου dirimas. Eodem vero modo aliquot dochmiaci rhythmici exempla removeri posse videntur, velut Andreae Pyrrhi στιχ. v. 1:

ποίοις εὐφημιῶν στέμμασι. ποίοις ὕμνων ἀνθεσι.

Cosmas can. XIV od. ε' v. 1:

τὸ διὰ τὸν φόβον σου ληφθὲν κύριε. ἡ ἐπιφοιτήσασα ἰσχύς σήμερον.

Cosmas can. VI od. α' v. 6:

τῷ σὺ ἄδοντας μονογενεῖ. μεθ' ὧν, ἀχραντέ, σου τὴν σεπτήν.

Cosmas can. XIII od. η' v. 3:

ἰδοὺ γὰρ ἐν νεκροῖς λογίζεται. νεκρὸν γὰρ καὶ γυμνὸν θεώμενος.

Ioannes Dam. can. III od. θ' v. 5:

νοεῖν· ὅθεν σε σὺν πόθῳ δοξάζομεν. πατρὸς πέπομφε τὴν χάριν τοῦ πνεύματος.

Namque in duobus prioribus carminibus extrema trisyllaba, in duobus posterioribus prima disyllaba vocabula ita a reliqua parte versus separare licet, ut suum membrum efficiant et duo membra, id quod non raro accidit, ad-versa fronte collidunt. Atque haec quidem divisio modis versus Cosmae can. XIV odae quintae (vide Hirmol. p. 400) parum commendari videtur, reliquorum autem versusum modulationibus tantum non efflagitatur, siquidem duplum temporis spatium, quod priori syllabarum collidentium assignatur, suum locum in fine colorum habet. Quidquod in alio exemplo dochmiaci

*) Unum posthac cognovi versiculum similibus numeris decurrentem, Κοιτάκιον I v. 1 p. 90:

ψυχὴ μου, ψυχὴ μου | ἀνάστα, τί καθεύδεις;

rhythmī Προκοῦ. IX v. 6 tertiæ syllabæ acutæ in similibus tropariis duæ syllabæ respondent

. . . i . . . vel . . . i _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ vel _ _ _ _ _ _ _ _ _ _

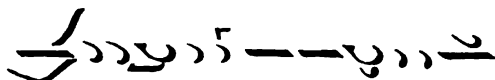
δωρεὰν ἔλαβον. ὡς κρουνοὶ βλύζουσι. καὶ σεπτὸν κύμβολον.
ἡ ὁμόφρων κύκηνος. τῇ γὰρ κτίσει, δέσποτα. οἱ προφηταί, κύριε.

unde byzantinis quoque temporibus creticam basin ἐξάκνημον fuisse con-
iicias.

Sub finem huius capituli de colis eorumque numeris ut summam quaestioni complectar et quibus numerorum legibus carmina illigata fuerint, brevi definiam, byzantini melodi et cantores scrupulosa illa diligentia, qua veteres Graecos tritorum versuum, ut hexametri dactylīci et tetrametri anapaestīci, pedes dimetiendos et exaequandos curasse constat, spreta et neglecta non rhythmum, sed rhythmī quandam umbram consecuti sunt. Atque adeo numerorum natura eos latebat, ut nec magistri cola in pedes dirimenda esse monerent, nec musici lineis aliisve adminiculis ad modos in aequales particulas dissecandos uterentur. Pedum igitur divisionem cum spernerent, colorum divisio ultima erat, eaque tantum aberat ut aequabilitatem quandam partium spectaret, ut pleraque cola eiusdem troparii non modo numerorum genere, sed etiam magnitudine sibi dispares et dissimiles essent. Neque eadem, qua nostri musici, necessitate byzantini ad modos in pares pedes sive tactus dividendos adducebantur, quandoquidem omnia eorum carmina unisona erant neque nostra memoria in iis ecclesiis, quae vetera instituta observant, polyphonia in usu est. Neque vero corporis motus cum cantu consociati, quo veteres Graeci inprimis commovebantur, a christianis melodi ratio habenda erat: quantum autem illa societas ad pedes numerorum dimetiendos valuerit, ex nomine βᾶσις, qua dipodiam iambicam trochaicamve significabant, et discrimine anapaestorum et melicorum poematum optime intellegas. Nam anapaesti, quorum sub ictibus choreutae incedebant, summa pedum aequabilitate conspicui erant, melici poetae trochaicos pedes cum dactylīcis vel, si mavis, rationales pedes cum irrationalibus pedibus miscabant. Byzantini igitur musici neque cola in pedes dividebant neque rhythmī notionem eam, quam nos mente concipimus, noverunt; qua cum re illud quoque cohaeret, quod pausa spatium, maius an brevius sit, numquam indicant.

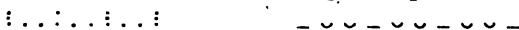
Quamquam autem et quantitatem syllabarum neglegebant et severis rhythmī legibus coerceri reluctabantur, tamen accentus in versibus faciendis ita disponebant, ut cola similitudinem quandam veterum versiculorum referrent; quae quidem res tam late patet, ut omnes lyricorum et sceni-
corum poetarum versus byzantinis modis aptari posse confidam. Neque equidem dubito, quin veterum cantilenarum modos, ut qui carminibus ipsis superstitēs esse soleant, byzantini melodi imitati sint, et servatorum modorum luce tenebrae veteris artis si minus discutiantur, at certe rarecant. Sed

ne similitudinem illam maiorem esse statuas, accentus non ea vis erat, ut syllaba et ictu erigeretur et duplum temporis spatium expleret. Licet enim acutas syllabas melodi non raro producerent, tamen maiori parti pedum dactylicorum byzantinorum non quaternae, ut veteribus, sed trinae temporis morae erant. Quin etiam hac ipsa re, quod acutae syllabae passim protrahebantur, rhythmī concinnitas turbata est. Sic ut exemplo rem illustrem, versui Ioannis can. IV supra allato

χο ρευε νυ υ υν και α γαλλου Ci ων.

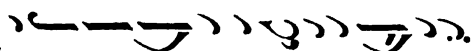
si verborum accentus spectamus, aequales pedes sunt hi:

sed haec aequabilitas pedum hoc modo modulatione turbata est:

Etiam magis rhythmī concinnitas huius versiculi

εν ο μο νοι αφυλαττων την ποιμνην σου

syllaba acuta modo producta modo correpta turbatur, id quod ex schematis et verborum et modorum iuxta positis clarius elucebit:

Plurimum vero in protractis melodiis (ἀργαῖς μελωδίαῖς) musici ab iis, qui verbis expressi erant, pedibus discedebant, ita tamen ut ne hic quidem vim accentus plane neglegerent.

Denique haec erat praecipua lex melodis christianis proposita nec unquam violata, ut singula cola uno saltem loco syllabam acutam haberent; neque pauci versiculi in tropariis byzantinis occurrunt, quorum accentus uno excepto omnes fluctuant. Sed in iis quoque versiculis, quorum accentus pluribus locis concinunt, unus reliquis eminere et in modulatione clarius distingui solet. Atque ex hac causa illud quoque derivandum est, quod versus politici, utpote qui ex binis membris constant, duobus locis syllabam acutam numquam non habent. Plerumque autem insignis ille accentus in extrema versiculi parte positus est, quod cum in aliis numerorum generibus, tum in anacreonticis versibus apparet, qui cum secunda et quarta sede saepe, sexta numquam non acuuntur, ut in Photii carmine p. 47:

Ἀπό χελέων ὕμνον

προσφέρω σοι, τῷ κτίσῃ,

ἀπό καρδίας βάθους ·

σοι δόξαν ἀναπέμψω.

Βάθος σου τῆς σοφίας

κριμάτων τὰς ἀβύσσους

τίς λόγος ἐξυμνήσει,

δέσποτα τῶν ἀπάντων;

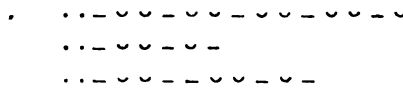
Quae cum ita sint, modorum indoles in clausulis colorum maxime conspicua fit, et cantoris vox, cum in priorē parte versus a pronuntiandi

tenuitate vix recedat, hic flecti et modulate moveri coepit. Clausularum autem in brevioribus melodiis (συντόμοις μέλεσι), neque si numeros, neque si sonos spectamus, magna varietas erat; plurima his schematis comprehenduntur:

unaquaeque autem clausula quod modo brevior, modo prolixior modulatione expressa est, hoc cum discrimine colorum, quae priorem vel medium et eorum quae extremum periodi locum obtinent, cohaeret, qua de re sequenti capite fusius disputabimus.

Hunc igitur clausularum concentum praecipuam legem artis byzantinae esse monui, eandemque ab arte veterum poetarum graecorum haudquaquam abhorreere iudico. Atque hoc quidem in propatulo est, tria quae proposui clausularum genera aptissima esse versibus veteribus, velut primum dactylico hexametro, Sapphico hendacasyllabo, paroemiaco anapaestico, alterum trimetro iambico, trochaico septenario, dochmiaco, tertium choriambicis versibus et galliambis. Plus iam illud valet, quod veteres quoque Graeci praecipuum accentum ab exordio versus removeere consueverunt, id quod cum ex duobus ultimis pedibus versus dactylici ita a politioribus poetis latinis fere compositis, ut ictus versus cum accentu verborum concineret, tum ex maiore licentia primi pedis aeolicorum et glyconeorum versus apparet. Nam si poetae graeci ordini logaedico, dactylico, choriambico pedem dissyllabum ἀδιάφορον, quam basin G. Hermannus vocavit, praemittunt

causa huius licentiae inde repetenda esse videtur, quod primus pes ictu vocis, apud veteres Graecos cum syllaba longa fere coniuncto, ita carebat, ut nihil referret, utrum iambico an trochaico vocabulo, spondeo an pyrrichio expleretur. Contra si elegantissimus quisque poeta latinus discrepantiam ictus numerorum et accentus verborum in clausula hexametri et versus Sapphici vitavit, hoc ea de causa fecisse probantur, quod quo maior vis ictus erat, eo magis repugnantia accentus hominum aures offendebat. Maxime vero meam opinionem de vicissitudine inter cola byzantinorum et veterum poetarum graecorum intercedente praecepta veterum scriptorum artis metricae de pedibus compositis confirmare videntur. Illi enim pluribus pedibus simplicibus unum pedem compositum (πόδα σύνθετον) effici et pedis compositi vim fere eandem, quam coli sive membri esse docuerunt, qua de re nuper

in libro Die metrische Ueberlieferung der pindarischen Oden S. 51—54 commentatus sum. Iam cum ea pedis natura sit, ut ex duabus partibus, arsi et thesi, constet, cola glyconea, ithyphallica, paroemiaca, prosodiaca nomen pedum ea re meruisse necesse est, quod singula singulis ictibus percutiebantur. Hoc autem aliter fieri non potuit, quam ut aut unam syllabam longam cuiusque coli solam ictu percussam esse aut unius pedis simplicis ictum reliquorum pedum simplicium ictus depressisse dicamus. Hoc alterum cum et ipsum veri similis sit, tum ex similitudine modorum carminum byzantinorum probabile fit, quod ut facilius perspiciatur, compluria schemata byzantinorum et veterum colorum oculis lectorum subiiciamus:

Ἄχραντε παρθένε	: . . . :	- - - - -
Τὴν ὠραιότητα	: . . . :	- - - - -
Ὅλην ἀποθέμενοι	: . . . :	- - - - -
Οὐκ ἀπ' ἀνθρώπων	: . . . :	- - - - -
Καὶ τῷ πόνῳ ἠπέιγέτο	: :	- - - - - *

DE VERSIBUS ET PERIODIS.

Versiculi, de quibus hucusque disputavimus, fere membra maioris versus vel periodi sunt. Quo modo enim psalmodum versus ex pluribus membris constant, eodem modo christianorum quoque tropariorum versus, psalmodum canticorumque sacrorum versibus illi quidem intermixti, rarissime ex singulis, plerumque ex binis trinisve colis sive membris compositi sunt. Sic quarti cathismatis duo primi versiculi et tres insequentes

Ταχὺ προκατάλαβε | πρὶν δουλωθῆναι ἡμᾶς

ἐχθροῖς βλασφημοῦσι σε | καὶ ἀπειλοῦσιν ἡμῖν | Χριστὲ ὁ θεὸς ἡμῶν.

singulas periodos efficiunt. Neque solum hebraicorum psalmodum, sed veterum quoque Graecorum carminum similitudine plura membra in unius versus vel periodi corpus coniuncta firmantur. Nam plerosque versus veteres, ut dactylicum hexametrum, iambicum trimetrum, anapaesticum tetrametrum, galliambicum et priapeium ex binis membris constare et qui maiorem in longitudinem excreverint et tribus pluribusve membris constent, periodos sive circuitus appellari novimus. Lyricos vero poetas versibus in sua cola dirimendis magis quam pedibus numerorum dimetiendis animum advertisse cum ex aliis rebus, tum ex caesura hexametri tantum non semper observata apparet. Namque si Aristoxenus Mario Victorino II, 2 teste hexametrum aut in sex pedes per monopodiam aut in tres per dipodiam dividi aut in duas partes per cola duo dirimi statuit, ultima divisio ad artem lyricorum poetarum, cuius colorum divisio propria erat, referenda

*) Alterum, non tertium pedem huius versiculi cur primario ictu ferri monuerimus, non tam ex accentibus, quam ex modis supra allatis apparet; nam cum et tertia et sexta syllaba huius versiculi acuta sit, tertiae vis dupla temporis mora augetur.

esse videtur. Hoc quoque memoratu dignum est, poetas graecos et latinos, quo recentiores aevoque christiano propiores fuerint, eo maiorem diligentiam versibus certo quodam loco incidendis caesuraque in cola dividendis impendisse. Poetae igitur byzantini quod binos pluresve versiculos in singulos versus coniungebant, vestigiis artis et hebraicorum et graecorum poetarum insistebant.

Priusquam autem de versuum periodorumque compositione disseramus, nos exponere par est, quibus rebus cognosci possit, quae membra coniungenda sint et quo loco versus cuiusque finem constitui oporteat. Atque primum omnium in libris et manu scriptis et typis repraesentatis ut cola lineolis punctisve divisa, ita versus nullo modo descripti sunt. Neque hoc quidem mirum est, siquidem iis, qui quomodo et colorum et versuum divisionem significarent nesciebant, colorum divisio potior non videri non potuit. Perpauci tantum versus ita in libris digesti sunt, ut versus finis magis quam colorum divisio appareat, versus dico canonum iambicorum Ioannis, quorum artificiosa compositio trimetris versibus in sua cola solutis oblitterata esset*), et Theophanis vel Ioannis duorum carminum (v. p. 240 sq.), quae ita adornata sunt, ut literae initiales versuum acrostichidem efficiant.***) Idem igitur in byzantinis tropariis, quod in carminibus poetarum lyricorum et scenicorum usu venit; nam haec quoque carmina in codicibus inde ab grammaticorum Alexandrinorum temporibus ita exarata esse constat, ut cola sive membra divisa, versuum fines non significati sint. Quod igitur Boeckhii, cuius memoriam pie semper colam, in Pindari carminibus edendis instituit, ut quibus ex periodis quaeque stropha constaret, primus indagaret et oculis lectorum subiiceret, idem ego in his carminibus christianis digerendis spectavi, ut et versus et cola dividenda curarem. Neque tamen iisdem, quibus ille, iudiciis in periodis dirimendis usus sum. Veteres enim poetae lyriici et scenici versus fine numquam vocabulum ita dissecabant, ut priorem verbi partem priori, sequenti versui posteriorem tribuerent; praeterea in fine versus sive periodi neque ancipitem syllabam neque hiatum, quem aliis locis sedulo vitabant, admittere dubitabant. His igitur tribus iudiciis in veteribus carminibus utimur, ut, quo loco singuli versus finiantur, cognos-

*) Uno tamen loco, can. III od. θ' v. 4, 5 melodia Hirmologii p. 407 ab iamborum divisione in hunc modum recessit:

versuum divisio: Ἰλιγγιὰ δὲ νοῦς ἄρας σου τὸν τόκον
νοεῖν· ὄθεν σε εὐν πόθῳ δοῦδαζομεν.

modorum divisio: Ἰλιγγιὰ δὲ νοῦς ἄρας σου τὸν τόκον νοεῖν·
ὄθεν σε εὐν πόθῳ δοῦδαζομεν.

**) In hoc quoque carmine melodia Hirmologii p. 309 a divisione versuum, qualem acrostichis indicat, ita discrepat, ut quarta periodus ab διὸ καὶ χαίρων, non ab εὐλογεῖτε πάντα, ut debebat, initium capit. Qua autem ratione Theophanes vel Ioannes (vide notas p. 236) in hoc carmine usus est, eam Georgium Siculum et S. Bartholomeum imitatos esse Pitra Hymnogr. p. 18 monet.

camus. At in tropariis byzantinorum melodorum neque ex ancipite syllaba neque ex hiatu quidquam concludi potest, siquidem et quantitatem syllabarum prorsus neglegebant et hiatum non eadem, qua veteres poetae, diligentia fugiebant. Neque finito vocabulo (τελείᾳ λέξει) tantum hic, quantum in veteribus poetis, adiuvamur. Illi enim et inprimis princeps poetarum lyricorum, Pindarus, cum saepe duo cola verbo continuato coniungerent (συνήψαν), numquam hac licentia in fine periodorum abusi sunt; byzantini melodi, recentiorum poetarum graecorum latinorumque exemplum secuti, rarissime fine coli vocabulum diremerunt, unde finitum vocabulum tenuissimum indicium finis versus vel periodi factum est. Ne tamen umquam vocabulum in duo cola dissectum esse negem, nonnulli loci prohibent, ut

Ioannis can. I od. γ' v. 18 > 33:

φέρων τε παντεπόπτα | τῆς ἀμαρτίας.
ἰδεῖν ἀφράτως | ἀξιωθεῖς τὸν τύπον.

Ioannis can. III od. Ζ' v. 82 > 92:

κέβειν τὸ χρυσότευκτον | ἄψυχον βρέτας.
ἐνθους ἰωὴλ | τοῦ θεαρχικωτάτου.

Ioannis can. IV od. α' v. 3 > 9:

καὶ ἐκ γῆς πρὸς οὐρανὸν | Χριστὸς ὁ θεός.
ἐξαστράπτοντα | καὶ χαίρετε φάσκοντα.

Ioannis can. IV od. ε' v. 49 > 53:

καὶ ἀντὶ μύρου τὸν ὕμνον | προσοίκομεν τῷ δεσπότη.
οἱ ταῖς τοῦ ἄδου χειραῖς | συνεχόμενοι δεδορκότες.

Cosmae can. V od. α' v. 4 > 16. v. Hirmologium p. 321:

δυσμενεῖς ὀρώντες | ἐν αὐτῷ ὑποβρυχίους.
ὡς ὀφθήσομαι | λαμπρότερον ἡλίου ἐξαστράπτων.

Cosmae can. VI od. α' v. 4 > 10:

ἐξαρχούσης Μαρίας | μετὰ χορῶν καὶ τυμπάνων.
ἐκ περάτων, θεοτόκε, | κοίτην παρέστησαν ἄρδην.

Sergii v. 11 > 83 > 203:

ἐξίστατο καὶ ἴστατο | κραυγάζων πρὸς αὐτὴν τοιαῦτα.
ἐν τῇ γαστρὶ Μαρίας βοσκηθέντα, | ἦν ὑμνοῦντες εἶπον.
ἡμεῖς δὲ τὸ μυστήριον θαυμάζοντες | πιστῶς βοῶμεν.

His autem in versibus canendis non verba dissecant, id quod ex ea, qua nos in periodis veterum poetarum dividendis utimur, ratione concludere possis, sed nunc hoc, nunc illo loco, ut lineolis rectis significavimus, cola dividunt, ut ἐν τελείᾳ λέξει unumquodque colum finiatur. Neque hoc in iis

versibus solis faciunt, qui eodem loco dividi nequeunt, nisi verbum dissecare velis, sed etiam in aliis, in quibus mobili caesura rectius sententia dividitur, ut in

Ioannis can. VIII od. ε' v. 126 > 139:

πέτραι δὲ ἐσχίσθησαν· | διὰ σταυροῦ γὰρ ἦρθη ὁ δίκαιος.
χαίρει ἢ παγκόσμιος χαρὰ, | δι' ἧς ἡμῖν ἐξανέτειλεν.

Ioannis can. IV od. η' v. 99 > 103, conf. Hirm. p. 380:

ἐν ἧ εὐλογοῦμεν | Χριστὸν εἰς τοὺς αἰῶνας.
ὕμνουντες αὐτὸν | ὡς θεὸν εἰς τοὺς αἰῶνας.

Quod vero aliam nos in veteribus carminibus dividendis rationem inimus, nescio an falso faciamus et veteres cantores Pindari Ol. I, vv. 1, 31 varie dividentes eandem, quam byzantini, rationem secuti sint:

*Ἄριστον μὲν ὕδωρ ὁ δὲ | χρυσὸς αἰθόμενον πῦρ.
χάρις δ' ἅπερ ἅπαντα τεύχει | τὰ μέλιχα θνατοῖς.

Librarii certe codicum quod saepissime respondententes versus strophae et antistrophae sic diviserunt, ut ne vocabuli partes discinderentur, non oscitasse, sed morem sua aetate comprobatum secuti esse videntur.

His igitur subsidiis, quibus Pindari Aeschyli Aristophanis cantica dividentes adiuvamur, in tropariis christianorum poetarum digerendis destituti, modorum indiciis, manifestioribus illis quidem sed magis fluctuantibus, utimur. Haec igitur Paranicas meus secutus, quo loco coli, quo versus finis statuendus esset, mihi indicavit cantuque comprobavit. Modulationum vero libros perscrutatus rationes amici fere ubique μαρτυρίαε, id est altitudinis vocis explicatis notationibus, periodis modorum interpositis, confirmatas intellexi; neque tamen numquam Paranticae et librorum divisiones secum pugnant, quod non mirabitur, qui quantopere cantores omnium temporum modulationes paululum ex suo arbitrio variare soleant, reputaverit. Denique licentiae quaedam metricae, ut pes creticus : . . cum choriambico : . . . , vel spondaicus : . cum cretico : . . in fine periodi commutatus, de quibus infra explicatius disseram, viam a Parantica meo patefactam muniverunt. Atque hae quoque licentiae cum modorum natura cohaerent; mediis enim in versibus cola brevioribus clausulis clauderent, in ultimis, cum prolixioribus vocis flexibus syllabarumque numerum superantibus uterentur, nihil obstaculo erat, quominus pro tribus syllabis quatuor ponerent.

Colorum vero et versuum divisionem ut animis oculisque hominum patefacerem, duplicem rationem inii: aut unum in versum cola ita coniunxi, ut lineola membra versus distinguerem, aut secundum et tertium membrum amplius a margine removi; neque certis quibusdam causis, ut alteram utram rationem sequerem, commotus sum, sed typhothetarum commodis nec non arbitriis obtemperavi. Sic primi versus Ioannis can. VII et Iosephi can. II, quamvis iisdem modis utantur, modo hoc, modo illo modo exarati sunt:

Ἄνοιξω τὸ στόμα μου
καὶ πληρωθήσεται θαύματος.

Χριστοῦ βίβλον ἔμψυχον | ἐσφραγισμένην σε πνεύματι.

Praeterea cum duorum vel trium versuum modi haud raro ita cohaereant, ut maior incisio in fine extremi versus fiat, hanc quoque rationem typographicis adminiculis hoc duplici modo indicavi p. 81 et 129:

Ὡ τοῦ παραδόξου θαύματος
ὦ μυστηρίου καινοῦ!
ὦ φρικτῆς ἐγχειρήσεως!
ἢ παρθένος ἔλεγεν.

Βασιλικῶς μοι ὑπέγραψας | ἐλευθερίαν βαφαῖς
ἐρυθραῖς τῶν δακτύλων σου | αἱματώσας, δέσποτα.

Atque hanc quidem complurium versuum comprehensionem, quam vetere nomine περικοπῆς dicere mihi liceat, veteribus quoque poetis cognitam et usurpatam fuisse nuper intellectum et ab Rossbachio Westphalio Brambachio Schmidtio subtili iudicio demonstratum est. Atque in veteribus quidem carminibus huius rei argumenta ex numerorum indole et sententiarum finibus repetenda sunt, in byzantinis aperta et luculenta testimonia modulationes praebent; sed ne sententiarum quidem indicia plane desunt; pleraeque enim pericopae maiore interpunctione clauduntur, id quod strophis cum aliis tum Προκομοίων IV inter se comparatis manifestum fit.

Huic secundo capiti de versibus et periodis hunc finem imponere constituimus, ut aliquot exempla versuum cum suis schematis apponerem, quibus in exemplis selegendis id potissimum egi, ut byzantinos melodos veterum poetarum versus suo more imitatos esse demonstrarem. Modos autem versuum qui cognoscere velit, ex indice carminum, quo quaeque melodia exstet, cognoscat.

VERSUS DACTYLICI ET ANAPAESTICI.

· · · · · | · · · · · - - - - -
ἢ μετὰ τόκον παρθένος | καὶ μετὰ θάνατον ζῶσα (Cosm. VI θ', 5)

· · · · · | · · · · - - - - -
αἱ μυροφόροι γυναῖκες | ὄρθρου βαθέος (Ἰδιομ. τοῦ Πάσχα v. 15)

· · · · · | · · · · - - - - -
τῶν οὐρανίων ταγμάτων | τὸ ἀγαλλίαμα (Προκομ. II, 1)

· · · · · | · · · · · - - - - -
ἢ βασιλεῖς τῶν ὠρῶν | τῇ λαμπροφύρῳ ἡμέρᾳ (Ioan. V, α' 9, Hirm. 385)

· · · · · | · · · · - - - - -
ἐκ πατρὸς γεννηθέντι | ἀρρεύτως υἱῷ (Cosm. VI θ', 5)*

*) Hic versus utrum in duo cola dissecandus sit necne, dubitari posse video, quoniam nec modis (vide Hirm. 261), ut versum dividamus, cogimur, et quaternum pedum anapaesticorum colis nihil frequentius apud veteres poetas fuisse constat. Sed caesura post

. | ⊖ _ ⊖ ⊖ ⊖ _ ⊖ ⊖ ⊖ ⊖ _ ⊖ _ ⊖ _ ⊖ _
 εἰκόνι λατρεύειν | μουσικῆς συμφωνίας (Ioan. V, ζ', 77).
 | ⊖ _ ⊖ ⊖ ⊖ _ ⊖ ⊖ ⊖ ⊖ _ ⊖ _ ⊖ _ ⊖ _
 ταχὺ προκατάλαβε, | πρὶν δουλωθῆναι ἡμᾶς (Κάθισμα IV, 1)

VERSUS TROCHAICI ET IAMBICI:

. | tetram. troch. acatalecticus.
 ὁ βουλῆσει ἅπαντα ποιῶν | ὁ καὶ μετασκευάζων (Ioan. VIII, η', 146)
 | tetram. troch. catal.
 φασεφόρον ἄγγελον | διαπρυσίως λέγοντα (Ioan. IV, δ', 30)
 | tetram. troch. catal.
 πάντας συνηγάγετο | πρὸς εὐφροσύνην τοὺς πιστοὺς (Cosm. VI, α, 3)
 | hexapodia trochaica.
 ἔσπε λαὸν | θαυματουργῶν δεσπότης (Ioan. I, α', 1)
 | hexapodia trochaica.
 ῥῆον σιωπὴν | τῷ πόθῳ δὲ, παρθένε (Ioan. I, θ', 117)
 | hexapodia trochaica.
 ἄγων ἅπαντας | πρὸς ἐλάς Ζηφορόρον (Ioan. I, δ', 39)
 | hexapodia trochaica.
 σύμφωνον ἐθρόρῃσεν | ὀργάνων μέλος (Ioan. III, ζ, 81)
 | hexapodia trochaica.
 φωταυγὸς ἐζώρουνεν | ἀνθρώπων γένους (Ioan. II, ε', 69)
 | tetram. iamb. catal.
 τὸν λίθον θεωρήσασαι | ἀποκεκλιμένον (Constant Ἐξαποστ. v. 8)
 | tetram. iamb. acatal.
 στεφροφορῶν ἐξ ἀκανθῶν | πεφοινιγμένος τὴν στολήν (Ioan. VIII, δ', 52)
 | heptapodia iambica.
 τῇ ὑπερμάχῳ στρατηγῷ | τὰ νικητήρια (Sergius cont. v. 1)
 | tetram. iamb. hypercatal.
 ἐξίστατο καὶ ἴστατο | κρουγάζων πρὸς αὐτὴν τοιαῦτα (Sergius hym. acath. 5)
 | ⊖ _ ⊖ ⊖ ⊖ _ ⊖ ⊖ ⊖ ⊖ _ ⊖ _ ⊖ _ ⊖ _
 τῇ τῶν ὀσίων | τριφθόγγῳ λύρα | ἀντιφθειγγόμενος (Cosm. VI, ζ', 104)

septimam syllabam nusquam non facta divisioni versus favere videtur; quod indicium secutus persaepe etiam alias minutiora cola dividere possis, ut Theophanis στῆχ. v. 1 p. 122:

πανεύφημοι μάρτυρες | ὑμᾶς. οὐδεὶς ἀναμάρτητος, | οὐδεὶς.
 σοῦ, σῶτερ, δεόμεθα | τῆς cηc ὑπὲρ τὰ ὀρώμενα | τὰ cά.

Neque codices in his minusculis colis dividendis non variant. Sic primi versus duae extremae syllabae a reliquo versu in libris prelo excusis non separantur, in codice D disjunctae inveniuntur. Causa autem huius inconstantiae inde repetenda esse videtur, quod in proluxioribus (ἀργοῖς) melodiis versum in plura, in brevioribus melodiis (συντόμοις) in pauciora cola dividi par erat.

· | · | · - - - - - | - - - - - | - - - - -
 οὐκ ἐλάτρευαν | τὴν κτίσιν οἱ θεόφρονες | παρὰ τὸν κτίσαντα (Ιωαη. VII, ζ', 94)

· | · - - - - - | - - - - -
 τότε μὲν τυπούμενος, | νῦν δὲ ἐνεργούμενος (Ιωαν. VII, η', 116)

· | · - - - - - | - - - - -
 τὴν ἐκ παρθένου σου, Χριστέ, | φέγγος ἀστραπῆς σου (Cosm. VI, δ', 39)

· | · - - - - - | - - - - -
 καὶ μετεωρήσας | ἀσκέτως βρίθουσαν (Octoech. p. 100 od. γ' v. 2)

· | ·
 τὴν εἰρήνην | παράσχου μοι, φιλόανθρωπε (Cosm. XII, α', 4).

Duobus in ultimis versibus duo cola ita collidunt, ut eorum coniunctione id numerorum genus efficiatur, quod aliis exemplis iam illustrabo:

VERSUS LOGAOEDICI ET MIXTI:

· | · - - - - - | - - - - -
 ὁ τοῦ φωτὸς διατμήξας | τὸ πρωτόγονον φάος (Cosm. V, ε', 62)

· | · - - - - - | - - - - -
 τὴν ὠραιότητα | τῆς παρθενίας σου (Κάθισμα II, 1)

· | · - - - - - | - - - - -
 νῦν σοι τελοῦσιν | ὕμνον ὡς εὐεργέτη (Ιωαν. I, ε', 53)

· | · - - - - - | - - - - -
 ἔλθοις πορίζων | εὐχερῆ τε τὴν τρίβον (Ιωαν. I, ε', 4)

· | · - - - - - | - - - - -
 ἔδωκας σημεῖσιν | τοῖς φοβουμένοις σε, κύριε (Προσομ. V, 1)

· | · - - - - - | - - - - -
 τὸν τάφον σου, σωτήρ, | στρατιῶται τηροῦντες (Κάθισμα I, 1)

· | · - - - - - | - - - - -
 σοῦ ἡ τροπαιοῦχος δεξιὰ | θεοπρεπῶς ἐν ἰσχύι δεδόξασται (Ιωαν. VIII, α', 1)

· | · - - - - - | - - - - -
 ὅτε τὸ ἐπίγειον | σκότος ἡμαύρωσε (Προσομ. VII, 3)

· | · - - - - - | - - - - -
 τῷ ἀρχηγῷ τῆς ζωῆς | Χριστῷ συνόντες παῖδες (Cosm. V, ζ', 110)

· | · - - - - - | - - - - -
 χαῖρε, λυχνία καὶ στάμνε, | μάννα φέρουσα (Ιος. II, δ', 45)

· | · | · - - - - - | - - - - -
 ῥάβδος εἰς τύπον | τοῦ μυστηρίου | παραλαμβάνεται (Cosm. I, γ', 33)

· | · | · - - - - - | - - - - -
 παρθένος τίκτει | καὶ μετὰ τόκον | πάλιν μένει παρθένος (Καθ. VI, 8).

Antequam ad tertium caput huius libri, quo de compositione stropharum agam, progrediar, hoc loco commentationem de locis legibus numerorum

repugnantibus inserere visum est. Nam qui carmina byzantina edenda suscepit, eum legibus, quas de numero syllabarum, accentuum concentu, caesurae constantia exposui, tamquam regula in versibus digerendis et verborum textu constituendo uti par et consentaneum est. Equidem non solum illas leges primus aperui, sed etiam earum norma in multis locis, qui turbati et corrupti in editionibus ferebantur, emendandis et rectius disponendis nec non in variis lectionibus codicum examinandis usus sum. Quamvis enim libri in vulgaribus carminibus magnopere inter se dissidere soleant, tamen plerumque res ita comparata est, ut neutra lectio legibus numerorum repugnet. Sic, ut unum ex multis exemplum afferam, in Προσομ. II, γ', 11 hoc modo codices G et F variant:

ὡςπερ δὲ πληκτρον τὴν γλώτταν ἀνακινῶν | τῇ βροντοφώνῃ σου γλώττη.

ὡςπερ δὲ πληκτρον τὴν γλώτταν ἀναφωνῶν | τῇ βροντοφῶρῃ σου γλώττη.

En duo verba aliter alio in codice scripta, ita tamen variata, ut utraeque lectiones syllabarum et numero et accentu concinant. Sed praeter eos locos, quibus libri varias nec modis obstrepentes lectiones suppeditabant, et praeter illos, quorum errores facile removeri poterant, alii occurrebant, qui cum leges numerorum turbarent, tamen corruptelae suspicionem non admittere videbantur. Atque minus quidem illa troparia animum offendebant, quorum accentus non ex omni parte concinebant. Nam cantores graecos cantilenas ita canentes ipsi audivimus, ut non solum praecipuos accentus, quorum concentu numeri modique cuiusque versus continentur, clara et distincta voce exprimerent, sed ne reliquos quidem prorsus neglegerent, quos cum aliis locis aliis in tropariis ponere poetae non dubitarent, factum est, ut etiam numeri versuum sibi respondentium paululum variarent. Idem autem etiam apud veteres Graecos usu venisse, inde concludas, quod duarum formarum versus glyconeï

— 5 — 0 — 0 — 0 — 0 — 0 — 0 — 0 — 0 — 0 —

altera, ut quae assurgentem vocem melius adiuvet, fere in exordio stropharum, priore in mediis et ultimis periodis utebantur, cuius rei cum innumera documenta afferri possint, unum carmen Pindari Nem. II laudo. Praeterea hoc quoque accidit, ut cum protypi carminis alios alii praecipuos accentus esse ducerent, harum discrepantium opinionum notae in similibus (προσομοίαις) tropariis expressae sint. Sic versiculi celeberrimi Ὀλὴν ἀποθέμενοι (vide p. 76) alii praeter quintam syllabam primam quoque numquam non acuebant, alii, cum in quintae syllabae accentu solo legem modorum positam esse sensissent, secundae quam primae syllabae secundas partes tribuere malebant, id quod ex primis versiculis duorum similium carminum clarius elucebit:

στιχ. ζ'. ὀλὴν ἀποθέμενοι.

ὀλως ἀγαπήσασα.

παίδων ἑστερήθητε.

στιχ. ε'. ὁ πλάτης μου κύριος.

στολὴν θεοῦφαντον.

παράδεισε πάντιμε.

et simile quiddam in tertio colo eiusdem carminis factum est:

στιχ. β'. καὶ τῷ θεῷ πνεύματι. στιχ. ε'. τοῦ πνεύματος ὄργανα.
 τοῦ ἁγίου πνεύματος. πῦρος κατεφρόνησας.
 καὶ θυμὸν κινήσαντες. ὄνυξι Ξεόμενοι.

Sed hae discrepantiae versuum sibi respondentium leviusculae sunt et ex modorum variationibus facilem explicatum habent. Multo gravius illud est, quod etiam numero syllabarum sat multi versus sibi respondentes differunt, cuius rei supra iam mentionem inieci. Atque longe plurimae quidem discrepantiae ad clausulas versuum pertinent, et cum protractis modis clausularum cohaerent. Inprimis pes creticus, ut metrica nomina ad rhythmica carmina transferam, tam saepe cum choriambico commutatus invenitur, ut pauca exempla afferre satis esse ducamus:

Καθ. IV, 1: ταχὺ προκατάλαβε | πρὶν δουλωθῆναι ἡμᾶς.
 τὰ ρεῖθρα ἡγίαςας | τὰ Ἰορδάνεια.

Καθ. IV, 6: μόνε φιλάνθρωπος.
 ῥύσαι ἡμᾶς πειρασμῶν.

Προσομ. II, 1: τῶν οὐρανίων ταγμάτων | τὸ ἀγαλλίαμα.
 ἢ θεοκίνητος λύρα | τῶν οὐρανίων ψδῶν.

Roman. vv. 6, 47: καὶ διδάσκων, φησὶν, | οὗτος μέγας ἐστίν.

καὶ μικρὸν ὡς δειλοῖς | αἰνιττόμενος. conf. vv. 11, 19,
 Theophan. I, γ', 4: ἡ τῶν ἐθνῶν ἐλπίς ὁ Χριστός. [22, 24.
 τὸ πνεῦμα δὲ τὸ ἅγιον. conf. ε', 4. ε', 6. ζ', 3. η', 2, 3.

Ioannes VII, ζ', 3: ἀλλὰ πῦρος ἀπειλήν | ἀνδρείως πατήσαντες.
 τὴν μνήμην ἐβόντες | πρεσβύται καὶ ἄρχοντες.

Cosm. XIII, α', 3: ὑπὸ γῆν ἔκρουσαν | τῶν σεσωσμένων οἱ παῖδες.
 ἐν κατωτάτοις τῆς γῆς | ἀπὸ γὰρ σου οὐκ ἐκρύβη.

Cognata huic discrepantiae altera est, qua hos pedes - - - - et - - - - in clausulis commutaverunt; sed ut illius creberrima, sic huius paucissima exempla sunt, velut

Καθ. VII, 1: τὸ προταχθὲν μυστικῶς.
 ὁ ἐπὶ θρόνου Χερουβὶμ.

Ioan. VI, α', 1: τῷ σωτήρι θεῷ | τῷ ἐν θαλάσῃ λαόν.
 Ἄκουσμεν πάντες λαοὶ | τῷ ἐπὶ ὕμων Χερουβὶμ.

Andr. I, α', 3: θεὸς τοῦ πατρὸς μου | καὶ ὑψῶσα αὐτόν.
 τῇ νῦν θρηνησῖα | ἀλλ' ὡς εὐπλαγχνός μοι δός.

Plus offensionis commutatio pedis spondaici cum cretico in clausulis versuum habere videtur, et erat, cum coniecturis huius discrepantiae exempla remove tentarem. Sed cum protracta spondaicae clausulae modulatione haec quoque commutatio excusari videatur et simillimae licentiae exempla in latinis sequentiis crebro occurrant (conf. K. Bartsch Die latein. Sequenzen des Mittelalters S. 41 f.), non iam versus tentare conabor, quales sunt

Καθ. VI, 3, 10: ἐν τῇ ἀσπόρῳ συλλήψει σου, | θεοτόκε.
 τὸν διὰ λόγου τὰ πέρατα | συστησάμενον.

Ioan. IV, η', 1: αὕτη ἡ κλητὴ καὶ ἁγία ἡμέρα.
δεῦτε τοῦ καινοῦ τῆς ἀμπέλου γεννήματος.

Ioan. V, γ', 2: τῶν ἐντολῶν σου.
ὁ ἀπερίγραπτος.

Cosm. V, θ', 1: ὁ τόκος σου ἄφθορος ἐδείχθη.
καινὰ κατιδόντες καὶ παράδοξα.

Denique ad clausulae licentias hos quoque pedes — — — et — — — com-
mutatos rettulerim, ut

Καθ. VI, 3: ἐν τῇ ἀσπόρῳ συλλήψει σου | θεοτόκε.
καὶ πῶς γὰρ τοῦτον οὐκ ἔμελλον | φρίζαι καὶ δῦναι.

Ioan. V, α', 1: ἄζωμεν πάντες λαοὶ | τῷ ἐκ πικρᾶς δουλείας.
ἡ βασιλεὺς τῶν ὠρῶν | τῇ λαμπροφύρῳ ἡμέρᾳ.

Cosm. V, θ', 4: ἐπὶ γῆς καὶ ἀνθρώποις συναναστράφη.
καὶ βραχίων, δεξιὰ ὑφίστου, θένος.

Quidquid licentiae hucusque comprobavi, cum prolixitate modorum clausularum ita cohaeret, ut cum in aliis tropariis una syllaba cum duplici vocis flexu pronuntianda esset, in aliis duo illi soni in duas syllabas dispartirentur. Simili autem licentia veteres quoque poetas graecos usos esse certis numerorum indiciis concludi potest. Neque enim casu aut temere factum est, ut in dochmiacis periodis pro pede cretico ultimi dochmii molossus ponerent, ut Aesch. Choeph. 935, Eur. Ion 678, Orest. 1490:

ἔμολε μὲν δῖκα | Πριαμίδαϊς χρόνῳ | βαρύδικος ποινά.
ὄταν ἐμὰ τύραν|νον εὐπαιδῖαν | πόσιν ἔχοντ' εἰδῆ.
ἔμολε δ' ἄ τάλαιν' | Ἐρμιόνα δόμουσ | ἐπὶ φόνῳ χαμαι|πετεῖ ματρὸς,
ἄ | νιν ἔτεκεν τλάμων.

Nam cum modorum varietatem syllabarum quantitate exprimere studerent nec tamen longius ab recepta pedis dochmiaci forma recedere auderent, protractam clausulae modulationem lenissimo indicio syllabae ancipitis — — — indicaverunt. Quamquam prolixas clausularum modulationes latius apud veteres poetas patuisse et ad simpliciores versuum formas variandas plurimum valuisse mihi persuasum est; sed hanc quidem rem ea, qua par est, diligentia persequi non huius loci esse videtur.

Licentiae in fine versus admissae contraria est alia multo rarior, qua usi melodi aut anacrusi versus auxerunt aut modo ab iambico, modo ab anapaestico pede exorsi sunt. Sic Romanus in longa oda viginti quatuor stropharum quod octavo versui nunc decem, nunc undecim syllabas inclusit, hanc duplicem formam

. : :

82 σταυρῷ ἀλιεύειν διδάχθητι. 49 ἐγὼ μόνος τὸν κόσμον νενίκηκα.

ante oculos habuisse videtur, quo simili modo veteres poetas primo pede trimetri modo iambico, modo anapaestico usos esse constat. Confer praeterea Cosm. XI, ζ', 4; Προκομ. VIII, δ', 1.

Denique ne media quidem pars versus ea licentia prorsus caret, ut anapaestus iambi, vel dactylus trochaei locum obtineat, velut

Προσομ. II, 3: ἀχαντε παρθένε | κῶσον ἡμᾶς.

φύλακα καὶ ῥύστην | ὕμνοῦμεν πιστῶς.

Ioan. VI, α', 1: τῷ σωτῆρι θεῷ.

ἄσσωμεν πάντες λαοί.

Theophanes I, η', 1: ἀκουε κόρη παρθένε ἀγνή.

νόμος οὗτος θεόθεν βροτοῖς.

And. I, ς', 3: καὶ ἀνήγαγεν ἐκ φθορᾶς | τὴν ζωὴν μου.

ἵνα μὴ τὸ χάσμα τῆς γῆς | εὐσκαλύψῃ.

Sed rara sunt huius licentiae exempla nec scio an librariorum errori debeantur, praesertim cum ne modis quidem satis excusationis habeant. Negligentia vero melodorum factum est, ut hic illic versus toto pede abundet, ut

Cosm. I, α', 5: Φαραῶ τοῖς ἄρμασιν | κροτήσας ἦνωσεν.

κατελύθη φρύαγμα, | ἀπάτη ἀνετράπη δέ.

Cosm. IV, η', 3: τῇ φλογὶ δὲ μὴ λωβηθέντες.

πρὸ προσώπου τοῦ θείου.

Cosm. V, α', 4: δυσμενεῖς δρώντες ἐν αὐτῷ ὑποβρυχίους.

ἐπιγνώσασθε φωτὶ, ὡς ἐξαετράπτω ἀπροσίτω.

Ioan. VIII, ζ', 5: ἐν τῇ γαστρί σου ὀλόκληρον, δι' ἧς ἡμῖν ἔξανέτειλεν.

διὰ σταυροῦ γὰρ ἦρθη ὁ δίκαιος καὶ κραταιὰ χεὶρὶ συν-
conf. Ioan. IV, η', 1; VI, α', 4; Theoph. I, θ', 1. [ανέστησας.

Sed in his omnibus locis ne subtiles rationes musicas scruteris, poeta grata quadam neglegentia severitatem legis violasse videtur, qua in re hoc mirum accidit, quod in latinis sequentiis similiter totos pedes contra numerorum regulam interpositos Bartschius l. l. indagavit.

DE STROPHARUM COMPOSITIONE.

Pluribus ex versibus coniunctis strophae sive, ut byzantino nomine utar, troparia efficiuntur. Veterum Graecorum strophae aut paribus aut disparibus versibus constabant, sed longe plures disparum versuum erant, siquidem pares versus in epicis poematis et diverbiis (ἐν ποιήμασι κατὰ στίχον) continuare, dispares in lyricis carminibus stropharum periodis includere consueverant. Christiani autem melodi ita in duas partes discesserunt, ut latini et syri fere ex paribus, graeci ex disparibus colis versibusque strophas componerent. Nam praeter Anacreontea, quae, cum veteris ludicrae poesis formam imitentur, ex dignitate carminum ecclesiasticorum excludebantur, unum tantum carmen graecum novi, cuius strophae ex paribus colis constant, megalynaria dico die festo τῆς ἀπαντῆς Χριστοῦ (2. Febr. vide p. 84) cantata:

Ἀκατάληπτόν ἐστιν

τὸ τελούμενον ἐν σοὶ

καὶ ἀγγέλοις καὶ βροτοῖς,

μητροπάρθενε ἀγνή.

Ἄγκαλιζέται χερσίν

ὁ πρεσβύτες Κυμείων

τὸν τοῦ νόμου ποιητὴν

καὶ δεσπότην τοῦ παντός.

Huius enim carminis strophis ex quatuor trochaicis dimetris catalecticis compositis cum hymnis latinis summa similitudo est, nulla cum byzantinis carminibus, quo aegrius ferimus neque auctorem carminis memoriae proditum esse, neque quo tempore scriptum sit liquere. Canonum autem iambicorum Ioannis Damasceni strophae et ipsae ex paribus versibus constare videntur; nam singulae strophae, si syllabarum quantitatem spectamus, ex quinque trimetris iambicis constant, quorum quintus quasi epodi vice fungitur strophae et antistrophae, ex binis versibus illis quidem compositis, subiuncti; sed ne species artificiosae compositionis metricae te fallat, canonum illorum cantus accentibus verborum ita aptatus est, ut ex dissimillimis versibus singulae strophae constant, quod quo luculentius appareat, secundi canonis iambici primae strophae rhythmicum schema metricis notis expressum hic apponam:

- - - - - | - - - - -
 - - - - - | - - - - -
 - - - - - | - - - - -
 - - - - - | - - - - -
 - - - - - | - - - - -

Στείβει θαλάσσης | κυματούμενον κάλον,
 ἠπειρον αὐθις | Ἰσραὴλ δεδειγμένον·
 μέλας δὲ πόντος | τριτάτας Αἰγυπτίων
 ἔκρυσεν ἄρδην | ὕδατόστρωτος τάφος
 ῥώμη κραταίῃ | δεξιᾶς τοῦ δεσπότου.

Quid? quod hoc quoque paene singulare et proprium horum canonum iambicorum est, quod singuli versus ex pari numero syllabarum constant; ple-
 rorumque enim tropariorum versus non modo numeris modisque, sed etiam
 magnitudine dispares sunt, neque plura quam duo carmina ex hac parte
 iambicis illis canonibus comparanda novi, Sergii troparium Τῆ ὑπερμάχῳ
 στρατηγῷ (vide p. 140) ex sex versibus compositum, qui cum versus septe-
 narii iambici speciem imitentur, modo tredecim, modo quatuordecim syllabis
 constant, et Constantini Porphyrogenetae Ἐξαποστειλάρια p. 110 sqq., quo-
 rum ex septenis versibus quini (1. 2. 3. 4. 7) trochaici tetrametri catalectici
 sive quindecim syllabarum magnitudinem habent, bini reliqui (5. 6) coniuncti
 totidem syllabarum sunt.

Denique ne rhythmici quidem genere cola atque versus singulorum tro-
 pariorum ita inter se concinunt, ut iisdem numeris sive dactylicis sive iam-
 bicis sive logaoedicis vox cantoris ab initio usque ad finem decurrat. Nulla
 igitur carmina byzantina exstant, quae veterum Graecorum *κουστημάτων* ἐξ
 ὁμοίων similia sint; quamquam hoc nonnumquam factum videmus, ut unum
 quoddam rhythmici genus praevaleat et strophae certam quandam notam rhyth-
 micam imprimat. Sic in Anastasii carmine a Pitra Iur. eccl. graeci hist.
 II, 286 edito quatuor primi et duo extremi versus anapaesticos numeros prae
 se ferunt:

Ἰδοὺ νῦν, ἀδελφοὶ, ἠσυχάσατε,	υ υ υ υ υ υ υ υ υ υ
τῷ κειμένῳ λοιπὸν μὴ ὀχλήσατε,	υ υ υ υ υ υ υ υ υ υ
ἡρεμήσατε, θόρυβον*) λύσατε,	υ υ υ υ υ υ υ υ υ υ
καὶ τὸ μέγα μυστήριον βλέπετε,	υ υ υ υ υ υ υ υ υ υ
φοβερᾶ ὥρᾳ σιωπήσατε,	υ υ υ υ υ υ υ υ υ υ (?)
ἵνα μετ' εἰρήνης	υ υ υ υ υ υ
ἡ ψυχὴ ἐξέλθῃ,	υ υ υ υ υ υ
εἰς ἀγῶνα γὰρ μέγαν συνέρχεται,	υ υ υ υ υ υ υ υ υ υ
καὶ φόβῳ πολλῷ δυωπηὶ τὸν Χριστόν.	υυ υ υ υ υ υ υ υ υ

Prosodiaei vero sive dactylici versus anacrusi aucti plerique versus egregiae primae odae septimi canonis Ioannis Damasceni sunt:

υ υ υ υ υ υ υ υ υ υ		υ υ υ υ υ υ υ υ υ υ
υ υ υ υ υ υ υ υ υ υ		υ υ υ υ υ υ υ υ υ υ
υ υ υ υ υ υ υ υ υ υ		υ υ υ υ υ υ υ υ υ υ
υ υ υ υ υ υ υ υ υ υ		υ υ υ υ υ υ υ υ υ υ

Ἀνοίξω τὸ στόμα μου | καὶ πληρωθήσεται πνεύματος,
καὶ λόγον ἐρεύξομαι | τῇ βασιλίδι μητρὶ
καὶ ὀφθήσομαι | φαιδρῶς πανηγυρίζων,
καὶ ἄσω γηθόμενος | ταύτης τὰ θαύματα.

Iambica autem dicas aposticha p. 84:

Λυθέντες τῶν δεσμῶν	υ υ υ υ υ υ
τῆς πάλαι καταδίκης,	υ υ υ υ υ υ υ υ
πιστοὶ σταυροῦ τῷ ξύλῳ	υ υ υ υ υ υ υ υ
τὸν ἐν αὐτῷ παγέντα	υ υ υ υ υ υ υ υ
Χριστόν δοξολογῶμεν.	υ υ υ υ υ υ υ υ υ υ

Iambici cum trochaicis versibus consociati sunt in Theodori στιχ. p. 83:

Τὴν μνήμην ἐκτελοῦντες τῶν μαρτύρων	υ υ υ υ υ υ υ υ υ υ
κυρίῳ ἀναπέμψωμεν τοὺς ὕμνους	υ υ υ υ υ υ υ υ υ υ
σήμερον ἐνθέως εὐφραϊνόμενοι.	υ υ υ υ υ υ υ υ υ υ

et in inverso ordine in ἐγκωμίοις magni sabbati (Τριψδ. 405):

Δεῦρο πᾶσα κτίσις	υ υ υ υ υ υ
ὑμνους ἐξοδίους	υ υ υ υ υ υ
προσοίσομεν τῷ κτίστῃ.	υ υ υ υ υ υ υ υ

et in pusillo tropario Τριψδ. p. 233:

Τὸν σταυρόν σου προσκυνοῦμεν, δέσποτα,	υ υ υ υ υ υ υ υ υ υ
καὶ τὴν ἀγίαν σου ἀνάστασιν δοξάζομεν.	υ υ υ υ υ υ υ υ υ υ

Hoc quoque nonnumquam factum est, ut iambici vel trochaici versiculi loga-oedica clausula claudantur, ut in apolytikio II p. 88:

*) θορύβου Pitra; idem falso ἡ ψυχὴ ἐξέλθῃ post εἰς ἀγῶνα γὰρ μέγαν συνέρχεται posuit, aliaque numerorum legibus non perspectis temere mutavit.

Ὁ εὐσχήμων Ἰωσήφ	— — — — —
ἀπὸ τοῦ ξύλου καθελὼν	— — — — —
τὸ ἄχραντόν σου σῶμα	— — — — —
κινδόνι καθαρῶ	— — — — —
εἰλήσας καὶ ἀρώμασι	— — — — —
ἐν μνήματι καινῷ	— — — — —
κηδεύσας ἀπέθετο.	— — — — —

et in tropario Paschatis p. 88:

Χριστὸς ἀνέστη ἐκ νεκρῶν	— — — — —
θανάτῳ θάνατον πατήσας	— — — — —
καὶ τοῖς ἐν τοῖς μνήμασι	— — — — —
ζῶην χαρισάμενος.	— — — — —

Plerumque autem ne haec quidem aequabilitas numerorum servata est, sed ut in versibus iambici pedes cum anapaesticis, trochaici cum dactylicis fere coniuncti sunt, sic etiam pleraeque strophae ex colis versibusque varii rhythmī promiscue positīs constant. Eadem igitur varietas numerorum, quae strophis veterum poetarum lyricorum et scenicorum, byzantinis quoque tropariis est. Quod autem nostra memoria viri docti stropharum veterum partes, quamvis dissimiles esse videantur, tamen ad symmetriae leges syllabis artificiose protractis et intervallis interpositis revocabant, id modis byzantinorum tropariorum, qui cum et codicum et cantorum fide servati sint, ista artificia non admittunt, parum probatur. Plurima enim troparia, praesertim principum melodorum Ioannis Damasceni et Cosmae Hierosolymitani ita composita sunt, ut frustra eorum cola aequabilitatis cuiusdam legibus includere coneris. Sola antiquissima carmina perspicuam quandam symmetriam prae se ferunt, quam insignibus aliquot exemplis iam illustrabo:

Ἐξαποτειλάριον in Pentec. p. 4:

Καρκὶ ὑπνώσας ὡς θνητὸς	— — — — — a
ὁ βασιλεὺς καὶ κύριος	— — — — — a
τρίημερος ἐξανέστης,	— — — — — b
Ἄδὰμ ἐγείρας ἐκ φθορᾶς	— — — — — a
καὶ καταργήσας θάνατον.	— — — — — a

Πάσχα τῆς ἀφθαρσίας, | τοῦ κόσμου σωτήριον. — — — — — | — — — — — c

Κάθισμα I p. 54:

— — — — — — — — — — a
— — — — — — — — — — a
— — — — — — — — — — c
— — — — — — — — — — b
— — — — — — — — — — b
— — — — — — — — — — d

Τὸν ἴσον
νεκροὺς
εὐγενέστερον
εἰς δούλους
εἰς προστάτας
καὶ μόνον

Κωνσταντῖνον Γ' (1118)

[Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page]

end

radieses

amm.
ndes stolze
Herrscher-

dem Heiland
Christ.

Τὴν ὠραιότητα | τῆς παρθενίας σου
καὶ τὸ ὑπέρλαμπρον | τὸ τῆς ἀγνείας σου
ὁ Γαβριὴλ καταπλαγεὶς | ἐβόα σοι, θεοτόκε·
ποῖόν σοι ἐγκώμιον | προσαγάγω ἐπάξιον;
τί δὲ ὀνομάσω σε; | ἀπορῶ καὶ ἐξίσταμαι·
διὸ, ὡς πρόσετάγην, βοῶ σοι· | χαῖρε ἡ κεχαριτωμένη.

Κάθισμα VII p. 61:

— — — — — | — — — — — a
— — — — — | — — — — — a
— — — — — | — — — — — c
— — — — — | — — — — — b
— — — — — | — — — — — d
— — — — — | — — — — — d
— — — — — | — — — — — e

Τὸ προσταθὲν μυστικῶς | λαβὼν ἐν γνώσει
ἐν τῇ κληνῇ τοῦ Ἰωσήφ | σπουδῇ ἐπέστη
ὁ ἀσώματος λέγων | τῇ ἀπειρογάμῳ·
ὁ κλίνας τῇ καταβάσει | τοὺς οὐρανοὺς
χωρεῖται ἀναλλοιώτως | ὄλος ἐν σοί,
ὄν καὶ βλέπων ἐν μήτρᾳ σου | λαβόντα δούλου μορφήν
ἐξίσταμαι κραυγάζων σοι· | χαῖρε, νύμφη ἀνύμφευτε.

Κάθισμα III p. 57:

Θείας πίστεως | ὁμολογία — — — — — | — — — — — a
ἄλλον Παῦλον σὲ | ἡ ἐκκλησία — — — — — | — — — — — a
Ζηλωτὴν ἐν ἱερεῦσιν ἀνέδειξε· — — — — — | — — — — — c
συνεκβοᾷ σοι καὶ Ἄβελ πρὸς κύριον — — — — — | — — — — — b
καὶ Ζαχαρίου τὸ αἷμα τὸ δίκαιον· — — — — — | — — — — — b
πάτερ δειε, | Χριστὸν τὸν θεὸν ἰκέτευε — — — — — | — — — — — d
δωρήσασθαι ἡμῖν τὸ μέγα ἔλεος. — — — — — | — — — — — e

Τροπάριον apud Pitram Hymnogr. p. XXXIV:

Ἐβόησε — — — — —
προτυπῶν τὴν ταφήν τὴν τριήμερον — — — — —
ὁ προφήτης — — — — —
Ἰωνᾶς ἐν τῷ κήτει δεόμενος· — — — — —
ἐκ φθορᾶς με ῥύσαι,
Ἰησοῦ βασιλεῦ τῶν δυνάμεων. — — — — —

Praeterea in iis quoque hirmis et tropariis, quorum membra, quamvis numerose sese excipiant, tamen ad certas proportionis regulas revocari nequeunt, saepe duo versus vel periodi similitudine et numerorum et sententiarum sibi respondent, velut

Ῥωμανοῦ κοντάκιον p. 90:

— · — · — · — · — · — | — · — · — · — · — · —
 — · — · — · — · — · — | — · — · — · — · — · —

Ἡ παρθένος σήμερον | τὸν ὑπερούσιον τίκτει,
 καὶ ἡ γῆ τὸ σπήλαιον | τῷ ἀπροσίτῳ προσάγει.

Ἀπολυτίκιον II p. 88:

Οἱ τῶν ἀποστόλων πρωτόθρονοι · — · — · — · — · —
 καὶ τῆς οἰκουμένης διδάσκαλοι. · — · — · — · — · —

Κάθισμα VIII p. 62:

— · — · — · — · — · — | — · — · — · — · —
 — · — · — · — · — · — | — · — · — · — · —

καὶ ἐν ἀγκάλαις ἔσχεις | τὸν πάντα συνέχοντα,
 τὸν τροφοδότην πάντων | καὶ πλάστην καὶ κύριον.

Κάθισμα VI p. 60:

βάτον ἐν πυρὶ ἀκατάφλεκτον, · — · — · — · — · —
 ῥάβδον Ἀαρῶν τὴν βλαστήσαναν. · — · — · — · — · —

Προσόμοια VII p. 72:

Ἵτε τὸ ἐπίγειον | σκότος ἡμαύρωσε · — · — · — · — | — · — · — · —
 τοὺς ὀφθαλμοὺς σου τοῦ σώματος,
 τῆς ἀσεβείας · — · — · —
 δημοσιεῖον | τὴν κευθρωπότητα, · — · — · — | — · — · —
 τότε τὸ οὐράνιον | φῶς περιήστραψε
 τῆς διανοίας τὰ ὄμματα,
 τῆς εὐσεβείας · — · — · —
 ἀνακαλύπτει | τὴν ὠραιότητα. · — · — · — | — · — · —

Troparium in Triod. p. 356:

· — · — · — · — | — · — · — · —
 · — · — · — · — | — · — · — · —

Μακάριος ὁ δοῦλος, | ὃν εὐρήσει γρηγοροῦντα,
 ἀνάξιος δὲ πάλιν, | ὃν εὐρήσει ῥαθυμοῦντα.

Atque hæc quidem similitudo versuum non tam de graeco fonte, quam de hebraicorum canticorum parallelismo, quem dicunt, derivanda esse videtur. In fine vero huius libri, ut quæ de arte byzantinorum melodorum commentatus sum, meo exemplo comprobem, aliquot carmina in theodiscam linguam numeris graeci exemplaris servatis conversa proponam, quæ si cui recitata minus numerose cadere videntur, cantata nescio an magis placeant.

Lied auf die Märtyrer von Nikopolis (S. 63).

Gepriesene Glaubenszeugen, euch
 nimmer birgt der Erde Schooss;
 beim Vater droben ist euer Sitz,
 es öffnen zum Empfang
 sich des Himmels Pforten;
 in des Paradieses Glanz
 genießt die Frucht vom Baume des Le-
 bens ihr;
 von Christus dort erlehrt,
 dass uns Erdenpilgern werd zu Theil
 Seelenfrieden und der Gnade Heil.

Gepriesene Glaubenszeugen, ihr
 von der Steine Wucht erdrückt
 bekanntet Christus den Felsen laut,
 den unzerbrechlichen.
 Mit des Sieges Kränzen
 durch die Huld des Herrn geschmückt,
 nun jubelt ihr im Chor der Engel dort;
 mit ihnen fleht zumal,
 dass uns Erdenpilgern werd zu Theil
 Seelenfrieden und der Gnade Heil.

Des Glaubens gekrönte Zeugen, ihr
 in des Kerkers dunkler Nacht
 bleibt treue Wächter für Gottes Wort;
 vom heissen Durst gequält
 fandet ihr Erquickung
 in dem Thau dem göttlichen,
 der euch die Seele labte im Jammerthal;
 von Christus drum erlehrt,
 dass uns Erdenpilgern werd zu Theil
 Seelenfrieden und der Gnade Heil.

Ihr Zeugen des Glaubens, unbertückt
 suchtet ihr des Lebens Born,
 der stets und immer von neuem quillt;
 den ungerechten Tod
 durch den Spruch der Freyler
 ihr ertruget unverzagt;
 und jubelt froh jetzt mit der Bekenner
 Schaar;
 allsammt erlehrt vom Herrn,
 dass uns Erdenpilgern werd zu Theil
 Seelenfrieden und der Gnade Heil.

Lied auf Charfreitag (S. 67).

Als du in das neugebaute Grab
 warst zu unser aller Erlösung
 gelegt, o Heiland des Alls,
 und der Hades nah'n dich sah,
 erschrack er und erblich:
 es zerbrechen die Siegel all,
 es bersten die Steine,
 alte Gräber thun sich auf,
 und Todte auferstehen.
 Adam da in Dankesgefühl
 rief mit lautfrolockender Stimme:
 stets gepriesen sei dein Tod, du Menschen-
 freund!

Als Arimatheas deinen Leib
 nahm herab vom Stamme des Kreuzes,
 des Lebens ewigen Quell,
 hüllt er dich in Linnen ein,
 und salbt mit Myrrhen dich.
 Mit den Lippen da wollte er
 im heissen Verlangen
 küssen deinen hehren Leib,

den unvergänglichen.
 Da erfasst von heiligem Schauer
 rief er mit frohlockender Stimme:
 stets gepriesen sei dein Tod, o Menschen-
 freund!

Als sie legten deinen hohen Leib
 in des Grabes düstere Enge,
 und rings umschlossen du lagst,
 du der unermesslich
 und ohne Schranke ist,
 da erbrachst du des Hades Reich,
 allmächtiger Heiland!
 ganz entleertest du sein Haus
 und stürzttest seine Macht.
 Seit der Zeit ertönt am Sabbat
 allwärts in der Christengemeinde
 deines Ruhmes Preis im hohen Lobgesang.

Als die Engel von da oben sahen,
 wie dich ruchlos höhnte und schmähete
 der Sünder gottlose Schaar,

staunten sie die Langmuth an,
mit der den Schimpf du trugest,
und im Unmuth aufwallten sie,
dass frevelnde Hände,
die durchstochen deinen Leib,

das Grab versiegelten.
Doch ob der Menschen Erlösung
riefen sie mit jubelnder Stimme:
stets gepriesen sei dein Tod, o Menschen-
freund.

Auf den Märtyrer Georgios (S. 70).

Als den Helden der Märtyrer,
ehrenreicher Georgios,
preisen wir dich allzumal,
heut an deinem Fest.
Siegreich ja hast du den Lauf vollbracht,
den Glauben bewahret treu.
Drum des Sieges Ehrenkranz
ward zum Lohne dir dort zu Theil;
fleh zu Christus jetzt,
dass von Leiden und Noth erlöset werden
alle, die in reinem Glauben
heute gedenken in Ehren dein.

Wie ein Löwe mit kühnem Muth
fest du schrittest zum Glaubenskampf,
ohne Zaudern, stark bewehrt
mit des Glaubens Schild.
Nicht in den Kämpfen du achtetest
des Leibes Vergänglichkeit;

weise warst du nur bedacht
auf das ewige Seelenheil.
In der Feuergluth
von unsäglichen Peinen ward geläutert
deine Seele, gleich dem Golde
siebenfach, hehrer Georgios!

Wie der Heiland, ruhmreicher Held,
gingst nach freiem Entschlusse du
in den Tod und listest gleich
unserm Jesu Christ.
Drum du auch thronest im Himmelreich
im Glanze des Lichtes gleich ihm,
mit des Blutes Purpurkleid
und dem Scepter des Thatenruhms
königlich geschmückt.
Auf dem Haupte des Sieges Krone tragend
glänzt du grosser Glaubenszeuge
ewige Zeiten, Georgios!

Auf Kreuzerhöhung (S. 81).

O der übergrossen Wunderthat,
das lebenspendende Holz,
der vielheilige Kreuzesstamm
steht aufgerichtet hoch
uns zum Heile und Segen heut.
Alle Geschöpfe in Andacht beugen sich,
alle Dämonen in Furcht erbeben bleich;
o welch ein Gnadenborn
ist geschenkt den Menschen all!
durch seine Kraft
rette unser Seelenheil erbarmungsvoll,
o Herr!

O der übergrossen Wunderthat!
das Kreuz zeigt heute sich uns,
das den höchsten des Weltenalls,
das des Segens Inbegriff
ausgespannt an dem Querholz trägt.
Es hat vom Tode die Menschen erlöset,
es hat zerstöret des Hades Allgewalt;

o hehres Wunderholz,
alle die verehren dich
und Jesu Christ,
werden einst beglückt mit des Paradieses
Lust.

O der übergrossen Wunderthat!
gleich ist an Grösse das Kreuz
dem unendlichen Himmelsraum,
da von seiner Gnade Kraft
wird geheiligt der Menschen Stamm.
In ihm zerbricht sich des Feindes stolze
Macht,
in ihm sich festigt des Königs Herrscher-
stab.

O Himmelsleiter du,
deine Sprossen führen uns
aufwärts zum Herrn,
wenn wir singen liederfroh dem Heiland
Jesu Christ.

Osternlied (S. 221).

Erglänze, erglänze,
 du neues Hierusalem!
 Denn die Sonne des Herrn
 ist erstrahlt ob deinem Haupt.
 Tanze, Sion, und frohlocke dem Herrn!
 Dich auch erfreu, reine Gottesmutter,
 der von den Todten erstandene Sohn.

O hehres, o liebes,
 o honigsüßes Wonnewort,
 das uns gab die Verheissung,
 dass du werdest unter uns

weilen, o Herr, bis zum Ende der Zeit;
 stets wird es sein unsrer Hoffnung Anker,
 den wir festhalten in Sturm und Noth.

O Ostern! o Christus!
 o neues, hehres Opferlamm,
 Gottes Allmacht und Weisheit
 ist in dir geoffenbart.
 Gib uns den Dienern
 noch höheren einst
 Antheil an dir, an dem abendlosen
 Tage des himmlischen neuen Reichs.

Heute ist der Herr erstanden,
 jubelt alle vereint!
 Heil uns, o Heiland! Heil uns!
 zum Leben hat von Grabes Nacht,
 von der Erd zum Himmelreich geleitet uns
 der Herr.

Drum lasst uns anstimmen jetzt
 das frohlockende Siegeslied!

Mit des Geistes reinen Sinnen
 werden heute wir schaun
 Christus, den Herrn der Welten,
 im unnahbaren Strahlenglanz

seiner Auferstehung, und die Worte seiner
 Huld
 vernehmend anstimmen laut
 das frohlockende Siegeslied.

Auf, ihr Himmel, lasst erklingen
 lauten Jubelgesang!
 Jauchzend stimm' ein die Erde,
 und was im weiten Weltenraum
 sichtbar ist und unsichtbar zieh' an das
 Festgewand;
 denn Christus erstanden ist
 zu dem Heile der Christenheit.

LIBER QUARTUS.

DE ARTE MUSICA BYZANTINA.

Saepe numero iam monuimus carmina ecclesiastica a melodis byzantinis facta esse, quae canerentur, non quae legerentur. Qua de causa cum in libro de sacra poesi byzantina ne modos quidem carminum artemve musicam neglegi par esse intellexissemus, hoc quoque munus, quamvis nostris viribus maius, subire ausi sumus. Neque hoc nisi rerum necessitate coactus feci; vereor enim, ne impudentiae crimine me haud immerito laceasant, quod ipse docendus alios docere conatus sim. Sed lineamenta tantum rei, lippis quoque oculis conspicua, adumbrabo; plura qui scire velit, eum ad libros modorum supra p. LXXII iam allatos delego et ad Philoxeni Λεξικὸν τῆς ἑλληνικῆς ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς et Chrysanthi, Margaritae, Philoxeni Θεωρητικὰ τῆς μουσικῆς.

Duplici de fonte musica ars christianorum orta esse videtur, de modis psalmorum et de arte atque disciplina Graecorum. Ut enim cantus ecclesiae christianae ex synagogis Iudaeorum profecta est, ita arte et praeceptis Graecorum perfecta et perpolita esse videtur. Sed cum graecarum cantilenarum modi tantum non omnes deperditi et Iudaeorum artis aenigmata magis quam documenta servata sint, difficillimum est dictu, quid christiana ars Graecis, quid Iudaeis accepta debeat, nec ex tantis tenebris alia, ut fieri solet, quam signa quaedam speciosa eminent. Atque toni (ἦχου) quidem notatio cuique carmini praemissa*) similis moris a Iudaeis in psalmis observati (vide Ewald Die poetischen Bücher des alten Testaments I, 172 ff.) nos commonefacit; sed ne huic rei iusto plus tribuamus, Byzantini octo tonis, novem vel decem modulationum generibus Iudaei utebantur, neque quidquam de vicissitudine inter utraque intercedente memoriae proditum est. Plura atque certiora indicia veteris artis Graecorum ad Christianos propagatae exstant. Neque enim solum in narratiuncula de Pambone abbate (v. p. XXIX) troparia graecae originis esse significantur (φθείρουσιν οἱ Χριστιανοὶ τὰς βίβλους τῶν ἁγίων εὐαγγελίων . . . γράφοντες τροπάρια καὶ ἑλληνικοὺς λόγους καὶ χυθῆσεται ὁ νοῦς εἰς τρόπους καὶ εἰς τοὺς λόγους τῶν Ἑλλήνων), sed etiam octo toni sive ἦχοι a byzantinis scriptoribus iisdem nominibus, quibus veteres Graeci suas harmonias vocabant, significabantur; conf. Westphal Metrik der Griechen (2. Aufl.) I, 310 f. Sed ne haec quidem res satis certa et explorata est; neque enim octo, sed septem modorum generibus veteres Graecos vulgo usos esse Bacchii p. 12 Meib. testimonio

*) Idem in cantilenis christianis Syrorum factum esse docet A. Hahn Bardesanes p. 32.

constat, et nomina illa Δωρίου, Λυδίου, Φρυγίου τρόπου Byzantini non a suis maioribus tradita accepisse, sed doctrinae speciem ut venditarent e Ptolemaei veterumque musicorum libris eruisse videntur. Quid? quod ipsum nomen ἤχων novum est nec a veteribus scriptoribus ad genera modorum, quae τρόπους vel εἶδη vocabant, significanda usurpatum fuit. Notis quoque aliis, quam veteres Graeci, ad modos literis mandandos utebantur; sed hoc ne mireris, veterum Graecorum notae musicae tam implicatae et tam difficiles et ad intellegendum et ad scribendum erant, ut novas et faciliores notas ne mutata quidem artis musicae disciplina sollertes homines commentos esse neutiquam veri dissimile sit.

Ut autem radices artis musicae byzantinae spissa caligine obiectae sunt, ita propagatio eius ad latinas gentes et ad occidentales partes Europae in aprico posita est. Una enim cum graecis carminibus, quae etiam in Gallia inclaruisset supra p. XXV docui, cantus quoque et musica institutio a Graecis ad Latinos translata sunt. Atque huius quidem rei apertissima testimonia octo tonorum, qui graecae et latinae ecclesiae communes erant, nomina praebent. Neque enim solum distinctio tonorum plagiorum (ἤχων πλαγίων) et authentorum (ἤχων αὐθεντῶν sive κυρίων) graecae originis est, sed etiam tonum primum latini magistri vulgo tonum protum dicebant, ut ne in re latino quidem nomine facile dicenda graecae stirpis vestigia relinquerent. Quo autem tempore haec disciplina octo tonorum exulta, quo ad Latinos perlata sit, in tanta testimoniorum penuria difficile ad disceptandum est. Hoc certum est octavo saeculo, quo Ioannes Damascenus carmina Octoechi secundum octo tonos disposuit, hanc disciplinam iam pervulgatam fuisse. Sed cum cathismata et troparia anonyma multo vetustiora esse videantur, nescio an iam Anthimi et Timoclis aetate, qui quinto saeculo tropariorum poetae floruisse feruntur, fundamenta huius artis iacta sint.

Graeci vero non solum musicam artem ecclesiasticam excoluerunt exultantque ad Latinos pertulerunt, sed etiam multo integriorem, quam Latini, conservaverunt, unde multa, quae in occidentalibus partibus Europae dudum oblivione obruta sunt, apud Graecos usque ad hunc diem perdurant. Sic neumaturn scriptura apud nos medio aevo ad finem vergente oblitterata et alia scribendi modos musicos ratione submota est; Graeci veteribus notis musicis, quae neumaticis cognatae sunt, etiam nunc vulgo utuntur. Latinas vero sequentias, graecis tropariis simillimas, postquam iam diu in ecclesia cantari desierunt, nostra memoria viri docti ex bibliothecarum tenebris denuo in lucem protraxerunt; graecis in ecclesiis vetera cathismata et troparia, quae sequentiis illis vel vetustiora sunt, iisdem modis, quibus ante plus quam mille annos, etiam hodie cantantur. Quae cum ita sint, cantus ecclesiae graecae multa singularia habet, ex remotissimis temporibus quasi hereditate accepta nec multum his temporibus variata, quae iam succincta oratione exponam.

Atque primum quidem vetustissimo more antiphonici cantus servato

usque ad hunc diem apud Graecos institutum est, ut omnia carmina ecclesiastica a duobus choris per vices cantentur; quodsi carmen una stropha constat, eadem stropha primum a dextro, deinde a sinistro choro cantatur. Uterque autem chorus ex uno praecentore et quatuor vel quinque pueris constat; dextri chori praecentor πρωτοψάλτης, sinistri λαμπαδάριος dicitur; utrique in maioribus ecclesiis singuli apparitores, qui δομεστικοί audiunt, additi sunt. Ita autem inter praecentorem et pueros cantus partitus est, ut, dum praecentor vocem modulate flectit, pueri sonum principalem usque retinent, qui cum ἴσον vocetur, ipsi ἰσοκρατοῦντες audiunt. Hac de causa omnibus melodiis in libris modulationum nota soni illius principalis praefixa est, multique sunt scriptores artium in vi et notione illius ἴσου definienda. Cantores autem antiquitus in excelso loco collocati erant, qui ἄμβων ab scriptoribus vocatur. Eius iam in concilii Laodicensis can. XVII mentio fit: Περὶ τοῦ μὴ δεῖν πλὴν τῶν κανονικῶν ψαλτῶν τῶν ἐπὶ τὸν ἄμβωνα ἀναβαινόντων καὶ ἀπὸ διφθέρας ψαλλόντων ἑτέρους τινὰς ψάλλειν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ; confer Sophronium Com. lit. apud Maii Spic. Rom. IV, p. 42: εἶτα οἱ ψάλλται ἀνέρχονται ἐν τῷ ἄμβωνι, ψάλλουσι δὲ 'τὸ δεῦτε ἀγαλλιασόμεθα τῷ κυρίῳ'· τοῦτῃ συμφωνοῦσι καὶ οἱ κάτω, δεικνύντες τὴν συμφωνίαν τῶν ἀγγέλων καὶ ἀνθρώπων· eundemque quarto decimo saeculo in cod. Vind. phil. n. 194 fol. 489 'ἀνέρχονται δὲ οἱ ψάλλται ἐπὶ ἄμβωνος καὶ ψάλλουσι τὰ ἀπολυτικά τῆς ἡμέρας' commemoratum inveni. Nunc hunc morem aboluisse accepimus.

Alterum signum veteris canendi moris in ecclesiis graecis servati hoc est, quod omnia carmina assa voce canunt. Atque hac quidem in re Christiani a more Iudaeorum, quos instrumentis musicis usos esse inter omnes constat, desciverunt. Nam patres ecclesiae quo magis animos hominum verbis atque sententiis carminum adverterent, fidium tiliarumque cantum omnesque aurium delicias removendas curaverunt. Cum hoc more assa voce canendi convenit, quod lyrae et tiliarum, totiens a Sapphone Pindaro Horatio commemoratarum, in carminibus byzantinis fere nusquam mentio fit; nam quod p. 65 Ioannes apostolus praedicatur 'ἄδει τερπνῶς, τὰ μὲν χεῖλη κινῶν ὡς νευράς, ὡς περ δὲ πληκτρον τὴν γλωτταν ἀνακινῶν' non ita interpretari licet, ut illud carmen ad lyram cantatum esse concludas. In latinis quoque ecclesiis instrumentorum usum sero increbuisse narrant, quo magis notatu dignum est, quod Monachus Sangallensis in Gestorum Karoli libro secundo (Monum. Germ. hist. II, 751) Germanos a legatis graecis organis uti didicisse refert: 'Cum igitur Graeci post matutinas laudes imperatori celebratas in octava die Theophaniae secreto in sua lingua deo psallerent et ille occultatus in proximo carminum dulcedine delectaretur, praecipit clericis suis, ut nihil ante gustarent, quam easdem antiphonas in latinum conversas ipsi praesentarent... Adduxerunt etiam iidem missi omne genus organorum et variarum rerum secum; quae cuncta accuratissime sunt in opus conversa et praecipue illud musicorum organum praestantissimum, quod doliis ex aere conflatis follibusque taurinis per fistulas aereas mire perflantibus rugitum

quidem tonitui boatu, garrulitatem vero lyrae vel cymbali dulcedine coaequabat'.

Cum autem organis Graeci carerent, certe in ecclesiis non uterentur, manuum variis motibus (χειρονομία) cantum dirigebant; quod munus ne imperatorem quidem Theophilum subire aspernatum esse Cedrenus p. 522 B refert. His manuum motibus quod altitudinem, depressionem, flexus vocis significabant, notae musicae, multo post illae quidem inventae, nomine χειρονομίασιν comprehendebantur; conf. Beiträge S. 61. Quin etiam formas notarum motus manuum imitari Chrysanthus Μέγα Θεωρητ. p. 91 sq. rectissime monet, velut περακτή manus quasi ad volatum levatae et κέντημα digiti tamquam ad pungendum porrecti similitudinem refert. Simillimo vero modo Indos quoque vocis flexus manibus digitisque significare et adiuvere familiaris meus Martinus Haug mecum communicavit.

Non minus veneranda simplicitas cantus ecclesiae graecae in eo conspicitur, quod usque ad hunc diem intra fines veteris imperii byzantini concentum plurium vocum sive polyphoniam spreverunt. Solis in ecclesiis Vindobonae, Odessae, Londinii, Tergestis auribus incolarum, polyphoniae tumori assuefactis, hoc dandum esse existimaverunt, ut a tenuitate unisoni cantus desciscerent. Eandem autem cantus simplicitatem in latina quoque ecclesia usque ad duodecimum saeculum viguisse nec etiam nunc prorsus abiectam esse inter omnes constat. Cum unisono cantu autem illud quoque cohaeret, quod puellarum mulierumque voces virorum cantui non admiscerentur. Quamquam in Therapeutarum coetibus unum chorum virorum, alterum mulierum fuisse Philo De vita contemp. p. 902 ed. Par. a. 1640 retulit; verum in canone XVII concilii Laodicensis modo laudato cantores, neque tamen cantrices commemorantur.

Cantorum modi ipsi antiquissimis temporibus simplicissimi fuisse videntur; sedulo enim caverunt, ne modorum dulcedine et varietate homines magis permulcerentur, quam rerum gravitate commoverentur. Neque deerant, qui omnes cantilenarum pellecebras a severitate et austeritate christianorum morum alienas esse opinarentur. Huius rei testimonia supra p. XXX Pambonis et Nili abbatum edicta attulimus, idem vero locupletissimus auctor S. Augustinus in Confess. X, 33 his verbis significavit: 'Interdum melos omne cantilenarum suavium, quibus Davidicum psalterium frequentatur, ab auribus meis removeri velim atque ipsius ecclesiae, tutiusque mihi videtur, quod de Alexandrino episcopo Athanasio saepe mihi dictum commemini, qui tam modico flexu vocis faciebat sonare lectorem psalmi, ut pronuntianti vicinior esset quam canenti.' Neque non concilio ecclesiastico a. 692 congregato can. LXXV provisum est, ut ne cantores pudoris et modestiae terminos egrederentur: τοὺς ἐπὶ τῷ ψάλλειν ἐν ταῖς ἐκκλησίαις παραγινόμενους βουλόμεθα μήτε βοαῖς ἀτάκτοις χρῆσθαι μήτε τι ἐπιλέγειν τῶν μὴ ἐν ἐκκλησίᾳ ἀρμόδιων τε καὶ οἰκείων. Hanc autem normam procul dubio summi melodi octavi saeculi, Ioannes Damascenus et Cosmas Hierosolymitanus secuti sunt, quo-

rum hirmi tam modicis flexibus vocis cantantur et accentibus sermonis adeo accommodati sunt, ut fere in clausulis solis liberiores motus melismatum admittant. Sed brevi post qui modulationum varietate et petulantia delectabantur, adeo auctoritate praevalere coeperunt, ut verba carminum ipsa prae strepitu modorum vix exaudiri intellegive possent. Hoc Zonaras, grammaticus et historicus duodecimi saeculi, in interpretatione canonis laudati his verbis testatur: κεκλασμένα μέλη καὶ μινυρίσματα καὶ ἡ περιττὴ τῶν μελωδιῶν ποικιλία εἰς ψῆδὰς ἐπιτροπομένη θυμηλικὰς καὶ εἰς ἄσματα πορνικὰ τὰ νῦν ἐν ψαλμωδίαις ἐπιτηδεύόμενα μάλιστα. Idem vero codicibus quarti decimi et quinti decimi saeculi confirmatur, qui protractis modulationibus et inficetis artificijs teretismatum (Triller) scatent.

Inde factum est, ut duo modorum genera distinguantur, alterum tenue et breve, χύμα sive σύντομον μέλος vocatum, alterum flexuosum et protractum, quod ab tarditate motus ἄργον μέλος dicebant. Neque solum aliae odae aliis modorum generibus utebantur, sed etiam pleraque carmina brevioribus eademque tardis modis instructa sunt. Cum autem breves illi modi a sermocinationis tenuitate parum differrent, canones et stichera, quorum modi plerique breves sunt, dici (λέγεσθαι) vulgo feruntur, et in Triod. p. 425 'τὸν αὐτὸν ἦχον ψάλλομεν ἐν ἐνὶ ἐκάστῳ τῶν ἐπομένων στίχων τοῦ ψαλμοῦ πα', λεγομένων παρὰ τοῦ ἀναγνώστου χύμα' cantus troparii et modulata lectio versuum psalmi contraria ponuntur. Vocabulo autem χύμα iam veteres Graeco similiter usos esse Aristides Quintilianus de mus. p. 32 ed. Meib. testatur: μέλος μὲν γὰρ νοεῖται κατ' αὐτὸ μὲν τοῖς διαγράμμασι καὶ ταῖς ἀτάκτοις μελωδίαις, μετὰ δὲ ῥυθμοῦ μόνου, ὡς ἐπὶ τῶν κρουμάτων καὶ κύλων, μετὰ δὲ λέξεως μόνης ἐπὶ τῶν καλουμένων κεχυμένων ἀσμάτων. Nam Byzantinorum quoque μέλη κατὰ χύμα λεγόμενα liberis rhythmis volebantur. Denique multis carminibus tertium genus modorum est, quod cum mediam viam inter brevem et lentam modulationem teneat, μικτὸν sive ἄργουσύντομον audit.

Aliis et obscurioribus rationibus saepe a byzantinis magistris artiumque scriptoribus μέλη στιχηρὰ, εἰρηολογικά, παπαδικὰ distinguuntur. Duo priora nomina facilem explicatum habent ex iis, quae de Sticherariis et Hirmologiis secundo libro p. LXXII disseruimus; παπαδικὰ μέλη, quae tardis et protractis adnumerantur, nec apertae originis sunt nec a magistris perspicue definiuntur. Chrysanthus enim, quem reliqui sequuntur, ne dicam expilant, in eo acquievit, ut diceret p. 179: παπαδικὸν μέλος εἶναι τοιοῦτον, οἷον εὑρίσκεται εἰς τὰ Κοινωνικὰ καὶ Χερουβικά, neque multum lucratur ex cod. Vind. phil. n. 194, in cuius fol. 161, quo loco carminis melodia finitur et inanium sonorum (Triller) longa series orditur, adnotatum legimus: τέλος τῆς παπαδικῆς τέχνης καὶ ἀρχὴ τῆς καλλοφωνίας. Hoc autem patet, tria haec melodiarum genera cum vicibus, quas ars musica Byzantinorum et octo tonorum discriminatio subiit, arctissime cohaerere. Alio enim sono στιχηρὰ, alio εἰρηολογικά, alio παπαδικὰ μέλη cuiusque toni claudi aliosque

aliorum sonos praecipuos (φθόγγους δεσπόζοντας) esse diligentissime magistri praecipiant. Sed haec enucleanda et cum historia progressuum artis musicae coniungenda aliis peritioribusque viris relinquo; ipse in eo acquiesco, ut viam aliis monstrasse videar.

DE GENERIBUS ET SCALIS MUSICAE BYZANTINAE.

Ut veteres scriptores musici tria genera musicae (τρία γένη μουσικῆς) esse statuerant, ita recentiores quoque magistri γένος διατονικόν, χρωματικόν, ἐναρμόνιον distinxerunt; sed praeter nomina nihil fere veteribus et byzantinis generibus musicae commune est, et ut in multis aliis partibus musicae disciplinae, sic in hac quoque re recentiores scriptores, quod veteribus nominibus suae artis discrimina notabant, speciem doctrinae ac eruditionis captasse et patriae decori consuluisse videntur. Tria igitur genera musicae ita inter se differunt, ut aliud alia scala utatur. Atque ut a primario genere diatonico exordiar, hanc eius scalam esse docent:

πα	βου	γα	δι	κε	ζω	ηη	πα
9	7	12	12	9	7	12	
Ε ς Β Α Λ Ζ Δ Ι Ο Χ Ξ Η Ν Α Ψ Ω Ε ς							

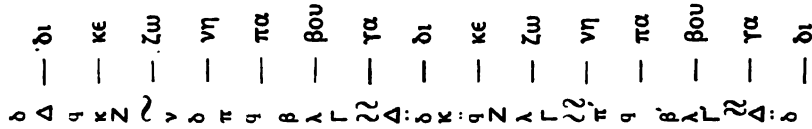
quae quidem scala sonos medios vocis humanae, sive nostrae scalae d — d complectitur. Hos sonos cum obscuris nominibus olim nominassent (conf. Chrysanthum l. l. p. 107), auctores novi systematis artis musicae Γρηγόριος πρωτοψάλτης, Χρύσανθος Προύρης, Χουρμούζιος χαρτοφύλαξ septem primis literis alphabeti ita appellarunt, ut vocalibus consonantem praefigerent, consonantibus vocalem subiungerent in hunc modum:

πα Βου Γα Δι κε Ζω ηη.

Atque his quidem nominibus nostra memoriae melodi et magistri vulgo utuntur. Manuel autem Bryennius, qui quarto decimo saeculo Harmonicorum libros tres doctius quam scitius conscripsit, cum doctrinae speciem affectaret, nominibus veteribus et Ptolemaei systemate pentekaidekachordi usus est. Neque auctor affectatae huius doctrinae ille exstitisse videtur, siquidem iam ante eum latini scriptores nominibus alieni systematis male intellecti praeccepta de arte musica magis obscuraverunt quam illustraverunt; confer Westphal *Metrik der Griechen* I, 269 et 310—320 et commentationem meam 'Ueber die Harmonik des Manuel Bryennius und das System der byzantinischen Musik' in *Beiträge* S. 35—60.

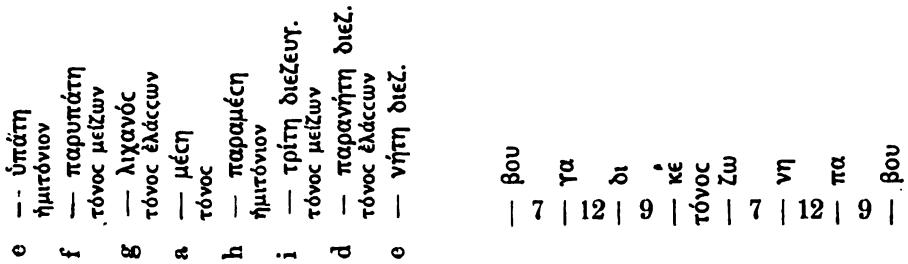
Praeter haec autem nomina lineis scalae diatonicae supra descriptae notae quaedam, quas μαρτυρίαε graeci magistri vocant, ex adversa parte adscriptae sunt. Harum notarum unaquaeque ex duabus partibus constat, quarum superiorem prima, quaque litera nominum sonorum effici patet, inferiorem ad sonos principales octo tonorum referendam esse in commentatione modo laudata p. 59 demonstravi. Nam primae martyriae inferior pars toni primi et recti

et plagii, secundae toni legeti, tertiae toni tertii, quartae toni quarti et recti et plagii sonum finalem literis veteris scripturae indicat. Has autem notas μαρτυρία dicunt, quod in libris melodiarum et manu scriptis et prelo excusis singulis versibus periodicisque interponuntur, ut altitudo vocis et toni modulatio definiatur et confirmetur. Iisdem vero notis, modo accentu acuto auctis, modo inverso ordine scriptis, utuntur ad duplicem scalam sive κύκτημα δις διὰ πασῶν significandum hoc modo:

Hoc autem in schemate acuto accentu notas augent, ut altos sonos a gravibus distinguant, et scalam principalem inter graviorem sonum ζω sive nostrum H et altiozem ζω sive nostrum h contineri statuunt, quod horum octo sonorum terminis melodiae octo tonorum fere includuntur. Iis autem, quae iam explicavi, notis unam notam $\overset{Z}{\sim}$ = ζω additam vides, cuius inferiore parte litera β sive sonus finalis ἤχου βαρέος indicatur.

Venio iam ad difficiliorem huius rei partem. Numeri enim in scala diatonica singulis lineis interpositi, quibus Graeci, quanto intervallo duo soni distent, significant, multum admirationis nobis habent. Primum enim non duo intervallorum genera, toni dico et semitonii, ut a veteribus Graecis et a nostris musicis, sed tria τόνου μείζονος, τόνου ἐλάσσονος, τόνου ἐλαχίστου distincta sunt. Quamquam haec quidem res non prorsus nova et inaudita est, quia iam veteres philosophi (conf. Ptolemaei Harm. I, 10, 11) invenerant et recentiores mathematici confirmaverunt eos sonos, qui uno tono distare dicerentur, non plane aequali intervallo, sed plus minus distare. Verum ne scalam Byzantinorum cum scala Eratosthenis et Ptolemaei (v. Westphal Metrik I, 423) prorsus concordare opineris, in illa maximum intervallum imum, minus secundum, minimum summum locum, in hac semitonii intervallum imum, maioris toni secundum, minoris toni summum locum tetrachordi obtinet; quodsi plenum concentum duarum scalarum efficere velis, byzantina ita tibi invertenda est, ut a sono βου initium facias et sic intervalla disponas:

Magis nos numeris ipsis offendi par est. Tota enim ratio, qua byzantini magistri intervalla sonorum satis inscite definiverunt, a docta argumentatione Ptolemaei et mathematicorum discrepat. Illi enim, quae proportio inter motus vibrantium fidium (Saitenschwingungen) intercederet, subtili computatione eruerunt, Byzantini cum toni intervallum duodecim particulis (διαστήματα) constare statuissent, minori tono novem, semitonio (ἡμιτόνιον sive λείμματι) septem particulas adsignaverunt. Atque quod minimum intervallum (τόνον ἐλάχιστον) dimidiam partem intervalli toni paululum superare statuerunt, id plane cum praeceptis Ptolemaei (vide Harm. I, 15) convenit; quod autem tonum minorem novem, maiorem duodecim particularum esse docent, et a disciplina mathematica Ptolemaei et a rei probabilitate abhorret. Cum enim mathematici maiorem tonum et minorem tam exiguo discrimine, ut magis mathematicis rationibus inveniri quam aurium iudicio percipi posset, differre docuissent et nostri musici pusillo illo discrimine prorsus neglecto aut tono aut semitonio sonos distare vulgo statuunt, recentiores Graeci minorem tonum (ἐλάσσονα τόνον) minimo propius quam maximo accedere definiunt. Quo cum accedat, quod et Manuelis Bryennii aetate, qui quarto decimo saeculo Harmonicorum libros tres conscripsit, praecepta illa de intervallis septem, novem, duodecim particularum prorsus inaudita fuisse probantur, neque quibus calculis et mensuris illa discrimina inventa sint quidquam memoriae proditum est, in commentatione de Man. Bryennio totam illam doctrinam commenticiam et ab recentiore aliquo magistro parum scite excogitatam esse iudicavi. Probatur autem huius sententiae audacia ipso cantu Graecorum; licet enim Chrysanthus p. 9 et 102, commenticia illa disciplina, cui fidem derogare non ausus est, in errorem, ut videtur, inductus, suum τόνον ἐλάχιστον ab semitonio Europaeorum differre dicat, tamen peritissimi iudices Graecos iisdem intervallis, quibus nos, scalam decantare mihi asseveraverunt. Neque tamen silentio praetermittere fas est collegam doctissimum Schafhäutl, veteris musicae ecclesiasticae inter paucos peritum, secus sentire et lyram (Guitarre) sollertissime adornasse, cuius nervi intervallis et nostrae et Byzantinorum et veterum Graecorum scalae resonent.

Hactenus de scala diatonica, qua Graeci in plerisque cantilenis et praesertim in omnibus toni primi et recti et plagii et toni quarti recti utuntur. Praeter hanc autem scalam genera enharmonium et chromaticum suas et proprias scalas habent, quarum expositionem melius cum octo tonis musicis coniungemus.

DE OCTO TONIS (HXOIC) MUSICIS.

Nulla re vicissitudo, quae inter graecae et latinae ecclesiae artem musicam intercedit, magis perspicua fit, quam similitudine octo tonorum latinorum cum octo ἥχοις Graecorum; atque in hac parte, quod raro fieri novimus, latinae ecclesiae ars perspecta plurimum lucis ad graecam artem plene

intelligendam affert. Quamquam enim Latini a Graecis artem musicam accepisse probantur et graeca ecclesia veterum institutorum multo tenacior fuit, tamen latini scriptores iam aliquot saeculis prius quam Graeci quae usu et experientia didicerant literis mandarēt, de arte musica praecepta dare coeperant. Quo cum accedat, quod antiquissimus auctor graecus, Man. Bryennius, artem musicam ecclesiasticam non solum multis partibus iam immutatam invenit, sed etiam ineptis involucris affectatae eruditionis obscuravit, vis et natura octo ἤχων nisi latinis scriptoribus in auxilium vocatis plene explicari non potest. Byzantini igitur aequae atque Latini octo musicae tonos esse statuerunt, et eorum quatuor authentos sive κυρίους, quatuor πλαγίους appellaverunt. Haec denominatio veteribus Graecis incognita fuit, sed simile quoddam harmoniarum discrimen illi nominibus δωρικῆ et ὑποδωρικῆ, φρυγικῆ et ὑποφρυγικῆ significasse videntur. Medio autem aevo quo pacto authentici et plagii toni primitus discriminati fuerint, optime ex Hucbaldi et Oddonis testimoniis (vide Gerbert Scriptores ecclesiastici de musica p. 116 et 258 sq.) apparet, qui tonum authenticum a suo finali usque in nonum sonum ascendere, descendere autem in sibi vicinum et aliquando ad semitonium vel ad tertium, plagium autem usque in quartum descendentem ad quintum ascendere docent. Inde hoc quoque patet, cur authentici toni alti (ὀξεῖς), plagiales graves (βαρεῖς) vulgo audiant, quae quidem res in multis melodiis nunc adeo obscurata est, ut ordo invertisse videatur.

Singuli toni a Byzantinis et Latinis nominibus ordinalibus primus (πρῶτος) secundus (δεύτερος) tertius (τρίτος) quartus (τέταρτος) appellantur, excepto tono tertio plagio, qui non ἤχος πλαγίος τρίτος sed ἤχος βαρὺς a Graecis vocatur, quem dicendi usum eo tempore natum esse probabile est, quo systemate octo tonorum mutato non iam primus et secundus tonus plagius, sed tertius maxime ad gravitatem descendere coeperit, nisi forte ex veterum Graecorum systemate, qui septem non octo modorum genera vulgo statuebant, causam huius rei repetendam esse censeas. Certe nominibus ordinalibus ad singulas harmonias distinguendas iam multo ante byzantinos scriptores extremis saeculis imperii romani vulgo utebantur; conf. Westphal Metrik I, 85 et 318.

In omnibus igitur libris melodiarum, quos inspiciendi mihi quidem copia facta est, tonus cuiusque carminis ea, quam modo exposui et in hac anthologia retinui, ratione indicatus est. Verum ii, qui eruditionis gloriolam venati artem suae aetatis cum praeceptis Ptolemaei et veterum scriptorum coniungebant, antiquis nominibus φρυγικῆ δωρικῆ similibus ne mutata quidem vetere musica uti desierunt. Sed cum alii alias rationes vel errores in antiquis nominibus ad ecclesiasticos tonos transferendis sequerentur, aliis nominibus Hucbaldus et veteres scriptores latini, aliis Manuel Bryennius qui quarto decimo saeculo vixit, aliis denique recentissimi scriptores Chrysanthus, Philoxenus, Margarites utuntur in hunc modum:

	Hucbaldus.	Bryennius.	Script. recentiores
ἤχος α'	dorius	ὑπερμιξολύδιος	δώριος
ἤχος β'	phrygius	μιξολύδιος	λύδιος
ἤχος γ'	lydius	λύδιος	φρύγιος
ἤχος δ'	mixolydius	φρύγιος	μιξολύδιος
ἤχ. πλ. α'	hypodorius sive aeolius	δώριος	ὑποδώριος
ἤχ. πλ. β'	hypophrygius	ὑπολύδιος	ὑπολύδιος
ἤχ. βαρύς	hypolydius	ὑποφρύγιος	ὑποφρύγιος
ἤχ. πλ. δ'	hypomixolydius.	ὑποδώριος.	ὑπομιξολύδιος.

Atque recentiores scriptores graeci, cum in reliquis partibus cum Hucbaldo conspirent, nomina λύδιος et φρύγιος inverterunt, quod nescio an errore, oscitantia scriptorum illo quidem propagato, factum sit. Bryennium autem artificiosius quam verius octo tonos disposuisse, nec non musica sua aetate magna ex parte immutata in errores inductum esse in commentatione de Man. Bryennio nuper demonstravi. Denique ne Hucbaldus quidem veteresque scriptores latini antiqua nomina recte ad tonos ecclesiasticos transtulerunt, quoniam pentekaidekachordo utebantur, quod quamvis veteris pentekaidekachordi et speciem et nomina mutuatum esset, tamen aliter nervos dispositos habebat, quam rem Westphal I, 219 ingeniosissime dilucidavit.

Nihil igitur ex antiquis illis nominibus ficticiis, quae vis et natura octo tonorum fuerit, concludi potest. Testimonia autem latinorum scriptorum si sequimur, antiquitus octo toni sono finali hoc modo differebant:

ἤχ. α'	et ἤχ. πλ. α'	sono finali utebantur	πα (d)
ἤχ. β'	et ἤχ. πλ. β'	- - -	βου (e)
ἤχ. γ'	et ἤχ. βαρύς	- - -	γα (f)
ἤχ. δ'	et ἤχ. πλ. δ'	- - -	δι (g).

Sed cum melodi graeci in tenuitate priscorum modorum non acquiescerent et maiori modulationum varietati studerent, brevi factum est, ut discriminatione illorum finalium sonorum turbata multae melodiae ἤχου α' in κε, ἤχου δ' in βου, ἤχου βαρέος in ζω finirentur. Huc accessit, quod, ne nimia modorum simplicitate taedium hominibus moverent, non omnes eiusdem toni periodos eodem sono finali finiebant; quamobrem tria genera καταλήξεων esse statuerunt, τελικῶν in fine tropariorum, ἐντελῶν in fine periodorum mediis in carminibus, denique ἀτελῶν in fine colorum et commatum, quo loco cum melodiae magis suspenderentur quam clauderentur, maxima licentia utebantur. Huius mutatae artis locupletissimus testis Man. Bryennius est, qui octo ἤχους scalis et duplicibus sonis finalibus hoc modo discriminavit:

	κλίμαξ	ὑπάτη μέση
ἤχ. α'	μέση — νήτη ὑπερβολαίων = δι — δι' = g — \bar{g}	κε πα'
ἤχ. β'	λιχανός μέσων — παρανήτη ὑπερβολ. = γα — γα' = f — \bar{f}	δι νη

ἤχ. γ´	παρυπάτη μέσων — τρίτη ὑπερβολ. = βου — βού = e — e	γα	ζω
ἤχ. δ´	ὑπάτη μέσων — νῆτη διεζευγμένων = πα — πα´ = d — d	βου	κε
ἤχ. πλ. α´	λιχανός ὑπάτων — παρανήτη διεζ. = νη — νη = c — c	πα	δι
ἤχ. πλ. β´	παρυπ. ὑπάτων — τρίτη διεζ. = ζω — ζω = H — h	νη	γα
ἤχ. βαρύς	ὑπάτη ὑπάτων — παραμέση = κε — κε = A — a	ζω	βου
ἤχ. πλ. δ´	προσλαμβανόμενος — μέση = δι — δι = G — g	κε	πα.

Sed ne cum Westphalio iusto plus scriptori byzantino confidas, non solum Ptolemaei systematis, quo tamquam fundamento argumentationis usus est, intervalla aliter disposuit, sed etiam multa, ne artificiosa dispositio octo ἤχων turbaretur, partim omisisse, partim mutasse probatur.

Praeter Bryennium exigua admodum et parca testimonia mutatae vis octo tonorum nobis suppetunt. Atque certissima quidem indicia in μαρτυρίαις posita sunt, quas supra p. CXVI iam attigimus. Hic enim ζω tamquam sonus finalis ἤχου βαρέος significatur, et βου novi cuiusdam toni sonus finalis ita statuitur, ut ἤχ. β´ et ἤχ. πλ. β´ alii soni finales, extra gradus scalae diatonicae positi, assignentur. Cum his autem indiciis μαρτυριῶν hoc conspirat, quod praeter octo ἤχους duos novos constituerunt, alterum Λέγετον vocatum et eas melodias ἤχου δ´, quibus βου sonus finalis erat, complectentem, alterum Βεγαγω dictum et partem modorum ἤχου πλ. β´ comprehendentem.

Nostra vero memoria ad octo tonorum discriminationem redierunt, sed in multifaria varietate melodiarum non unum soni finalis signum, sed plura signa cuiusque toni esse docent, ἀπήχημα dico sive προετοιμασίαν τοῦ ψαλθομένου μέλους, ἴσον sive βάσιν, quam pueri ἰσοκρατοῦντες (vide p. CXIII), dum praecentor carmen modulatur, retinent, καταλήξεις sive sonos finales, τόνους δεσπόμενους sive sonos in quoque carmine praecipuos, ad postremum κλίμακα sive scalam cuiusque toni. Horum signorum certissima esse dicunt τὰ ἀπήχηματα, quae in brevissimo compendio artis musicae, quod Gerbert De cantu et musica sacra tom. II tab. VIII in lucem edidit, omnia perscripta sunt. Soni autem finales cuiusque toni quantopere fluctuent, ex hoc indice finalium sonorum, quem ex libris recentiorum magistrorum excerpsti, optime intellegas:

- ἤχ. α´: εἰρμολογικῶς πα, στιχηραρικῶς fere πα, παπαδικῶς fere πα et κε.
 ἤχ. πλ. α´: fere πα, εἰρμολογικῶς κε.
 ἤχ. β´: fere βου et δι, εἰρμολογικῶς πα.
 ἤχ. πλ. β´: στιχηραρικῶς et παπαδικῶς δι et πα, εἰρμολογικῶς βου.
 ἤχ. γ´: γα.
 ἤχ. βαρύς: στιχηραρικῶς et εἰρμολογικῶς βου, παπαδικῶς δι.
 ἤχ. δ´: στιχηραρικῶς πα et βου, εἰρμολογικῶς βου, παπαδικῶς δι.
 ἤχ. πλ. δ´: νη et γα.

Scalarum autem, quamvis suam cuiusque ἤχου esse statuant, tamen tres tantum species sunt, quae cum tribus generibus musicae cohaerent. Atque

diatonica quidem scala, qua de in superiore capite disserui, ἤχου α', ἤχου πλ. α', ἤχου δ' communis est, nec non in plerisque melodiis ἤχου πλ. δ' adhibetur. Non multum ab diatonica scala differt κλίμαξ ἐναρμόνιος, quae tertii ἤχου propria est. Quoniam enim scala quae ab sono γα orditur

γα δι κε ζω νη πα βου γα
| 12 | 12 | 9 | 7 | 12 | 9 | 7 |

ipsa parūm modulata est, ad similitudinem eius scalae, quam nos f dur dicimus, immutatur, quae quidem immutatio in libris melodiarum ita indicatur, ut notis musicis ζω et βου signum ς addiiciatur. Hac igitur de parte scala enharmonia Byzantinorum nihil novi habet; praeterea autem hoc proprium cantilenarum ἤχου γ' est, quod soni κε et πα infirmissima voce (ἀδυνάτω φωνῇ) cantari solent, quam rem cum plerique ex minuto intervallo repetendam esse censeant, hanc scalam enarmoniam tertii toni esse dicunt:

γα δι κε ζω νη πα βου γα
| 12 | 12 | 3 | 13 | 12 | 3 | 13 |

Peculiarem vero locum sibi vindicat κλίμαξ χρωματική Byzantinorum, quae ἤχου β' et ἤχου πλ. β' propria est et adeo Europaeis novum et insolitum sonat, ut cantilenae horum tonorum nostris notis musicis plane exprimi nequeant; quo molestius ferimus, quod graeci scriptores ipsi in intervallis huius scalae definiendis sibi non constant; alii enim eam κατὰ διαφωνίαν sic progredi docent:

| 7 | 12 | 7 | 12 | 7 | 12 | 7 |

alii, ut Margarites, subtilius haec intervalla statuunt:

| 7 | 14 | 7 | 12 | 7 | 14 | 7 |

Videtur autem hoc proprium esse huius scalae chromatae, quod alterum quodque intervallum semitonii est; quoniam autem scala chromatica non minus quam diatonica a quolibet sono initium capere potest, perversa illa distinctione intervallorum duodecim, novem, septem particularum comprobata fieri non potuit, quin in spinas et salebras musici scriptores inciderent.

Veteres philosophos suam cuique harmoniae vim ad animos hominum commovendos tribuisse constat. Ridicule autem recentiores scriptores, cum vetera harmoniarum nomina ad octo tonos ecclesiasticos falso translata esse non perspexissent, Platonis Aristotelis Plutarchi dicta ad res diversissimas trahunt. Omnino tot et tantas vices singuli ἤχοι subierunt, ut certam quandam indolem cuique tonō tribuere difficillimum sit. Equidem satis habeo versus Octoechi, satis illos quidem inanes et inficetos, hoc loco apponere:

ἤχ. α' Τέχνη μελουργός σους ἀγαθεῖσα κρότους
πρώτην νέμει σοι τάξιν ὦ τῆς ἀείας!

ἦχος ὁ πρῶτος μουσικῆ κληθεὶς τέχνη
 πρῶτος παρ' ἡμῶν εὐλογεῖσθω τοῖς λόγοις·
 τὰ πρῶτα, πρῶτε, τῶν καλῶν λαχῶν φέρεις·
 πρωτεῖα νίκης πανταχοῦ πάντων ἔχεις.

- ἦχ. β' Κἂν δευτέραν εἴληφας ἐν τάξει θέσιν,
 ἀλλ' ἠδονὴ πρῶτη σοι τῷ μελιρρῦτῳ·
 τὸ σὸν μελιχρὸν καὶ γλυκύτατον μέλος
 ὁστὰ παιίνει καρδίας τ' ἐνηδύνει.
 Cειρήνες ἦδον δευτέρου πάντως μέλη·
 οὕτω πράως σοι βεῖ μελισταγῆς μέλος.
- ἦχ. γ' Εἰ καὶ τρίτος σὺ, πλὴν πρὸς ἀνδρικοὺς πόνους
 σύνεγγυς εἶ πως τοῦ προάρχοντος, τρίτε·
 ἄκομπος, ἀπλοῦς, ἀνδρικός πάνυ, τρίτε,
 πέφηνας ὄντως, καὶ σὲ τιμῶμεν, τρίτε·
 πλήθους κατάρχων ἰσαριθμοῦ σοι, τρίτε,
 πλήθει προσήκεις προσφυῶς ἡμοσμένῳ.
- ἦχ. δ' Πανηγυριστικῆς καὶ χορευτικῆς ὧν φέρεις
 τέταρτον εὖχος μουσικωτάτῃ κρίσει·
 σὺ τοὺς χορευτὰς δεξιούμενος πλάττεις (?),
 φωνὰς βραβεύεις καὶ κροτῶν ἐν κυβάλοισ·
 σὲ τὸν τέταρτον ἦχον, ὡς εὐφωνίας
 πλήρη, χορευτῶν εὐλογοῦσι τὰ στίφη.
- ἦχ. πλ. α' Ἐθρηνησδὸς εἶ σὺ καὶ φιλοικτίρμων ἄγαν,
 ἀλλ' εἰς τὰ πολλὰ καὶ χορεύεις εὐρύθμω.
 ὁ μουσικός νοῦς, ὃν ἐγνώρισε τέχνη,
 τίς ἢ παρεκκλίνουσα κλησὶς πλαγίων,
 πέμπτον σε τάξις (ἀπ τάξιν?), ἀλλὰ πρῶτον τοῦ μόνου (?)
 ἔχει σε καὶ λέγει σε, πρῶτε πλαγίων.
- ἦχ. πλ. β' Ἐκτος μελωδός, ἀλλ' ὑπέρπρωτος πέλεις,
 ὁ δεύτερος σὺ δευτερεύων τῶν μελῶν·
 τὰς ἠδονὰς σὺ διπλοσυνθέτου φέρεις,
 τοῦ δευτέρου [σὺ] πως δευτερεύων δευτέρως·
 σὲ τὸν μελιχρὸν, τὸν γλυκὺν, τὸν τέττιγα,
 τὸν ἐν πλαγίοις δεύτερον τίς οὐ φιλεῖ;
- ἦχ. βαρύς Ὅπλιτικῆς φάλαγγος οἰκεῖον μέλος
 ὁ τοῦ βαροῦς σὺ κλησὶν εἴληφώς φέρεις·
 ἦχον τὸν ἀπλοῦν τὸν βαροῦς ἐπώνυμον
 ὁ τοὺς λογισμοὺς ἐν βοαῖς μισῶν φιλεῖ,
 ἀνδρῶν δὲ ἄσμα, δευτερότριτε, βρέμεις,
 ὧν ποίκιλος δὲ τοὺς ἀπλοῦς ἔχεις φίλους.

ἤχ. πλ. δ' ἤχων σφραγίς, τέταρτε cὺ τῶν πλαγίων,
 ὡς ἐν σεαυτῷ πᾶν καλὸν μέλος φέρων.
 ἀνευρύνεις cὺ τοὺς κρότους τῶν ἀσμάτων,
 ἤχων κορωνίς ὡς ὑπάρχων καὶ τέλος·
 ὡς ἀκρόν ἐν φθόγγοις τε καὶ φωνῶν στάσει
 ἀκρόν σε φωνῆς δις καλῶ σε καὶ τέλος.

DE NOTIS MUSICIS.

Multi vereor, ne a byzantina musica ecclesiastica tractanda proprietate notarum musicarum deterreantur, quae cum a nostra ratione modos scribendi toto coelo differant, non exiguam nobis difficultatem parant. Illi enim nec lineis nec notis nostris utuntur, sed continuis signis, quanto intervallo insequens sonus a praecedente distet, significant. Itaque unicuique melodiae basim praefigunt, a qua quantum primus sonus modorum distet, prima nota indicant, deinceps reliquis notis ascensionem et descensionem vocis significant. Praeterea aliis peculiaribus signis utuntur, quibus intensio vocis, temporum productio aut correptio, toni mutatio (ἤχου φθορά) denique varii vocis flexus exprimantur. Atque haec quidem notarum scriptura, quae neumatis in occidentalibus partibus Europae medio aevo usurpatis simillimae sunt, ex manuum motibus (χειρονομία), ut supra p. CXIV monuimus, orta est, sed iam decimo saeculo et exulta et in codicibus usurpata esse videtur. Quod autem ab Ioanne Damasceno eam inventam esse Chrysanthus p. 31 asseverat, nullo testimonio confirmatum invenimus. Neque nihil annis volventibus hanc scripturam mutatam esse codices vel obiter inspecti persuadent, sed nullo, quod sciam, libro haec res accuratius et copiosius pertractata est. Quae autem scribendi ratio quinto decimo saeculo in usu fuerit, anonymi cuiusdam ψαλτικῆ τέχνη et Ioannis Cucuzelis carmen de signis (μέλος περὶ σημάδιων), a Gerberto in libro de musica sacra tom. II tab. VIII (conf. Beiträge S. 61—64) edita, docent. Magnopere vero initio huius saeculi ab auctoribus novae methodi musicae Chrysantho, Gregorio, Churmuzio immutata est, qui multis supervacaneis signis abiectis artem simpliciore facilioremque ad intellegendum reddiderunt. Atque ea quidem, quam emendatores illi musicae disciplinae constituerunt, ratio scribendi in libris melodiarum in secundo libro extremo a nobis recensitis usurpata est.

Iam ut summa huius artis capita succincta oratione percurram, gravissima signa ea sunt, quibus ascensio et descensio vocis indicatur. Sonorum (φθόγγων) autem ascendentium et descendentium signa decem numero sunt, sex ascendentium (ἀνιόντων) et quatuor descendentium (κατιόντων):

— ἴσον	parem sonum nec ascendentem nec descendentem significat,
— ὀλίγον	sonum uno intervallo altiozem,

∪ πεταστή	sonum uno intervallo altiorem exsultimque ascendentem,
∥ δύο κεντήματα	sonum uno intervallo altiorem punctimque ascendentem,
∩ κέντημα	sonum duobus intervallis altiorem,
∪ ύψηλή	sonum quatuor intervallis altiorem,
∪ άπόστροφος	sonum uno intervallo graviorem,
∩ ύπορροή	sonum duobus intervallis graviorem sensimque descendentem,
∪ έλαφρόν	sonum duobus intervallis graviorem mediumque sonum supersalientem,
∩ χαμηλή	sonum quatuor intervallis graviorem.

Praeterea decem haec signa vario modo coniunguntur, ut vocem tribus vel quinque intervallis ascendere aut descendere indicent; quo autem pacto coniungenda sint, quae partes superiorem (σημεία έπιτακτικά), quae inferiorem locum (σημ. ύποτακτικά) obtineant, singulatim praecipiunt; eaque signa, quae nisi aliis imposita non inveniuntur, ut κέντημα et ύψηλήν, πνεύματα, quae aut sola scribuntur aut aliis subiunguntur, ut όλίγον et πεταστήν, κύματα appellant.

Decem quae enarravi signa ad altitudinem vocis spectant, quam graeci scriptores ποσότητα μελωδίας parum accommodate dicunt, his undecim alia accedunt, quae qualitatem melodiae (ποιότητα μελωδίας) indicare dicuntur. Ex his quatuor, cum ad temporis spatium pertineant, έγχρονα audiunt:

∪ κλάσμα
Γ γοργόν

∩ άργόν
· άπλή.

Atque primum quidem signum, in commentariis illius anonymi iam commemoratum, ultimis sonis cuiusque coli et periodi additum sonum syllabamque ita producendam esse monet, ut duplicem temporis moram expleat. Veteribus in membranis hoc signum frustra quaesivi, unde ne temere concludas eius vim in clausulis protrahendis antiquitus neglectam esse; immo vero cum productio syllabarum clausulae in ipsa rerum natura posita esse videretur, apertam rem signis indicare supersedissee probantur. Contraria sibi sunt duo sequentia signa, etiam extra fines clausulae usurpata, γοργόν et άργόν, quorum prius corripendam, alterum producendam syllabam, cui additum est, monet. Atque posteriore quidem nota uni sono duas moras (∩) tribuendas esse significatur, prioris autem vis etiam ad sequentem sonum ita pertinere dicitur, ut duo soni coniuncti unius temporis moram expleant (∩). Quartum signum, et inutile et raro usurpatum, prorsus eandem vim habet atque άργόν et κλάσμα. Praeterea tribus extremis signis duplicatis vel triplicatis duplici vel triplici parte syllabam aut producendam aut corripendam esse indicant.

Septem alia signa, cum ad solam qualitatem soni spectent, άχρονα dicuntur:

∪ βαρεία	∪ ἕτερον ἢ σύνδεσμος
∩ ὄμαλόν	∩ ἐνδόφωνον
∪ ἀντικένωμα	+ σταυρός.
∪ ψηφιστόν	

Horum duo, βαρεία et ψηφιστόν, quam vim ad accentus syllabarum acuendos habeant, iam in tertio libro p. LXXVII fuse explicavi. Simile quiddam duo alia signa ἀντικένωμα et ὄμαλόν valent, quorum prius undulatum motum vocis e faucibus non sine vehementia erumpentem (κυματισμὸν τῆς φωνῆς ἐκ τοῦ λάρυγγος μετὰ ἀνεπαισθήτου ὀξύτητος) significat, alterum, coniunctis signis ὀλίγου et ἀποστρόφου subiectum, sonum ὀλίγου erigit, ut paene idem, quod signum πεταστής, valere videatur. Σύνδεσμος autem duo sonos coniungit, σταυρός divellit, ἐνδόφωνον denique vocem ore occluso per nasum emittendam esse indicat. Atque haec quidem signa etiam nunc in usu sunt, antiquitus autem multo pluribus ad vocis varios flexus significandos utebantur, quorum nomina hic afferre et cum similibus notis Notkeri (vide Gerberti Scriptores eccl. de mus. p. 95 sq.) componere satis habemus: ἴσον, διπλή, παρακλητική, κράτημα, κύλισμα, ἀντικενοκύλισμα, τρομικός, ἐκστρεπτόν, τρομικοσύναγμα, ψηφιστοσύναγμα, θεματισμός ἔσω, θεματισμός ἔξω, ἐπέγεσμα, παρακάλεσμα, Ξηρόν, οὐράνισμα, ἀπόδεσμα, θεὸς καὶ ἀπόθεσ, θέμα ἀπλοῦν, χόρευμα, ψηφιστοπαρακάλεσμα, τρομικοπαρακάλεσμα, πίεσμα, σείσμα, σύναγμα, ἔναρξις, λύγισμα, στράγγυσμα, κολαφισμός, βυθογρόνησιμα, χαιρετισμός, ἀνατρίχιμα.

Denique musici byzantini peculiaribus signis utuntur, quibus ab uno tono ad alterum transeundum (σημεῖα φθορᾶς ἤχου) et ab usitatis scalarum intervallis paululum deflectendum esse significant; eosdem autem et pedum et pausarum notationibus carere supra iam diximus.

Ne autem hac arida enarratione signorum hunc librum finirem, insigni benevolentia archimandritae Tergestini Eustathii Thereiani cautum est, qui celeberrimas melodias nostris notis musicis expressas nobis commodavit, quas hoc loco publico usui proponere visum est. Licet enim et ipse fieri posse negem, ut proprietates graecarum melodiarum cum aliarum tum chromaticarum nostris notis musicis plane reddantur, et Timotheus Milesius nuper in commentatione περὶ τῆς μουσικῆς τῶν νεωτέρων Ἑλλήνων (vide Πανδώρα 1. Ian. 1871) omnem conatum graecos modos nostris notis exprimendi damnaverit, tamen futurum esse spero, ut, si rem in aprica luce positam conspiciere non liceat, ne umbra quidem rei contemnatur. Minus autem discrimini bus scalarum diatonicarum Europaeorum et Byzantinorum me commoveri supra iam indicavi; magis me difficultates mollitiem vocis quorundam sonorum enharmonici et chromatici generis reddendi conturbant. Rhythmiци vero pedes vereor ne magis oculis lectorum rectis lineis indicati esse videantur, quam auribus auditorum sese insinuent; denique illud dubito, num aegre ferant, quod vocem per nares emittendam, id quod in cantu Graecorum nostras aures maxime offendit, notis nostris significare neque potuimus neque voluimus.

Κανών του μεγάλου σαββάτου. p. 196.

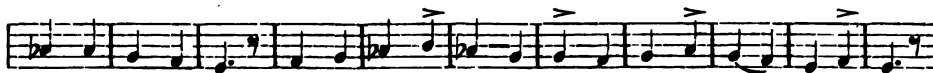
ήχος πλ. β΄.

Andante.

ψόη α΄.

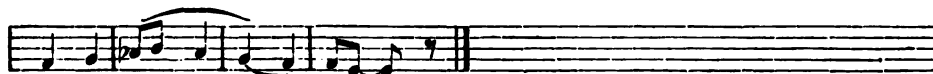
Κυ - μα - τι θα - λα - - ρης τον κρυ - ψαν - τα πα - - λαι δι -

ωκ - την τυ - ραν - νον υ - πο γην ε - κρυ - ψαν των σε - σω - σμε - νω - ν οι παι - δες

αλ - λη - μεις ως αι νε - α - νι - δες τῆς Κυ - ρι - ω - σω - μεν εν - δο - ἕως

γαρ δε - δο - - - ἔα - - σται.

ψόη γ΄.

Ὁς τον ε - πι - - υ - δα - των κρε - μα - σαν - τα πα - σαν την γην α -

ρχε - - πως η κτι - σις κα - - τι - δου σα εν τῆς Κρα - νι - - - ψ κρε - μα -

με - νον θαμβει πολλῶν συ - νει - χε - το ουκ ε - στιν α γι - - - ος πλην σου

Κυ - ρι - ε κραυ - γα - - - ζου - - σα.

ψὸς δ'.

Τὴν ἐν σταυρω - ρῶ σου - - θει - ἀν κε - νῶ - σιν προ - ο - ρων

Ἀβ - βα - κὼμ ε - Ξε - στη - κω - - σ ε - βο - α συ - δὺ - να - στων δι - ε - κυ -

ψα - σ κρα - τος ἀ - γα - θε ο - μι - λων τοῖς ἐν ἀ - - δή ως παν - το -

δὺ - να - - μο - σ.

ψὸς ε'.

Θε - - ο - φα - νει - ἀς σου Χρι - στε τῆς πρὸς ἡ - μας συμ - πα - θῶς

γε - - νο - με - νης Ἡ - σα - ι - ἀς φῶς ἰ - δῶν ἀ - νε - σπε - ρον ἐκ νυ -

κτος ὀρ - θρι - - σας ε - κραυγὰ - ζεν ἀ - να - στη - - - - - σον - ται οἱ νε -

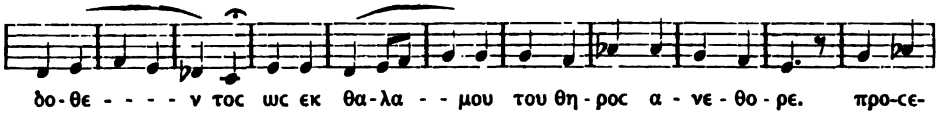
κροὶ καὶ ἐ - γερ - θη - σον - ται οἱ ἐν τοῖς μνη - μεί - οῖς καὶ πα - - - - ν -

τες οἱ ἐν τῇ γῆ ἀ - γαλ - λι - ἀ - - - - - σο - ν - ται.

ψὸς ε'.

Συ - νε - σχε - - - - - θη ἀλ - λου κα - τε - σχε - - - - - θη στε - ρ - νοῖς κη -

τη - νοῖς Ἰ - ῶ - νας σου γὰρ τὸν τυ - πὸν φε - ρων τοῦ πα - θῶν - τος καὶ τα - φη -

δο-θε - - - ν τος ως εκ θα-λα - - μου του θη-ρος α - νε - θο - ρε. προ-σε-

φω-νει δε τη κου - κτω-δι - ρ οι φυ-λας-σο - - - - με-νοι μα - - ται-α

και ψευ-δη ε - λε - ον αυ-τοις εγ - κα - τε - λι - - - - πε - - τε.

ψδὴ ζ.

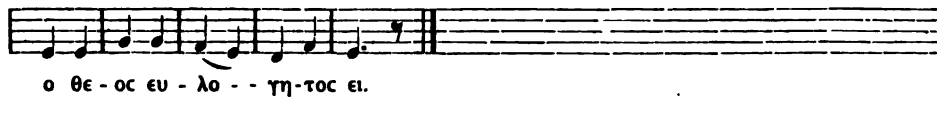
Α - φραστον θα - υ - μα ο εν κα - μι - - - νη ρυ - σα - με - νος

τους ο - ci - - ου - c παιδας εκ φλο-γος εν τα - φη νε - κρος απνους κα - τα

τι-θε ται εις σω-τη - ρι - αν η - μων των με - - λω-δουν των λυ-τρω - τα

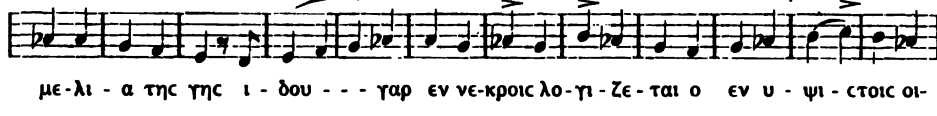

ο θε - ος ευ - λο - - γη-τος ει.

ψδὴ η'.

Ε - κ σθηθι φριττων ου-ρα - νε και σα-λευ-θητω-σαν τα θε-

με-λι - α της γης ι - δου - - - γαρ εν νε-κροισ λο-γι-ζε-ται ο εν υ - ψι - στοισ οι-

κων και τα-φη σμι-κρη Ξε - νο - - δο-χει-ται ον παιδες ευ-λο-γει-τε ι - ε - ρεις

α - - - νυ-μνει-τε λα - ο - - c υ - πε-ρυ - ψου - - τε εις παντας τους αι-ω νας.

ψόδη θ'.

Μη ε - πο - δυ - ρου μοι μη - τερ κα - θο - ρω - σα εν τα - φω
ο - ν εν γα - κτρι α - νευ στο - ρας συ - νε - λα - βες υι - ον α - να - κτη - - - - - σο μαι
γαρ και δο - Ξα - κθη - σο - μαι και υ - ψω - - - - - σω εν δο - - - - - Ξη α - παυστως ως θε - ος
τους εν πι - κτει και πο - - - - - θω σε με - γα - λυ - - - - - νο - ν - τας.

Κανών τῆς Ἀναστάσεως. p. 218.

ἦχος α'.

Andante.

ψόδη α'.

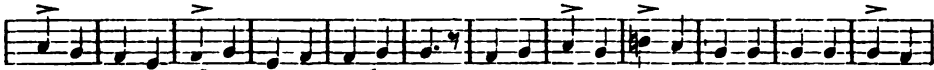
Α - να - κτασε - ως η - με - ρα λαμπρυν - θω - μεν λα - οι πα - κχα Κυ -
ρι - ου πα - - κχα εκ γαρ θα - νατου προς ζω - ην και εκ γης προς ου - ρα - νον Χρι - στο - κ
ο θε - ος η - μας δι - ε - βι - βα - κεν ε - πι - νι - κι - ον α - - - - - δο - ν τας.

ψόδη γ'.

Δευτε πο - μα πι - ω - μεν και - νον ουκ εκ πε - τρας α - γο - - - - - νου τε -
ρα - τουργουμε - νον αλ - λα - φθαρι - ακ πη - γην εκ τα - φου ομ - βρη - καν - τος Χρι -
κτου ε - νψ κτε - ρε - ου - - - - - με - - - - - θα.

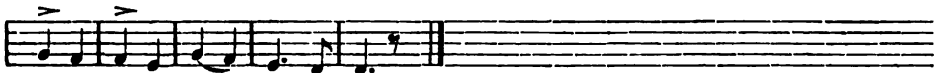
Ε - πι της θει-ας φυ-λα - κης ο θε-η - γο - ρος Αβ-βα - κουμ

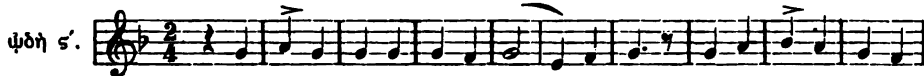
στη-τω με-θη - μω-ν και δει - κνυ - τω φα-ε - σφορον αγ-γε - λον δι - α-πρυ - ci-ωc

λε-γον-τα ση - με-ρον σω-τη - ρι - - α τῃ κο-σ μῃ ο - τι α - νε - - στη χρι -

στος ως παντο - δυ - - να - - μος.

Κα-τηλθεc εν τοιc κα-τω-τα-τοιc της γης και cu νε-τρι-φασ μο-

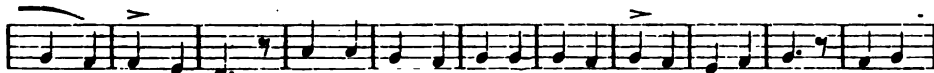
χλου-σ αι - ω νι - - ουc κα-το - - χουc πε - πε-δη - με - - νουc χρι - στε και τρι -

η-με-ροc ως εκ κητουc Ι - ω - να - c ε - Εα - νε - c της του τα - - - φου.

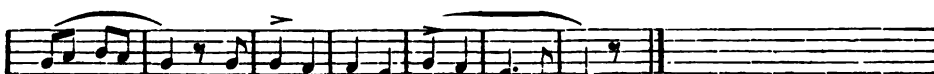
Ο παι - δαc εκ κα - μι - νου ρυ-σα-με-νοc γε - νο - - -

με - νοc αν-θρω-ποc πα-χει ως θνη-τοc και δι - α παθουc το θνη-τον αφαρ -

ci - ac εν - δυ - - - ει ευ πρεπει-αν ο μο - νοc ευ - λο - γη - το - c των πα -

τε - - - ρων θε - οc και u - πε - ρε - ν δο - - Εοc.

ψδὴ η΄.

Αυ-τη η κλη-τη -- και α - γι - - - α η - με - - ρα η - μι - α

των Καβ - βα - - των η βα-σι-λις και-κυ-ρι - α ε-ορ-των ε-ορ-τη και πα-

νη-γυ-ρις ε - στι - - - πα-νη-γυ-ρε-ων ε - νη ευ-λο-γου - - μεν Χρι-

στον εις τους αι - ω - νας.

ψδὴ θ΄.

Φω - τι - Ζου φω-τι - - - Ζου - - νε - α | ε - ρου-κα - λημ

η γαρ δο - Ξα κυ-ρι - - - ου ε-πι-σε-α-νε-τει-λε χο - ρευε νυ - ν

και α - γαλ - λου Ci-ων συ - - δε α - γνη - - τερ-που θε-ο - το - - κε εν

τη ε - γερ - ρει του το - - κου - σου.

Προσόμοια.

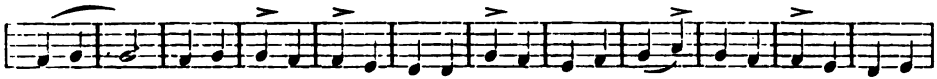
Allegro.

ἦχος α΄.

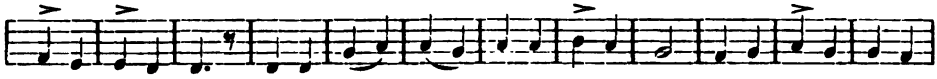
Πα - νευ-φη-μοι μαρ-τυ-ρες η - μας ουχ η γη κα - τε κρυ-

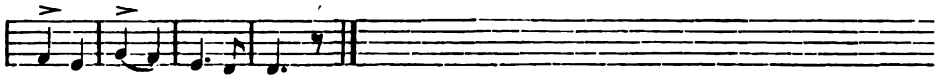
ψε αλ-λου-ρα - νο-ς υ - πε - δε-Ξα - το η - νοι-γη-σαν η - μιν πα - ρα - δει-σου

πυ - - λαι και εν-τος γε - νο-με-νοι του Ξυ-λου της ζω - η - σ α - πο - λαυε - τε Χρι-

στην πρεσβευσα - τε δω-ρη - θη - - ναι - ταις ψυ-χαις η - μων την ει - ρη-νην και το

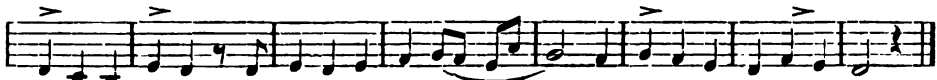

με-γα ε - - - λε - - ος.

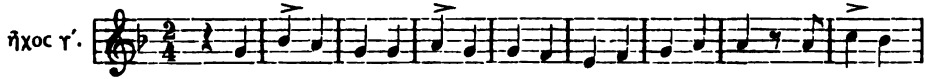

ἦχος β'.

Οι - κος του Ευ-φρα-θα η πο - λις η - - - α - γι - α των προφη-

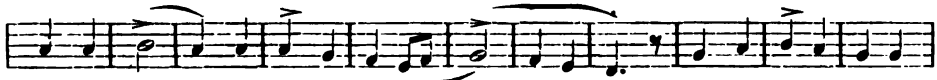

των η δο-ξα ευ - τρε-πι-σον τον οι - - - - κον ε - νη το θει - ον τι - κτε-ται.

ἦχος γ'.

Με - γα-λη των μαρ-τυρων σου Χρι-στε η δυ-να - μις εν μνημα-

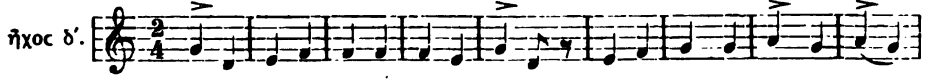
τι γαρ κειν - ται και πνευμα - τα δι - - ω κου - ci - και κα - τηρηη - σαν εκ-

θρου την ε - Ξου - ci - - - - - αν τη πι-στει της τρι - α - - - - δος α - γω-νι - σα-με-

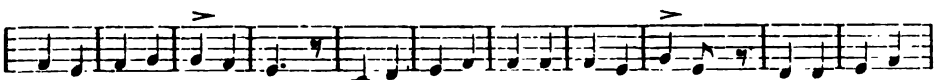

νοι υ - περ της ε - υ - ce - - βει - - ας.

ἦχος δ'.

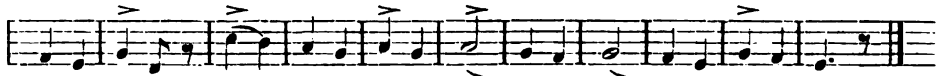
Η - θε - λον δα-κρυ-ειν ε - Ξα-λει-ψαι των ε - μων παισιματων κυ-

ρι - ε το χει - ρο-γρα-φον και το υ - πο - λοιπον της ζω - ης μου δι - α με-τα-

voi - - ας ευ - α - ρε - στη - και σοι αλ - λο εχ - θρος α - πα - τα - με και πο - λε - μει

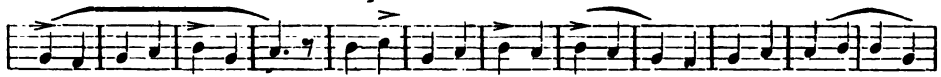

την ψυ - χην μου · κυ - - ρι - ε πριν εις τε - λος α - πο - λω - μαι σω - κον με.

ηχος πλ. α'.

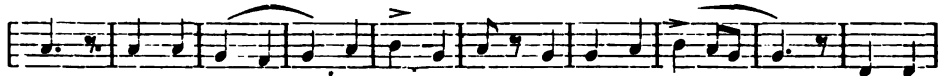
Χαι - ροις α - σκη - τι - κω - ν α - λη - θως α - γω - νι - σμα - των το ευ -

ω - - δεσ κει - μη - λι - ον σταυρον γαρ ε - πω - μων α - - ρας και τη δε - σπο - τη Χρι -

στω σε - αυ - τον παμ - μα - - καρ α - να - θε - με - νος σαρ - κο - σ κα - τε - πα - τη -

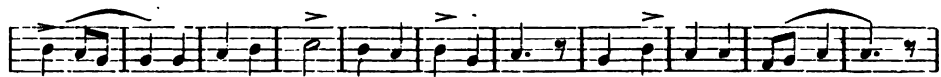
ρας το χα - μαι - - ζη - λον φρο - νη - μα ταις α - ρε - ται - σ δε την ψυ -

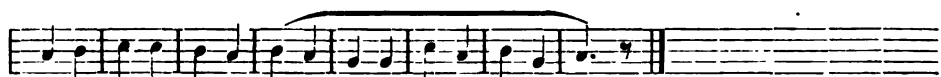
χη - ν κα - τε - λαμπρυ - νας και προς εν θε - ον α - νε - πτε - ρω - ρας ε - ρω - τα

ο - - θε - ν την πα - να - γι - αν σου κυ - κλου - ντες πα - νευ - φη - με λαρνα - κα σαβ - βα της

θει - - - ας φι - λανθρω - πι - ας αι - του - με - θα τυ - χειν ταις πρε - βει - - αις

και τη κοσμη δω - ρη - θη - - ναι το με - γα ε - λε - ος.

Ο-λην α-πο-θε-με-νοι εν ου-ρα-νοις την ελ-πι-δα θη-σαι

ρον α-συ-λη-τον ε-πι-της οι α- - - γι-οι ε-θη-σαι-ρι-σαν δω-ρε

α-ν ε-λα-βον δω-ρε-α-ν δι-δου-σι τοις νο-σου-σι τα ι-α-μα-τα χρυ

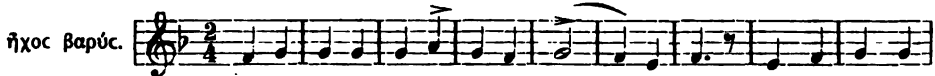
σον η αρ-γυ-ρον ευ αγ-γε-λι-κως ουκ ε-κτησαν-το ανθρωποις τε και κτηνε-

σι τας ευ-ερ-γε-σι-ας με-τεδω-καν ι-να δι-α παν-των υ-πη-κο-οι γε-νο-με-

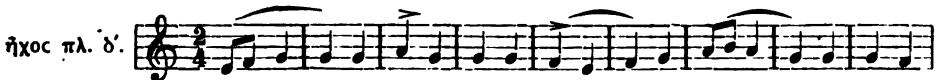
νοι Χριστω εν παρ-ρη-σι-α προεβου-ω-σιν υπερ των ψυ-χω-ν η- - μω-ν.

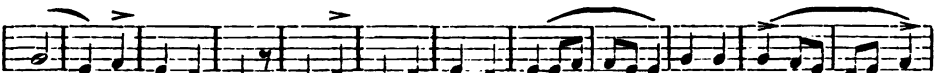
Ου-κε-τι κω-λυ-ο-με-θα Ευ-λουζω-ης την ελ-πι-δα

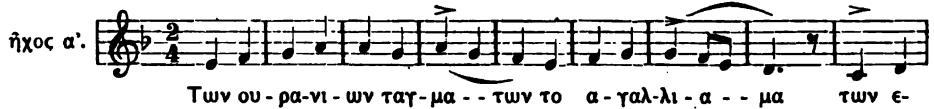
ε- - χοντες του σταυρου σου κυ- - ρι-ε δο- - Ξα- - σοι.

Κυ- - - ρι-ε ει και κρι-τη-ρι- - - ψ πα-ρε- - - στης υ-πο-πι-

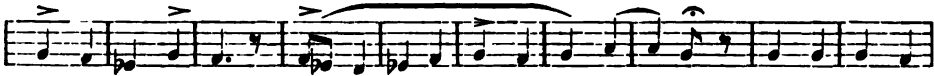

λα-του κρι-νο-με-νος αλλουκ α-πε-λειφθης του θρο- - νου τη πα-τρι συγ-κα-θε-

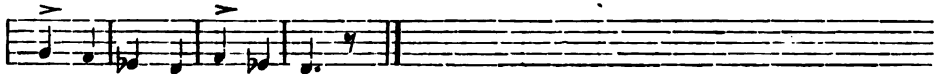

Andante.

λο - με - νος φο - βη και - ρων α - νε - κραυγα - ζε δο - ξα τη συγ - κα - τα -

βα - ρει σου φι - λαν - θρω - πε

Andante.

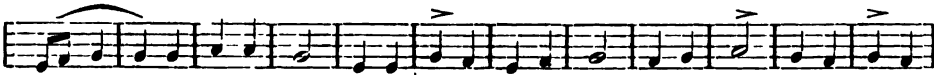

ἦχος δ'.

Ως γεν - ναι - ον εν μαρ - τυ - ρι - ν α - θλο - φο - ρε Γε - ωρ - γι - ε συ - νελ -

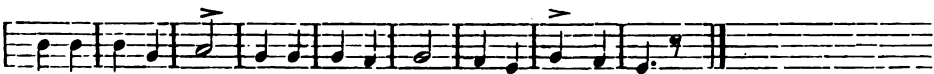
θον - τες ση - - με - ρον ευ - φη - μου - μεν σε ο - τι τον ὁρο - μον τε - τε - λε - κας την

πι - - - ρτιν τε - τη - ρη - κας και ε - δε - ξω εκ θε - ου τον της νι - κης σου στε - φα -

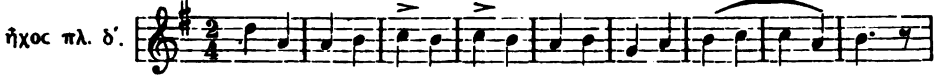

νον ον ι - κε - τευ - ε εκ φθο - ρα - ς και κιν - δυ - νων λυ - τρω - θη - ναι τους εν

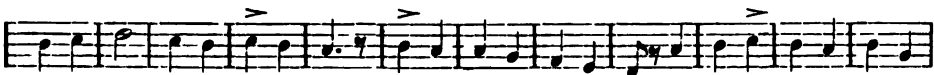
πι - ρτει εκ - τε - λουν - τας την α - ει - ρε - βα - ρτον μνη - μην σου.

Andante.

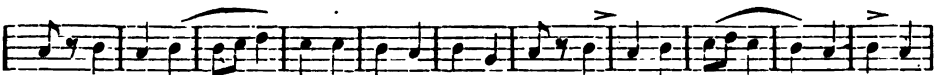

ἦχος πλ. δ'.

Ω του πα - ρα - δο - ξου θαυ - μα - τος ω μω - ρη - ρι - - ου φρι - κτου

ο τη φυ - ρει α - θα - να - τος πως εν Ἐυ - λω κρεμα - ται πως θα να - του νυν γευ - ε -

ται πως κα τα - κρι - - νε - ται ο α - νευ - θυ - νος κρυ - ψον το φω - ς σου και φριξον

Adagio.

ήχος πλ. β΄.

Ω πο - σω - ν α - γα - θων ο α - θλι - ος
 ε - μαυ - το - ν ε - στε - ρη - κα ω ποι - α - σ
 βα - ci - λει - ας ε - ξε - πέ - κα ο τα - λαι -
 πω - ρο - c ε - γω τον πλου - τον η - να - λω κα ο - ν περ
 ε - λα - βον την εν το - λη - ν πα - ρε -
 βην οι - μοι τα - λαι - να ψυ - χη η τψ πυ -
 ρι τψ αι - ω - νι - ψ λοι - πο - ν κα - τα - δι - κα -
 ζε - ται δι - ο προ τε - λου - c βο - η - κον
 Χρι - c τψ τψ θε - ψ ω ω - ω ω - ω - ψ - ω.
 ως τον α - σω - τον δε - ξαι - με υι - ον ο θε - ο - c
 και ε - λε - η - co - ν με.

Adagio.

ήχος πλ. β'.

Ε - κα - - - - - θι - - - - - σε - ν Α - - - - - δαμ - α - πε - ναν - τι - - - - - του - - - - - πα - - - - - ρα - - - - - δει - - - - - σου και την ι - - - - - δι - - - - - αν γυ - - - - - μνω - - - - - ρα - - - - - θη - νω - ν ω - - - - - δυ - - - - - ρε - - - - - το οι - - - - - μοι τον α - πα - - - - - τη πο - - - - - νη - - - - - ρα πει σθεν - τα - - - - - και - - - - - κλα - - - - - πε - ν τα - - - - - και δο - - - - - Ξης μα - - - - - κρυ - ν - θε - - - - - ν τα οι - - - - - μοι τον α - πλο - - - - - τη - - - - - τι - - - - - γυ - - - - - μνον νυ - - - - - ν δε - - - - - η - πο - - - - - ρη - - - - - με - - - - - νον αλ - λω - - - - - πα - - - - - ρα - - - - - δει - - - - - σε ουκ - ε - - - - - τι σου της τρυ - φη - ς α - - - - - πο - - - - - λα - - - - - υ - - - - - σω ουκ - ε - - - - - τι ο - - - - - ψο - - - - - μαι τον κυ - ρι - ον και - - - - - θε - - - - - ο - - - - - ν μου - - - - - και - - - - - πλα - - - - - στην εις γη - - - - - ν γα - ρ α - πε - - - - - λε υ co - - - - - μαι ε Ξης και προ - - - - - σε - λη - - - - - φθη - ν

ε - λε - η --- μων οι --- κτιρ - μω --- ν βο --- ω --- σοι ε - λε - η -

σο - ν με --- το --- ν πα - ρα --- πε --- σο --- ν - τα.

Adagio.

ἦχος πλ. α'.

Εν τη ε - ρυ - θρα θα --- λα --- σ - ρη της α πει - ρο -

γα --- μου νυ - μ - φης ει --- κω - ν δι --- ε - γρα --- φη --- πο ---

τε ε - κει Μω - υ ρης δι - αι ρε --- της του --- υ --- δα ---

τος εν - θα --- δε Γα - βρι --- ηλ υ - πη - ρε - τη --- σ του θα --- υ -

μα --- τος το - τε τον βυ - θον ε - πε --- Ζευ --- cen α - βρο - χω - c

Ι --- cρα --- ηλ νυν δε τον Χριστον ε --- γε - ν - νη --- cen α --- cπο - ρω - c

η --- πα - ρ - θε --- nos η θα - λα --- c - ca --- με - τα την

πα - ρο - δον του Ι --- cρα --- ηλ ε --- μει - νε - ν α --- βα ---

τος η α --- με --- μ - πτος με - τα την κυ - η - νιν

του Ε - - μ - μα νου - - η - λ ε - - - - - μαι - - - - - νεν α - - - - - φθο - - - - -

ρος ο ω - ω - - - - ν και - - προ - - ων και φα - νεις ως α - ν - θρω - πος

θε - - ο - - σ ε - λε - - η - - .ον η - - μα - - - - - - - - - - - σ.

CONSPECTUS.

I.

CODICUM ET EDITIONUM IN PRIORE PARTE ANTHOLOGIAE ADHIBITORUM.

- A = cod. Monacensis, olim Augustanus, bombycinus n. 476 s. XIII vel XIV. conf. p. XI.
- F = cod. Monac. membranaceus n. 320 s. XII vel XIII. conf. p. XXII et LXXII.
- G = cod. Monac. bombycinus n. 416 s. XII vel XIII.
- H = cod. Monac. chartaceus n. 323 s. XVI.
- M = cod. Monac. chartaceus n. 87 s. XVI. conf. p. XI.
- N = cod. Monac. chartaceus n. 29 s. XVI. conf. p. XI.
- P = cod. Parisinus n. 1039. conf. p. XI.
- V = cod. Vindobonensis theolog. bombycinus n. 18 s. XIV. conf. p. XIV.
- Boiss. = Sylloge poetarum graecorum. cur. Boissonade. Paris. a. 1825.
- Bill. = Gregorii Nazianseni opera ed. Billius. Paris. 1609.

II.

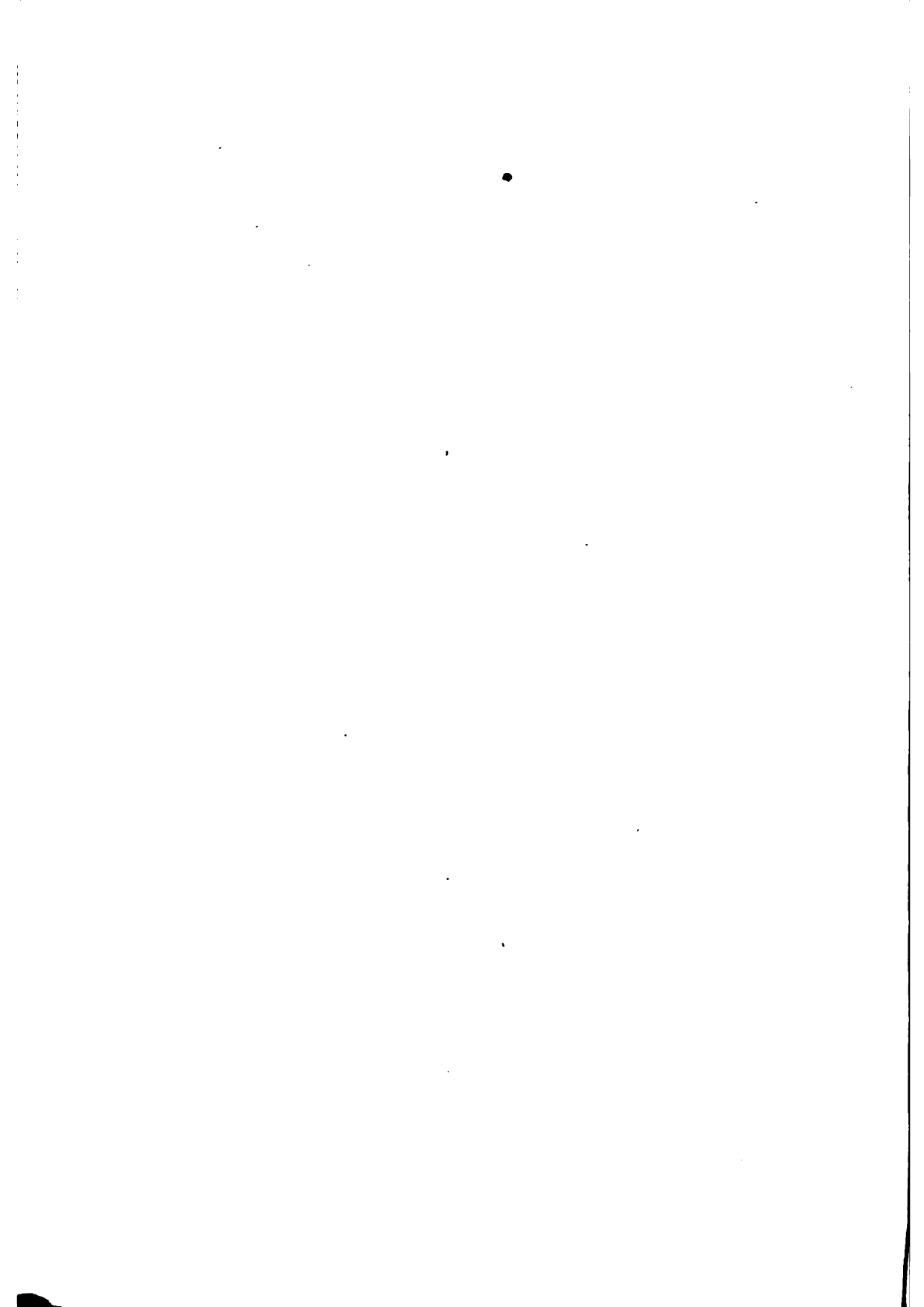
CODD. ET EDD. IN ALTERA PARTE ANTHOLOGIAE ADHIBITORUM.

- A = cod. Monac. bombycinus n. 226 s. XIII vel XIV. conf. p. XXXVIII.
- B = cod. Monac. bombycinus n. 263 s. XIII vel XIV.
- C = cod. Monac. membranaceus n. 587 s. XII vel XIII. conf. p. LXXI.
- D = cod. Monac. bombycinus n. 205 s. XIII. conf. p. LXXI.
- E = cod. Monac., olim Augustanus, membranaceus n. 471 s. XI vel XII conf. p. LXXII
- F = cod. Vind. theol. bombycinus n. 33 s. XIII. conf. p. LXXI.
- G = cod. Vind. theol. membran. n. 332 et 338 s. XII. conf. p. LXXI.
- H = cod. Vind. theol. membran. n. 136 s. XII. conf. p. LXXII.
- I = cod. Vind. theol. bombycinus n. 183 s. XIV. conf. p. LXXI.
- K = cod. Vind. theol. chartaceus n. 186 s. XV. conf. p. LXXI.
- L = cod. Mon. bombycinus n. 201 s. XIII.

- M = cod. Mon. chartaceus n. 25 s. XVI. conf. p.
V = cod. Vind. theol. membran. n. 121 s. XII. conf. p. XXXVIII.
Barth. = ed. Veneta Menaeorum et Pentecostarii. cur. Barth. Cutlumusianus. Venet.
a. 1869.
Triod. = ed. Triodii. Venet. a. 1869.
Oct. = ed. Octoechi. Venet. a. 1869.
Hor. = ed. Horologii. Venet. a. 1831.
Ven. = Μηναία ἐπὶ διορθώσει Γεωργίου Βλαστοῦ. Ἐνετήσιν αἴφβ'.
Dan. = Thesaurus hymnologicus. ed. H. A. Daniel.
Pit. = Pitra Hymnographie de l'église grecque Rom. 1867.
Beitr. = Beiträge zur kirchlichen Literatur der Byzantiner, von W. Christ, aus den
Sitzungsber. der bayr. Akademie vom J. 1870.
Hirm. = Εἰρημολόγιον παρὰ Ἰωάννου Λαμπαδαρίου. Κωνσταντ. 1856.
-

PARS PRIOR.

CARMINA CHRISTIANA VETERA.

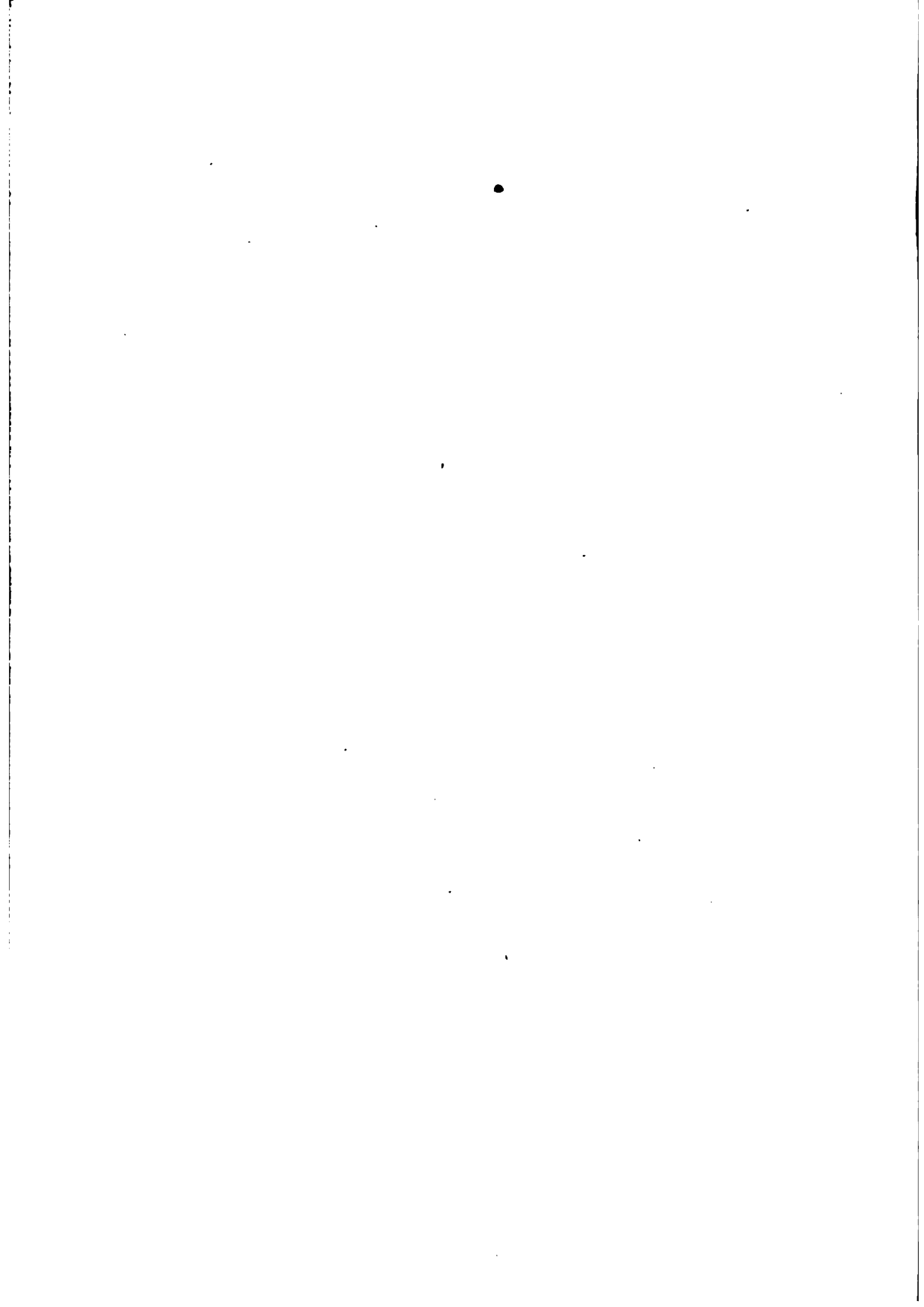
CYNECIOY YMNΟΙ.

I

Ἄγε μοι, λίγεια φόρμιγξ,
 μετὰ Τηϊὰν αἰοιδὰν,
 μετὰ Λεσβίαν τε μολπὰν
 γεραρωτέροις ἐφ' ὕμνοις
 5 κελάδει δῦριον ψδὰν,
 ἀπαλαῖς οὐκ ἐπὶ νύμφαις
 ἀφροδίσιον γελῶσαις,
 θαλερῶν οὐδ' ἐπὶ κούρων
 πολυηράτοισιν ἦβαις·
 10 θεοκύμονος γὰρ ἀγνὰ
 σοφίας ἀχραντος ὠδὸς
 μέλος ἐς θεῖον ἐπέγει
 κιθάρας μίτους ἐρέσσει,
 μελιχρὰν δ' ἄνωγεν ἄταν
 15 χθονίων φυγεῖν ἐρώτων.
 τί γὰρ ἀλκά, τί δὲ κάλλος,
 τί δὲ χρυσοῦς, τί δὲ φάμα,
 βασιλήϊοι τε τιμαὶ
 παρὰ τὰς θεοῦ μερίμνας;
 20 ὁ μὲν ἵππον εὖ διώκει,
 ὁ δὲ τόξον εὖ τιταίνει,
 ὁ δὲ θημῶνα φυλάσσει
 κτεάνων, χρύσειον ὄλβον·

ἐτέρῳ δ' ἄγαλμα χαίτη
 25 καταειμένη τενόντων,
 πολύυμνος δέ τις εἶη
 παρὰ κούροις, παρὰ κούραις
 ἀμαρύγμασιν προσώπων·
 ἐμὲ δ' ἀψόφητον εἶη
 30 βιοτὰν ἄσημον ἔλκειν,
 τὰ μὲν εἰς ἄλλους ἄσημον
 τὰ δὲ πρὸς θεὸν εἰδότα.
 σοφία δέ μοι παρεῖη
 ἀγαθὰ μὲν νεότατα,
 35 ἀγαθὰ δὲ γῆρας ἔλκειν,
 ἀγαθὰ δ' ἄνασσα πλοῦτου·
 πενίαν δ' ἄμοχθος οἶσει
 σοφία γελῶσα πικραῖς
 ἄβατον βίου μερίμναις.
 40 μόνον εἰ τόσον παρεῖη,
 ὄσον ἄρκιον καλιῆς
 ἀπὸ γειτόνων ἐρούκειν,
 ἵνα μὴ χρεῶ με κάμπτοι
 ἐπὶ φροντίδας μελαίνας.
 45 κλύε καὶ τέττιγος ψδὰν
 ὀρόσον ὀρθρίαν πiónτος.

Synesii in carminibus recognoscendis adhibuimus cod. Monacensem n. 476 s. XIII olim Augustanum (A), cod. Mon. n. 87 s. XVI (M), cod. Mon. n. 29 s. XVI (N), denique quae Boissonade ex cod. Parisino 1039 (P) excerpserat. — Cynecίου ὕμνοι ἔμμετροι AMN; singulari hymni hoc ordine sese excipiunt in A: 6. 2. 7. 8. 1. 2. 3. 4. 10 omissis 5. 9, in N: 3. 4. 5. 6. 2. 7, 8. 9. 1 omissis 10, in M: 3. 4. 5. 6. 2. 7. 8. 9. 1. 10 — I v. 17 φάμαι M — 18 βασιλῆιοί τε τιμαί γε AM — 20 εὖ ἵππον A, M ex corr. — διώκει A — 21 τιταίνει A — 24 ἑτέρα M — 26 τις N: κεν A τις in κέν corr. M — 31 ἐς MN fort.: ἄλλους ἐς — 41 καλοῖσιν A καλιῆς in καλοῖσιν corr. M — 43 κόποι A κάμπτοι in κόπτοι corr. M

CYNECIOY YMNΟΙ.

I

Ἄγε μοι, λίγεια φόρμιγΞ,
 μετὰ Τηϊαν αἰοιδάν,
 μετὰ Λεσβίαν τε μολπὰν
 γεραρωτέροις ἐφ' ὕμνοις
 5 κελάδει δῦριον ὑδάν,
 ἀπαλαῖς οὐκ ἐπὶ νύμφαις
 ἀφροδίσιον γελώσαις,
 θαλερῶν οὐδ' ἐπὶ κούρων
 πολυηράτοιςιν ἦβαις·
 10 θεοκύμονος γὰρ ἀγνά
 σοφίας ἀχραντος ὠδὸς
 μέλος ἐς θεῖον ἐπέιγει
 κιθάρας μίτους ἐρέσσειν,
 μελιχρὰν δ' ἄνωγεν ἄταν
 15 χθονίων φυγεῖν ἐρώτων.
 τί γὰρ ἀλκά, τί δὲ κάλλος,
 τί δὲ χρυσός, τί δὲ φάμα,
 βασιλήϊοι τε τιμαὶ
 παρὰ τὰς θεοῦ μερίμνας;
 20 ὁ μὲν ἵππον εὖ διώκοι,
 ὁ δὲ τόξον εὖ τιταίνει,
 ὁ δὲ θημῶνα φυλάσσει
 κτεάνων, χρύσειον ὄλβον·

ἑτέρῳ δ' ἀγαλμα χαίτη
 25 καταειμένη τενόντων,
 πολύυμνος δέ τις εἴη
 παρὰ κούροις, παρὰ κούραις
 ἀμαρύγμασιν προσώπων·
 ἐμὲ δ' ἀψόφητον εἴη
 30 βιοτὰν ἄσημον ἔλκειν,
 τὰ μὲν εἰς ἄλλους ἄσημον
 τὰ δὲ πρὸς θεὸν εἰδῶτα.
 σοφία δέ μοι παρεῖη
 ἀγαθὰ μὲν νεότατα,
 35 ἀγαθὰ δὲ γῆρας ἔλκειν,
 ἀγαθὰ δ' ἄνασσα πλοῦτου·
 πενίαν δ' ἄμοχθος οἶσει
 σοφία γελῶσα πικραῖς
 ἄβατον βίου μερίμναις.
 40 μόνον εἰ τόσον παρεῖη,
 ὄσον ἄρκιον καλιῆς
 ἀπὸ γειτόνων ἐρούκειν,
 ἵνα μὴ χρεῶ με κάμπτοι
 ἐπὶ φροντίδας μελαινας.
 45 κλύε καὶ τέττιγος ὑδάν
 ὄροσον ὀρθρίαν πiónτος.

Synesii in carminibus recognoscendis adhibuimus cod. Monacensem n. 476 s. XIII olim Augustanum (A), cod. Mon. n. 87 s. XVI (M), cod. Mon. n. 29 s. XVI (N), denique quae Boissonade ex cod. Parisino 1039 (P) excerpserit. — Cynecίου ὕμνοι ἑμμετροὶ AMN; singuli hymni hoc ordine sese excipiunt in A: 6. 2. 7. 8. 1. 2. 3. 4. 10 omissis 5. 9, in N: 3. 4. 5. 6. 2. 7. 8. 9. 1 omissio 10, in M: 3. 4. 5. 6. 2. 7. 8. 9. 1. 10 — I v. 17 φάμαι M — 18 βασιλαιοὶ τε τιμαὶ γε AM — 20 εὖ ἵππον A, M ex corr. — διώκει A — 21 τιταίνει A — 24 ἑτέρα M — 28 τις N: κεν A τις in κέν corr. M — 31 ἐς MN fort.: ἄλλους ἐς — 41 καλοῖσιν A καλιῆς in καλοῖσιν corr. M — 43 κόποι A κάμπτοι in κόπτοι corr. M

Ἴδε μοι βοῶσι νευραὶ
 ἀκέλευστα, καὶ τις ὄμφῃ
 περὶ τ' ἀμφὶ τέ με ποτᾶται.
 50 τί ποτ' ἄρα τέξεταί μοι
 μέλος ἄ θεσκελος ὠδὶς;
 Ὅ μὲν αὐτόσχυτος ἀρχᾶ,
 ταμίας πατήρ τ' ἐόντων,
 ἀλόχευτος ὑψιθῶκων
 55 ὑπὲρ οὐρανοῦ καρήνων
 ἀλύτῳ κύδει γαίωv
 θεὸς ἔμπεδος θαάσσει,
 ἐνοτήτων ἕνας ἀγνή,
 μονάδων μονὰς τε πρώτη,
 60 ἀπλότητας ἀκροτήτων
 ἐνώσκα καὶ τεκοῦσα
 ὑπερουσίαις λοχείαις·
 ὄθεν αὐτῇ προθοροῦσα
 διὰ πρωτόσπορον εἶδος
 65 μονὰς ἄρρητα χυθεῖσα
 τρικόρυμβον ἔσχεv ἀλκάν.
 ὑπερούσιος δὲ πατὰ
 στέφεται κάλλει παίδων
 ἀπὸ κέντρου τε θορόντων,
 70 περὶ κέντρον τε βυέντων.
 Μένε μοι θαραεῖα φόρμιγξ,
 μένε, μηδὲ φαῖνε δήμοις
 τελετὰς ἀνοργιάστους.
 ἴθι καὶ τὰ νέρθε φώνει·
 75 τὰ δ' ἄνω σιγὰ καλύπτει,
 ὃ δὲ νοῦς οἴοισιν ἦδη
 μέλεται νοεροῖσι κόμοις·
 ἀγαθὰ γὰρ ἔνθεν ἦδη
 βροτέου πνεύματος ἀρχὰ
 80 ἀμερίστως ἐμερίσθη,
 ὃ καταβάτας ἐς ὕλαν
 νόος ἀφθιτος, τοκήων
 θεοκοιράνων ἀπορρῶξ,

ὀλίγα μὲν, ἀλλ' ἐκείνων.
 85 ὄλος οὗτος εἰς τε πάντη,
 ὄλος εἰς ὄλον δεδουκῶς,
 κύτος οὐρανῶν ἐλίσσει·
 τὸ δ' ὄλον τοῦτο φυλάσσωv
 νενεμημέναισι μορφαῖς
 90 μεμερικμένος παρέστη,
 ὃ μὲν ἀστέρων διφρεῖαις,
 ὃ δ' ἐς ἀγγέλων χορείας·
 ὃ δὲ καὶ βρέποντι δεσμῶ
 χθονίαν εὔρετο μορφάν·
 95 ἀπὸ δὲ σταθεῖς τοκήων
 δνοφερὰν ἤρυσε λάθαν,
 ἀλαωποῖσι μερίμναις
 χθόνα θαυμάσας ἀτερπῆ
 θεὸς ἐς θνητὰ δεδορκῶς.
 100 Ἔνι μάν, ἐνι τι φέγγος
 κεκαλυμμέναισι γλήναις·
 ἐνι καὶ δεῦρο πεσόντων
 ἀναγῶγιός τις ἀλκά,
 ὅτε κυμάτων φυγόντες
 105 βιοτησίων ἀκηδεῖς
 ἀγίας ἔστειλαν οἶμου
 πρὸς ἀνάκτορον τοκήας.
 μάκαρ ὅστις βορὸν ὕλας
 προφυγῶν ὕλαγμα, καὶ γὰρ
 110 ἀναδὺς ἄλματι κούφῳ
 ἴχνος ἐς θεὸν τιταίνει.
 μάκαρ ὅστις μετὰ μοίρας,
 μετὰ μόχθους, μετὰ πικρὰς
 χθονογηθεῖς μελεδῶνας
 115 ἐπιβάς νόου κελεύθων
 βυθὸν εἶδεν θεολαμπῆ.
 Πόνος ἔσθ' ὄλαν τανύσθαι
 κραδίαν ὄλοις ταρσοῖς
 ἀναγῶγιων ἐρώτων.
 120 μόνον ἐμπέδωσων ὄρμάν

49 ἀμφὶ τέ με Boissonade: ἀμφὶ με codd. — 53 τε ὄντων vulgo, correxit Boiss. — 61 ἐνώσκα nos: ἐνώσκα A ἐνώσκα A — 62 ὑπερουσίαις A — 66 τρικόρυμβον A τρικόρυβον N τρικόρυβον in τρικόρυμβον corr. M — εἶχεν A — 74 ὄθι N, M var. lect. — 75 καλύπτει A MN: καλύπτει vulgo — 77 νόοις codd. νοεροῖσι suadente Boissonadio scribere ausi sumus, nescio tamen an praestet νόοιο — 96 om. A; δ' ἐστάθη codd. aut δὲ σταθεῖς aut δνοφερὰν δ' ἤρυσε scribendum esse monuit Boiss. — 97 ἀλαωποῖσι A: ἀλαωπήσι P ἀλαωπίσι MN — 100 fort. ἐνι μάν, cf. III 577 — 107 ἀνάκτορον M — 108 βορὸν in βάρος corr. M — 117 ἐσθ' nos: ἐς A m. pr. εἰς A ex corr. MN — τανύσθαι N: τανύσαι A τανύσθαι in τανύσαι corr. M

νοερηφόροιцин ὄρμαϊς·
 ὁ δέ τοι πέλας φανεῖται
 γενέτας χεῖρας ὄρεγνύς·
 προθέοισα γάρ τις ἀκτίς·
 125 καταλάμψει μὲν ἀταρπούς,
 πετάσει δέ τοι νοητὸν
 πεδίον, κάλλεος ἀρχάν.
 Ἄγε μοι, ψυχᾶ, ποίῃσα
 ἀγαθορρῦτοιο παγᾶς,
 130 ἰκετεύσασα τοκήα
 ἀνάβαινε μῆδὲ μέλλε
 χθονὶ τὰ χθονός λιποῖσα·
 τάχα δ' ἂν μιγείσῃ πατρὶ
 θεός ἐν θεῶν χορεύσῃαι.

II

Πάλι φέγγος, πάλιν ἄως,
 πάλιν ἄμέρα προλάμπει
 μετὰ νυκτίφοιτον ὄρφναν·
 πάλι μοι λίγαινε, θυμὲ,
 5 θεὸν ὀρθρίοισιν ὕμνοις,
 ὃς ἔδωκε φέγγος ἀοῖ,
 ὃς ἔδωκεν ἄστρα νυκτὶ,
 περικοσμίαν χορείαν.
 πολυκύμονος μὲν ὕλας
 10 ἐκάλυψε νῶτον αἰθῆρ
 πυρὸς ἐμβεβῶς ἀώτῳ,
 ἵνα κυδίμα σελάνα
 πυμάταν ἄντυγα τέμνει·
 ὑπὲρ ὀγδόαν δὲ δῖναν
 15 ἐλίκων ἀστροφορήτων
 ῥόος ἀτέρων ἔρημος
 ὑποκολπίους ἐλαύνων
 πτύχας ἀντίον θεοῖσας
 μέγαν ἀμφὶ νοῦν χορεύει,
 20 ὃς ἀνακτος ἄκρα κόσμου
 πολιοῖς ἔρεψε ταρσοῖς.
 τὰ πρόσω μάκαιρα σιγᾶ,

νοερῶν τε καὶ νοητῶν
 ἄτομον τομᾶν, καλύπτει.
 25 Μία παγὰ, μία ρίζα
 τριφαῆς ἔλαμψε μορφά·
 ἵνα γὰρ βυθὸς πατρῷος,
 τόθι καὶ κύδιμος υἱός,
 κρᾶδιαῖόν τι λόχευμα,
 30 σοφία κοσμοτεχνίτις·
 ἐνοτήσιόν τε φέγγος
 ἀγίας ἔλαμψε πνοιᾶς.
 μία παγὰ, μία ρίζα
 ἀγαθῶν ἀνέσχεν ὄλβον
 35 ὑπερούσιόν τε βλάσταν
 γονίμοις Ζέοισαν ὄρμαϊς·
 τὰ τ' ἐνούσιων προλάμπει
 μακάρων ἀγητὰ φέγγη.
 ὄθεν ἐγκόσμιος ἦδη
 40 χορὸς ἀφθίτων ἀνάκτων
 γενετήριόν τε κύδος
 τό τε πρωτόσπορον εἶδος
 νοεροῖς ἐμελῆσεν ὕμνοις·
 πέλας εὐμενῶν τοκήων
 45 στρατὸς ἀγγέλων ἀγήρωσ
 τὰ μὲν ἐς νόον δεδορκῶς
 δρέπεται κάλλεος ἀρχάν,
 τὰ δ' ἐς ἄντυγας δεδορκῶς
 διέπει βένθεα κόσμου,
 50 τὸν ὑπερθε κόσμον ἔλκων
 νεάτας κατ' ἐμέχρις ὕλας,
 ἵνα δαιμόνων ὀμιλον
 φύσις ἰζάνοισα τίκτει
 πολύθρουν καὶ πολυμήταν·
 55 ὄθεν ἦρωσ, ὄθεν ἦδη
 περὶ γᾶν σπαρεῖσα πνοιᾶ
 χθονός ἐζώωσε μοίρας
 πολυδαιδάλοισι μορφαῖς·
 τὰ δὲ πάντα εἰσο βουλάς
 60 ἔχεται· σὺ δ' ἐκεί ρίζα

133 τάχα δ' ἂν corr. in τάχος ἂν M — χορεύσῃαι P: χορεύοισι A ex corr. χορεύοισι MN, quod si tueri volueris, τάχα δ' ἀμιγείσῃαι emendare debebis — II 1, 4. III 143. VIII 51 πάλι A ex corr.: πάλιν MN — 4 λίγαινε A: λίγαινε N λίγαινα ex λίγαινε corr. M — 13 τέμνη N, M var. lect. — 21 ἔρεψε A: ἔτρεψε N ἔρεψε ex ἔτρεψε corr. M — 30 κοσμοτεχνίτις MN — 34 ἀνέσχεν cum var. lect. εἰδείεν M — 35 βλάσταν ex βλάστον corr. M — 47 ἄλκᾶν MN — 53 τίκτει N — 57 nescio an ἐζώωσε Synesius scripserit

παρεόντων, πρό τ' έόντων,
 μετεόντων, ένεόντων·
 κύ πατήρ, κύ δ' έσσι μάτηρ,
 κύ δέ ἄρρηγ, κύ δέ θήλυς,
 65 κύ δέ φωνά, κύ δέ σιγά,
 φύσεως φύσις γονῶσα,
 κύ δ' ἄναξ, αἰῶνος αἰών.
 τὸ μὲν ἦ θέμις βοᾶσαι·
 μέγα χαῖρε, ρίζα κόσμου,
 70 μέγα χαῖρε, κέντρον ὄντων,
 μονὰς ἀμβρότων ἀριθμῶν
 προανουσίων ἀνάκτων.
 μέγα χαίροις, μέγα χαίροις,
 ὅτι παρ θεῶ τὸ χαίρειν·
 75 ἐπ' έμοῖς ἴλαον οὔασ
 τάνυσον' χοροῖσιν ὕμνων·
 σοφίας ἀνοιγε φέγγος,
 κατὰχει κύδιμον ὄλβον,
 κατὰχει χάριν λιπῶσαν
 80 βιοτᾶς γαληνιώσας,
 πενίαν έκτός ελαύνων
 χθονίαν τε κῆρα πλούτου·
 μελέων ἔρυκε νούσους,
 παθέων δ' ἄκοσμον ὄρμᾶν
 85 φρενοκηδεῖς τε μερίμνας
 ἀπό μοι ζωᾶς έρύκοις,
 ἵνα μὴ τὸ νοῦ πτέρωμα
 έπιβρίσῃ χθονὸς ἄτα·
 ἄνετον δέ ταρσὸν αἴρων
 90 περὶ cās ὄργια βλάστας
 τὰ πανάρρητα χορεύσω.

III

Ἄγε μοι ψυχὰ
 ἱεροῖς ὕμνοις
 έπιβαλλομένα
 ὕληγενέας
 5 εὔνασον οἴστρους·

θῴρησσε δέ νοῦ
 Ζαμενεῖς ὄρμᾶς.
 Βασιλῆϊ θεῶν
 πλέκομεν στέφανον,
 10 θῦμ' ἀναίμακτον,
 έπέων λοιβάς.
 Cε μὲν έν πελάγει,
 cε δ' ὑπέρ νάσων,
 cε δ' έν ἀπειροῖς,
 15 ἐπὶ τε πτολίων
 κραναῶν τ' ὄρέων,
 καὶ κατὰ κλεινῶν
 ὀπτόταν πεδίων
 στάσῳ διδύμουσ
 20 γυῖων ταρσούσ,
 cε, μάκαρ, μέλπῳ,
 γενέτα κόσμου.
 σοὶ νύξ με φέρει
 τὸν ἀοιδὸν, ἄναξ·
 25 σοὶ δ' ἀμερίουσ,
 σοὶ δ' ἀψούσ,
 σοὶ δ' έσπερίουσ
 ὕμνουσ ἀνάγῳ.
 ἴστροσεσ αὐτᾶι
 30 πολίων ἄστροων
 μάνας τε δρόμοι·
 καὶ μέγασ ἴστρο
 ἄλιος ἄγνῶν
 ἄστροων πρύτανις,
 35 ὀσίαν ψυχᾶν
 ἄγιος ταμίασ.
 Ἐπὶ cās αὐλάσ,
 ἐπὶ σοῦσ κόλπουσ
 τὸν ἀπόστροφον
 40 ταναᾶσ ὕλασ
 ταρσὸν ελάφρουσ,
 χαίρων ἵνα σου
 προμολᾶν ἰκόμαν,
 νῦν ἐπὶ σεμνάσ

64 δέ ἄρρηγ A sed é ā in ras. — 68 εὶ θέμις M — 72 προανασίων MN — 78 et 79 κατέχει AM — III 6 νόου AMNP, praeterea in A δέ erasum — 10 θῦμ' contra veterum poetarum usum corripuit Synesius — 32 ἴστρο ex ἴτρο corr. MN — 35 ὀσίαν AP: ὀσίων MN — 39 vocabuli ἀπόστροφον praenultimam syllabam produxisse videtur poeta; cf. v. 109, 235 — 41 ελάφρουσ tentavimus, nisi πόδ' ελάφριζον malis ελαφριζόντων AMN ελαφρίζων vulgo

45 τελετηφορίας
 κηκοὺς ἀγίους
 ἰκέτας ἔμολον·
 νῦν ἐπὶ κλεινῶν
 κορυφᾶν ὀρέων
 50 ἰκέτας ἔμολον·
 νῦν ἐς ἐρήμας
 αὐλῶνα μέγαν
 Λιβύας ἔμολον,
 πέζαν νοτίαν·
 55 τὰν οὐτ' ἄθεον
 πνεῦμα μολύνει,
 οὔτε χαράσσει
 ἶχνος ἀνθρώπων
 ἀστυμερίμων·
 60 ἵνα σοι ψυχὰ
 καθαρὰ παθέων,
 λύσασα πόθους,
 λήξασα πόνων,
 λήξασα γόνων,
 65 θυμῶν, ἐρίδων,
 ὄσα κηριτρεφῆ
 ἀποσεισαμένα
 καθαρὰ γλώσσει
 γνῶμη θ' ὀσίᾳ
 70 τὸν ὀφειλόμενον
 ὕμνον ἀποιήσῃ.
 Εὐφραμείτω
 αἰθήρ καὶ γᾶ·
 στάτω πόντος,
 75 στάτω δ' ἀήρ·
 λήγετε πνοιαί
 βαλίων ἀνέμων,
 λήγετε ριπαί
 γυρῶν ῥοθίων,
 80 ποταμῶν προχοαί,
 κρανααί λιβάδες.
 ἐχέτω σιγὰ
 κόσμου λαγόνας,
 ἱερευομένων
 85 ἀγίων ὕμνων·

δύτω κατὰ γᾶς
 ὀφίων κυρμός,
 δύτω κατὰ γᾶς
 καὶ πτανὸς ὄφις,
 90 δαίμων ὕλας,
 νεφέλα ψυχᾶς,
 εἰδωλοχαρῆς,
 εὐχαῖς κύλακας
 ἐπιθωῦσσαν.
 95 σὺ πάτερ, σὺ μάκαρ,
 σὺ ψυχοβόρουσ
 ἀπέρυκε κύνας
 ψυχᾶς ἀπ' ἐμᾶς,
 εὐχᾶς ἀπ' ἐμᾶς,
 100 ζωᾶς ἀπ' ἐμᾶς,
 ἔργων ἀπ' ἐμῶν.
 ἅ δ' ἀμετέρα
 πραπίδων λοιβὰ
 σοῖς ἐριτίμοις
 105 μελέτω προπόλοισι,
 πορθμεῦσι σοφοῖς
 ἀγίων ὕμνων.
 Ἦδη φέρομαι
 ἐπὶ βαλβίδας
 110 ἱερῶν ἐπέων·
 ἤδη καναχεῖ
 ὀμφὰ περὶ νοῦν.
 Μάκαρ, ἴλαθί μοι,
 πάτερ, ἴλαθί μοι,
 115 εἰ παρὰ κόσμον,
 εἰ παρὰ μοῖραν
 τῶν σῶν ἔθιγον.
 τίνος ὄμμα σοφόν,
 τίνος ὄμμα πολὺ,
 120 ταῖς σοῖς στεροπαῖς
 ἀνακοπτόμενον,
 οὐ καταμύσει;
 ἀτενὲς δὲ δρακεῖν
 ἐπὶ σοὺς πυρσοῦς
 125 θέμις οὐδὲ θεοῖς·
 πίπτων δὲ νόος

ἀπὸ cās σκοπιᾶς
 τὰ πέλας καίνοι,
 ἀκίχητα κιχεῖν
 130 ἐπιβαλλόμενος,
 προσιδεῖν αἴγλαν
 ἀκάμαντι βυθῶ
 ἀμαρυσσομέναν·
 ἀβάτων δ' ἀποβάς
 135 ἐπὶ πρωτοφανέσ
 εἶδος ἐρείδει
 ὄμματος ἄλκάν·
 ὄθεν αἰνύμενος
 ἐπὶ σοὺς ὕμνουσ
 140 ἄνθεα φωτὸс
 ἀορίστοις ἀνέμοις
 ἀναπαῦσαι βολάν,
 τὰ cā σοὶ πάλι δούс.
 τί γὰρ οὐ cὸν, ἀναξ;
 145 πατέρων πάντων
 πάτερ, αὐτοπάτωρ,
 προπάτωρ, ἀπάτωρ,
 υἱὲ σεαυτοῦ,
 ἐν ἑνὸс πρότερον,
 150 ὄντων σπέρμα,
 πάντων κέντρον,
 προανούσιε νοῦ,
 κόσμων ρίζα
 τῶν ἀρχηγόνων,
 155 ἀμφιφαέс φῶс,
 ἀτρέκεια σοφᾶ,
 παγὰ σοφίας,
 κεκαλυμμένε νοῦ
 ἰδίαιс αὐγαίс,
 160 ὄμμα σεαυτοῦ
 πρηστηροκράτωρ,
 αἰωνοτόκε,
 αἰωνόβιε,
 ἐπέκεινα θεῶν,
 165 ἐπέκεινα νόων·

θᾶτερα νωμῶν,
 νοερητόκε νοῦ,
 ὄχετηγὲ θεῶν,
 πνευματοεργὲ
 170 καὶ ψυχοτρόφε·
 παγὰ παγῶν,
 ἀρχῶν ἀρχά,
 ριζῶν ρίζα·
 μονάс εἰ μονάδων,
 175 ἀριθμῶν ἀριθμὸс,
 μονάс ἡδ' ἀριθμὸс,
 νοῦс καὶ νοερὸс
 καὶ τὸ νοητὸν
 καὶ πρὸ νοητοῦ·
 180 ἐν καὶ πάντα,
 ἐν διὰ πάντων,
 ἐν τε πρὸ πάντων,
 σπέρμα τὸ πάντων,
 ρίζα καὶ ὄρπαξ,
 185 φύσιс ἐν νοεροίс,
 θῆλυ καὶ ἄρρεν·
 μύσταс δὲ νόос
 τὰ τε καὶ τὰ λέγει,
 βυθὸν ἄρρητον
 190 ἀμφιχορεύων.
 Cὺ τὸ τίκτον ἔφυс,
 cὺ τὸ τικτόμενον,
 cὺ τὸ φωτίζον,
 cὺ τὸ λαμπόμενον,
 195 cὺ τὸ φαινόμενον,
 cὺ τὸ κρυπτόμενον,
 φῶс κρυπτόμενον
 ἰδίαιс αὐγαίс·
 ἐν καὶ πάντα
 200 ἐν καθ' ἑαυτὸ
 καὶ δι' ἀπάντων·
 cὺ γὰρ ἐξεχύθηс,
 ἀρρητοτόκε,
 ἵνα παῖδα τέκηс

132 ἀκάματι MN — 137 ἀλκάν N, M var. lect. — 141. 2 versus corruptos reliquimus intactos, Boissonade et ἀνεπαυσε et ἀερος ἀνέμοιс ἀνεπνευσε βολάν tentavit — 143 ταῦτα σοὶ A — 153 κόσμου M vulgo — 166 θᾶτερα nos: ἐπὶ θᾶτερα codd. ἐπίσης Boiss. — 181 δ' ἀπάντων AMN — 197 in vett. edd. ante Boiss. casu, ut videtur, excidit

- 205 κλεινὰν σοφίαν
δημοεργόν·
προχυθεὶς δὲ μένεισ
ἀτόμοισι τομαῖς
μαιευόμενος.
- 210 Ὑμῶ σε, μονὰς,
ὕμνῳ σε, τριάς·
μονὰς εἰ τριάς ὤν,
τριάς εἰ μονὰς ὤν·
νοερά δὲ τομὰ
- 215 ἄσχιστον ἔτι
τὸ μερισθὲν ἔχει·
ἐπὶ παιδὶ χύθησ
ἰότατι σοφᾶ,
αὐτὰ δ' ἰότας
- 220 βλάστησε μέσα
φύσις ἀφθελκτος,
τὸ προούσιον ὄν.
οὐ θέμις εἰπεῖν
δεύτερον ἐκ σοῦ·
- 225 οὐ θέμις εἰπεῖν
τρίτον ἐκ πρώτου.
Ὡδὶς ἱερά,
ἄρρητε γονά,
ὄρος εἰ φυσιῶν
- 230 τὰς τικτοῖσας
καὶ τικτομένας.
κέβομαι νοερῶν
κρυφίαν τάξιν·
χωρεῖ τι μέσον
- 235 οὐ καταχυθέν.
Ἄφθελκτε γόνε
πατρὸς ἀφθέλκτου,
ὠδὶς διὰ σέ,
διὰ δ' ὠδίνος
- 240 αὐτὸς ἐφάνθησ,
ἅμα πατρὶ φανείσ
ἰότατι πατρὸς·
ἰότας σὺ δ' αἰεὶ
- παρὰ σείῳ πατρὶ·
245 οὐδ' ὁ βαθύρρουσ
χρόνος οἶδε γονὰς
τὰς ἀρρήτουσ·
αἰῶν δὲ γέρων
τὸν ἀμήρυτον
- 250 τόκον οὐκ ἐδάη·
ἅμα πατρὶ φάνη
γενόμενος αἰῶν'·
ὁ γενησόμενος.
Τίς ἐπ' ἀφθέλκτοισ
- 255 ἐβράβευσε τόλμαν;
ἀλαῶν μερόπων
δαιδαλογλώσσων
ἄθεοι τόλμαι·
σὺ δὲ φωτοδότας
- 260 φωτὸς νοεροῦ·
σκολιᾶς δ' ἀπάτας
ἀνέχεισ ὀσίων
πραπίδας μερόπων
ἐς Ζόφον ὕλασ
- 265 μὴ καταδύναι.
Σέ, πάτερ κόσμων,
πάτερ αἰώνων,
αὐτουργέ θεῶν,
εὐαγέσ αἰνεῖν.
- 270 Σέ μὲν οἱ νοεροὶ
μέλπουσιν, ἄναξ,
σέ δὲ κοσμοαγοὶ
ὀμματολαμπεῖσ
νόεσ ἀστέριοι
- 275 ὕμνουσι, μάκαρ,
οὐς πέρι κλεινὸν
σῶμα χορεύει.
πᾶσά σε μέλπει
γενεὰ μακάρων,
- 280 οἱ περὶ κόσμον,
οἱ κατὰ κόσμον,
οἱ ζωνάιοι,

214—216 = IV 116 sqq. — 217 χύθησ Boissonade: χυθεὶσ codd. — 235 καταχθέν MN — 243 σέ δὲ MNP unde σὺ δὲ Boiss.: σὺ A in ras. et varia lect. in M — 252 γενόμενος αἰῶν' nos: αἰῶν γενόμενος AMN vulgo; si elisio in clausula versiculi facta te offendet, poteris γενόμενος αἰέν scribere — 255 ἐβράβευσε θράσος manult Boiss. — 277 χορεύει A: χορεύσει PMN

οἱ τ' ἄζωνοι
κόσμου μοίρας
285 ἐφέπουνι σοφοί,
ἀμφιβατῆρες
οἱ περὶ κλεινοῦς
οἰηκοφόρους·
οὐς ἀγγελικὰ
290 προχέει χειρὰ
τό τε κυδῆεν
γένος ἡρώων,
ἔργα τὰ θνητῶν
κρυφίαισιν ὁδοῖς
295 διανισσόμενον,
[ἔργα βρότεια]
ψυχὰ τ' ἀκλινῆς
καὶ κλινομένα
ἐς μελαναυγεῖς
300 χθονίουσ δγκουσ.
Cὲ μάκαιρα φύσις
φύσειώσ τε γονά,
μάκαρ, ὕμνεί,
τὰς Ζειδώροισ
305 ἐφέπεισ πνοιαῖσ,
ἀπὸ σῶν ὀχετῶν
κατακυρομέναισ,
προκυλινδομέναισ·
εὐ γὰρ, ἀχράντων
310 ἡγέτα κόσμων,
φύσις εἶ φυσίων·
εὐ φύσιν θάλπεισ,
γένεσιν θνατῶν,
τὰς ἀενάω
315 ἰνδαλμῶνα,
ἴνα καὶ πυμάτα
μερῖσ ἐν κόσμῳ
λελάχη Ζωᾶσ
ἐπαμειβομένασ·
320 οὐ γὰρ θέμισ ἦν

τρύγα τὰν κόσμου
κορυφαῖσ ἐρίσαι·
τὸ δὲ ταχθὲν ὄλωσ
ἐσ χορὸν ὄντων
325 οὐκέτ' ὀλεῖται·
ἄλλο δ' ἀπ' ἄλλου,
διὰ δ' ἀλλήλων
πάντ' ἀπολαύει·
ἔξ ὀλλυμένων
330 κύκλωσ ἀἴδιοσ
ταῖσ σαῖσ πνοιαῖσ
ἀναθαλπόμενοσ·
σοὶ διὰ πάντων
ἵστησι χοροῦσ
335 μάτειρα φύσις
ἰδίαισ χροῖαισ,
ἰδίοισ ἔργοισ
δαιδαλλομένων,
ἐκ δὲ ζῶων·
340 ἔτεροφθόγγων
μίαν ἀρμονίαν
ὁμόφωνων ἄγει.
σοὶ πάντα φέρει
αἴθρον ἀγήρων,
345 ἄωσ καὶ νύξ,
στεροπαῖ, νιφάδεσ,
οὐρανὸσ αἴθρων
καὶ γὰρ ρίζαι,
ὔδωρ, ἀήρ,
350 σῶματα πάντα,
πνεύματα πάντα,
σπέρματα, καρποῖ,
φυτὰ καὶ ποῖαι,
ρίζαι, βοτάναι,
355 βοτὰ καὶ πτηνὰ
καὶ νηχομένων
νεπόδων ἀγέλαι.
Ἴδε καὶ ψυχὰν

287 παρὰ Boiss. — 292 ἄλλα γένος ἡρώων MN — 296 varia lectio versiculi 293 esse videtur — 299 μελαναυγεῖσ AM — 303 μάκαρ, ὕμνείσ ποσ, nisi ὕμνείσ malis: ὕμνείσ μάκαρ codd. ὕμνείσ σε μάκαρ Boiss. — 308 προκυλινδομέναισ A sed ok in ras. προκυλ. MN — 315 ἰνδαλμῶνα ποσ analogiam κευθμῶνοσ secuti: ἰνδαλμόνασ AMN ἰνδαλμόνα vulgo — 318 λελάχη Ζωᾶσ λελάχη Ζωᾶισ AN — 328 ἀπολαύειν MN — 339 Ζωᾶν AMN — 344 ὕμνον A et var. lect. in M — 347 αἴθρων ποσ: αἰθήρ A in ras. ἀκμῆσ αἴθρων MNP — 353 ποῖαι AMN

ὀλιγοδρανά,
 360 ὀλιγηπελέα
 ἐπὶ cās Λιβύας,
 ἐπὶ cās σεπτᾶς
 ἱερηπολίας
 ὀσίαις εὐχαῖς
 365 ἐπιμεμβλομένην,
 τὰν ἀμφιπολεῖ
 νέφος ὑλαῖον·
 σὸν δ' ὄμμα, πάτερ,
 κοπτικὸν ὕλας.
 370 Νῦν μοι κραδία
 τοῖς σοῖς ὕμνοις
 παινομένα
 ἐθώσσε νόον
 πυρίαῖς ὀρμαῖς·
 375 σὺ δὲ λάμπων, ἄναξ,
 ἀνάγωγα φάη.
 νεῦσον δὲ, πάτερ,
 σῶμα φυγοῖσαν
 μηκέτι δύναι
 380 ἐς χθονὸς ἄταν·
 ὄφρα δὲ Ζῶας
 ὑλοδιαίτου
 δεσμοῖσι μένω,
 πραεῖα, μάκαρ,
 385 βόσκοι με τύχα·
 μηδ' ἐμπόδιον
 πνεύσειε νόου
 φροντίσι λυγραῖς
 δάπτοικα βίον,
 390 ἵνα μὴ τὰ θεοῦ
 ἄσχυλος εἶην,
 μηδ' ἔτι τοιοῖς
 ἐναλινδοίμαν,
 ὄθεν ἐκπροφυγῶν
 395 δῦροισι τεοῖς
 στέφος εὐαγέων
 ἀπὸ λειμώνων

σοὶ τοῦτο πλέκω,
 σοὶ τόνδε φέρω
 400 αἶνον, ἀχράντων
 ἡγέτα κόσμων,
 καὶ παιδὶ σοφῷ,
 αὐτᾷ σοφίᾳ,
 τὸν ἀπ' ἀρρήτων
 405 ἔχεας κόλπων,
 ἐν σοὶ δὲ μένει
 σέθεν ἐκπροθορών,
 ἵνα πάντα σοφαῖς
 ἐφέπη πνοιαῖς,
 410 διέπη πολιῶν
 βάθος αἰώνων,
 διέπη ταρσοῦς
 κραναοῦ κόσμου
 μέχρι καὶ νεάτου
 415 πυθμένος ὄντων
 χθονίας μοίρας,
 ὀσίαις πραπίσιν
 ἐλλαμπόμενος,
 λύη δὲ πόνους
 420 ἤδὲ μερίμνας
 διερῶν μερόπων,
 ἀγαθῶν κράντων,
 ἐλατῆρ ἀχέων.
 τί δὲ θαῦμα, θεὸν
 425 τὸν κοσμοτέχναν
 ἰδίων ἔργων
 κῆρας ἐρύκειν;
 Τόδε σοι, μεγάλου
 κοίρανε κόσμου,
 430 τίτων ἔμολον
 χρέος ἐκ Θρήκης,
 ἵνα τὰν τριέτιν
 ὤκησα γύαν
 παρ' ἀνακτόριον
 435 γαίας μέλαθρον·
 ἔτλαν δὲ πόνους,

365 ἐπιμελομένην AM ἐπιμελομένην N — 375 sq. = 593 sq. et 698 sq. — 377. 379—
 384 = 726. 728—734 — 398 πλέκων et 399 φέρων MN — 408 αὐτᾷ A in ras. cὺν αὐτᾷ
 MN cὺν τᾷ Boiss. — 410 διέπει MN et infra λύει MNP, quas lectiones tuetur Boiss. —
 420 ἤδὲ nos: καὶ AM cὺν τε Boiss. — 432 τριέτην MN — 433 ὤκησα γύαν Boiss.: ὠκης·
 ἀγυιάν AN, nisi quod η in ι corr. A

ἔτλαν δ' ὀδύνας
 πολυδακρύτους,
 ὤμοις φέρων
 440 ματέρα πάτραν.
 ραίνεται μὲν γὰ
 ἰδρῶτι μελῶν
 ἀεθλευόντων
 ἄμαρ ἐπ' ἄμαρ·
 445 ραίνεται δ' εὐνὰ
 κανθῶν λιβάσιν
 ὀλοφυρομένων
 νύκτ' ἐπὶ νύκτα.
 νηοὶ δ' ὀπόσοι
 450 δέδμητο, ἄναξ,
 ἐπὶ καῖς ἀγίαις
 τελετηφοραῖς,
 ἐπὶ πάντα ξβαν,
 πρηγῆς ἰκέτας
 455 δάπεδον βλεφάρων
 δεύων νοτίσι,
 μή μοι κενεάν
 ὀδὸν ἀντάσαι·
 ἰκέτευσά θεοῦς
 460 δρηστῆρας, ὅσοι
 γονόνεν Θρήκης
 κατέχουσι πέδον,
 οἳ τ' ἀντιπέρην
 Καλχηδονίας
 465 ἐφέπουσι γύας,
 οὐς ἀγγελικαῖς
 ἔστεψας, ἄναξ,
 αὐγαῖσι, τεοῦς
 ἱεροῦς προπόλους.
 470 σὺν μοι μάκαρες
 ἐλάβοντο λιτᾶν,
 σὺν μοι πολέων
 ἐλάβοντο πόνων.
 οὐ μοι ζωᾶ
 475 τᾶμος δὲ φίλα
 διὰ γᾶν πατρίαν

στυφελιζομέναν,
 τὰν ἐξ ἀχέων
 ἔστασας, ἄναξ,
 480 αὐτὸς ἀτήρωσ,
 κοίρανε κόσμου.
 ἦδη ψυχᾶς
 ἀποτρουομένας,
 ἦδη μελέων
 485 κατερειπομένων
 ὑπέρεισας ἐμὰν
 ἄρθρων δύναμιν,
 τλάμονι ψυχᾶ
 μένος ἐμπνεύσας·
 490 καμάτων δὲ γλυκὺ
 εὔρεο τέκμωρ
 κατὰ θυμὸν ἐμόν,
 ἔργοισιν, ἄναξ,
 ὀπάσας δολιχῶν
 495 ἄμπαυμα πόνων.
 τὰ σὺ πάντα, μάκαρ,
 Λιβύεσσι κάου
 ἐς μηκεδανόν *
 μήρυμα χρόνου,
 500 διὰ τὰς μνάμαν
 εὐεργεσίας,
 διὰ τε ψυχᾶν
 αἰνὰ παθοῖσαν·
 ἰκέτα δὲ δίδου
 505 βιοτὰν ἀσινῆ·
 λύε με μόχθων,
 λύε με νούσων,
 λύε μεριμνᾶν
 κηριτρεφῶν·
 510 νεύσον νοεράν
 προπόλῳ ζωάν.
 μή μοι χθονίου
 ὄμβρους ἀφένου
 κρήνειας; ἄναξ,
 515 ἵνα μὴ τὰ θεοῦ
 ἄσχολος εἶην·

450 δέδμητο pos: δόμηθεν AMN δώμηθεν P — 461 γονόνεν MNP γόνιμον A in ras.
 — 465 γύας codd. γύας hoc versu et 433. 679 reposuit Boiss. — 467 ἔστεψας A ἔστρεψας
 in ἔστρεψας corr. M — 491 τέκμωρ M — 514 κρήνειας pos: κρίνειας AMN vulgo

μηδὲ κατηφῆς
 πενία μελάθροισ
 ἐτχηριμπτομένα
 520 περὶ γὰν ἔλκοι
 φροντίδα θυμοῦ.
 ἄμφω ψυχὰν
 βρίθει περὶ γὰν·
 ἄμφω δὲ νόου
 525 ἐπίληθα πέλει,
 ὅτε μὴ σὺ, μάκαρ,
 ὀρέγοις ἀλκάν.
 Ναί, πάτερ, ἀγνᾶς
 παρὰ σοφίας,
 530 λάμπων πραπίσιν
 ἀπὸ σῶν κόλπων
 νοερὸν φέγγος·
 τράψων κραδίᾳ
 ἀπὸ σᾶς ἀλκᾶς
 535 σοφίας αὐγὰν
 καὶ τὰν ἐπὶ σοὶ
 ἱερὰν ἀτραπὸν·
 σύνθημα δίδου
 σφραγίδα τεάν,
 540 κηριτρεφέας
 δαίμονας ὕλας
 σεύων ζωᾶς
 εὐχᾶς τ' ἀπ' ἐμᾶς·
 καὶ σῶμα σάου
 545 ἀρτεμές, ἐχθραῖς
 ἄβατον λύβαις·
 καὶ πνεῦμα σάου
 ἀμόλυτον, ἀναξ.
 Ἦ μὲν ἤδη
 550 δνοφερὰν ὕλας
 κηλῖδα φέρω·
 ἔχομαι δὲ πόθοις,
 χθονίοις δεσμοῖς.
 Σὺ δὲ ρύσιος εἶ,
 555 σὺ καθάρσιος εἶ·
 ἀπόλυε κακῶν,
 ἀπόλυε νόσων,
 ἀπόλυε πέδας·

σὸν σπέρμα φέρω,
 560 εὐηγενέος
 σπινθήρα νόου,
 ἐς βάθος ὕλας
 κατακεκλιμένον·
 σὺ γὰρ ἐν κόσμῳ
 565 κατέθου ψυχάν,
 διὰ δὲ ψυχᾶς
 ἐν σῶματι νοῦν
 ἔσπειρας, ἀναξ.
 τὰν σὰν κούραν
 570 ἐλέαιρε, μάκαρ·
 κατέβαν ἀπὸ σοῦ
 χθονὶ θητεῦσαι·
 ἀντὶ δὲ θήσας
 γενόμεν δούλα·
 575 ὕλα με μάγοις
 ἐπέδησε τέχναις.
 ἔτι μὲν ἔνι μοι
 βαιὸν τι μένος
 κρυφίας γλήνας·
 580 οὔπω πᾶσαν
 ἔσβεσεν ἀλκάν·
 κέχυται δὲ πολὺς
 ἐφύπερθε κλύδων,
 ἀλαῶπα τιθεῖς
 585 τὰν θεοδερκῆ,
 ἐλέαιρε, πάτερ,
 κούραν ἰκέτιν,
 τὰν πολλάκι δὴ
 νοεραῖς ἀνόδοις
 590 ἐπιβαλλομέναν
 λαμυρᾶς ὕλας
 ἴμερος ἄτχει.
 σὺ δὲ λάμπων, ἀναξ,
 ἀνάγωγα φάη·
 595 ἄψων δὲ σέλας
 καὶ πυρκαϊάν,
 σπέρμα τὸ βαιὸν
 αὔξων ἐν ἐμῷ
 κρατὸς αὐτῷ.
 600 θρόνισόν με, πάτερ,

φωτὸς ἐν ἀλκᾷ
 Ζηφορίου,
 ἵνα χεῖρα φύσις
 οὐκ ἐπιβάλλει,
 605 ὄθεν οὐκέτι γὰ,
 οὐ μοιραία
 κλῶσις ἀνάγκας
 παλίνορσον ἄγει.
 λιπέτω, φυγέτω
 610 δολερὰ γένεσις
 θεράποντα τεόν·
 ἐμέθεν δὲ, πάτερ,
 χθονίου τε κλόνου
 πῦρ μέσον εἶη.
 615 νεύσον, γενέτα,
 νεύσον προπόλῳ
 ἦδη νοερούς
 πετάσαι ταρσούς·
 ἦδη φερέτω
 620 σφραγίδα πατρὸς
 ἰκέτις ψυχά,
 δαίμα μὲν ἐχθροῖς
 δαίμοσιν, οἱ γὰς
 ἀπὸ κευθμώνων
 625 ἀναπαλλόμενοι
 πνεῖουσι βροτοῖς
 ἀθέως ὄρμας,
 σύνθημα δὲ σοῖς
 ἀγνοῖς προπόλοις,
 630 οἱ κατὰ κλεινοῦ
 βένθεα κόσμου
 πυρίων ἀνόδων
 κληῖδοφόροι,
 ἵνα μοι φάεος
 635 πετάσῃς πύλας·
 ἔτι δ' ἀλεμάτας
 ἐπὶ γὰς ἔρπων
 μὴ χθονὸς εἶην·
 πυρίων δ' ἔρπων
 640 καὶ τῆδε δίδου
 μάρτυρα καρπὸν,
 ὄμφας ἀτρεκεῖς

ὄσα τ' ἐν ψυχαῖς
 τὰν ἀμβροσίαν
 645 ἐλπίδα θάλπει.
 Μετά μοι μέλεται
 χθονίας βιοτᾶς·
 ἔρρετε λῆμαι
 ἀθέων μερόπων,
 650 πτολίων τε κράτη·
 ἔρρετε πᾶσαι
 ἄται γλυκεραὶ
 ἄχαρις τε χάρις,
 οἷσιν ψυχὰν
 655 θωπευομένην
 γὰ λάτριον ἔχει·
 ἄ μέγα δειλὰ ἴδιων τ' ἀγαθῶν
 ἔπιεν λάθαν,
 660 μέχρῃς ἐγκύρῃ
 φθονερᾷ μερίδι·
 δοιὰς γὰρ ἔχει
 μαστροπὸς ὕλα·
 ὅς δὲ τραπέζας
 665 ἐπορεξάμενος
 μελιχρῶν ἔθιγεν,
 ἦ μέγα κλαύσει
 πικρὰν μερίδα
 τῶν ἀντίξων
 670 συνεφελκομένων·
 ὅδε γὰρ χθονίας
 θεσμὸς ἀνάγκας
 διχόθεν θνατοῖς
 βίον οἰνοχοεῖ·
 675 τὸ δ' ἀκηράσιον
 ἀμιγές τ' ἀγαθὸν
 θεὸς ἢ τὰ θεοῦ.
 Μεθύοισα γλυκεῖ
 κρητῆρι γύας
 680 ἔψαυσα κακῶν,
 ἐνέκυρσα πάγῃ,
 ἐδάην ἄταν
 ἐπιμηθειάδα·
 στυγέω δὲ νόμους

685 ἄλλοπροκάλλους,
 ἐς τὸν ἀκηδῆ
 λειμῶνα πατρὸς
 σπεύδων τανύω
 φυγάδας ταρκοῦς,
 690 φυγάδας διδύμων
 ὕλας δύρων.
 Ἴδε με, ζωᾶς
 νοεράς ταμία,
 ἴδε c̄αν ἰκέτιν
 695 ψυχὰν ἐπὶ γᾶς
 νοεραῖς ἀνόδοις
 ἐπιβαλλομένην·
 c̄υ δὲ λάμπων, ἀναξ,
 ἀνάγωγα φάη
 700 πτερὰ κούφα διδούς·
 ἄμμα δὲ κόψων,
 χάλασον περόναν
 διδύμων παθέων,
 οἷσιν ψυχὰν
 705 δολόεσσα φύσις
 κάμπτει κατὰ γᾶς·
 δός με φυγοῖσαν
 κύματος ἄταν
 θοὸν ἄλμα βαλεῖν
 710 ἐπὶ c̄ας αὐλάς,
 ἐπὶ c̄ους κόλπους,
 ὄθεν ἄ ψυχᾶς
 προρέει παγά.
 λιβάς οὐρανια
 715 κέχυμαι κατὰ γᾶς·
 παγᾶ με δίδου,
 ὄθεν ἐξεχύθην
 φυγάς ἀλήτις.
 νεῦσον προγόνψ
 720 φωτὶ μιγῆναι·
 νεῦσον δ' ὑπὸ c̄οι
 ταμειουομένην
 c̄υν ἀνακτι χορῶ
 ἀνάτειν ὀσίω

725 νοεροῦς ὕμνου·
 νεῦσον δὲ, πάτερ,
 φωτὶ μιγεῖσαν
 μηκέτι δύναι
 ἐς χθονὸς ἄταν.
 730 ὄφρα δὲ ζωᾶς
 ὑλοδιαίτου
 δεσμοῖσι μένω,
 πραεῖα, μάκαρ,
 βόσκοι με τύχα.

IV

C̄ὲ μὲν ἀρχομένας,
 c̄ὲ δ' ἀεξομένας,
 c̄ὲ δὲ μεσσοῖας,
 c̄ὲ δὲ παυομένας
 5 ᾱοῦς ἱεράς,
 Ζαθέας νυκτὸς
 μέλπω, γενέτα,
 παίων ψυχῶν,
 παίων γυίων,
 10 δῶτορ σοφίας,
 ἐλατῆρ νούσων,
 δῶτορ ψυχαῖς
 ἀπόνου βιοτᾶς,
 ἀν μὴ c̄τεῖβει
 15 χθονία φροντίς,
 μάτηρ ἀχέων,
 μάτηρ παθέων,
 ὧν μοι ζωᾶ
 καθαρὰ μενέτω,
 20 ἵνα τὰν πάντων
 κρυφίαν ρίζαν
 ὕμνοῖσα λέγω,
 μηδ' ἀπαγωγοῖς
 ἄτησι θεοῦ
 25 νοσφιζοίμην.
 C̄ὲ, μάκαρ, μέλπω,

710—713 = IV 292—295 — 714 οὐρανοῦς AM — 718 ἀλήτης AN ἀλήθης corr. in ἀλήτης M — 722 πατρὶ ταμειουομένην MN ταμειουομένην A cum ras. ante ταμ. — IV 3 μεσσοῖας pos: μεσοῖας codd. — 13 βιοτῆς M — 16 ἀρχέων M — 22 ὕμνοῖσα ex εὐμενοῖσα corr. M

κοίρανε κόσμου·
 γὰ σιγάτω
 ἐπὶ σοῖς ὕμνοισ,
 30 ἐπὶ σοῖς εὐχαῖς
 εὐφραμεῖτω
 ὅσα κόσμος ἔχει·
 καὶ γὰρ ἔργα, πάτερ·
 καταπαυέσθω
 35 ἀνέμων ροιζός,
 ἦχος δένδρων,
 θρόος ὀρνίθων·
 ἦσυχος αἰθήρ,
 ἦσυχος ἀήρ
 40 κλυέτω μολπᾶς·
 ὑδάτων δὲ χύσις
 ἄσφοδος ἤδη
 στήτω κατὰ γᾶς.
 οἱ δ' ἐμπόδιοι
 45 ἀγίων ὕμνων
 κευθμωνοχαρεῖς
 καὶ τυμβονόμοι
 δαίμονες ἤδη
 φυγέτωσαν ἐμάν
 50 ὁσίαν εὐχάν·
 ἀγαθοὶ δ' ὅποσοι
 μάκαρες νοερού
 πρόπολοι γενέτου
 κατέχουσι βᾶθη
 55 ἄκρα τε κόσμου,
 ὕμνων ἴλεω
 πεύθοιντο πατρός,
 ἴλεω δὲ λιτὰς
 ἀνάγοιεν ἐμάς.
 60 Μονὰς ὦ μονάδων,
 πάτερ ὦ πατέρων,
 ἀρχῶν ἀρχά,
 παγῶν παγά,
 ριζῶν ρίζα,
 65 ἀγαθῶν ἀγαθόν,
 ἄστρον ἄστρον,
 κόσμων κόσμε,

ἰδεῶν ἰδέα,
 βύθιον κάλλος,
 70 κρύφιον σπέρμα,
 πάτερ αἰώνων,
 πάτερ ἀφθέγκτων
 νοερῶν κόσμων,
 ὅθεν ἀμβροσία
 75 σταλάοισα πνοᾶ,
 σώματος ὄγκοις
 ἐπινηξαμένα,
 δεύτερον ἤδη
 κόσμον ἀνάπτει.
 80 Ὑμνῶ σε, μάκαρ,
 καὶ διὰ φωνᾶς,
 ὕμνῶ σε, μάκαρ,
 καὶ διὰ σιγᾶς·
 ὅσα γὰρ φωνᾶς,
 85 τόσα καὶ σιγᾶς
 αἶεις νοεράς.
 ὕμνῶ δὲ γόνον
 τὸν πρωτόγονον
 καὶ πρωτοφαῆ.
 90 Γόνε κύδιστε
 πατρός ἀφθέγκτου,
 σε, μάκαρ, μεγάλην
 πατρὶ συνυμνῶ,
 καὶ τὰν ἐπὶ σοὶ
 95 ὠδίνα πατρός,
 γόνιμον βουλάν,
 μεσάταν ἀρχάν,
 ἁγίαν πνοιάν,
 κέντρον γενέτου,
 100 κέντρον δὲ κόρου·
 αὐτὰ μάτηρ,
 αὐτὰ γνωτά,
 αὐτὰ θυγάτηρ
 μαιωσαμένα
 105 κρυφίαν ρίζαν·
 ἵνα γὰρ προχυθῆ
 ἐπὶ παιδὶ πατῆρ,
 αὐτὰ πρόχυσις

28 γὰ δὲ σιγάτω AMN — 33 ἔργα πάτερ nos: ἔργ' ὦ πάτερ AMN, vide Hermanni Elem. metr. p. 370 — 49 φυγέτωσαν AMN — 56 ἴλεων A

εὔρετο βλάσταν·
 110 ἔσθη δὲ μέσα
 θεὸς ἔκ τε θεοῦ·
 [διὰ παῖδά τε καὶ
 διὰ τὰν κλεινὰν
 πατρός ἀθανάτου
 115 πρόχυσιν υἱὸς
 εὔρετο βλάσταν.]
 Μονὰς εἶ τριάς ὦν,
 μονὰς ἄ γε μένεις
 καὶ τριάς εἶ δῆ.
 120 νοερά δὲ τομὰ
 ἄσχιτον ἔτι
 τὸ μερισθὲν ἔχει·
 προθορῶν δὲ μένει
 γόνος ἐν γενέτῃ,
 125 καὶ πάλιν ἔξω
 τὰ πατρός διέπει
 κόσμοις κατάγων
 ὄλβον ζωᾶς,
 ὄθεν αὐτὸς ἔχει·
 130 λόγος, ὃν μεγάλῳ
 πατρὶ συνυμνῶ,
 νόος ἀρρήτου
 τίκει σε πατρός·
 καὶ σὺ κηθεῖς
 135 λόγος εἶ γενέτου,
 πρῶτος πρῶτας
 προθορῶν ρίζας,
 ρίζα δὲ πάντων
 τῶν μετὰ κλεινῶν
 140 τὰν σὰν γένναν·
 μονὰς ἀρρητος,
 σπέρμα τὸ πάντων
 σπέρμα σε πάντων
 ἐσπέρμηεν·
 145 σὺ γὰρ ἐν πᾶσι·
 διὰ σοῦ δὲ φύσις
 ὑπάτα, μεσάτα,
 νεάτα τε θεοῦ

ἀπέλαυσε πατρός
 150 ἀγαθῶν δώρων
 γονίμου ζωᾶς.
 Κοὶ μὲν ἀγήρωσ
 ἄπονον τροχιᾶν
 σφαῖρα κυλίνδει·
 155 ὑπὸ σὰν τάξιν
 κύτεος μεγάλου
 βριαραῖς δίναις
 ἑβδομάς ἄστρων
 ἀντιχορεύει·
 160 τὰ δὲ πολλὰ μίαν
 πτύχα καλλύνει
 φέγγεα κόσμου
 διὰ σὰν βουλάν,
 γόνε κύδιστε·
 165 σὺ γὰρ ἀμφιθέων
 κύτος οὐράνιον,
 δρόμον αἰώνων
 ἄλυτον συνέχεις·
 ὑπὸ σοῖς δὲ, μάκαρ,
 170 ἀγίοις θεσμοῖς
 ἐν ἀπειροβαθοῦς
 αἴθρας λαγόσι
 πολιῶν ἄστρων
 ἀγέλα νέμεται.
 175 Σὺ μὲν οὐρανόσις,
 σὺ δ' ἐνηρηίοις,
 σὺ δ' ἐπιχθονίοις,
 σὺ δ' ὑποχθονίοις
 ἔργα μερίζεις,
 180 ζωᾶν τε νέμεις.
 σὺ νόου πρύτανις
 ταμίας τε θεοῖς
 θνατῶν θ' ὀπόσοι
 νοεράς μοίρας
 185 ἔσπασαν ὄμβρους·
 σὺ ψυχοδότας
 οἷς ἐκ ψυχᾶς
 τέταται ζωὰ

vv. 112—116 ab interpolatore ad explicandos vv. 105—9 additi esse videntur — 113 τὰν κλεινὰν nos: κλεινῶν codd. — 114 πᾶς AMN — 118 ἄ γε μένεις nos: ἄ δῆ μένει codd. — 118 sq. conf. III 212 sq. — 124 ἐν γενέτῃ nos: ἐς γενέταν codd.

καὶ φύσις ἀκμήσ·
 190 ἀλαδὸν ψυχᾶς
 βλάστημα τεᾶς
 κρέματαίσειρᾶς·
 χῶπόσα τὰς εἰσ
 στέρεται πνοιᾶς,
 195 ἀπὸ εἰσ κόλπων
 δρέπεται κυνοχᾶν
 πορθμευομέναν
 διὰ εἰσ ἀλκᾶς
 ἐξ ἄρρητων
 200 πατρικῶν κόλπων·
 κρυφίας μονάδος,
 ὄθεν ὁ ζωᾶς
 ὄχετος προρέων
 φέρεται μέχρι γᾶς
 205 διὰ εἰσ ἀλκᾶς,
 δι' ἀτεκμάρτων
 νοερῶν κόσμων·
 ἐνθεν δέχεται
 καταβαίνοισαν
 210 ἀγαθῶν κράναν
 νοεροῦ μορφᾶ,
 κόσμος ὄρατός.
 Ἄλιον οὗτος
 δεύτερον ἔσχεν
 215 ὑστεροφεγγούς
 φωτὸς γενέταν,
 ὀμματολαμπή
 τὰς γινομένας
 καὶ φθειρομένας
 220 ταμίαν ὕλας,
 υἱοῦ νοεροῦ
 τύπον αἰσθητόν,
 ἀγαθῶν παροχᾶν
 ἐγκοσμογενῶν
 225 διὰ εἰσ βουλᾶν,
 γόνε κῦδιστε.
 Πάτερ ἄγνωστε,
 πάτερ ἄρρητε,

ἄγνωστε νόω,
 230 ἄρρητε λόγῳ,
 νόος ἐστὶ νόου,
 ψυχᾶν ψυχᾶ,
 φύσις εἰ φύσιων.
 γόνου σοὶ κάμπτων,
 235 ἴδε τοῦτο, λάτρις
 πίπτω κατὰ γᾶς
 ἱκέτας ἀλαός·
 εὐ δὲ, φωτοδότα
 φωτὸς νοεροῦ,
 240 ἐλέαιρε, μάκαρ,
 ἱκέτιν ψυχᾶν·
 σεῦ δὲ νοούσου,
 σεῦ μερίμνας
 τὰς ψυχοβόρους,
 245 σεῦ δ' ἀναιδῆ
 κύνα τὸν χθόνιον,
 δαίμονα γαίης
 ψυχᾶς ἀπ' ἐμᾶς,
 εὐχᾶς ἀπ' ἐμᾶς,
 250 ζωᾶς ἀπ' ἐμᾶς,
 ἔργων ἀπ' ἐμῶν.
 σώματος ἔξω,
 πνεύματος ἔξω,
 πάντων ἔξω
 255 τῶν ἀμετέρων
 δαίμων μενέτω·
 λιπέτω, φυγέτω
 δαίμων ὕλας,
 παθέων ἀλκᾶ,
 260 ἀνάγωγον ὁδὸν
 διατειχίζων,
 τὰς θεοδιφεῖς
 βλάπτων ὀρμάς·
 ἔταρον δὲ δίδου
 265 ζυωννόν, ἀναξ,
 ἁγίας ἁγίον
 ἄγγελον ἀλκᾶς,
 ἄγγελον εὐχᾶς

193 τὰς εἰσ ποσ: πετάσας AMP πάσας Boiss. — 197 πορθμευομένων MN — 205 = 199 — 211 μορφᾶν AMN — 218 γενομένας AMN — 221 υἱοῦ ποσ: υἱόν codd. — 227 ἄγνωστε A 227 et 229 ἄγνωστε in ἄγνωστε corr. M — 238 φωτοδότα ex φωτοδότας corr. M — 243 σεῦ μερίμνας NP: σεῦ δὲ μερ. AM — 248—252 = III 98—102 — 259 an παθέων ἀρχά?

τὰς θεολαμπούς,
 270 φίλον ἐσθλοδόταν,
 φύλακα ψυχᾶς,
 φύλακα ζωᾶς,
 εὐχᾶν φρουρόν,
 ἔργων φρουρόν·
 275 ὥμα δὲ κύζοι
 καθαρὸν νούσων,
 πνεῦμα δὲ κύζοι
 καθαρὸν λύβας,
 ψυχᾶ δ' ἐπάγοι
 280 παθέων λάθαν,
 ἴνα καὶ ζωὰν
 τὰν γαιοτραφῆ
 τοῖς σοῖς ὕμνοις
 πιαίνηται
 285 ταρσὸς ψυχᾶς·
 ἴνα καὶ ζωὰν
 τὰν μετὰ μοίρας,
 τὰν μετὰ δεσμούςς
 τοὺς χθονοβριθεῖς,
 290 καθαρὰν ὕλας,
 ὅσον ἔξανύω
 ἐπὶ καὶ αὐλάς,
 ἐπὶ σοὺς κόλπους,
 ὄθεν ἅ ψυχᾶς
 295 προρέει παγά.
 Κυ δὲ χεῖρα δίδου,
 κυ κάλει, κυ, μάκαρ,
 ὕλας ἀναγε
 ἰκέτιν ψυχᾶν.

V

Ὑμνῶμεν κούρον νύμφας,
 νύμφας οὐ νυμφευθεῖσας
 ἀνδρῶν μοιραῖαις κοίταις·
 ἄρρητοι πατρὸς βουλαὶ
 5 ἔσπειραν Χριστοῦ γένναν,
 ἅ σεμνὰ νύμφας ὠδὶς

ἀνθρώπου φήνεν μορφάν,
 ὃς θνατοῖσιν πορθμευτὰς
 ἦλθεν φωτὸς παγαίου·
 10 ἅ δ' ἄρρητος σευ βλάστα
 αἰώνων οἶδεν ρίζαν.
 αὐτὸς φῶς εἶ παγαῖον,
 συλλάμπας· ἄκτις πατρί,
 ῥήξας δ' ὄρφναίαν ὕλαν
 15 ψυχαιῖς ἐλλάμπεις ἀγναῖς·
 αὐτὸς μὲν κόσμου κτίστας,
 κλεινῶν σφαιρωτὰς ἄστρον,
 κέντρων γαίαις ρίζωτάς,
 αὐτὸς δ' ἀνθρώπων σωτήρ.
 20 σοὶ μὲν Τιτὰν ἱππεύει,
 ἄοις ἄσβεστος παγά,
 σοὶ δ' ἅ ταυρώπις μήνα
 τὰν νυκτῶν ὄρφναν λύει
 σοὶ καὶ τίκτονται καρποί,
 25 σοὶ καὶ βόσκονται ποιμνία.
 ἐκ καὶ ἄρρητου παγάς
 Ζεῖδωρον πέμπων αἴγλαν,
 παίνεις κόσμων ταρσούς·
 ἐκ σὼν βλάστησεν κόλπων
 30 καὶ φῶς καὶ νοὺς καὶ ψυχᾶ·
 τὰν σὰν οἴκτειρον κούραν
 γυίοις εἰρχθεῖσαν θνατοῖς,
 μοίρας θ' ὕλασις μέτροις·
 νούσων ἐκώζοις λύβας
 35 ἀσκηθῆ γυίων ἀλκάν.
 Νεῦσον μὲν μύθοις πειθῶ,
 νεῦσον δ' ἔργοισιν κῦδος
 ἀρχαῖαις πρέψαι φάμαις
 τὰς Κυράνας καὶ Σπάρτας·
 40 λύπαις δ' ἄστιπτος ψυχᾶ
 πραιεῖαν ζωὰν ἔλκοι
 θρέπτειραν, δις καὶ γλήνας
 ἐς σὸν φέγγος τείνοισα,
 ὡς ἔξ ὕλας φοιβαθεῖς
 45 ἀστρέπτους οἴμους σπεύσω,
 φύξηλις γαίαις μόχθων,

276 sq. om. AP — 282 θεοτραφῆ Λ γεοτραφῆ Ν γαιοτραφῆ in γαιοτραφῆ corr. M —
 291 fort. ὄταν — 292—295 = III 710—713 — V 5 ἔσπειραν G. Hermann: ἐσπέραν codd. —
 8 ἐν θνατοῖσι MN — 10 ἄρρητος εὐβλάστα MN — 13 συλλάμπας MN — 34 λαβάς MN — 41
 πραιεῖαν ἔλκοι ζωὰν MN — 43 τείνοισα φέγγος M

μιχθῆναι ψυχᾶς παγᾶ.
 Τοίαν ἄχραντον ζωὴν
 τῷ σῷ κραίνοις φορμικτῆ,
 50 εὐτ' ἂν σοι στέλλων μολπᾶν,
 τὰν σὴν κυδαίνων ρίζαν,
 μήκιτον πατρὸς κύδος,
 καὶ τὰν σύνθωκον πνοιᾶν
 μέσσαν ρίζας καὶ βλάστας,
 55 καὶ πατρὸς μέλπων ἄλκᾶν
 τοῖς σοῖς ὕμνοις ἀμπαύω
 κλεινὰν ὠδίνα ψυχᾶς.
 Χαίροις, ὦ παιδὸς παγᾶ,
 χαίροις, ὦ πατρὸς μορφᾶ·
 60 χαίροις, ὦ παιδὸς κρηπίς,
 χαίροις, ὦ πατρὸς σφρηγίς·
 χαίροις, ὦ παιδὸς κάρτος,
 χαίροις, ὦ πατρὸς κάλλος·
 χαίροις δ' ἄχραντος πνοιᾶ,
 65 κέντρον κούρου καὶ πατρός·
 τὰν μοι πέμποις σὺν πατρὶ
 ἄρδοισαν ψυχᾶς ταρσοῦς,
 κράντειραν θείων δῶρων.

VI

Μετὰ παγᾶς ἀγίας αὐτολοχεύτου
 ἀρρήτων ἐνοτήτων ἐπέκεινα
 θεὸν ἄμβροτον, θεοῦ κύδιμον υἷα,
 μόνον ἐκ μόνου πατρὸς παῖδα θορόντα
 5 στεφανώσωμεν σοφοῖς ἀνθεσιν ὕμνων,
 ὃν βουλᾶς πατρικᾶς ἀφρακτος ὠδὸς
 ἀγνώστων ἀνέδειξε παῖδα κόλπων,
 ἃ πατρὸς λοχίους ἔφηνε καρποῦς
 καὶ φήνασα φάνη μεσσοπαγῆς νοῦς·

10 ἐν παγᾶ δὲ μένουσι καὶ χυθέντες.
 σοφία νόου πατρὸς, κάλλεος αὐτᾶ,
 σοὶ τεχθέντι πατῆρ ἔνευσε τίκτειν,
 σὺ τὸ κρυπτόν εἶ πατρὸς σπέρμα
 προλάμπων·
 σὲ γὰρ ἀρχὰν γενέτας ἔδωκε κόσμοις,
 15 κατὰγειν ἐκ νοερῶν σῶμασι μορφᾶς·
 σὺ μὲν οὐρανοῦ σοφὰν ἀντυγα νωμᾶς,
 τὰν δ' ἄστρων ἀγέλαν αἰεὶ νομεύεις·
 σὺ δὲ τὰς ἀγγελικᾶς, ἀναξ, χορείας
 καὶ τὰς δαιμονίας φάλαγγος ἄρχεις,
 20 σὺ δὲ καὶ φύσιν φθιτᾶν ἀμφοροεῦεις,
 ἀμέριστον περὶ γὰν πνεῦμα μερίζεις,
 καὶ παγᾶ τὸ δοθὲν πάλιν συνάπτεις,
 θνατοῦς ἐκ θανάτου λύων ἀνάγκας.
 Ἰλήκοις ἐπὶ σῶν στέμμασιν ὕμνων,
 25 βιοτᾶς ὕμνοπόλῳ νέμων γαλάναν·
 εὐρίπων προχοᾶν στᾶσον ἀλήτην,
 τερσαίνων ὄλοους κλύδωνας ὕλας·
 ψυχᾶς καὶ μελέων ἔρυκε νοῦσους·
 παθῆν οὐλομέναν κοίμισον ὀρμάν·
 30 πλοῦτου καὶ πενίας ἀλαλε κῆρας·
 ἔργοις κυδαλίμαν ὄπασσον ὀμφάν·
 ἐν λαοῖς ἀγαθὰν ἀνοίγε φάμαν
 πειθοῦς πρᾶυλόγῳ στέφων ἀώτῳ,
 ἵνα μοι νόος δρέπη σχολὰν ἀκύμων,
 35 μηδ' ἐν ταῖς χθονίαις στένω μερίμναις·
 ἀλλ' ἐκ σῶν ὀχετῶν ὑψιφορήτων
 ὠδίσιν σοφίας νόον κατάρδω.

VII

Πρῶτος νόμον εὐρόμαν
 ἐπὶ σοὶ, μάκαρ, ἄμβροτε,

51 τὰν σὴν κυδαίνων ρίζαν om. M m. pr. — 65 cf. IV 99 sq. — κόρου MN — VI 3
 ἄμβροτον AP: ἄμβρότου N, utrumque M — 4 υἷα ex παῖδα corr. M, κύδιμον παῖδα in ras.
 A, cuius cod. multifarias hoc in carmine correcturas ad numeros difficiliore expedientes
 factas iam silebo — 5 στεφανώσωμεν MNP: στεφανώσω A, unde στεφανώσω σε G. Her-
 mannus El. metr. p. 490 coniecit — σεμοῦς A — 6 ὠδὸς ἀφρακτος M — 7 ἀγνωτον
 A ἀγνώστων corr. in ἀγνωτον M — παῖδα ἀνέδειξε AM — 8 λοχίους corr. in λοχία M —
 9 μεσσοπαγῆς ANP: μεσσοπαγῆς M — 12 ἐπένευσε θεός· σὺ A — 13 πατρὸς εἶ κρυπτόμε-
 νον A — προλάμπων N: προσλάμπων M, om. A — 16 σοφὰν μὲν οὐρανοῦ M — 18 σὺ ἀναξ
 χορείας τὰς ἀγγελικᾶς, sup. lin. addito ἀναξ M — 19 τὰς om. M — 20 θνητᾶν A, M ex
 corr. — 23 ἀνάγκας λύων M — 26 στᾶσον P: στήσον A, M ex corr. στᾶς N — 28 ἔρυκε
 in ἐρύκοις corr. M — 30 κῆρας ἀλαλε M — 31 ὄπασσον ὀμφάν pos: ὀμφάν ὀπάσων MN
 ὀμφάν ὀπάσαις A Boiss. — 32 ἀνοίγε corr. in ἀνε M — 33 πρᾶυλόγου στέφων M — 34
 δρέποι MN — 35 στένω AP: στένων MN

γόνε κύδιμε παρθένου,
 Ἰησοῦ Κολουμήϊε,
 5 νεοπαγέειν ἀρμογαῖς
 κρέξαι κιθάρας μίτους.
 Ἄλλ' εὐμενέοις, ἀναξ,
 καὶ δέχνυσο μουσικὰν
 ἔξ εὐαγέων μελῶν.
 10 ὑμνήσομεν ἄφθιτον
 θεὸν υἷα θεοῦ μέγαν,
 αἰωνοτόκου πατρὸς
 τὸν κοσμοτόνον κόρον,
 τὰν παντομιγῆ φύσιν,
 15 σοφίαν ἀπερείσιον,
 τὸν ἐπουρανόιοις θεόν,
 τὸν ὑποχθονίοις νέκυν.
 Ἐχύθησ' ὄτ' ἐπὶ χθονὶ
 βροτέας ἀπὸ νηδύος,
 20 μάγος ἅ πολύφρων τέχνα
 ἔξ ἀστερόσ' ἀντολάσ'
 θάμβησεν ἀμήχανος,
 τί τὸ τικτόμενον βρέφος,
 τίς ὁ κρυπτόμενος θεός,
 25 θεὸς ἢ νέκυς ἢ βασιλεύς·
 ἄγε δῶρα κομίζετε
 ἐμύρνης ἐναγίσματα,
 χρυσοῦ τ' ἀναθήματα,
 λιβάνου τε θύη καλά.
 30 θεὸς εἶ, λιβανὸν δέχου·
 χρυσοῦν βασιλεῖ φέρω·
 ἐμύρνη τάφος ἀρμόσει.
 Καὶ γὰρ ἐκάθηρας,
 καὶ πόντια κύματα,
 35 καὶ δαιμονίας ὁδοὺς,
 ῥαδινὰν χύσιν ἀέρος,
 καὶ νερτερίους μυχοὺς,
 φθιμένοισι βοηθός
 θεὸς εἰς αἶδην σταλείς.
 40 Ἄλλ' εὐμενέοις, ἀναξ,

καὶ δέχνυσο μουσικὰν
 ἔξ εὐαγέων μελῶν.

VIII

Ὑπὸ δῶριον ἀρμογὰν
 ἔλεφαντοδέτῳ μίτων
 ἐτάσῳ λιγυρὰν ὄπα
 ἐπὶ σοὶ, μάκαρ, ἄμβροτε,
 5 γόνε κύδιμε παρθένου·
 ἐμὸν δέ μου βιοτὰν κάου
 παναπήμονα, κοίρανε,
 λύπαις ἄβατον διδοὺς
 καὶ νύκτα καὶ ἡμέραν.
 10 λάμποις πραπίσιν ἐλάσ'
 νοεράσ' ἀπὸ παγᾶσ'
 ἐθένοσ' ἀρτεμένῳ μελῶν
 καὶ κύδος ἐπ' ἔργμασι
 νεότατι νέμοισ' ἐμᾶ·
 15 λιπαρὸν δὲ φέροισ' ἔτος
 ἐς γήραος ἀδονάν,
 ἐρίτιμον ἀέξῳ
 πινυτὰν ἐν ὑγείᾳ.
 γινωτὸν δὲ φυλάσσοισ',
 20 τὸν μοι νέον, ἀφθιτε,
 ἦθη χθονίαν πύλαν
 παραμειβόμενον ποδὶ
 ἄσπορρον ἀνήγαγες,
 ἐμὰ κήδεα καὶ γόους,
 25 ἐμὰ δάκρυα καὶ φρενῶν
 ἐβέσας αἰθομέναν φλόγα·
 ἐβίωσας καὶ νέκυν
 διὰ ἐμὸν, πάτερ, ἰκέταν.
 γινωτὰν τε συνωρίδα
 30 τεκέων τε φυλάσσοισ',
 ὄλον ἠσυχίδα δόμον
 ὑπὸ ἐμῆ χειρὶ κρύπτοισ'·
 καὶ μοι Ζυγίων, ἀναξ,
 Ζυνήονα δεμνίων

VII 5 νεοπαγαίειν A — 15 ἀπειρέσιον AMN — 16 et 17 om. P — 25 nescio an lateat ἢ βαλὴν — 26 κομίζεται A in ras. P — 32 fort.: μύρον τάφῳ — 36 et 37 om. P — 40—42 = 7—9 — VIII 2 μίτων λύρας N — 8 λύπας A — 12 ἀρτιμελέων A, M var. lect. — 13 ἐν P, M var. lect. — 16 ἡδονὴν A οὐδὸν con. Boiss. — 18 ὑγείᾳ P — 27 fort. ἐβίωσας — 30 τεκέων φυλάττοισ' A — 31 ἠσυχίδα P, qua in lectione nomen proprium latere videtur — 32 fort. κρύπτων — 33 Ζυγίων in Ζυγίαν corr. M

35 ἀπόνουσιν, ἀπήμονα,
 ἐρίηρον, ὁμόφρονα,
 κρυφίων ἀδαήμονα
 ὀάρων ἄλοχον αἰού·
 δσιον δ' ἐφέποι λέχος
 40 πανακήρατον, εὐαγές,
 ἀδίκους ἄβατον πόθοις.
 ψυχὰν δὲ λυθεῖσαν
 χθονίου βιότου πέδας
 ἐξαίνυσο πημάτων
 45 καὶ λευγαλέας ἄτας.
 σὺν δ' εὐαγέων χοροῖς
 ὕμνους ἀνάγειν δίδου
 ἐπὶ κύδει σὺ πατρὸς
 καὶ κάρτει σὺ, μάκαρ.
 50 πάλιν ὕμνοπολεύσω,
 πάλι σοὶ μέλος ἄσω,
 τάχα καὶ κιθάραν πάλιν
 πανακήρατον ἀρμόσω.

IX

Πολύηρατε, κύδιμε,
 σὲ, μάκαρ, γόνε παρθένου
 ὕμνῳ Κολυμηΐδος,
 δε τὰν δολίαν πάγαν,
 5 χθόνιον μεγάλων ὄφιν
 πατρὸς ἤλασας ὀρχάτων·
 [δε καρπὸν ἀπώμοτον
 τροφὸν ἀργαλέου μόρου
 πόρεν ἀρχεγόνῳ νοεράν.
 10 στεφανηφόρε, κύδιμε,
 σὲ, πάτερ, παῖ παρθένου
 ὕμνῳ Κολυμηΐδος.]
 Κατέβας μέχρι καὶ χθονὸς
 ἐπίδημος ἐφαμέροις,
 15 βρότειον φορέων δέμας.
 κατέβας δ' ὑπὸ Τάρταρα,
 ψυχῶν ὄθι μυρία

θάνατος νέμεν ἔθνεα.
 φρίζεν σε γέρων τότε
 20 Ἄϊδας ὁ παλαιγενής,
 καὶ λαοβόρος κύων
 ἀνεχάσκατο βηλοῦ·
 λύσας δ' ἀπὸ πημάτων
 ψυχῶν ὀσίους χοροῦς
 25 θιάσοισιν ἀκηράτοις
 ὕμνους ἀνάγεις πατρί.
 [στεφανηφόρε, κύδιμε,
 σὲ, πάτερ, παῖ παρθένου
 ὕμνῳ Κολυμηΐδος.]
 30 Ἄνιόντα σε, κοίρανε,
 τὰ κατ' ἥερος ἄσπετα
 τρέσεν ἔθνεα δαιμόνων,
 θάμβησε δ' ἀκηράτων
 χορὸς ἄμβροτος ἀστέρων·
 35 αἰθῆρ δὲ γελάσσας,
 σοφὸς ἀρμονίας πατῆρ,
 ἐξ ἐπτατόνου λύρας
 ἐκεράσκατο μουσικὰν
 ἐπινίκιον ἐς μέλος.
 40 μείδησεν Ἐωσφόρος,
 ὁ διάκτορος ἀμέρας,
 καὶ χρύσεος Ἑσπερος,
 κυθερήϊος ἀστήρ·
 ἅ μὲν κερόεν κέλας
 45 πλῆσασα ῥόου πυρὸς
 ἀγεῖτο κελάνα,
 ποιμὴν νυχίων θεῶν·
 τὰν δ' εὐρυφαῆ κόμαν
 Τιτὰν ἐπετάσκατο
 50 ἄρρητον ὑπ' Ἴχθιον·
 ἔγνω δὲ γόνον θεοῦ,
 τὸν ἀριστοτέχνηαν νόον,
 ἰδίου πυρὸς ἀρχάν.
 Σὺ δὲ ταρσὸν ἐλάσσας
 55 κυανάντυγος οὐρανοῦ

45 fort. ἄλας — 52 κιθάραν ἀνάσω A — 53 πανακήρατον Boiss. ex cod. P ut videtur: πάλιν ἀκήρατον AMN — ἀρμόσει N ἀρμοσειῶ M — IX 5 μέγαν P — vv. 7—11 om. MN, add. ex cod. P Boissonade — 9 νοεράν cod. P: fort. φθοράν — v. 11 corruptum reliquimus — 13 κατέβας P: καταβάς MN — v. 15 om. MN ex P add. Boiss. cod. scriptura βρότειον φέρων emendata — post v. 21 versiculum ὁ βαρυςθενής δημοβόρος add. P — 24 ψυχῶν P quo recepto v. 17 quoque doricam formam revocavit Boiss. — 25 ἐν ἀκηράτοις maluit Boiss. — 27—29 om. MN, ex P add. Boiss. — στεφανηφόρος P — 28 πάτερ om. P

ὑπερήλαο νύτων,
 σφαίρησι δ' ἐπέπτας
 νοεραῖσιν ἀκράτοις,
 ἀγαθῶν ὄθι παγά,
 60 σιγῶμενος οὐρανός·
 ἔνθ' οὔτε βαθύρροος
 ἀκαμαντοπόδας χρόνος
 χθονὸς ἔκγονα κύρων,
 οὐ κήρες ἀναιδέες
 65 βαθυκύμονος ὕλας·
 ἀλλ' αὐτὸς ἀγήραος
 αἰῶν ὁ παλαιγενής,
 νέος ὦν ἅμα καὶ γέρων
 τὰς ἀενάω μονάς ·
 70 ταμίας πέλεται θεοῖς.

X

Μνώεο Χριστέ,
 υἱὲ θεοῦ

ὑψιμέδοντος,
 οἰκέτεω σεῦ,
 5 κῆρ' ἄλιτροῖο
 τάδε γράψαντος·
 καί μοι ὄπασσον
 λῦσιν παθέων
 κηριτρεφέων,
 10 τὰ μοι ἐμφυῆ
 ψυχᾶ ῥυπαρᾶ·
 δὸς δὲ ιδέεσθαι,
 κῶτερ Ἰησοῦ,
 Ζαθέαν αἴγλαν
 15 σάν, ἔνθα φανεῖς
 μέλψω ἀοιδᾶν
 παῖοι ψυχᾶν,
 παῖοι γυίων,
 πατρὶ σὺν μεγάλῳ
 20 πνεύματί θ' ἄγνψι.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΤΟΥ ΝΑΖΙΑΝΖΗΝΟΥ ΥΜΝΟΙ ΚΑΙ ΩΙΔΑΙ.

I

ΥΜΝΟΣ ΕΙΣ ΧΡΙΣΤΟΝ.

Σε τὸν ἀφθιτον μονάρχην
 δὸς ἀνυμνεῖν, δὸς ἀείδειν,
 τὸν ἄνακτα, τὸν δεσπότην,
 δι' ὃν ὕμνος, δι' ὃν αἶνος,
 5 δι' ὃν ἀγγέλων χορεία,
 δι' ὃν αἰῶνες ἀπαυστοί,
 δι' ὃν ἥλιος προλάμπει,
 δι' ὃν ὁ δρόμος σελήνης,
 δι' ὃν ἄστρων μέγα κάλλος,

10 δι' ὃν ἄνθρωπος ὁ σεμνὸς
 ἔλαχεν νοεῖν τὸ θεῖον,
 λογικὸν ζῶον ὑπάρχων·
 σὺ γὰρ ἔκτισας τὰ πάντα,
 παρέχων τάξιν ἐκάστῳ,
 15 συνέχων τε τῇ προνοίᾳ·
 λόγον εἶπας, πέλεν ἔργον
 ὁ λόγος σου, θεὸς υἱός·
 ὁμοούσιος γὰρ ἔστιν,

57 ἐπέπτας nos: ἐπετάσθης codd. — 69 ἐννάω MN — X 4 σεῦ nos coll. V 10: σοῦ Boissonade praeunte Hermanno Elem. metr. p. 370: σέο AM — 6 γράψαντος τάδε A — 17 ψυχᾶν παῖοι codd., corr. Boiss. collato IV 8.

Gregorii in carminibus recognoscendis usi sumus cod. Monacensi bombycino n. 416 s. XIII (G), quo in codice alterum tertium ultimum carmen non extat; hoc ultimo in carmine praeter editionem Billianam cod. Vindobonensem bombycinum theol. n. 18 s. XIII (V) et cod. Monacensem chartaceum n. 323 s. XVI (H) contulimus. — I ὕμνος διὰ λυρικοῦ μέτρου G — 3 δυνάστην con. Boissonade — 5 χορεία Boiss.

ὁμότιμος τῷ τεκόντι,
 20 ὃς ἐφήρμοσεν τὰ πάντα,
 ἵνα πάντων βασιλεύσῃ·
 περιλαμβάνον δὲ πάντα
 ἄγιον πνεῦμα τὸ θεῖον
 προνοούμενον φυλάσσει.
 25 Τριάδα Ζῶσαν ἐρῶ σε,
 ἕνα καὶ μόνον μονάρχην,
 φύσιν ἄτρεπτον, ἀναρχον,
 φύσιν οὐσίας ἀφράστου,
 σοφίας νοῦν ἀνέφικτον,
 30 κράτος οὐρανῶν ἀπαυστον,
 ἄτερ ἀρχῆς, ἀπέραντον,
 ἀκατασκόπητον αὐτήν,
 ἐφορῶσαν δὲ τὰ πάντα,
 βάθος οὐδὲν ἀγνοοῦσαν
 35 ἀπὸ γῆς μέχρις ἀβύσσου.

Πάτερ, ἴλεως γενοῦ μοι,
 διὰ παντός θεραπεύειν
 τὸ σέβασμα τοῦτο δός μοι.
 τὰ δ' ἁμαρτήματα ῥύψον,
 40 τὸ συνειδὸς ἐκκαθαίρων
 ἀπὸ πάσης κακονοίας,
 ἵνα δοξάσω τὸ θεῖον,
 δόξας χεῖρας ἐπαίρων,
 ἵνα Χριστὸν εὐλογήσω,
 45 γόνου κάμπτων ἱκετεύσω,
 τότε προσλαβεῖν με δοῦλον,
 ὅταν ἔλθῃ βασιλεύσων.
 Πάτερ, ἴλεως γενοῦ μοι,
 ἔλεον καὶ χάριν εὐρω,
 50 ὅτι δόξα καὶ χάρις σοι
 ἄχρις αἰῶνος ἀμέτρου.

II

ΥΜΝΟΣ ΕΙΣ ΘΕΟΝ.

Ὡ πάντων ἐπέκεινα· τί γὰρ θέμις ἄλλο σε μέλπειν;
 πῶς λόγος ὑμνήσει σε; σὺ γὰρ λόγῳ οὐδενὶ ῥητός.
 πῶς νόος ἀθρήσει σε; σὺ γὰρ νόῳ οὐδενὶ ληπτός,
 μόνος ἔων ἀφραστός, ἐπεὶ τέκες ὄσκα λαλεῖται,
 5 μόνος ἔων ἀγνωστός, ἐπεὶ τέκες ὄσκα νοεῖται.
 Πάντα σε καὶ νοέοντα καὶ οὐ νοέοντα γεραίρει·
 Ξυνοὶ γὰρ τε πόθοι, Ξυνοὶ δ' ὠδίνες ἀπάντων
 ἀμφὶ σε, σοὶ δὲ τὰ πάντα προσεύχεται· εἰς σὲ δὲ πάντα,
 σύνθεμα σὸν νοέοντα, λαλεῖ σιγώμενον ὕμνον.
 10 Σοὶ ἔτι πάντα μένει· σὺ δ' ἀθρόα πάντα θεάζεις
 καὶ πάντων τέλος ἐσσί, καὶ εἰς καὶ πάντα καὶ οὐδεὶς,
 οὐχ ἔν ἔων, οὐ πάντα· πανώνυμε, πῶς σε καλέσσω,
 τὸν μόνον ἀκλήϊστον, ὑπερνεφέας δὲ καλύπτρας
 τίς νόος οὐρανίδης εἰσδύσεται; ἴλαος εἶης·
 15 ὦ πάντων ἐπέκεινα, τί γὰρ θέμις ἄλλο σε μέλπειν;

III

ΥΜΝΟΣ ΕΙΣ ΧΡΙΣΤΟΝ

μετὰ τὴν σιωπὴν ἐν τῷ Πάσχα.

Χριστὲ ἀναξ, σὲ πρῶτον, ἐπεὶ λόγον ἠέρι δῶκα,
 δηναῖον κατέχων, φθέγξομ' ἀπὸ στομάτων,

24 φυλάσσει G — 30 ἀπαιστον ed. Billiana — 39 ῥύψον G — 45 κάμπτων G — 46
 ὅτε G — 47 ἔλθῃ G — II 2 ῥητός nos: ῥητόν Bill. — 8 σοὶ nos: σὺ Bill. — 10 θεάζεις
 nos: θεάζει Bill.

- ἀγνοτάτου ἱερῆος ἀγνὸν θύος, εἰ θέμις εἰπεῖν,
τόνδε λόγον προχέων ἡμετέροιο νόου.
- 5 Πατροφαῆς μεγάλιο νόου λόγε, φέρτερε μύθου,
φωτός τ' ἀκροτάτου φῶς ἄκρον, οἰογόνε,
εἰκῶν ἀθανάτιο πατρός, καὶ σφρηγίς ἀνάρχου,
πνεύματι τῷ μεγάλῳ συμφαῆς, εὐρυμέδον,
αἰῶνος πείρημα, μεγακλέες, ὀλβιόδωρε,
- 10 ὑψίθρον', οὐράνιε, πανσθενὲς ἄσθμα νόου,
νωμητὰ κόσμοιο, φερέσβιε, δημοσεργῆ
ὄντων, ἔσσομένων· σοὶ γὰρ ἅπαντα πέλει,
ὄς κόσμοιο θέμεθλα, καὶ ὀππόσα ἐστὶ, θέλοντος
δησάμενος φορέεις νεύμασιν ἀπλανέως.
- 15 Κοὶ μὲν, ἀναξ, Φαέθων ὑψίδρομος ἄστρον καλύπτει,
κύκλον ὑπερτέλλων ἔμπυρον, ὡς σὺ νόας.
κοὶ ζῶει φθινύθει τε ἀμοιβαδὶς ὄμμα τὸ νυκτός,
μήνη πλησιφαῆς αὐθις ἐπερχομένη.
κοὶ δὲ Ζωοφόρος τε κύκλος καὶ μέτρα χορείης
- 20 ὤραις μέτρα φέρει ἥπια κίρναμέναις.
ἀπλανέες τε πλάνοι τε παλίμπορον αἴσσαντες
ἀστέρες ἡγαθέης εἰς λόγος σοφίης.
Ὁν φάος εἰσὶν ἅπαντες, ὄσοι νόες οὐρανίωνες
μέλπουσιν τριάδος δόξαν ἐπουρανίης.
- 25 σὸν βροτὸς αὖ κλέος ἐστίν, ὃν ἄγγελον ἐνθάδ' ἔθηκας
ὑμνοπόλον τῆς σῆς, ὦ φάος, ἀγλαίης.
Ἄμβροτέ μοι, βρότέε τε παλιγγενὲς, ὕψος ἄσκαρον,
ὕστατιον θνητῶν πῆμασι σαρκοφόρε,
κοὶ ζῶ, κοὶ λαλέω, κοὶ δ' ἔμπνοος εἰμὶ θυηλή,
- 30 ἢ μούνη κτεάνων λείπεται ἄφ' ἡμετέρων·
κοὶ καὶ γλῶσσαν ἔθηκας, καὶ οὔασιν μῦθον ἔλυσας·
λίσσομαι, ἀλλὰ πόροις ἀμφοτέρ' εὐαγέως.
Φθέγγομαι, ὄσος ἐπέοικεν· ἅ δ' οὐ θέμις, οὐδὲ νοήσω.
ρέουσιν μαργάρεον, βόρβορον ὠσάμενος.
- 35 χρυσὸν ἀπὸ ψαμάθοιο, ῥόδον κранаῆς ἀπ' ἀκάνθης,
λέξομαι ἀπ' ἀσταχύων σίτον, ἀφείς καλάμην.
Ταῦτά σοι ἡμετέροιο θαλύσια, Χριστὲ, πόνοιο
γλῶσσε' ἀπερευγομένη πρῶτον ἀνήψεν ἔπος.
Σήμερον ἐκ νεκῶν Χριστὸς μέγας, οἷσιν ἐμίχθη,
- 40 ἔτρετο καὶ θανάτου κέντρον ἀπεσκέδασε,
καὶ Ζωοφόρος πυλεῶνας ἀμειδήτου Ἄϊδαο
ῥήξατο καὶ ψυχαῖς δῶκεν ἐλευθερίην.

σήμερον ἐκ τύμβοιο θορῶν μερόπεσσι φαάνθη,
 οἷς γένεθ', οἷσι θάνεν, οἷς ἔγρετ' ἐκ νεκύων,
 45 ὡς κε παλιγγενέες τε καὶ ἐκ θανάτοιο φυγόντες
 σοὶ συναειρώμεσθ' ἔνθεν ἀνερχομένῃ.
 σήμερον αἰγλήεις σε μέγας χορὸς ἀμφιτέγηθεν
 ἀγγελικὸς, μέλπων ὕμνον ἐπιστέφιον.
 σήμερον ἦχον ἔπνευσα μεμυκότα χεῖλεά ciγῆ
 50 λύσας, ἀλλὰ μ' ἔχεις ὕμνοπόλον κιθάρην.
 Νῶ νόον ἔνδον ἔρεξα, λόγῳ λόγον· αὐτὰρ ἔπειτα
 ῥέξω καὶ μεγάλῳ πνεύματι, ἦν ἐθέλη.

IV

ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΑΥΤΟΥ ΨΥΧΗΝ.

<p> Τί σοι θέλεις γενέσθαι; ψυχὴν ἐμὴν ἐρωτῶ. τί σοι μέγ' ἢ τί μικρὸν τῶν τιμίῳ βροτοῖσι; 5 Ζῆται μόνον τι λαμπρόν, καὶ δῶσομεν προθύμως. Θέλεις τὰ Γύγῳ σοι τοῦ Λυδίου γενέσθαι; καὶ δακτύλῳ τυραννεῖν, 10 τὴν σφενδόνην ἐλίττων, κρύπτουσαν, εἰ κρύπτοιο, φαίνουσαν, εἰ φαίνοιο; Θέλεις τὰ Μίδεῳ σοι τοῦ πλουσίῳ θανόντος; 15 ᾧ χρυσοῦς ἦν τὰ πάντα, χρυσοῦν φέροντα λιμόν, εὐχῆς δίκην ἀμέτρου. Θέλεις λίθους διαυγεῖς, πλάτη τε γῆς λιπώσῃς, 20 καὶ ποιμνίων ἀριθμοῦς βοῶν τε καὶ καμήλων; Οὐ ταῦτα δῶσομέν σοι· λαβεῖν γὰρ οὐδὲ κρεῖσσον· ἀλλ' οὐδ' ἔμοιγ' ἀνυστόν. 25 ἔρριψα γὰρ μερίμνας, ἀφ' οὗ θεῶν προσήλθον. Θέλεις θρόνους τε κάρχας, </p>	<p> καιροῦ φρύαγμα πίπτον; ἴν' αὖριον καθεσθῆς 30 κάτω βλέπων ταπεινόν, ἄλλου τραχηλιῶντος, ὃς ἦν παραστάτης σοι τυχόν δὲ καὶ κακῶν τις. Θέλεις γάμῳ δεθῆναι, 35 βλακεύμασιν ἀνάγνοις, καιροῖς τε συστραφῆναι; θέλεις νόσον γλυκεῖαν, εὐτεκνίας μερίμναν; εὐτεκνίαν δ' ἂν εἴπω 40 δυστεκνίαν, τί φῆσεις; Θέλεις λόγοις βοᾶσθαι, καὶ συλλέγειν θέατρα; ποθεῖς νόμους ταρασσεῖν οὐκ ἐνδίκους παλαιμοῖς; 45 φέρειν τε καὶ φέρεσθαι πρὸ βημάτων ἀθέσμων; Αἰχμὴν θέλεις τινάσσειν, πνέων ἀρήϊόν τι; καὶ στέμματ' ἐξ ἀγώνων 50 θηροκτόνον τε κάρτος; Ποθεῖς κρότους πολίχνης καὶ χάλκεος τυποῦσθαι; Σκιάν θέλεις ὄνειρων, μεταρρέουσαν αὖραν, </p>
--	--

52 ῥέξω nos: ῥήξω Bill. — IV εἰς τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν. στίχοι ἰμιαμβοὶ G — 7 Γύγῳ
 et 13 Μίδεῳ G — 11, 12 κρύβοιο et φάνοιο tentavit Boissonade — 16 χρυσοῦν πορίζων
 λιμόν G fortasse vere, conf. vv. 11, 12, 138, 145, 167, 169 — 23 λῶον ed. Bill. — 32 σοῦ G
 — 36 δέ ed. Bill. — 43 πιπράσκειν ed. Bill. — 51 κρότους ἐν ἄστει ed. Bill.

55 ῥοίζον βέλους ἀνίχνου,
 ψόφον χειρὸς κροτούσης.
 τί γὰρ μέγ' εὐ φρονούσι
 τῶν σήμερον μὲν ὄντων,
 ἐς αὖριον δ' ἀπόντων,
 60 ὦν καὶ κακοῖς μέτεστιν,
 ὦν οὐ συνέρχεται τι
 ἐντεῦθεν ἐξιούσι;
 Τί οὖν, ἐπεὶ τὰδ' οὐχί,
 τί σοι θέλεις γενέσθαι;
 65 θέλεις θεὸς γενέσθαι,
 θεὸς θεοῦ μεγίστου
 παραστάτης φαεινός,
 σὺν ἀγγέλοις χορεύων;
 ἦθι, πρόβαινε ταρσοῖς
 70 ὄξυπτέρου μενοιῆς
 κυκλουμένη πρὸς ὕψος.
 ἐγὼ πτερὸν καθαίρω,
 ἐγὼ λόγοις ἐπαίρω,
 ὡς εὐπτερόν τιν' ὄρνιν
 75 ἐς αἰθέρα προπέμψω.
 Σὺ δ' εἶπέ μοι, κάκιστον
 ὦ σαρκίον δυσῶδες,
 ἐπεὶ συνεζύγην σοι,
 ἢ δεσπότης μαγεῖρψ,
 80 τί σοι θέλεις γενέσθαι
 πρὸς τὸ πνοῆ κρατεῖσθαι;
 οὐ γὰρ πλέον χρεωστῶ,
 κἂν πόλλ' ἔχειν βιάζη.
 Θέλεις τράπεζαν εὐπνουν
 85 μύρων τε καὶ μαγεύρων
 σοφίσμασιν περισοῖς;
 καὶ βαρβίτων χερῶν τε
 κροτήματ' οὐκ ἀνοίστρα,
 ἄβρων κλάσεις τε παίδων
 90 κινουμένων ἀνάνδρωσ,
 καὶ παρθένων ἐλιγμοῦς
 γυμνουμένων ἀθέσμων;
 ἃ τοῖς πότοις τυποῦσιν
 ὅσοι φιλοῦσιν ὕβριν,

95 τὸν μαινόλην ἐτοίμως
 ὑποφλέγοντες οἶνον.
 Ταῦτ' εἰ θέλεις παρ' ἡμῶν,
 ἔχοις μὲν, ἀγχόνην δέ.
 τοιαῦτα τοῖς ἀπλήστοις
 100 ἐγὼ φίλοις πορίζω·
 οἶκος σε πέτρινός τις
 αὐτῶροφος καλύπτει,
 ἢ μικρὸν ἔργον ὥρας,
 εἰ δεῖ τι καὶ πονήσαι·
 105 τὸ δ' ἔσθος ἢ καμήλων
 τρίχες νόμῳ δικαίων,
 ἢ καὶ δέρος, παλαιᾶς
 γυμνώσεως κάλυμμα.
 στιβάς μὲν ἢ τυχοῦσα,
 110 πόαι, κλάδοι τετάσθων
 ἄπλωμα πορφυροῦν τι
 καὶ συμπόταις ἀταρβές·
 τράπεζα δ' αὐτόθεν σοι
 γλυκὺ πνέουσ' ἀνείσθω,
 115 ἃ γῆ φίλη δίδωσιν
 ἄτεχνα δῶρα πάνιν.
 Ἐπεὶ δ' ἐθήκαμέν σε,
 καὶ θρέψομεν προθύμως.
 θέλεις φαγεῖν, ἔχ' ἄρτον,
 120 ἔχ' ἄλφιτ', εἰ παρείη·
 ἄλλες δέ σοι τὸ πέμμα,
 θύμόν θ' ὄν οὐ μετροῦμεν
 ἀπραγμάτευτον ὄψων·
 ἐνδεια δ' ἄλλο μείζον.
 125 θέλεις πιεῖν; βρῦει σοι
 ὕδωρ, κρατήρ ἀείρρους,
 ποτόν μέθης ἄποιον,
 ἀκλήματον γάνυσμα.
 Ζητεῖς δὲ καὶ τρυφᾶν τι,
 130 μῆδ' ὄξινος φθονεῖσθω.
 Ἄλλ' οὐ τὰδ' ἀρκέσει σοι,
 τετρημένῳ ποθεῖς δὲ
 πίθῳ κακῶς ἐπαντλεῖν
 τὰς ἡδονὰς ἀπλήστως.

65 θεὸς γενέσθαι θεὸς om. G — 69 ταρσοῦς ed. Bill. — 71 κυκλουμένης G — 81 πνοῆν ed. Bill. — 85 fort. μύροις — 86 περιτοῖς G — 87 χειρῶν G — 89 παίδων κλάσεις ἄβρων τε G — 92 ἀγύμων G — 95 τήν G — 102 αὐτόφορος καλύπτει G — 110 κλάδοι τε θάμων ed. Bill. — 122 θῦμος θ' Boissonade: καὶ θῦμον G

135 ἄλλον πόθει ποριτήν·
 ἔμοι γὰρ οὐ σχολή σε
 θάλπειν κύνοικον ἔχθρόν,
 ἴν' ὡς ὄφις κρυμωθείς,
 θέρμη δ' ἔπειτα λυθείς
 140 ἐγκόλλπιός με τρώσῃς.
 Θέλεις δόμους ἀμέτρους,
 χρυσαυρόφους γραφῆς τε
 καὶ ψηφίδος σοφισμοὺς
 κινουμένων σχεδόν τι,
 145 πλακός τε λάμπιν ἄβρᾶς
 ἀντίχροον, πολύχρου;·
 θέλεις περιρρέουσαν
 ἐσθῆτα τῶν ἀθίκτων,
 ἐν δακτύλοις τε πλοῦτον,
 150 γελώμενόν τε κάλλος
 τοῖς σωφρονεῖν μαθοῦσιν,
 ἔμοι δὲ καὶ μάλιστα,
 ὦ κάλλος ἐστὶν εἶσω;
 Τοῖς μὲν κάτω δὴ ταῦτα,
 155 ὑμῖν βροτοῖσι φάσκω,
 οἷ Ζῆτε τὸ πρὸς ὦραν,
 μηδὲν πλέον βλέποντες.
 τοῖς δ' εὐγενῶς βιοῦσιν,

ἐπαΐως τε μοίρας
 160 τῆς ἐκ θεοῦ δοθείσης
 τῷ πηλίνῳ πάχει μου,
 σκόπει πένητος ὄγκον,
 οἶαν τροφήν χορηγῶ.
 Διέλθέ μοι φλογώδη
 165 ῥομφαίαν, ὦ θεόφρον·
 θείων γενοῦ γεωργός
 φυτῶν, λόγων θαλλόντων,
 ὧν μ' ἐστέρησεν ἔχθρός,
 δι' ἡδονῆς συλήσας.
 170 Ζύλω πάλιν πρόσελθε
 ζωῆς ἀεὶ μενούσης·
 ἡ δ' ἐστίν, ὡς ἀνεύρον,
 γνώσις θεοῦ μεγίστου,
 φάους ἐνόσ τριλαμποῦς,
 175 πρὸς δὲ τὰ πάντα τείνει.
 Οὕτω μὲν αὐτὸς αὐτῷ
 πᾶς τις σοφῶν λαλήσει,
 ὅς δ' οὐ θέλει λαλῆσαι,
 μάτην βίον παρήλθεν·
 180 εἴπερ μάτην παρήλθε,
 μὴ σὺν κακῷ μεγίστῳ.

V

ΕΥΧΗ ΕΩΘΙΝΗ.

Ἄρθριος δίδωμι τῷ θεῷ μου δεξιᾶς,
 μηδὲν σκοτώδες ἢ δράσειν ἢ αἰνέσειν,
 ἀλλ' ὡς μάλιστά σοι θύσειν τὴν ἡμέραν,
 μένων ἄσειτος καὶ παθῶν αὐτοκράτωρ·
 5 αἰσχύνομαι τὸ γῆρας, ἂν κάκιτος ὦ,
 καὶ τὴν τράπεζαν, ἧς παραστάτης ἐγώ.
 Ὅρμη μὲν αὕτη, Χριστέ μου, σὺ δ' εὐόδου.

VI

Ἐψευσάμην σε τὴν ἀλήθειαν, λόγε,
 σοὶ τὴν παρούσαν ἡμέραν καθαγνίσας.
 Οὐ πάντα φωτεινόν με νῦξ ἐδέξατο·

139 fort.: λυθείς δ' ἔπειτα — 145 πλακός τε λάμπιν ἄβρᾶς ed. Bill.: λάμπιν πλακός τ' ἀνθρόν G — 153 κάλλος ἐν τὸ εἶσω Boiss. — 155 βροτοῖσι φάσκω ed. Bill.: φάσκω βροτοῖσι G λέγω βροτοῖσι Boiss. — 160 δοθείσης Boiss.: κρατείσης G, unde κρανθείσης conl. Halim — 167 θαλούντων Boissonade — 177 σοφός vulgo — V 1 ὄρθριος G; nos ὄρθριος scribere ausi sumus, possis tamen etiam ὄρθρου tentare — 3 θύσαι G — 4 ἄστατος ed. Bill.

ἢ μὴν προσηυξάμην τε καὶ τοῦτ' ὕμνην,
 5 ἄλλ' ἔστιν οὐ μοι καὶ προσέπταισαν πόδες·
 Ζόφος γὰρ ἦλθε βάσκανος σωτηρίας.
 Λάμποις τὸ φῶς μοι, Χριστέ, καὶ πάλιν φανείς.

VII

ΥΜΝΟΣ ΕΣΠΕΡΙΝΟΣ.

<p>Κε καὶ νῦν εὐλογοῦμεν, Χριστέ μου, λόγε θεοῦ, φῶς ἐκ φωτὸς ἀνάρχου, καὶ πνεύματος ταμία, 5 τριττοῦ φωτὸς εἰς μίαν δόξαν ἀθροισομένου· δε ἔλυσας τὸ κότος, δε ὑπέστησας τὸ φῶς, ἴν' ἐν φωτὶ τὰ πάντα 10 καὶ τὴν ἄστατον ὕλην στήσῃς, μορφῶν εἰς κόσμον καὶ τὴν νῦν εὐκοσμίαν· δε νοῦν ἐφώτισας ἀνθρώπου λόγῳ τε καὶ σοφίᾳ</p>	<p>15 λαμπρότητος τῆς ἄνω καὶ κάτω θεῖς εἰκόνα, ἵνα φωτὶ βλέπη φῶς καὶ γένηται φῶς ὄλον, 20 κατηύγασας ποικίλοις· εὐ νύκτα καὶ ἡμέραν ἀλλήλαις εἴκειν πράως ἔταξας, νόμον τιμῶν ἀδελφικῆς φιλίας· 25 τῇ μὲν ἔπαυσας κόπους τῆς πολυμόχθου σαρκός, τῇ δ' ἤγειρας εἰς ἔργον καὶ πράξεις τὰς σοι φίλας.</p>
--	--

VIII

ΠΡΟΣ ΠΑΡΘΕΝΟΝ ΠΑΡΑΙΝΕΤΙΚΟΣ.

<p>Παρθένη, νύμφη Χριστοῦ, δόξαζέ σου τὸν νυμφίον· αἰεὶ κάθαιρε σαυτὴν ἐν λόγῳ καὶ σοφίᾳ, ἵνα λαμπρὰ τῷ λαμπρῷ συζήσῃς τὸν αἰῶνα· κρείσων γὰρ αὕτη πολλῶ τῆς φθαρτῆς συζυγίας. 5 Ἐν σώματι τὰς νοεράς δυνάμεις ἐμιμήσῃ, ἀγγελικὴν μετήλθες ἐπὶ γῆς πολιτείαν.</p>	<p>Δεσμὸς ἐνταῦθα καὶ λύσις καὶ σώματ' ἐκ σωμαίων· ἄνω δ' ἐκάστη μονὰς οὔποτε λυομένη, οἱ πρῶτοι φέρουσι ἀκτίνα τῆς καθαρᾶς οὐσίας, 10 πνεῦμα καὶ πῦρ, λειτουργοὶ τῶν θεοῦ προσταγμάτων. ὕλη δὲ μῖξιν ἐξεύρεν αἰεὶ δέουσα φύσις, ἢ μέτρον ὤρισε θεός, γάμον νομοθετήσας·</p>
--	---

VII. ὕμνος ἐσπερινός ἱμαίμβοι G — 4 πνεύματος ταμία G: πνεῦμα ἐξ ἀνάρχου Dan. — 5 τρίτου Dan. — 9 ἐν φωτὶ κτίσις vulgo, nos κτίσις eiecimus, quamquam v. 13 quoque duae syllabae abundant — 17 βλέπει τὸ φῶς G — 19 οὐρανὸν φωστήριον nos: φωστήριον οὐρανόν G — 22 ἡκειν G — πράως nos: ἠπίως G — 24 ἀδελφικῆς nos: ἀδελφότητος καὶ G — 25 σῆ nos: καὶ τῇ G — VIII. Ἐν τούτῳ τῷ λόγῳ τὸν Κυρακούσιον μιμεῖται: οὗτος γὰρ μόνος ποιητῶν ῥυθμοῖς τε καὶ κύλοις ἐχρήσατο ποιητικῆς ἀναλογίας καταφρονήσας, schol. ed. Bill. — 4 πολὺ Bill. — 5 caesuram non significatam invenimus et huius versus et vv. 9. 10. 15. 17. 24. 26. 29. 31. 35. 41. 44. 53. 57. 58. 65. 66. 70. 72. 75. 76. 78. 85. 86. 87. 90. 93—97. 100 — 6 μετήλθες ἐπὶ γῆς VH: ἐπὶ γῆς μετ. Bill. — 9 φέρουσι VH — καθαρὰς τριάδος VH — 10 πνεύματα V Bill.

cù δ' ἔργον ὕλης φυγοῦσα
 τοῖς ἄνω συνηρμόσθης,
 ὡς νοῦς ἀρμόζεται νοῖ
 τὴν θεῖαν ἀρμονίαν·
 15 καὶ σαρκὶ πολεμοῦσα
 βοηθεῖς τῇ εἰκόνι·
 πνοὴ γὰρ ἔφυς θεοῦ
 τῷ χείρονι συνδεθεῖσα,
 ἵν' ἐκ πάλης καὶ νίκης
 τὸ στέφος ἀπολάβῃς,
 ἄνω θεῖα καὶ τὸν χοῦν
 καλῶς ὑποταγέντα.
 Αἰνεῖσθω σοὶ καὶ γάμος,
 πρὸ γάμου δ' ἀφθορία·
 20 γάμος συγγνώμη πάθους,
 ἀγνεία δὲ λαμπρότης·
 γάμος πατὴρ ἀγίων,
 ἀγνεία δὲ θυσία.
 Ταύτην καὶ τότε καιροῖς
 ἐτίμων τοῖς εὐθέτοις,
 Ἄδὰμ ἐν παραδείσῳ,
 Μωσῆς ἐν ὄρει Σίνα,
 λειτουργῶν Ζαχαρίας
 ὁ πατὴρ τοῦ προδρόμου.
 25 Γάμος καὶ παρθενία
 ρίζα τῆς θεοῦ νύμφης,
 ἀλλ' ἔστιν ὁμοῦ σαρκὸς
 καὶ βράσματος δουλεία.
 Ὅτ' ἦν νόμος καὶ κταῖ
 καὶ πρόσκαιροι λατρεῖαι,
 τότε εἶχε πρῶτα καὶ γάμος,
 ὡς ἔτι νηπιώδης.
 Ὅτε δ' ὑπέξῆλθε τὸ γράμμα,
 τὸ πνεῦμ' ἀντειρήχθη,

30 καὶ Χριστὸς ἔπαθε σαρκὶ
 προελθὼν ἐκ παρθένου,
 τότε ἐξέλαμψεν ἀγνεία
 συντέμνουσα τὸν κόσμον,
 ὃν ἐκεῖ δεῖ μεταβῆναι
 Χριστῷ συνανελθόντα.
 Καλῶς ὁδεύεις, παρθένε,
 εἰς ὄρος ἀποσώζου·
 μὴ πρὸς Σόδομα βλέψῃς,
 μὴ στήλη παγῆς ἄλός·
 35 μῆτε λίαν σε σαρκὸς
 ἐκφοβεῖται ἡ φύσις,
 μῆτε θαρρήσης ἄγαν,
 ὥστε ποτ' ἐκλυθῆναι.
 Σπινθὴρ ἀνάπτει καλάμην,
 σβεννύει δ' ὕδωρ φλόγα.
 Ἔχεις φάρμακα πολλὰ
 τῆς σεμνῆς παρθενείας·
 θεοῦ σε φόβος πηγνύτω,
 νηστεία σε κενούτω,
 40 ἀγρυπνία, προσευχαί,
 δάκρυα, χαμευνία,
 ἔρωσ ὄλος πρὸς θεὸν
 γνησίως-τεταμένος,
 πάντα κοιμίζων πόθος
 ἀλλότριον τῶν ἄνω.
 Ὅ πίπτων ἐχειρέσθω,
 ὁ ναυαγῶν ἐλεείσθω·
 cù δ' εὐπλόει τὸ ἱστίον
 πετάσασα τῆς ἐλπίδος·
 45 οὐ τῶν κάτω τὸ πίπτειν,
 τῶν δ' ἄνω φερομένων.
 Ὀλίγοι πτερορροοῦσιν,
 οἱ πλείστοι δ' εὐδρομοῦσιν·

15 τῇ om. H — 16 συντεθεῖσα V — 17 ὥστε ἐκ H — ἀπολάβῃς nos: ἀπολαύης V Bill. ἀπολαβεῖν H — 18 καὶ om. VH — ὑποταγέντα τῷ πνεύματι VH — 19 καὶ πρὸ γάμου ἀφθ. VH — 20 δὲ VH: καὶ Bill. — 21 ἀγνείας δὲ λατρεία Bill. — 23 Μωσῆς ἐν ὄρει Σίνα Bill.: Μωσῆς νόμῳ προσάγων VH — Σίνα Bill. Σίνα quod reposui, numeris commendatur — 24 λειτουργῶν om. H — ὁ Ζαχ. Bill. — 25 παρθενία V — ρίζα τῷ θεῷ φίλης Bill. — 26 ἔστι νόμος Bill. — 28 πρῶτα ὁ γάμος H — 29 τὸ πνεῦμ' ἀντειρήχθη Bill. ἀντειρήχθη δὲ τὸ πνεῦμα VH — 31 ἔλαμψεν Bill. — 32 ὃν om. H — συνανελθόντι Bill. — 33 ἀποσώζου VH: ἄνω σώζου Bill. — 34 βλέψῃς VH: ἀποβλέψῃς Bill. — ἄλός παγῆς H — 35 et 36 μηδέ Bill. — 35 ἡ φύσις ἐκφοβεῖται Bill. — ἡ om. VH — 36 ἐκπλαθῆναι Bill. — 37 σβέννυσι Bill. — 39 πόθος H — 40 καὶ προσευχή V — 43 πίπτων VH: πεσών Bill. — 44 τὸ nescio an eiciendum sit; quatenus versus bis octonum syllabarum infra quoque leguntur vv. 54. 73 — τῆς εἰς Χριστὸν ἐλπίδος V — 46 πλείστοι VH: πλείους Bill.

ἔπεσεν Ἐωσφόρος,
 ἄλλ' οὐρανὸς ἀγγέλων.
 Ἰούδας ἦν προδότης,
 οἱ δ' ἔνδεκα λαμπτήρες.
 Μόνον ὄλωσ' αὐτὴν
 ἀγνὴν τήρει, παρθένη,
 50 μὴ πως ἐπιλώσῃς Χριστοῦ
 τὸν ἄσπιλον χιτῶνα.
 Ὅμμα σοι εὐφρονεῖτω,
 γλῶσσα παρθενεύετω·
 μὴ νοῦς πορνεύῃ, μὴ γέλωσ,
 μὴ ποῦς ἀτακτα βαίνων.
 Τὴν πιναρὰν στολὴν σου,
 καὶ τὴν αὐχμηρὰν κόμην
 μᾶλλον αἰδοῦμαι μαργάρων
 καὶ τῆς Σηρῶν εὐκοσμίας.
 55 Καλὸν ἄνθος ἢ αἰδῶς
 καὶ μέγας κόσμος ὠχρότης·
 καὶ πλέγμα καλὸν ἀρεταῖ
 πᾶσαι σε στεφανοῦσαι.
 Ἄλλη χρώμασιν εἰκόνα
 τὴν θεοῦ νοθευέτω,
 πίναξ ἔμψυχος αἰσχροῦν
 κατήγορος τῶν ἔνδον·
 σὺ δ' ἦς ἔχεις εὐμορφίας
 νεκρούσθω σοι τὸ πλεῖστον·
 60 κάλλος δὲ λάμπρυνε ψυχῆς
 ἐκ θεοῦ κοσμουμένης.
 Ὅσιν δ' ἀρρένων φεύγε,
 εἰ θέμις, καὶ εὐφρόνων,
 μὴ που πλήξης, ἢ πληγῆς
 ἐκ μύμου τοῦ Βελίου·
 ὄμματ' ὄμμασι μὴ δίδου,
 μὴ πλέκε λόγῳ λόγον·
 μὴ παρειὰ παρειαῖς
 διδότην παρρησίαν·

65 μὴδὲν σοι καὶ τῇ γέυσει
 εὐλοῦ τοῦ κατακρίτου,
 μὴ σε εὐλοῦ τῆς ζωῆς
 ὁ ὄφις ἔξω βάλῃ.
 Καὶ τοῦτο πείθου, παρθένη,
 μὴ συνοῖκει προστάτη,
 Χριστὸν ἔχουσα νυμφίον·
 Ζηλοῖ σοι τὴν ἀγνεῖαν.
 Τί μοι κάρκα φυγοῦσα
 πρὸς κάρκας ἐπιστρέφεις;
 70 Οὐ πάντες ἄνδρες τὴν σὴν
 ἀπλότητα χωροῦσιν·
 ὡς ῥόδον ἐν ἀκάνθαις,
 οὕτως ἐν πολλοῖς στρέφῃ·
 καὶ πονηρῶν ἐπάνω
 παγίδων διαβαίνει·
 Ὁ μὲν ἐγείρει παστάδας,
 ἢ δ' ἐκκομίζει νυμφίον,
 ἄλλος γίνεται πατήρ,
 ἄλλος ἄπαις ἀθρόως·
 75 ὅσον κακὸν ὠδίνες
 ἀτέλεστοι πολλάκις;
 ὅσον Ζῆλος συζύγου,
 κλαπήναι ποῦ φιλίαν;
 ἐκθρέψαι δὲ καὶ παιδεῦσαι
 ἔπειτ' ἀτιμασθῆναι,
 καὶ πικρὰς ἀντιλαβεῖν
 τῶν πόνων ἀντιδόσεις;
 σοὶ δὲ μέριμνα μία
 πρὸς θεὸν αἰεὶ βλέπειν.
 80 Ἡ χρεια δ' ἔστω ὀλίγη μάζα
 καὶ μικρὰ σκέπη,
 ἀφ' ἧς πείραν καὶ Χριστῷ
 προσήγαγεν ὁ πειράζων,
 λίθους αἰτῶν εἰς ἄρτους
 πεινῶντα μετατρέψαι·

49 ὄλην Bill. — 50 μὴ που ῥυπώσῃς Bill. — 51 σοι Bill. — 52 πορνεύῃ Bill.: πόρνος VH — γέλωσ ἀκόλαστος H — 53 στολὴν σου Bill.: σοι στολὴν VH — 54 μαργαριτῶν V — 56 πᾶσαι ἀρεταῖς στεφανοῦσθαι Bill. — 57 ἄλλη Bill.: ἄλλος μὲν VH — 58 αἰσχροῦν ποσ: αἰσχρός V σιγῶν Bill., om. H — 60 κάλλει δὲ λάμπει Bill. — κοσμουμένη Bill. — 62 Βελία Bill. — 63 ὄμμα δ' ὄμ. VH — δούλου Bill. — μὴδ' ἔλκε λόγον λόγῳ Bill. — 66 τοῦ εὐλοῦ VH — 67 σὺ παρθένη Bill. — συνοικῆσαι VH — προστάτην H — 69 κάρκας φυγ. Bill. — 70 ἄνδρες om. VH — λαμπρότητα H — 72 ἐπάνω πονηρῶν Bill. — 73 μὲν γάρ H — 73 ὁ δὲ κομίζει Bill. — 74 δ' ἄπαις Bill. — 76 ὅσον ποσ: ὅσος VH ὅσον δὲ Bill. — σύζυγον... φιλία V — 78 ἀντιλαβεῖν V: ἐπιλαβεῖν H ἀπολαύειν Bill. — 82 πεινῶντι μεταστρέψαι VH

ὼν μή ποθ' ἔνεκα
 μηδὲν τῶν αἰσχροῦν ὑπομείνης.
 Οὐ χείρων εἶ πετεινῶν
 σχεδίως τρεφομένων·
 85 οὐκ ἐκλείπει σοι καμψάκης
 ἐλαίου πιστευούσῃ·
 κόραΞ σε θρέψει,
 καθάπερ Ἥλιον ἐν ἐρήμῳ.
 Οἶδας θέκλαν ἐκ πυρὸς
 καὶ θηρίων φυγοῦσαν·
 Παῦλον πεινῶντα τὸν μέγαν
 καὶ ῥιγοῦντα προθύμωσ,
 ἵνα σὺ μάθῃς, παρθένε,
 πρὸς θεὸν μόνον βλέπειν,
 90 ὅς ἐν ἐρήμῳ τρέφειν
 οἶδε καὶ μυριάδας.
 Μαραίνεται τὸ κάλλος,
 ἢ δόξα παρατρέχει·

ὁ πλοῦτος ἄπιστον ρεῦμα,
 τὸ δύνασθαι δ' ὀλίγον·
 σὺ δὲ τοῦ πλάνου κόσμου
 τὰς τρυφὰς ἐκφυγοῦσα
 εἰσῆλθες εἰς τὰ ἄγια
 τῶν ἀγίων γελῶσα,
 95 καὶ σὺν ἀγγέλοις χορεύσεις
 τὴν ἄπαυστον χορείαν,
 κρείσσονα τόπον λαχοῦσα
 υἱῶν καὶ θυγατέρων·
 ἀλλ', ὦ παρθένοι, Χριστὸν
 μένοιτε γρηγοροῦσαι,
 καὶ φαιδραῖς τὸν νυμφίον
 δέχοιθε ταῖς λαμπάσιν,
 ἵνα συνεισελθοῦσαι
 τὸ κάλλος τοῦ νυμφῶνος
 100 ἴδητε καὶ μιγῆτε
 τοῖς ἄνω μυστηρίοις.

Ν Α Α Σ Χ Η Ν Ω Ν Ψ Α Λ Μ Ο Σ.

Νόμος ἦν γενικός τοῦ παντός ὁ πρῶ-
 τιστος νόος·
 τὸ δὲ δεύτερον ἦν τοῦ πρωτοτόκου
 τὸ χυθὲν χάος.
 τριτάτῃ δ' ἔλαχεν ἐργαζόμενον ψυχὴ
 νόμον·
 διὰ τοῦτ' ἔλαφρόν μορφὰν περικει-
 μένην
 5 κοπιᾷ θανάτῳ μελέτημα κρατουμένη·
 ποτὲ μὲν βασιλείαν ἔχουσα βλέπει τὸ
 φῶς,

ποτὲ δ' εἰς ἔλεον ἐρριμμένη κλάει·
 ποτὲ δὲ [κλαίει] χαίρει, ποτὲ δὲ
 [κλαίει] κρίνεται·
 ποτὲ δὲ [κρίνεται ποτὲ δὲ] θνήσκει,
 ποτὲ δὲ γίνεται.
 10 ἀνέξοδον ἢ μελέα κακῶν
 λαβύρινθον ἐσῆλθε πλανωμένη·
 εἶπεν δ' Ἰησοῦς· ἐσώρα, πάτερ,
 ἄθλημα κακῶν τόδ' ἐπὶ χθόνα
 ἀπὸ σῆς πνοιῆς ἀποπλάζεται·
 15 Ζητεῖ δὲ φυγεῖν τὸ πικρὸν χάος,

83 τι τῶν VH — ὑπομένης Bill. — 84 om. V — 86 κόραΞ ἐκθρέψει Bill. — 87 ὄραξ Bill. — 88 τὸν μέγαν πεινῶντα Bill. — προπροθύμια H — 89 θεὸν om. H — 90 ὅς VH: θεός Bill. — ὀλίγων codd. — 93 πλάνου Bill: ταπεινοῦ VH — 94 εἰσελθε V — 95 χορεύεις V — τὴν om. H — 96 κρείσσον γάρ H — 97 μένητε H Bill. — 98 δέεασθε Bill. — 99 νυμφίου Bill.

Origines Philosophumenorum l. V c. 1 de Naassenis haec refert: ψαλμός αὐτοῖς ἐσχε-
 διάσται οὗτος, δι' οὗ πάντα αὐτοῖς τὰ τῆς πλάνης μυστήρια δοκοῦσιν ὑμνῶσθαι οὕτως.
 Νόμος κ. τ. λ. — 1 πρῶτιστος Miller: πρῶτος codex — 3 ψυχὴ δ' ἔλαβεν ἐργαζομένην
 cod., quae verba transposui et praeeunte Patricio emendavi — 4 ἔλαφρόν nos: ἔλαφον
 cod. ἔλαφου Miller ὕδαρόν Patricius — 6 μὲν add. Miller — 7 εἰς ἔλεειν' ἐκρίπτουμένη
 Patricius — 10 ἀνέξοδον nos: ἀνέξοδος cod. καὶ ἀνέξοδος Patricius — 11 εἰσῆλθε cod. —
 12 ἐσώρα Miller: ἐσὸρ cod. — 13 ἄθλημα Patricius: ζήτημα cod. — τόδ' om. cod. add.
 Miller ἔτ' add. Patricius

κούκ οἶδεν ὅπως διελύεσται · 20 μυστήρια πάντα δ' ἀνοίξω,
 τούτου με χάριν πέμψον, πάτερ · μορφὰς δὲ θεῶν ἐπιδείξω ·
 σφραγῖδας ἔχων καταβήσομαι, τὰ κρυπτά τε τῆς ἀγίας ὁδοῦ,
 αἰῶνας ὄλους διοδοῦσα, γνῶσιν καλέσας, παραδώσω.

ΜΕΘΟΔΙΟΥ ΠΑΡΘΕΝΙΟΝ.

Ἄνωθεν, παρθένοι, βοῆς ἐγεργίνεκρος ἦχος
 ἦλθεν νυμφίῳ πασσυδὶ ὑπαντάνειν λευκαῖσι τε
 καὶ λαμπάσιν πρὸς ἀντολάς· ἔγρεσθε, πρὶν φθάσῃ μολεῖν
 εἶσω θυρῶν ἄναξ.

5 ἄγνεύω σοὶ καὶ λαμπάδας φαεσφόρους κρατοῦσα,
 νυμφίε, ὑπαντάνω σοὶ.

Βροτῶν πολυστένακτον ὄλβον ἐκφυγοῦσα καὶ
 βίου τρυφῆς ἔρωτα μωρὸν, σαῖς ὑπ' ἀγκάλας
 Ζηηφόροις ποθῶ σκέπεσθαι καὶ βλέπειν τὸ σὸν
 10 κάλλος διηνεκῶς, μάκαρ.

ἄγνεύω σοὶ καὶ λαμπάδας φαεσφόρους κρατοῦσα,
 νυμφίε, ὑπαντάνω σοὶ.

Γάμων λιποῦσα θνητὰ λέκτρα καὶ δόμον, ἄναξ,
 διὰ σὲ πολύχρυσον ἦλθον ἀσπίλοις ἐν εἵμασι,
 15 ὅπως φθάσω καγὼ θαλάμων τῶν πανολβίων
 εἶσω σὺν σοὶ μολεῖν·

ἄγνεύω σοὶ καὶ λαμπάδας φαεσφόρους κρατοῦσα,
 νυμφίε, ὑπαντάνω σοὶ.

Δόλους δράκοντος ἐκφυγοῦσα μυρίου, μάκαρ,
 20 θελκτηρίου· ἔτλην δὲ καὶ δεινὴν πυρὸς φλόγα

16 καὶ οὐκ οἶδε πῶς cod., corr. Miller — 20 δ' ἀνοίξω Miller: διανοίξω cod. — 22 τὰ κρυπτά τε Miller: καὶ τὰ κεκρυμμένα cod.

Methodius Symposii I, XI c. 1 p. 49 ed. Alb. Jahn praemittit haec: Ταῦτα οὖν εἰποῦσαν ἔφη κελεῖσθαι πάσας ἀναστῆναι τὴν Ἀρετὴν ἢ Θεοπάτρα καὶ πάσας ὑπὸ τὴν ἀγνον εὐχαριστήριον ὕμνον πρεπόντως ἀναπέμψαι τῷ κυρίῳ, ἐξάρχειν δὲ τὴν Θέκλαν καὶ προῦφηγεῖσθαι. ὡς οὖν ἀνέστησαν, τὴν Θέκλαν μέσση μὲν τῶν παρθένων, ἔφη, ἐκ δεξιῶν δὲ τῆς Ἀρετῆς στήσαν κοσμίως ψάλλειν, τὰς δὲ λοιπὰς ἐν κύκλῳ καθάπερ ἐν χοροῦ σχήματι συστάσας ὑπακούειν αὐτῇ. Ψαλμός. Ἄνωθεν παρθένοι κ. τ. λ. — 2 τε nos addidimus — vv. quinto et sexto vulgo praefigitur titulus Ὑπακοή — 8 μωρὸν addidimus, ut medius versus primo et tertio par fieret — 15 θαλάμων τῶν πανολβίων nos: πανολβίων θαλάμων vulgo; forsans etiam in clausula post μολεῖν vocabulum ἄναξ exciderit — 20 δεινὴν addidimus

καὶ θηρίων ἀνημέρων ὄρμας βροτοφθόρους,
 εἰς προσμένους' ἀπ' οὐρανῶν.

ἀγνεύω σοὶ καὶ λαμπάδας φαεσφόρους κρατοῦσα,
 νυμφίε, ὑπαντάνω σοὶ.

25 Ἐλαθόμην πάτρας, ποθοῦσα σὴν χάριν, λόγε,
 ἐλαθόμην καὶ παρθένων ὁμηλικῶν χοροὺς,
 μητρός τε καὶ γένους φρύαγμα· πάντα γὰρ σὺ μοι
 αὐτὸς σὺ, Χριστέ, τυγχάνεις.

ἀγνεύω σοὶ καὶ λαμπάδας φαεσφόρους κρατοῦσα,
 30 νυμφίε, ὑπαντάνω σοὶ

Ζωῆς χοραγός, Χριστέ, χαῖρε, φῶς ἀνέσπερον,
 ταύτην δέδεξο τὴν βοήν· χορός σε παρθένων
 προσεννέπει, τέλειον ἄνθος, ἀγάπη, χαρὰ,
 φρόνησις, σοφία, λόγε.

35 ἀγνεύω σοὶ καὶ λαμπάδας φαεσφόρους κρατοῦσα,
 νυμφίε, ὑπαντάνω σοὶ.

Ἦνοιγμέναις θύραις, ἄνασσα, φαιδρόκοσμι' ἡμᾶς δέδεξο,
 ἀχραντόσωμε, καλλίνικε, νύμφα καλλίπνου·
 ὁμόστολοι παρήμεθα Χριστῷ, πανόλβιε,
 40 μέλπουσαι σὸν γάμον, θάλος.

ἀγνεύω σοὶ καὶ λαμπάδας φαεσφόρους κρατοῦσα,
 νυμφίε, ὑπαντάνω σοὶ.

Θρηνοῦσι νῦν βαρύστονοι κόραι πυλῶν πικρῶς
 νυμφῶνος ἔξω καὶ βοῶσι γοερῶς, ὅτι
 45 τὸ λαμπάδων ἀποσβέσασαι φῶς οὐκ ἔφθασαν
 χαρὰς ταμείον εἰσιδεῖν.

ἀγνεύω σοὶ καὶ λαμπάδας φαεσφόρους κρατοῦσα,
 νυμφίε, ὑπαντάνω σοὶ.

Ἱερὰς ὁδοῦ γὰρ ἐκτραπεῖσαι πρὸς βίου πόρους
 50 κτήσασθ' ἔλαιον ἠμέλησαν ἄθλια πλέον·
 νεκρὰς δὲ φλογεροῦ πυρός φέρουσαι λαμπάδας
 στένουσιν ἔνδον ἐκ φρενῶν.

ἀγνεύω σοὶ καὶ λαμπάδας φαεσφόρους κρατοῦσα,
 νυμφίε, ὑπαντάνω σοὶ.

26 Psalm. XLIV 10 — 37 ἡμᾶς δέδεξο nos: δέδεξ' ἡμᾶς vulgo — 39 πανόλβιε nos:
 πανόλβιαi vulgo — 40 fort.: cōn γάμων θάλος aut cōn γόνον, θάλος — 43 Matth. XXV 11
 51 φλογεροῦ πυρός φέρουσαι nos: πυρός φέρουσαι φλογεροῦ vulgo

- 55 Κρατῆρες ἀδυπληθέες πρόκεινται νέκταρος·
πίνωμεν· οὐράνιον γάρ ἐστι πόμα, παρθένοι,
ὁ νυμφίος ὅπερ τέθεικε τοῖς μετ' ἀξίας
εἰς τὸν γάμον κεκλημένοις.
- ἀγνεύω σοι καὶ λαμπάδας φαεσφόρους κρατοῦσα,
60 νυμφίε, ὑπαντάνω σοι.
- Λαμπρῶς τὸν θάνατόν σου Ἄβελ προτυπῶν, μάκαρ,
ἔλεξεν αἱματοσταγῆς βλέπων εἰς οὐρανοῦς·
ἀνηλεῶς με συγγόνου τετρωμένον χερὶ
δέξαι, λιτάζομαι, λόγε.
- 65 ἀγνεύω σοι καὶ λαμπάδας φαεσφόρους κρατοῦσα,
νυμφίε, ὑπαντάνω σοι.
- Μέγιστον ἄθλον ἀγνείας σου παῖς Ἰωσήφ ἀνείλετο·
τυνὴ γὰρ αὐτὸν εἰς ἄθεςμα λέκτρα εἴλκυεν
φλεγόμενη πόθοις, ὁ δ' οὐδὲν ἐντραπεῖς
70 ἔφευγε τυμνός ἐκβοῶν·
- ἀγνεύω σοι καὶ λαμπάδας φαεσφόρους κρατοῦσα,
νυμφίε, ὑπαντάνω σοι.
- Νεοσφαγῆ ὁ Ἰεφθάε κόραν ἤγεν [θυσίαν] θεῷ
ἄπειρον ἀνδρὸς ἀμφὶ βωμῶν ἀμνάδος δίκην·
75 ἡ δ' εὐγενῶς σου τὸν τύπον τῆς σαρκὸς, ὦ μάκαρ,
τελοῦς' ἔκραζε καρτερῶς·
- ἀγνεύω σοι καὶ λαμπάδας φαεσφόρους κρατοῦσα,
νυμφίε, ὑπαντάνω σοι.
- Ξένων στρατηλάταν δχλων εὐτολμος εὐστόχοις
80 Ἰουδῆθ δόλοισι κατατόμησε· κάλλεος τύποις
θέλῃσασα τοῦτον, οὐ χράναντα σώματος μέλη,
νικαφόροις ἔφη βοαίς·
- ἀγνεύω σοι καὶ λαμπάδας φαεσφόρους κρατοῦσα,
νυμφίε, ὑπαντάνω σοι.
- 85 Ὅρωντες εἶδος εὐπρεπὲς ὑφῆς δύο κριταὶ
Κουσάννας ἐμμανεῖς ἔρωτι λέξαν· ὦ γύναι,

61 Genes. IV 10 — τὸν θάνατόν σου nos: σου τὸν θάνατον vulgo — προτυπῶν nos: προεκτυπῶν vulgo — μάκαρ in initio sequentis versus vulgo collocatum in finem proximi retraximus — 67 Genes. XXXIX 12 — 69 fort.: αἰχροῖς φλεγόμενη πόθοις — 73 Iud. XI 38 — θυσίαν uncinis inclusimus — 79 Judith VIII 1 — 80 κατατόμησε nos: κατατομήσασα vulgo — 82 fort. νικαφόροις δ' ἔφη deleto post κατατόμησε maioris interpunctionis signo — 85 Daniel XIII 19

κρυπτῶν γάμων λέχη ποθοῦντες ἤκομεν, φίλα·
ἢ δ' ἐντρόμοις ἔφη βοαίς·

90 ἀγνεύω σοι καὶ λαμπάδας φαεσφόρους κρατοῦσα,
νυμφίε, ὑπαντάνω σοι.

Πολλῶ με κατθανεῖν ἄμεινόν ἐστιν ἢ λέχη
προδοῦσαν, ὧ γυναιμανεῖς, ὑμῖν αἰωνίαν
δίκην ὑπ' ἐμπύροις θεοῦ τιμωρίαις παθεῖν·
σῶσόν με, Χριστὲ, τῶνδε νῦν.

95 ἀγνεύω σοι καὶ λαμπάδας φαεσφόρους κρατοῦσα,
νυμφίε, ὑπαντάνω σοι.

Ῥοαῖς καθαρσίσις λούων πλήθη βροτῶν ὁ σὸς
πρόδρομος ἀνόμως κακοῦ πρὸς ἀνδρὸς εἰς σφαγὴν
ἤχθη δι' ἀγνεῖαν, λύθρῳ δὲ φοινίῳ κόνιν
100 δεύων ἔκραζέ σοι, μάκαρ·

ἀγνεύω σοι καὶ λαμπάδας φαεσφόρους κρατοῦσα,
νυμφίε, ὑπαντάνω σοι.

Σοῦ καὶ ζωητόκος χάρις [ἄθικτος] ἀτεγκτος, ἀσπίλους·
τὰς σὰς γονὰς ἐν ἀσπόρῳ φέρουσα νηδυῖ
105 μορφὴν ὑπέσχεον ὡς προδοῦσα λέκτρα παρθένος·
ἔλεξε δ' ἔγκυος, μάκαρ·

ἀγνεύω σοι καὶ λαμπάδας φαεσφόρους κρατοῦσα,
νυμφίε, ὑπαντάνω σοι.

110 Τὴν σὴν, μάκαρ, γαμήλιον ποθοῦντες ἀμέραν
ἰδεῖν, ὄσους ἀνωθεν αὐτοῦ, ἀγγέλων ἀναξ,
κέκληκας, ἤκουσιν μέγιστα δῶρά σοι, λόγε,
φέροντες ἀσπίλοις στολαῖς.

ἀγνεύω σοι καὶ λαμπάδας φαεσφόρους κρατοῦσα,
νυμφίε, ὑπαντάνω σοι.

115 Ὑμνοῖς, μάκαιρα θεόνυμφε, θαλαμηπόλοι
αἰὲν γεραίρομέν σε νῦν, ἄθικτε παρθένε,
ἐκκλησία χιονόσωμε, κυανοβόστρυχε,
σῶφρον, ἄμμμ', ἐρασμαῖα.

120 ἀγνεύω σοι καὶ λαμπάδας φαεσφόρους κρατοῦσα,
νυμφίε, ὑπαντάνω σοι.

97 Marc. VI 27 — 103 Matth. I 18 — ἄθικτος uncinis inclusimus — 110 Matth. II 1
— 116 αἰὲν σε vulgo, nos pronomen eiecimus — 117 αὐτ κυανοβόστρυχε coalescentibus
duabus vocalibus primis recitandum, αὐτ ἰσβόστρυχε emendandum est

Φθορὰ πέφευγε καὶ νόσων πόνοι δακρυσταγεῖς,
θάνατος ἠρέθη, ὄλωλε πᾶς ἄφροσύνη,
λύπη τέθνηκε τηξίφων, ἔλαμψε δ' ἡ θεοῦ [Χριστοῦ]
χάρις βροτοῖς ἄφνω πάλιν.

125 ἄγνεύω σοι καὶ λαμπάδας φαεσφόρους κρατοῦσα,
νυμφίε, ὑπαντάνω σοι.

Χῆρος βροτῶν ὁ παράδεισός ἐστιν οὐκέτι·
πάλιν γὰρ αὐτὸν ἐκ θείας, ὥσπερ τὸ πρὶν, ταγῆς
οἰκεί τέχναις ὁ ποικίλαις δράκοντος ἐκπεσιῶν,
130 ἄφθαρτος, ἄφοβος, μάκαρ.

ἄγνεύω σοι καὶ λαμπάδας φαεσφόρους κρατοῦσα,
νυμφίε, ὑπαντάνω σοι.

Ψάλλων τὸ καινὸν ἄσμα νῦν χορός σε παρθένων
καθιστάνει πρὸς οὐρανοῦς, ἄνασσα, σαφῶς ὄλος
135 ἐστεμμένος λευκοῖς κρίνων κάλυξι καὶ φλόγας
χερσὶν σελασφόρους φέρων.

ἄγνεύω σοι καὶ λαμπάδας φαεσφόρους κρατοῦσα,
νυμφίε, ὑπαντάνω σοι.

ᾠ τὰς ἀχράντους οὐρανοῦ, μάκαρ, ναίων ἔδρας,
140 ἄναρχε, πάντα συγκρατῶν αἰωνίῳ κράτει,
δέξει σὺν παιδὶ σῷ, πάρεςμεν, ἔνδον εἰς ζωῆς
πύλας, πάτερ, καὶ ἡμέας.

ἄγνεύω σοι καὶ λαμπάδας φαεσφόρους κρατοῦσα,
νυμφίε, ὑπαντάνω σοι.

ΚΛΗΜΕΝΤΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΙΝΟΥ ΥΜΝΟΣ.

[Στόμιον πύλων ἀδαῶν,
πετρὸν ὀρνίθων ἀπλανῶν,
οἶαε νηπίων ἀτρεκῆς,

ποιμὴν ἀρνῶν βασιλικῶν·
(5) τοὺς σοὺς ἀφελεῖς | παῖδας ἄγειρον
αἰνεῖν ἀγίως, | ὑμνεῖν ἀδόλωσ

123 λύπη ex fine proximi versus in huius initium retraximus — Χριστοῦ uncinis inclusimus — 127 ὁ ante παράδεισος addidimus — 134 fort.: ἄνασσα, φαεσφόρος

Clemens Alex. Paedagogi I. III c. XII sub finem haec: Ἐπεὶ δὲ εἰς τὴν ἐκκλησίαν ἡμᾶς καταστήσας ὁ παιδαγωγὸς αὐτὸς ἐαυτῷ παρακατέθετο τῷ διδασκαλικῷ καὶ πανεπισκόπῳ λόγῳ, καλῶς ἂν ἔχοι ἡμᾶς ἐνταῦθα γενομένους μισθὸν εὐχαριστίας δικαίας κατάλληλον

ἀκάκοις στόμασιν
παίδων ἡγήτορα Χριστόν.]

Βασιλεῦ ἁγίων, | λόγε πανδαμάτωρ
πατὸς ὑψίστου, | σοφίας πρύτανι,*
στήριγμα πόνων | αἰωνοχαρῆς,
βροτέας γενεᾶς | κῶτερ Ἰησοῦ,
5 ποιμῆν, ἀροτῆρ, | οἶαΞ, στόμιον,
πτερόν οὐράνιον | παναγοῦς ποιμνης,
ἄλιεῦ μερόπων | τῶν κυζομένων,
πελάγουσ κακίας | ἰχθῦς ἄγνοῦς
κύματος ἐχθροῦ
10 γλυκερᾶ Ζωῆ δελεάζων.
Ἰησοῦ, προβάτων | λογικῶν ποιμῆν,
ἄγιε, ἦσοῦ,
βασιλεῦ παίδων ἀνεπάφων.

Ἰχνια Χριστοῦ, | ὁδὸς οὐρανία,
15 λόγος ἀένας, | αἰῶν ἄπλετος,
φῶς αἰδίων, | ἐλέους πηγῆ.

ῥεκτῆρ ἀρετῆς,
σεμνῆ βιοτῆ | θεὸν ὑμνούντων,
Χριστῆ Ἰησοῦ, | γάλα οὐράνιον
20 μαστῶν γλυκερῶν | νύμφης Χαρίτων,
σοφίας τῆς εἰς, ἐκθλιβόντων,
τοὺς σοὺς ἀφελεῖς | παῖδας ἄγειρον,
αἰνεῖν ἁγίως, | ὑμνεῖν ἀδόλως
ἀκάκοις στόμασιν
25 παίδων ἡγήτορα Χριστόν.

Οἱ νηπίαχοι | ἀταλοῖς στόμασιν
ἀτιταλλόμενοι | θηλῆς λογικῆς,
πνεύματι δροσερῷ | ἐμπιπλάμενοι
αἰνοῦς ἀφελεῖς, | ὕμνοῦς ἀτρεκέις
30 βασιλεῖ Χριστῷ | μισθοῦς ὀσίου
Ζωῆς διδασχῆς | μέλπωμεν ὁμοῦ·
μέλπωμεν ἀπλῶς | παῖδα κρατερόν
χορὸς εἰρήνης, | οἱ χριστόνοιο,
λαὸς κύφρων,
35 ψάλλωμεν ὁμοῦ | θεὸν εἰρήνης.

ΥΜΝΟΙ ΑΔΕΣΠΟΤΟΙ.

ΥΜΝΟΣ ΕΩΘΙΝΟΣ.

Δόξα ἐν ὑψίστοις θεῷ, καὶ ἐπὶ τῆς εἰρήνης,
ἐν ἀνθρώποισι εὐδοκία·

Αἰνοῦμέν σε, εὐλογοῦμέν σε, εὐχαριστοῦμέν σοι,
προσκυνοῦμέν σε, δοξολογοῦμέν σε
5 διὰ τὴν μεγάλην σου δόξαν.

ἀστείου παιδαγωγίας αἶνον ἀναπέμψαι κυρίῳ. Ὑμνος τοῦ σωτῆρος Χριστοῦ τοῦ ἁγίου Κλημεντος — 3 οἶαΞ νηῶν Canter, at conf. prolegg. — 4 βασιλεῦ Thierfelder, βασιλείων G. Dindorf — vv. 1—4 extremam quamque vocem rescindit Cobet in Λογίῳ Ἑρμῆ I 494; nos in Prolegg. docuimus primos quatuor versus ab recentiore poeta additos, proximos quatuor post v. 29 collocandos esse — 10 γλυκερῆ codd. — 12 ἁγίων coni. Thierfelder — 13 ἀνεπάφων coni. G. Dindorf — 14 ἰχνια Χριστοῦ ab interpolatore nescio quo addita esse iudicat Thierfelder — 21 ἐκθλιβόντων nos: ἐκθλιβόμενον codd. — 35 ψάλλωμεν Canter: ψάλλωμεν codd. — θεὸν αὐτόν veri similiter coni. G. Dindorf.

Matutinum hunc hymnum vetustissimum ex cod. Alexandrino versionis graecae Testamenti veteris expressimus; consulimus praeterea cod. Mon. gr. n. 320 membr. s. XII (F), quo vetus Ὠρολόγιον continetur, et cod. Mon. lat. N. 19440 s. XII olim Tegernseensem (T), qui folio secundo hunc hymnum usque ad v. 14 notis musicis instructum exhibet; denique significavimus magnas discrepantias codicum Constitutionum apostolorum, quarum libro septimo hic hymnus subiectus est. — vv. 1, 2 = Luc. II 14 — 2 eudokias F — 3, 4 εὐχαριστοῦμεν σε προσκυνοῦμεν σε (om. δοξ. σε) F prosk. se dox. se euch. soi T αἰνοῦμέν σε,

- Κύριε βασιλεῦ, ἐπουράνιε, θεὲ πατὴρ παντοκράτωρ,
 κύριε υἱὲ μονογενὲς, Ἰησοῦ Χριστὲ,
 καὶ ἅγιον πνεῦμα·
- 10 Κύριε ὁ θεὸς, ὁ ἀμνὸς τοῦ θεοῦ, ὁ υἱὸς τοῦ πατρὸς,
 ὁ αἴρων τὰς ἀμαρτίας τοῦ κόσμου, ἐλέησον ἡμᾶς·
 ὁ αἴρων τὰς ἀμαρτίας τοῦ κόσμου, πρόδεξαι τὴν δέησιν ἡμῶν·
 ὁ καθήμενος ἐν δεξιᾷ τοῦ πατρὸς, ἐλέησον ἡμᾶς·
 Ὅτι σὺ εἶ ὁ μόνος ἅγιος, σὺ εἶ ὁ μόνος κύριος,
 Ἰησοῦς Χριστὸς, εἰς δόξαν θεοῦ πατρὸς. Ἀμήν.
- 15 Καθ' ἐκάστην ἡμέραν εὐλογῆσω σε
 καὶ αἰνέσω τὸ ὄνομά σου εἰς τὸν αἰῶνα
 καὶ εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος.
 Καταξίωσον κύριε, καὶ τὴν ἡμέραν ταύτην
 ἀναμαρτήτους φυλαχθῆναι ἡμᾶς.
- 20 Εὐλογητὸς εἶ κύριε ὁ θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν
 καὶ αἰνετὸν καὶ δεδοξασμένον τὸ ὄνομά σου
 εἰς τοὺς αἰῶνας. ἀμήν.
 Εὐλογητὸς εἶ κύριε, δίδαξόν με τὰ δικαιώματά σου.
 Εὐλογητὸς εἶ κύριε, δίδαξόν με τὰ δικαιώματά σου.
- 25 Εὐλογητὸς εἶ κύριε, δίδαξόν με τὰ δικαιώματά σου.
 Κύριε καταφυγὴ ἐγενήθης ἡμῖν ἐν γενεᾷ καὶ γενεᾷ·
 ἐγὼ εἶπα· κύριε ἐλέησόν με,
 ἴασαι τὴν ψυχὴν μου, ὅτι ἡμαρτόν σοι.
 Κύριε πρὸς σὲ κατέφυγα· δίδαξόν με τοῦ ποιεῖν τὸ θέλημά σου,
 30 ὅτι σὺ εἶ ὁ θεὸς μου,
 ὅτι παρὰ σοὶ πηγὴ ζωῆς.
 Ἐν τῷ φωτὶ σου ὁψόμεθα φῶς·
 παράτεινον τὸ ἔλεός σου τοῖς γινώσκουσίν σε.

ΥΜΝΟΣ ΕΣΠΕΡΙΝΟΣ.

Αἰνεῖτε, παῖδες, κύριον,
 αἰνεῖτε τὸ ὄνομα κυρίου·

ὕμνουμέν σε, εὐλογοῦμέν σε, δοξολογοῦμέν σε, προσκυνοῦμέν σε, διὰ τοῦ μεγάλου ἀρχιερέως, σὲ τὸν ὄντα θεόν, ἀγέννητον ἕνα, ἀπρόσιτον μόνον, διὰ τὴν μεγάλην σου δόξαν *codd. Const. apost.* — 6 πάτερ παντοκράτωρ *F* — 7 ἁγῆ. κύριε ὁ θεὸς ὁ πατὴρ τοῦ Χριστοῦ τοῦ ἀμώμου ἀμνοῦ, ὅς αἶρει τὴν ἀμαρτίαν τοῦ κόσμου, πρόδεξαι *codd. aliquot Const. apost.* — 7 μονογενὲς *ex monogenē corr. cod. Alex.* — 8 ὁμ. *T* — 10. 11 τὴν ἀμαρτίαν *FT* — 11 πρόδεξαι *FT*: ἐλέησον ἡμᾶς πρόδεξαι *cod. Alex.* — 12 καθήμενος ἐπὶ τῶν Χερουβείμ *codd. aliquot Const. apost.* — καὶ ἐλέησον *F* — 13 σὺ εἶ ὁ μόνος ὕψιστος *post κύριος add. FT* — 14 Χριστὸς τοῦ θεοῦ πάσης γεννητῆς φύσεως, τοῦ βασιλέως ἡμῶν, δι' οὗ σοὶ δόξα, τιμὴ καὶ εἰς βας *codd. aliquot Const. apost.* — χριστὲ εἰν ἁγίω πνευμαθι ἰς δωξάν θηου παθρως ἀμιν *T* — 15—33 ὁμ. *T et Const. apost.* — 18 ἐν τῇ ἡμέρᾳ *F* — 19 ἀναμαρτήτως *cod. Alex.* — 24 εὐλογητὸς εἶ δέσποτα συνέτισον (*corr. in συνέθισον*) με τὰ δικαιώματά σου *F* — 25 εὐλογητὸς εἶ ἅγιε φωτιστὸν με τοῖς δικαιώμασί σου *F* — 29 κατέφυγον *F* — *exspectamus* τὸ ποιεῖν

Superiori hymno hic hymnus vespertinus subiectus est in calce libri septimi Constitutionum apostolicarum, unde repetendum eum curavimus

- αينوῦμέν σε, ὑμνοῦμέν σε, εὐλογοῦμέν σε
διὰ τὴν μεγάλην σου δόξαν.
- 5 Κύριε βασιλεῦ ὁ πατὴρ τοῦ Χριστοῦ τοῦ ἀμώμου ἀμνοῦ,
ὃς αἶρει τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου,
Coὶ πρέπει αἶνος, coὶ πρέπει ὕμνος, coὶ δόξα πρέπει
τῷ πατρὶ καὶ τῷ υἱῷ καὶ τῷ ἁγίῳ πνεύματι
εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.
- 10 Nῦν ἀπολύεις τὸν δούλόν σου, δέσποτα,
κατὰ τὸ ῥήμά σου ἐν εἰρήνῃ·
ὅτι εἶδον οἱ ὀφθαλμοί μου τὸ σωτήριόν σου,
ὃ ἠτοίμασας κατὰ πρόσωπον πάντων τῶν λαῶν,
φῶς εἰς ἀποκάλυψιν ἐθνῶν καὶ δόξαν λαοῦ σου Ἰσραήλ.

ΥΜΝΟΣ ΕΠΙΛΥΧΝΙΟΣ.

Φῶς ἰλαρὸν ἁγίας δόξης,
ἀθανάτου πατρὸς οὐρανοῦ,
ἁγίου, μάκαρος,
Ἰησοῦ Χριστέ,	ὑμνοῦμεν πατέρα, υἱὸν
καὶ ἅγιον πνεῦμα θεόν.
Ἄξιός ἐστι ἐν πᾶσι καιροῖς
10 ὑμνεῖσθαι φωναῖς αἰσίαις,
υἱὲ θεοῦ, ζωὴν ὁ διδούς·
διὸ κόσμος σε δοξάζει.
5 ἐλθόντες ἐπὶ τὴν ἡλίου δύσιν,
ιδόντες φῶς ἐσπερινὸν	

ΕΥΧΗ ΕΠ' ΑΡΙΣΤΩΙ.

- Εὐλογητὸς εἶ, κύριε ὁ τρέφων με ἐκ νεότητός μου,
ὁ διδούς τροφήν πάσης σαρκί.
Πλήρωσον χαρὰς καὶ εὐφροσύνης τὰς καρδίας ἡμῶν,
ἵνα πάντοτε πᾶσαν αὐτάρκειαν ἔχοντες
5 περισεύωμεν εἰς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν
ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν·
μεθ' οὗ coὶ δόξα, τιμὴ καὶ κράτος
εἰς τοὺς αἰῶνας. ἀμήν.

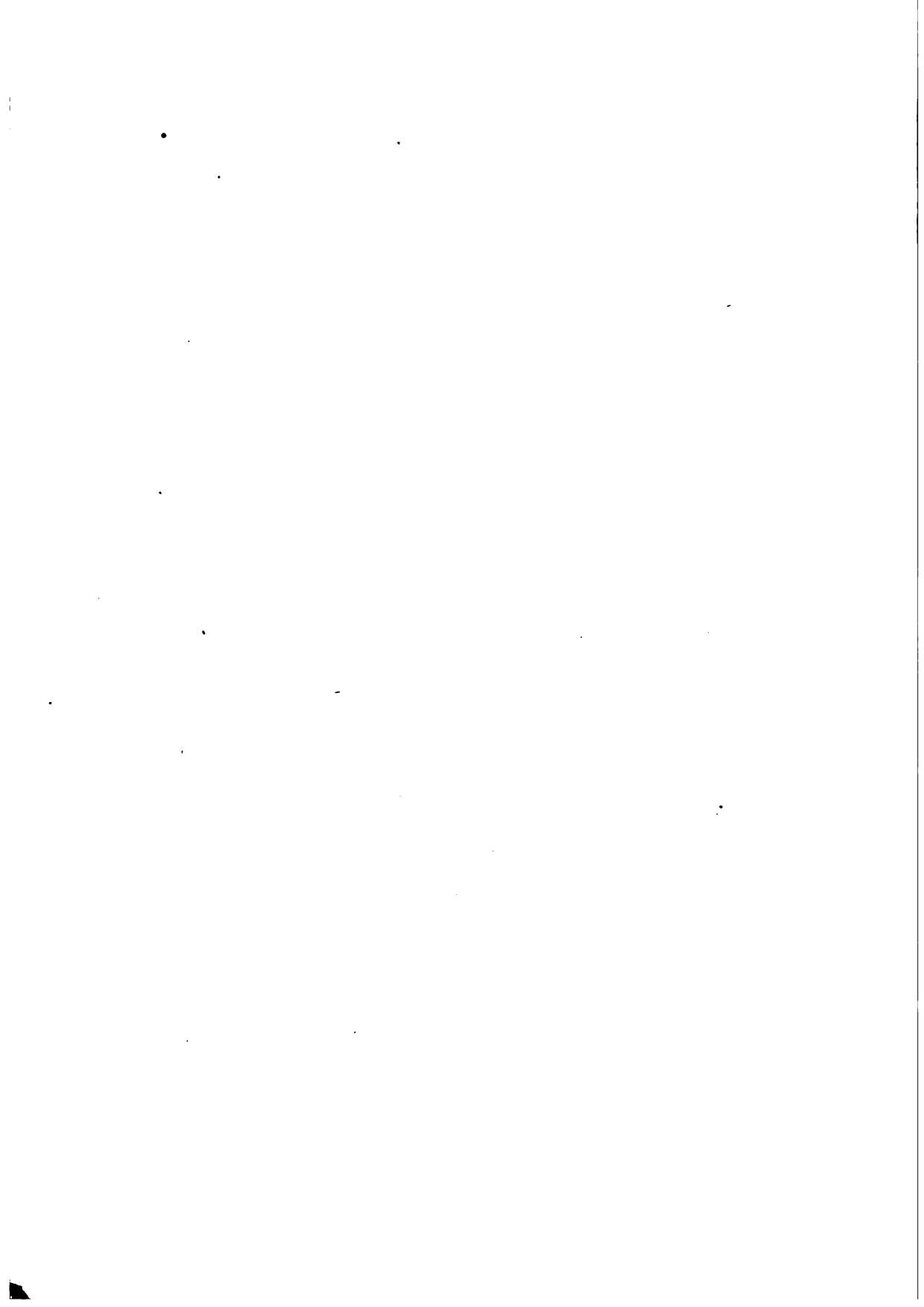
7 πρέπει δόξα cod. Vind. n. 47 — 8 τῷ θεῷ καὶ πατρὶ διὰ τοῦ υἱοῦ ἐν πνεύματι τῷ
παναγίῳ cod. Vind. n. 47 et sic fere Pitrae codd. Vaticc. — vv. 10-14 = Luc. II 29-32

Alterum hunc hymnum vespertinum repetivimus ex cod. Mon. n. 320 s. XII (F) —
titulum omittit, quattuor priora cola non divisa exhibet F — 4 χριστοῦ F — 5 ἐλθόντος F
— 9 ἄξιός σε Horologii ed. Veneta a. 1831 — 10 ὁσίαις Dan.

Haec preces coenatoriae agmen claudunt hymnorum libro septimo Const. apost. sub-
iectorum — v. 1 ἡμᾶς ἐκ νε. ἡμῶν Pitrae cod. Vat. n. 5 — 3 πάσης εὐφροσύνης idem cod.
— 7 δι' οὗ cod. Vind. n. 47 et Pitrae codd. Vaticc. — τιμὴ εἴβας εἰς Pitrae cod. Vat. n. 5

PARS ALTERA.

CARMINA CHRISTIANA BYZANTINA,

ΩΦΡΟΝΙΟΥ ΑΝΑΚΡΕΟΝΤΕΙΑ.

ΕΙΣ ΤΟΝ ΑΓΙΟΝ ΠΑΥΛΟΝ ΤΟΝ ΑΠΟΣΤΟΛΟΝ.

- Ἄρετῶν μέλιττα, Παῦλε,
ἐπὶ σοὺς ἄγει με κύμβλους,
ἵνα σὸν μέλι τρυγήσας
ἱερῆς τροφῆς μετάσχω.
- 5 Βασιλεῦ μελῶν προφήτα,
κιθάρην δίδου τινάσσειν,
ἀρετῶν ὅπως γενάρχην
μέλεσιν σοφοῖσι μέλψω.
Γένος Ἀβραάμ φυτεύει
10 τὸν μέγαν θεοῖο λάτρην,
Κιλικῶν τρέφουσι Ταρσοὶ
ἐπὶ γῆς φανέντα Παῦλον.
Δρόμον ἐκ βρέφους ὁδεύων
ἀγίων σοφῆς γενέθλης
15 ἰδίην ἀφήκε πάτρην,
πατέρων πόλιν γεραίην.
Ῥίζα φιλευσεβέων | ἔπλεο, Παῦλε,
ἐν χθονὶ τετραπόρῳ | γείναο μόσχους.
Ἐδιδάσκετο προθύμας
20 ἱεράς γραφὰς τοκῆων
Ἱερουσαλήμ κατ' ἄστου
ὑπὸ τῶν σοφῶν φρονούντων.
Ζαθέους νόμους τελέσας
Φαρισαῖος ἦν ἐς ἄκρον,
25 ὅθεν εὐσεβῶν ὑπήρχεν
ἐτέρων πλέον διώκτης.
Θαλάμους δὲ τοὺς δικαίων
ἀγρίως ὄλους ἐπόρθει,
ἄγιους δὲ τοὺς ἐν ἄστει
30 ἐδίδου φέρων φονεύειν.
Ἵσφρονός, ὦ μανίης, | ἦς πέλε Παῦλος,
ὅττι σοφῶν ἀγέλην | πᾶσαν ἀνήρει.
Ἱερὴν ἔβαλλε πίστιν
μανικός πέλων διώκτης,
35 κατὰ τὰς πόλεις δὲ βαίνων
ἄγιους κόλαζε πάντα.
- Κακὰ γράμματα γραφέντα
λάβεν ἐκ κακῶν προέδρων,
ἀγίους, ὄρους Δαμασκός
40 τρέφε, δεσμῖους κομίσσαι.
Λόγος ἐκ πόλου προκύψας,
ὁ λόγῳ πόλον κυλίνδων,
ἅμα φωτὶ παμμεγίστῳ
τρέπεν ὡς τάχιστα Παῦλον.
45 Μέσον ἡμέρας δὲ λάμπας,
φάος ὀμμάτων ἀπούρας
κατὰ γῆν τάνυσσε Καῦλον,
κατὰ γῆν κακῶς μανέντα.
Χριστὸς ὄλων μεδέων | σὺν γενετῆρι
50 Παῦλον ἀπ' ἀντιβίων | τεύξατο λάτρην.
Νοεῖν δὲ τὸν βαλόντα
ὁ βαλὼν θέλων τυπέντα
λέγει ἡμέρωσ Ἰησοῦς
ἐπὶ γῆς πεσόντι Καῦλῳ.
55 Ξένον εὐσεβοῦσι ῥέζει,
ἐμὲ, Καῦλε, νῦν διώκων
ἀπαμείβεται δὲ Καῦλος
λέγε μοι, τίς αὐτὸς ἔσκες;
Ἵσθεὸς πάλιν βοήσας
60 φάτο πρὸς λαλοῦντα Καῦλον,
τελέθω, λέγων, Ἰησοῦς
ἀπὸ Ναζαρεθ πολίχνης.
Πάλιν ὁ φέρων τὰ πάντα,
τελέθω, ὄν ἐκδιώκεις
65 βαρὺ σοὶ πόδας τιταίνειν
ἀταλοὺς πρὸς ὀρθὰ κέντρα.
Ἀχλύος ἡερίης, | ἔμπλεε Παῦλε,
εἶπε, πόθεν στεροπὰς | πᾶσι φαίνεις;
Ῥυπαρὸν ζόφον κομίζων
70 βλεφάροις ἐς ἄστου βαίνους,
ὄθι σοὶ πάλιν λαλήσω,
ἅ σε, Παῦλε, δεῖ τελέσαι.

Sophonii carmina Anacreontea ex Maii Spicilegio romano repetivimus, cuius in quarto tomo Matrangu haec carmina ex cod. Barberino n. 246 primus edidit — 10 ὁ μέγας θεοῖο λάτρης Matr. — 16 γεραίην ποσ: γενεήν Matr. — 31 φρένες cod. — 53 ἡμέρας Matr. — 55 ῥέζει Matr. — 68 στεροπαῖς Matr. — 70 βαίνεις Matr.

- Cύ γὰρ ἔθνεσιν φαείνοις
 θεϊκὸν φᾶος διδάσκων,
 75 cύ τὸν Ἰσραὴλ ἐλέγξει
 γενεὴν ἄπιστον οὖσαν.
 Τότε δὴ μαθῶν ὁ Caύλος,
 ὅτι Χριστὸς αὐτὸς ἔλκει,
 ἐτάρων χέρας κρατοῦντων
 80 ἅτε τυφλὸς ἠκολούθει.
 Ὑπονυκτίῳ δὲ λήξει
 ὄναρ ἐμφανείς ὁ Χριστὸς
 Ἀνανίαν ἄνδρα θεῖον
 ἐπὶ Caύλον εὐθὺ πέμψεν.
 85 Φεγγοτόκον σκοτίνην | ἔδρακε Παῦλος,
 Ὅφρα βροτῶν Zoφεράν | ἀχλὺν ἀπάξει. 100 φωτογόνους daίδας | πᾶσιν ἐρίζει.

β'

Εἰς τὴν ἁγίαν Πρωτομάρτυρα Θεκλᾶν.

- Ἀπ' αἰελάλων μελισσῶν,
 ἀπ' ἀκηράτων τε σίμβλων
 δότε μοι μέλι τρυγηῆσαι,
 ἱερεῖς θεοῦ προφήται.
 5 Βροτέην λύρην γὰρ ὄντως
 νοερῶν ἐφ' ὕψους ἄθλων
 ἀκλεῖς πέλει δονῆσαι
 ἀγανῆς μάλιτα Θεέκλης.
 Γόνος ἀφθίτου θεοῦ
 10 μέλος ἀφθιτον προπέμψοι,
 ἵνα παρθένον γε νύμφην
 ἰδίην, πάναγνε, μέλψω.
 Δρομέως χοροὺς τελεῖτε,
 ἀγαθοὶ νέοι τε κούραι,
 15 ὅτε πνεῦμα θεῖον ἦλθεν
 μέλος εὐθροον κομίζον.
 Ἱεραὶ παρθενικαὶ, πασταδὰ Θεέκλης
 στεφάνοις ἀθανάτοισι στέπατε νύμφης.
 Ἐλεῶν θεὸς τὰ πάντα
 20 ἐς ἀκομίην πεσόντα
 τέκος ὤπασεν καυῶζειν,
 βρότεον δέμας κομίζον.
 Ζαθέως δὲ πάντα σώσας
 πάλιν ἐς πόλον μετῆλθεν,
 25 ἐπὶ τε θρόνου καθέσθη
 ἐνὶ δεξιόισι τοκῆος.
 Θεὸν ὡς θεοῦ τε παῖδα
 ὁ σοφὸς δίδασκε Παῦλος
 μέροπας εἶβειν Ἰησοῦν
 30 βίον ἀγλαόν τε τίειν.
 Λαγόνων ἐξ ἀγάμων Χριστὸς ἐτέχθη,
 διὸ τὴν παρθενίην ἤραο, Θεέκλη.
 Ἱεροὺς λόγους δὲ Παύλου
 θυρίδων ἀπ' εὐτορευτῶν
 35 σταθερῆ κλύουσα Θεέκλη
 ἀγαθὴν ἔδεκτο πίστιν.
 Κραδίη πόθον λαβοῦσα
 μονάγνου γόνου θεοῦ
 κτεάτων ἔλειπεν ὄλβον
 40 μετὰ μητέρος τεκούσης,
 Λογάδα, κράτιστον ὄλβον·
 Θάμυριν· στύγησε Θεέκλη,
 ὃς ἀθέσφατόν γε φερνήν
 χερὸς ἐπῶρα τεκούσης.
 45 Μεγάλην νέος δὲ μῆνιν
 κατὰ παρθένου κορύσσω

99 γεμίθη Matr. — 100 fort.: ἐποίσεις — II 11 τε Matr. — 13 fort.: δρομικῶς —
 14 νέοι τε κούραι] de hoc particulae τε usu Sophronii vid. v. 86 et III 50 — 22 κομίζειν
 Matr. — 44 fort. ἐπόρα χερὸς

δολίοις λόγοις τὰ πάντα
 ἐρέει νόμον κρατοῦντι.
 Ῥοθίων μαχλοσύνης λείρα φυγοῦσα
 50 σταθερὸς παρθενίης ὄρμος ἐτύχθης.
 Νοσερῶν νόμων ὁ ἄρχων
 ἱερὴν κρίσιν παρήλθεν,
 Θάμυριν θέλων ἰαίνειν,
 κτεάτων δόσιν γεραίρων.
 55 Ξένον ἀθρόως παρέσχεν
 ὄρααν νόμον πολίταις,
 διὰ κύφρονα φλεγῆναι
 βίοτον Θέκλην κελεύσας.
 Ὅ δὲ δὴ θεὸς τὸν δμβρον
 60 μέγαν ὠκέως σταλάζας
 ἀπαθὴ φύλαξε νύμφην
 φλογερὴν πυρὴν ἀμέρσας.
 Παρὰ δὲ φλογὸς φυγοῦσα
 Κυρίης κίχησεν ἄστῃ,
 65 τὸ κλυτοῦ γόνου Σελεύκου
 κλυτὸν οὔνομα προφαῖνον.
 Γενεῆς ἡμεριῶν μέτρα λιποῦσα,
 ἀέθλους ἤλθε Θέκλη ἀγγελιωτῶν.
 Ῥοδοειδέος δὲ Θέκλης
 70 χάριν ἤρπασε προσώπου
 νέος οὔνομα κρατίστου
 φορέων γόνου Φιλίππου.
 Χετλίως πόθησε κούρη
 τυτηρὸν πόθον προχεύσας,

75 ταχέως δ' ἔκυσε νύμφην
 μέσον ἄστεος κιοῦσαν.
 Τρομερὸν φόβον δὲ Θέκλη
 κραδίης ἄνευ βαλοῦσα
 στεφάνους χαμᾶζ' ἔριψε,
 80 χλαμύδα σῆκεν τε κούρου.
 Ὑπὸ δ' αἰσχεος κακίστου
 φλογεροῦ πόθου τε κούρος
 ἀχέων ἔπεισεν ἀρχὸν
 σταθερὴν κόρην δαμάσσαι.
 85 Ἀγαθὸν παρθενίης ἄθλον ἀρέσθαι
 ἅμα κούραις τε νέοις νεύε ποθοῦσιν.
 Φιλοδακρύου θεήτρου
 μέσον ἐς κόρην ἀφείλκον
 ἀγρίοις λέουσι βρώσιν
 90 φιλοποντίοις τε φώκαις.
 Χαλεπῶν μόρον δὲ Θέκλην
 θεόθεν πάλιν φυγοῦσαν
 χαλεπωτέρων τε ταύρων,
 θανέειν ἱμάσιν ἦσαν.
 95 Ψαφάρδον δ' ἱμάντα ῥήξας
 ὁ θεὸς κάωσε νύμφην,
 πέρασ ἔνθεόν τε Θέκλης
 κρατεροῖς μόγοις παρέσχεν.
 Ἀέθλων ἐκ προτέρων εὐθὺς ἐπ' ἄλλους
 100 ἀέθλους ἀνδροτέρους ἔδραμε Θέκλη.
 ἐς αἰεὶ εὐμενέα Χριστὸν ἀκοίτην
 τελείοις σοῖς ἰκέταις, πάγκλυτε Θέκλη.

Υ'

ΕΙΣ ΤΟΝ ΠΟΘΟΝ ΟΝ ΕΙΧΕΝ ΕΙΣ ΤΗΝ ΑΓΙΑΝ ΠΟΛΙΝ ΚΑΙ ΕΙΣ ΤΟΥΣ
 ΣΕΒΑΣΜΙΟΥΣ ΤΟΠΟΥΣ.

Ἄγιον πόλισμα θεῖον
 Ἱερουσαλήμ τ' ἐς νῦν δὴ
 ἐθέλω πύλας παρεῖναι,
 ἵν' ἀγαλλιῶν ἐσέλθω.
 5 Εὐαγέων Κολύμων | ἔνθεος οἶστρος
 αἰὲν ἐμὴν κραδίην | σφόδρα δαμάζει.
 Βαδιῶν ἐπὶ πλακῶν σου
 ἐς Ἀνάστασιν κατέλθω,
 ὅθι παντάνασ ἀνέστη

10 θανάτου κράτος πατήσας.
 Γλυκερὸν πέδον φιλήσω,
 ἱερὸν κύβον κατίδω,
 μέγαν οὐρανόστερόν τε
 τετρα
 15 Διὰ βήματος θεοῖο
 μέσον ἐς τάφον θεοῖο
 γεγονῶς πέτρην ἐκείνην
 μάλα προσκυνῶν φιλήσω.

48 an νόμων? — 49 fort. βεῖθρα — 50 ὁμός Matr. — 65 κλυτὸν Matr. — 73 χετλίος Matr. — 91 χαλεπόν Matr. — 98 μόνους Matr. — III 3 ἐθελων Matr. — 13 locum mutilum sic equidem emendaverim atque expleverim: οὐρανόστερόν τε | τέτρασιν φρακτόν τε στήλαις, qua de re vide nos in Prolegg. disserentem — 15 fort. δὲ θεῖο

- Ἐπ' ἀναξίου δὲ τύμβου
 20 κίονα κύκλῳ τε κόγχῃ
 ἀκροκρῖνοχρῦσομόρφου
 φιλέων ἄγαν χορεύω.
 Ἐπὶ τριτῶν παρέλθω
 ὀλομαργαργυρόχρου
 25 περικαλλέος γ' ἔπαυλον
 Κρανίου, τόπον προσέρπων.
 Ὀκεανὸς βιοτῆς | αἰὲ βιούσης,
 ἀτρεκέος τελετῆς | φωσφόρε τύμβε.
 Ζάθειον μεσόμφαλόν τε
 30 πέτραν ἔκταθεις φιλήσω,
 ὅθι τὸ εὐλον πεπήγει
 τὸ λύσαν εὐλου κατάραν.
 Ὠς μέγα σεῖο κλέος, | φαίδιμε πέτρα,
 σταυρὸς ὄπη μερόπων | λύτρον ἐπήχθη.
 35 Θαλέων χαρὰ δ' ἐπέλθω,
 ὅθι προσκυνούμεν, ὅσσοι
 πέλομεν λεῦς θεοῖο,
 ἄγλαδὸν εὐλον τὸ θεῖον.
 Ἴνα παμμέδων ταχύνας
 40 κεχαραγμένη γραφῆς
 εἰβάς εἰκόνι προσοίω,
 γόνατα δράμοιμι κάμψας.
 Κατὰ παμφαῆς δὲ βῆμα
 γεγανυμένος πορευθῶ,
 45 εὐλον οὐ τὸ θεῖον εὖρεν
 Ἐλένη μέδουσα κεδνή.
 Μετὰ καρδίης δὲ πλήρους
 κατανύξεως ἀνελθὼν
 ὑπερώϊον, θεῶμαι
 50 κάλαμον σπύγγον τε λόγχην.
 Νεαρὸν δ' ἔπειτα κάλλος,
 βασιλικὴν, εὐ κατῖδω,
 μοναχῶν ὄπου χορεῖται
 νυχίους τελοῦσιν ὕμνου.
 55 Ξὺν ἐμοῖς δρόμοις ποσὶν τε
 ἐπὶ τῆν Σιών ἀπέλθω,
 ὅθι γλωσσοπυρρόμορφος
 κατέβη χαρὰ θεοῖο·
 Ὅθι μυστικὸν δὲ δεῖπνον
 60 τελέσας ἀναξ ἀπάντων
 ὀπαδῶν ἐνιψεν ἴχνη
 μετριοφρόνως διδάσκων.
 Ποταμῶν δίκην ἰάσει
 ἀπὸ τῆς πέτρης ἐκείνης,
 65 θεόπαις ὄπου τανύσθη
 Μαρίη, βρύουσι πᾶσιν.
 Χαῖρε Σιών φαέθων, | ἦλιε κόσμου,
 ἦν ποθέων στενάζω | νύκτωρ καὶ ἡμαρ.
 Ῥαγὲν ὡς ἀφήκεν ἕδου
 70 νεκάδας ζοφῶδες ἔργω,
 τότε παντάναξ ὁ ῥήξας
 ἐφάνη φίλος ἐκείσε.
 Σκοπιὴν λιπῶν Σιών τε,
 περιφύς πέτρην, ἐφ' ἦν περ
 75 δι' ἔμ' ὁ πλάσας ἐτύφθη,
 δόμον ἐς πετρᾶν κατέλθω.
 Τόπον, οὐ κλάων στενάζων
 σοφίης φίλων ὁ πρῶτος
 ἔδον ἔκλυεν τὸ πῆμα,
 80 χαμάδις πεσῶν φιλήσω.
 Προβατικῆς ἀγίης | ἔνδοθι βαίνω,
 ἔνθα τέκεν Μαρίην | πάγκλυτος Ἄννα.
 Ὑποδὺς νέον νεῶν δὲ
 θεομήτορος πανάγνου
 85 φιλέων περιπλακεῖν
 ἔρατους ἔμοιγε τοίχους.
 Φέρε δὴ, μάτην μετέλθω
 ἀγορῆς μέσης ὁδεύων,
 ὅθι πατρικοῖς ἐτέχθη
 90 θαλάμοις ἀνασσα κούρη.
 Χαμόθεν φέρων ἐκείνη
 πάρετος κλίνην βεβήκει
 ὑγίης λόγου κελεύσει,
 βάσιν οὖν ἴδοιμι κείνην.

19 ἐπαναξίου Matr. — 24 ὀλομαργαργυρόχρου Matr. — 25 περικαλλέως Matr. — 26 προσέρπειν Matr. — 28 ἀτρεκέως τε λήθης Matr. — κάμψαι Matr. — 46 post hunc versum totam stropham intercidisse acrostichis docet — 47 καρδίης Matr. — 48 ἀνέλθω θεοῦμαι Matr. — vv. 63—66 post v. 98 in cod. collocatos huc revocandos esse alphabetica acrostichis docet — 70 σοφῶδες Matr. — 73 δὲ Matr. — 76 fort. πετρῶν — 77 στενάζω Matr. — vv. 83—86 ante v. 99 collocati leguntur in cod. — νεῶν νεῶν δὲ Matr. — 87 μάτην] προβατικὴν hoc loco poeta commemorasse videtur — 91 φέρειν Matr.

95 Ψυχοτερπέως τρυφείην,
τέμενος γ' ἐπὶν παρέλθω
τὸ δεδεγμένον τὸ σῶμα
Μαρίας θεὸν τεκούσης.

Γεθημανῆ τέμενος | λαμπρὸν αἶδω,
100 ἔνθα τέτυκτο τάφος | μητρὶ θεοῖο.
᾽Ω γλυκὺ πλείστα πέλει | ἔξοχον οὖρος,
Χριστὸς ὄθεν μεδέων | οὐρανὸν ἦκεν.

ΗΛΙΟΥ ΣΥΓΚΕΛΛΟΥ.

Ἐνακρέοντεον κατανυκτικὸν ἀδόμενὸν εἰς ἤχον πλ. δ'.

Ἄπο καρδίας θεμέθλων
ἀνάγω πυκνὰ στεναγμόν·
ἀνομημάτων γὰρ ἄχθος
ἀνακειμένων κλονεῖ με.
5 Βροτὸς ἀσθενῆς ὑπάρχω,
βαρὺ φορτίον προσαίρω·
βίον ὡς ὄδδν παρέλκω,
βάθος εἰς κακῶν προκύπτω.
Γεφύρας δίκην προβαίνω
10 βίον ἄστατον τὰ τῆδε·
γόμενον αἰσχύνης κακῶν μου
γοερῶς μετεμβιβάζω.
Διὰ τί, ψυχῆ, καθεύδεις;
διὰ τί βλέπεις ὄνειρους;
15 διὰ τί κιαῖς παλαίεις;
διὰ τί τρέχεις ἀδήλων;
Ἐπὶ τοὺς τάφους πρόκυψον,
ἐπὶ τοὺς πάλαι θανέντας,
ἐφόρα φίλους γονεῖς τε,
20 ἐπὶ καπρίαν δυσιῶδη
Ζόφον εἰσαεῖ κατοικῶν
ζοφερῶν ἔσω πυλώνων,
ζοφότεσσιν ἐν τόποισιν
ζαθέειν τε μέχρι ὥρας.
25 Ἄδρανῆς ἐκεῖ δυνάστης,
ἀφανῆς ὁ βασιλεύων,
ἀμαθῆς ἐκεῖ σοφός τε,
ἀπερίστατός τε πλοῦτος.
Θέασαι τὰ τερπνὰ κάλλη
30 θέαν οἰμωγὴν κινουῦντα,
θέασαι νέων τὰ ἄνθη
θανάτῳ καταφθαρέντα.

Ἴδε πῶς μικρὸς γενήσῃ,
ἴδε πῶς νεκρὸς τεθήσῃ,
35 ἴδε δόξαν ἀστατοῦσαν,
ἴδε ποῦ τύπος μετήλθεν.
Κόνις ὀστέων δυσιῶδης,
κεφαλῆς τρίχες ρέουσαι,
κρανία φθορᾶς γέμοντα
40 καθορῶσιν ὡς βδέλυγμα.
Λόγισαι δὲ καὶ τὸ μέλλον,
λέγε πῶς παρασταθήσῃ,
λόγον ἔνδικον ὑφέξων
λελογισμένων δι' ἔργων.
45 Μετὰ πλειόνων κυκλοῦντων
μεμονωμένος πορεύσει,
μετὰ πράξεων κρυφαίων
μέγα πρὸς θεοῖο βῆμα.
Νεότης ἄφνω παρήλθε,
50 νέφος ὡς περ ἐσκεδάσθη,
νόμον ἠθέτησα θεῖον
νενοθευμένως βιώσας.
Ξένος ἐκ καλῶν ὑπάρχω,
ξένος ἐκ δικαιοσύνης,
55 ξένος ἐκ τε σωφροσύνης,
ξένος ἐκ φρονήσεώς τε.
Ὅτε γυμνὸς οὖν προσέλθω
ὄλος ἠπορημένος τε,
ὀδυνηρὰ κλαυθμηρίζων,
60 ὀφέλειαν οὐκ ἀνοίσω.
Παρὰ τοῦ κριτοῦ δ' ἀκούσω·
πεπεδημένον λαβόντες,
πυρὸς ἐν μέσῳ βαλόντες
πικρὰ τοῦτον ἐκτυροῦτε.

96 τεμένους δ' Matr. — παρέλθω nos: τὸ σῶμα Matr.

Syncelli carmen primus ex cod. Barberino n. 246 edidit Matranga in Anecd graec. vol. II p. 641 sqq. — 4 ἀνακειμένῳ Matr. — 10 βίον nos: γύραν cod. γήρας Matr. — 24 an ζαθέω? — 30 fort. κινούσαν — 38 τρίχας ρεούσας Matr.

- 65 Ῥύσαι, Χριστὲ, τοῦ πυρός με,
 Ῥύσαι τοῦ σκότους με, σῶτερ,
 Ῥύσαι με φλογὸς γεέννης,
 Ῥύσαι τῶν πικρῶν κολαστῶν.
 Κύ με Ταρτάρου καύζοις,
 70 σκέπασον βρυγμῶν ὀδόντων,
 κύ με σῶζε τῆς καμίνου
 στεναγμῶν τε τῶν ἀπαύστων.
 Τίς ἔσομαι πρὸς τοσαῦτα;
 τίς ἐκεῖ συνήγορός μοι;
 75 τί γενήσεται μοι λύτρον;
 τίνα μηχανὴν ἐφεύρω;
 Ὑπέδραμε δὴ χρόνος μοι,
 ὑπελήλυθεν βίος μοι,
 ὑπέκυψα τοῖς ματαίοις
 80 ὑπὸ τῆς ἐμῆς ἀνοίας.
- Φοβερὸν τὸ ἐμπεσεῖν με
 φοβερὰς θεοῦ πρὸς χεῖρας·
 φοβερὸν κριτήριόν γε
 φυλάς γηγενῶν ἐφέλκον.
 85 Χλοερὸν παρήλθεν ἄνθος,
 χρόνος ἐστὶ νῦν θερισμοῦ,
 χόος εἰσκαλεῖ με μοῖρα,
 χύμα πρὸς τάφον τιθεῖσα.
 Ψιλὸς εἰς τέλος ὑπάρχω,
 90 πεκὰς αὐθις ἢ τυχοῦσα,
 φόφος εὐπόριστος αὖρας,
 ψαμάθοις νέον ἄθυρμα.
 Ὁ θεὸς δέ μοι παράσχου
 ὄλον εἰς βίου τὸ λείπον
 95 ὀδὸν εἰς μίαν βαδίζειν
 ὀλόκληρον ἐντολῶν σου.

ΛΕΟΝΤΟΣ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΩΣ

ψάδιον κατασκευτικόν.

- Ἄρα τίς γῆθεν αἰείρας
 ἐν συστροφῇ με Ζεφύρου
 ἀκαριαίως ἀποίσει
 πρὸς τὴν κλαυθμῶνος κοιλάδα,
 5 ἴν' ὅπως με τὰς μενούσας
 ἰδῶν κολάσεις θρηγῆς;
 Βαβαὶ βαβαὶ πῶς βρυχῆσει
 γαῖα διχῆ ῥηγνυμένη
 νεύσει τῆς ὑπερθεν βίας,
 10 φρικώδεις ἀπογυμνοῦσα
 χώρους τοὺς νῦν κεκευθμένους;
 φεῦ μοι τῆς θεᾶς ἐκείνης.
 Γλαφυροτόρνεντοι τάφοι,
 σκότους μεστοί τε καὶ γνόφου,
 15 μυχὸς ἀπύθμαντος ἄλλος
 καὶ ἀντρονύχιος χάσμη
 ἐν ἀποκρύφοις πηροῦνται
 πᾶσι λυγρῶς τοῖς βιοῦσι.
 Δεινῶς ἐκείσε κοιτάζων
 20 ὁ ἄγριος αἰμοπότης
 βρύχει, μαιμῆ, αἰνεί κέρκον,
 καὶ κεχηγῶς ἀναμένει
 καταπιεῖν πικρὸς σκώληξ
 τοὺς κατ' ἐμὲ πλημμελοῦντας.
 25 [Δακρῶν δμβρους μοι δίδου,
 εὐῖλατε θεοῦ λόγε,
 πρὶν κατακρύψει με τάφος
 ξένον, γυμνὸν εὐπραγίας,
 πρὶν οἱ πικροὶ φορολόγοι
 30 ζητήσουσί μου τὰς πράξεις.]
 Ἐκεῖ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων
 ὀλολυγμὸς τε καὶ θρήνος,
 τάρταρος ἄμοιρος θέρμης,
 ἀνήλιος καὶ σκιώδης·
 35 ἐκεῖ πολύστονον πένθος
 καὶ ὄχετοὶ τῶν δακρῶν.
 Ζυγὸς καὶ πλάστιγξ τὰ ἔργα
 σταθμίζεται δοκιμάζων,
 ἀνακουφίζων, βαρύνων,
 40 οὐ τὰ ἐσθλὰ, τὰ δὲ φαῦλα,
 ἄπερ βίων ἐπεπράχειν
 ἐκ πονηρᾶς συνθηθείας.

70 τῶν Matr. — 73 fort. ἔσομαι — 75 τίς Matr.

Leontis in carmine recensendo usi sumus duobus codd. Monac. n. 201 (L) et n. 26 (M)
 — v. 7 βρυχάσει L — 22 ἀπηνῶς L — 25 quintam stropham ab interpolatore adiectam
 esse acrostichis coarguit — 28 εὐπραγίας L

Ἦ καταγιγίς ἐκθροεῖ με
 καὶ ταραχὴ τῶν πνευμάτων,
 45 τὸ ἀύχμηρόν τῆς θυέλλης
 καὶ συνοχὴ τῶν κτισμάτων,
 κτύποι βροντῶν ἐπαλλήλων
 ἀστεροπῶν τε τὸ δέος.
 Θάμβος ἰδεῖν ὑπὲρ πάντα
 50 καὶ τρόμος ἀναπολήσαι,
 τὸν ποταμὸν τοῦ παμφάτου
 πυρὸς ὁμοῦ τε καὶ λίμνην
 παφλάζουσαν καὶ βριμῶσαν
 ἐνδίκως με πυρπολήσαι.
 55 Ἰδοῦ, ψυχὴ παναθλία,
 βλεφάροις τῆς διανοίας
 ἰστόρησά σοι τὰς θλίψεις
 καὶ τὰς ποινὰς πρὸ τῆς δίκης·
 νήφε θερμῶς ποτνιῶσα
 60 τῆς πείρας, τούτων ῥυσθῆναι.
 Κριτῆς σοι πόρρωθεν ἤξει
 θρονούμενος ἐν νεφέλῃ,
 τὴν κτίσιν ἀνατινάσσων
 νερτέρων ἐκ τῶν θεμέθλων,
 65 κυμαίνων καὶ τὸν ἀέρα
 παναλκεστάτῃ δυνάμει.
 Αἰὶλαψ λικμήσει τὰ ὄρη
 καὶ ἀφαντῶσει τὰς νάπας,
 καὶ ἐν πυρὶ ἀκαμάτῃ
 70 ἐκτεφρωθήσεται χέρσος
 ἀπὸ προσώπου κυρίου
 κρῖναι τὴν γῆν ἐρχομένου.
 Μαρμαρυγαὶ τῶν φωστήρων
 βρεσθήσονται παραυτικά,
 75 καὶ τῶν ἀστέρων τὰ πλήθη
 οἰά περ φύλλα πεσοῦνται·
 σὺ δὲ ψυχῇ, πῶς ὑποίσεις
 τὴν ἔλευσιν τοῦ δεσπότη;
 Ναμάτων θάλασσα σπάνιν
 80 ὑφέξει δειματομένη,
 καὶ ποταμοὶ κονισθῶσι
 πηγάζοντες ἀεννάως·

σὺ δὲ, ψυχῇ, τί ποιήσεις,
 τούτων φρικτῶς τελουμένων;
 85 Ξένον ἰδέσθαι τὰ πάντα
 τὸ περιέχον στοιχεῖον
 πυρκαϊᾶς ἀφανεία
 διδόμενον ὕλης δίκην
 καὶ εἰλισσόμενον αὐθις
 90 ὡς κώδικα μεμβρανώδη.
 Οἶμοι, πῶς ταῦτα, μελέα,
 ἐν νῷ, ψυχῇ, οὐ λαμβάνεις,
 ἀλλ' ὑπὲρ ψάμμον θαλάσσης
 ἀμνημονεῖς ἀμαρτοῦσα;
 95 ἀδήλως, ὅθεν τὸ τέρμα
 ἤδη λοιπὸν σοὶ προσπαύσει.
 Πῶς λιγυρῶς ὑπαδούσης
 τῆς κάλπιδος ὑπενέγκης;
 τῶν κενεώνων γὰρ γαῖα
 100 νέκυας ἀνασφαιρίζει,
 καὶ θάλασσα τοὺς σφετέρους
 τῇ φοβερᾷ ἐπιστάσει.
 Ῥαγήσεται τὰ μνημεῖα
 νεκάδων κατεστιγμένων
 105 τῇ τοῦ κριτοῦ ὑπαντήσει,
 Μιχαὴλ σπέρχοντος ἄμα
 πάντας ῥιπῆ παραστήσει
 τεττάρων ἐκ τῶν ἀνέμων,
 Κύνες, ψυχῇ, μετὰ ταῦτα
 110 φρικτοὶ πῶς τίθενται θρόνοι
 καὶ ἀναπτύσσονται βίβλοι
 παρισταμένων ἐν φόβῳ
 ἀπείρων καὶ ἀναρίθμων
 ἀγγέλων τε καὶ ἀνθρώπων.
 115 Τότε λοιπὸν αἱ κολάσεις
 δειχθήσονται, ὡς προέφην,
 ἀπολαμβάνειν ἐτοίμως
 τοὺς ὑπευθύνους διψῶντας,
 ὧν τελευταῖος καὶ πρῶτος
 120 μόνος ἐγὼ καὶ παντλήμων.
 Ὑπαγορεύσει πράεως
 ὁ δικατῆς τοῖς ἀξίοις,

54 post nonam, decimam tertiam, decimam septimam, visesimam primam, visesimam quartam singula theotokia addunt cod. L et cod. Barberinus, quo usus est Matranga in Anecd. graec. tom. II p. 683 sqq. — 97 ὑπαδούσης L — 107 an κριτῆ? — 116 προέφης M — 117 ἀπολαμβάνει L — 118 διψῶσαι L et Matranga ex cod. Barberino

καλῶν αὐτοῦ βασιλείαν
 κληρονομεῖν αἰώνιαν,
 125 καὶ αὐστηρῶς ἀμαρτωλοῦς
 τοῦ βήματος ἀπελάσει.
 Φιλανθρωπίας ἑῆς ὄντως
 ἐκπέσουσιν ἀλαζόνες
 κριταὶ, σοφοὶ καὶ δυνάσται
 130 καὶ βασιλεῖς ὑπερόπται,
 ἀζύγων καὶ ἱερέων,
 οἴμοι, πληθὺς καὶ μιγάδων.
 Χωριζομένων συγγόνων,
 γονέων, φίλων καὶ τέκνων
 135 τίς ἐννοῶν οὐκ οἰμῶξει,
 τίς δὲ βαστάσει τὸν πόνον;

θρηνησομεν γὰρ ἀλλήλους
 εἰς τοὺς ἀπείρους αἰῶνας.
 Ψυχὴ, λογίζου πῶς ἄρδην
 140 βληθήσονται εἰς κολάσεις
 ἐλκόμενοι ἀποτόμως
 ὑπὸ πυρφόρων ἀγγέλων,
 καὶ στέναζον πρὸ τῆς πείρας
 ἐκ βάθους τῆς διανοίας.
 145 Ὡ δέσποτα τῶν αἰώνων,
 πάτερ, υἱὲ καὶ τὸ πνεῦμα,
 ἢ τριεσπύστατος μία
 καὶ ἀδιαίρετος φύσις,
 δός μοι καιρὸν μετανοίας
 150 πρὸς λύσιν ἀμπλακημάτων.

ΦΩΤΙΟΥ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ

Ὕμνος ἐκ προσώπου Βασιλείου δεσπότη.

Ἦχος α'.

Ἄπο χειλέων ὕμνον
 προσφέρω σοι τῷ κτίσῃ,
 ἀπὸ καρδίας βάθους
 σοὶ δόξαν ἀναπέμπω.
 5 Βάθος σου τῆς σοφίας,
 κριμάτων τὰς ἀβύσσους
 τίς λόγος ἐξυμνήσει,
 δέσποτα τῶν ἀπάντων;
 Γλῶσσα δὲ πῶς ἐξείποι
 10 τὸ σὸν, ὕψιστε, κράτος,
 ὦ βάθος, ὦ σοφία
 νικῶσα πάντα λόγον;
 Δυνάμει ἀσυγκρίτῃ
 θαυμάσια ἐργάζει,
 15 οὐδὲν δέ σου τῇ θεῖᾳ
 ἀνθίσταται βουλήσει.
 Ἐξίσταμαι, καὶ θάμβους
 πληροῦμαι τὴν καρδίαν,
 ὅταν ἑῆς δυναστείας
 20 τὰ ἔργα ἐννοήσω.
 Ζητεῖν οὐκ ἔφαρκεῖ μοι
 διάνοια τὸ θαῦμα,

τὸ ὕψος τοῦ ἐλέους,
 χαρίτων σου τὸν πλοῦτον.
 25 Ἠγεῖράς με ἐκ λάκκου,
 κύριε, κατωτάτου,
 δυναστῶν δὲ ἐν μέσῳ
 ἔθηκας τοῦ λαοῦ σου,
 Θεὲ, δέσποτα πάντων,
 30 κύριε τοῦ ἐλέους,
 τίς λόγος ἐξαρκέσει
 πρὸς σὴν δοξολογίαν;
 Ἰδῶν ὁ βλέπων πάντα
 ταπεινωσὶν καὶ πόνον
 35 ἐμῆς καρδίας λύεις
 κακώσεων τὰ βάρη.
 Καθάπερ μόνος οἶδας
 πνοῆς ὁ πάσης κτίσῃς,
 ὁ ἐκ μητρὸς κοιλίας
 40 ὑπάρχων σκεπαστῆς μου.
 Λίθῳ τὴν κεφαλὴν μου
 ἐκόσμησας τιμίῳ,
 ἔδειξας βασιλέα
 καὶ ἄρχοντα λαοῦ σου.

123 et 124 om. L et Matranga; iidem post v. 124 addunt: οὐκ μὲν εἰς δόξαν ἐφέλακν, οὐκ δὲ πρὸς ἄληκτον πένθος — 128 ἐκπεσοῦνται γερονερε non ausi sumus.

Photii hymnum ex cod. Barberino n. 246 primus edidit A. Maius Spicil. rom. t. IX — 41 Psalm. XX 4

45 Μεγαλύνω σου, κύτερ,
 τὴν θεῖαν δυναστείαν,
 ὅτι ὡς δυνατός μοι
 εἰργάσω μεγαλεΐα.
 Νεώτερος ὑπήρχον
 50 ἐν τέκνοις τοῦ πατρός μου,
 ἀλλ', ὦ σου τῶν θαυμάτων,
 ἀνέδειξας δεσπότην.
 Ξενίζει πάσαν ὄντως
 διάνοιαν τὸ θαῦμα,
 55 καὶ ξένον γὰρ ὑπάρχει
 ὡς ἔργον δεξιᾶς σου.
 Ὅ πρὶν γενέσθαι πάντα
 ὡς περ παρόντα βλέπων,
 ὁ πάντων βασιλεύων
 60 ἐπάκουσον φωνῆς μου.
 Πορεύεσθαι εὐθείαν
 τῶν ἐντολῶν σου τρίβον
 εὐδόκησον ὁ πρὶν με
 γενέσθαι ἀφορίσας.
 65 Ῥομφαία καθοπλίσας
 τῆς σῆς δυνάμεώς με,
 ἐχθροὺς τοὺς ἀοράτους
 ἐνίχυσον τροποῦσθαι.
 Κοφία, θεῖε λόγε
 70 πατρός, ὃν ἡρετίσω
 δουλεύειν σοι, φύλαξον
 ἐπώνυμον λαόν σου.

Τὰ βέλη τοῦ λαοῦ σου
 ἠκονημένα δεῖξον
 75 πηγνύμενα καρδία
 ἐχθρῶν σου βασιλείας.
 Ὑπὲρ ἧς τὸ σὸν αἷμα
 ἐκένωσας, κυτῆρ μου,
 ἁγίαν ἐκκλησίαν
 80 ἀκίνητον συντήρει.
 Φιλάνθρωπε, οἰκτίρμον,
 ἦν ἔδωκας εἰρήνην
 τοῖς θεοῖσι ἀποστόλοις
 παράσχου τῷ λαῷ σου.
 85 Χάριν, ἦν ἐπηγγείλω
 τοῦ πνεύματος παρέξειν,
 κατὰπεμψον, ὁ πλάστης
 ἀπάντων καὶ δεσπότης.
 Ψυχῇ, ὦ ἄν, μιᾶ σου
 90 καὶ γνώσει καὶ καρδία
 ἀπαύστως εὐλογοῦμεν
 τὴν θεῖαν βασιλείαν.
 Ὡ πάντων βασιλεύων
 τῶν ἄνω καὶ τῶν κάτω,
 95 εἰς σὲ πάσαν ἐλπίδα
 οἶδας ὡς ἀνεθέμην.
 Κύ οὖν ὡς κτίστης πάντων
 θεὸς καὶ βασιλεὺς μου,
 ὃν ἔδωκας λαόν μοι,
 100 τῇ δεξιᾷ σου ἄγοις.

ΑΝΤΙΦΩΝΑ.

Ἀντίφωνα ψαλλόμενα ἐν τῇ λειτουργίᾳ τοῦ Χρυσοστόμου.

Ἀντίφωνον α'.

Ἄγαθόν τὸ ἔξομολογεῖσθαι τῷ κυρίῳ καὶ ψάλλειν τῷ ὀνόματί σου, ὕψιστε·

(Psalm. XCI 2)

Ταῖς πρεσβείαις τῆς θεοτόκου, κύτερ, κύων ἡμᾶς.

Τοῦ ἀναγγέλλειν τὸ πρῶτὶ τὸ ἔλεός σου καὶ τὴν ἀλήθειάν σου πάσαις ταῖς ἡμέ-
 ραις ἡμῶν· (Ps. XCI 3)

Ταῖς πρεσβείαις . . .

87 ὡ πλάστης cod. — 89 ὡ ἄν cod.: aut ὡ τάν aut ὡνα poeta scripsisse videtur —
 cod nos: ce cod. — 93 ὁ πάντων cod. — 97 extrema strophæ, si acrostichidem alphabeti-
 cam spectes, ab interpolatore, addita esse videtur.

“Οτι εὐθὺς κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν καὶ νῦν ἐστὶν ἐν τῇ δικαιοσύνῃ τοῦ προσώπου αὐτοῦ.
(Ps. X 7)

Ταῖς πρεσβείαις . . .

Δόξα πατρὶ καὶ υἱῷ καὶ ἁγίῳ πνεύματι

Ταῖς πρεσβείαις . . .

καὶ νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Ταῖς πρεσβείαις . . .

Ἀντίφωνον β’.

Ὁ κύριος ἐβασίλευσεν, εὐπρέπειαν ἐνεδύσατο· ἐνεδύσατο κύριος δύναμιν καὶ περι-
εζώσατο· (Ps. XCII 1)

Ταῖς πρεσβείαις τῶν ἁγίων σου ὧσον ἡμᾶς.

Καὶ γὰρ ἐστερέωσε τὴν οἰκουμένην, ἥτις οὐ καλυθῆσεται. (Ps. XCII 1)

Ταῖς πρεσβείαις . . .

Τὰ μαρτύριά σου, κύριε, ἐπιστώθησαν σφόδρα. (Ps. XCII 5)

Ταῖς πρεσβείαις . . .

Δόξα πατρὶ καὶ υἱῷ καὶ ἁγίῳ πνεύματι

Ταῖς πρεσβείαις . . .

καὶ νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν·

Ὁ μονογενὴς υἱὸς | καὶ λόγος τοῦ θεοῦ,

ἀθάνατος ὑπάρχων,

καὶ καταδεξάμενος διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν

σαρκωθῆναι ἐκ τῆς ἁγίας θεοτόκου

καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας,

ἀτρέπτως ἐνανθρωπήσας, | σταυρωθεὶς τε, Χριστὲ ὁ θεὸς,

θανάτῳ θάνατον πατήσας,

εἰς ὧν τῆς ἁγίας τριάδος,

συνδοξαζόμενος τῷ πατρὶ καὶ τῷ ἁγίῳ πνεύματι,

ὧσον ἡμᾶς.

Ἀντίφωνον γ’.

Δεῦτε ἀγαλλιασώμεθα τῷ κυρίῳ, ἀλαλάξωμεν θεῷ τῷ σωτῆρι ἡμῶν. (Ps. XCIV 1)

ὧσον ἡμᾶς, υἱὲ θεοῦ, ὁ ἐν ἁγίοις θαυμαστός, ψάλλοντάς σοι Ἀλληλοῦϊα.

Προφθάσωμεν τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐν ἔξομολογήσει καὶ ἐν ψαλμοῖς ἀλαλάξωμεν

αὐτῷ· (Ps. XCIV 2)

ὧσον ἡμᾶς, υἱὲ θεοῦ . . .

“Οτι θεὸς μέγας κύριος καὶ βασιλεὺς μέγας ἐπὶ πάσαν τὴν γῆν· (Ps. XCIV 3)

ὧσον ἡμᾶς, υἱὲ θεοῦ . . .

“Οτι ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ τὰ πέρατα τῆς γῆς καὶ τὰ ὕψη τῶν ὀρέων αὐτὸς ὄρα·

(Ps. XCIV 4)

ὧσον ἡμᾶς, υἱὲ θεοῦ . . .

“Οτι αὐτοῦ ἐστὶν ἡ θάλασσα, καὶ αὐτὸς ἐποίησεν αὐτὴν, καὶ τὴν ξηρὰν ἐθεμελίωσεν

αἱ χεῖρες αὐτοῦ. (Ps. XCIV 5)

ὧσον ἡμᾶς, υἱὲ θεοῦ . . .

Δόξα πατρὶ καὶ υἱῷ καὶ ἁγίῳ πνεύματι

ὧσον ἡμᾶς, υἱὲ θεοῦ . . .

καὶ νῦν καὶ αἰεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων. Ἀμήν·
 Ὡσον ἡμᾶς, υἱὲ θεοῦ . . .

Ἀντίφωνα ψαλλόμενα ἐν τῇ ἑορτῇ τοῦ εὐαγγελισμοῦ. (Μαρτ. 25)

Ἀντίφωνον α΄.

Ὁ θεὸς τὸ κρίμα σου τῷ βασιλεῖ δὸς καὶ τὴν δικαιοσύνην σου τῷ υἱῷ τοῦ βασιλέως.
 (Ps. LXXI 1)

Ταῖς πρεσβείαις τῆς θεοτόκου, ὦτερ, ὦσον ἡμᾶς.

Ἀναλαβέτω τὰ ὄρη εἰρήνην τῷ λαῷ καὶ οἱ βουνοὶ δικαιοσύνην. (Ps. LXXI 3)

Ταῖς πρεσβείαις τῆς θεοτόκου, ὦτερ, ὦσον ἡμᾶς.

Εὐαγγελίζεσθε ἡμέραν ἕξ ἡμέρας τὸ σωτήριον τοῦ θεοῦ ἡμῶν. (Ps. XCV 2)

Ταῖς πρεσβείαις τῆς θεοτόκου, ὦτερ, ὦσον ἡμᾶς.

Ὡμοσε κύριος τῷ Δαυὶδ ἀλήθειαν καὶ οὐ μὴ ἀθετήσῃ αὐτήν. (Ps. CXXXI 11)

Ταῖς πρεσβείαις τῆς θεοτόκου, ὦτερ, ὦσον ἡμᾶς.

Δόξα πατρὶ . . . καὶ νῦν καὶ αἰεὶ . . .

Ταῖς πρεσβείαις τῆς θεοτόκου, ὦτερ, ὦσον ἡμᾶς.

Ἀντίφωνον β΄.

Καταβήσεται ὡς ὑετὸς ἐπὶ πόκον καὶ ὡσεὶ σταγῶν ἢ στᾶζουσα ἐπὶ τὴν γῆν.

(Ps. LXXI 6)

Ὡσον ἡμᾶς, υἱὲ θεοῦ, ὁ δι' ἡμᾶς σαρκωθείς, ψάλλοντάς σοι· Ἀλληλουῖα.

Ἦγίασε τὸ σκῆνωμα αὐτοῦ ὁ ὕψιστος. (Ps. XLV 5)

Ὡσον ἡμᾶς . . .

Ὁ θεὸς ἐφανῶς ἦξει, ὁ θεὸς ἡμῶν, καὶ οὐ παρασιωπήσεται. (Ps. XLIX 3)

Ὡσον ἡμᾶς . . .

Ἀνατελεῖ ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτοῦ δικαιοσύνη καὶ πλήθος εἰρήνης. (Ps. LXXI 7)

Ὡσον ἡμᾶς·

Δόξα πατρὶ . . . καὶ νῦν καὶ αἰεὶ . . .

Ὁ μονογενῆς υἱὸς καὶ λόγος τοῦ θεοῦ . . .

Ἀντίφωνον γ΄.

Ἔσται τὸ ὄνομα αὐτοῦ εὐλογημένον εἰς τοὺς αἰῶνας. (Ps. LXXI 17)

Σήμερον τῆς σωτηρίας ἡμῶν . . . (vide apolytikion mensis Martii d. 25)

Εὐλογητὸς κύριος ὁ θεὸς τοῦ Ἰσραὴλ, ὁ ποιῶν θαυμάσια μόνος. (Ps. LXXI 18)

Σήμερον τῆς σωτηρίας . . .

Εὐλογημένον τὸ ὄνομα αὐτοῦ εἰς τὸν αἰῶνα καὶ εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος.

(Ps. LXXI 19)

Σήμερον τῆς σωτηρίας . . .

Α Ν Α Β Α Θ Μ Ο Ι .

Ἀντίφωνον α΄.

Ἐν τῷ θλίβεσθαί με | εἰδάκουσόν μου τῶν ὀδυνῶν, | κύριε, σοὶ κράζω. (Ps. CXIX)

Τοῖς ἐρημικοῖς | ἀπαυστος ὁ θεὸς πόθος ἐγγίγνεται, | κόσμου οὐκί τοῦ ματαίου ἐκτός.

Δόξα πατρὶ καὶ υἱῷ καὶ ἁγίῳ πνεύματι

καὶ νῦν καὶ αἰεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων. Ἀμήν.

Ἄγιῳ πνεύματι τιμῆ καὶ δόξα, | ὥσπερ πατρὶ πρέπει ἅμα καὶ υἱῷ

διὰ τοῦτο ἕσμεν τῇ τριάδι μονοκρατορία.

Ἐντίφωνον β΄.

Εἰς τὰ ὄρη τῶν σῶν | ὑψωσάς με νόμων· | ἀρεταῖς ἐκλάμπρυνον | ὁ θεός, ἵνα
 ὑμῶν σε. (Ps. CXX)

Δεξιᾷ σου χειρὶ λαβῶν σὺ, λόγε, | φύλαξόν με, | φρούρησον, | μὴ πῦρ με φλέξῃ
 τῆς ἁμαρτίας.

Δόξα καὶ νῦν

Ἄγιῳ πνεύματι | πάσα ἡ κτίσις καινουργεῖται, | παλινδρομοῦσα εἰς τὸ πρῶτον·
 ἰσοθενὲς γὰρ ἔστι πατρὶ καὶ λόγῳ.

Ἐντίφωνον γ΄.

Ἐπὶ τοῖς εἰρηκόσι μοι, | δδευόμεν εἰς τὰς αὐλὰς τοῦ κυρίου, | εὐφράνθη μου
 τὸ πνεῦμα, | συχαίρει ἡ καρδία. (Ps. CXXI)

Ἐπὶ οἶκον Δαυὶδ | φόβος μέγας· | ἐκεῖ γὰρ θρόνων ἐκτεθέντων, | κριθήσονται
 ἅπασαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς καὶ γλῶσσαι.

Δόξα καὶ νῦν

Ἄγιῳ πνεύματι | τιμὴν, προσκύνησιν, | δόξαν καὶ κράτος | ὡς πατρὶ τε ἄξιον |
 καὶ τῷ υἱῷ δεῖ προσφέρειν· | μόνος γὰρ ἔστιν ἡ τριάς τῆ φύσει, | ἀλλ' οὐ
 προσώποις.

ΚΑΘΙΣΜΑΤΑ.

I

Αὐτόμελον (Ὀκτ. σελ. 17)

ἦχος α΄.

Τὸν τάφον σου, σωτήρ,
 στρατιῶται τηροῦντες
 νεκροὶ τῇ ἀστραπῇ
 τοῦ ὀφθέντος ἀγγέλου
 ἐγένοντο κηρύττοντος
 γυναιεὶ τὴν ἀνάστασιν·
 σὲ δοξάζομεν,
 τὸν τῆς φθορᾶς καθαιρέτην,
 5 σοὶ προσπίπτομεν,
 τῷ ἀναστάντι ἐκ τάφου
 καὶ μόνῳ θεῷ ἡμῶν.

Προσόμοια (ibid.)

Σταυρῷ προσηλωθεὶς
 ἐκουσίως, οἰκτίρμον,

ἐν μνήματι τεθεὶς,
 ὡς θνητὸς, ζωοδότα,
 τὸ κράτος συνέτριψας,
 ἀγαθὲ, τοῦ θανάτου·
 10 σὲ γὰρ ἔφριξαν
 οἱ πυλωροὶ οἱ τοῦ ἄδου,
 σὺ συνήγειρας
 τοὺς ἀπ' αἰῶνος θανόντας,
 ὡς μόνος φιλόνητος.
 θεοτοκίον.

Μητέρα σε θεοῦ
 ἐπιστάμεθα πάντες,
 παρθένον ἀληθῶς
 [καὶ] μετὰ τόκον φανεῖσαν,

15 οἱ πόθῳ καταφεύγοντες
 πρὸς τὴν σὴν ἀγαθότητα·
 σὲ γὰρ ἔχομεν
 ἁμαρτωλοὶ προστασίαν,

I cod. D — v. 8 μνήματι καινῷ ὡς θεὸς κατετέθησεν D — 9 possis conicere σὺ συνέτριψας, sed similiter aliorum Προσομοίων numeri ab exemplari recedunt — δυνατὲ τῷ θανάτῳ σου Oct. sensu parum accommodato, sed numeris bonis. — 10 ἔπτηξαν D — 11 θανόντας D — 14 καὶ εὐχριστὸν μονοῦμον — ὀφθείσαν D

εὐ κεκτήμεθα
 ἐν πειρασμοῖς σωτηρίαν
 τὴν μόνην πανάμωμον.

β'. Προσόμοια (Τριψδ. σελ. 344).

Τὰ πάθη τὰ σεπτὰ
 ἢ παρούσα ἡμέρα
 ὡς φῶτα σωστικά
 ἀνατέλλει τῷ κόσμῳ·
 Χριστὸς γὰρ ἐπείγεται
 τοῦ παθεῖν ἀγαθότητι·
 ὁ τὰ σύμπαντα
 ἐν τῇ δρακί περιέχων

5 καταδέχεται
 ἀναρτηθῆναι ἐν ξύλῳ·
 τοῦ σώσαι τὸν ἄνθρωπον.

Ἄορατε κριτὰ,
 ἐν σαρκὶ πῶς ὠράθησθε
 καὶ ἔρχη ὑπ' ἀνδρῶν
 παρανόμων κτανθῆναι,
 ἡμῶν τὸ κατὰκριμα
 κατακρίνων τῷ πάθει σου;
 10 ὅθεν αἴνεσιν,
 μεγαλοσύνην καὶ δόξαν
 ἀναπέμποντες
 τῇ ἔξουσίᾳ σου, λόγε,
 συμφώνως προσφέρομεν.

γ'. Προσόμοια (Τριψδ. σελ. 357).

Ἡ πόρνη ἐν κλαυθμῷ
 ἀνεβόα, οἰκτίρμον,
 ἐκμάσσουσα θερμῶς
 τοὺς ἀχράντους σου πόδας
 θριεῖ τῆς κεφαλῆς αὐτῆς
 καὶ ἐκ βάθους στενάζουσα·
 μὴ ἀπίσω με,
 μηδὲ βδελύξῃ, θεέ μου,
 5 ἀλλὰ δέξαι με
 μετανοοῦσαν καὶ σώσον
 ὡς μόνος φιλόανθρωπος.

δ'. Προσόμοια (Τριψδ. σελ. 408).

Κινδόνι καθαρᾷ
 καὶ ἀρώμασι θείοις
 τὸ σώμα τὸ σεπτὸν
 ἐξαιτήσας Πιλάτῳ
 μυρίζει τε καὶ τίθησιν
 Ἰωσήφ καινῷ μνήματι·
 ὅθεν ὄρθρῳ
 αἱ μυροφόροι γυναῖκες
 5 ἀνεβόησαν·
 δεῖξον ἡμῖν, ὡς προεῖπας,
 Χριστέ, τὴν ἀνάστασιν.

Ἐξέστησαν χοροὶ
 τῶν ἀγγέλων ὄρωντες
 τὸν ἐν τοῖς τοῦ πατρὸς
 καθεζόμενον κόλποις,
 πῶς τάφῳ κατατίθεται
 ὡς νεκρὸς ὁ ἀθάνατος·
 10 ὃν τὰ τάγματα
 τὰ τῶν ἀγγέλων κυκλοῦσι
 καὶ δοξάζουσι
 σὺν τοῖς νεκροῖς ἐν τῷ ἅδῃ
 ὡς κτίστην καὶ κύριον.

ε'. Προσόμ. εἰς τὴν Ὑπαπαντὴν τοῦ Χριστοῦ
 (Φεβρ. 2).

Χορὸς ἀγγελικὸς
 ἐκπλητέσθω τὸ θαῦμα,
 βροτοὶ δὲ ταῖς φωναῖς
 ἀνακράξωμεν ὕμνον,
 ὄρωντες τὴν ἀφατον
 τοῦ θεοῦ συγκατάβασιν·
 ὃν γὰρ τρέμουσι
 τῶν οὐρανῶν αἱ δυνάμεις,
 5 γηραλέαι νῦν
 ἐναγκαλιζονται χεῖρες
 τὸν μόνον φιλόανθρωπον.

Ὁ ὢν σὺν τῷ πατρὶ
 ἐπὶ θρόνου ἁγίου

ἐλθῶν ἐπὶ τῆς γῆς
 ἐκ παρθένου ἐτέχθη
 καὶ βρέφος ἐγένετο
 χρόνις ὧν ἀπερίγραπτος·
 10 ὃν δεξάμενος
 ὁ Κυμειὼν ἐν ἀγκάλαις
 χαίρων ἔλεγε·
 νῦν ἀπολύεις, οἰκτίρμων,
 εὐφράνας τὸν δούλόν σου.

ς'. Προσόμ. εἰς τὸν Εὐαγγελισμὸν τῆς θεοτόκου
 (Μαρτ. 25).

Ὁ μέγας στρατηγὸς
 τῶν αὐλῶν ταγμάτων
 εἰς πόλιν Ναζαρέτ
 ἐπιστὰς βασιλέα
 μηνύει σοι, ἄχραντε,
 τῶν αἰώνων καὶ κύριον,
 χαῖρε, λέγων σοι,
 εὐλογημένη Μαρία,
 5 ἀκατάληπτον
 καὶ ἀνερμήνευτον θαῦμα
 βροτῶν ἢ ἀνάκλησις.

ζ'. Προσόμ. εἰς μνήμην τοῦ Γεωργίου
 ('Απριλ. 23).

Ἄνετειλεν, ἰδοὺ, | τὸ τῆς χάριτος ἕαρ·
 ἐπέλαμψε Χριστοῦ | ἡ ἀνάστασις πᾶσι,
 καὶ ταύτη συνεκλάμπει νῦν
 Γεωργίου τοῦ μάρτυρος
 ἡ πανέορτος | καὶ φωτοφόρος ἡμέρα·
 5 δεῦτε ἅπαντες
 λαμπροφοροῦντες ἐνθέως
 παιδρῶς ἐορτάσωμεν.

η'. Προσόμ. εἰς μνήμην τοῦ Νικολάου
 (Δεκ. 6).

Ἄστράπτεις ἐν τῇ γῇ
 τῶν*θαυμάτων ἀκτίσι,
 Νικόλαε σοφῆ,
 καὶ κινεῖς πᾶσαν γλῶσσαν
 εἰς δόξαν τε καὶ αἰνεῖν
 τοῦ ἐν γῇ σε δοξάσαντος·
 ὃν ἰκέτευσεν | πάσης ἀνάγκης ρυσθῆναι
 5 τοὺς τὴν μνήμην σου
 πιστεῖν καὶ πόθῳ τιμῶντας,
 πατέρων ἐκλόγιον.

II

Αὐτόμελον ('Οκτ. σελ. 57).
 ἦχος γ'.

Τὴν ὠραιότητα
 τῆς παρθενίας σου
 καὶ τὸ ὑπέρλαμπρον
 τὸ τῆς ἀγνείας σου
 ὁ Γαβριὴλ καταπλαγεῖς
 ἔβόα σοι, θεοτόκε·
 ποῖόν σοι ἐγκώμιον
 προσαγάγω ἐπάξιον;
 5 τί δὲ ὀνομάσω σε;
 ἀπορῶ καὶ ἐξίσταμαι.
 διὸ ὡς προσετάγην βοῶ σοι·
 χαῖρε ἡ κεχαριτωμένη.

Προσόμοια ἀναστάσιμα (ibid.)

Τὸ ἀναλλοίωτον
 τὸ τῆς θεότητος
 καὶ τὸ ἐκούσιον
 πάθος σου, κύριε,
 10 εἰς ἑαυτὸν καταπλαγεῖς
 ὁ Αἴδης ἐπωδύρετο·
 τρέμω τὴν τοῦ σώματος
 μὴ φθαρεῖσαν ὑπόστασιν·
 βλέπω τὸν ἀόρατον
 μυστικῶς πολεμοῦντά με·
 διὸ καὶ οὐκ κατέχω κραυγάζουσι·
 δόξα, Χριστέ, τῇ ἀναστάσει σου.

II. cod. D tertiam stropham primae praeponit, alteram hoc loco omittit, sed simillimam carmini quod antecedit inseruit — 5 ὀνομάσαι D — 6 alii κραυγάζω σοι legisse videntur

15 Τὸ ἀκατάληπτον
 τὸ τῆς σταυρώσεως
 καὶ ἀνερμήνευτον
 τὸ τῆς ἐγέρσεως
 θεολογοῦμεν οἱ πιστοὶ
 ἀπόρρητον μυστήριον·
 σήμερον γὰρ θάνατος
 καὶ ὁ Αἴθης ἐσκύλευται,
 γένος δὲ ἀνθρώπινον
 ἀφθαρσίαν ἐνδέδυται·
 20 διὸ* καὶ εὐχαρίστως κραυγάζομεν·
 δόξα, Χριστὲ, τῇ ἀναστάσει σου.

β'. Προσὸμ. εἰς τὸν Εὐαγγελισμὸν τῆς θεοτόκου
 (Μαρτ. 25).

Σήμερον ἅπανα | κτίσις ἀγάλλεται,
 ὅτι τὸ χαῖρέ σοι
 φωνεῖ ἀρχάγγελος·
 εὐλογημένη σὺ σεμνῇ
 καὶ ἀχραντε πανάμωμε·
 σήμερον τοῦ ὄφρεως
 ἀμαυροῦται τὸ φρύαγμα·
 5 ἀρᾶς [γὰρ] διαλέλνται
 τοῦ προπάτορος σύνδεσμος·
 διὸ καὶ κατὰ πάντα βοῶμέν σοι·
 χαῖρε ἢ κεχαριτωμένη.

γ'. Προσὸμ. εἰς τὰ Θεοφάνεια (Ἰαν. 6).
 Ἐπιφανέντος σου
 ἐν Ἰορδάνῃ, σπητρ,
 καὶ βαπτισθέντος σου
 ὑπὸ προδρόμου, Χριστὲ,
 ἡγαπημένος
 υἱὸς ἐμαρτυρήθης·

• Αὐτόμελον.

ἦχος γ'.

Θείας πίστεως | ὁμολογία
 ἄλλον Παῦλόν σε | ἡ ἐκκλησία
 ζηλωτὴν ἐν ἱερεῦσιν ἀνέδειξε·

ὄθεν καὶ συνάναρχος
 τῷ πατρὶ πεφανέρωσαι,
 5 πνεῦμα δὲ τὸ ἅγιον
 ἐπὶ σὲ κατεγίνετο,
 ἐν ᾧ καὶ φωτισθέντες βοῶμεν·
 δόξα θεῷ τῷ ἐν τριάδι.

δ'. Προσὸμ. εἰς μνήμην τοῦ Δημητρίου
 (Ὀκτ. 26).

Τὸν συμπαθέστατον
 κυρίου μάρτυρα
 ἐκδυσωποῦμέν σε
 πιστῶς, Δημήτριε,
 ῥύσαι ἡμᾶς παντοδαπῶν
 κινδύνων ἐπερχομένων·
 ἴασαι ψυχῶν ἡμῶν
 καὶ σωματίων τὰ τραύματα·
 5 θραῦσον τὰ φρυάγματα
 τῶν ἐχθρῶν ἡμῶν, ἄγιε·
 εἰρήνευσον ἡμῶν τὴν ζωὴν,
 ὅπως αἰεὶ σε δοξάζωμεν.
 θεοτοκίον.

Θεομακάριστε
 μήτηρ ἀνύμφευτε,
 τὴν ἀσθενοῦσάν μου
 ψυχὴν θεράπευσον,
 ὅτι συνέχομαι πολλοῖς
 ἐν πταισίμασι, θεοτόκε·
 10 ὄθεν καὶ κραυγάζω σοι
 στεναγμῷ τῆς καρδίας μου·
 δέξαι με, πανάχραντε,
 τὸν πολλὰ ἁμαρτήσαντα,
 ἵνα ἐν παρρησίᾳ κραυγάζω σοι·
 χαῖρε ἢ κεχαριτωμένη.

III

συνεκβοᾷ σοι καὶ Ἄβελ πρὸς κύριον
 5 καὶ Ζαχαρίου τὸ αἷμα τὸ δίκαιον·
 πάτερ ὅσιε, Χριστὸν τὸν θεὸν ἰκέτευε
 δωρησασθαι ἡμῖν τὸ μέγα ἔλεος.

17 τὸ ἀπόρρητον *omisso* μυστήριον D — 20 διὸ εὐχαριστοῦντες βοῶμεν D — 21 τῇ εὐσπλαγχνίᾳ σου D — β' 5 γὰρ *rectius* *omittas*, *quod idem valet*, *si quid aliud in his carminibus ancipis inclusivus* — γ' 3 τοῦ πατρὸς *post* ἡγαπημένος *intercidisse* *videtur*.

β'. Προσόμ. εἰς μνήμην τοῦ Ἀθανασίου
(Ματ. 2).

Θείοις δόγμασιν | ὀρθοδοξίας,
πάτερ, ὤπλισας | τὴν ἐκκλησίαν·
[ταῖς] διδαχαῖς σου τὰς αἰρέσεις ἐξέ-
τεμες·

τῆς εὐσεβείας τὸν δρόμον τετέλεκας
5 καὶ ὡς ὁ Παῦλος τὴν πίστιν τετήρη-
κας·

λοιπὸν ἀπόκειται καὶ σοί, παναοίδιμε,
ὁ δίκαιος τῶν πόνων [σου] στέφανος.

γ'. Προσόμ. εἰς μνήμην τοῦ Γεωργίου
(Ἀπριλ. 23).

Πόθῳ ζέοντι | τῷ τοῦ δεσπότητος
πυρπολούμενος | ἀνδρειοφρόνως
τὰ τῆς πλάνης ταμεία κατέβαλες
καὶ ἐν σταδίῳ Χριστὸν ὡμολόγησας,
5 τροπαιοφόρε παμμάκαρ Γεώργιε,
μάρτυς ἔνδοξε, Χριστὸν τὸν θεὸν ἰκέ-
τευε

δωρήσασθαι ἡμῖν τὸ μέγα ἔλεος.

IV

Αὐτόμελον.
ἦχος δ'.

Ταχὺ προκατάλαβε,
πρὶν δουλωθῆναι ἡμᾶς
ἐχθροῖς βλασφημοῦσί σε
καὶ ἀπειλοῦσιν ἡμῖν,
Χριστὲ ὁ θεὸς ἡμῶν·

ἄνελε τῷ σταυρῷ σου
τοὺς ἡμᾶς πολεμοῦντας,
5 γνῶτωσαν, πῶς ἰσχύει
ὀρθοδόξων ἡ πίστις
πρεσβείας τῆς θεοτόκου,
μόνε φιλόνηρωπε.

β'. Προσόμ. εἰς τὰ Θεοφάνεια (Ἰαν. 6).

Τὰ ρεῖθρα ἡγίαςας
τὰ Ἰορδάνεια,
τὸ κράτος συνέτριψας
τῆς ἀμαρτίας . . .
Χριστὲ ὁ θεὸς ἡμῶν·

ὑπέκλινας τῇ παλάμῃ
σεαυτὸν τοῦ προδρόμου,
5 [καὶ] ἔσωσας ἐκ τῆς πλάνης
τῶν ἀνθρώπων τὸ γένος·
διό σε ἰκετεύομεν,
ὡς ὁ δὲ τὸν κόσμον σου.

γ'. Προσόμ. εἰς μνήμην τοῦ Σπυρίδωνος
(Δεκ. 12).

Τοῖς λόγοις ἐκόσμησας
τὴν ἐκκλησίαν Χριστοῦ,
τοῖς ἔργοις ἐτίμησας
τὸ κατ' εἰκόνα θεοῦ,
Σπυρίδων μακάριε·

ἔλαμψας ἐν τῷ κόσμῳ
τῇ ἐν σοὶ σωφροσύνῃ,
5 χάριτας ἰαμάτων
ἀπαστράπτων τοῖς πᾶσι·
διό καὶ ἑορτάζομεν
πίστει τὴν μνήμην σου.

δ'. Προσόμ. εἰς μνήμην τοῦ Δημητρίου
(Ὀκτ. 26).

Ἡ μνήμη σου, ἔνδοξε
μάρτυς Δημήτριε,
ἐφαίδρυνε σήμερον
τὴν ἐκκλησίαν Χριστοῦ
καὶ πάντας συνήγαγεν, .

ἄσμασιν ἐπάξιως
εὐφημεῖν σε, θεόφρον,
5 ὡς ὄντως στρατιώτην
καὶ ἐχθρῶν καθαιρέτην·

III. β' v. 6 aut corruptus est aut aliud exemplar sequitur — III. γ' v. 3 ταμεία nos: ταμεία Barth. — IV. β' 2 fort. τῆς ἀμαρτίας ἡμῶν

διὸ ταῖς ἱκεσίαις ταῖς καίς
 ῥύσαι ἡμᾶς πειρασμῶν.

Ἐθλήσεως καύχημα,
 μάρτυς Δημήτριε,
 Χριστὸν ἐνδυσάμενος
 κατεπολέμησας

ἔχθρὸν τὸν ἀνίσχυρον·
 10 πλάνην γὰρ τῶν ἀνόμων
 ἐν αὐτῷ καταργήσας
 γέγονας τοῖς ἐν πίστει
 εὐσεβείας ἀλείπτῃς·
 διὸ σου καὶ τὴν μνήμην σεπτῶς
 πανηγυρίζομεν.

θεοτοκίον.

Ἐλπίς ἀκαταίσχυντε
 τῶν πεποιθότων εἰς σέ,
 ἡ μόνη κήσασα
 ὑπερφυῶς ἐν σαρκί
 Χριστὸν τὸν θεὸν ἡμῶν·

τοῦτον σὺν τοῖς ἀγίοις,
 ἀποστόλοις δυσώπει,
 δοῦναι τῇ οἰκουμένῃ
 ἴλασμόν καὶ εἰρήνην
 καὶ πᾶσιν ἡμῖν πρὸ τέλους
 βίου διόρθωσιν.

ε'. Προσόμ. εἰς τὴν μεγάλην Τετάρτην
 (Τριψῆδ. σελ. 357).

Ἰούδας ὁ δόλιος
 φιλαργυρίας ἔρων
 προδοῦναι σε, κύριε,
 τὸν θησαυρὸν τῆς ζωῆς
 δολίως ἐμελέτησεν·
 ὄθεν καὶ παροινήσας
 τρέχει πρὸς Ἰουδαίους,
 5 λέγει τοῖς παρανόμοις·
 τί μοι θέλετε δοῦναι,
 κἀγὼ παραδώσω ὑμῖν
 εἰς τὸ σταυρῶσαι αὐτόν;

V

Αὐτόμελον
 κοντάκιον εἰς τὴν ὕψωσιν τοῦ σταυροῦ
 (Σεπτ. 14)
 ἤχος δ'.

Ὁ ὑψωθεὶς ἐν τῷ σταυρῷ ἐκουσίως,
 τῇ ἐπινύμῳ σου καινῇ πολιτείᾳ
 τοὺς οἰκτιρμούς σου δύρησαι, Χρι-
 στὲ ὁ θεός·
 εὐφρανον [ἐν τῇ] δυνάμει σου
 τοὺς πιστοὺς βασιλεῖς ἡμῶν,
 νίκας χορηγῶν αὐτοῖς
 κατὰ τῶν πολεμίων·
 5 τὴν συμμαχίαν ἔχιοιεν τὴν σὴν,
 ὄπλον εἰρήνης, | ἀήττητον τρόπαιον.

Καθίσματα

β'. Προσόμοιον (Τριψῆδ. σελ. 351).
 Τὸν νυμφίον ἀδελφοί, ἀγαπήσωμεν,
 τὰς λαμπάδας ἑαυτῶν εὐτρεπίσωμεν,

ἐν ἀρεταῖς ἐκλάμποντες καὶ πίστει
 ἵνα ὡς αἱ φρόνιμοι [ὄρθῃ,
 τοῦ κυρίου παρθένοι
 ἔτοιμοι εἰσέλθωμεν
 σὺν αὐτῷ εἰς τοὺς γάμους·
 5 ὁ γὰρ νυμφίος δῶρον ὡς θεός
 πᾶσι παρέχει | τὸν ἀφθαρτον στέ-
 φανον.

γ'. Προσόμ. εἰς Μιχαὴλ (Νοεμ. 8).

Τῶν ἀσωμάτων λειτουργῶν ἀρχιστρά-
 τηγε,
 ὁ κατ' ἐνώπιον θεοῦ παριστάμενος,
 καὶ ταῖς ἐκεῖθεν λάμπῃσι λαμπόμε-
 φαῖδρυνον, ἀγίαςον [ὄνος,
 τοὺς πιστῶς σε ὑμνοῦντας,
 πάσης ἀπολύτρουαι
 τοῦ ἐχθροῦ τυραννίδος,
 5 καὶ εἰρηναίαν αἴτησαι ζωὴν
 τοῖς βασιλεῦσι | καὶ πᾶσι τοῖς πέραςι.

Τὰ Χερουβιμ καὶ Σεραφίμ πολυόμματα,
τῶν ἀρχαγγέλων λειτουργῶν τὰ στρα-
τεύματα
ὦν ἐξουσίαι θρόνοι, κυριότητες, 10
ἄγγελοι, δυνάμεις τε

καὶ ἀρχαὶ δυσωποῦσι
ἐπὶ τὸν ποιητὴν ἡμῶν
καὶ θεὸν καὶ δεσπότην·
μὴ ὑπερίδῃς δέησιν λαοῦ
ἡμαρτηκότος, | Χριστέ πολυέλεε.

VI

Αὐτόμελον (Ὁκτ. σελ. 76)

ἦχος δ'.

Κατεπλάγη Ἰωσήφ,
τὸ ὑπὲρ φύσιν θεωρῶν,
καὶ ἐλάμβανεν εἰς νοῦν
τὸν ἐπὶ πόκον ὑέτον
ἐν τῇ ἀπόρῳ συλλήψει σου, | θεοτόκε,
βάτον ἐν πυρὶ | ἀκατάφλεκτον,
5 ῥάβδον Ἀαρῶν | τὴν βλαστήσασαν·
καὶ μαρτυρῶν ὁ μνήστῳ σου | καὶ
φύλαξ
τοῖς ἱερεῦσιν ἐκραύγαζε·
παρθένος τίκει | καὶ μετὰ τόκον
πάλιν μένει παρθένος.

Προσόμοια (ibid.)

Ἐκουσία σου βουλή
σταυρὸν ὑπέμεινας, σωτήρ,
καὶ ἐν μνήματι καινῷ
ἄνθρωποι ἔθεντο θνητοὶ
10 τὸν διὰ λόγου τὰ πέρατα συστηάμε-
νον·
ὄθεν δεσμευεῖς | ὁ ἀλλότριος
θάνατος δεινῶς | ἐκυλεύετο
καὶ οἱ ἐν ἄδου ἅπαντες | ἐκραύγαζον
τῇ ζωηφόρῳ ἐγέρσει σου·
Χριστὸς ἀνέστη | ὁ ζωοδότης
μένων εἰς τοὺς αἰῶνας.

15 Ἐκ τῶν ἄνω κατελθὼν
τῶν ὑψωμάτων Γαβριήλ
καὶ τῇ πέτρᾳ προσελθὼν,
ἐνθα ἡ πέτρα τῆς ζωῆς,

λευχειμονῶν ἀνεκραύγαζε | ταῖς κλαι-
ούσαις·
παύσασθε ὑμεῖς | τῆς θρηνώδους
κραυγῆς
ἔχουσαι αἰεὶ | τὸ εὐσυμπάθητον·
20 ὃν γὰρ ζητεῖτε κλαίουσαι, | θαρσεῖτε,
ὡς ἀληθῶς ἐξεγήγερται·
διὸ βοᾶτε | τοῖς ἀποστόλοις,
ὅτι ἀνέστη ὁ κύριος.

β'. Προσόμ. εἰς τὴν τῶν Βαῦτων κυριακὴν
(Τριψδ. σελ. 336).

Μετὰ κλάδων νοητῶς
κεκαθαρμένοι τὰς ψυχὰς
ὡς οἱ παῖδες τὸν Χριστὸν
ἀνευφημήσωμεν πιστῶς,
μεγαλοφώνως κραυγάζοντες | τῷ δε-
σπότη·
εὐλογημένος εἶ σωτήρ | ὁ εἰς τὸν
κόσμον ἐλθὼν
5 τοῦ σῶσαι τὸν Ἀδὰμ, | ἐκ τῆς ἀρ-
χαίας ἀρᾶς
πνευματικῶς γενόμενος, | φιλόανθρωπε,
νέος Ἀδὰμ ὡς ἠυδόκησας·
ὁ πάντα, λόγε, | πρὸς τὸ συμφέρον
οἰκονομήσας, δόξα σοι.

Ἐπὶ φίλῳ σου, Χριστέ,
δάκρυα βραίνεις μυστικῶς,
καὶ ἐγείρεις ἐκ νεκρῶν
Λάζαρον κείμενον θνητὸν,

VI. v. 12 ἄδη Oct. — 18 θρηνώδους στοργῆς D — fort.: τὸ συμπάθητον — 23 θαρσεῖτε.
ἐγγηγερμένον προσκυνήσετε, χαρὰν λαβοῦσαι θαρσεῖτε πάσαι· θάρσει γοῦν καὶ ἡ εὐα D — β'
4 σωτήρ rectius eiicias.

10 ἐν ψ̄ συμπαθεῖαν ἔδειξας | φιλανθρώ-
 πως·
 μαθόντα δὲ τὴν σὴν | παρουσίαν, σωτήρ,
 τὰ πλήθη τῶν βρεφῶν | ἐξήλθον σήμερον,
 ἐν ταῖς χερσὶ κατέχοντα | βαῖα,
 τὸ Ὁσαννά σοι κραυγάζοντα·
 εὐλογημένος εἶ, ὅτι τὸν κόσμον
 εἰς τὸ σῶσαι ἐλήλυθας.

γ'. Προσόμ. εἰς τὰ Θεοφάνεια (Ἰαν. 6).
 Ἰορδάνη ποταμὲ, | τί ἔθαμβήθης θεωρῶν;

τὸν ἀθεώρητον γυμνόν,
 εἶδον καὶ ἔφριξα, φησί·
 καὶ πῶς γὰρ τοῦτον οὐκ ἔμελλον | φριξαι
 καὶ δύναι;
 οἱ ἄγγελοι αὐτὸν | ὀρῶντες ἔφριξαν·
 5 ἐξέστη οὐρανός | καὶ γῆ ἐτρόμαξε,
 καὶ συνεστάλη θάλασσα | καὶ πάντα
 τὰ ὄρατὰ καὶ ἀόρατα·
 Χριστὸς ἐφάνη | ἐν Ἰορδάνη,
 ἀγίασαι τὰ ὕδατα.

VII

Τροπάριον αὐτόμελον (Τριψδ. σελ. 281)
 ἦχος πλ. δ'.

Τὸ προσταχθὲν μυστικῶς
 λαβῶν ἐν γνώσει,
 ἐν τῇ σκηνῇ τοῦ Ἰωσήφ
 σπουδῇ ἐπέστη
 ὁ ἀσώματος, λέγων
 τῇ ἀπειρογάμῃ·
 ὁ κλίνας τῇ καταβάσει
 τοὺς οὐρανοὺς

5 χωρεῖται ἀναλλοιῶτως
 ὄλος ἐν σοί·
 ὄν καὶ βέπων ἐν μήτρᾳ σου
 λαβόντα δούλου μορφὴν,
 ἐξίσταμαι κραυγάζειν σοι·
 χαῖρε, νύμφη ἀνύμφευτε.

Καθίσματα

β'. Προσομ. εἰς τὴν τῶν Βασιῶν κυριακὴν
 (Τριψδ. σελ. 381).

Ὁ ἐπὶ θρόνου Χερουβὶμ
 καὶ ἐπὶ πύλου
 ἐπικαθίσας δι' ἡμᾶς
 καὶ πρὸς τὸ πάθος
 τὸ ἐκούσιον φθάσας
 σήμερον ἀκούει

τῶν παίδων ἀναβούντων
 τὸ Ὁσαννά,
 5 τῶν ὄχλων ἀναφωνούντων,
 υἱὲ Δαυῖδ,
 σπεύσον σῶσαι οὖς ἔπλασας,
 εὐλογημένε Ἰησοῦ·
 εἰς τοῦτο γὰρ ἐλήλυθας,
 ὅπως γινώμεν τὴν δόξαν σου.

γ'. Προσόμ. εἰς τὰ Γενέθλια τῆς θεοτόκου
 (Σεπτ. 8).

Ἀγαλλιάσθω οὐρανός,
 γῆ εὐφραινέσθω·
 ὁ τοῦ θεοῦ γὰρ οὐρανός
 ἐν γῆ ἐτέχθη,
 ἡ θεόνυμφος αὐτῇ
 ἔξ ἐπαγγελίας·
 ἡ στεῖρα βρέφος θηλάζει
 τὴν Μαριὰμ,
 5 καὶ χαίρει ἐπὶ τῷ τόκῳ | Ἰωακείμ,
 ῥάβδος, λέγων, ἐτέχθη μοι,
 ἔξ ἧς τὸ ἄνθος Χριστὸς
 ἐβλάστησεν ἐκ ρίζης Δαυῖδ·
 ὄντως θαῦμα παράδοξον!

VI. γ'. v. 8 φριξαι δοθαι J — 4 ιδόντες J — 7 τὰ ἀόρατα J — 7 Χριστὸς γὰρ ἦλθεν J — VII. v. 1 τὰ προσταχθέντα auctores τῶν προσομοίων legisse videntur

VIII

Αὐτόμελον (Τριψδ. σελ. 32)
ἦχος πλ. δ'.

Τὴν σοφίαν καὶ λόγον | ἐν σῆ γαστρὶ
συλλαβοῦσα ἀφράκτως, | μήτηρ θεοῦ,
τῷ κόσμῳ ἐκύησας

τὸν τὸν κόσμον κατέχοντα,
καὶ ἐν ἀγκάλαις ἔσχες
τὸν πάντα συνέχοντα,

5 τὸν τροφοδότην πάντων
καὶ πλάστην καὶ κύριον·
ὄθεν δυσωπῶ σε, | παναγία παρθένε,
καὶ πίστει δοεάζω σε
τοῦ ῥυθῆναι πταισμάτων με,
ὅταν μέλλω παρίστασθαι
πρὸ προσώπου τοῦ κτίστου μου.

10 δέσποινα παρθένε ἀγνή,
τὴν σὴν βοήθειαν τότε μοι δώρησαι·
καὶ γὰρ δύνασαι, | ὅσα θέλεις, πανά-
μωμε.

β'. Προσομ. εἰς τὴν μεγάλην Δευτέραν
(Τριψδ. σελ. 344).

Τῶν παθῶν τοῦ κυρίου | τὰς ἀπαρχὰς
ἢ παρούσα ἡμέρα | λαμπροφορεῖ·

δεῦτε οὖν, φιλέοργοι,
ὑπαντήσωμεν ἄσμασιν·
ὁ γὰρ κτίστης ἔρχεται
σταυρὸν καταδέξασθαι,

5 ἑτασμοὺς καὶ μάστιγας,
Πιλάτῳ κρινόμενος·
ὄθεν καὶ ἐκ δούλου
ῥαπισθεὶς ἐπὶ κόρρη
πάντα προσίεται,

ἵνα αἰσῆ τὸν ἄνθρωπον·
διὰ τοῦτο βοήσωμεν·
φιλάνθρωπε Χριστὲ ὁ θεὸς
τῶν πταισμάτων δώρησαι τὴν ἄφε-

κιν

10 τοῖς προσκυνοῦσιν ἐν πίστει
τὰ ἄχραντα πάθη σου.

γ'. Προσομ. εἰς τὸν ἀπόστολον Ἰωάννην
(Σεπτ. 26).

Κὺ υἷδε ἐπεκλήθης | θείας βροντῆς,
ὡς τὰ ὕδα κωφεύσας | τῶν δυσσεβῶν,
καὶ κάλιππος ἦδιον

διηγήσας, ὦ πάνσοφε,
εἰς εὐθείας καρδίας
τοῦ λόγου τὴν cάρκωσιν·

5 καὶ ὡς γνήσιος φίλος
τῷ στήθει ἀνέπεσας·
ὄθεν ἔξαντλήσας | τὸ τῆς γνώσεως βάθος
τοῖς πᾶσιν ἐκήρυξας

τοῦ πατρὸς τὸν συνάναρχον,
Ἰωάννην ἀπόστολε·

πρέσβευε Χριστῷ τῷ θεῷ
τῶν πταισμάτων ἄφεσιν δωρήσασθαι

10 τοῖς ἐορτάζουσι πόθῳ
τὴν ἁγίαν μνήμην σου.

Τὸν βυθὸν τῆς ἀλείας | καταλιπὼν
τοῦ σταυροῦ τῷ καλάμῳ | πάντα ca-
τὰ ἔθνη ἐζώγησας [φῶς

ὡς ἰχθύας πανεὐφήμε·
καὶ γὰρ, καθὼς σοι ἔφη
Χριστὸς, ἀναδέδειξαι

15 ἀλιεὺς ἀνθρώπων,
Ζωγρῶν πρὸς εὐεβειαν·
ὄθεν κατασπίρας

θεοῦ λόγου τὴν γνῶσιν
τὴν Πάτμον καὶ [τὴν] Ἐφεσον
ἐκαρπύω τοῖς λόγοις σου,
θεολόγε ἀπόστολε·

πρέβευε Χριστῷ τῷ θεῷ
τῶν πταισμάτων ἄφεσιν δωρήσασθαι
20 τοῖς ἐορτάζουσι πόθῳ
τὴν ἁγίαν μνήμην σου.

VIII. v. 2 ἀφλέκτως Hirm. — 4 alii ἐν omisissis videntur — 7 καὶ πίστει δοεάζω σε αὐτὸ τοῦ ῥυθῆναι πταισμάτων με alii non legisse videntur — 10 alios τότε σὴν βοήθειαν μοι δώρησαι legisse suspicor — 11 alios alii in strophis modulos melodi secuti sunt — γ' 3 ἦδιον nos: ἡδύτερον vulgo

δ'. Προσόμ. εἰς τὸν ἀπόστολον Ἰωάννην
(Σεπτ. 26. Μαΐ. 8).

Ἄναπεσὼν ἐν τῷ στήθει | τοῦ Ἰησοῦ,
παρρησίας τυγχάνων | ὡς μαθητῆς
ἠρώτησας, τίς ἐστιν

ὁ προδότης σου, κύριε,

καὶ ὡς ἡγαπημένῳ

ὑπάρχοντι, ἔνδοξε,

5 διὰ τοῦ ἄρτου «οὗτος»

σαφῶς ὑπεδείχθη σοι·

ὄθεν καὶ ὡς μύστης

γεγονὼς τῶν ἀρρήτων,

τοῦ λόγου τὴν σάρκωσιν

ἐκδιδάσκεις τὰ πέρατα,

θεολόγε ἀπόστολε·

πρέσβευε Χριστῷ τῷ θεῷ

τῶν πταισμάτων ἄφεσιν δωρῆσασθαι

10 τοῖς ἐορτάζουσι πόθῳ

τὴν ἁγίαν μνήμην σου.

θεοτοκίον

Παναγία παρθένε, | μήτηρ θεοῦ,

τῆς ψυχῆς μου τὰ πάθη | τὰ χαλεπὰ

θεράπευσον, δέομαι,

καὶ συγγνώμην παράσχου μοι

τῶν ἐμῶν πταισμάτων, | ἀφρόνως ὦν

15 τὴν ψυχὴν καὶ τὸ σῶμα, [ἔπραξα,

μολύννας ὁ ἄθλιος·

οἴμοι! τί ποιήσω | ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ

ἡνίκα οἱ ἄγγελοι

τὴν ψυχὴν μου χωρίζουσιν

[ἐκ] τοῦ ἀθλίου μου σώματος;

τότε, δέσποινα, βοήθειά μοι

γενοῦ καὶ προστατίς θερμότητος·

20 ἐπεὶ γὰρ ἔχω ἐλπίδα ὁ δούλος σου.

ΣΤΙΧΗΡΑ ΠΡΟΣΟΜΟΙΑ.

I

Αὐτόμελον μαρτυρικόν (Τριψὺδ. σελ. 157).

ἦχος α'.

Πανεύφημοι μάρτυρες, ὑμᾶς

οὐχ ἡ γῆ κατέκρυσεν,

ἀλλ' οὐρανὸς ὑπεδέξατο·

ἠνοίγησαν ὑμῖν

παραδείσου πύλαι,

καὶ ἐντὸς γενόμενοι

τοῦ ξύλου τῆς ζωῆς ἀπολαύετε·

Χριστῷ πρεσβεύατε

5 δωρηθῆναι ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν

τὴν εἰρήνην | καὶ τὸ μέγα ἔλεος.

β'. Στιχηρὰ προσόμ. εἰς μνήμην τῶν μαρτύρων
τῶν ἐν Νικοπόλει (Ἰουλ. 10).

Πανεύφημοι μάρτυρες, ὑμεῖς

λίθοις κυντριβόμενοι

Χριστὸν τὴν πέτραν τὴν ἄρρηκτον

οὐκ ἐξηρνήσαθε,

ἀλλὰ νικηφόροι

χάριτι γενόμενοι

ἀγγέλων τοῖς χοροῖς συναγάλλεσθε·

μεθ' ὧν πρεσβεύατε,

6 δωρηθῆναι ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν

τὴν εἰρήνην | καὶ τὸ μέγα ἔλεος.

Καλλίνικοι μάρτυρες, φρουραῖς

ἄμα συγκλειόμενοι

ὡς ἐντολῶν θείων φύλακες

καὶ ἐκτηκόμενοι

δίψει, οὐρανόθεν

δρόσον ἐκομίσασθε,

ὑμᾶς πνευματικῶς ἀναψύχουσαν·

διὸ πρεσβεύατε

VIII. δ' ν. 3 ἠρώτησας πυθόμενος τίς G — 4 ἡγαπημένῳ λίαν G — 6 τῶν ἀρρήτων γενόμενος G — 7 τοῖς πέρασι G — 12 theotokion om. G — προστατίς θερμότητος modorum necessitate excusatur

I. β' ν. 7 ἐντολαῖς θεοφύλακες F — 8 δίψη F

10 δωρηθῆναι ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν
τὴν εἰρήνην | καὶ τὸ μέγα ἔλεος.

Ἀήττητοι μάρτυρες, ζωὴν
ἀληθῆ ποθήσαντες
καὶ εἰς αἰεὶ διαμένουσιν,
θάνατον ἀδικῶν
παρανόμῳ ψήφῳ
χαίροντες ὑπέστητε,
καὶ νῦν μετὰ μαρτύρων εὐφραίνεσθε,
μεθ' ὧν πρεσβεύατε

15 δωρηθῆναι ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν
τὴν εἰρήνην | καὶ τὸ μέγα ἔλεος.

θεοτοκίον.

Κυνέχομαι πάντοθεν δεινοῖς,
καὶ ποῦ φύγω, δέσποινα,
ὁ δυστυχῆς καὶ πανάθλιος;
εἰ μὴ πρὸς σέ, ἀγνή,

καταφεύγω μόνην
τὴν ἐμὴν βοήθειαν,
ἐλπὶς ἀπηλπισμένων, θεόνυμφε·
καὶ μὴ παρίδῃς με
20 τὸν ἀνάξιον οἰκέτην σου,
θλιβομένων | ἐτόιμη βοήθεια.

Σταυροθεοτοκίον.

Ῥομφαία διήλθεν, ὦ υἱέ,
ἢ παρθένος ἔλεγεν,
ἐπὶ τοῦ ξύλου ὡς ἔβλεψε
Χριστὸν κρεμάμενον,
τὴν ἐμὴν καρδίαν
καὶ σπαράττει, δέσποτα,
ὡς πάλαι Συμεῶν μοι προέφησεν·
ἀλλὰ ἀνάστηθι

25 καὶ συνδόξασον, ἀθάνατε,
τὴν μητέρα | καὶ δούλην σου, δέο-
[μαι.

II

Θεοτοκίον αὐτόμελον (Νοεμ. 6)
ἦχος α'.

Τῶν οὐρανίων ταγμάτων
τὸ ἀγαλλίαμα,
τῶν ἐπὶ γῆς ἀνθρώπων
κραταιὰ προστασία,
ἄχραντε παρθένε, | σῶσον ἡμᾶς
τοὺς εἰς σέ καταφεύγοντας·
5 ὅτι ἐν σοὶ τὰς ἐλπίδας μετὰ θεόν,
θεοτόκε, ἀνεθέμεθα.

β'. Στιχηρὰ προσόμοια εἰς τοὺς ἀρχαγγέλους
Μιχαὴλ καὶ Γαβριὴλ (Σεπτ. 6).

Τῶν οὐρανίων ταγμάτων
ὡς προεξάρχοντα,
καὶ τῶν ἐν γῆ ἀνθρώπων
ἰσχυρόν σε προστατήν,
φύλακα καὶ ῥύστην | ὑμνοῦμεν πιστῶς,

Μιχαὴλ ἀρχιστράτηγε,
5 καθικετεύοντες πάσης φθοροποιῦ
ἀληθδόνος ἡμᾶς ῥύσασθαι.

Ὁ ταξίαρχος τῶν ἄνω
θεῶν δυνάμεων
σήμερον συγκαλεῖται
τῶν βροτῶν τὰς χορείας,
μίαν σὺν ἀγγέλοις | φαιδρὰν ἑορτὴν
10 συκροτῆσαι συνάξαι
αὐτῶν τῆς θείας καὶ ἅμα ὕμνον θεῶν
ἀναμέλψαι τὸν τριτάτιον.

Ὑπὸ τὴν σκέπην τῶν θεῶν
ἡμᾶς πτερύγων σου
προσπεφευγότας πίστει,
Μιχαὴλ θεεῖ νόε,
15 φύλαττε καὶ σκέπε | ἐν βίῳ παντὶ
καὶ ἐν ὥρᾳ, ἀρχάγγελε,

τῆ τοῦ θανάτου εὐ παρέκο βοηθός
ἡμῖν πᾶσιν εὐμενέστατος.

γ'. προσόμ. εἰς τὸν ἀπόστολον Ἰωάννην
(Ματ. 8).

• Ὁ θεατῆς τῶν ἀρρήτων | ἀποκαλύψει
καὶ ἔρμηνεύς τῶν ἄνω
τοῦ θεοῦ μυστηρίων,
ὁ παῖς τοῦ Ζεβεδαίου,
γράψας ἡμῖν
τὸ Χριστοῦ εὐαγγέλιον,

5 θεολογεῖν τὸν πατέρα καὶ τὸν υἱὸν
καὶ τὸ πνεῦμα ἐξεπαίδευσεν.

Ἡ θεοκίνητος λύρα
τῶν οὐρανίων ᾠδῶν,
ὁ μυστογράφος οὗτος,
τὸ θεόπνευστον στόμα

τὸ ἄσμα τῶν ἁγμάτων
ἄδει τερπνῶς,

10 τὰ μὲν χεῖλη κινῶν ὡς νευράς,
ὡσπερ δὲ πληκτρον τὴν γλῶτταν
ἀνακινῶν,
καὶ πρεσβεύει τοῦ σωθῆναι ἡμᾶς.

Τῆ βροντοφώνῳ σου γλῶττι
ἀναφθεγγόμενος
τῆς τοῦ θεοῦ σοφίας | τὸν ἀπόκρυφον
λόγον,

15 θεῷ ἠγαπημένε, | κράζεις αἰεὶ,
ἀναπτύσσων τὰ χεῖλη πυκνῶς,
τὸ «ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος» καὶ δαδου-
χεῖς

πάντα ἄνθρωπον πρὸς γνῶσιν
θεοῦ.

III

Στιχηρά, αὐτόμελον καὶ προσόμοια εἰς τὴν Κοίμησιν τῆς θεοτόκου (Αὐτ. 15)
ἦχος α'.

ᾧ τοῦ παραδόξου θαύματος!
ἡ πηγὴ τῆς ζωῆς | ἐν μνημείῳ τίθεται
καὶ κλίμαξ πρὸς οὐρανὸν

ὁ τάφος γίνεται,
εὐφραίνου Γεθσημανῆ,

5 τῆς θεοτόκου τὸ ἅγιον τέμενος·
βοήσωμεν οἱ πιστοὶ,
τὸν Γαβριὴλ κεκτημένοι ταξίαρχον·
κεχαριτωμένη, χαῖρε·

μετὰ σοῦ ὁ κύριος,
ὁ παρέχων τῷ κόσμῳ
διὰ σοῦ τὸ μέγα ἔλεος.

10 Βαβαὶ τῶν εἰς μυστηρίων ἀγνή!
τοῦ ὑψίστου θρόνος
ἀνεδείχθης, δέσποινα,
καὶ γῆθεν πρὸς οὐρανὸν
μετέστης σήμερον·

ἡ δόξα σου εὐπρεπῆς
θεοφεγγέειν ἐκλάμπουσα χάρις.

15 παρθένοι σὺν τῇ μητρὶ
τοῦ βασιλέως πρὸς ὕψος ἐπάρθητε·
κεχαριτωμένη, χαῖρε·
μετὰ σοῦ ὁ κύριος,
ὁ παρέχων τῷ κόσμῳ
διὰ σοῦ τὸ μέγα ἔλεος.

Τὴν εἰς δοξάζουσι κοίμησιν
20 ἔξουσίαι, θρόνοι, | ἀρχαί, κυριότητες,
δυνάμεις καὶ χερουβὶμ
καὶ τὰ φρικτὰ σερραφίμ·

ἀγάλονται γηγενεῖς
ἐπὶ τῇ θείᾳ σου δόξῃ κοσμούμενοι·
προσπίπτουσι βασιλεῖς

25 σὺν ἀρχαγγέλοις, ἀγγέλοις καὶ μέλ-
πουσι·

II. γ' v. 4 τοῦ F — 8 θεόγραφον FG — 11 ἀναφωνῶν F — 13 βροντοφώνῳ F — III.
v. 10 moduli primorum versuum alterius et tertiae strophae paululum a strophae prima
recedunt — 11 θρόνου F — 23 καυχώμενοι F

κεχαριτωμένη, χαίρε·
 μετὰ σοῦ ὁ κύριος,
 ὁ παρέχων τῷ κόσμῳ
 διὰ σοῦ τὸ μέγα ἔλεος.

β'. Στιχ. προσόμ. εἰς τὸ Γενέθλιον τῆς θεοτόκου
 (Σεπτ. 8).

ᾠ τοῦ παραδόξου θαύματος!
 ἡ πηγὴ τῆς Ζωῆς, | ἐκ τῆς στείρας
 τίκτεται·

ἡ χάρις καρπογονεῖν
 λαμπρῶς ἀπάρχεται·
 εὐφραίνου Ἰσακεῖμ,
 5 τῆς θεοτόκου γεννήτωρ γενόμενος·
 οὐκ ἔστιν ἄλλος, ὡς σὺ,
 τῶν γηγενῶν γεννητόρων, θεό-
 ληπτε·

ἡ γὰρ θεοδόχος κόρη,
 τοῦ θεοῦ τὸ σκῆνωμα,
 τὸ πανάγιον ὄρος
 διὰ σοῦ ἡμῖν δεδώρηται.

10 ᾠ τοῦ παραδόξου θαύματος!
 ὁ ἐκ στείρας καρπός,
 ἀναλάμπας νεύματι
 τοῦ πάντων δημιουργοῦ
 καὶ παντοκράτορος,
 εὐτόνως τὴν κοσμικὴν
 τῶν ἀγαθῶν διαλέλυκε στείρωσιν·
 15 μητέρες σὺν τῇ μητρὶ
 τῆς θεοτόκου χορεύσατε κρᾶζουσαι·
 κεχαριτωμένη, χαίρε·
 μετὰ σοῦ ὁ κύριος,
 ὁ παρέχων τῷ κόσμῳ
 διὰ σοῦ τὸ μέγα ἔλεος.

20 Στήλη σφροσύνης ἔμψυχος
 καὶ λαμπρὸν δοχεῖον
 ἀποστίλβον χάριτι
 ἡ Ἄννα ἡ εὐκλεῆς | φανεῖσα τέτοκε
 τὴν πρόβολον ἀληθῶς,
 τῆς παρθενίας τὸ θεῖον ἀπάνθισμα,
 τὴν πάσαις παρθενικαῖς

25 καὶ παρθενίας ποθοῦσαι τὸ χά-
 ρισμα
 τὸ τῆς παρθενίας κάλλος
 ἐμφανῶς βραβεύουσαν
 καὶ παρέχουσαν πᾶσι
 τοῖς πιστοῖς τὸ μέγα ἔλεος.

γ'. Στιχ. προσόμ. εἰς τὴν ἐν τῷ ναῷ εἰσοδὸν
 τῆς θεοτόκου (Νοεμ. 21).

Σήμερον πιστοὶ χορεύσωμεν
 ἐν ψαλμοῖς καὶ ὕμνοις
 τῷ κυρίῳ ᾄδοντες,
 τιμῶντες καὶ τὴν αὐτοῦ
 ἡγιασμένην σκηνὴν,
 τὴν ἔμψυχον κιβωτὸν
 5 τὴν τὸν ἀχώρητον λόγον χωρή-
 σασαν·

προσφέρεται γὰρ θεῷ,
 ὑπερφυῶς τῇ σαρκὶ νηπιάζουσα·
 καὶ ἀρχιερεὺς ὁ μέγας
 Ζαχαρίας δέχεται
 εὐφραίνόμενος ταύτην
 ὡς θεοῦ κατοικητήριον.

10 Σήμερον ναὸς ὁ ἔμψυχος
 τῆς ἁγίας δόξης
 Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν,
 ἡ μόνη ἐν γυναιξίν | εὐλογημένη ἀγνή
 προσφέρεται τῷ ναῷ
 τῷ νομικῷ κατοικεῖν εἰς τὰ Ἁγία·
 15 καὶ χαίρουσι σὺν αὐτῇ
 Ἰσακεῖμ καὶ ἡ Ἄννα τῷ πνεύματι·
 καὶ παρθενικαὶ χορεῖαι
 τῷ κυρίῳ ᾄδουσι,
 ψαλμικῶς μελωδοῦσαι
 καὶ τιμῶσαι τὴν μητέρα αὐτοῦ.

20 Σὺ τῶν προφητῶν τὸ κήρυγμα,
 ἀποστόλων δόξα
 καὶ μαρτύρων καύχημα
 καὶ πάντων τῶν γηγενῶν
 ἡ ἀνακαινισίς,
 παρθένε μήτηρ θεοῦ·

διὰ γὰρ σοῦ τῷ θεῷ κατηλλάγη-
 μεν·
 διὸ τιμῶμεν τὴν σὴν
 25 ἐν τῷ ναῷ τοῦ κυρίου προέλευσιν·

καὶ σὺν τῷ ἀγγέλῳ πάντες
 ψαλμικῶς τὸ χαῖρέ σοι
 τῇ πανσέμνῳ βοῶμεν,
 τῇ πρεσβείᾳ σοῦ σωζόμενοι.

IV

Στιχηρά, αὐτόμελον καὶ προσόμοια εἰς τὴν μεγάλην Παρασκευὴν (Τριψδ. σελ. 397)
 ἦχος β'.

ἽΟτε ἐκ τοῦ ξύλου σε νεκρὸν
 ὁ Ἄριμαθαίας καθεῖλε
 τὴν τῶν ἀπάντων Ζωὴν,
 μύρνη καὶ σινδόνι σε,
 Χριστὲ, ἐκήδευσε·
 καὶ τῷ πόνῳ ἠπέιγετο
 5 καρδίᾳ καὶ χεῖλει
 σῶμα τὸ ἀκήρατον
 σοῦ περιπτύξασθαι·
 ὁμως συστελλόμενος φόβῳ
 χαίρων ἀνεβόα σοι· δόξα
 τῇ συγκαταβάσει σοῦ, φιλάνθρωπε.

ἽΟτε ἐν τῷ τάφῳ τῷ καινῷ
 10 ὑπὲρ τοῦ παντὸς κατετέθη
 ὁ λυτρωτὴς τοῦ παντὸς,
 Αἶδης ὁ παγγέλατος
 ἰδῶν σε ἔπηξεν·
 οἱ μοχλοὶ συνετρίβησαν,
 ἐθλάσθησαν πύλαι,
 μνήματα ἠνοίχθησαν,
 νεκροὶ ἀνίσταντο·
 τότε ὁ Ἄδὰμ εὐχαρίστως
 15 χαίρων ἀνεβόα σοι· δόξα
 τῇ συγκαταβάσει σοῦ, φιλάνθρωπε.

ἽΟτε ἐν τῷ τάφῳ σαρκικῶς
 θέλων συνεκλείεσθης ὁ φύσει
 τῇ τῆς θεότητος
 μένων ἀπερίγραπτος
 καὶ ἀδιόριστος,
 20 τὰ θανάτου ἀπέκλεισας
 ταμεῖα καὶ Αἶδου
 ἅπαντα ἐκένωσας,
 Χριστὲ, βασιλείᾳ·
 τότε καὶ τὸ σάββατον τοῦτο

θείας εὐλογίας καὶ δόξης
 καὶ τῆς σῆς λαμπρότητος ἡξίωσας.

25 ἽΟτε αἱ δυνάμεις σε, Χριστὲ,
 πλάνον ὑπ' ἀνόμων ἐύρων
 συκοφαντούμενον,
 ἔφριπτον τὴν ἄφατον
 μακροθυμίαν σοῦ
 καὶ τὸν λίθον τοῦ μνήματος
 χερσὶ σφραγισθέντα,
 αἶς σοῦ τὴν ἀκήρατον
 πλευρὰν ἐλόγχευαν·
 30 ὁμως τῇ ἡμῶν σωτηρίᾳ
 χαίρουσαι ἐβόων σοι· δόξα
 τῇ συγκαταβάσει σοῦ, φιλάνθρωπε.

β'. Στιχ. προσόμ. εἰς μνήμην τοῦ Γεωργίου
 (Ἄπριλ. 23).

Δεῦτε τὴν πανέορτον παιδρὰν
 ἐνδοξον ἀνάστασιν πάντες
 πανηγυρίζαντες,
 πάλιν ἐορτάσωμεν
 παιδρὰν πανήγυριν
 Γεωργίου τοῦ μάρτυρος
 καὶ στέψωμεν τοῦτον
 5 ἔαρινοῖς ἄνθεσιν
 ὄντα ἀήττητον,
 ὅπως ταῖς αὐτοῦ ἱκεσίαις
 λάβωμεν τῶν θλίψεων ἅμα
 καὶ πλημμελημάτων ἀπολύτρωσιν.

ἽΟλον προσεήνοχας σωτὸν
 10 τῷ σοι δεδωκότι, παμμακάαρ,
 Ζωὴν ὀλόκληρον,
 ὡςπερ ὀλοκάρπωσιν
 ζῶσας καὶ ἔμψυχον

καὶ θυσίαν εὐπρόσδεκτον
καὶ καθαρωτάτην·
ὄθεν ἐξηρημάτισα
πρέσβυς θερμότατος,
ζάλης ἐξαιρούμενος πάντας
15 πίστει τοὺς ὑμνοῦντάς σε, μάρτυς,
καὶ προσκαλουμένους σε, Γεώργιε.

Σπόρον γεωργήσας ἐμμελῶς
τὸν καταβληθέντα τοῦ λόγου
τῇ καθαρᾷ σου ψυχῇ,
τοῦτον ἐπλεόνασας
πόνοις ἀθλήσεως,
20 καὶ σοφῶς ἀποθέμενος
ἐν ἐπουρανίαις
θήκαις τὴν ἀκήρατον
εὕρεσ ἀπόλαυσιν·

Τροπάριον αὐτόμελον.
ἦχος δ'.

Ἔδωκας σημείωσιν
τοῖς φοβουμένοις σε, κύριε,
τὸν σταυρόν σου τὸν τίμιον,
ἐν ᾧ ἐθριάμβευσας
τὰς ἀρχὰς τοῦ σκότους
καὶ τὰς ἐξουσίας,
καὶ ἐπανήγαγες ἡμᾶς
5 εἰς τὴν ἀρχαίαν μακαριότητα·
διό σου τὴν φιλόανθρωπον
οἰκονομίαν δοξάζομεν,
Ἰησοῦ παντοδύναμε,
ὁ σωτὴρ τῶν ψυχῶν ἡμῶν.

β'. Στιχ. προσόμ. εἰς τὴν Ὑπαπαντὴν τοῦ
Χριστοῦ (Φεβ. 2).

Νόμον τὸν ἐν γράμματι
ἀποπληρῶν ὁ φιλόανθρωπος
τῷ ναῷ νῦν προσάγεται,

ἧς νῦν ἐμφορούμενος, μάκαρ,
ταῖς πρὸς τὸν θεόν σου πρεσβείαις
τοὺς πιστῶς ὑμνοῦντάς σε περι-
σωζε.

25 Μάρτυς ἀθλοφόρε τοῦ Χριστοῦ,
τοὺς ἐν διαφόροις ἀνάγκαις
σῶζε πρεσβείαις σου
πάσης περιστάσεως
ἀπολυτρούμενος·
καὶ διώκων ψυχώλεθρον,
δεινὴν ἀθυμίαν,
χάριν δὲ καὶ ἔλεος
ἡμῖν αἰτούμενος·

30 ὅπως ταῖς λιταῖς σου σωθέντες
χαίροντες γεραίρωμεν πάντες
τοὺς σεπτοὺς ἀγῶνάς σου, Γεώρ-
γιε.

V

καὶ τοῦτον εἰσδέχεται
γηραιαῖς ἀγκάλαις
Συμεῶν ὁ πρέσβυς·
νῦν ἀπολύεις με, βοῶν,
5 πρὸς τὴν ἐκεῖθεν μακαριότητα·
κατείδον γὰρ σε σήμερον
σάρκα θνητὴν περικείμενον,
τὸν ζωῆς κυριεύοντα
καὶ θανάτου δεσπάζοντα.

Φῶς εἰς ἀποκάλυψιν
ἐθνῶν ἐπέφανας, κύριε,
ἐπὶ κούφῃς καθήμενος
10 νεφέλης ὁ ἥλιος | τῆς δικαιοσύνης,
νόμου τὸ σκιῶδες
ἀποπληρῶν καὶ τὴν ἀρχὴν
καθυποφαίνων τῆς νέας χάριτος·
διό σε θεασάμενος
ὁ Συμεῶν ἀνεκραύγαζεν·
ἐκ φθορᾶς με ἀπόλυσον,
ὅτι εἶδόν σε σήμερον.

IV. β' 20 καὶ, ut numeros et sententiam expediremus, addidimus — V v. 3 δι' οὐ D —
V. β' v. 7 τῆς ζωῆς J — 14 σε δέσποτα J

15 Κόλπων τοῦ γεννήτορος
 μὴ χωριθεῖς τῇ θεότητι,
 καρκωθεῖς, ὡς ἠυδόκησας,
 ἀγκάλαις κρατούμενος
 τῆς ἀειπαρθένου,
 χερσὶν ἐπεδόθης
 τοῦ θεοδόχου Κυμείων,
 ὃ τῇ χειρὶ σου κρατῶν τὰ κύμπαντα·

20 διὸ, νῦν ἀπολύεις με,
 περιχαρῶς ἀνεκραύταζεν,
 ἐν εἰρήνῃ τὸν δοῦλόν σου,
 ὅτι εἶδόν σε, δέσποτα.

γ'. Στιχ. προσόμ. εἰς μνήμην Κωνσταντίνου
 τοῦ βασιλέως (Ματ. 21).

Ἔσπλον κραταιότατον
 τῷ βασιλεῖ ἡμῶν δέδωκας
 τὸν σταυρόν σου τὸν τίμιον,
 δι' οὗ ἐβασίλευσεν | ἐπὶ γῆς δικαίως,
 λάμπας εὐσεβεῖα,
 καὶ βασιλείας οὐρανῶν
 5 κατηξιώθη τῇ εὐπλαγχνίᾳ σου·
 μεθ' οὗ σου τὴν φιλόθρωπον
 οἰκονομίαν δοξάζομεν,
 Ἰησοῦ παντοδύναμε,
 ὃ σωτὴρ τῶν ψυχῶν ἡμῶν.

Ἔδωκας, φιλόθρωπε,
 τῷ εὐσεβεῖ σου θεράποντι
 Κολομώντος τὴν φρόνησιν,
 10 Δαυῖδ τὴν πραότητα
 καὶ τῶν ἀποστόλων
 τὴν ὀρθοδοξίαν,
 ὡς βασιλέων βασιλεὺς
 κυριεύοντων τε πάντων κύριος·
 διὸ σου τὴν φιλόθρωπον
 οἰκονομίαν δοξάζομεν,
 Ἰησοῦ παντοδύναμε,
 ὃ σωτὴρ τῶν ψυχῶν ἡμῶν.

15 Πρῶτος καθυπέταξας
 τὴν ἀλουργίδα, ἀείμνηστε
 βασιλεῦ, ἐκουσίως Χριστῷ,
 αὐτὸν ἐπιγνοὺς θεὸν
 καὶ παμβασιλέα,
 πάντων εὐεργέτην,
 νικοποιὸν πάσης ἀρχῆς
 καὶ ἔξουσίας τὸν ὑπερκείμενον·

20 ἐντεθῆν σοι, φιλόχριστε,
 τὴν βασιλείαν κατεύθυνεν
 Ἰησοῦς ὁ φιλόθρωπος
 καὶ σωτὴρ τῶν ψυχῶν ἡμῶν.

δ'. Στιχ. προσόμ. εἰς Δανιὴλ καὶ τοὺς τρεῖς
 παῖδας (Δεκ. 17).

Νόμων ἀντεχόμενοι
 τῶν θεοσδότην, πανόλβιοι,
 μισαῖς οὐκ ἐχράνθητε
 τροφαῖς, ἀλλ' ἀκήρατον
 τῆς ψυχῆς τὸ κάλλος
 διασεσωκότες | διετηρήσατε σαρκὸς
 5 ἀδιαλώβητον καὶ ἀμάραντον
 τὸ ἄνθος τὸ θαυμάσιον
 καὶ τὴν τερπνὴν ὠραιότητα
 τοῦ δεσπότητος δοξάζοντες
 τοὺς αὐτὸν θεραπεύοντας.

Θεῖω πυρακτούμενοι
 οἱ νεανίαι πυρσεύματι
 τοῦ πυρός κατεφρόνησαν,
 10 ἐν ψῖ δροσιζόμενοι
 οἱ σεπτοὶ χορείαν
 ἐκλεαμπρυσμένην
 διατυπώσαντες ψδὴν
 τὴν πυλουῦμνητον ἤδον ψάλλοντες,
 τὴν ὄντως ἀδιάδοχον
 καὶ ἀμετάπτωτον πάνσοφοι
 βασιλείαν ποθήσαντες
 τὴν οὐράνιον ἔνδοξοι.

V. β' v. 16 ἠυδόκησεν J — γ' 6 σοι F — 8 εὐσεβεῖ βασιλεῖ ἡμῶν G — 12 κυριεύοντων ἀπάντων FG — 15 *tertia haec strophæ in cod. F prima et alteri praemissa est* — 16 βασιλεῦ τῷ θεῷ ἡμῶν G — 17 αὐτὸν γὰρ ἐγνώρισας βασιλέα πάντων ὄντα καὶ δεσπότην νικ. G — θεὸν τε καὶ βασιλέα F — 18 πᾶσαν ἀρχὴν FG — 19 ἔξουσίαν ὑπερκείμενον F — 20 κατεύθυνεν F — V. δ' v. 4 σαρκὸς C: σαφῶς Barth. — 5 καὶ ἀκήρατον C

15 Λόγον τῆς σοφίας σου
καταπλαγέντες οἱ τύραννοι,
Δανιὴλ ἀξιάγραστε,
καὶ παίδων τὴν σύνεσιν,
τῆς Χαλδαίων χώρας
ἄρχειν καὶ δεσπόζειν

ὕμας κατέστησαν, σεπτοί·
τὴν ἀρετὴν γὰρ οἶδε σαφέστατα
20 θαυμάζειν καὶ πολέμιος
καὶ πολιτείας λαμπρότητα·
τῶν παθῶν γὰρ κρατήσαντες
ἠγεμόνες γεγόνατε.

VI

Στιχηρά, αὐτόμελον καὶ προσόμοια εἰς μνήμην τοῦ Γεωργίου (Ἀπριλ. 23)
ἤχος δ'.

Ὡς γενναῖον ἐν μάρτυσιν,
ἀθλοφόρε Γεώργιε,
συνελθόντες σήμερον
εὐφημοῦμέν σε·
ὅτι τὸν δρόμον τετέλεκας,
τὴν πίστιν τετήρηκας
καὶ ἐδέξω ἐκ θεοῦ
5 τὸν τῆς νίκης σου στέφανον·
ὃν ἰκέτευε
ἐκ φθορᾶς καὶ κινδύνων | λυτρωθῆναι
τοὺς ἐν πίστει ἐκτελοῦντας
τὴν ἀεικέβαστον μνήμην σου.

Ῥωμαλέω φρονήματι
πεποιθὼς ἠυτομόλησας
10 ὡς περ λέων, ἐνδοξε,
πρὸς τὴν ἀθλησιν,
ὑπερορῶν μὲν τοῦ σώματος,
ὡς φθειρέσθαι μέλλοντος,
τῆς ἀφθάρτου δὲ ψυχῆς
σοφῶς ἐπιμελούμενος,
καὶ κολάσεων
πολυτρόποις ἰδέαις | ἐπυρώθης
15 ὡς χρυσοῦς κεκαθαρμένος
ἐπταπλασίως, Γεώργιε.

Τῷ σωτήρι συνέπαθες
καὶ θανάτῳ τὸν θάνατον
ἐκουσίως, ἐνδοξε, | μιμητάμενος

συμβασιλεύεις λαμπρότατα,
πορφύραν ἐξ αἵματος
20 ἐνδυσάμενος φαιδρᾶν
καὶ τῷ κήπτρῳ τῶν ἄθλων σου
ἐγκοσμούμενος
καὶ στεφάνῳ τῆς νίκης | διαπρέπων
ἀπεράντους εἰς αἰῶνας,
μεγαλομάρτυς Γεώργιε.

Τῷ τῆς πίστεως θύρακι
καὶ ἀσπίδι τῆς χάριτος
καὶ σταυροῦ τῷ δόρατι
συμφραζάμενος,
τοῖς ἐναντίοις ἀνάλωτος
ἐγένου, Γεώργιε,
καὶ ὡς θεῖος ἀριστεύς
τῶν δαιμόνων τὰς φάλαγγας
τροπωσάμενος
30 σὺν ἀγγέλοις χόρευεις·
τοὺς πιστοὺς δὲ
περιέπων ἀγιάζεις
καὶ διασώζεις καλούμενος.

Ὡς ἀστέρα πολύφωτον,
ὡς περ ἥλιον λάμποντα
ἐν τῷ στερεώματι | σὲ γινώσκωμεν·
35 ὡς μαργαρίτην πολύτιμον,
ὡς λίθον αὐτάζοντα,
ὡς ἡμέρας σε υἱόν,

V. δ' 20 λαμπρότιςιν C — 21 γὰρ om. C — VI. v. 6 καὶ θανάτου F — 22 τῆς δόξης
F — tres posteriores strophas om. F

ὡς γενναῖον ἐν μάρτυσιν,
ὡς ὑπέρμαχον
τῶν πιστῶν ἐν κινδύνοις | εὐφημοῦμεν,
ἐκτελοῦντές σου τὴν μνήμην,
40 τροπαιοφόρε Γεώργιε.

Ἐν θαλάσῃ με πλέοντα,
ἐν ὄδῳ με βαδίζοντα,
ἐν νυκτὶ καθεύδοντα
περιφρούρησον·
ἐπαγρυπνοῦντα διάσῃσον,
παμμάρκα Γεώργιε,
καὶ ἀζίωσον ποιεῖν
45 τοῦ κυρίου τὸ θέλημα,
ὅπως εὕρομι
ἐν ἡμέρᾳ τῆς δίκης | τῶν ἐν βίῳ
πεπραγμένων μοι τὴν λύσιν
ὁ προσδραμῶν ἐν τῇ σκέπῃ σου.

β'. Στιχ. προσόμ. εἰς Ἰωάννην τὸν Χρυσόστομον
(Νοεμ. 13).

Τὴν χρυσήλατον κάλιπιγγα,
τὸ θεόπνευστον ὄργανον,
τῶν δογμάτων πέλαγος
ἀνεξάντλητον,
τῆς ἐκκλησίας τὸ στήριγμα,
τὸν νοῦν τὸν οὐράνιον,
τῆς σοφίας τὸν βυθόν,
5 τὸν κρατῆρα τὸν πάγχρυσον,
τὸν προχέοντα
ποταμοὺς διδαγμάτων | μελιρρῦτων
καὶ ἀρδεύοντα τὴν κτίσιν
μελωδικῶς ἀνυμνήσωμεν.

Τὸν ἀστέρα τὸν ἄδυτον,
τὸν ἀκτίσι φωτίζοντα
10 διδαγμάτων ἅπασαν | τὴν ὑφήλιον,
τῆς μετανοίας τὸν κήρυκα,
τὸν σπόγγον τὸν πάγχρυσον
τὸν ὑγρότητα δεινῆς
ἀπογνώσεως αἴροντα
καὶ δροσίζοντα

ἐκτακείας καρδίας | ἁμαρτίαις
15 Ἰωάννην ἐπαζίωσ
τὸν χρυκολόγον τιμήσωμεν.

Ὁ ἐπίγειος ἄγγελος
καὶ οὐράνιος ἄνθρωπος,
χελιδῶν ἢ εὐλαλος
καὶ πολύφωνος,
τῶν ἀρετῶν τὸ θησαύρισμα,
ἡ πέτρα ἢ ἄρρηκτος,
20 τῶν πιστῶν ὑπογραμμὸς,
τῶν μαρτύρων ἐφάμιλλος,
ἰσοστάσιος
τῶν ἀγίων ἀγγέλων, | ἀποστόλων
ὁ ὁμότροπος ἐν ὕμνοις
μεγαλυνέσθω Χρυσόστομος.

γ'. Στιχ. προσόμ. εἰς τὴν Κοίμησιν τῆς θεοτόκου
(Αὐγ. 15).

Τῇ ἐνδόξῳ κοιμήσει σου
οὐρανοὶ ἐπαγάλλονται,
καὶ ἀγγέλων γέγηθε
τὰ στρατεύματα·
πᾶσα ἡ γῆ δὲ εὐφραίνεται,
ψδὴν σοι ἐξόδιον
προσφωνοῦσα τῇ μητρὶ
5 τοῦ τῶν ὄλων δεσπόζοντος,
ἀπειρόγαμε
παναγία παρθένε, | ἡ τὸ γένος
τῶν ἀνθρώπων ῥυσαμένη
προγονικῆς ἀποφάσεως.

Ἐκ' περάτων συνέδραμον
ἀποστόλων οἱ πρόκριτοι
10 θεαρχίῳ νεύματι | τοῦ κηδεύσαι σε·
καὶ ἀπὸ γῆς αἰρομένην σε
πρὸς ὕψος θεώμενοι
τὴν φωνὴν τοῦ Γαβριὴλ
ἐν χαρᾷ ἀνεβῶν σοι· | χαῖρε δχημα
τῆς θεότητος ὄλης, | χαῖρε μόνη
15 τὰ ἐπίγεια τοῖς ἄνω
τῷ τοκετῷ σου συνάψασα.

Τὴν Ζωὴν ἢ κυήσασα
 πρὸς Ζωὴν μεταβέβηκας
 τῇ σεπτῇ κοιμήσει σου
 τὴν ἀθάνατον,
 δορυφορούντων ἀγγέλων σοι,
 ἀρχῶν καὶ δυνάμεων,
 20 ἀποστόλων, προφητῶν
 καὶ ἀπάσης τῆς κτίσεως, | δεχομένου τε
 ἀκηράτοις παλάμαις | τοῦ υἱοῦ σου
 τὴν ἀμύμητον ψυχὴν σου,
 παρθενομήτορ θεόθυφε.

δ'. Στιχ. προσόμ. εἰς τὸν ἀρχάγγελον Μιχαὴλ
 (Νοεμ. 8).

Τρισηλίου θεότητος
 παραστάτης φαιδρότατος,
 Μιχαὴλ, δεικνύμενος,
 ἀρχιστράτηγε,
 μετὰ τῶν ἄνω δυνάμεων
 κραυγάζεις γηθόμενος·
 ἅγιος εἶ ὁ πατήρ,
 5 ἅγιος ὁ συνάναρχος, | λόγος ἅγιος,
 καὶ τὸ ἅγιον πνεῦμα, | μία δόξα,
 βασιλεία, μία φύσις,

μία θεότης καὶ δύναμις.
 Καὶ τὸ εἶδος σου πύρινον,
 καὶ τὸ κάλλος θαυμάσιον,
 10 Μιχαὴλ πρωτάγγελε·
 τῇ αὐτῷ γὰρ
 φύσει διέρχη τὰ πέρατα,
 πληρῶν τὰ προστάγματα
 τοῦ τῶν ὄλων ποιητοῦ,
 δυνατὸς ἐν ἰσχύϊ σου | γνωριζόμενος,
 καὶ πηγὴν ἰαμάτων | τὸν ναόν σου
 15 ἐργαζόμενος, τῇ κλήσει
 σοῦ τῇ ἁγίᾳ τιμώμενον.

Ὁ ποιῶν τοὺς ἀγγέλους σου,
 ὥσπερ γέγραπται, πνεύματα
 καὶ τοὺς λειτουργοῦντάς σοι
 φλόγα πύρινον,
 μέσον ταγμάτων πρωτεύοντα
 ἀνέδειξας, κύριε,
 20 σου τῶν ἀρχαγγελικῶν
 Μιχαὴλ ἀρχιστράτηγον,
 σοῦ τοῖς νεύμασιν
 καθυπεύκοντα, λόγε, | καὶ τὸν ὕμνον
 τὸν τρισάγιον ἐν φόβῳ
 ἀναφωνοῦντα τῇ δόξῃ σου.

VII

Τροπάριον αὐτόμελον εἰς τοὺς ἀποστ. Πέτρον
 καὶ Παῦλον (Ἰουν. 29)
 ἦχος δ'.

Ὁ ἔξ ὑψίστου κληθεὶς,
 οὐκ ἀπ' ἀνθρώπων,
 ὅτε τὸ ἐπίγειον | σκότος ἠμαύρωσε
 τοὺς ὀφθαλμοὺς σοῦ τοῦ σώματος, β'. Στιχ. προσόμ. εἰς μνήμην Βασιλείου τοῦ
 τῆς ἀσεβείας
 δημοσιεύον | τὴν κευθρωπότητα,
 5 τότε τὸ οὐράνιον | φῶς περιήστραψε
 σῆς διανοίας τὰ ὄμματα,
 τῆς εὐσεβείας
 φιλοσοφία

• ἀνακαλύπτων | τὴν ὠραιότητα·
 ὅθεν ἐπέγνων | τὸν ἐξάγοντα
 φῶς ἐκ σκότους Χριστὸν τὸν θεόν
 10 ὃν ἰκέτευε σῶσαι [ἡμῶν·
 καὶ φωτίζαι τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

β'. Στιχ. προσόμ. εἰς μνήμην Βασιλείου τοῦ
 μεγάλου (Ἰαν. 1).

Ὁ ἐπωνύμως κληθεὶς | τῆς βασιλείας,
 ὅτε τὸ βασιλεῖον | σὺ ἱεράτευμα,
 τὸ τοῦ Χριστοῦ ἔθνος ἅγιον,
 φιλοσοφία

VI. γ' v. 19 ce F — 21 δεχομένων δέ F — VII. carmen hoc medium insertum est
 carmini quatuor stropharum — v. 9 φῶς ἐκ σκότους τὸν θεόν ἡμῶν legisse videtur, qui
 tertium carmen composuit

καὶ ἐπιστήμη, | πάτερ, ἐποίμανας,
 5 τότε διαδήματι | σὲ κατεκόμησε
 τῆς βασιλείας, Βασίλειε,
 βασιλευόντων
 ὁ βασιλεύων | καὶ πάντων κύριος,
 ὁ τῷ τεκόντι | συννοούμενος
 αἰδίως υἱὸς καὶ συνάναρχος,
 10 ὃν ἰκέτευσέως
 καὶ φωτίσαι τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

Ἱεραρχίας ἐτολαῖς | ἡγλαϊσμένους
 χαίρων ἀνεκῆρυξας | τὸ εὐαγγέλιον
 τῆς βασιλείας, Βασίλειε,
 ὀρθοδοξίας
 τῆ ἐκκλησίας | βλύσας διδάγματα·
 15 οἷς νῦν φωτιζόμενοι | μίαν θεότητα
 τὴν ἐν πατρὶ παντοκράτορι
 μονογενεῖ τε
 τοῦ θεοῦ λόγῳ | καὶ θεῷ πνεύματι
 θεολογοῦμεν | καὶ δοξάζομεν
 ἐν προσώποις τρισὶν ἀδιαίρετον,
 20 ἣν ἰκέτευσέως
 καὶ φωτίσαι τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

Ὁ οὐρανίαις συνῶν | χοροστασίαις
 καὶ συναυλιζόμενος, | πάτερ Βασίλειε,
 ὦν καὶ τὸν βίον ἐζήλωσας
 τῆ λαμπροτάτῃ
 εἰλικρινείᾳ | τῆς πολιτείας σου,
 25 ἔτι μετὰ σώματος | ἀναστρεφόμενος
 τοῖς ἐπὶ γῆς ὡς τις ἄσαρκος,
 τοὺς ἐντροφῶντας
 τῆ θεοπνεύστῳ | διδασκαλίᾳ σου
 ἐκ τῶν κινδύνων καὶ τοῦ σκότους τῆς
 ἀγνωσίας Χριστὸν τὸν θεὸν ἡμῶν
 30 καθικέτευσέως
 καὶ φωτίσαι τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

γ'. Στιχ. προσόμ. εἰς τὰ προεόρτια τῶν Χρι-
 στουγέννων (Δεκ. 28).

Τοῦ Ἡσαίου φωνῆ | ἀποπληροῦται·
 ἰδοὺ ἡ παρθένος γὰρ | τὸν ἀπερίληπτον

περιγραφόμενον σώματι
 ἐν μήτρᾳ φέρει
 καὶ παραδόξως | τεκεῖν ἐπέιγεται·
 5 θεόδεκτον σπῆλαιον προευτρεπίσθητι·
 ἡ Βηθλεὲμ ἐτοιμάσθητι·
 ὁ βασιλεὺς γὰρ
 σὲ ἡρετίσατο εἰς κατοίκησιν·
 δέχου ἡ φάτνη | σπαργανούμενον
 βρέφος Χριστὸν λύειν μέλλοντα
 10 τὰς σειρὰς τῶν πταισμάτων
 τῶν ἀνθρώπων ἀγαθότητι.

Ἡ φωτεινὴ τε καὶ ἔμψυχος νεφέλη,
 τὸν ὄμβρον βαστάζουσα | τὸν ἐπουρά-
 νιον,
 τοῦτον ἐν γῆ νῦν προέρχεται
 ἐναποστάξει,
 ὅπως ἀρδέυσῃ ταύτης τὸ πρόσωπον·
 15 τὸ ἔαρ τῆς χάριτος | ἡ νοητὴ χελιδὼν
 ἔνδον ἐν σπλάγχνοις κατέχουσα
 ἀρρήτῳ λόγῳ
 ἐναποτίκτει | χεიმῶνα ἄθεον
 διασκεδάζον· | τὸ παλάτιον
 τὸ καθαρὸν καὶ ἀμίαντον
 20 βασιλέα σπηλαίῳ
 ἐπεισάγει σωματούμενον.

Συναπεγράφῃ τοῖς δούλοις ὁ δεσπότης
 πταισμάτων χειρόγραφον | σῆσαι βου-
 λόμενος
 καὶ ἀπογράφασθαι ἅπαντας
 ἐν βίβλῳ ζώντων
 θανατωθέντας | κλοπῆ τοῦ ὄψεως·
 25 παρθένος δὲ φέρει σε τὸν πάντα φέ-
 ροντα,
 σάρκα θνητὴν περικείμενον
 καὶ καταλύειν
 μικρῷ σπηλαίῳ | ἐπευδοκήσαντα·
 ὃν γεννηθέντα | τάξει ἀνωθεν
 ἀγγελικαὶ ἀνυμνήσουσι
 μετὰ θείων ποιμένων,
 ἐκπληττόμενοι τὸ κράτος σου.

VIII

Στιχηρά, αὐτόμελον καὶ προσόμοια εἰς τὸν ἄγιον Κάββαν (Δεκ. 8)
ἦχος πλ. α'.

Χαίροις, ἀσκητικῶν ἀληθῶς
ἀγωνισμάτων | τὸ εὐῶδες κειμήλιον·
σταυρὸν γὰρ ἐπ' ὤμων ἄρας | καὶ τῷ δεσπότη Χριστῷ
σεαυτὸν, παμμάκαρ, | ἀναθέμενος
5 σαρκὸς κατεπάτησας | τὸ χαμαίζηλον φρόνημα·
ταῖς ἀρεταῖς δὲ | τὴν ψυχὴν κατελάμπρυνας
καὶ πρὸς ἔνθεον | ἀνεπτέρωσας ἔρωτα·
ὄθεν τὴν παναγίαν σου | κυκλοῦντες, πανεύφημε,
λάρνακα, Κάββα, τῆς θείας | φιλανθρωπίας αἰτούμεθα
10 τυχεῖν καὶς πρεσβείαις,
καὶ τῷ κόσμῳ δωρηθῆναι | τὸ μέγα ἔλεος.

Ἄνθραξ θεοφεγγῆς τῷ πυρὶ
προσομιλήσας, | θεοφόρε, τοῦ πνεύματος,
ἐδείχθης ἐν κόσμῳ, Κάββα, | καταλαμπρύνων ψυχὰς
τῶν πιστῶς, θεόφρον, | προσιόντων σοι,
15 πρὸς φῶς ὀδηγῶν αὐτοὺς | τὸ ἀνέσπερον, ὄσιε·
ἐρημικοὺς δὲ, | δροσιζόμενος ἄνωθεν
θεῖα χάριτι, | κατεμάρανας ἄνθρακα·
ὄθεν καὶ τὸν τῆς νίκης σοι | προδήλως δεδώρηται
στέφανον, πάτερ, | τῆς θείας δικαιοσύνης ὁ πρύτανις
20 Χριστὸς, ὃν δυσώπει
ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν δοθῆναι | τὸ μέγα ἔλεος.

Κλίμαξ οὐρανομήκης σαφῶς
ἡ πολιτεία | σου, θεόφρον, γεγένηται,
δι' ἧς περ πρὸς ὕψος ἤρθης | καὶ τῷ δεσπότη Χριστῷ
25 ὁμιλεῖν, παμμάκαρ, | κατηξίωσαι,
τὸν νοῦν ἐλλαμπόμενος | ταῖς ἐκεῖθεν ἐλλάμψεσι·
μαρμαρυγαῖς δὲ | ταῖς αὐτοῦ φωτιζόμενος
τὴν ἱσαγγελον | ἐκομίσω φαιδρότητα·
ψὶ καὶ νῦν παριστάμενος | ἰκέτευε, ὄσιε,
30 τοὺς ἐκτελοῦντας τὴν θείαν | καὶ πανσεβάσμιον μνήμην σου
σὺν σοὶ παραστήναι,
καὶ τῷ κόσμῳ δωρηθῆναι | τὸ μέγα ἔλεος.

β'. Στιχ. προσόμ. εἰς τὴν προσκύνησιν τοῦ σταυροῦ (Τριψὺδ. σελ. 201).

Λάμπων, ὁ τοῦ κυρίου σταυρὸς,
τὰς φεγγοβόλους | ἀστραπάς σου τῆς χάριτος

καρδίας τῶν ἐν τιμῶντων | καὶ θεολήπτῳ στοργῇ
 περιπτυσσομένων, | κοσμοπόθητε·
 5 δι' οὗ τῶν δακρύων | ἐξηφανίσθη κατήφεια,
 καὶ τοῦ θανάτου | τῶν παγίδων ἐρρύσθημεν
 καὶ πρὸς ἄληκτον | εὐφροσύνην μετήλθομεν·
 δεῖξον τῆς ὠραιότητος | τῆς σῆς τὴν εὐπρέπειαν,
 τὰς ἀντιδόσεις παρέχων | τῆς ἐγκρατείας τοῖς δούλοις σου,
 10 πιστῶς αἰτουμένοις
 σὴν πλουσίαν προστασίαν | καὶ μέγα ἔλεος.

Χαίροις, ὁ Ζηηφόρος σταυρὸς,
 τῆς ἐκκλησίας | ὁ ὠραῖος παράδεισος,
 τὸ ξύλον τῆς ἀφθαρσίας | τὸ ἐξανθήσαν ἡμῖν
 15 αἰωνίου δόξης | τὴν ἀπόλαυσιν·
 δι' οὗ τῶν δαιμόνων | ἀποδιώκονται φάλαγγες,
 καὶ τῶν ἀγγέλων | συνευφραίνονται τάγματα,
 καὶ συστήματα | τῶν πιστῶν ἐορτάζουσιν·
 ὄπλον ἀκαταγώνιστον, | κραταίωμα ἄρρηκτον,
 20 τῶν βασιλέων τὸ νίκος, | τῶν ἱερέων τὸ καύχημα,
 Χριστοῦ νῦν τὰ πάθη
 καὶ ἡμῖν δίδου προφθάσαι | καὶ τὴν ἀνάστασιν.

Χαίροις, ὁ Ζηηφόρος σταυρὸς,
 τῆς εὐσεβείας | τὸ ἀήτητον τρόπαιον,
 25 ἡ θύρα τοῦ παραδείσου, | ὁ τῶν πιστῶν στηριγμὸς,
 τὸ τῆς ἐκκλησίας | περιτείχιμα·
 δι' οὗ ἐξηφάνισται | ἡ ἀρὰ καὶ κατήρηται,
 καὶ κατεπόθη | τοῦ θανάτου ἡ δύναμις,
 καὶ ὑψώθημεν | ἀπὸ γῆς πρὸς οὐράνια·
 30 ὄπλον ἀκαταμάχητον, | δαιμόνων ἀντίπαλε,
 δόξα μαρτύρων, ὁσίων | ὡς ἀληθῶς ἐγκαλλώπιμα,
 λιμὴν σωτηρίας,
 ὁ δωρούμενος τῷ κόσμῳ | τὸ μέγα ἔλεος.

Δεῦρο, τῶν πρωτοπλάτων δυὰς,
 35 ἡ τῆς χορείας | ἐκπεσοῦσα τῆς ἄνωθεν
 τῷ φθόνῳ τοῦ βροτοκτόνου | διὰ πικρᾶς ἡδονῆς
 τῆς τοῦ ξύλου πάλαι | ἀπογεύσεως·
 ἰδοὺ τὸ πανσέβαστον | ὄντως ξύλον προσέρχεται,
 ᾧ προσδραμόντες | ἐν χαρᾷ περιπτύξασθε
 40 καὶ βοήσατε | πρὸς αὐτὸ μετὰ πίστεως·

23 tertia stropa duabus similibus iuncta cantatur etiam die festo exaltationis crucis
 (14. Sept.)

εὐ ἡμῶν ἢ ἀντίληψις, | σταυρὲ πανσεβάσμιε,
 οὐ τοῦ καρποῦ μετασχόντες | τῆς ἀφθαρσίας ἐτύχομεν,
 Ἐδέμ τὴν προτέραν
 κομιάμενοι βεβαίαν | καὶ μέγα ἔλεος.

IX

Στιχηρά, αὐτόμελον καὶ προσόμοια εἰς Κοσμᾶν καὶ Δαμιανόν (Νοεμ. 1).

ἦχος πλ. β'.

Ὁλην ἀποθέμενοι
 ἐν οὐρανοῖς τὴν ἐλπίδα
 θησαυρὸν ἀσύλητον
 ἐπὶ γῆς οἱ ἄγιοι
 ἐθησαύρισαν·
 δωρεὰν ἔλαβον, | δωρεὰν διδοῦσι
 5 τοῖς νοσοῦσι τὰ ἰάματα·
 χρυσὸν ἢ ἄργυρον
 εὐαγγελικῶς οὐκ ἐκτήσαντο·
 ἀνθρώποις τε καὶ κτήνεσι
 τὰς εὐεργεσίας μετέδωκαν,
 ἵνα διὰ πάντων
 ὑπήκοοι γενόμενοι Χριστῷ
 10 ἐν παρρησίᾳ πρεσβεύωσιν
 ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ἡμῶν.

Ὑλην ἐβδελύξαντο
 τὴν ἐπὶ γῆς φθειρομένην,
 οὐρανοπολίται δὲ
 ἐν σαρκὶ ὡς ἄγγελοι
 ἐχρημάτισαν,
 ἢ δμόφρων κύκηνος
 ζυωρὶς δμότροπος
 15 τῶν ἀγίων καὶ δμόψυχος·
 διὸ τοῖς κάμνουσι
 πᾶσι τὰς ἰάσεις βραβεύουσιν,
 ἀνάργυρον παρέχοντες
 τὴν εὐεργεσίαν τοῖς χρήζουσιν·
 οὓς ἐν ἑτησίαις
 ὑμνήσωμεν ἀξίως ἑορταῖς
 ἐν παρρησίᾳ πρεσβεύοντας
 ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ἡμῶν.

20 Ὁλην εἰσοικίσασα
 ἐν ἑαυτῇ τὴν τριάδα
 δυὰς ἢ αἰδίμοσ
 Κοσμᾶς καὶ Δαμιανὸς
 οἱ θεόφρονες
 ὡς κρουνοὶ βλύζουσιν | ἐκ πηγῆςνάματα
 ζωηφόρου τῶν ἰάσεων·
 25 ὧν καὶ τὰ λείψανα
 πάθη δι' ἀφῆς θεραπεύουσιν,
 καὶ μόνα τὰ ὀνόματα
 νόσους ἐκ βροτῶν ἀπελαύνουσιν·
 πάντων τῶν προσφύγων
 σωτήριοι τελοῦντες τῷ Χριστῷ
 ἐν παρρησίᾳ πρεσβεύουσιν
 ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ἡμῶν.

β'. Στιχ. προσόμ. εἰς τοὺς ἐν Νικαίᾳ πατέρας
(Πεντηκ. σελ. 172, δρᾶ Ἰουλ. 13).

Ὁλην συγκροτήσαντες
 τὴν τῆς ψυχῆς ἐπιστήμην
 καὶ τῷ θεῷ πνεύματι
 συνδιασκεψάμενοι
 τὸ μακάριον
 καὶ σεπτὸν σύμβολον | οἱ σεπτοὶ πατέρες
 5 θεογράφως διεχάραξαν·
 ἐν ᾧ σαφέστατα
 τῷ γεγεννηκότῳ συνάναρχον
 τὸν λόγον ἐκδιδάσκουσι
 καὶ παναληθῶς ὁμοούσιον,
 ταῖς τῶν ἀποστόλων
 ἐπόμενοι προδήλως διδαχαῖς,

10 οἱ εὐκλεεῖς καὶ πανόλβιοι
ὄντως καὶ θεόφρονες.

“Ὅλην εἰςδεξάμενοι
τὴν νοητὴν λαμπηδόνα
τοῦ ἁγίου πνεύματος,
τὸ ὑπερφυέστατον
χρησιμολόγημα,

15 τὸ βραχὺ ῥήματι | καὶ πολὺ συνέει
θεοπνεύστως ἀπεφθέγγεσθε,
ὡς χριστοκήρυκες
εὐαγγελικῶν προϊστάμενοι
δογμάτων οἱ μακάριοι
καὶ τῶν εὐσεβῶν παραδόσεων·
20 ἄνωθεν λαβόντες
τὴν τούτων ἀποκάλυψιν σαφῶς
καὶ φωτισθέντες ἐξέθεντο
πίστιν θεοδίδακτον·

“Ὅλην συλλεξάμενοι
ποιμαντικὴν ἐπιστήμην
καὶ θυμὸν κινήσαντες
νῦν τὸν δικαιοτάτον

25 ἐνδικιώτατα
τοὺς βαρεῖς ἤλασαν
καὶ λοιμώδεις λύκους,
τῆς σφενδόνης τῆς τοῦ πνεύματος
ἐκσφενδονήσαντες
τοῦ τῆς ἐκκλησίας πληρώματος,
πεσόντας ὡς πρὸς θάνατον
30 καὶ ὡς ἀνιάτως νοσήσαντας
οἱ θεοὶ ποιμένες
ὡς δοῦλοι γνησιώτατοι Χριστοῦ
καὶ τοῦ ἐνθέου κηρύγματος
μύσται ἱερώτατοι.

γ'. Στιχ. προσόμ. εἰς τὴν τῆς Ἀπόκρως κυριακῆς
(Τριψὺδ. σελ. 21).

“Ὅταν μέλλῃς ἔρχεσθαι
κρίσιν δικαίαν ποιῆσαι,
κριτὰ δικαιοτάτε,
ἐπὶ θρόνου δόξης σου
καθεζόμενος,
ποταμὸς πύρινος | πρὸ τοῦ σου βήματος

5 καταπλήττων ἔλκη ἅπαντας,
παρισταμένων σοὶ
τῶν ἐπουρανίων δυνάμεων
ἀνθρώπων κρινομένων τε
φύσιν καθ' ἃ ἕκαστος ἔπραξε,
τότε ἡμῶν φεῖσαι
καὶ μοίρας καταξίωσον, Χριστέ,
10 τῶν σωζομένων ὡς εὐσπλαγχνος·
πίστει δυσιωπούμεν σε.

Βίβλοι ἀνοιγθήσονται,
φανερωθήσονται πράξεις
ἀνθρώπων ἐπίπροσθεν
τοῦ ἀστέκτου βήματος·
διηγήσει δὲ

ἡ κοιλὰς ἅπασα | φοβερῶς βρύγματι
15 τοῦ κλαυθμῶνος, πάντας βλέπουσα
τοὺς ἁμαρτήσαντας
ταῖς αἰωνιζούσαις κολάσει
τῆ κρίσει τῆ δικαίᾳ σου
παραπεμπομένους καὶ ἄπρακτα
κλαίοντας, οἰκτίρμον·
διό σε δυσιωπούμεν, ἀγαθέ·
20 φεῖσαι ἡμῶν τῶν ὑμνούντων σε,
μόνε πολυέλεε.

Ἠχῆσουσι κάλιπτες
καὶ κενωθήσονται τάφοι,
καὶ ἐξαναστήσεται
τῶν ἀνθρώπων τρέμουσα
φύσις ἅπασα·

25 οἱ καλὰ πράξαντες | ἐν χαρᾷ χαίρουσι,
προσδοκῶντες μισθὸν λήψεσθαι·
οἱ ἁμαρτήσαντες
τρέμουσι δεινῶς ὀλούζοντες,
εἰς κόλασιν πεμπόμενοι
καὶ τῶν ἐκλεκτῶν χωριζόμενοι·
30 κύριε τῆς δόξης,
οἰκτεῖρησον ἡμᾶς ὡς ἀγαθὸς
καὶ τῆς μερίδος ἀξίωσον
τῶν ἡγαπηκώτων σε.

Κλαίω καὶ δούρομαι,
ὅταν εἰς αἴσθησιν ἔλθω,

τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον,
 σκότος τὸ ἐξώτερον
 35 καὶ τὸν τάρταρον,
 τὸν δεινὸν κώληκα,
 τὸν βρυγμὸν αὐθίς τε
 τῶν ὀδόντων καὶ τὴν ἄπαυστον
 ὀδύνην μέλλουσαν
 ἔσεσθαι τοῖς ἄμετρα πταίσασι
 καὶ ἐπὶ τὸν ὑπεράγαθον
 40 γνῶμη πονηρᾷ παροργίσασι·
 ὧν εἰς τε καὶ πρῶτος
 ὑπάρχω ὁ ταλαίπυρος ἐγώ·
 ἀλλὰ, κριτὰ, τῷ ἔλεει σου
 κῶσόν με ὡς εὖσπλαγχνος.

δ'. Στιχ. προσόμ. εἰς τὴν τῆς Τυρινῆς κυριακῆν
 (Τριψῆδ. σελ. 57).

Ὁ πλάστης μου κύριος
 χοῦν ἐκ τῆς γῆς προσλαβὼν με
 ζωηρῷ φυσήματι | ψυχῶσας ἐζώωσε
 καὶ ἐτίμησεν
 ἐπὶ γῆς ἄρχοντα | ὀρατῶν ἀπάντων
 5 καὶ ἀγγέλοις ὁμοδίαιτον·
 Κατὰν δ' ὁ δόλιος
 ὀργάνῳ τῷ ὄφει χρησάμενος
 ἐν βρώσει ἐδελέασα
 καὶ θεοῦ τῆς δόξης ἐχώρισε
 καὶ τῷ κατωτάτῳ
 θανάτῳ παραδέδωκεν εἰς γῆν·
 10 ἀλλ' ὡς δεσπότης καὶ εὖσπλαγχνος
 πάλιν ἀνακάλεσα.

Στολὴν θεοῦφαντον
 ἀπεξεδύθην ὁ τάλας,
 σου τὸ θεῖον πρόσταγμα
 παρακούσας, κύριε,
 συμβουλίᾳ ἐχθροῦ·
 15 καὶ σικῆς φύλλα δὲ
 καὶ τοὺς δερματίνους
 νῦν χιτῶνας περιβέβλημαι·
 ἰδρῶτι κέκριμαι
 ἄρτον μοχθηρὸν κατεσθίειν γάρ·
 ἀκάνθας καὶ τριβόλους δὲ
 φέρειν μοι ἢ γῆ κεκατάραται·

20 ἀλλ' ὁ ἐν ὑτέροις [θεῖς
 τοῖς χρόνοις ἐκ παρθένου σαρκω-
 ἀνακαλέσας εἰσάγαγε
 πάλιν εἰς παράδεισον.

Παράδεισε πάντιμε,
 τὸ ὠραιότατον, κάλλος,
 θεόκτιστον σκῆνυμα,
 εὐφροσύνη ἀληκτε
 25 καὶ ἀπόλαυσις,
 δόξα τῶν δικαίων,
 προφητῶν τερπνότης
 καὶ ἀγίων οἰκητήριον,
 ἤχη τῶν φύλλων σου
 πλάστην τὸν τῶν ὄλων ἰκέτευε
 τὰς πύλας ὑπανοῖξάι μοι,
 30 ὥς τῇ παραβάσει ἀπέκλεισα,
 καὶ ἀξιοθῆναι
 τοῦ ξύλου τῆς ζωῆς μεταλαβεῖν
 καὶ τῆς χαρᾶς, ἥς τὸ πρότερον
 ἐν σοὶ κατετρώφησα.

Ἄδὰμ ἐξωστράκιται
 παρακοῆ παραδείσου
 35 καὶ τρυφῆς ἐκβέβληται,
 γυναικὸς τοῖς ῥήμασι
 ἀπατῶμενος,
 καὶ γυμνὸς κἀθηται | τοῦ χωρίου, οἴμοι!
 ἐναντίον ὀδυρόμενος·
 διὸ σπουδάσωμεν
 πάντες τὸν καιρὸν ὑποδέεσθαι
 40 νηστείας, ὑπακούοντες
 εὐαγγελικῶν παραδόσεων,
 ἵνα διὰ τούτων
 εὐάρεστοι γενόμενοι Χριστῷ
 τοῦ παραδείσου τὴν οἴκησιν
 πάλιν ἀπολάβωμεν.

ε'. Στιχ. προσόμ. εἰς τὴν τῆς Ὁρθοδοξίας κυ-
 ριακῆν (Τριψῆδ. σελ. 123).

Εὖ τὸν ἀκατάληπτον
 πρὸ ἐωςφόρου ἀνάρχου
 ἔξ αἵλου λάμπαντα
 ἄσωμάτου τε γαστροῦ

του γεννήτορος
 οί προφήται, κύριε,
 οί τῷ σῷ πνεύματι
 5 ἐμπνευσθέντες προηγόρευαν
 παιδίον ἔσεσθαι
 ἕξ ἀπειρογάμου σαρκούμενον,
 ἀνθρώποις συναπτόμενον
 καί τοις ἐπὶ γῆς καθορώμενον·
 δι' ὧν ὡς οἰκτίρμων
 ἐλλάμψεως ἀξίωσον τῆς σῆς
 10 τοὺς ἀνυμνοῦντας τὴν ἀφραστον
 σου σεπτὴν ἀνάστασιν.

 Λόγῳ σε κηρύξαντες
 οί θεηγόροι προφήται
 καί ἔργοις τιμήσαντες
 ἀτελεύτητον ζωὴν
 ἐκαρπώσαντο·
 15 τῇ γὰρ κτίσει, δέσποτα,
 παρὰ σὲ τὸν κτίσαντα
 μὴ λατρεύειν καρτερήσαντες
 τὸν κόσμον ἅπαντα
 εὐαγγελικῶς ἀπεστράφησαν,
 καί σύμμορφοι γεγονάσιν
 οὐ περ προηγόρευαν πάθους σου·
 20 ὧν ταῖς ἰκεσίαις
 ἀξίωσον ἀμέμπτως διελθεῖν
 τῆς ἐγκρατείας τὸ στάδιον,
 μόνη πολυέλεε.

 Φύσει ἀπερίγραπτος
 τῇ θεϊκῇ σου ὑπάρχῳ
 ἐπ' ἐσχάτων, δέσποτα,
 σαρκωθεὶς ἠξίωσας
 25 περιγράφεσθαι·
 τῆς σαρκὸς προσλήψει γὰρ
 καὶ τὰ ἰδιώματα
 ἀνελάβου ταύτης ἅπαντα·
 διὸ τὸ εἶδος σου
 τὸ τῆς ἐμφορείας ἐγγράφοντες
 σχετικῶς ἀσπαζόμεθα,
 30 πρὸς τῆς σὴν ἀγάπην ὑψούμενοι·
 καὶ τῶν ἰαμάτων
 τὴν χάριν ἀπαντλοῦμεν ἕξ αὐτοῦ,

τῶν ἀποστόλων ἐπόμενοι
 θείαις παραδόσεσιν.

 Ὑπέρτιμον κόσμησιν
 ἡ τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησία
 35 τῶν σεπτῶν ἀπέληφε
 καὶ ἁγίων εἰκόνων
 τοῦ σωτήρος Χριστοῦ
 καὶ τῆς θεομήτορος | καὶ ἁγίων πάντων
 φαιδροτάτην ἀναστήλωσιν,
 δι' ἧς φαιδρύνεται
 καὶ καταγλαΐζεται χάριτι
 40 καὶ στίφος ἀποβάλλεται
 τῶν αἰρετικῶν ἐκδιώκουσα
 καὶ ἀγαλλομένη
 δοξάζει τὸν φιλόανθρωπον θεὸν
 τὸν δι' αὐτὴν ὑπομείναντα
 πάθη τὰ ἐκούσια.

 5. Στιχ. τροπ. εἰς τὴν τῶν ἁγίων πάντων
 κυριακὴν (Πεντηκ. σελ. 210).

 Οἱ πνευματορήτορες,
 οἱ μαθηταὶ τοῦ σωτήρος,
 τοῦ πνεύματος ὄργανα
 πίστει χρηματίσαντες,
 διεσπάρησαν
 εἰς τὰ γῆς πέρατα, | τὸ σεπτὸν κήρυγμα
 5 ὀρθοδόξως κατασπεύροντες,
 ἕξ ὧν ἐβλάστησαν
 θεῖα γεωργία καὶ χάριτι
 μαρτύρων τὰ στρατεύματα,
 πάθος τὸ σεπτὸν εἰκονίζοντες
 διὰ πολυτρόπων [ρός·
 στρεβλώσεων, μαστίγων καὶ πυ-
 10 καὶ παρηρησίᾳ πρεσβεύουσιν
 ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ἡμῶν.

 Πυρὶ ἐκκαϊόμενοι
 τῆς τοῦ κυρίου ἀγάπης
 πυρὸς κατεφρόνησαν
 καὶ ὡς θεοὶ ἀνθρώπους
 ἀναπτόμενοι
 15 οἱ σεπτοὶ μάρτυρες | ἐν Χριστῷ ἐφλέξαν
 φρυγανῶδες πλάνης φρύαγμα,

θηρῶν δὲ ἔφραξαν
 στόματα σοφαῖς ἐπικλήσεσι,
 καὶ κάρας ἐκτεμνόμενοι
 ἔτεμον ἐχθροῦ πάσας φάλαγγας,
 20 καὶ τοὺς τῶν αἱμάτων
 προχέοντες κρουνοὺς καρτερικῶς
 τὴν ἐκκλησίαν κατήρδευσαν,
 πίστει ἀναθάλλουσαν.

Θηρὶ προσπαλαίοντες,
 τυμπανιζόμενοι ξίφει,
 ὄνου Ξεόμενοι,
 χεῖρας ἀφαιρούμενοι
 25 καὶ στρεβλούμενοι
 οἱ στερροὶ μάρτυρες | καὶ πυρὶ ἐνύλῳ
 ἀενδότως φλογιζόμενοι
 καὶ ἐκκεντούμενοι
 καὶ τὰς ἀρμονίας τεμνόμενοι
 ὑπέφερον στερρότατα
 30 λῆξιν προορῶντες τὴν μέλλουσαν
 καὶ τοὺς ἀκηράτους [στοῦ,
 στεφάνους καὶ τὴν δόξαν τοῦ Χρι-
 ῶ παρρησίᾳ πρεβεύουσιν
 ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ἡμῶν.

Ἐν πᾶσι τοῖς πέρασι
 τοὺς ἐναθλήσαντας πίστει
 35 ἀποστόλους, μάρτυρας,
 ἱερεῖς θεόφρονας,
 σεμνὰ γύναια,
 ἱερὸν ἄθροισμα | ἱεροῖς ἄσμασι
 κατὰ χρέος εὐφημησῶμεν,
 ὅτι συνήφθησαν
 τοῖς ἐπουρανίοις οἱ γήϊνοι
 40 καὶ πάθει τὴν ἀπάθειαν
 χάριτι Χριστοῦ ἐκομίσαντο·
 καὶ νῦν ὡς ἀστερές
 στερροὶ περιαιγάζοντες ἡμᾶς
 ἐν παρρησίᾳ πρεβεύουσιν
 ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ἡμῶν.

Ζ. Cтix. προσόμ. εἰς Ἀνδρόνικον καὶ τὴν συμ-
 βίαν αὐτοῦ (Ὀκτ. 9).

Ὁλην ἀποθέμενοι | βιωτικὴν τυραννίδα

καὶ πλοῦτον μισήσαντες
 καὶ τρυφὴν τὴν ρέουσαν
 βδελυξάμενοι
 τὸν σταυρὸν ἤρατε | ὡς ζυγὸν ἔνθεον,
 5 καὶ Χριστῷ ἠκολουθήσατε
 καὶ πρὸς οὐράνιον
 χλόην θαυμαστῶς ἐσκηνώσατε·
 ἐν οἷς συναγαλλόμενοι
 μέμνησθε ἡμῶν τῶν ἐκ πίστεως
 ὑμῶν μεμνημένων
 καὶ πόθῳ ἐκτελούντων εὐλαβῶς
 10 τὴν ἱερὰν καὶ σεβάσιμον
 μνήμην ὑμῶν, ἄγιοι.

Ὁλωσ ἀγαπήσασα
 σὲ ἐκ ψυχῆς τὸν δεσπότην
 ὀπίσω συνέδραμε
 δυὰς ἡ αἰδῖμος | καὶ δμόζυγος,
 15 καὶ τερπνὰ ἅπαντα | καὶ δεσμὸν ἄλυτον
 ὡς ἱστὸν ἀράχνης ἔλυσε·
 διὸ καὶ ἔτυχε
 σοῦ τῆς βασιλείας, ἀθάνατε·
 αὐτῶν οὖν ταῖς διήσεσιν
 ἰλασμόν, οἰκτίρμον, παράσχου μοι
 20 τῶν πλημμελημάτων
 καὶ δεῖξόν με ἀνώτερον παθῶν
 τῶν ἐνοχλούντων μοι, δέσποτα,
 τὴν ψυχὴν ἐκάστοτε.

Παίδων ἐστερήθητε
 τῆς ποθεινῆς ξυνωρίδος
 προστάξει τῆ κρείττονι·
 καὶ τῷ βίῳ μένοντες
 25 ἀπαράκλητοι
 τὴν φωνὴν ἤρατε | τὴν γενναιοτάτην
 τοῦ Ἰωβ καὶ ἀνεκράξατε·
 κύριος ἔδωκε,
 κύριος καὶ πάλιν ἀφείλετο·
 διὸ καὶ τὸ ποθοῦμενον
 30 ἔργον εὐχερῶς διηνύετε·
 καὶ πρὸς ἐρημίαν
 καὶ τόπους τοὺς ἀγίους ἐν χαρᾷ
 μεταναστεύοντες ὤφθητε,
 Ζεῦτος ἱερώτατον.

X

Σταυροθεοτικόν αὐτόμελον (Τριψδ. σελ. 88)

ἦχος πλ. δ'.

ᾠ τοῦ παραδόξου θαύματος!
 ὦ μυστηρίου καινοῦ!
 ὦ φρικτῆς ἐγχειρήσεως!
 ἡ παρθένος ἔλεγεν,
 ἐν σταυρῷ σε ὡς ἔβλεψεν
 ἐν μέσῳ δύο | ληκτῶν κρεμάμενον,
 β δν ἀνωδύνως | φρικτῶς ἐκύησεν·
 ἔκλαιε λέγουσα!

οἴμοι! τέκνον φίλτατον
 πῶς ὁ δεινὸς
 δῆμος καὶ ἀχάριστος
 σταυρῷ προσήλωσε;

β'. Στιχ. προσόμ. εἰς τὴν Ὑψωσιν τοῦ σταυροῦ
 (Σεπτ. 14).

ᾠ τοῦ παραδόξου θαύματος!
 τὸ ζωηφόρον φυτὸν,
 ὁ σταυρὸς ὁ πανάγιος
 εἰς ὕψος αἰρόμενος
 ἐμφανίζεται σήμερον·
 δοξολογοῦσι | πάντα τὰ πέρατα,
 β ἐκδειματοῦνται | δαίμονες ἅπαντες·
 ὦ οἶονδῶρημα | τοῖς βροτοῖς κεχάρισται!
 δι' οὗ, Χριστέ,
 κῶσον τὰς ψυχὰς ἡμῶν,
 ὡς ὁ μόνος εὐσπλαγχνος.

ᾠ τοῦ παραδόξου θαύματος!
 ὡς βότρυν πλήρη ζωῆς
 10 ὁ βαστάσας τὸν ὕψιστον
 ἀπὸ τῆς ὑψοῦμενος
 σταυρὸς ὁράται σήμερον,
 δι' οὗ πρὸς θεὸν
 πάντες εἰλκύσθημεν,
 καὶ κατεπόθη | εἰς τέλος θάνατος·
 ὦ εὐλὸν ἀχραντον,
 ὕψ' οὗ ἀπολαύομεν
 15 τῆς ἐν Ἐδὲμ
 ἀθανάτου βρώσεως,
 Χριστὸν δοξάζοντες.

CARMINA CHRISTIANA.

ᾠ τοῦ παραδόξου θαύματος!
 εὖρος καὶ μήκος σταυροῦ
 οὐρανοῦ ἰσοστάσιον,
 ὅτι θεία χάριτι
 ἀγιάζει τὰ σύμπαντα·
 20 ἐν τούτῳ ἔθνη | βάρβαρα ἤττηνται,
 ἐν τούτῳ κήπτρα | ἀνάκτων ἤδρασται·
 ὦ θείας κλίμακος, | δι' ἧς ἀνατρέχομεν
 εἰς οὐρανοῦς,
 ὑψοῦντες ἐν ἄσμασι | Χριστὸν τὸν κύριον.

γ'. Στιχ. προσόμ. εἰς μνήμην τοῦ Δημητρίου
 (Οκτ. 28).

ᾠ τοῦ παραδόξου θαύματος!
 ἐν οὐρανῷ καὶ ἐν γῆ
 ἀγαλλίαμα σήμερον
 ἐν τῇ μνήμῃ ἠϋσταται
 Δημητρίου τοῦ μάρτυρος·
 ἐκ τῶν ἀγγέλων | ἐπαίνοισι στέφεται
 β καὶ ἔξ ἀνθρώπων | ἄσματα δέχεται·
 ᾠ οἶον ἦθλησε! | πῶς κελῶς ἠγώνισται!
 δι' οὗ ἔχθρὸς
 πέπτωκεν ὁ δόλιος | Χριστοῦ νικῆσαντος.

ᾠ τοῦ παραδόξου θαύματος!
 ταῖς τῶν θαυμάτων βολαῖς
 10 τοῦ ἡλίου φανώτερον
 εἰς αἶι Δημήτριος
 διαλάμπει τοῖς πέρασιν,
 ἔξ ἀνεσπέρου | φωτὸς λαμπόμενος
 καὶ τῷ ἀδύτῳ | φωτὶ τερπόμενος,
 οὗ ταῖς ἐλλάμψεσι | νέφη ἀπηλάθησαν
 15 βαρβαρικά,
 νόσοι ἐδιώχθησαν, | δαίμονες ἤττηνται.

ᾠ τοῦ παραδόξου θαύματος!
 ὑπὲρ Χριστοῦ λογχευθεῖς
 ὁ τριεμάκαρ Δημήτριος
 πρὸς ἐχθροὺς ἐκάστοτε
 ῥομφαία ὤφθη δίτομος,
 20 ἀποθερίζων | ἐχθρῶν γαυρίαμα
 καὶ καταράσων | δαιμόνων φρούραμα·

ᾧ ἐκβοήσωμεν, | ἅγιε Δημήτριε,
 κέπε ἡμᾶς,
 σοῦ τὴν ἀειέβαστον
 μνήμην γεραίροντας.

25 Πύργος εὐσεβείας πέφηνας
 ἐρηρειαμένος στερρῶς
 ἐπὶ πέτραν τῆς πίστεως,
 πειρασμοῖς ἀνάλωτος
 καὶ κινδύνοις ἀκλόνητος·
 μετὰ σφοδροῦ γὰρ
 κάλου καὶ κλύδωνος
 σοὶ προσραγέντα | ἀθέων κύματα
 30 σὴν οὐ κατέβαλον | ἀκλινη στερρότητα·
 μαρτυρικῶ
 στέφει γὰρ ἐπόθησας | ἐγκαλλωπίζεσθαι.

Πάθει τὸ πάθος μιμούμενος
 τὸ ζωηφόρον Χριστοῦ,
 παρ' αὐτοῦ τὴν ἐνέργειαν
 τῶν θαυμάτων εἴληφας,
 ἀθλοφόρε Δημήτριε·
 καὶ διακώζεις | τοὺς σοὶ προστρέ-
 χοντας,
 πολλῶν κινδύνων | αὐτοὺς βύόμενος,
 ἔχων εὐάρεστον | παρρησίαν, ἔνδοξε, 15
 πρὸς τὸν Χριστὸν·
 40 ᾧ καὶ νῦν παρίσταται
 δόξης πληρούμενος.

Αἷματι τῷ σὺ σταζόμενος
 τῷ ζωοδότῃ Χριστῷ
 τῷ τὸ αἷμα τὸ τίμιον
 διὰ σὲ κενώσαντι
 προσηνέχθης, Δημήτριε·
 καὶ κοινωνόν σε | δόξης εἰργάσατο
 45 καὶ βασιλείας | αὐτοῦ συμμέτοχον,
 ὡς ἀριστεύσαντα | κατὰ τοῦ ἀλάστορος
 καὶ τὰ δεινὰ
 τούτου μηχανήματα
 τελείως σβέσαντα.

δ'. Στιχ. προσόμ. εἰς τὸν ἀπόστολον Φίλιππον
 (Νοεμ. 14).

ᾧ τοῦ παραδόξου θαύματος!
 ὁ τοὺς ἰχθύας ποτὲ
 σαγηνεύων ἀπόστολος
 τῶν ἀνθρώπων γέγονεν
 ἀλιεύς θεοπρόβλητος·
 λόγων σαγήνη | ἔθνη ἐζώγρησε,
 5 σταυροῦ ἀγκίστριω
 κόσμον ἀνείλκυεν·
 ᾧ οἶον θήραμα | τῷ Χριστῷ προσήγαγεν
 ὁ θεουργός!
 οὐπερ τὸ μνημόσυνον
 νῦν ἑορτάζομεν.

ᾧ τοῦ παραδόξου θαύματος!
 ἀποσταλεῖς ἐκ θεοῦ
 10 ὁ ἀπόστολος Φίλιππος
 μέσον λύκων πρόβατον
 ἀπτοήτως νῦν πρόεισι·
 τοὺς θήρας ἄρναι
 πίστεϊ ἀνέδειξε,
 τὸν κόσμον θείως | μετεστοιχείωσεν·
 ᾧ ἔργα πίστεως!
 ᾧ δυνάμεις ἄρρητοι!
 15 οὐ ταῖς εὐχαῖς
 σῶσον τὰς ψυχὰς ἡμῶν
 ὡς ὁ μόνος εὐσπλαγχνος.

ᾧ τοῦ παραδόξου θαύματος!
 φρέαρ πηγάζων ζωὴν
 ἐν σοφίας ἀντλήματι
 τοῖς ἐν κόσμῳ πέφηνεν
 ὁ ἀπόστολος Φίλιππος,
 20 ἀφ' οὐπερ ρεῖθρα
 δογμάτων πρόεισιν,
 ἔξ οὗ θαυμάτων | ρεῦματα πίνομεν·
 ᾧ οἷα δέδρακε | φοβερὰ τεράστια
 ὁ θεουργός!
 οὐπερ τὸ μνημόσυνον
 πίστεϊ γεραίρομεν.

X. γ' v. 25 tres posteriores strophae deerant in Bartholemaei codice, easque ab alio poeta adiectas esse ipsa primi versus discrepantia arguit

XI

Θ Ε Ο Δ Ω Ρ Ο Υ

Στιχηρὰ προσόμοια νεκρώσιμα (Τριψδ. σελ. 286).

Πρὸς τὸ «Τοῦ κήτους τὸν προφήτην.»

Τὴν μνήμην ἔκτελοῦντες τῶν μαρτύρων Θανάτῳ τὴν ζωὴν ἀντιλαβόντες
κυρίῳ ἀναπέμψωμέν τοὺς ὕμνους σκιρτᾶτε τὰ οὐράνια οἰκοῦντες
σήμερον | ἐνθέρως εὐφραίνόμενοι. ἀθλοφόροι | ἐνδοξοὶ Χριστοῦ τοῦ θεοῦ.

Τὰ εἶψη καὶ τὸ πῦρ μὴ πτοηθέντες 10 Θανάτου καὶ ζωῆς ὁ κυριεύων
5 θαρροῦντες ἐν τῇ πίστει ἀθλοφόροι τοὺς πίσει μεταστάντας ἐκ τοῦ βίου,
τυράννους | ἐν τούτῳ κατεπλήξατε. Χριστέ, | σὺν ἁγίοις σου ἀνάπαυσον.

XII

ΑΝΔΡΕΟΥ ΠΥΡΡΟΥ

Αὐτόμελον καὶ προσόμοια εἰς τοὺς ἀποστόλους Πέτρον καὶ Παῦλον (Ἰουν. 29).

Ποίοις | εὐφημιῶν στέμμασιν τὰς χεῖρας | εὐαγγελίου τοῦ τῆς χάριτος,
ἀναδήσωμεν Πέτρον καὶ Παῦλον; τοὺς πόδας | τῆς ἀληθείας τοῦ κηρύτμα-
τοὺς διηρημένους τοῖς κύμασι τοὺς ποταμοὺς τῆς σοφίας, [τος,
καὶ ἠνωμένους τῷ πνεύματι, 20 τοῦ σταυροῦ τὰ κέρα·
5 τοὺς θεοκηρύκων πρωτοστάτας· δι' ὧν τὴν δαιμόνων ὄφρυν
τὸν μὲν | ὡς τῶν ἀποστόλων προεξάρ- Χριστὸς καταβέβληκεν
χοντα, ὁ ἔχων τὸ μέγα ἔλεος.
τὸν δὲ | ὡς ὑπὲρ τοὺς ἄλλους κο- Ποίοις | πνευματικοῖς ἄσμασιν
πιάσαντα· ἐπαινέσωμεν Πέτρον καὶ Παῦλον;
τούτους γὰρ ὄντως ἀξίουσ 25 τὰ τὴν ἀθεότητα σφάττοντα
ἀθανάτου δόξης μὴ ἀμβλυνόμενα στόματα
10 διαδήμασι στεφανοῖ τῆς φρικτῆς τοῦ πνεύματος μαχαίρας,
Χριστὸς ὁ θεὸς ἡμῶν, τὰ ῥώμης | περιφανῆ ἐγκαλλωπίσματα,
ὁ ἔχων τὸ μέγα ἔλεος. τὰ πάσης | τῆς οἰκουμένης ἐντροφήματα,
Ποίοις | ὑμνωδιῶν ἄνθεσιν 30 τὰς τῆς καινῆς διαθήκης
καταστέψωμεν Πέτρον καὶ Παῦλον; θεογράφου πλάκας,
τῆς θεολογίας τὰς πτέρυγας νοουμένας ἃς ἐν Σιών
15 τὰς διαπτάσας τὰ πέρατα· Χριστὸς ἐξεφώνησεν
καὶ πρὸς οὐρανὸν ἀνυψωθείσας, ὁ ἔχων τὸ μέγα ἔλεος.

XII. Nomen auctoris, omissum in EF, scriptum est in sticherario mosquensi, quo usus est in hoc carmine recognoscendo Pitra Hymnographie p. LXI — 3 το κύματι F — 4 τῇ χάριτι E — 5 τῶν θεοκ. F — 8 ὄντως Pitrae cod. mosqu.: μόνους EF — ἀξίουσ Pitrae cod. mosqu.: ἀξίως EF — 12 ἐγκωμίων F — ἄνθεσι E: κάλλεσιν F Barth. Pitra — 13 ἀνυμνήσωμεν F Barth. Pitra — 14 θεογνωσίας F Barth. Pitra — 20 κέρα nos: κέρατα EF vulgo — 21 δι' οὐ F — τὴν om. EF — 26 μὴ Pitra de conl.: καὶ μὴ E et Pitrae codd. τὰ μὴ F

XIII

Ἀπόστιχα προσόμοια (Τριψδ. σελ. 201)

ἦχος β'.

<p>Λυθέντες τῶν δεσμῶν
τῆς πάλαι καταδίκης,
πιστοὶ σταυροῦ τῷ ξύλῳ,
τὸν ἐν αὐτῷ παγέντα
Χριστὸν δοξολογῶμεν.</p> <p>6 Ἄγε νῦν σὺν ἡμῖν,
Δαυῖδ, τὴν λύραν κίνει,
Χριστὸν ὑψοῦτε, ψάλλον,
πιστοὶ καὶ προσκυνεῖτε
αὐτοῦ τὸ ὑποπόδιον.</p> | <p>Ὁψώμεθα λαοὶ
προκείμενον τὸ ξύλον,
10 δι' οὗ τὴν σωτηρίαν
ἡμῖν Χριστὸς βραβεύει,
καὶ πίστει ἀσπασώμεθα.
Σταυροθεοτόκιον.
Ἵψούμενον σταυρῷ
ὑπὲρ βροτῶν ὀρώσα
τὸν σὸν υἱὸν, παρθένε,
15 ἔβρασ θρηνησοῦσα·
δόξα τῇ εὐσπλαγχνίᾳ σου.</p> |
|--|---|

XIV

ΜΕΓΑΛΥΝΑΡΙΑ

εἰς τὴν Ὑπαπαντὴν τοῦ Χριστοῦ (Φεβρ. 2)

ἦχος γ'.

- Ἀκατάληπτόν ἐστι | τὸ τελούμενον ἐν σοὶ
καὶ ἀγγέλοις καὶ βροτοῖς, | μητροπάρθενε ἀγνή.
Ἀγκαλίζεται χερσὶν | ὁ πρεσβύτες Συμεῶν
τὸν τοῦ νόμου ποιητὴν | καὶ δεσπότην τοῦ παντός.
- 6 Βουληθεὶς ὁ πλαστουργός, | ἵνα σώσῃ τὸν Ἀδὰμ,
μήτραν ᾤκησε τὴν σὴν | τῆς παρθένου καὶ ἀγνῆς.
Γένος ἅπαν τῶν βροτῶν | μακαρίζει σε, ἀγνή,
καὶ δοξάζει σε πιστῶς | ὡς μητέρα τοῦ θεοῦ.
Δεῦτε ἴδετε Χριστὸν | τὸν δεσπότην τοῦ παντός,
10 ὃν βασιλεύει Συμεῶν | σήμερον ἐν τῷ ναῷ.
Ἐπιβλέπεις πρὸς τὴν γῆν | καὶ ποιεῖς τρέμειν αὐτήν·
καὶ πῶς γέρων κεκτηκῶς | σὲ κατέχει ἐν χερσὶ;
Ζήσας ἔτη Συμεῶν, | ἕως εἶδε τὸν Χριστὸν,
καὶ ἔβρα πρὸς αὐτόν· | νῦν ἀπόλυσιν Ζητῶ·
15 Ἡ λαβὴς ἡ μυστικὴ, | ἡ τὸν ἀνθρακα Χριστὸν
συλλαβοῦσα ἐν γαστρὶ, | σὺ ὑπάρχεις Μαριάμ.
Θέλων ἐνηνθρώπισας | ὁ προάναρχος θεός
καὶ ναῷ προσφέρεσαι | τεσσαρακονθήμερος.
Κατελθόντ' ἐξ οὐρανοῦ | τὸν δεσπότην τοῦ παντός
20 ὑπεδέξατο αὐτόν | Συμεῶν ὁ ἱερεὺς.

XIV. 19 ante hunc versum duos excidisse acrostichis hoc loco interrupta arguit; in cod. J totum hoc carmen deerat

- Λάμπρυνόν μου τὴν ψυχὴν | καὶ τὸ φῶς τὸ αἰσθητόν,
 ὅπως ἴδω καθαρώς | καὶ κηρύξω σε θεόν.
 Μητροπάρθενε ἀγνή, | τί προσφέρεις τῷ ναῷ
 νέον βρέφος ἀποδοῦς' | ἐν ἀγκάλαις Κυμείων;
 25 Νῦν ἀπόλυσιν Ζητῶ | ἀπὸ σοῦ τοῦ πλαστουργοῦ,
 ὅτι εἶδόν σε, Χριστὲ, | τὸ σωτήριόν μου φῶς.
 Ὅν οἱ ἄνω λειτουργοὶ | τρόμπω λιτανεύουσι,
 κάτω νῦν ὁ Κυμείων | ἀγκαλίζεται χερσί.
- Ἡ τῆ φύσει μὲν μονὰς, | τοῖς προσώποισι δὲ τριάς
 30 φύλαττε τοὺς δούλους σου, | τοὺς πιστεύοντας εἰς σέ.
 Θεοτόκε ἡ ἐλπὶς | πάντων τῶν Χριστιανῶν,
 σκέπε, φρούρει, φύλαττε | τοὺς ἐλπίζοντας εἰς σέ.

XV

ΜΕΓΑΛΥΝΑΡΙΑ

εἰς τὴν ἑορτὴν τῶν Χριστουγέννων (Δεκ. 25)

ἤχος α'.

- Μεγάλυον, ψυχὴ μου, | τὴν τιμιωτέραν
 καὶ ἐνδοξοτέραν | τῶν ἄνω στρατευμάτων.
 Μεγάλυον, ψυχὴ μου, | τὸν ἐκ τῆς παρθένου
 θεὸν σαρκὶ τεχθέντα.
- 5 Μεγάλυον, ψυχὴ μου, | τὸν ἐν τῷ σπηλαίῳ
 τεχθέντα βασιλέα.
 Μεγάλυον, ψυχὴ μου, | τὸν ὑπὸ τῶν μάγων
 θεὸν προσκυνηθέντα.
- 10 Μεγάλυον, ψυχὴ μου, | τὸν ὑπὸ ἀστέρος
 τοῖς μάγοις μηνυθέντα.
 Μεγάλυον, ψυχὴ μου, | τὴν ἀγνὴν παρθένον
 τὴν γεννησαμένην | Χριστὸν τὸν βασιλέα.
 Μάγοι καὶ ποιμένες | ἦλθον προσκυνήσαι
 Χριστὸν τὸν γεννηθέντα | ἐν Βηθλεὲμ τῇ πόλει.
- Σήμερον ἡ παρθένος | τίκτει τὸν δεσπότην
 ἔνδον ἐν τῷ σπηλαίῳ.
 Σήμερον ὁ δεσπότης | τίκτεται ὡς βρέφος
 ὑπὸ μητρὸς παρθένου.
- 5 Σήμερον οἱ ποιμένες | βλέπουν τὸν σωτήρα
 σπαργάνοις εἰλημένον | καὶ κείμενον ἐν φάτνῃ.
 Σήμερον ὁ δεσπότης | ῥάκει σπαργανοῦται
 ὁ ἀναφῆς ὡς βρέφος.
 Σήμερον πᾶσα κτίσις | ἀγάλλεται καὶ χαίρει,
 10 ὅτι Χριστὸς ἐτέχθη | ἐκ τῆς παρθένου κόρης.

Οὐράνιοι δυνάμεις | τεχθέντα τὸν σωτήρα,
κύριον καὶ δεσπότην | μηνύουσι τῷ κόσμῳ.

Μεγάλυνον, ψυχὴ μου, | τῆς τρικυποστάτου
καὶ ἀδιαιρέτου | θεότητος τὸ κράτος.
15 Μεγάλυνον, ψυχὴ μου, | τὴν λυτρωσαμένην
ἡμᾶς ἐκ τῆς κατάρας.

ΑΠΟΛΥΤΙΚΙΑ ΚΑΙ ΚΟΝΤΑΚΙΑ.

I

ΑΠΟΛΥΤΙΚΙΑ

ἀναστάσιμα τῆς Ὀκτωήχου.

α΄.

ἤχος α΄.

<p>Τοῦ λίθου σφραγισθέντος ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων καὶ στρατιωτῶν φυλασσόντων τὸ ἄχραντόν σου σῶμα ἀνέστης τριήμερος, σωτήρ, διωρούμενος τῷ κόσμῳ τὴν ζωὴν· 5 διὰ τοῦτο αἱ δυνάμεις τῶν οὐρανῶν ἐβόων σοι, ζωοδότα· δόξα τῇ ἀναστάσει σου, Χριστέ· δόξα τῇ βασιλείᾳ σου· δόξα τῇ οἰκονομίᾳ σου, μόνε φιλόνηθρπε.</p>	<p>10 Τοῦ Γαβριὴλ φθεγγαμένου σοι, παρθένε, τὸ χαῖρε, σὺν τῇ φωνῇ ἔσαρκοῦτο ὁ τῶν ὄλων δεσπότης ἐν σοὶ τῇ ἀγίᾳ κιβωτῇ, ὡς ἔφη ὁ δίκαιος Δαυὶδ· ἐδείχθης πλατυτέρα τῶν οὐρανῶν, 15 βαστάσασα τὴν κτίστην σου· δόξα τῷ ἐνοικῆσαντι ἐν σοὶ· δόξα τῷ προελθόντι ἐκ σοῦ· δόξα τῷ ἐλευθερώσαντι ἡμᾶς διὰ τοῦ τόκου σου.</p>
---	---

β΄.

ἤχος β΄.

Ὅτε κατήλθες πρὸς τὸν θάνατον | ἡ ζωὴ ἡ ἀθάνατος,
τότε τὸν ἄδην ἐνέκρωσας | τῇ ἀστραπῇ τῆς θεότητος·
ὅτε δὲ καὶ τοὺς τεθνεώτας | ἐκ τῶν καταχθονίων ἀνέστησας,
πάσαι αἱ δυνάμεις | τῶν ἐπουρανίων ἐκραύγαζον·
5 ζωοδότα Χριστέ ὁ θεὸς ἡμῶν, δόξα σοι·

Πάντα ὑπὲρ ἔννοιαν, | πάντα ὑπερένδοξα,
τὰ σὰ, θεοτόκε, μυστήρια·
τῇ ἀγνεῖᾳ ἐσφραγισμένη | καὶ παρθενίᾳ φυλαττομένη
μήτηρ ἐγνώσθης ἀψευδῆς, | θεὸν τεκοῦσα ἀληθινόν·
10 αὐτὸν ἰκέτευε | σωθῆναι τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

γ'

ἦχος γ'.

Εὐφραινέσθω τὰ οὐράνια, | ἀγαλλιάσθω τὰ ἐπίγεια,
 ὅτι ἐποίησε κράτος | ἐν βραχίονι αὐτοῦ·

ὁ κύριος ἐπάτησε | τῷ θανάτῳ τὸν θάνατον·
 πρωτότοκος τῶν νεκρῶν ἐγένετο,

5 ἐκ κοιλίας ἕδου | ἐρρύσατο ἡμᾶς
 καὶ παρέσχε τῷ κόσμῳ τὸ μέγα ἔλεος.

Ὁσὲν τὴν μεσιτεύσασαν, | τὴν σωτηρίαν τοῦ γένους ἡμῶν
 ἀνυμνοῦμεν, θεοτόκε παρθένε·

10 ἐν τῇ σαρκὶ γὰρ τῇ ἐκ σοῦ προσληφθείσῃ

ὁ υἱός σου καὶ θεὸς ἡμῶν
 τὸ διὰ σταυροῦ καταδεξάμενος πάθος·

ἐλυτρώσατο ἡμᾶς ἐκ φθορᾶς ὡς φιλόανθρωπος.

δ'

ἦχος δ'.

Τὸ παιδρὸν τῆς ἀναστάσεως κήρυγμα

ἐκ τοῦ ἀγγέλου μαθοῦσαι | αἱ τοῦ κυρίου μαθήτριάι
 καὶ τὴν προγονικὴν ἀπόφασιν ἀπορρίψασαι
 τοῖς ἀποστόλοις καυχώμεναι ἔλεγον·

5 ἐσκύλευται ὁ θάνατος, | ἠγέρθη Χριστὸς ὁ θεός,
 ὄντων ἡμῶν ἐκ τῆς φθορᾶς ὡς φιλόανθρωπος.

Τὸ ἀπ' αἰῶνος ἀπόκρυφον | καὶ ἀγγέλοις ἄγνωστον μυστήριον
 διὰ σοῦ, θεοτόκε, | τοῖς ἐπὶ γῆς πεφανέρωται,

θεὸς ἐν ἀσυγχύτῳ ἐνώσει σαρκούμενος

10 καὶ σταυρὸν ἐκουσίως | ὑπὲρ ἡμῶν καταδεξάμενος,

δι' οὗ ἀναστήσας τὸν πρωτόπλαστον
 ἔσωσεν ἐκ θανάτου τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

ε'

ἦχος πλ. α'.

Τὸν συνάναρχον λόγον | πατρὶ καὶ πνεύματι,
 τὸν ἐκ παρθένου τεχθέντα | εἰς σωτηρίαν ἡμῶν

ἀνυμνήσωμεν πιστοὶ | καὶ προσκυνήσωμεν,
 ὅτι ἠυδόκησε σαρκὶ | ἀνελεῖν ἐν τῷ σταυρῷ

5 καὶ θάνατον ὑπομεῖναι

καὶ ἐγείρει τοὺς τεθνεώτας | ἐν τῇ ἐνδόξῳ ἀναστήσει αὐτοῦ.

Χαῖρε, πύλη κυρίου | ἡ ἀδιόδευτος·

χαῖρε, τεῖχος καὶ σκέπη | τῶν προστρεχόντων εἰς σέ·

χαῖρε, ἀχειμάστε λιμὴν | καὶ ἀπειρόγαμε,

10 ἡ τεκοῦσα ἐν σαρκὶ | τὸν ποιητὴν σου καὶ θεόν,

πρεσβεύουσα μὴ ἐλλίπης

ὑπὲρ τῶν ἀνυμνούντων καὶ προσκυνούντων τὸν τόκον σου.

5 ἤχος βαρύς.
 Κατέλυσας τῷ σταυρῷ σου τὸν θάνατον,
 ἠνέψασας τῷ ληστῇ τὸν παράδεισον,
 τῶν μυροφόρων τὸν θρῆνον μετέβαλες,
 καὶ τοῖς ἀποστόλοις κηρύττειν ἐπέταξας,
 5 ὅτι ἀνέστης, Χριστὲ ὁ θεός,
 παρέχων τῷ κόσμῳ τὸ μέγα ἔλεος.

Ὡς τῆς ἡμῶν ἀναστάσεως θεσαύρισμα
 τοὺς ἐπὶ σοὶ πεποιθότας, πανύμνητε,
 ἐκ λάκκου καὶ βυθοῦ πταιμάτων ἀνάγαγε·
 10 σὺ γὰρ τοὺς ὑπευθύνους τῇ ἀμαρτίᾳ ἔσῳσας
 τεκοῦσα τὴν σωτηρίαν ἡμῶν·
 ἢ πρὸ τόκου παρθένος | καὶ ἐν τόκῳ παρθένος
 καὶ μετὰ τόκον πάλιν μένεις παρθένος.

7 ἤχος πλ. δ'·
 Ἐξ ὕψους κατήλθες ὁ εὐσπλαγχνος,
 ταφήν κατεδέξω τριήμερον,
 ἵνα ἡμᾶς ἐλευθερώσῃς τῶν παθῶν·
 ἡ ζωὴ καὶ ἡ ἀνάστασις ἡμῶν, | κύριε, δόξα σοι.

5 Ὁ δι' ἡμᾶς γεννηθῆεις | ἐκ παρθένου καὶ σταύρωσιν
 ὑπομείνας, ἀγαθὲ,
 ὁ θανάτῳ τὸν θάνατον σκυλεύσας
 καὶ ἔγερσιν δείξας ὡς θεός
 μὴ παρίδῃς, οὐς ἔπλασας τῇ χειρὶ σου·
 10 δεῖξον τὴν φιλανθρωπίαν σου, ἐλεήμον,
 δέξαι τὴν τεκοῦσάν σε θεοτόκον
 πρεσβεύουσάν ὑπὲρ ἡμῶν
 καὶ σώσον, σωτὴρ ἡμῶν, | λαὸν ἀπεργνωσμένον.

II

η'. Ἀπολυτίκιον εἰς τὴν μεγάλην Παρασκευὴν θ'. Ἀπολυτίκιον εἰς τοὺς ἀποστόλους Πέτρον
 (Τριψδ. σελ. 398) καὶ Παῦλον (Ἰουν. 29)

ἤχος β'·
 Ὁ εὐσχήμων Ἰωσήφ,
 ἀπὸ τοῦ ξύλου καθελῶν
 τὸ ἄχραντόν σου σῶμα,
 σινδόνη καθαρὰ | εἰλήσας καὶ ἀρώμασιν
 ἐν μνήματι καινῷ | κηδεύσας ἀπέθετο.

ἤχος δ'·
 Οἱ τῶν ἀποστόλων πρωτόθρονοι
 καὶ τῆς οἰκουμένης διδάσκαλοι
 τῷ δεσπότη τῶν ὄλων πρεσβεύσατε,
 εἰρήνην τῇ οἰκουμένῃ δωρησάσθαι
 καὶ ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν τὸ μέγα ἔλεος.

ι' Ἀπολυτίκιον εἰς τὸ Γενέθλιον τῆς θεοτόκου (Σεπτ. 8)
ἦχος δ'.

Ἡ γέννησίς σου, θεοτόκε, | χαρὰν ἐμήνυσε
πάσῃ τῇ οἰκουμένῃ·
ἐκ σοῦ γὰρ ἀνέτειλεν | ὁ ἥλιος τῆς δικαιοσύνης,
Χριστὸς ὁ θεὸς ἡμῶν·

β και λύσας τὴν κατάραν | ἔδωκε τὴν εὐλογίαν,
καὶ καταργήσας τὸν θάνατον
ἔδωρῆσατο ἡμῖν ζωὴν τὴν αἰώνιον.

ια' Ἀπολυτίκιον εἰς τὸν Εὐαγγελισμὸν τῆς θεοτόκου.
ἦχος δ'.

Σήμερον τῆς σωτηρίας ἡμῶν τὸ κεφάλαιον
καὶ τοῦ ἀπ' αἰῶνος μυστηρίου ἡ φανέρωσις·
ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ υἱὸς τῆς παρθένου γίνεται
καὶ Γαβριὴλ τὴν χάριν εὐαγγελίζεται·

β διὸ σὺν αὐτῷ τῇ θεοτόκῳ βοήσωμεν·
χαῖρε, κεχαριτωμένη· ὁ κύριος μετὰ σοῦ.

ιβ' Ἀπολυτίκιον εἰς τὸν ἅγιον Νικόλαον (Δεκ. 6)
ἦχος δ'.

Κανόνα πίστεως | καὶ εἰκόνα πραότητος,
ἐγκρατείας διδάσκαλον | ἀνέδειξέ σε τῇ ποιίμῃ σου
ἡ τῶν πραγμάτων ἀλήθεια·

β διὰ τοῦτο ἐκτήσω | τῇ ταπεινῶσει τὰ ὑψηλά,
τῇ πτωχείᾳ τὰ πλούσια·
πάτερ ἱεράρχα Νικόλαε,
πρέσβευε Χριστῷ τῷ θεῷ
σωθῆναι τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

ιγ' Ἀπολυτίκιον εἰς τὸν ἅγιον Γεώργιον (Ἀπριλ. 23)
ἦχος δ'.

Ὡς τῶν αἰχμαλώτων ἐλευθερωτῆς
καὶ τῶν πτωχῶν ὑπερασπιστῆς,
ἀσθενούντων ἰατρός, | βασιλέων ὑπέρμαχος,
τροπαιοφόρε μεγαλομάρτυς Γεώργιε,

β πρέσβευε Χριστῷ τῷ θεῷ
σωθῆναι τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

ιδ' Ἀπολυτίκιον εἰς Γρηγόριον τὸν θεολόγον (Ἰαν. 25)
ἦχος α'.

Ὁ ποιμενικὸς αὐλὸς τῆς θεολογίας σου
τὰς τῶν ῥητόρων ἐνίκησε κάλπιδας·

ὡς γὰρ τὰ βάθη τοῦ πνεύματος ἐκζητήσαντι
καὶ τὰ κάλλη τοῦ φθέγματος προσετέθη σοι·
5 ἀλλὰ πρέσβευε Χριστῷ τῷ θεῷ, πάτερ Γρηγόριε,
σωθῆναι τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

1ε' Ἀπολυτίκιον τῆς Ἀναλήψεως (Πεντηκ. σελ. 150)
ἦχος πλ. β'.

Ἀνελήφθης ἐν δόξῃ, Χριστὲ ὁ θεὸς ἡμῶν,
χαροποιήσας τοὺς μαθητὰς
τῇ ἐπαγγελίᾳ τοῦ ἁγίου πνεύματος,
βεβαιωθέντων αὐτῶν διὰ τῆς εὐλογίας,
5 ὅτι σὺ εἶ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, | ὁ λυτρωτὴς τοῦ κόσμου.

1θ' Τροπάριον ἀναστάσιμον τοῦ Πάσχα (Πεντηκ. σελ. 1)
ἦχος πλ. α'.

Χριστὸς ἀνέστη ἐκ νεκρῶν καὶ τοῖς ἐν τοῖς μνήμασι
θανάτῳ θάνατον πατήσας ζωὴν χαρισάμενος.

κα' Σταυροθεοτοκίον
ἦχος δ'.

Σφαγὴν σου τὴν ἄδικον, Χριστὲ, πῶς τῷ Ζύλῳ κρέμασαι
ἢ παρθένος βλέπουσα ὁ πᾶσαν γῆν κρεμάσας τοῖς ὕδασι;
ὀδυρομένη ἔβρα σοι· μὴ λίπης μόνην με,
τέκνον γλυκύτατον, εὐεργέτα πολυέλεε,
5 πῶς ἀδίκως πάσχεις; 10 τὴν μητέρα | καὶ δούλην σου, δέομαι.

1ε' Κοντάκιον (Τριψό. σελ. 207)
ἦχος πλ. β'.

Ψυχὴ μου, ψυχὴ μου, | ἀνάστα, τί καθεύδεις;
τὸ τέλος ἐγγίζει | καὶ μέλλεις θορυβεῖσθαι·
ἀνάνησον οὖν, | ἵνα φείσῃταί σου Χριστὸς ὁ θεὸς
ὁ πανταχοῦ παρῶν | καὶ τὰ πάντα πληρῶν.

1ζ' Κοντάκιον εἰς τὴν τοῦ Πάσχα κυριακὴν (Πεντηκ. σελ. 3)
ἦχος πλ. α'.

Εἰ καὶ ἐν τάφῳ κατήλθες, ἀθάνατε,
ἀλλὰ τοῦ ἄδου καθεῖλες τὴν δύναμιν
καὶ ἀνέστης ὡς νικητὴς, Χριστὲ ὁ θεὸς,
γυναεῖ μυροφόροις | φθεγγόμενος· χαίρετε·
5 καὶ τοῖς σοῖς ἀποστόλοις | εἰρήνην δωρούμενος
ὁ τοῖς πεσοῦσι παρέχων ἀνάστασιν.

Ρ Ω Μ Α Ν Ο Υ

ιη' κοντάκιον εἰς τὴν Χριστοῦ γέννησιν (Δεκ. 25)
ἦχος γ'.

Ἡ παρθένος σήμερον	δοξολογοῦσι·
τὸν ὑπερούσιον τίκτει,	μάγοι δὲ μετὰ ἀστέρος
καὶ ἡ γῆ τὸ σπήλαιον	ὄδοιποροῦσι·
τῷ ἀπροσίτῳ προσάγει·	δι' ἡμᾶς γὰρ ἐγεννήθη
ἄγγελοι μετὰ ποιμένων	παιδίον νέον, ὁ πρὸ αἰώνων θεός.

ΙΔΙΟΜΕΛΑ ΑΔΕΣΠΟΤΑ.

α' Ἰδιόμελα εἰς τὴν μεγάλην Τρίτην (Τριψὸ. σελ. 353)
ἦχος α'.

Ἐν ταῖς λαμπρότησι τῶν ἀγίων σου
πῶς εἰσελεύσομαι ὁ ἀνάξιος;
ἐὰν γὰρ τολμήσω συνεισελθεῖν εἰς τὸν νυμφῶνα,
ὁ χιτῶν με ἐλέγχει, | ὅτι οὐκ ἔστι τοῦ γάμου,
καὶ δέσμιος ἐκβάλλομαι ὑπὸ τῶν ἀγγέλων·
καθάρισον, κύριε, τὸν ῥύπον τῆς ψυχῆς μου
καὶ σῶσόν με ὡς φιλόανθρωπος.

ἦχος β'.

Ἄ τῃ ψυχῆς ῥαθυμία νυστάξας	15 ἄλλ' ἐκτινάξας μου τὸν Ζοφερὸν
οὐ κέκτημαι, νυμφίε Χριστέ,	ὑπνον ἐξανάστησον
10 καιομένην λαμπάδα τὴν ἐξ ἀρετῶν,	καὶ ταῖς φρονίμοις συνεισάγαγε παρ-
καὶ νεάνισιν ὁμοιώσθην μωραῖς,	θένοισ
ἐν καιρῷ τῆς ἐργασίας ῥεμβόμενος·	εἰς νυμφῶνα τὸν σὸν,
τὰ σπλάγχνα τῶν οἰκτιρμῶν σου	οἴσου ἦχος καθαρὸς ἑορταζόντων
μὴ κλείσῃς μοι, δέσποτα·	καὶ βοῶντων ἀπαύστως· κύριε, δόξα σοι.

β' Ἰδιόμελον εἰς τὰς Ὁρας τῆς μεγάλης Παρασκευῆς (Τριψὸ. σελ. 393)
ἦχος πλ. β'.

Σήμερον κρέματα ἐπὶ ζύλου	ῥάπισμα κατεδέξατο
ὁ ἐν ὕδασι τὴν γῆν κρεμάσας·	ὁ ἐν Ἰορδάνῃ ἐλευθερώσας τὸν
στέφανον ἐξ ἀκανθῶν	ἦλοις προσηλώθη [Ἀδάμ·
περιτίθεται ὁ τῶν ἀγγέλων βασι-	ὁ νυμφίος τῆς ἐκκλησίας·
λεύς·	10 λόγῃ ἐκεντήθη ὁ υἱὸς τῆς παρθένου·
5 ψευδῆ πορφύραν περιβάλλεται	προσκυνοῦμέν σου τὰ πάθη, Χριστέ,
ὁ περιβάλλων τὸν οὐρανὸν ἐν	δεῖξον ἡμῖν
νεφέλαις·	καὶ τὴν ἔνδοξόν σου ἀνάστασιν.

ιη. Hoc kontakion magni roematis partem fuisse testatur Pitra L'hymnogr. p. 47
α' v. 5 ἐκβάλλομαι Ε: ἐκβαλοῦμαι Τριῶδ. — β'. Sophronio hoc idiomelon adsignat H —
5 πορφύρα U — 9 προσηλοῦται H

- γ'. Ἰδιόμελα τοῦ μεγάλου Καββάτου
(Τριψδ. σελ. 411)
ἦχος β'.
- Σήμερον συνέχει τάφος
τὸν συνέχοντα παλάμη τὴν κτίσιν·
καλύπτει λίθος
τὸν καλύψαντα ἀρετῇ τοὺς οὐρανοὺς·
ὕπνοι ἡ Ζωὴ | καὶ Αἴδης τρέμει
5 καὶ Ἀδὰμ τῶν δεσμῶν ἀπολύεται·
δόξα τῇ σῇ οἰκονομίᾳ,
δι' ἧς τελέσας πάντα καββατικὸν αἰώ-
ἐδωρήσω ἡμῖν ὡς θεός, [γιον
τὴν παναγίαν ἐκ νεκρῶν σου ἀνά-
στασιν.
- ἦχος β'.
- 10 Τί τὸ ὀρώμενον θέαμα;
τίς ἡ παρούσα κατάπαυσις;
ὁ βασιλεὺς τῶν αἰώνων,
τὴν διὰ πάθους τελέσας οἰκονομίαν,
- ἦχος πλ. β'.
- Ἡτήσατο Ἰωσήφ | τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ
καὶ ἀπέθετο ἐν τῷ καινῷ αὐτοῦ μνημείῳ·
30 ἔδει γὰρ αὐτὸν ἐκ τάφου | ὡς ἐκ παστάδος προελθεῖν·
ὁ συντρίψας κράτος θανάτου
καὶ ἀνοίξας πύλας παραδείσου ἀνθρώποις, δόξα σοι.
- ἦχος πλ. β'.
- Τὴν σήμερον μυστικῶς | ὁ μέγας Μωϋσῆς
προδιετυποῦτο λέγων·
35 καὶ εὐλόγησεν ὁ θεός | τὴν ἡμέραν τὴν ἐβδόμην·
τοῦτο γὰρ ἐστίν | τὸ εὐλογημένον κάββατον·
αὕτη ἐστίν | ἡ τῆς καταπαύσεως ἡμέρα,
ἐν ἣ κατέπαυσεν ἀπὸ πάντων τῶν ἔργων αὐτοῦ
ὁ μονογενὴς υἱὸς τοῦ θεοῦ·
40 διὰ τῆς κατὰ τὸν θάνατον οἰκονομίας
τῆ σαρκὶ καββατίας
καὶ εἰς δ ἦν | πάλιν ἐπανελθῶν,
διὰ τῆς ἀναστάσεως
ἐδωρήσατο ἡμῖν | Ζωὴν τὴν αἰώνιον,
ὡς μόνος ἀγαθὸς καὶ φιλόανθρωπος.

γ'. ν. 8 ὡς θεός om. Ttriod. — 11 πανήγυρις E — 20 τῶν ἀπάντων E: ἡμῶν Ttriod.
— 21 τάφοις Ttriod. — 26 σωτήρ om. Ttriod. — 33 Μωϋσῆς E — 39 υἱὸς τοῦ πατρὸς E

δ'. Ἰδιόμελον εἰς τὴν κυριακὴν τῆς Τυρινῆς (Τριψδ. cel. 64)
ἦχος δ'.

Ἐλαμψεν ἡ χάρις σου, κύριε,
ἔλαμψεν ὁ φωτισμὸς τῶν ψυχῶν ἡμῶν·
ἰδοὺ καιρὸς εὐπρόσδεκτος, | ἰδοὺ καιρὸς μετανοίας·
ἀποθώμεθα τὰ ἔργα τοῦ σκότους
6 καὶ ἐνδυσώμεθα τὰ ὄπλα τοῦ φωτός,
ὅπως διαπλεύσαντες | τὸ τῆς νηστείας μέγα πέλαγος
εἰς τὴν τριήμερον ἀνάστασιν | καταντήσωμεν
τοῦ κυρίου καὶ σωτῆρος ἡμῶν
Ἰησοῦ Χριστοῦ | τοῦ ζῶζοντος τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

ε'. Ἰδιόμελον εἰς τὸ Πάσχα (Πεντηκ. cel. 5)
ἦχος πλ. α'.

Ἀναστάσεως ἡμέρα·	καὶ οὕτω βοήσωμεν·
καὶ λαμπρυνθῶμεν τῇ πανηγύρει	Χριστὸς ἀνέστη ἐκ νεκρῶν,
καὶ ἀλλήλους περιπτυσώμεθα·	θανάτῳ θάνατον πατήσας
εἴπωμεν, ἀδελφοί, καὶ τοῖς μισοῦσιν	καὶ τοῖς ἐν τοῖς μνήμασι
ἡμᾶς· συγχωρήσωμεν	10 ζῶν ἡμῶν χαρισάμενος.
6 πάντα τῇ ἀναστάσει·	

ς'. Ἦρθνος εἰς τὴν μεγάλην Παρασκευὴν.
ἦχος πλ. α'.

Ὁ τὸν ἀναβαλλόμενον | τὸ φῶς ὡς περ ἱμάτιον
καθελὼν Ἰωσήφ ἀπὸ τοῦ ξύλου | σὺν Νικοδήμῳ
καὶ θεωρήσας νεκρὸν, γυμνὸν, ἀταφον,
εὐσυμπάθητον θρῆνον ἀναλαβὼν | ὀδυρόμενος ἔλεγεν·
6 οἱμοί, γλυκύτατε Ἰησοῦ!
ὄν πρὸ μικροῦ ὁ ἥλιος | ἐν σταυρῷ κρεμάμενος θεασάμενος
ζόφον περιεβάλλετο·
καὶ ἡ γῆ τῷ φόβῳ ἐκυμαίνετο,
καὶ διερρήγγυτο ναοῦ τὸ καταπέτασμα·
10 ἀλλ' ἰδοὺ νῦν βλέπω σε
δι' ἐμὲ ἐκουσίως | ὑπελθόντα θάνατον·
πῶς σε κηδεύσω, θεέ μου; | ἢ πῶς σινδόσιν εἰλήσω;
ποιαῖς χερσὶ δὲ προσψαύσω | τὸ σὸν ἀκήρατον σῶμα;
ἢ ποῖα ἄσματα μέλπω | τῇ σῇ ἐξόδῳ, οἰκτίρμων;
15 μεγαλύνω τὰ πάθη σου, | ὕμνολογῶ καὶ τὴν ταφὴν σου
σὺν τῇ ἀναστάσει, κραυγάζων· | κύριε, δόξα σοι·

ς'. Brevioribus modulis carmen instruxit cod. E, prolixioribus cod. U; auctor naeniae in cod. U Θεοφάνης (an Θεοφάνης?) audit.

ζ'. Ἰδιόμελον τῆς μεγάλης Δευτέρας (Τριψδ. σελ. 346)

ἦχος α'.

Ἐρχόμενος ὁ κύριος | πρὸς τὸ ἐκούσιον πάθος
τοῖς ἀποστόλοις ἔλεγεν ἐν τῇ ὁδῷ·

Ἰδοῦ, ἀναβαίνομεν εἰς Ἱεροσόλυμα,
καὶ παραδοθήσεται | ὁ υἶδες τοῦ ἀνθρώπου,

5 καθὼς γέγραπται περὶ αὐτοῦ·

δεῦτε οὖν καὶ ἡμεῖς | κεκαθαρμέναις διανοίαις
κυμπορευθῶμεν αὐτῷ | καὶ κυσταυρωθῶμεν
καὶ νεκρωθῶμεν δι' αὐτὸν | ταῖς τοῦ βίου ἡδοναῖς,
ἵνα καὶ συζήσωμεν αὐτῷ

10 καὶ ἀκούσωμεν βοῶντος αὐτοῦ·

οὐκέτι εἰς τὴν ἐπίγειον Ἱερουσαλήμ | διὰ τὸ παθεῖν,
ἀλλὰ ἀναβαίνω πρὸς τὸν πατέρα μου

καὶ πατέρα ὑμῶν | καὶ θεὸν μου καὶ θεὸν ὑμῶν·

καὶ συναυψῶ ὑμᾶς | εἰς τὴν ἄνω Ἱερουσαλήμ

15 ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν.

η'. Ἰδιόμελον τῆς μεγάλης Δευτέρας (Τριψδ. σελ. 344)

ἦχος πλ. δ'.

Ἰδοῦ, ὁ νυμφίος ἔρχεται | ἐν τῷ μέσῳ τῆς νυκτός·

καὶ μακάριος ὁ δούλος, | ὃν εὕρησει γρηγοροῦντα,

ἀνάξιος δὲ πάλιν, | ὃν εὕρησει ἄθυμοῦντα·

βλέπε οὖν, ψυχὴ μου, | μὴ τῷ ὕπνῳ κατενεχθῆς,

5 ἵνα μὴ τῷ θανάτῳ παραδοθῆς | καὶ τῆς βασιλείας ἔξω κλεισθῆς·

ἀλλὰ ἀνάνησον κράζουσα·

ἄγιος, ἄγιος, ἄγιος εἶ ὁ θεὸς ἡμῶν,

διὰ τῆς θεοτόκου ἐλέησον ἡμᾶς.

θ'. Ἰδιόμελον τῆς μεγάλης Πέμπτης (Τριψδ. σελ. 364)

ἦχος πλ. δ'.

Ὅτε οἱ ἔνδοξοι μαθηταὶ

ἐν τῷ νιπτήρι τοῦ δείπνου ἐφωτί-

ζοντο,

τότε Ἰούδας ὁ δυσεβῆς

φιλαργυρίαν νοσήσας ἐσκοτίζετο,

5 καὶ ἀνόμοις κριταῖς

ὡς τὸν δίκαιον κριτὴν παραδίδωσι·

βλέπε, χρημάτων ἔραστά,

τὸν διὰ ταῦτα ἀγχόνην χρησάμενον·

10 φεῦγε ἀκόρεστον ψυχὴν

τὴν διδασκάλῳ τοιαῦτα τολμήσασαν·

ὁ περὶ πάντας ἀγαθός, | κύριε, δόξα σοι.

ζ' v. 3 ἀναβαίνομεν E — 3 Matth. XX 18. Luc. XVIII 31—33. — 18 καὶ πατέρα ὑμῶν om. E — η' v. 7 θεός ἡμῶν Pandecte: θεός Triod.

ι'. Στιχηρά ἰδιόμελα τοῦ Πάσχα (Πεντηκ. εελ. 5)
ἦχος πλ. α'.

<p>Πάσχα ἱερὸν ἡμῖν σήμερον ἀναδέ- 15 Αἱ μυροφόροι γυναῖκες ὄρθρου βαθέος δεικται, πάσχα καινὸν ἄγιον, πάσχα μυστικόν, πάσχα πανσεβάσμιον, πάσχα, Χριστὸς ὁ λυτρωτῆς, πάσχα ἄμωμον, 5 πάσχα μέγα, πάσχα τῶν πιστῶν· πάσχα τὸ πύλας ἡμῖν τοῦ παραδείσου ἀνοῖξαν, πάσχα πάντας ἀγιάζον πιστούς.</p> <p>Δεῦτε ἀπὸ θεᾶς γυναῖκες εὐαγγελίστριαι καὶ τῇ Σιών εἶπατε· δέχου παρ' ἡμῶν 10 χαρᾶς εὐαγγελία τῆς ἀναστάσεως Χριστοῦ, τέρπου, χόρευε καὶ ἀγάλλου, Ἱερουσαλήμ, τὸν βασιλέα Χριστὸν θεασαμένη ἐκ τοῦ μηνήματος ὡς νυμφίον προερχόμενον.</p>	<p>15 Αἱ μυροφόροι γυναῖκες ὄρθρου βαθέος ἐπιστάσαι πρὸς τὸ μνήμα τοῦ ζωοδότου εὖρον ἄγγελον ἐπὶ τοῦ λίθου καθήμενον, καὶ αὐτὸς προσφθεγξάμενος αὐταῖς οὕτως ἔλεγε· τί ζητεῖτε τὸν ζῶντα μετὰ τῶν νεκρῶν; 20 τί θρηνεῖτε τὸν ἀφθαρτον ὡς ἐν φθορᾷ; ἀπελθοῦσαι κηρύξατε τοῖς ἑαυτοῦ μαθη- [ταῖς. Πάσχα τὸ τερπνόν, πάσχα κυρίου, πάσχα, πάσχα πανσεβάσμιον ἡμῖν ἀνέτειλε, πάσχα, ἐν χαρᾷ ἀλλήλους περιπτυσί- 25 ὦ πάσχα λύτρον λύπης· [μεθα· καὶ γὰρ ἐκ τάφου σήμερον, ὡς περ ἐκ παστοῦ, ἐκλάμπασ Χριστὸς τὰ γύναια χαρᾶς ἐπλησε λέγων· κηρύξατε ἀποστόλοις.</p>
--	---

ια'. Εὐλογητάρια ἀναστάσιμα ψαλλόμενα τῷ μεγάλῳ Σαββάτῳ. (Τριψὺδ. εελ. 407)
ἦχος πλ. α'.

<p>Εὐλογητὸς εἶ, κύριε, διδάξόν με τὰ δικαιώματά σου. Τῶν ἀγγέλων ὁ δῆμος κατεπλάγη, ὄρων σε ἐν νεκροῖς λογισθέντα, τοῦ θανάτου δὲ, σωτήρ, τὴν ἰσχὺν καθελόντα καὶ σὺν ἑαυτῷ τὸν Ἀδὰμ ἐγειράντα 15 5 καὶ ἔξ ἄδου πάντας ἐλευθερώσαντα.</p> <p>Εὐλογητὸς εἶ κ. Τί τὰ μύρα συμπαιθῶς τοῖς δάκρυσιν, ὦ μαθήτριαι, κερνάτε; ὁ ἀστράπτων ἐν τῷ τάφῳ ἄγγελος προσεφθέγγετο ταῖς μυροφόροις· 10 ἴδετε ὑμεῖς τὸν τάφον καὶ ἤσθητε· ὁ σωτήρ γὰρ ἔξανέστη τοῦ μηνή- ματος.</p>	<p>Εὐλογητὸς εἶ κ. Λίαν πρωτῆ μυροφόροι ἔδραμον πρὸς τὸ μνήμά σου θρηνολογοῦσαι· ἀλλ' ἐπέστη πρὸς αὐτὰς ὁ ἄγγελος καὶ εἶπε· 15 θρήνου δ' καιρὸς πέπαυται· μὴ κλαίετε· τὴν ἀνάστασιν δὲ ἀποστόλοις εἶπατε.</p> <p>Εὐλογητὸς εἶ κ. Μυροφόροι γυναῖκες μετὰ μύρων ἔλθοῦσαι πρὸς τὸ μνήμά σου, σῶτερ, ἐνη- ἀγγέλου τρανώς [χοῦντο, πρὸς αὐτὰς φθεγγομένου· 20 τί μετὰ νεκρῶν τὸν ζῶντα λογίζεσθε; ὡς θεὸς γὰρ ἔξανέστη τοῦ μηνήματος.</p>
--	---

Τριαδικόν.
 Προσκυνοῦμεν πατέρα
 καὶ τὸν τούτου υἱὸν τε
 καὶ τὸ ἅγιον πνεῦμα,
 τὴν ἁγίαν τριάδα | ἐν μιᾷ τῇ οὐσίᾳ
 25 σὺν τοῖς Σεραφίμ,
 κράζοντες τὸ ἅγιος, ἅγιος,
 ἅγιος εἶ, κύριε.

θεοτοκίον.
 Ζωοδότῃν τεκοῦσα
 ἐλυτρώσω, παρθένη,
 τὸν Ἀδὰμ ἁμαρτίας,
 χαρμονὴν δὲ τῇ Εὐᾷ
 ἀντὶ λύπης παρέσχες·
 30 ρεύσαντα ζωῆς | ἴθυσε πρὸς ταύτην δὲ
 ὁ ἐκ σοῦ σαρκωθείς θεὸς καὶ ἄνθρωπος.

Σ Ω Φ Ρ Ο Ν Ι Ο Υ

α'. Ἰδιόμελα τῶν Θεοφανείων (Ἰαν. 6)
 ἦχος πλ. δ'.

Φωνὴ κυρίου ἐπὶ τῶν ὑδάτων | βοᾷ λέγουσα·
 δεῦτε λάβετε πάντες | πνεῦμα σοφίας,
 πνεῦμα συνέσεως, | πνεῦμα φόβου θεοῦ
 τοῦ ἐπιφανέντος Χριστοῦ.

5 Σήμερον τῶν ὑδάτων ἁγιάζεται | ἡ φύσις,
 καὶ ρήγνυται ὁ Ἰορδάνης | καὶ τῶν ἰδίων ναμάτων
 ἐπέχει τὸ ρεῦμα, | δεσπότην ὄρων ρυπτόμενον.

Ἵς ἄνθρωπος ἐν ποταμῷ | ἦλθεσ, Χριστὲ βασιλεῦ·
 καὶ δουλικὸν βάπτισμα | λαβεῖν σπεύδεισ, ἀγαθὲ,
 10 ὑπὸ τῶν τοῦ προδρόμου χειρῶν
 διὰ τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν, φιλάνθρωπε.

Πρὸς τὴν φωνὴν τοῦ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ
 «ἐτοιμάσατε τὴν ὁδὸν τοῦ κυρίου»
 ἦλθεσ, κύριε, | μορφὴν δούλου λαβῶν,
 15 βάπτισμα αἰτῶν | ὁ μὴ γνοὺς ἁμαρτίαν·
 εἶδοσάν σε ὕδατα | καὶ ἐφοβήθησαν·
 σύντρομος γέγονεν ὁ πρόδρομος
 καὶ ἐβόησε λέγων·

πῶς φωτίζει ὁ λύχνος τὸ φῶς;
 20 πῶς χειροθετῆσει ὁ δούλος τὸν δεσπότην;
 ἁγίασον ἐμὲ | καὶ τὰ ὕδατα, σωτῆρ,
 ὁ αἴρων τοῦ κόσμου τὴν ἁμαρτίαν.

β'. Ἰδιόμελα εἰς τὰς Ὠρας τῶν Χριστουγέννων (Δεκ. 25)
 ἦχος πλ. δ'.

Βηθλεὲμ ἐτοιμάζου· | εὐτρεπιζέσθω ἡ φάτνη·
 τὸ σπήλαιον δεχέσθω· | ἡ ἀλήθεια ἦλθεν·

1α' v. 31 corruptus esse videtur et sententiam et numeros si spectes.
 Sophronii carm. α' vv. 1—4 om. E — 13 Matth. III 3 — β' 1—7 primam certe stro-
 pham ab Sophronio compositam esse ed. Triod. testari videtur; auctoris nomen deest in E

ἡ σκιὰ παρέδραμε· | καὶ θεὸς ἐν ἀνθρώποις
 ἐκ παρθένου πεφανέρωται, | μορφωθεὶς τὸ καθ' ἡμᾶς
 5 καὶ θεώσας τὸ πρόκλημα·
 διὸ | Ἄδὰμ ἀνανεοῦται | σὺν τῇ Εὐὰ κρίζοντες·
 ἐπὶ γῆς εὐδοκία ἐπεφάνη | σῶσαι τὸ γένος ἡμῶν.

ἤχος γ'.

Νῦν προφητικὴ πρόρρησις | πληρωθῆναι ἐπιείγεται
 μυστικῶς ἢ φάσκουσα·
 10 καὶ σὺ, Βηθλεὲμ γῆ Ἰούδα,
 οὐδαμῶς ὑπάρχεις ἐλαχίστη ἐν τοῖς ἡγεμόσι,
 προευντρεπίζουσα τὸ σπήλαιον·
 ἐκ σοῦ γάρ μοι ἐξελεύσεται
 ἡγούμενος τῶν ἐθνῶν διὰ σαρκὸς
 15 ἐκ παρθένου κόρης Χριστὸς ὁ θεός,
 δεσπομανεὶ τὸν λαὸν αὐτοῦ, | τὸν νέον Ἰσραὴλ·
 δῶμεν αὐτῷ ἅπαντες μεγαλοσύνην·

ἤχος πλ. δ'.

Τάδε λέγει Ἰωσήφ πρὸς τὴν παρθένον·
 Μαρία, τί τὸ δράμα τοῦτο, | δὲ ἐν σοὶ τεθέαμαι;
 20 ἀπορῶ καὶ ἐξίσταμαι | καὶ τὸν νοῦν καταπλήττομαι!
 λάθρα τοίνυν ἀπ' ἐμοῦ | γενοῦ ἐν τάχει·
 Μαρία, τί τὸ δράμα τοῦτο, | δὲ ἐν σοὶ τεθέαμαι;
 ἀντὶ τιμῆς αἰσχύνην, | ἀντ' εὐφροσύνης τὴν λύπην,
 ἀντὶ τοῦ ἐπαιεῖσθαι | τὸν ψόγον μοι προσήγαγες·
 25 οὐκ ἔτι φέρω λοιπὸν | τὸ δνειδος ἀνθρώπων·
 ὑπὸ γὰρ ἱερέων ἐκ τοῦ ναοῦ | ὡς ἄμεμπτον κυρίου σε παρέλαβον,
 καὶ τί τὸ δρώμενον;

ΑΝΔΡΕΟΥ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΙΤΟΥ

Ἰδιόμελα εἰς τὴν Χριστοῦ γέννησιν (Δεκ. 26)

ἤχος δ'.

Εὐφραίνεσθε δίκαιοι, | οὐρανοὶ ἀγαλλιᾶσθε,
 σκιρτήσατε τὰ ὄρη | Χριστοῦ γεννηθέντος·
 παρθένος καθέζεται | τὰ Χερουβὶν μιμουμένη,
 βασιτάζουσα ἐν κόλποις | θεὸν λόγον σαρκωθέντα·
 5 ποιμένες τὸν τεχθέντα δοξάζουσι,
 μάγοι τῷ δεσπότη δῶρα προσφέρουσιν·
 ἄγγελοι ἀνυμνοῦντες λέγουσιν·
 ἀκατάληπτε κύριε, δόξα σοι.

3 ἐν om. E — 6 κρίζουσα EH — 10 Mich. V 2 — 17 ἅπαντες in marg. add. E
 Andreæ carm. v. 5 θαυμάζουσι E — 8-11 hanc stropham extremo loco collocat E

10 Ὁ πατὴρ ἠυδόκησεν, | ὁ λόγος σὰρξ ἐγένετο,
καὶ ἡ παρθένος ἔτεκεν | θεὸν ἐνανθρωπήσαντα·
ἀστὴρ μηνύει, | μάγοι προσκυνοῦσιν,
ποιμένες θαυμάζουσι, | καὶ ἡ κτίσις ἀγάλλεται.

15 Θεοτόκε παρθένε, | ἡ τεκοῦσα τὸν σωτήρα,
ἀνέτρεψας τὴν πρώτην κατάραν τῆς Εὔας,
ὅτι μήτηρ γέγονας | τῆς εὐδοκίας τοῦ πατρὸς,
βαστάζουσα ἐν κόλποις | θεὸν λόγον σαρκωθέντα·
οὐ φέρει τὸ μυστήριον ἔρευναν,
πίστει μόνῃ τοῦτο πάντες δοξάζομεν,
κράζοντες μετὰ σοῦ καὶ λέγοντες·
20 ἀνερμήνευτε κύριε, δόξα σοι·

Δεῦτε ἀνυμνήσωμεν | τὴν μητέρα τοῦ σωτήρος
τὴν μετὰ τόκον πάλιν | ὀφθειῖσαν παρθένον·
χαίροις, πόλις ἔμψυχε | τοῦ βασιλέως καὶ θεοῦ,
ἐν ἡ Χριστὸς οἰκήσας | σωτηρίαν εἰργάσατο·
25 μετὰ τοῦ Γαβριὴλ ἀνυμνοῦμέν σε,
μετὰ τῶν ποιμένων δοξάζομεν | κράζοντες·
θεοτόκε, πρέσβευε | τῷ ἐκ σοῦ σαρκωθέντι
σωθῆναι ἡμᾶς.

ΓΕΡΜΑΝΟΥ

α'. Ἰδιόμελον εἰς τὴν Χριστοῦ γέννησιν (Δεκ. 26)
ἦχος πλ. β'.

Ὅτε καιρὸν τῆς ἐπὶ γῆς παρουσίας σου	ὑπὸ Καίσαρος ἐξεφωνήθη·
πρώτη ἀπογραφή τῆ οἰκουμένη ἐγένετο,	τῆς γὰρ αἰωνίου σου βασιλείας
τότε ἔμελλες τῶν ἀνθρώπων	τὸ ἀναρχὸν ἐκαιουρηγήθη·
ἀπογράψασθαι τὰ ὀνόματα	διό σοι προσφέρομεν καὶ ἡμεῖς
τῶν πιστευόντων τῷ τόκῳ σου·	10 ὑπὲρ τὴν χρηματικὴν φορολογίαν
5 διὰ τοῦτο τὸ τοιοῦτον δόγμα	ὀρθοδόξου πλουτισμὸν θεολογίας
	τῷ θεῷ καὶ σωτήρι τῶν ψυχῶν ἡμῶν.

β'. Ἰδιόμελον εἰς Χριστοῦ γέννησιν (Δεκ. 26)
ἦχος β'.

Δεῦτε ἀγαλλιασώμεθα τῷ κυρίῳ,	5 καὶ τὰ Χερουβὶμ παραχωρεῖ
τὸ παρὸν μυστήριον ἐκδιηγούμενοι·	τοῦ ξύλου τῆς ζωῆς·
τὸ μεσότοιχον τοῦ φραγμοῦ διαλέλυται,	κάγῳ τοῦ παραδείσου τῆς τρυφῆς
ἡ φλογὶν ῥομφαία τὰ νῦτα δίδωσι,	μεταλαμβάνω,

15 τῆ εὐδοκία Dan. — 26 δοξάζομεν E
Germani carm. α'. nomen melodi deest in cod. E — 3 ἀπογράψασθαι Barth. — 8 τε-
κούσης σου ἐκ. E — 11 πλουτισμὸς θεολογίαν E — β'. nomen melodi deest in cod. E

οὐ προεξεβλήθη διὰ τῆς παρακοῆς· δὲ γὰρ ἦν διέμεινε, | θεὸς ὢν ἀληθινός·
 ἢ γὰρ ἀπαράλλακτος εἰκὼν τοῦ πατρὸς, καὶ ὁ οὐκ ἦν προσέλαβεν,
 ὁ χαρακτήρ τῆς ἀϊδιότητος αὐτοῦ, 15 ἄνθρωπος γενόμενος διὰ φιλανθρω-
 10 μορφὴν δούλου λαμβάνει, αὐτῷ βοήσωμεν· [πίαν·
 ἔξ ἀπειρογάμου μητρὸς προελθὼν, ὁ τεχθεὶς ἐκ παρθένου θεὸς
 οὐ τροπὴν ὑπομείνας· ἐλέησον ἡμᾶς.

γ'. Ἰδιόμελον εἰς τὸν ἄγιον Δημήτριον (Ὀκτ. 26)
 ἦχος β'.

Εἰς τὰ ὑπερκόσμια σκηνώματα μιμούμενος τὸν ἐπὶ Ξύλου τανυσθέντα,
 τὸ πνεῦμά σου, Δημήτριε, μάρτυς 10 εἰς σωτηρίαν παντὸς τοῦ κόσμου
 Χριστοῦ, τῶν θαυμάτων εἰληφαστήν ἐνέργειαν,
 Χριστὸς ὁ θεὸς | προσήκατο ἀμώμητον· ἀνθρώποις παρέχων τὰς ἰασεις
 5 εὐφροσύνην· ἀφθόνως·
 ἐν τῷ σταδίῳ ἀνδρείως ἐναθλήσας, διό σου σήμερον τὴν κοίμησιν ἑορτά-
 ῶς ἀδάμας στερρός· ζοντες
 λογχευθεὶς δὲ τὴν πλευρὰν ἐπαξίως δοξάζομεν
 τὴν ἀκήρατόν σου, πανσεβάσμιε, τὸν ἐν ἐξουσίᾳ κυρίου.

ΜΕΘΟΔΙΟΥ

Ἰδιόμελον εἰς Κωνσταντῖνον καὶ Ἑλένην (Μαΐ. 21)
 ἦχος πλ. δ'.

Ὁ τῶν ἀνάκτων ἀναξ καὶ θεός,
 ὁ πλουσίασι δωρεαῖς | κατακοσμῶν τοὺς ἀξίους,
 αὐτὸς οὐρανόθεν, | ὡς περ Παῦλον τὸν ἀοίδιμον,
 διὰ σημείου τοῦ σταυροῦ | σέ, Κωνσταντίνε, ἐζώτηρσεν,
 5 ἐν τούτῳ, φήσας, νίκα τοὺς ἐχθρούς σου·
 ὃν ἀναζητήσας | σὺν μητρὶ θεόφρονι
 καὶ εὐρών, ὡς ἐπόθεις,
 τούτους κατὰ κράτος ἐτροπύσω·
 σὺν αὐτῇ οὖν ἰκέτευε | ὑπὲρ ὀρθοδόξων βασιλέων
 10 καὶ τοῦ φιλοχρίστου στρατοῦ
 καὶ πάντων τῶν τὴν μνήμην σου τελούντων πιστῶς,
 τὸν μόνον φιλόανθρωπον | λυτρωθῆναι πάσης ὀργῆς.

ΦΩΤΙΟΥ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ

α'. Ἰδιόμελον εἰς Μεθόδιον (Ἰουν. 14)
 ἦχος πλ. β'.

Ἄστηρ ἀνέτειλεν εὐσεβείας
 ἀπὸ δυσμῶν ἡλίου τοῦ φαινομένου

γ'. Γερμανοῦ τοῦ πατριάρχου in marg. E — 2 μάρτυς σοφὲ Barth. — 5 καὶ ἐν σταδίῳ
 E — 9 τανυσθέντα E — 13 ἑορτάζομεν ἐπαξίως δοξάζοντες E
 Methodii nomen om. E — Photii nomen om. E

- ὁ μέγας ἐν ἱεράρχαις Μεθόδιος·
καὶ τὴν ἀγλὴν διατημέας τῶν κακοδόξων
5 κατέπαυσεν εἰς τὴν ὄντως ἀνατολὴν
τοῦ τῆς δικαιοσύνης ἡλίου,
Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν·
κάκεισε ταῖς ἀσωμάτοις | συναυλιζόμενος χορεΐαις
καὶ πρὸς τῷ θρόνῳ παρεστῶς τῆς τριάδος,
10 ὡς δεῖος, | ὡς μάρτυς, | ὡς ἱερεὺς, | ὡς πατριάρχης
πράξει καὶ θεωρία | ἡμῖν αἰτεῖται, τοῖς ἐν πίστει τελοῦσι
τὴν ἱερὰν αὐτοῦ μνήμην, | τὸ μέγα ἔλεος.

β'. Ἰδιόμελον εἰς Μεθόδιον (Ἰουν. 14)

ἦχος δ'.

- Εὐφροσύνας σήμερον | ἡ ἐκκλησία τοῦ θεοῦ στολίζεται,
ἀγαλλομένη κρόζουσα·
ἐλαμπρύνθη μου τὸ κάλλος | ὑπὲρ πᾶσαν πόλιν·
ἰδοὺ γὰρ τῶν ἀρχιερέων τὸ μέγα κειμήλιον,
5 ὁ ἔνδοξος Μεθόδιος, | τὴν πορείαν πρὸς οὐρανὸν ἐποιήσατο·
δεῦτε οὖν φιλέορτοι, | τῶν ὀρθοδόξων τὸ σύστημα,
χοροστατήσαντες περὶ τὴν θείαν λάρνακα,
ἱαμάτων πλημύραν λαβόντες παρ' αὐτῆς,
ἰκετεύωμεν αἰτήσασθαι Χριστὸν τὸν θεὸν
10 τοῦ ῥυθῆναι τὴν οἰκουμένην | ἀπὸ πάσης αἰρέσεως.

ΒΥΖΑΝΤΙΟΥ

α'. Ἰδιόμελον εἰς Κωνσταντῖνον καὶ Ἑλένην (Μαΐ. 21)

ἦχος β'.

- Πλουσίων δωρεῶν τὰ κρείττονα
εἰληφῶς παρὰ θεοῦ, | ἀναξ κράτιστε,
Κωνσταντῖνε μέγιστε, | καλῶς ἐν τούτοις διέπρεψας·
καταυγασθεῖς γὰρ | ἀκτίσι τοῦ παναγίου πνεύματος,
5 ὑπὸ Σιλβέστρου ἱερέως | διὰ τοῦ βαπτίσματος
ἐν βασιλευσίν ὤφθης ἀήττητος,
τὴν οἰκουμένην ὡς προῖκα | προικοδοτήσας τῷ κτίστῃ σου
καὶ πόλιν βασιλεύουσαν θεοσεβῆ·
διὸ ἰκετεύων μὴ παύσῃ Χριστῷ τῷ θεῷ
10 δωρηθῆναι ἅπασιν | τοῖς τελοῦσι τὴν μνήμην σου,
ὡς παρρησίαν ἔχων, | ἁμαρτιῶν συγχώρησιν
καὶ τὸ μέγα ἔλεος.

β'. nomen auctoris om. E — 2 καὶ κρόζουσα Barth. — 7 ἅμα τῇ θείᾳ λάρνακι E —
9 ἰκετεύωμεν om. E — αἰτήσασθε E

Byzantii carm. α' v. 8 θεοσεφεῖ G — 9 Χριστὸν τὸν θεόν F

β'. Ἰδιόμελον εἰς μνήμην Βασιλείου τοῦ μεγάλου (Ἰαν. 1)
ἦχος β'.

Ὡ θεία καὶ ἱερά τῆς Χριστοῦ ἐκκλησίας μέλιττα,
Βασίλειε παμμακάριστε·

οὐ γὰρ τοῦ θεοῦ πόθου τῷ κέντρῳ
σαυτὸν καθοπλίτας

5 τῶν θεοστρυγῶν αἰρέσεων | τὰς βλασφημίας κατέτρωσας,
καὶ ταῖς ψυχαῖς τῶν πιστῶν
εὐσεβείας τὸν γλυκασμὸν ἔθησαύρισας·

καὶ νῦν τὸν θεῖον λειμῶνα
τῆς ἀκηράτου διερχόμενος νομῆς

10 μνημόνευε καὶ ἡμῶν, | παρεστῶς τὴν τριάδα τὴν δημοοῦσιον.

γ'. Ἰδιόμελον εἰς τὴν Μεταμόρφωσιν τοῦ Χριστοῦ (Αὐγ. 6)
ἦχος πλ. δ'.

Παρέλαβεν ὁ Χριστὸς
τὸν Πέτρον καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην
εἰς ὄρος ὑψηλὸν κατ' ἰδίαν
καὶ μετεμορφώθη ἔμπροσθεν αὐτῶν·
5 καὶ ἔλαμψε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡς ὁ
τὰ δὲ ἱμάτια αὐτοῦ [ἥλιος,
ἐγένετο λευκὰ ὡς τὸ φῶς·

καὶ ἠφθησαν Μωϋσῆς καὶ Ἡλίας
μετ' αὐτοῦ συλλαλοῦντες·
10 καὶ νεφέλη φωτεινὴ | ἐπεσκίασεν αὐτούς·
καὶ ἰδοὺ φωνὴ ἐκ τῆς νεφέλης λέγουσα·
οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς μου ὁ ἀγαπητός,
ἐν ᾧ ἠδόκησα, | αὐτοῦ ἀκούετε.

ΘΕΟΔΩΡΟΥ

α'. Ἰδιόμελον εἰς τὸν μεγαλομάρτυρα Ἀρτέμιον (Ὀκτ. 20)
ἦχος β'.

Τὸν νοερὸν φωστήρα τῆς πίστεως
Ἀρτέμιον τιμῆσωμεν,
ὅτι ἤλεγξε βασιλέα τὸν ἔχθιστον,
καὶ τῷ αἵματι τοῦ μαρτυρίου αὐτοῦ
5 τὴν ἐκκλησίαν θεὸς ἐπορφύρωσεν·

ὄθεν καὶ ἀπέλαβε
τῶν ἱαμάτων τὴν χάριν τὴν ἄφθονον
τοῦ ἰᾶσθαι τὰς νόσους
τῶν πιστῶς προστρεχόντων
ἐν τῇ κορῷ τῶν λειψάνων αὐτοῦ.

β'. Ἰδιόμελον εἰς Μιχαὴλ καὶ Γαβριὴλ (Νοεμ. 8)
ἦχος β'.

Τῆς αὐλοῦ οὐσίας
τῶν νοερῶν δυνάμεων προστα- 5
τεύοντες,
καὶ τῆς τρισηλίου δόξης ταῖς μαρ-
μαρυγαῖς

φωτοδοτοῦντες τὴν οἰκουμένην,
5 ἀρχιστράτηγοι, ἀλήκτω φωνῇ
τὸν τριάγιον ὕμνον ἐξάδετε·
διὸ πρεσβεύατε
σαθῆναι τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

β' v. 5 φλασμία E — 7 εὐσεβεία τὸν λογισμὸν E — 8 τοὺς θεοὺς λειμῶνας Barth. —
γ'. Carmen, quale Menææ et codd. EFU secuti exhibemus, ἀναποδικμὸς in cod. U audit,
unde concludas aliter ab aliis sententias carminis dispositas fuisse; melodia cod. E longe
brevior est quam cod. U

Theodorī carm. α' v. 9 λειψάνων σου E, quo probato supra ἀνάλαβες scribere debebis.
— β'. τὴν αὐλον οὐσίαν E

- 10 χαίρε, | Παῦλε παμφίλτατε, | και κήρυξ τῆς πίστεως
και διδάσκαλε τῆς οἰκουμένης·
ὡς ἔχον παρρησίαν, Ζεῦτος ἀγιόλεκτον,
Χριστὸν τὸν θεὸν ἡμῶν | ἱκετεύατε
σωθῆναι τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

γ'. Ἰδιόμελον εἰς τὸν μάρτυρα Εὐστάθιον (Σεπτ. 20)

ἦχος πλ. β'.

- Ἀδαμάντινε τὴν ψυχὴν,
πῶς σε κατ' ἀξίαν ἐπαινέσωμεν;
τὴν γὰρ φύσιν ὑπερέβης·
χρημάτων και παιδῶν | και τῆς συμβίου στερούμενος
5 τὴν μακαρίαν ἐκείνην | και ἀοίδιμον
φωνὴν τοῦ Ἰωβ ἔξεβόησας·
ὁ κύριος ἔδωκεν, | ὁ κύριος ἀφείλετο·
ὡς τῷ κυρίῳ ἔδοξεν, | οὕτω και ἐγένετο·
ἀλλ' ὃν ἠγάπησας θεὸν | και ὃν θερμῶς ἐπεπόθησας
10 πάλιν σοι τοὺς φιλότατους ἐδωρήσατο
συναθλητὰς γενέσθαι σοι προμηθευάμενος·
μεθ' ὧν διὰ ποικίλων βαδάνων
τὸ μακάριον τέλος διήνυσας·
αὐτοὺς και συμπρεσβευτὰς σοῦ λαβόμενος,
15 καρτερόψυχε Εὐστάθιε,
δυσώπησον λυτρωθῆναι ἡμᾶς
τῶν ἀνομιῶν ἡμῶν.

Κ Α Κ Κ Ι Α Σ

α'. Ἰδιόμελον εἰς τὴν Χριστοῦ γέννησιν (Δεκ. 25)

ἦχος β'.

- Αὐτοῦτου μοναρχήσαντος ἐπὶ τῆς γῆς
ἡ πολυαρχία τῶν ἀνθρώπων ἐπαύσατο·
και σοῦ ἐνανθρωπήσαντος ἐκ τῆς ἀγνῆς
ἡ πολυθεΐα τῶν εἰδώλων κατήρηται·
5 ὑπὸ μίαν βασιλείαν ἐγκόσμιον
αἱ πόλεις γεγένηται·
και εἰς μίαν δεσποτείαν θεότητος
τὰ ἔθνη ἐπίστευσαν·
ἀπεγράφησαν οἱ λαοὶ | τῷ δόγματι τοῦ Καίσαρος·
10 ἐπεγράφημεν οἱ πιστοὶ | ὀνόματι θεότητος
σοῦ τοῦ ἐνανθρωπήσαντος θεοῦ ἡμῶν·
μέγα σοῦ τὸ ἔλεος, κύριε, δόξα σοι.

12 ἀγιόζευκτον E — γ'. nomen melodi om. E — 1 τῆ ψυχῆ E — 6 Iob I 21 — 13
ὑπέμεινας E

Cassiae nomen om. E — 12 κύριε om. Barth.

β'. Ἰδιόμελον εἰς τὸ γενέθλιον Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ (Ἰουν. 24)
ἦχος πλ. δ'.

Ἡσαΐου νῦν τοῦ προφήτου ἡ φωνὴ
 χήμερον ἐν τῇ τοῦ μείζονος | προφητῶν κυήσει
 Ἰωάννου πεπλήρωται·

- Ἰδοὺ, γάρ φησιν, ἀποτελῶ | τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου σου,
 5 ὃς κατασκευάσει τὴν ὁδόν σου·
 οὗτος οὖν, | ὡς τοῦ ἐπουρανίου βασιλέως | στρατιώτης προδραμῶν,
 ὡς ἀληθῶς εὐθείας ἐποίει | τὰς τρίβους τοῦ θεοῦ ἡμῶν,
 ἄνθρωπος μὲν τὴν φύσιν, | ἄγγελος δὲ τὸν βίον ὑπάρχων·
 ἀγνείαν γὰρ παντελῆ | καὶ σωφροσύνην ἀσπασάμενος
 10 εἶχε μὲν τὸ κατὰ φύσιν, | ἔφυγε δὲ τὸ παρὰ φύσιν,
 ὑπὲρ φύσιν ἀγωνισάμενος·
 αὐτὸν ἅπαντες πιστοὶ | ἐν ἀρεταῖς μιμούμενοι
 * Ἄρεσβεῦειν ὑπὲρ ἡμῶν δυσωπήσωμεν
 εἰς τὸ σωθῆναι τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

ΚΑССИΑΝΗΣ ΜΟΝΑΧΗΣ

Ἰδιόμελον εἰς τὴν μεγάλην Τετάρτην (Τριψὺδ. σελ. 360)
ἦχος πλ. δ'.

- Κύριε, | ἡ ἐν πολλαῖς ἁμαρτίαις περιπεσοῦσα γυνή,
 τὴν σὴν | αἰσθομένη θεότητα,
 μυροφόρου ἀναλαβοῦσα τάξιν,
 ὀδυρομένη μύρον σοι | πρὸ τοῦ ἐνταφιασμοῦ κομίζει·
 5 οἴμοι! λέγουσα, | ὅτι νύξ μοι ὑπάρχει,
 οἶστρος ἀκολασίας | Ζοφώδης τε καὶ ἀκέληνος,
 ἔρωσ τῆς ἁμαρτίας·
 δέξαι μου τὰς πηγὰς τῶν δακρῶν
 ὃ νεφέλαις διεξάγων | τῆς θαλάσσης τὸ ὕδωρ·
 10 κάμφθητί μοι | πρὸς τοὺς στεναγμοὺς τῆς καρδίας
 ὃ κλίνας τοὺς οὐρανοὺς | τῇ ἀφράτῳ σου κενώνει·
 καταφιλήσω τοὺς ἀχράντους σου πόδας,
 ἀποσμήξω τούτους δὲ πάλιν
 τοῖς τῆς κεφαλῆς μου βοστρύχοις·
 15 ὦν ἐν τῷ παραδείσῳ Εὔα τὸ δειλινὸν
 κρότον τοῖς ὤσιν ἤχηθεῖσα | τῷ φόβῳ ἐκρύβη·
 ἁμαρτιῶν μου τὰ πλήθη | καὶ κριμάτων σου ἀβύσσου
 τίς ἐξιχνιάσει, ψυχοσώστα σωτήρ μου;
 μὴ με τὴν σὴν δούλην παρίδης
 20 ὃ ἀμέτρητον ἔχω τὸ ἔλεος.

β'. nomen auctoris om. E — v. 1 Malach. 3, 1 — 4 Ies. 40, 3 — 5 ὁδόν σου ἔμπροσ-
 θέν σου E — 6 οὖν ὃ τοῦ Barth. — 8 τῇ φύσει Barth. — 10 παρὰ τὴν φύσιν E
 Cassianae carm. v. 4 μύρα Triod. — 11 ἀφάτῳ Triod. — 19 an τὸν δειλινόν?

ΜΑΝΟΥΗΛ ΤΟΥ ΧΡΥΣΑΦΗ

Ἰδιόμελον εἰς μνήμην τῆς ἁγίας Μαρίνης (Ἰουλ. 17)

ἦχος πλ. α'.

Ἐπέστη σήμερον ἡ σεβάσμιος μνήμη σου,
 Μαρίνα πολύαθλε,
 ἐπέστη σήμερον συγκαλοῦσα τοὺς πιστοὺς
 πρὸς σὴν θείαν πανήγυριν·
 5 ἀθλητικὴν γὰρ ἀνδρείαν ἐνδειξαμένη·
 ἐβόας τοῖς ἀνόμοις ἐν τῷ σκάμματι·
 Ξεέσθωσαν σάρκες μου, χεέσθω καὶ τὸ αἷμα
 καὶ στρεβλούσθωσάν μου τὰ μέλη πάντα·
 τὸν γὰρ Χριστὸν προσκυνῶ, | οὐ θύω τοῖς εἰδώλοις.

ἦχος γ'.

Τὴν νοητὴν χελιδόνα καὶ ὠραιότατὴν τρυγόνα,
 τὴν ἀγνὴν περιστερὰν,
 τὴν κεχρυσωμένην ταῖς τῶν ἀρετῶν πτέρυξι,
 15 τὴν ἀναπτᾶσαν εὐπετῶς πρὸς τὸν ἐπουράνιον νυμφίον Χριστὸν,
 Μαρίναν τὴν μάρτυρα ἀνευφημήσωμεν
 καὶ μακαρίσωμεν.

ΛΕΟΝΤΟΣ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΩΣ

Ἐωθινά, ψαλλόμενα κατὰ κυριακὴν εἰς τοὺς αἶνους.

ἦχος α'.

Εἰς τὸ ὄρος τοῖς μαθηταῖς ἐπειγομένοις
 διὰ τὴν χαμόθεν ἔπαρσιν | ἐπέστη ὁ κύριος·
 καὶ προσκυνήσαντες αὐτὸν | καὶ τὴν δοθεῖσαν ἐξουσίαν
 πανταχοῦ διδασθέντες
 5 εἰς τὴν ὑπ' οὐρανὸν ἐξαπετέλλοντο,
 κηρύξαι τὴν ἐκ νεκρῶν ἀνάστασιν
 καὶ τὴν εἰς οὐρανοὺς ἀποκατάστασιν·
 οἷς καὶ συνδιαγωνίζειν | ὁ ἀψευδὴς ἐπηγγείλατο
 Χριστὸς ὁ θεὸς | καὶ σωτὴρ τῶν ψυχῶν ἡμῶν.

ἦχος β'.

- 10 Μετὰ μύρων προσελθούσαις
ταῖς περὶ τὴν Μαριάμ γυναιξί
καὶ διαπορουμέναις, | πῶς ἔσται αὐταῖς τυχεῖν τοῦ ἔφετοῦ,
ὠράθη ὁ λίθος μετρημένος
καὶ θεῖος νεανίας
- 15 κατατέλλων | τὸν θόρυβον αὐτῶν τῆς ψυχῆς·
ἠγέρθη, γάρ φησιν, | Ἰησοῦς ὁ κύριος·
διὸ κηρύξατε | τοῖς κήρυξιν αὐτοῦ μαθηταῖς
εἰς τὴν Γαλιλαίαν δραμεῖν
καὶ ὄψεσθαι αὐτὸν | ἀναστάντα ἐκ νεκρῶν,
- 20 ὡς ζωοδότην καὶ κύριον.

ἦχος γ'.

- Τῆς Μαγδαληνῆς Μαρίας
τὴν τοῦ σωτήρος εὐαγγελιζομένης
ἐκ νεκρῶν ἀνάστασιν | καὶ ἐμφάνειαν,
- 25 διαπιστοῦνιες οἱ μαθηταί | ὠνειδίζοντο τὸ τῆς καρδίας σκληρόν·
ἀλλὰ τοῖς σημείοις | καθοπλισθέντες καὶ θαύμασι
πρὸς τὸ κήρυγμα ἀπεπέλλοντο.
καὶ σὺ μὲν, κύριε, πρὸς τὸν ἀρχίφωτον
ἀνελήφθης πατέρα,
- 30 οἱ δὲ ἐκήρυττον | πανταχοῦ τὸν λόγον
τοῖς θαύμασι πιστούμενοι·
διὸ οἱ φωτισθέντες δι' αὐτῶν
δοξάζομέν σου | τὴν ἐκ νεκρῶν ἀνάστασιν,
φιλάνθρωπε κύριε.

ἦχος δ'.

- 35 Ὁρθρος ἦν βαθύς, | καὶ αἱ γυναῖκες ἦλθον
ἐπὶ τὸ μνημῆμά σου, Χριστέ,
ἀλλὰ τὸ σῶμα οὐχ εὔρεθη
τὸ ποθούμενον αὐταῖς·
διὸ ἀπορουμέναις *
- 40 οἱ ταῖς ἀστραπτούσαις | ἐσθήσεσιν ἐπιστάντες,
τί τὸν ζῶντα μετὰ τῶν νεκρῶν | ζητεῖτε, ἔλεγον·
ἠγέρθη, ὡς προεῖπε·
τί ἀμνημονεῖτε τῶν ῥημάτων αὐτοῦ;
οἷς πειθεῖσαι | τὰ ὁραθέντα ἐκήρυττον,
- 45 ἀλλ' ἐδόκει λήρος | τὰ εὐαγγέλια·
οὕτως ἦσαν ἔτι | νωθεῖς οἱ μαθηταί·
ἀλλ' ὁ Πέτρος ἔδραμε | καὶ ἰδὼν | ἐδόξατέ σου
πρὸς ἑαυτὸν τὰ θαυμάσια·

ἦχος πλ. α'.

- ὦ τῶν σοφῶν σου | κριμάτων, Χριστέ!
 50 πῶς Πέτρῳ μὲν τοῖς ὀθονίοις μόνοις
 ἔδωκας ἐννοησαί σου τὴν ἀνάστασιν;
 Λουκᾶ δὲ καὶ Κλεόπα | συμπορευόμενος ὡμίλεις,
 καὶ ὁμιλῶν | οὐκ εὐθέως ἑαυτὸν φανεροῖς·
 διὸ καὶ ὄνειδίζη,
 55 ὡς μόνος παροικῶν ἐν Ἱερουσαλὴμ
 καὶ μὴ μετέχων | τῶν ἐν τέλει βουλευμάτων αὐτοῖς·
 ἀλλ' ὁ πάντα | πρὸς τὸ τοῦ πλάσματος
 συμφέρον οἰκονομῶν
 καὶ τὰς περὶ σοῦ προφητείας ἀνέπτυσας,
 60 καὶ ἐν τῷ εὐλογεῖν τὸν ἄρτον
 ἐγνώσθη αὐτοῖς,
 ὧν καὶ πρὸ τούτου αἱ καρδίαι
 πρὸς γινώσιν σου ἀνεφλέγοντο·
 οἱ καὶ τοῖς μαθηταῖς συνηθροισμένοις
 65 ἤδη τρανώς | ἐκήρυττόν σου τὴν ἀνάστασιν,
 δι' ἧς ἐλέησον ἡμᾶς.

ἦχος πλ. β'.

- Ἡ ὄντως εἰρήνη σου, Χριστέ,
 πρὸς ἀνθρώπους θεοῦ | εἰρήνην τὴν σὴν διδοῦς
 μετὰ τὴν ἔγερσιν μαθηταῖς,
 70 ἐμφόβους ἔδειξας αὐτοῖς | δόξαντας πνεῦμα ὄραν·
 ἀλλὰ κατέστειλας | τὸν τάραχον αὐτῶν
 δείξας τὰς χεῖρας | καὶ τοὺς πόδας σου·
 πλὴν ἀπιστούντων ἔτι | τῇ τῆς τροφῆς μεταλήψει
 καὶ διδαχῶν ἀναμνήσει
 75 διήνοιξας αὐτῶν τὸν νοῦν | τοῦ συνιέναι τὰς γραφάς·
 οἷς καὶ τὴν πατρικὴν | ἐπαγγελίαν καθυποσχόμενος
 καὶ εὐλογῆσας αὐτοῖς | διέστης πρὸς οὐρανόν·
 διὸ σὺν αὐτοῖς προσκυνουμένε σε,
 κύριε, δόξα σοι.

ἦχος βαρῦς.

- 80 Ἰδοῦ, σκοτία καὶ πρωΐ,
 καὶ τί πρὸς τὸ μνημεῖον, Μαρία, ἔστηκας
 πολὺ σκότος ἔχουσα ταῖς φρεσίν;
 ὕψ' οὐ ποῦ τέθειται ζητεῖς ὁ Ἰησοῦς·
 ἀλλ' ὄρα τοὺς συντρέχοντας μαθητὰς,

- 85 πῶς τοῖς ὀθονίοις καὶ τῷ σουδαρίῳ
τὴν ἀνάστασιν ἔτεκμήραντο,
καὶ ἀνεμνήσθησαν | τῆς περὶ τούτου γραφῆς·
μεθ' ὧν καὶ δι' ὧν | καὶ ἡμεῖς πιστεύσαντες
ἀνυμνοῦμέν σε | τὸν Ζωοδότῃν Χριστόν·

ἤχος πλ. δ'.

- 90 Τὰ τῆς Μαρίας δάκρυα | οὐ μάτην χεῖται θερμῶς·
ἰδοὺ γὰρ κατηξίωται | καὶ διδασκῶν τῶν ἀγγέλων
καὶ τῆς ὕψεως αὐτοῦ τοῦ Ἰησοῦ·
ἀλλ' ἔτι πρός γε φρονεῖ, | οἷα γυνὴ ἀσθενῆς·
διὸ καὶ ἀποπέμπεται | μὴ προσψαύσαι σοι, Χριστέ·
95 ἀλλ' ὁμοιωθεὶς κήρυξ πέμπεται | τοῖς σοῖς μαθηταῖς,
οἷς εὐαγγέλια φέρουσα
τὴν πρὸς τὸν πατρῷον κλῆρον | ἄνοδον ἀπαγγέλλει σου·
μεθ' ἧς ἀξίωσον καὶ ἡμᾶς
τῆς ἐμφανείας σου, δέσποτα κύριε.

ἤχος πλ. α'.

- 100 Ὡς ἐπ' ἐσχάτων τῶν χρόνων | οὕτως ὁψίας σαββάτου
ἐφίσταται τοῖς φίλοις, Χριστέ,
καὶ θαύματι θαῦμα βεβαιοῖς,
τῇ κεκλεισμένη εἰσόδῳ τῶν θυρῶν
τὴν ἐκ νεκρῶν σου ἀνάστασιν·
105 ἀλλ' ἐπλησας χαρᾶς τοὺς μαθητάς,
καὶ πνεύματος ἁγίου μετέδωκας αὐτοῖς,
καὶ ἐξουσίαν ἔνεμας | ἀφέσεως ἁμαρτιῶν,
καὶ τὸν Θωμᾶν οὐ κατέλιπες
τῷ τῆς ἀπιστίας | καταβαπτίζεσθαι κλύδωνι·
110 διὸ παράσχου καὶ ἡμῖν | γνώσιν ἀληθῆ
καὶ ἄφεσιν πταισμάτων, | εὐσπλαγχνε κύριε.

ἤχος πλ. β'.

- Μετὰ τὴν εἰς ἄβου κάθοδον
καὶ τὴν ἐκ νεκρῶν ἀνάστασιν
ἀθυμοῦντες, ὡς εἶδος,
115 ἐπὶ τῷ χωρισμῷ σου, Χριστέ, οἱ μαθηταὶ
πρὸς ἐργασίαν ἐτράπησαν·
καὶ πάλιν πλοῖα καὶ δίκτυα,
καὶ ἄγρα οὐδαμοῦ·
ἀλλὰ σὺ, κύτερ, ἐφανισθεῖς,

85 Luc. XXIV 12. Ioan. XX 1—10. — 90 χεῖνται E — 91 διδασκόντων ἀγγέλων E —
92 ὕψεως τῆς σῆς, ὡς Ἰησοῦ Oct. — 94 Ioan. XX 17 — σοι om. DE — Χριστόν E — 96
ἔφησε . . . ἀπαγγέλλουσα Oct. — 100 οὕτως ὁψίας DE — σαββάτων Oct. cf. Ioan. XX 19
— 29 — 119 Ioan. XXI 1—13

- 120 ὡς δεσπότης πάντων,
 δεξιοῖς τὰ δίκτυα | κελεύεις βαλεῖν·
 καὶ ἦν ὁ λόγος ἔργον εὐθύς,
 καὶ πλῆθος τῶν ἰχθύων πολὺ
 καὶ δεῖπνον ξένον | ἔτοιμον ἐν γῆ·
 125 οὐ μετασχόντων τότε σου τῶν μαθητῶν
 καὶ ἡμᾶς νῦν νοητῶς καταξίωσον ἐντροφῆσαι,
 φιλάνθρωπε κύριε.

ἦχος πλ. δ'.

- Φανερῶν ἑαυτὸν | τοῖς μαθηταῖς ὁ σωτὴρ
 μετὰ τὴν ἀνάστασιν
 130 Σίμωνι δέδωκε | τὴν τῶν προβάτων νομῆν,
 εἰς ἀγάπης ἀντέκτισιν
 τὴν τοῦ ποιμαίνειν φροντίδα αἰτῶν·
 διὸ καὶ ἔλεγεν· | εἰ φιλεῖς με, Πέτρε,
 ποιμαίνε τὰ ἀρνία μου, | ποιμαίνε τὰ πρόβάτά μου·
 135 ὁ δὲ εὐθέως ἐνδεικνύμενος τὸ φιλόστοργον
 περὶ τοῦ ἄλλου μαθητοῦ ἐπυνθάνετο·
 ὦν ταῖς πρεσβείαις, Χριστὲ, τὴν ποιμνὴν σου διαφύλαττε
 ἐκ λύκων λυμαινομένων αὐτήν.

Ἰδιόμελον (Πεντηκ. 187).

ἦχος πλ. δ'.

- Δεῦτε λαοὶ, | τὴν τρικυπόστατον θεότητα προσκυνήσωμεν,
 υἷδν ἐν τῷ πατρὶ | σὺν ἀγίῳ πνεύματι·
 πατὴρ γάρ· | ἀχρόνως ἐγέννησεν
 υἷδν συναῖδιον καὶ σύνθρονον,
 5 καὶ πνεῦμα ἅγιον ἦν ἐν τῷ πατρὶ
 σὺν υἱῷ δοξαζόμενον·
 μία δύναμις, | μία οὐσία, μία θεότης,
 ἦν προσκυνοῦντες πάντες λέγομεν·
 ἅγιος ὁ θεὸς | ὁ τὰ πάντα δημιουργήσας δι' υἱοῦ
 10 συνεργείᾳ τοῦ ἁγίου πνεύματος·
 ἅγιος ἰσχυρὸς, | δι' οὗ | τὸν πατέρα ἐγνώκαμεν
 καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον | ἐπεδήμησεν ἐν κόσμῳ·
 ἅγιος ἀθάνατος, τὸ παράκλητον πνεῦμα,
 τὸ ἐκ πατρὸς ἐκπορευόμενον
 15 καὶ ἐν υἱῷ ἀναπαυόμενον·
 τριάς ἅγια, δόξα σοι.

120 ὁ δεσπότης E — 128 σου σωτὴρ Oct. — 130 Ἰωανν. XXI 15—23 — κύσσημον δέδωκε E — 130. 132 δέδωκας . . . ἔλεγες Oct. — 132 διὸ μοι ἔλ. E — με om. DE — Ἰδιόμελον Λέοντος] nomen auctoris om. E

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΤΟΥ ΠΟΡΦΥΡΟΓΕΝΝΗΤΟΥ
ΕΞΑΠΟΚΤΕΙΛΑΡΙΑ.

Τοῖς μαθηταῖς συνέλθωμεν | ἐν ὄρει Γαλιλαίας,
πίστει Χριστὸν θεάσασθαι | λέγοντα ἐξουσίαν
λαβεῖν τῶν ἄνω καὶ κάτω· | μάθωμεν, πῶς διδάσκει
βαπτίζειν εἰς τὸ ὄνομα | τοῦ πατρὸς ἔθνη πάντα
5 καὶ τοῦ υἱοῦ
καὶ ἁγίου πνεύματος, | καὶ συνεῖναι
τοῖς μύσταις, ὡς ὑπέσχετο, | ἕως τῆς συντελείας.

Τὸν λίθον θεωρήσασθαι | ἀποκεκλιμένον
αἱ μυροφόροι ἔχαιρον· | εἶδον γὰρ νεανίσκον
10 καθήμενον ἐν τῷ τάφῳ, | καὶ αὐτὸς ταῦταις ἔφη·
Ἰδοῦ, Χριστὸς ἐγήγερται· | εἶπατε σὺν τῷ Πέτρῳ
• τοῖς μαθηταῖς·
ἐν τῷ ὄρει φθάσατε | Γαλιλαίας,
ἐκεῖ ὑμῖν ὀφθήσεται, | ὡς προεῖπε, τοῖς φίλοις.

Ἵτι Χριστὸς ἐγήγερται, | μὴ τις διαπιστεῖται·
ἐφάνη τῇ Μαρίᾳ γὰρ, | ἔπειτα καθωράθη
τοῖς εἰς ἄγρον ἀπιοῦσι· | μύσταις δὲ πάλιν ὤφθη
ἀνακειμένοις ἕνδεκα, | οὐκ βαπτίζειν ἐκπέμψας
εἰς οὐρανοῦς,
20 ὅθεν καταβέβηκεν, | ἀνελήφθη,
ἐπικυρῶν τὸ κήρυγμα | πλήθουσι τῶν σημεῖων·

Ταῖς ἀρεταῖς ἀστράψαντες | ἴδωμεν ἐπιστάντας
ἐν Ζηφοῦ μνήματι | ἄνδρας ἐν ἀτραπτούσαις
ἐσθήσεσι μυροφόροις | κλινούσαις εἰς γῆν ὄψιν·
25 τοῦ οὐρανοῦ δεσπόζοντος | ἔργων διδασκώμεν
καὶ πρὸς ζωῆς
τὸ μνημεῖον δράμωμεν | σὺν τῷ Πέτρῳ
καὶ τὸ πραχθὲν θαυμάσαντες | μείνωμεν Χριστὸν βλέψαι.

Ἡ Ζωὴ καὶ ὁδὸς Χριστὸς | ἐκ νεκρῶν τῷ Κλεόπα
30 καὶ τῷ Λουκᾷ συνώδευεν, | οἷσπερ καὶ ἐπεγνώσθη
εἰς Ἐμμαοὺς κλῶν τὸν ἄρτον· | ὡν ψυχὰι καὶ καρδίαι
καίόμεναι ἐτύχανον, | ὅτε τούτοις ἐλάλει
ἐν τῇ ὁδῷ
καὶ γραφαῖς ἡρμήνευεν, | ἃ ὑπέστη,
35 μεθ' ὧν «ἠγέρθη» κράζωμεν· | ὡφθη τε καὶ τῷ Πέτρῳ.

- Δεικνύων, ὅτι ἄνθρωπος, | σῶτερ, εἶ κατ' οὐσίαν,
 ἐν μέσῳ στὰς ἐδίδασκες, | ἀναστὰς ἐκ τοῦ τάφου
 καὶ ἄβρωσεως συμμετέσχες, | βάπτισμα μετανοίας·
 εὐθὺς δὲ πρὸς οὐράνιον | ἀνελήφθης πατέρα
 40 καὶ μαθηταῖς
 πέμπειν τὸν παράκλητον | ἐπηγγείλω,
 ὑπέρθεε θεάνθρωπε· | δόξα τῇ σῇ ἐγέρσει.
- Ὅτι ἦσαν τὸν κύριον | τῆς Μαρίας εἰπούσης,
 ἐπὶ τὸν τάφον ἔδραμον | Σίμων Πέτρος καὶ ἄλλος
 45 μύστις Χριστοῦ, ὃν ἠγάπα· | ἔτρεχον δὲ οἱ δύο
 καὶ εὔρον τὰ ὀθόνια | ἔνδον κείμενα μόνα,
 καὶ κεφαλῆς
 ἦν δὲ τὸ κουδάριον | χωρὶς τούτων·
 διὸ πάλιν ἠσύχασαν, | τὸν Χριστὸν ἕως εἶδον.
- 60 Δύο ἀγγέλους βλέψασα | ἔνδοθεν τοῦ μνημείου
 Μαρία ἐξεπλήττετο, | καὶ Χριστὸν ἀγνοοῦσα
 ὡς κηπουρὸν ἐπηρώτα· | κύριε, ποῦ τὸ σῶμα
 τοῦ Ἰησοῦ μου τέθεικας; | κλήσει δὲ τούτον γνοῦσα
 εἶναι αὐτὸν
- 55 τὸν σωτήρα ἤκουσε· | μή μου ἄπτου,
 πρὸς τὸν πατέρα ἄπειμι, | εἶπέ τοῖς ἀδελφοῖς μου.
- Συγκεκλεισμένων, δέσποτα, | τῶν θυρῶν ὡς εἰσῆλθες,
 τοὺς ἀποστόλους ἔπλησας | πνεύματος παναγίου
 εἰρηνικῶς ἐμφυσήσας· | οἷς δεσμεῖν τε καὶ λύειν
 60 τὰς ἁμαρτίας εἶρηκας· | καὶ ὀκτῶ μεθ' ἡμέρας
 τὴν σὴν πλευράν
 τῷ Θωμᾷ ὑπέδειξας | καὶ τὰς χεῖρας,
 μεθ' οὗ βοῶμεν· κύριος | καὶ θεὸς σὺ ὑπάρχεις.
- Τιβεριάδος θάλασσα | σὺν παισὶ Ζεβεδαίου
 65 Ναθαναὴλ τῷ Πέτρῳ τε | σὺν δυσὶν ἄλλοις πάλαι
 καὶ Θωμᾶν εἶχε πρὸς ἄγραν· | οἱ Χριστοῦ τῇ προστάξει
 ἐν δεξιοῖς χαλάσαντες | πλῆθος εἰλκον ἰχθύων,
 ὃν Πέτρος γνοὺς
 πρὸς αὐτὸν ἐνήξατο· | οἷς τὸ τρίτον
 70 φανεῖς καὶ ἄρτον ἔδειξε | καὶ ἰχθὺν ἐπ' ἀνθρώκων.
- Μετὰ τὴν θείαν ἔγερσιν | τρὶς τῷ Πέτρῳ, φιλεῖς με,
 πυθόμενος ὁ κύριος | τῶν ἰδίων προβάτων
 προβάλλεται ποιμενάρχην· | ὃς ἰδὼν, ὃν ἠγάπα

ὁ Ἰησοῦς, ἐπόμενον | ἤρετο τὸν δεσπότην·
 75 οὗτος δὲ τί,
 ἐὰν θέλω, ἔφησε, | μένειν τοῦτον,
 ἕως καὶ πάλιν ἔρχομαι, | τί πρὸς σὲ, φίλε Πέτρε;

ΕΞΑΠΟΣΤΕΙΛΑΡΙΑ ΑΔΕΣΠΟΤΑ.

τῆ κυριακῆ τοῦ Πάσχα (Πεντηκ. σελ. 4)

ἦχος β'.

Καρκί ὑπνώσας ὡς θνητὸς | ὁ βασιλεὺς καὶ κύριος
 τριήμερος ἔξανέστης,
 Ἄδὰμ ἐγειράς ἐκ φθορᾶς | καὶ καταργήσας θάνατον·
 Πάσχα τῆς ἀφθαρσίας | τοῦ κόσμου σωτήριον.

τῆ μεγάλη Δευτέρᾳ (Τριψὺδ. σελ. 346)

ἦχος γ'.

Τὸν νυμφῶνά σου βλέπω, | σωτήρ μου, κεκοσμημένον,
 καὶ ἔνδυμα οὐκ ἔχω, | ἵνα εἰσέλθω ἐν αὐτῷ·
 λάμπρυνόν μου τὴν στολὴν τῆς ψυχῆς,
 φωτοδότα, καὶ σώσον με.

μνήμη τοῦ Γεωργίου (Ἄπριλ. 23)

ἦχος β'.

Ἔαρ ἡμῖν ἐξέλαμψεν | ἡ λαμπρὰ τοῦ δεσπότητος
 καὶ θεῖα ἔξανάστασις, | πρὸς οὐράνιον πάσχα
 ἐκ γῆς ἡμᾶς παραπέμπον· | ταύτη δὲ συνεκλάμπει
 5 τοῦ πανενδόξου μάρτυρος | Γεωργίου ἡ μνήμη,
 ἡ φωταυγῆς·
 ἦν παιδρῶς τελέσωμεν, | ἵνα θείας
 ἀξιωθῶμεν χάριτος | πρὸς Χριστοῦ τοῦ σωτήρος.

τῶν Χριστουγέννων (Δεκεμβ. 25)

ἦχος α'.

Ἐπεσκέψατο ἡμᾶς | ἐξ ὕψους ὁ σωτήρ ἡμῶν,
 ἀνατολὴ ἀνατολῶν, | καὶ οἱ ἐν σκότει καὶ σκιᾷ
 εὔρομεν τὴν ἀλήθειαν·
 καὶ γὰρ ἐκ τῆς παρθένου | ἐτέχθη ὁ κύριος.

ΑΝΑΤΟΛΙΟΥ

Στιχηρά ἀναστάσιμα ἐν τῷ ἑσπερινῷ τοῦ σαββάτου ψαλλόμενα.

α'. ἤχος β'.

<p> Ἐν τὸν σταυρωθέντα καὶ ταφέντα ἄγγελος ἐκήρυξε δεσπότην καὶ ἔλεγε ταῖς γυναιξί· δεῦτε ἴδετε, ὅπου ἔκειτο ὁ κύριος· 5 ἀνέστη γάρ, καθὼς εἶπεν, ὡς παντο- 20 διό σε προσκυνοῦμεν [δύναμος· τὸν μόνον ἀθάνατον, ζωοδότα Χριστὲ, ἐλέησον ἡμᾶς. </p>	<p> Ἡνοίγησάν σοι, κύριε, φόβῳ πύλαι θανάτου, πυλωροὶ δὲ ἄδου ἰδόντες σε ἔπτηξαν· πύλας γὰρ χαλκᾶς συνέτριψας 20 καὶ μοχλοὺς σιδηροῦς συνέθλασας καὶ ἐξήγαγες ἡμᾶς ἐκ σκότους καὶ σκιᾶς θανάτου καὶ τοὺς δεσμοὺς ἡμῶν διέρρηξας. </p>
--	--

<p> Ἐν τῷ σταυρῷ σου κατήρησας τὴν τοῦ ξύλου κατάραν, 10 ἐν τῇ ταφῇ σου ἐνέκρωσας τοῦ θανάτου τὸ κράτος, ἐν δὲ τῇ ἐγέρσει σου ἐφώτισας τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων· διὰ τοῦτό σοι βοῶμεν· 15 εὐεργέτα Χριστὲ, ὁ θεὸς ἡμῶν, δόξα σοί. </p>	<p> Τὸν σωτήριον ὕμνον ἄδοντες ἐκ στομάτων ἀναπέμφωμεν· 25 δεῦτε πάντες ἐν οἴκῳ κυρίου προσπέσωμεν λέγοντες· ὁ ἐπὶ ξύλου σταυρωθεὶς· καὶ ἐκ νεκρῶν ἀναστάς καὶ ὢν ἐν κόλποις πατρὸς 30 ἰλάσθητι ταῖς ἀμαρτίαις ἡμῶν. </p>
---	--

β'. ἤχος δ'.

<p> Δεῦτε ἀνυμνήσωμεν, λαοί, τὴν τοῦ σωτήρος τριήμερον ἔγερσιν, δι' ἧς ἐλυτρώθημεν τῶν τοῦ ἄδου ἀλύτων δεσμῶν, καὶ ἀφθαρσίαν καὶ ζωὴν 5 πάντες ἐλάβομεν, κράζοντες· ὁ σταυρωθεὶς καὶ ταφεὶς καὶ ἀναστάς σῶσον ἡμᾶς τῇ ἀναστάσει σου, μόνε φιλόνηρωπε. </p> <p> Ἄγγελοι καὶ ἄνθρωποι, σωτήρ, 10 τὴν σὴν ὕμνουσιν τριήμερον ἔγερσιν, δι' ἧς κατηγάσθη τῆς οἰκουμένης τὰ πέρατα, καὶ τῆς δουλείας τοῦ ἐχθροῦ πάντες ἐλυτρώθημεν, κράζοντες· 25 ζωοποιε παντοδύναμε σωτήρ, </p>	<p> 15 σῶσον ἡμᾶς τῇ ἀναστάσει σου, μόνε φιλόνηρωπε. </p> <p> Πύλας χαλκᾶς συνέτριψας καὶ μοχλοὺς συνέθλασας, Χριστὲ ὁ θεὸς, καὶ γένος ἀνθρώπων πεπτωκὸς ἀνέστησας· 20 διὰ τοῦτο συμφώνως βοῶμεν· ὁ ἀναστάς ἐκ τῶν νεκρῶν, κύριε, δόξα σοι. </p> <p> Κύριε, ἡ ἐκ πατρὸς σου γέννησις ἄχρονος ὑπάρχει καὶ αἰδιος, ἡ ἐκ παρθένου σάρκωσις 25 ἄφρατος ἀνθρώποις καὶ ἀνερμήνευτος, </p>
---	---

Codd. ED — α' v. 24 ἀναμέλωμεν Oct. — 29 τοῦ πατρὸς Oct. — β' v. 5 κράζοντες sequenti versu D hoc loco, infra v. 13 DE praetextunt — vv. 9—16 post v. 30 collocatos habet D — 23 ὑπῆρχε D — 25 ἀφρατος ὑπάρχει καὶ D

καὶ ἡ εἰς ἄδου κάθοδος
φοβερά διαβόλῳ
καὶ τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ·

θάνατον γὰρ πατήσας | τριήμερος ἀνέστης,
ἀφθαρσίαν παρέχων ἀνθρώποις
30 καὶ τὸ μέγα ἔλεος.

γ'. ἦχος πλ. α'.

Ἐσπερινὴν προσκύνησιν
προσφερόμεν σοι τῷ ἀνεσπέρῳ φωτὶ,
τῷ ἐπὶ τέλει τῶν αἰώνων
ὡς ἐν ἐσόπτρῳ διὰ σαρκὸς
λάμπαντι τῷ κόσμῳ
5 καὶ μέχρις ἄδου κατελθόντι
καὶ τὸ ἐκέϊσε σκότος λύσαντι,
καὶ τὸ φῶς τῆς ἀναστάσεως τοῖς ἔθνεσι
δείξαντι·
φωτοδότα κύριε, δόξα σοι.

ὑπὸ τῶν παρανόμων·
καλύψατε Χριστοῦ τὴν ἔγερσιν
καὶ λάβετε ἀργύρια
20 καὶ εἶπατε, ὅτι ἡμῶν κοιμημένων
ἐκ τοῦ μνημείου | ἐσλήθη ὁ νεκρός·
τίς εἶδε; | τίς ἤκουσε νεκρὸν κλαπέντα
ποτέ,
μάλιστα ἐσμυρνεμένον καὶ γυμνόν,
καταλιπόντα ἐν τῷ τάφῳ τὰ ἐντάφια;
25 μὴ πλανᾶσθε, Ἰουδαῖοι·
μάθετε τὰς ῥήσεις τῶν προφητῶν
καὶ γινώτε, ὅτι αὐτός ἐστιν ἀληθῶς
ὁ λυτρωτὴς τοῦ κόσμου
καὶ παντοδύναμος.

Τὸν ἀρχηγὸν τῆς σωτηρίας ἡμῶν
10 Χριστὸν δοξολογήσωμεν·
αὐτοῦ γὰρ ἐκ νεκρῶν ἀναστάντος
κόσμος ἐκ πλάνης κέσσωται·
χαίρει χορὸς ἀγγέλων·
φεύγει δαιμόνων πλάνη·
Ἄδᾱμ πεσῶν ἀνίσταται·
15 διάβολος κατήρηται.

Κύριε, ὁ τὸν ἄδην σκυλεύσας
30 καὶ τὸν θάνατον πατήσας, σωτὴρ
ἡμῶν,
ὁ φωτίσας τὸν κόσμον
τῷ σταυρῷ τῷ τιμίῳ,
ἐλέησον ἡμᾶς.

Οἱ τῆς κουστῳδίας ἐνηχοῦντο

δ'. ἦχος βαρύς.

Κἄν συνελήφθης, Χριστέ, | ὑπὸ ἀνόμων ἀνδρῶν,
ἀλλὰ σύ μου εἶ θεὸς | καὶ οὐκ αἰσχύνομαι·
ἐματίχθης τὸν νῶτον, οὐκ ἀρνοῦμαι·
σταυρῷ προσηλώθης | καὶ οὐ κρύπτω·
5 εἰς τὴν ἔγερσίν σου καυχῶμαι·
ὁ γὰρ θάνατός σου ζωὴ μου·
παντοδύναμε καὶ φιλόανθρωπε | κύριε, δόξα σοι.

Δαυϊτικὴν προφητείαν ἐκπληρῶν

Χριστὸς μεγαλειότητα
10 ἐν Σιών τὴν οἰκίαν | μαθηταῖς ἐξεκάλυψεν,
αἰνετὸν δεικνύς ἑαυτὸν | καὶ δοξαζόμενον αἶ
σὺν πατρὶ τε καὶ πνεύματι ἁγίῳ,

γ'. v. 13 πλάνην E — 24 καὶ ἐν τῷ E var. lect. — ἐντάφια αὐτοῦ Oct. — 31 σταυρῷ sine τῷ Oct. — δ'. v. 10 ἀπεκάλυψεν D — 11 δοξαζόμενον αὐτόν E

πρότερον μὲν ἄσαρκον ὡς λόγον,
 ὕστερον δὲ δι' ἡμᾶς cesarκωμένον
 15 καὶ νεκρωθέντα ὡς ἄνθρωπον,
 καὶ ἀναστάντα | κατ' ἐξουσίαν ὡς φιλόανθρωπον.

Κατήλθες ἐν τῷ ἄδη, | Χριστέ, ὡς ἠβουλήθης,
 ἐκύλευσας τὸν θάνατον | ὡς θεὸς καὶ δεσπότης
 καὶ ἀνέστης τριήμερος,
 20 συναναστήσας τὸν Ἀδὰμ
 ἐκ τῶν τοῦ ἔδου δεσμῶν | καὶ τῆς φθορᾶς,
 κραυγάζοντα καὶ λέγοντα·
 δόξα τῇ ἀναστάσει σου, | μόνε φιλόανθρωπε.

Ἐν τάφῳ κατετέθης | ὡς ὁ ὑπνῶν, κύριε,
 25 καὶ ἀνέστης τριήμερος | ὡς δυνατὸς ἐν ἰσχύϊ,
 συναναστήσας τὸν Ἀδὰμ
 ἐκ τῆς φθορᾶς τοῦ θανάτου | ὡς παντοδύναμος.

ε'. ἦχος πλ. δ'.

Ὁ ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγος, | πρὸ τῶν αἰώνων γεννηθεὶς,
 ἐπ' ἐσχάτων δὲ τῶν χρόνων
 ὁ αὐτὸς ἐκ τῆς ἀπειρογάμου σαρκωθεὶς,
 βουλήσει θάνατον | σταυρώσει ὑπέμεινε
 5 καὶ τὸν πάλαι νεκρωθέντα | ἄνθρωπον ἔσωσε
 διὰ τῆς ἑαυτοῦ ἀναστάσεως.

Τὴν ἐκ νεκρῶν σου ἀνάστασιν | δοξολογοῦμεν, Χριστέ,
 δι' ἧς ἠλευθέρωσας | Ἀδαμιαῖον γένος
 10 ἐκ τῆς τοῦ ἔδου τυραννίδος
 καὶ ἐδωρήσω τῷ κόσμῳ ὡς θεὸς
 ζωὴν αἰώνιον | καὶ τὸ μέγα ἔλεος.

Δόξα σοι, Χριστέ σωτήρ, | υἱὲ θεοῦ μονογενές,
 ὁ προσπαγεὶς ἐν τῷ σταυρῷ
 15 καὶ ἀναστὰς | ἐκ τάφου τριήμερος.

Ὁ δὲ δοξάζομεν, κύριε, | τὸν ἐκουσίως δι' ἡμᾶς
 σταυρὸν ὑπομείναντα,
 καὶ σὲ προσκυνοῦμεν, | παντοδύναμε σωτήρ,
 μὴ ἀπορρίψῃς ἡμᾶς | ἀπὸ τοῦ προσώπου σου,
 20 ἀλλ' ἐπάκουσον | καὶ σώσον ἡμᾶς
 διὰ τῆς ἀναστάσεώς σου, φιλόανθρωπε.

ς'. Ἰδιόμελον εἰς τὴν Χριστοῦ γέννησιν (Δεκ. 26)
ἦχος πλ. δ'.

Αἷμα καὶ πῦρ | καὶ ἀτμίδα καπνοῦ
τέρατα γῆς [δ] προεῖδεν Ἰωήλ·
αἷμα τὴν σάρκωσιν, | πῦρ τὴν θεότητα,
ἀτμίδα δὲ καπνοῦ | τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον,
5 τὸ ἐπελθὸν τῇ παρθένῳ | καὶ κόσμον εὐωδιάσαν·
μέγα τὸ μυστήριον | τῆς σῆς ἐνανθρωπήσεως,
κύριε, δόξα σοι.

ζ'. Ἰδιόμελον εἰς τὰ Θεοφάνεια (Ἰαν. 6)
ἦχος πλ. δ'.

Κήμερον ἡ κτίσις φωτίζεται·	πῶς βαπτίζει κορυφὴν ἀχειροποίητον
κήμερον τὰ πάντα εὐφραίνεται,	10 καὶ ἀναμάρτητον·
τὰ οὐράνια ἅμα καὶ τὰ ἐπίγεια·	διὸ ἀποστολικὴν φωνὴν προσάγοντες
ἄγγελοι καὶ ἄνθρωποι συμμίγνυνται·	συμφώνως βοήσωμεν·
5 ὁποῦ γὰρ βασιλέως παρουσία,	ἐπεφάνη ἡ χάρις τοῦ θεοῦ,
καὶ ἡ τάξις παραγίνεται·	ἡ σωτήριος πᾶσιν ἀνθρώποις,
δράμωμεν τοίνυν ἐπὶ τὸν Ἰορδάνην·	15 καταυγάζουσα καὶ παρέχουσα πι-
ἴδωμεν πάντες τὸν Ἰωάννην,	στοῖς τὸ μέγα ἔλεος.

η'. Ἰδιόμελον εἰς τὸ γενέθλιον Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ (Ἰουν. 24)
ἦχος δ'.

Θεοῦ λόγου μέλλοντος	5 ἔδει γὰρ θείων πραγμάτων
ἐκ παρθένου τίκτεσθαι,	παραδόξους εἶναι τὰς ἀρχὰς,
ἄγγελος ἐκ πρεσβυτικῶν ὡδίνων	παρ' ἡλικίαν τὸ γόνιμον
προέδραμεν,	καὶ ἄνευ σπορᾶς σύλληψιν·
ὁ μέγας ἐν γεννητοῖς γυναικῶν	ὁ ποιῶν θαυμάσια εἰς σωτηρίαν τῶν
καὶ προφήτου περισσότερος·	ψυχῶν ἡμῶν.

θ'. Ἰδιόμελον εἰς τὴν Μαρίαν Μαγδαληνὴν (Ἰουλ. 26)
ἦχος πλ. β'.

Πρώτη κατιδοῦσα τὴν θεῖαν ἀνάστασιν·
Μαρία Μαγδαληνὴ | τοῦ πρώτου τῶν ἀγαθῶν αἰτίου,
τοῦ τὴν ἡμετέραν εὐπλάγχυνος φύσιν θεώσαντος,
πρώτη καὶ εὐαγγελίστρια ἐδείχθη βώσκα | τοῖς ἀποστόλοις·
5 τὴν ἀθυμίαν ἀποθέμενοι, | τὴν εὐθυμίαν ἀναλάβετε,
καὶ δευτε κατοπτεύσατε Χριστὸν | ἔξαναστάντα
καὶ κόσμῳ παρέχοντα τὸ μέγα ἔλεος.

ς' v. 2 Joel 2, 30 — δ uncinis inclusimus — ζ. Nomen melodi deest in E — v. 2 εὐφραίνονται Barth. — 11 προσάγοντες Barth. — η'. Nomen melodi deest in E — 2 σπειρωτικῶν ὡδίνων προέρχεται Barth. — 8 σύλληψις Barth. — 9 σωτηρίαν ἡμῶν, δόξα σοι Barth. — θ'. Nomen melodi deest in E — 2 ἡ Μαγδαλ. Barth. — 7 κόσμου E

ι'. Ἰδιόμελον εἰς τὸν πρωτομάρτυρα Στέφανον (Δεκ. 27)
ἦχος β'.

Τῷ βασιλεῖ καὶ δεσπότη τοῦ παντός
τεχθέντι ἐπὶ γῆς | Στέφανος ὑπέρλαμπρος προσφέρεται,
οὐκ ἐκ λίθων τιμίων κατεσκευασμένος,
ἀλλ' ἐξ οἰκείων αἱμάτων διηθισμένος·
5 ἀλλ', ὦ φιλομάρτυρες, δεῦτε
τὰ τῶν ἁσμάτων | ἄνθη δρεψάμενοι
τὰς κεφαλὰς ἀναδηρώμεθα
καὶ τοῖς ὕμνοις ἀναμέλποντες εἴπωμεν·
ὁ σοφία καταγλαϊσθεῖς | καὶ χάριτι τὴν ψυχὴν,
10 πρωτομάρτυς Χριστοῦ τοῦ θεοῦ,
αἴτησαι ἡμῖν εἰρήνην | καὶ τὸ μέγα ἔλεος.

ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΔΑΜΑΚΗΝΟΥ

στιχηρὰ ἀναστάσιμα ἐν τῷ ἑσπερινῷ τοῦ σαββάτου ψαλλόμενα.
α'. ἦχος α'.

Τὰς ἑσπερινὰς ἡμῶν εὐχὰς πρόδεξαι, ἄγιε, κύριε, καὶ παράσχου ἡμῖν ἄφεσιν ἁμαρτιῶν, ὅτι μόνος εἶ ὁ δεῖξας ἐν κόσμῳ τὴν ἀνάστασιν.	ὅτι αὐτός ἐστιν ὁ θεὸς ἡμῶν, 10 ὁ λυτρωσάμενος ἡμὰς ἐκ τῶν ἀνομιῶν ἡμῶν.
5 Κυκλώσατε, λαοὶ, Σιών καὶ περιλάβετε αὐτὴν, καὶ δότε δόξαν ἐν αὐτῇ τῷ ἀναστάντι ἐκ νεκρῶν,	Δεῦτε, λαοὶ, ὑμνήσωμεν καὶ προσκυνήσωμεν Χριστὸν, δοξάζοντες αὐτοῦ 15 τὴν ἐκ νεκρῶν ἀνάστασιν, ὅτι αὐτός ἐστιν ὁ θεὸς ἡμῶν, ὁ ἐκ τῆς πλάνης τοῦ ἔχθρου τὸν κόσμον λυτρωσάμενος.

θεοτοκίον.

Τὴν παγκόσμιον δόξαν, | τὴν ἐξ ἀνθρώπων σπαρεῖσαν
20 καὶ τὸν δεσπότην τεκοῦσαν, | τὴν ἐπουράνιον πύλην
ὑμνήσωμεν Μαρίαν τὴν παρθένον,
τῶν ἁσμάτων τὸ ἄσμα
καὶ τῶν πιστῶν τὸ ἐγκαλλώπισμα·
αὕτη γὰρ ἀνεδείχθη
25 οὐρανὸς | καὶ ναὸς τῆς θεότητος·

ι'. Nomen melodi deest in E — α'. Nomen Iohannis Damasceni et hic et infra deest in D, quandoquidem tota Octoecus ad Iohannem Damascenum auctorem referebatur

αὐτὴ τὸ μεσότοιχον τῆς ἔχθρας καθελούσα
 εἰρήνην ἀντειρήξε | καὶ τὸ βασιλεῖον ἠνέψξε·
 ταύτην οὖν κατέχοντες | τῆς πίστεως τὴν ἄγκυραν
 ὑπέρμαχον ἔχομεν | τὸν ἔξ αὐτῆς τεχθέντα κύριον·
 30 θαρσεῖτε τοίνυν, θαρσεῖτε, λαὸς τοῦ θεοῦ·
 καὶ γὰρ αὐτὸς πολεμήσει | τοὺς ἐχθροὺς ὡς φιλόανθρωπος.

β'. ἦχος δ'.

Τὸν ζωοποιόν σου σταυρόν
 ἀπαύτως προσκυνοῦντες, Χριστὲ ὁ θεός,
 τὴν τριήμερόν σου ἀνάστασιν δοξάζομεν·
 δι' αὐτῆς γὰρ ἀνεκαίνισας
 5 τὴν καταφθαρεῖαν τῶν ἀνθρώπων
 φύσιν, παντοδύναμε,
 καὶ τὴν εἰς οὐρανοὺς ἄνοδον
 καθυπέδειξας ἡμῖν,
 ὡς μόνος ἀγαθὸς καὶ φιλόανθρωπος.
 10 Τοῦ ξύλου τῆς παρακοῆς
 τὸ ἐπιτίμιον ἔλυσας, σωτήρ·
 τῷ ξύλῳ τοῦ σταυροῦ | ἐκουσίως προσηλωθεὶς
 καὶ εἰς ἄδου κατελθὼν, δυνατὲ,
 τοῦ θανάτου τὰ δεσμὰ | ὡς θεὸς διέρρηξας·
 15 διὸ προσκυνοῦμεν | τὴν ἐκ νεκρῶν σου ἀνάστασιν,
 ἐν ἀγαλλιάσει βοῶντες·
 παντοδύναμε κύριε, δόξα σοι.

Πύλας ἄδου συνέτριψας, κύριε,
 καὶ τῷ σῶ θανάτῳ | τοῦ θανάτου τὸ βασιλεῖον ἔλυσας·
 20 γένος δὲ τὸ ἀνθρώπινον | ἐκ φθορᾶς ἠλευθήρσας,
 Ζῆν καὶ ἀφθαρσίαν | τῷ κόσμῳ δωρησάμενος
 καὶ τὸ μέγα ἔλεος.

θεοτοκίον.

Ὁ διὰ σὲ θεοπάτωρ προφήτης Δαυὶδ
 μελωδικῶς περὶ σοῦ προανεφώνησε
 25 τῷ μεγαλειᾷ σοι ποιήσαντι·
 παρέστη ἡ βασίλισσα ἐκ δεξιῶν σου·
 σὲ γὰρ μητέρα πρόξενον ζωῆς ἀνέδειξεν
 ὁ ἀπάτωρ, ἐκ σοῦ | ἐνανθρωπήσας εὐδοκήσας θεός,
 ἵνα τὴν ἑαυτοῦ ἀναπλάσῃ εἰκόνα

28 ταύτης D — 30 θαρσεῖτω τοίνου θαρσεῖτω Oct. — 31 ὡς παντοδύναμος Oct. — β' v. 2 ὁ θεός om. D — 8 ἀνεκαίνισας ἡμῖν D — 23 ὁ διὰ σὲ DE Oct., sed D in margine adscriptum habet γρ. ὁ διὰ σοῦ

- 30 φθαρείαν τοῖς πάθεσι,
καὶ τὸ πλανηθὲν ὀρειάλητον εὐρῶν
πρόβατον, τοῖς ὤμοις ἀναλαβῶν
τῷ πατρὶ προσαγάγη,
καὶ τῷ ἰδίῳ θελήματι
35 ταῖς οὐρανίαις συνάψῃ δυνάμεσι,
καὶ σώσῃ, θεοτόκε, τὸν κόσμον
Χριστὸς ὁ ἔχων τὸ μέγα καὶ πλούσιον ἔλεος.

γ'. ἦχος πλ. α'.

- Διὰ τοῦ τιμίου σου σταυροῦ, Χριστέ,
διάβολον ἤσχυνας,
καὶ διὰ τῆς ἀναστάσεώς σου
τὸ κέντρον τῆς ἀμαρτίας ἤμβλυνας
5 καὶ ἔσωσας ἡμᾶς | ἐκ τῶν πυλῶν τοῦ θανάτου·
δοξάζομέν σε, μονογενές.

- Ὁ τὴν ἀνάστασιν διδοὺς | τῷ γένει τῶν ἀνθρώπων
ὡς πρόβατον ἐπὶ σφαγὴν ἤχθη·
ἔφριξαν τοῦτον | οἱ ἄρχοντες τοῦ ἄδου,
10 καὶ ἐπήρθησαν πύλαι ὀδυνηραί·
εἰσελήλυθε γὰρ | ὁ βασιλεὺς τῆς δόξης Χριστὸς,
λέγων τοῖς ἐν δεσμοῖς· ἐξέλθετε,
καὶ τοῖς ἐν τῷ σκότει· ἀνακαλύπτεσθε.

- Μέγα θαῦμα! ὁ τῶν ἀοράτων κτίστης,
15 διὰ φιλανθρωπίαν | σαρκὶ παθῶν,
ἀνέστη ὁ ἀθάνατος·
δεῦτε, πατριαὶ τῶν ἔθνῶν,
τοῦτον προσκυνήσωμεν·
τῇ γὰρ αὐτοῦ εὐσπλαγχνίᾳ
20 ἐκ πλάνης ῥυθθέντες
ἐν τρισὶν ὑποστάσεσιν | ἓνα θεὸν ὑμνεῖν μεμαθήκαμεν.

θεοτοκίον.

- Ἐν τῇ ἐρυθρᾷ θαλάσῃ | τῆς ἀπειρογάμου νύμφης
εἰκῶν διεγράφη ποτέ·
ἐκεῖ Μωϋσῆς | διαιρέτης τοῦ ὕδατος,
25 ἐνθάδε Γαβριὴλ | ὑπηρέτης τοῦ θαύματος·
τότε τὸν βυθὸν ἐπέzeugεν | ἀβρόχως Ἰσραὴλ,
νῦν δὲ τὸν Χριστὸν ἐγέννησεν | ἀπόρως ἡ παρθένος·
ἡ θάλασσα | μετὰ τὴν πάροδον τοῦ Ἰσραὴλ
ἔμεινεν ἄβατος·

30 ἡ ἄμεμπτος | μετὰ τὴν κύησιν τοῦ Ἐμμανουὴλ
 ἔμεινεν ἄφθορος·
 ὁ ὢν καὶ προὖν | καὶ φανείς ὡς ἄνθρωπος θεός,
 ἐλέησον ἡμᾶς.

δ'. Ἰδιόμελον εἰς τὴν Ὑπαπαντὴν τοῦ Χριστοῦ (Φεβ. 2)
 ἦχος πλ. β'.

Ἄνοιγέσθω ἡ πύλη τοῦ οὐρανοῦ σήμερον·
 ὁ γὰρ ἀναρχος λόγος τοῦ πατρὸς,
 ἀρχὴν λαβὼν χρονικὴν, | μὴ ἕκτατος τῆς αὐτοῦ θεότητος,
 ὑπὸ παρθένου ὡς βρέφος τεσσαρακονθήμερον
 5 μητρὸς ἐκὼν προσφέρεται | ἐν ναῷ τῷ νομικῷ·
 καὶ τοῦτον ἀγκάλαις εἰσδέχεται ὁ πρέσβυς,
 ἀπόλυσον, κράζων, τὸν δοῦλον ὁ δεσπότης·
 οἱ γὰρ ὀφθαλμοί μου | εἶδον τὸ σωτήριόν σου·
 ὁ ἐλθὼν εἰς τὸν κόσμον | σῶσαι γένος ἀνθρώπων·
 10 κύριε, δόξα σοι.

ε'. Ἰδιόμελον εἰς τὸν ἀρχάγγελον Γαβριὴλ (Μαρτ. 26)
 ἦχος πλ. β'.

Ἄπεστάλη ἐξ οὐρανοῦ | Γαβριὴλ ὁ ἀρχάγγελος,
 εὐαγγελίσασθαι | τῇ παρθένῳ τὴν σύλληψιν·
 καὶ ἐλθὼν εἰς Ναζαρετ | ἐλογίζετο ἐν ἑαυτῷ
 τὸ θαῦμα ἐκπληττόμενος,
 5 ὅτι πῶς· | ὁ ἐν ὑψίστοις ἀκατάληπτος ὢν
 ἐκ παρθένου τίκτεται!
 ὁ ἔχων θρόνον τὸν οὐρανὸν | καὶ ὑποπόδιον τὴν γῆν
 ἐν μήτρᾳ χωρεῖται γυναικός!
 ὦ τὰ ἔξαπτέρυγα καὶ πολυόμματα
 10 ἀτενίσαι οὐ δύναται,
 λόγῳ μόνῳ, | ἐκ ταύτης σαρκωθῆναι ἠυδόκησε·
 θεοῦ ἐστὶ λόγος ὁ παρὼν·
 τί οὖν ἴσταμαι | καὶ οὐ λέγω τῇ κόρῃ;
 χαῖρε, κεχαριτωμένη· | ὁ κύριος μετὰ σοῦ·
 15 χαῖρε, ἀγνή παρθένε· | χαῖρε, νύμφη ἀνύμφευτε·
 χαῖρε, μήτηρ τῆς ζωῆς· | εὐλογημένος ὁ καρπὸς τῆς κοιλίας σου.

ς'. Ἰδιόμελον εἰς τὸν μάρτυρα Γεώργιον (Ἄπριλ. 23)
 ἦχος β'.

Νευέτω δίκαια, | ἔφησεν ὁ Κολομών,
 τοῖς βροτοῖς τὰ βλέφαρα·

δ'. ν. 7 ὁ δοῦλος τῷ δεσπότη Barth. — ε'. Ἰωάννου μοναχοῦ Ε — 7 τὸν om. Barth.
 — ς'. Ἰωάννου μοναχοῦ τοῦ Δαμασκηνοῦ Ε — ν. 1 Pargoim. X 10

- ἐλεθθήσεται γὰρ παρὰ Χριστοῦ τοῦ θεοῦ
ὁ βλέπων λεία, προηγόρευεν·
- 5 εὐμαρῶς δὲ ταῦτα ἐνωτισθεῖς,
ὦ πολύτλα Γεώργιε,
τοῦ δεσπότη τοῖς διδασκαίς ἠκολούθησας,
καὶ ἀνόμοιοι ἐκδοθεῖς ἐκαρτέρησας,
τῆς πλάνης τὰ ὄργια | καταπτύσας ὡς βέβηλα·
- 10 τὸ σῶμα γὰρ, ὃ παρέδωκας | ὑπὲρ ἀγάπης τοῦ κτίσαντος,
ὄλον μεληδὸν κατετέμνετο·
καὶ ὁ Βελίαρ μᾶλλον | ὄλος αἰσχυνθεῖς ἐπιτρώσκετο,
στεφηφόρον σε ὄρων ἀκμαιότατον·
ὄθεν ἐν αὐλαῖς οἰκῶν τοῦ κυρίου σου
- 15 σὺν ταῖς ἄνω δυνάμεσι
πρέσβευε, ἀθλοφόρε, Χριστῷ
σωθῆναι τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

ΘΕΟΦΑΝΟΥΣ

α'. Ἰδιόμελον εἰς Κοσμᾶν καὶ Δαμιανὸν (Νοεμ. 1)
ἤχος δ'.

- Πηγὴν ἰαμάτων ἔχοντες, | ἅγιοι ἀνάργυροι,
τὰς ἰάσεις παρέχετε | πᾶσι τοῖς δεομένοις,
ὡς μεγίστων δωρεῶν ἀξιωθέντες
παρὰ τῆς ἀενάου πηγῆς | τοῦ σωτήρος Χριστοῦ·
- 5 φησὶ γὰρ πρὸς ὑμᾶς ὁ κύριος
ὡς ὁμοζήλους τῶν ἀποστόλων·
Ἰδοὺ | δέδωκα ὑμῖν τὴν ἐξουσίαν
κατὰ πνευμάτων ἀκαθάρτων,
ὥστε αὐτὰ ἐκβάλλειν | καὶ θεραπεύειν
- 10 πᾶσαν νόσον | καὶ πᾶσαν μαλακίαν·
διὸ τοῖς προστάγμασιν | αὐτοῦ καλῶς πολιτευσάμενοι
δωρεᾶν ἐλάβετε, | δωρεᾶν παρέχετε,
ἰατρούοντες τὰ πάθη
τῶν ψυχῶν καὶ τῶν σωματικῶν ἡμῶν.

β'. Ἰδιόμελον εἰς τὸν Εὐαγγελιστὸν τῆς θεοτόκου (Μαρτ. 25)
ἤχος β'.

Τὸ ἀπ' αἰῶνος μυστήριον
ἀνακαλύπτεται σήμερον·

3 Paroim. XII 13 — 7 ταῖς om E — 10 γὰρ δοὺς E — 14 ἐν om. E — 16 Χριστοῦ E
α'. Θεοφάνους καὶ Ἀνατολίου E — 7 Matth. X 1. Marc. VI 7. Luc. IX 1 — β'. Nomen
melodi deest in E

- καὶ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ | υἱὸς ἀνθρώπου γίνεται,
 ἵνα τοῦ χείρονος μεταλαβῶν
 5 μεταδῶ μοι τοῦ βελτίονος·
 ἐψεύσθη πάλαι Ἀδὰμ
 καὶ θεὸς ἐπιθυμήσας | οὐ γέγονεν·
 ἄνθρωπος γίνεται θεός,
 ἵνα θεὸν τὸν Ἀδὰμ ἀπεργάσῃται·
 10 εὐφραινέσθω ἢ κτίσις, | χορευέτω ἢ φύσις,
 ὅτι ἀρχάγγελος παρθένω
 μετὰ δέους παρίσταται,
 καὶ τὸ χαῖρε κομίζει | τῆς λύπης ἀντίθετον·
 ὁ διὰ σπλάγχνα ἐλέους ἐνανθρωπήσας
 θεὸς ἡμῶν, δόξα σοι.

γ'. Ἰδιόμελον εἰς τὴν Κοίμησιν τῆς Θεοτόκου (Αὐγ. 15)
 ἤχος πλ. α'.

- Δεῦτε, φιλεόρτων τὸ σύστημα,
 δεῦτε καὶ χορείαν στηρώμεθα·
 δεῦτε καταστέψωμεν | ἄσμασι τὴν ἐκκλησίαν
 τῇ καταπαύσει | τῆς κιβωτοῦ τοῦ θεοῦ·
 5 σήμερον γὰρ οὐρανὸς | ὑφαπλοῖ τοὺς κόλπους,
 δεχόμενος τὴν τετοκυῖαν | τὸν ἐν πᾶσι μὴ χωρούμενον·
 καὶ ἡ γῆ, τὴν πηγὴν τῆς ζωῆς
 ἀποδιδοῦσα, τὴν εὐλογίαν στολίζειται καὶ εὐπρέπειαν·
 ἄγγελοι χοροστατοῦσι | σὺν ἀποστόλοις,
 10 περιδεῶς ἐνατενίζοντες
 ἐκ ζωῆς εἰς ζωὴν μεθισταμένης
 τῆς τεκούσης τὸν ἀρχηγὸν τῆς ζωῆς·
 πάντες προσκυνήσωμεν | αὐτὴν δεόμενοι·
 συγγενοῦς οἰκειότητος | μὴ ἐπιλάθῃ, δέσποινα,
 τῶν πιστῶς ἑορταζόντων | τὴν παναγίαν σου κοίμησιν.

δ'. Στιχηρὰ νεκρώσιμα κατὰ τοὺς ὀκτῶ ἤχους.

Ἡ ἀκροστιχίς: *Coûs, Xριστῆ, δούλους γράφων ἐν Ζώντων βιβλῳ.*
 ἤχος α'. κατὰ τὸ «Πανεύφημοι μάρτυρες ἡμᾶς.»

Coûs, cῶτερ, δέόμεθα, | τῆς σῆς τοὺς μεταστάντας ἀξίωσων
γλυκείας μεθέξεωσ καὶ κατασκήνωσων

v. 3 θεοῦ καὶ υἱὸς E — 13 χαῖρε χορεύει E — γ'. *Nomen melodi doest in E* — v. 5 ἐφαπλοῖ Barth. — 6 τεξαμένην E — 8 στολίζειται τὴν εὐφρ. E — 11 μεθισταμένην τὴν τεκοῦσαν E — 14 οἰκειώσεωσ E — δ'. *Cod. D: Τὰ προσόμοια τῶν ὀκτῶ ἤχων τὰ νεκρώσιμα, ὧν ἡ ἀκρ. cui titulo in margine eiusdem codicis manu recentiore addita sunt haec: ταῦτα ψάλλεται εἰς τοὺς αἶνους ἀπὸ στίχοῦ. Ed. Ven. Triodii a. 1869: Ἀπόστιχα τὰ ἐπόμενα Προσόμοια Νεκρώσιμα, ποίημα Θεοφάνου, ὧν καὶ τῶν εἰς τοὺς λοιποὺς ἤχους ἐν τοῖς ἄλλοις σάββασι τοιοῦτων Προσομοίων ὁμοῦ ἢ ἀκρ. et paulo supra: κατ' ἤχον ψαλλόμενα καθ' ὅλην τὴν ἁγίαν καὶ μεγάλην Τεσσαρακοστήν. — v. 3 ἀνάπαυσον Triod.*

- 5 ἐν σκηναῖς ἀγίων, | ἐν μοναῖς δικαίων σου, τοὺς πρὸς σὲ μεταχωρήσαντας
ἐν τοῖς ἐπουρανίοις σκηνώμασι, καὶ παράσχου | ζωὴν τὴν αἰώνιον.
τῇ εὐσπλαγχνίᾳ σου
παρορῶν τὰ παραπτώματα Σταυρῷ σου γηθόμενοι, | σταυρῷ
καὶ παρέχων | αὐτοῖς τὴν συγχώρησιν. θαρροῦντες οἱ δούλοι σου
10 Οὐδεὶς ἀναμάρτητος, | οὐδεὶς
τῶν ἀνθρώπων γέγονεν,
εἰ μὴ σὺ, μόνη ἀθάνατε·
διὸ τοὺς δούλους σου,
ὡς θεὸς οἰκτίρμων, ἐν φωτὶ κατάταξον τῶν δεινῶν πταισμάτων | τὸν σταυρόν
σου δώρησαι
καὶ αἷμα τὸ χυθὲν ὑπὲρ κόσμου ζωῆς,
τῇ εὐσπλαγχνίᾳ σου
15 σὺν ταῖς χοροστασίαις ἀγγέλων σου, 35 συγχωρῶν τὰ πλημμελήματα
καὶ φωτίζων | φωτὶ τοῦ προσώπου
[σου.
καὶ παρέχων | αὐτοῖς τὴν ἀνάπαυσιν. Χριστὸν ἐκδυσώπησον, | τὸν σὸν
τόκον, μητροπάρθενε,
τὴν τῶν πταισμάτων συγχώρησιν
20 Ὑπὲρ τὰ ὀρώμενα | τὰ σὰ,
κῶτερ, ἐπαγγέλματα,
ἃ ὀφθαλμὸς οὐ τεθέαται
καὶ οὖς οὐκ ἤκουσε
καὶ ἐπὶ καρδίαν | οὐκ ἀνέβη πώποτε,
ὧν τῆς προσηνεστάτης μεθέξεω
25 τυχεῖν εὐδόκησον 40 δοῦναι τοῖς δούλοις σου,
τοῖς σὲ θεοτόκον | εὐσεβῶς κηρύξαι
καὶ λόγῳ ἀληθεῖ δογματίσαι,
καὶ τῆς λαμπρότητος
τῶν ἁγίων καὶ φαιδρότητος
45 ἀξιῶσαι | ἐν τῇ βασιλείᾳ σου.

ἤχος β'.

κατὰ τὸ «Ὅτε ἐκ τοῦ εὗλου σε νεκρόν.»

- Ῥύμην τοῦ θανάτου καὶ φθορὰν
σοῦ τῷ ζωηφόρῳ θανάτῳ | καθεῖλες, δέσποτα,
πάσι δὲ ἐπήγασας | ζωὴν αἰώνιον,
καὶ νεκρῶν ἔξανάστασιν | θνητοῖς ἐδωρήσω·
5 ὄθεν σου δεόμεθα, | κῶτερ, ἀνάπαυσον
πίστει τοὺς πρὸς σὲ μεταστάντας
καὶ τοῦ γλυκασμοῦ τοῦ σοῦ κάλλους
τούτους καταξίωσον, φιλάνθρωπε.
Ἴνα τοὺς ἀνθρώπους κοινωνοὺς
10 θείας βασιλείας ἐργάσῃ, | σταυρὸν ὑπέμεινας,
θάνατον ἐκούσιον | καταδεξάμενος·
ἀλλὰ νῦν σου δεόμεθα, τῇ σῇ εὐσπλαγχνίᾳ
μετόχους ἀνάδειξον | τῆς βασιλείας σου

5 δικαίων ἐν μοναῖς ἁγίων Triod. — 9 τὴν ἀνάπαυσιν Triod. — 18 τὴν συγχώρησιν Triod. — 23 ἀνέβη δέσποτα D — 32 τῶν αὐτῶν Triod. — II 4 νεκροῖς Triod. — 7 καὶ τῆς ἀκράτου σου δόξης Triod. — 12 διὰ τοῦτο δεόμεθα Triod.

πίστει τοὺς πρὸς σὲ μεταστάντας,
 15 καὶ τῆς ἀθανάτου σου δόξης
 τούτους καταξίωσον, φιλάνθρωπε.

Ὡσαι τὸ σὸν πλάσμα βουληθεῖς,
 τῆς οἰκονομίας τὸ ὄντως | βαθὺ μυστήριον
 θέλων ἐξετέλεσας | ὡς ὑπεράγαθος,
 20 καὶ τιμῆς ἐξηγόρασας | τὸν σύμπαντα κόσμον
 αἵματι τιμίῳ σου· | διὸ δεόμεθα,
 πίστει τοὺς πρὸς σὲ μεταστάντας
 μετὰ τῶν ἀγίων ἀπάντων
 τῆς ἀπολυτρώσεως ἀξίωσον.

Τρόπῳ τῷ φρικτῷ καὶ φοβερῷ
 βήματι τῷ σὴ παρεστῶτες | οἱ ἀπ' αἰῶνος νεκροὶ
 ψῆφον ἀναμένουσι | τὴν σὴν δικαίαν, σωτῆρ,
 καὶ τὴν θεῖαν ἐκδέχονται | δικαιοκρισίαν·
 τότε φεῖσαι, δέσποτα | Χριστέ, τῶν δούλων σου·
 30 πίστει τοὺς πρὸς σὲ μεταστάντας
 καὶ τῆς αἰδίου τρυφῆς σου
 καὶ μακαριότητος ἀξίωσον.

Εὖσας τῆς προμήτορος, ἀγνή,
 σὺ τὴν ὀφειλὴν συλλαβοῦσα, | Χριστὸν ἀπήτησας,
 35 τὸν τὴν ἀφθαρσίαν τε | καὶ τὴν ἀνάστασιν
 τοῖς πιστοῖς χαριζόμενον | καὶ τῇ ἀθανάτῳ
 δόξῃ καταστέφοντα | τοὺς σὲ δοξάζοντας·
 ὃν νῦν δυσωποῦσα μὴ παύσῃ,
 τούτους ἐν φωτὶ κατατάξαι
 40 τῆς αὐτοῦ λαμπρότητος, θεόνυμφε.

ἦχος γ'.

κατὰ τὸ «Τῷ τύπῳ τοῦ σταυροῦ.»

Δοξάζω τὸν σταυρόν σου τὸν τίμιον,
 δι' οὗ ζωὴ δεδορήται | καὶ τρυφῆς ἡ ἀπόλαυσις
 τοῖς ἐν πίστει καὶ πόθῳ σὲ ὑμνοῦσι, | μόνε πολυέλεε·
 διὸ βοῶμέν σοι, Χριστέ ὁ θεός·
 5 τοὺς μεταστάντας ἐξ ἡμῶν ἀνάπαυσον,
 ἔνθα πάντων ἐστὶν | εὐφραϊνομένων ἡ κατοικία ἐν σοί.

15 αἰδίου Triod. — 16 καὶ μακαριότητος ἀξίωσον Triod. — 19 χαίρων Triod. — 21 αἵματος τιμίῳ D — 23 καὶ τοῦ γλυκυτάτου σου κάλλους· τούτους καταξίωσον φιλάνθρωπε Triod. — 29 σῶτερ Triod. — 30 τῶν . . . μεταστάντων D — 34 θεόν Triod. — 36 χαριζόμενον D — 37 στεφανώσαντα Triod.

Ὁ μόνος ἐλεήμων καὶ εἰσπλαγχνος,
 ὁ ἔχων ἀκατάληπτον | ἀγαθότητος πέλαγος,
 ὁ γινώσκων τὴν φύσιν τῶν ἀνθρώπων, | ἦν ἐδημιούργησας,
 10 cè ἱκετεύομεν, Χριστὲ ὁ θεός·
 τοὺς μεταστάντας ἐξ ἡμῶν ἀνάπαυσον,
 ἔνθα πάντων ἐστὶν | εὐφραينوμένων ἡ κατοικία ἐν σοί.

Ὑπνώσας ἐν τῷ τάφῳ ὡς ἄνθρωπος,
 δυνάμει ἀπητήτω σου | ὡς θεός ἐξανέστησας
 15 τοὺς ἐν τάφοις ὑπνοῦντας, ἀσιγήτως | ὕμνον σοι προσφέροντας·
 διὸ βοῶμέν σοι, Χριστὲ ὁ θεός·
 τοὺς μεταστάντας ἐξ ἡμῶν ἀνάπαυσον,
 ἔνθα πάντων ἐστὶν | εὐφραينوμένων ἡ κατοικία ἐν σοί.

Λαμπάδα νοητὴν σε, βαστάζουσας
 20 τὸ φέγγος τῆς θεότητος | ὁμιλήσας παχύτητι
 τῆς ἀνθρώπων οὐσίας, θεοτόκε, | πάντες ἐπιστάμεθα·
 τὸν σὸν δυσώπησον υἱὸν καὶ θεὸν,
 τοὺς μεταστάντας ἐξ ἡμῶν ἀνάπαυσον,
 ἔνθα πάντων ἐστὶν | εὐφραينوμένων ἡ κατοικία ἐν σοί.

ἦχος δ'.

κατὰ τὸ «Ἔδωκας σημείωσιν.»

Ὡντως φοβερῶτατον | τὸ τοῦ θανάτου μυστήριον!
 πῶς ψυχὴ ἐκ τοῦ σώματος
 βιαίως χωρίζεται | ἐκ τῆς ἀρμονίας,
 καὶ τῆς συμφυΐας | ὁ φυσικώτατος δεσμὸς
 5 θεῖω βουλήματι ἀποτέμεται;
 διὸ σε ἱκετεύομεν· | τοὺς μεταστάντας ἀνάπαυσον
 ἐν σκηναῖς τῶν δικαίων σου, | ζωοδότα φιλάνθρωπε.

Ὑπνος ἀναδέδεικται | τῶν πιστευόντων ὁ θάνατος,
 σοῦ τεθέντος ἐν μνήματι,
 10 τοῦ πάντων δεσπύζοντος | καὶ τοῦ θανάτου
 κράτος λευκότος | καὶ καταργήσαντος αὐτοῦ
 τὴν δυναστείαν τὴν πολυχρόνιον·
 διὸ σε ἱκετεύομεν· τοὺς μεταστάντας ἀνάπαυσον
 ἐν σκηναῖς τῶν δικαίων σου, | ζωοδότα φιλάνθρωπε.

15 Ὡς δικαιοσύνη τε | καὶ φωτισμὸς ἡμῖν γέγονας
 καὶ ψυχῶν ἀπολύτρωσις·

III v. 11. 17. 23 ἐν τρυφῇ ἀνάπαυσον D → 14 ἐξανέστησον D — 15 τάφῳ ὑμνοῦντας Triod. — 21 τῆς τῶν D — 23 ἀναπαύσαι Triod. — IV 6 διὸ σῶτερ τοὺς δούλους σου D — 7. 14 ἀγίων Triod. — 12 πολυμήχανον D — 15 τε ἀγιασμὸς Triod.

- πατρὶ γὰρ προσήγαγες | δεδικαιωμένους
καὶ λελυτρωμένους, | ἀναδεξάμενος ἡμῶν
τὸ ὀφειλόμενον ἐπιτίμιον·
- 20 καὶ νῦν ἐκδυσωποῦμέν σε· τοὺς μεταστάντας ἀνάπαυσον
ἐν χαρᾷ καὶ φαιδρότητι, | εὐεργέτα σωτῆρ ἡμῶν.
- Γένος τὸ ἀνθρώπινον | πρὸς ἀφθαρσίαν ἀνώλεθρον
ἐκ φθορᾶς ἀνακέκληται,
λουσάμενον αἵματι | τῷ ἐκ τῆς πλευρᾶς σου,
25 σῶτερ, κενωθέντι, | ἐν ᾧ ἀπέπλυνας ἡμᾶς
τῆς παραβάσεως τοῦ προπάτορος·
διὸ σε ἱκετεύομεν· τοὺς μεταστάντας ἀνάπαυσον
ἐν μοναῖς αἰωνίοις σου, | ἐν χοροῖς τῶν μαρτύρων σου.
- Ῥήσεν ἐπόμενοι | τῶν θεηγόρων, πανάμωμοι,
30 θεοτόκον φρονούμεν σε·
θεὸν γὰρ ἐγέννησας | σεσωματωμένον
ἀπερινοήτως, | τὸν λυτρωσάμενον ἡμᾶς
τοὺς αἰχμαλώτους τοῖς παραπτώμασιν·
ὄν καὶ νῦν ἐκδυσώπησον, | τοὺς μεταστάντας οἰκέτας σου
35 ταῖς οἰκείαις ἐλλάμψεσι | καταυγάσαι, φιλάγαθε.

ἦχος πλ. α'.

κατὰ τὸ «Χαίροις ἀσκητικῶν ἀληθῶς.»

- Αἴγλη τοῦ σου προσώπου, Χριστέ,
τοὺς μεταστάντας | ὡς οἰκτίρμων κατὰταξον,
σκηνώσας | εἰς τόπον χλόης, | ἐπὶ ὑδάτων τῆς σῆς
ἀκραιφνοῦς καὶ θείας | ἀναπαύσεως,
5 ἐν τοῖς ὄρεκτοῖς κόλποις | Ἀβραὰμ τοῦ προπάτορος,
ἐνθα τὸ φῶς σου | καθαρὸν ἐπιφαίνεται
καὶ προχέουσιν | αἱ πηγαὶ τῆς χρηστότητος,
ἐνθα περιχορεύουσι | τρανώς ἀγαλλόμεναι
αἱ τῶν δικαίων χορεῖαι | περὶ τὴν σὴν ἀγαθότητα,
10 μεθ' ἧν κατατάξαι
τοὺς ἰκέτας σου παράσχου | ὡς μόνος εὐσπλαγχνος.

- Ψάλλειν παναρμονίῳ φωνῇ
δοξολογούντας | τὸ σὸν κράτος εὐδόησον,
οἰκτίρμον, | τοὺς μεταστάντας | ἐκ τῶν προσκαιρῶν πρὸς σέ
15 τὸν δεσπότην πάντων | καὶ φιλάνθρωπον,

28 σκηναῖς Triod. — 35 πανάχραντε Triod. — V 3 σκηνῶσαι Triod. — 6 καθαρῶς ἀνα-
φέρεται D — 9 τῶν ἀγγέλων Triod. — 11. 33 παράσχου τὸ μέγα ἔλεος Triod. — 12 ψάλλει
Triod. — 13 κράτος εὐδόησον Triod.

διδούς ὡραιότητι | τοῦ σοῦ κάλλους ἐλλάμπεσθαι
 καὶ τῆς γλυκείας | καὶ τερπνῆς μετουσίας σου
 ἀπολαύειν τε | καὶ τρυφᾶν καθαρώτερον,
 ἔνθα περὶ τὸν θρόνον σου | χορεύουσιν ἄγγελοι
 20 καὶ τῶν ἁγίων οἱ δήμοι | χαρμονικῶς περιέπουσι·
 μεθ' ὧν τοῖς σοῖς δούλοις
 τὴν ἀνάπαυσιν παράσχου | καὶ μέγα ἔλεος.

Ὅπου τῶν προφητῶν οἱ χοροὶ,
 τῶν ἀποστόλων | καὶ μαρτύρων τὰ τάγματα
 25 καὶ πάντων | τῶν ἀπ' αἰῶνος | δικαιωθέντων τῷ σῶ
 σωτηρίῳ πάθει | καὶ τῷ αἵματι,
 δι' οὗ ἐξηγόρασας | τὸν αἰχμάλωτον ἄνθρωπον,
 ἐκεῖ τοὺς πίστει | κοιμηθέντας ἀνάπαυσον,
 ὡς φιλόανθρωπος | συγχωρῶν τὰ ἐγκλήματα·
 30 μόνος γὰρ ἀναμάρτητος | ἐν γῆ πεπολίτευσαι,
 ἅγιος μόνος καὶ μόνος | ἐν τεθνεώσιν ἐλεύθερος·
 διὸ τοῖς σοῖς δούλοις
 τὴν ἀνάπαυσιν παράσχου | ὡς μόνος εὐσπλαγχνος.

Νόμῳ τῆς ἁμαρτίας ἡμᾶς
 35 δεδουλωμένους | ἠλευθέρωσας, δέσποινα,
 ἐν μήτρᾳ | τὸν νομοθέτην | καὶ βασιλέα ἡμῶν
 συλλαβοῦσα μόνη, | μητροπάρθενε,
 δι' ὃν δικαιούμεθα | δωρεᾶ τε καὶ χάριτι·
 ὃν νῦν δυσώπει, | τὰς ψυχὰς τῶν ὑμνούσων σε
 40 θεομήτορα | κατατάξαι ἐν βίβλῳ ζωῆς,
 ὅπως τῇ μεσιτείᾳ σου | σωθέντες, πανάμωμε,
 τῆς τοῦ υἱοῦ σου εὐκταίας | ἀπολυτρώσεως τύχωσιν,
 αὐτὸν προσκυνοῦντες
 τὸν παρέχοντα τῷ κόσμῳ | τὸ μέγα ἔλεος.

ἤχος πλ. β'.

κατὰ τὸ «Ὁλην ἀποθέμενοι.»

Ἔχων ἀκατάληπτον | τὴν εἰς ἡμᾶς εὐπλαγχνίαν
 καὶ πηγὴν ἀκένωτον | θεϊκῆς χρηστότητος,
 πολυέλεε,
 τοὺς πρὸς σέ, δέσποτα, | μεταβεβηκότας
 5 ἐν γῆ ζώντων κατασκῆνωσον,

16 ὡραιότητος Triod. — ἐλλάμπεσθαι D — 21 τοὺς σοὺς δούλους D — 23 ὁ χορός
 Triod. — 25 πάντες οἱ — δικαιωθέντες Triod. — 29 συγχωρῶν καὶ τὰ πταίσματα Triod.
 32 τοὺς σοὺς δούλους D — 34 νόμου D — 35 πάναγνε Triod. — 36 νομοδότην Triod. —
 βασιλέα θεόν Triod. — 38 δι' οὗ Triod. — 42 τύχοιμεν Triod. — VI 1 fort.: ἀκατάληκτον

εἰς τὰ σκηνώματα | τὰ ἀγαπητὰ καὶ ποθαύμενα,
κατάχεσιν δωρούμενος
τὴν διηνεκῶς διαμένουσαν·
 10 cὺ γὰρ ὑπὲρ πάντων | ἐξέχεας τὸ αἷμά σου, σωτῆρ,
καὶ ζωηφόρῳ τιμήματι
κόσμον ἐξηγόρασας.

Νέκρωσιν ὑπέμεινας | ζωοποιὸν ἐκουσίως,
καὶ ζωὴν αἰώνιον | καὶ τρυφὴν αἰδίου
πιστοῖς δέδωκας,
 15 ἐν ἣ κατάταξον | τοὺς κεκοιμημένους
ἐπ' ἐλπίδι ἀναστάσεως,
τὰ τούτων πταισμάτα | πάντα συγχωρῶν ἀγαθότητι,
ὡς μόνος ἀναμάρτητος,
 20 ἵνα διὰ πάντων | ὑμνήταί σου τὸ ὄνομα, Χριστέ,
καὶ ἐσώσωμενοι δοξάζωμεν
τὴν φιλανθρωπίαν σου.

Ζώντων κυριεύοντα | θεαρχικῆ ἐξουσία
καὶ νεκρῶν δεσπύοντα | σὲ, Χριστέ, γινώσκωμεν,
 25 πολυέλεε·
τοὺς πιστοὺς δούλους σου | τοὺς πρὸς σὲ τὸν μόνον
εὐεργέτην ἐκδημήσαντας
αὐτοὺς ἀνάπαυσον | σὺν τοῖς ἐκλεκτοῖς σου, φιλάνθρωπε,
ἐν τόπῳ ἀναψύξεως,
 30 ἐν ταῖς τῶν ἁγίων λαμπρότησι·
θελητῆς ἐλέους | ὑπάρχεις γὰρ καὶ σώζεις ὡς θεὸς,
οὐκ κατ' εἰκόνα σου ἔπλασας,
μόνε πολυέλεε.

ᾠφθης ἐνδιαίτημα | θεοπρεπὲς, παναγία,
 35 καὶ θεὸν ἐχώρησας | καὶ θεὸν ἐγέννησας,
μητροπάρθενε,
ἐν δυὶ φύσεσιν, | ἐν δυσὶν οὐσίαις,
ἐν μιᾷ δὲ ὑποστάσει, ἀγνή·
 40 αὐτὸν δυσιώπησον | τὸν μονογενῆ καὶ πρωτότοκον,
τὸν σὲ παρθένον ἄμωμον
καὶ μετὰ τὸν τόκον φυλάξαντα

9 Χριστέ Τριόδ. — 11 ἡλευθέρωσας Τριόδ. — 13 ζωὴν ἐπήγασας Τριόδ. — 15—17 ἐν σκηναῖς δέσποτα ταῖς αἰωνιζούσαις. καὶ ἐν τόποις ἀναπτύξεως. αὐτοὺς κατάταξον. τοὺς κεκοιμημένους ὡς εὑπλαγχνος. καὶ μόνος D — 23 θεαρχικῆς ἐξουσίας D — 24 δεσπύοντος D — γινώσκοντες ἱκετεύομεν D — 29 τόποις Τριόδ. — 35 Χριστὸν ἐγέννησας D — 36 ἀπειρόγαμε D — 38 μιᾷ τῇ ὑποστάσει δὲ D — 39 ἱκέτευε Τριόδ.

ψυχὰς ἀναπαύσαι | τῶν πίστει κοιμηθέντων ἔξ ἡμῶν
 ἐν ἀκηράτῳ φαιδρότητι
 καὶ μακαριότητι.

ἦχος βαρύς.

κατὰ τὸ «Καταφρονήσαντες.»

Νενεκρωμένος ὠράθης | ἐπὶ σταυροῦ, μόνη ἀθάνατε,
 καὶ ἐν τῷ τάφῳ ὡς θνητὸς | ἐτέθης, μακρόθυμε,
 ἐκ φθορᾶς καὶ θανάτου | τοὺς ἀνθρώπους λυτρούμενος·
 ἀλλ' ὡς πέλαγος εὐσπλαγχνίας | ὑπάρχων ἀκένυτον
 5 καὶ πηγὴ ἀγαθότητος, | τὰς ψυχὰς τῶν σῶν δούλων
 τῶν ἔξ ἡμῶν μεταστάντων ἀνάπαυσον.

Τῷ ἀκηράτῳ σου κάλλει | καὶ γλυκασιμῷ τῆς ὠραιότητος
 καὶ ταῖς τοῦ θεοῦ σου φωτὸς | ἀκτίσιν ἐλλάμπεσθαι
 τοὺς πρὸς σὲ μεταστάντας, | ἀγαθὲ, καταξίωσον
 10 ἐν ἀύλῳ φωτοχυσία | τῆς φωτοφανείας σου,
 σὺν ἀγγέλοις χορεύοντας | περὶ σὲ τὸν δεσπότην
 καὶ βασιλέα τῆς δόξης καὶ κύριον.

Ὅς ἀδαπάνητον ἔχων | τῶν δωρεῶν [τῆν] μεγαλοπρέπειαν,
 ὡς θησαυρὸς ἀνελλιπῆς | πλουσίας χρηστότητος
 15 τοὺς πρὸς σὲ μεταστάντας | ὡς θεὸς κατασκῆνωσον
 ἐν τῇ χώρᾳ τῶν ἐκλεκτῶν σου, | ἐν τόπῳ ἀνέσεως,
 ἐν τῷ οἴκῳ τῆς δόξης σου, | ἐν τρυφῇ παραδείσου,
 ἐν τῷ [τῶν] παρθένων νυμφῶνι ὡς εὐσπλαγχνος.

Νόμου τὸ πλήρωμα τίκεις, | τὸν λυτρωτὴν σάρκα γενόμενον·
 20 οὐ γὰρ ἐγένετο τοῖς πρὶν | ἐν νόμῳ δικαίωσις·
 δι' ἡμᾶς γὰρ ὁ Χριστὸς | σταυρωθεὶς ἐδικαίωσεν·
 ὡς οὖν ἔχουσα παρησίαν, | ὡς μήτηρ ἰκέτευε
 τὸν υἱόν σου τὸν εὐσπλαγχνον, | τὰς ψυχὰς ἀναπαύσαι
 τῶν εὐσεβῶς μεταστάντων, πανύμνητε.

ἦχος πλ. δ'.

κατὰ τὸ «Ὡ τοῦ παραδόξου θαύματος.»

Βασιλικῶς μοι υπέγραψας | ἐλευθερίαν, βαφαῖς
 ἐρυθραῖς τοὺς δακτύλους σου | αἱματώσας, δέσποτα,
 καὶ φοινίξας σὺ αἵματι·
 καὶ νῦν ἐν πίστει | καθικετεύω σε,

42 κοιμηθέντων εὐσεβῶς Triod. — VII 2 τῷ in codd. edd. omissum nos de conī. addidimus — 13 τῆν unciis inclusimus — 15 ἀγαθὲ καταξίωσον. ἐν ἀύλῳ φωτοχυσία ἐν τόποις D — 17 ἐν τρυφῇ παραδείσου om. D — 18 τῶν εἰσιεὶνδum significavimus — 19 δίχα γεν. D — 21 Χριστὸς δέ D — 23 σου καὶ κύριον D — 24 τῶν ἔξ ἡμῶν μεταστάντων ὡς εὐσπλαγχνος D — VIII 2 τῶν δακτύλων D — 3 τῷ αἵματι Triod. — 4 καθικετεύομεν omisso σὲ D

- 5 τοῖς πρωτοτόκοις | σου συναριθμησον
καὶ τῶν δικαίων σου | τῆς χαρᾶς ἀξίωσον
ἐπιτυχεῖν
τοὺς μεταχωρήσαντας | πρὸς σὲ τὸν εὐσπλαγχνον.
- Ἱεραρχήσας ὡς ἄνθρωπος, | σφαγαθεὶς ὡς ἄμνος,
10 προσφορὰν προσενήνοχας | τῷ πατρὶ τὸν ἄνθρωπον,
τῆς φθορᾶς ἐξωνούμενος·
τοὺς μεταστάντας | οὖν ὡς φιλόανθρωπος
ἐν τῇ τῶν ζώντων | χώρα κατάταξον,
ἐνθα οἱ χεῖμαρροι | τῆς τρυφῆς προχέονται,
15 ἐνθα πηγαὶ
τῆς αἰδιότητος | ἀναβλυστάνουσιν.
- Βάθει σοφίας ἀρρήτου σου | ὀροθετεῖς τὴν ζωὴν
καὶ προβλέπεις τὰ μέλλοντα | καὶ πρὸς βίον ἕτερον
μετοικίζεις τοὺς δούλους σου·
20 οὗς προσελάβου | τοίνυν κατὰταξον
ἐπὶ ὑδάτων | τῆς ἀναπαύσεως,
ἐν τῇ λαμπρότητι | τῶν ἁγίων, κύριε,
ἐνθα φωνῇ
τῆς ἀγαλλιάσεως | καὶ τῆς αἰνέσεως.
- 25 Λόγος ὑπάρχων ἀόρατος, | ὁμοφυῆς τῷ πατρὶ
καὶ τῷ πνεύματι σύνθρονος, | δι' ἐμὲ τὸν ἄνθρωπον
ἐν σαρκὶ πεφανέρωσαι·
ὡς ἐλεήμων | οὖν καὶ φιλόανθρωπος
τοὺς ἐκ τοῦ βίου | μεταφοιτήσαντας
30 τῆς εὐπρεπείας σου | καὶ τῆς ὠραιότητος
ταῖς καλλοναῖς
τούτους καταλάμπρυνον, | ζωαρχικώτατε.
- Ὡς συλλαβοῦσα τὸν ἀναρχον | λόγον θεοῦ καὶ πατρὸς
μητρικῆ παρρησίας σου | ἐκτενωῶς ἰκέτευε
35 κατατάξαι τοὺς δούλους σου,
ἐνθα χορεία | ἡ ἀκατάλυτος
εὐφραινομένων | καὶ εὐφημούντων σε·
ἐνθα λαμπρότητες | αἱ διαιωνίζουσαι
καὶ ὁ γλυκὺς
40 ἦχος ἐορτάζοντος, | θεογεννήτρια.

8 μεταφοιτήσαντας Triod. — 11 ἐξαιρούμενος D — 14 προέρχονται Triod. — 15 ἐνθα πιστῶν D — 16 ἀναβλαστάνουσιν D — 18 προβλ. τὸν θάνατον καὶ πρὸς κόσμον D — 20 σῶτερ κατ. D — 22 ἁγίων σύνταξον D — 23 ἐνθα φωτὶ D — 26 σύμμορφος D — 28 καὶ ὡς φιλ. D — 33 θεοῦ καὶ θεόν D

ΡΩΜΑΝΟΥ ΤΟΥ ΜΕΛΩΙΔΟΥ

I

Ψαλμός τῶν ἁγίων ἀποστόλων.

Ἡ ἀκροστιχίς: «Τοῦ ταπεινοῦ Ῥωμανοῦ ὁ ψαλμός.»

Ὁ σοφίαις ὑπὲρ ῥήτορας | τοὺς ἀλιεῖς,
 Τοὺς ἀσφαλεῖς καὶ θεοφθόγγους κήρυκας,
 τὴν κορυφὴν | τῶν μαθητῶν σου, κύριε,
 προσελάβου εἰς ἀπόλαυσιν
 5 τῶν ἀγαθῶν σου καὶ ἀνάπαυσιν·
 τοὺς πόνους γὰρ ἐκείνων | καὶ τὸν θάνατον
 ἐδέξω ὑπὲρ πάντων ὀλοκάρπωνιν,
 ὁ μόνος γινώσκων τὰ ἐγκάρδια.

Τράνωσόν μου τὴν γλῶτταν, σωτήρ μου,
 10 πλάτυνόν μου τὸ στόμα·
 καὶ πληρώσας αὐτὸ | κατάνυξον τὴν καρδίαν μου,
 ἵνα οἷς λέγω ἀκολουθήσω,
 καὶ ὃ δῆθεν διδάσκω | ποιῆσω πρῶτος·
 πᾶς γὰρ ποιῶν | καὶ διδάσκων, φησὶν, | οὗτος μέγας ἐστίν.
 15 ἔάν οὖν λέγων μὴ πράττω,
 ὡς χαλκὸς ἠχῶν λογισθήσομαι·
 διὸ λαλεῖν με τὰ δέοντα
 καὶ ποιεῖν τὰ συμφέροντα δώρησαι,
 ὁ μόνος γινώσκων τὰ ἐγκάρδια.

20 Οὕτω ποτὲ καὶ οἱ μαθηταὶ σου,
 ἐκτελέσαντες πρῶτον
 τὰ διδάγματα σου, | ἐδίδασκον ἅπερ ἔπραττον,
 πάσῃ δυνάμει ὁμοῦ κυροῦντες
 τῇ σῇ διδασκαλίᾳ | τὴν πολιτείαν·
 25 ἦν ὁ ὀρῶν | καὶ Ζηλῶν, ὡς αὐτοὶ, | οὗτος μέγας ἐστὶ
 γυμνοῦσθαι τῶν ἐν τῷ βίῳ,
 τῶν ἄνω φροντίζειν ἐκάστοτε,
 σταυρὸν βατάζειν ἐπ' ὤμοισιν,

Longi psalmi praeludium Τοῦς ἀσφαλεῖς κ. τ. λ. et prima strophæ Τράνωσόν μου κ. τ. λ. in officium diei festi duodecim apostolorum (30 Iun.) sub nomine κοντακίου et οἴκου recepta sunt. Repetivimus hoc carmen ex libro J. B. Pitrae Hymnographie de l'église grecque p. I sqq., quo de libro notitiam cod. Corsiniani hausimus; præterea nobis carminis, cuius modulationem non cognovimus, versus restituentibus in eo acquiescendum esse censuimus, ut et sententiam et caesuram variatam secuti cola tertium et quartum, sextum et septimum, octavum nonum decimum singulas in periodos contraheremus. — 8 Reg. III. VIII 39. Paralip. II. VI 30. — 13 δῆθεν om. Barth. — 15 ἔάν γὰρ λέγω καὶ μὴ Barth. — 17 λαλεῖν μοι Barth. — 22 ἐδίδαξον Pitra typothehtarum errore ut videtur — 23 fortasse ὁμοκυροῦντες ad analogiam τοῦ ὁμολογεῖν finxit Romanus — 24 σῇ omissum in cod. add. Pitra

ἐντροφᾶν τῷ θανεῖν, ὡς προσέταξας,
30 ὁ μόνος γινώσκων τὰ ἐγκάρδια.

Ἦλη τοσαύτη τῶν ἐναρέτων
εὐκόσμων ὁ κατάλογος
[τῶν] ἀποστόλων, πιστοί, | πάσαν τὴν γῆν εὐωδίασε,
τὰ κλήματα τῆς Χριστοῦ ἀμπέλου,
35 τὸ γεώργιον τοῦ ἄνω | καλλιέργου·
οἱ πρὸ Χριστοῦ | ἀλιεῖς καὶ μετὰ | τὸν Χριστὸν ἀλιεῖς,
οἱ ἄλλη συνομιλοῦντες
καὶ γλυκὺ ῥῆμα νῦν ἐρευγόμενοι·
οἱ πρὶν ἰχθύας ἀγρεύοντες
40 τοὺς βροτοὺς νῦν θηρᾶν ἐδιδάχθησαν·
ὁ μόνος γινώσκων τὰ ἐγκάρδια.

Τούτους τοὺς ἄρνας ὁ ἀγελάρχης,
οὐς ἐσκόρπισε φόβος
ἐν καιρῷ τοῦ σταυροῦ, | συνήγαγε μετ' ἀνάστασιν·
45 στὰς γὰρ εἰς ὕψος ἐπὶ τοῦ δρους
ἐκελάδησε μέλος | γλυκὺ τῆ ποιμνῆ,
θάρος διδούς | καὶ μικρὸν, ὡς δειλοῖς, | αἰνιττόμενος
ἐβόα λέγων· θαρσεῖτε,
ἐγὼ μόνος τὸν κόσμον νενίκηκα·
50 ἐγὼ τοὺς λύκους ἐσκόρπισα·
μετ' ἐμοῦ ἦν οὐδεὶς, μόνος ἦν ἐγὼ,
ὁ μόνος γινώσκων τὰ ἐγκάρδια.

Ἄπιτε οὖν εἰς πάντα τὰ ἔθνη·
μετανοίας τὸν σπόρον
55 ἐμβalόντες τῇ γῇ | διδασκαλίαις ἀρδεύσατε·
βλέπε μοι, Πέτρε, πῶς ἐκπαιδεύεις·
ἐννοῶν σου τὸ πταῖσμα, | συμπάθει πᾶσι,
μὴ αὐστηρῶς | δι' ἐκείνην τὴν κόρην | τὴν κείσασάν σε·
ἐάν σοι τύφος εἰσπέσῃ,
60 τῆς φωνῆς τοῦ ἀλέκτορος μνήσθητι
καὶ τῶν δακρύων μνημόνευε,
ὦν ἐγὼ σε τοῖς ρεῖθροισ ἀπέπλυνα,
ὁ μόνος γινώσκων τὰ ἐγκάρδια.

29 τοῦ θανεῖν cod., emendavit Pitra — 32 εὐκόσμων de conl. reposuimus: εὐκομῶν cod. εὐκοσμος κατάλογος Pitra — 33 ἀποστόλων nos: τῶν ἀποστόλων cod. — 48 Ioann. XVI 33 Christum non post resurrectionem, sed antequam cruci affigeretur, haec vociferatum esse testatur — 49 τὸν εἰεῖτ Pitra, nos et in hac et tertia, quinta, sexta aliis strophis in initio versus anapaestum a poeta admissum esse iudicamus. — 51 ἤμην ἐγὼ Pitra — 54 Matth. X. XXVIII 19 et 20. Marc. XVI 15 et 16. Luc. XXIV 47 — 58 διὰ ἐκείνην Pitra

- Πέτρε, φιλεῖς με; ποίει ἃ λέγω·
- 65 ποίμανόν μου τὴν ποίμνην
καὶ φίλει οὐδὲ φιλῶ, | συμπάσχων τοῖς ἀμαρτάνουσιν,
μνησθεῖς μου τῆς πρὸς σὲ εὐσπλαγχνίας,
ὅτι τρεῖς ἀρνησάμενόν | σ' ἔδεξάμην·
ἔχεις ληστὴν | θυρωρὸν παραδείσου | θαρρύνοντά σε·
- 70 ἐκείνῳ πέμπε οὐδὲ θέλεις·
δι' ὑμῶν πρὸς ἐμὲ ἀναστρέφει Ἀδὰμ
βοῶν· ὁ πλάστης παράσχεσ μοι
τὸν ληστὴν πυλωρὸν καὶ κλειδοῦχον Κηφᾶν,
ὁ μόνος γινώσκων τὰ ἐγκάρδια.
- 75 Ἴσχυέ μοι καὶ σὺ, ὦ Ἀνδρέα!
ὥσπερ εὗρέσ με πρῶτος
εὗρεθείς παρ' ἐμοῦ, | εὐρὲ καὶ σὺ τὸν πλανώμενον·
μὴ ἐπιλάθῃ τῆς πρώτης τέχνης·
ἔξ αὐτῆς γάρ σε εἰς ταύτην | μεταπαιδεύσω·
- 80 ὡς πρὶν γυμνός | εἰς βυθὸν καὶ νυκτὶ | πρὸς τὸν βίον γυμνός,
καλάμῳ πρὶν ἀλιεύων
σταυρῷ ἀλιεῦειν διδάχθητι·
τῷ σκύληκι ἐδελέαζες,
τῇ σαρκί μου θηρᾶν παραγγέλλω σοι,
85 ὁ μόνος γινώσκων τὰ ἐγκάρδια.
- Νῦν δεῖξον ἔργον, ὦ Ἰωάννη!
νυκτὶ μάθωσι πάντες,
ὡς οὐ μάτην τὸ πρὶν | ἀνέκλινά σε τῷ στήθει μου·
ποίησον αὐλακὰς τῇ πηγῇ μου,
90 ἥς τὰ νάματα ἦντλησεν | ἡ στοργή σου·
δρυεζόν μοι | ὡς δικέλλη τῇ γλώττῃ | διέξοδον,
[καὶ] ἦξω ὡς, ἐὰν θέλῃς,
καὶ ποτίσας μεθύσω τὸν σπόρον σου·
ὡς κόκκους λόγους κατάβαλλε,
95 καὶ αὐξήσας πληθύνω τὰ ληΐά σου,
ὁ μόνος γινώσκων τὰ ἐγκάρδια.
- Οὕτω καὶ σὺ, Ἰάκωβε, πράττε,
μὴ τὸ κήρυγμα λείψας,

64 Ioann. XXI 15—17 — 68 ἀρνησάμενόν σε ἔδεξάμην cod. aut ἀρνούμενον aut ἀρνησάμενον σ' ἔδεξάμην emendandum esse monuit Pitra, quarum emendationum altera et faciliior et accentibus accommodatior est — 70 ἐθέλεις cod. — 72 παράσχεσ Pitra: παρέσχεσ cod. — 76 Ioann. I 41 et 42. — 79 εἰς ταύτην σε cod., Pitra maluit αὐτῆς σ' εἰς ταύτην — 80 πρὶν Pitra: πρῶην cod. — 82 τῷ σταυρῷ cod., emendavit Pitra. — 88 Ioann. XIII 23 — 91 τῇ σῇ Pitra, at in clausula legitimum creticum pro choriambō posuit poeta — 92 ὡς ἂν ἐθέλῃς Pitra, ὡς ἐὰν θέλεις cod. — 93 καὶ eiecit Pitra — μεθύσω nos: μετύσω Pitra — 95 πληθύνω Pitra contra accentuum concinnitatem.

- Ζεβεδαίου μνησθεῖς, | οὐ πρὶν ἐμὲ προετίμησας·
 100 οἶδας γὰρ, πῶς ἀφήκας ἐν σκάφῃ
 τὸν γενέτην, τὸν πλάστην | ἐμὲ ποθήσας·
 πλήρωσόν μου | τὴν βουλήν μετὰ τῶν | ὁμοδούλων σου·
 μὴ πτήξης τοὺς ἐπιβούλους·
 τὰς βουλάς γὰρ αὐτῶν διεσκέδασας·
 105 μαχαίραις σε ὅταν τέμνωσι,
 νόει, τίς ὁ τῆ λόγῃ νυγείς τὴν πλευράν,
 ὁ μόνος γινώσκων τὰ ἐγκάρδια.

- Ὑπαγε, Φίλιππε, ἄμα τούτοις,
 κήρυξόν με, ὡς βλέπεις
 110 καὶ ἀκούεις μου νῦν· | μὴ τοῦ πατρός μου χωρίσης με,
 μὴ εἶπης, ὅτι τὸν γόνον εἶδον,
 τὸν δὲ τούτου γενέτην | οὐδ' ὄλωσ εἶδον·
 ἔδειξά σοι | ἐν ἐμοὶ τὸν πατέρα | κάμῃ ἐν αὐτῷ·
 οὐκ ἦλθον παρέξ ἐκείνου·
 115 ὁ γὰρ λέγει τελῶ· καὶ ὁ θέλω τελεῖ·
 ἐν τῷ αὐτῷ ἔσμεν πνεύματι·
 τούτου κήρυκα ῥήτορα πέμπω σε,
 ὁ μόνος γινώσκων τὰ ἐγκάρδια.

- Ῥήματα τῆς τότε ἀπιστίας
 120 διὰ πίστεως ἄρτι
 ἀπαλείψας, Θωμᾶ, | κήρυξον, ὃν ἐψηλάφησας·
 ἦλθε καιρὸς, ὃν αἰεὶ ἐπόθεις,
 παρατάξασθαι δήμῳ | τῷ τῶν Ἑβραίων·
 ἔχεις σαφῶς | τῆς ἐγέρσεώς μου | τὰ ἐνέχυρα·
 125 τοὺς τύπους εἶδες τῶν ἡλῶν
 καὶ τῆς λόγῃς κατεῖδες τοὺς μύλωπας·
 οὐκ ἔστι σοι λοιπὸν πρόφασις·
 πᾶσαν γὰρ ἀφορμὴν περιήρουν σου,
 ὁ μόνος γινώσκων τὰ ἐγκάρδια.

- 130 Ὡσπερ τελώνης μείνον, Ματθαίε,
 καὶ τελώνει ἐκείνον
 τὸν ἐχθρὸν τοῦ Ἀδάμ, | ὥσπερ πρὶν τοὺς διοδεύοντας·
 μὴ φείσῃ, ἕως ἂν ἀπολάβῃς
 καὶ τὸν ἔσχατον κοδράντην | παρ' ἐκείνου·

99 Marc. I 19 et 20. — 104 γὰρ eiecit Pitra — 110 Ioann. XIV 8—10. — 115 ὁ θέλει
 τελῶ· ὁ θέλω. τελεῖ Pitra, numero ille quidem syllabarum observato sed prosodia neglecta;
 sed nescio an ὁ γὰρ θέλει λέγω καὶ ὁ λέγω τελεῖ emendare praestet secundum Ioann. XIV
 10 — 119 Ioann. XX 19—29 — 125 τύπους nos ex Ioann. XX 25: τόπους Pitra — 126 καὶ
 eiecit Pitra — 128 περιήρουν nos: περιήρον Pitra — 130 Matth. IX 9 — 132 ὥσπερ πρὶν
 Pitra: ὡς πρὶν cod.

- 135 καὶ κάθου τηρῶν | τὴν ὁδὸν τὴν πρὸς ἄβην | ἀπάγουσαν·
 κὰν εὖρης τὸν ὀλετήρα
 ἀπὸ τῶν ἐμῶν ἐκπορευόμενον,
 ἐπίστηθι καὶ τελώνισον
 καὶ γυμνὸν τοῦτον δεῖξον, ὡς λέγω σοι
- 140 ὁ μόνος γινώσκων τὰ ἐγκάρδια.

Μίαν φωνὴν ἀφήμι πάσιν,
 ἵνα μὴ τὸν καθ' ἓνα
 ἐκδιδάσκων κοπῶ, | ἅπαξ λαλῶ τοῖς ἁγίοις μου·
 πορευθέντες εἰς πάντα τὸν κόσμον

- 145 μαθητεύσατε ἔθνη | καὶ βασιλέας·
 πάντα γὰρ μοι | παρεδόθη ὑπὸ | τοῦ γεννήσαντός με,
 τὰ ἄνω ἅμα τοῖς κάτω,
 ὧν καὶ πρὶν λαβεῖν [τὴν] σάρκα ἐδέεσποζον,
 καὶ νῦν πάντων βεβασιλευκα
- 150 καὶ ὑμᾶς ἱερὰν ἔχω σύγκλητον
 ὁ μόνος γινώσκων τὰ ἐγκάρδια.

*Ἄπιτε οὖν εἰς πάντα τὰ ἔθνη·
 μετανοίας τὸν σπόρον
 ἐμβαλόντες τῇ γῆ | διδασκαλίαις ἀρδεύσατε·

- 155 τούτων δ' ἀκούσαντες οἱ συμμύσται
 πρὸς ἀλλήλους εἴρων, | κινούντες κάρας·
 πόθεν ἡμῖν | ἡ φωνὴ καὶ ἡ γλῶττα | πρὸς πάντας λαλεῖν;
 ἰσχὺν δὲ τίς ἡμῖν δώσει
 ἀντιστηναὶ λαοῖς καὶ τοῖς ἔθνεσιν,
- 160
 ὡς προσέταξας
 ὁ μόνος γινώσκων τὰ ἐγκάρδια;

Νῦν μὴ ταράσσεσθε τῇ καρδίᾳ,
 μὴ θολώσῃ τὰς φρένας

- 165 ὑμῶν ὁ δυσμενής· | ὡς νῆπιοι μὴ λογιζέσθε,
 γίνεσθε φρόνιμοι ὡσεὶ ὄφεις·
 δι' ὑμᾶς γὰρ ὡς ὄφεις | ἐγὼ ὑψώθη·
 μὴ ἑαυτοὺς | ἐκφοβοῦντες τὸ | κήρυγμα λείψετε·

135 κάθου, quod ante Romanum dixisse Alexin et Diphilum grammaticus anonymus apud Bekkerum anecd. p. 100 testatur, Graeci iam vulgo usurpant; Pitra coniecturis locum sanissimum dilaceravit. — 136 κὰν Pitra: καὶ ἐὰν cod. — 137 ἐκ τῶν ἐμῶν Pitra. — 138 ἐπίστηθι Pitra — 144 Matth. XXVIII 19. Marc. XVI 19 — 148 τὴν uncinis inclusimus. — 159 τοῖς Pitra — 160 lacunam hunc in modum explevit Pitra: ἀγράμματοι καὶ ἀπαίδευτοι, ἄλιεῖς ἀσθενεῖς, sed ut alia mittam, dativum casum leges grammaticae postulant — 163 Ioann. XIV, cf. XV, XVI, XVII — 166 Matth. X 16 habet οἱ ὄφεις — 167 Ioann. III 14. — 168 τὸ addidimus. — λείψετε nos: λείψετε cod.

- οὐ θέλω σθένει νικῆσαι,
 170 διὰ τῶν ἀσθενῶν περιγίνομαι·
 οὐ χαίρω τοῖς πλατωνίζουσι,
 τὰ μωρὰ γὰρ τοῦ κόσμου ἠγάπησα,
 ὁ μόνος γινώσκων τὰ ἐγκάρδια.
- Ἔμωσ ὑμῖν καὶ δύναμιν δώσω,
 175 δύναμιν ἐν τῷ πίπτειν
 ἀνιστάσαν πολλοὺς | καὶ γλώτταν δὲ τὴν σοφίζουσαν·
 τόνος ἡμῶν σοβεῖ Δημοσθένην,
 ἠτῶνται Ἀθηναῖοι καὶ Γαλιλαίους·
 παύσει λοιπὸν | γὰρ ὁ μέγας Κηφᾶς, | ἔξαγγέλλων ἐμέ,
 180 ἀμέτρους λέξεις καὶ μύθους,
 ἄμαυροὶ τὸ ῥητὸν τοῦ μαρναθᾶ·
 ἢ Ναζαρετ doneὶ Κόρινθον·
 οἱ λαλοῦντες ὑμεῖς, ὁ πείθων ἐγὼ,
 ὁ μόνος γινώσκων τὰ ἐγκάρδια.
- 185 Ὑβρεσι πάντας ὑμᾶς πλουθοῖσι
 φυλακαῖς ἐμβαλόντες,
 καὶ δεσμοῦντες πικρῶς | τοῖς ἄρχουσι παραδώσουσιν·
 ἀλλ' ὄρφανους ὑμᾶς οὐκ ἔασω·
 μεθ' ὑμῶν γὰρ εἰμι | μέχρι συντελείας·
 190 ὅταν κριταῖς | παραστήτε, ὑμῶν | με ὄψεσθε μέσον·
 δεσμεῖσθε καὶ συνδεσμοῦμαι·
 σὺν ἐμοί, δι' ἐμὲ πάντα πάσχετε·
 ὑμεῖς τὴν γνώμην προτείνετε,
 ὡς καὶ γὼ δι' ὑμῶν ἀγωνίζομαι,
 195 ὁ μόνος γινώσκων τὰ ἐγκάρδια.
- Ἵστε δὲ ἤκουσαν τῶν ῥημάτων
 τοῦ σοφοῦ διδασκάλου
 οἱ σοφοὶ μαθηταί, | πρὸς ταῦτα ἀνταπεκρίθησαν·
 πάντα κληρὰ ἡμῖν ἐπηγγείλω
 200 καὶ δειλίας ἀνάμετά τε | καὶ θανάτου·
 τοῦτο δὲ νῦν | ἐνομιζόμεν φεύγειν | κολλώμενοί σου·
 καὶ ἄρτι τοῖς κληροτέροις
 παραδίδως ἡμᾶς ὁ σωτὴρ ἡμῶν·
 ἐκάλεσας εἰς ἀνάπαυσιν

172 Paulus ad Corinth. I 1, 27 — μωρὰ Pitra contrariis modis — 176 ἀνιστάσαν cod., emendavit Pitra. — 177 τόνος] τόμος cod., quod defendit Pitra — 179 παύει suspicatur Pitra — γὰρ ὁ μέγας nos, Pitra ex parte praeeunte, numerorum esplendorum causa addidimus. — 186 ἐμβαλόντες nos: ἐμβάλλοντες Pitra — 201 expectes κολλώμενοί σοι ut κολλώμενος τῇ πόρῃ apud Paulum ad Cor. I 6, 16 — 203 παραδίδης cod. — 204 ὁ καλέσας Pitra contra modorum concinnitatem.

205 καὶ ἰδοὺ προαλείφεις εἰς ἄθλησιν,
ὁ μόνος γινώσκων τὰ ἐγκάρδια.

Ψῆφος ὑμᾶς καλεῖ πρὸς ἀγῶνας·
ὁ κανὼν τῆς ἀγάπης
ἀπαιτεῖ παρ' ὑμῶν | φιλίας ἔργον ἐνδείξασθαι·

210 πάθετε ὑπὲρ ἑμοῦ, ὡς φίλοι,
ὡς καγὼ ὑπὲρ φίλων | καὶ μὴ ὀφείλων·
χρέος οὐδὲν | οὐχ εὐρέθη καλοῦν | με πρὸς θάνατον·
ἀλλ' ὅμως κατεδεξάμην
καὶ σταυρὸν ὡς χρεώστης ὑπέμεινα·

215 τὸ πατρικὸν ὑμῶν δάνειον
ὁ ἀνεύθυνος θέλων ἀπέδωκα,
ὁ μόνος γινώσκων τὰ ἐγκάρδια.

Ἄπιτε οὖν εἰς πάντα τὸν κόσμον·
μετανοίας τὸν σπύρον

220 ἐμβαλόντες τῇ γῆ, | διδασκαλίαις ἀρδεύσατε·
βλέπετε, μὴ τις μετανοήσας
ἔξω τῆς ὑμετέρας | σαγήνης μείνη·
χαίρω γὰρ τοῖς | ἐπιστρέφουσιν, ὡς | οἴδατε καὶ ὑμεῖς·
ὡς εὐθὺς καὶ ὁ προδοῦς με

225 εἰς ἐμὲ μετὰ πράσιν ὑπέστρεψε,
καγὼ αὐτοῦ τὸ ἀμάρτημα
ἐξαλείψας ὑμῖν τοῦτον ἦνωσα,
ὁ μόνος γινώσκων τὰ ἐγκάρδια.

Λύπην μισήσατε καὶ δειλίαν·

230 αὕτη γὰρ παραπέμπει
τῷ θανάτῳ πολλοὺς, | ὡς ὁ Ἰούδας ἀπέδειξεν·
οἴδατε, πῶς ἀγχόνης σχοινίον
ἢ ἀπόγνωσις ἔπλεξε | τῷ προδότῃ·
ὅμως κενὴ | καὶ ἐν τούτῳ ἢ τοῦ | διαβόλου παγίς·

235 μικρὸν γὰρ καὶ ἀποτίσει
ἀντὶ τοῦ Σκαριώτου τὸν Κίλικα,
ἀντὶ δολίου τὸν δόκιμον,
ἀντὶ πράτου τὸν Παῦλον κομίσομαι,
ὁ μόνος γινώσκων τὰ ἐγκάρδια.

240 Μύσται μου φίλοι καὶ ἀδελφοί μου·
μύστας γὰρ ὑμᾶς λέγω,

212 ἐμὲ οὐκ ἐπιπέσει Πίτρα, sed ἰσῆς accentibus poetam in clausula periodi crōticum possisae docemur — 224 εὐθὺς nos: εἰθεις cod. m. pr. εἶθ' εἰς cod. m. sec. Pitra — 231 ὁ Ἰούδας ἀπέδειξεν nos: τὸν Ἰούδαν ἀπέδειξεν cod. — 236 τοῦ ἐξπυλίει Pitra — 237 τοῦ δολίου cod., emendavit Pitra

- οὐχὶ δούλους λοιπὸν, | υἱοὺς καὶ συγκληρονόμους μου·
 φωστῆρες τῆς οἰκουμένης ὅλης
 καὶ ἐμοῦ τοῦ ἡλίου | φαιδραὶ ἀκτίνες,
 245 τῶν θησαυρῶν | τῶν ἐμῶν οἱ πιστοὶ | κλειδοφύλακες,
 μεσίται τῶν δωρουμένων
 παρ' ἐμοῦ τῷ Ἀδὰμ ὑποστρέφοντι,
 οἱ κύριοι τῆς ἐκκλησίας μου,
 οὐς ἐγὼ ἐκ θαλάσσης ἀνήγαγον,
 250 ὁ μόνος γινώσκων τὰ ἐγκάρδια.
- Οὕτω κηρύξατέ με τῷ κόσμῳ,
 φανεροῦντες ὃ πέλω·
 καὶ μισοῦντες λοιπὸν | παραβολὰς καὶ αἰνίγματα
 εἶπατε, ὅτι θεὸς ὑπάρχω
 255 καὶ ἀνεκφραστός δούλου | μορφὴν ἔλαβον·
 δεῖξαιτε, πῶς | τὰς πληγὰς τῆς σαρκὸς | ψκειοῦμην ἐκὼν·
 θεὸς ὢν, καίπερ μὴ θνήσκων,
 σὺν τῷ σώματι ἦλθον εἰς θάνατον·
 καὶ ὁ ταφείς ὡς κατάκριτος
 260 ἐξεπόρθουν τὸν Ἄϊδην ὡς κύριος,
 ὁ μόνος γινώσκων τὰ ἐγκάρδια.

- Σώσατε οὖν ἐν τούτοις τὸν κόσμον,
 βαπτίζοντες εἰς ὄνομα
 πατρὸς τε καὶ υἱοῦ | καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος.
 265 Τούτοις τοῖς λόγοις κραταιωθέντες
 οἱ ἀπόστολοι ἔλεγον | πρὸς τὸν πλάστην·
 σὺ εἶ θεὸς | προαιώνιος καὶ | ἀτελεύτητος.
 σὲ ἓνα κύριον γνόντες
 ὅμα τῷ σῷ πατρὶ καὶ τῷ πνεύματι
 270 κηρύσσομεν, ὡς προσέταξας·
 σὺ γενοῦ μεθ' ἡμῶν καὶ ὑπὲρ ἡμῶν
 ὁ μόνος γινώσκων τὰ ἐγκάρδια.

II

Στιχηρὰ προσόμοια εἰς τὰ προεόρτια τῶν Χριστουγέννων (Δεκ. 20)
 ἤχος πλ. β'.

Αἱ ἀγγελικαὶ | προπορεύεσθε δυνάμεις·
 οἱ ἐν Βηθλεὲμ | ἐτοιμάσατε τὴν φάτνην·
 ὁ λόγος γὰρ γεννᾶται· | ἡ σοφία προέρχεται·
 δέχου ἀσπασμὸν ἡ ἐκκλησία·

254 fort. ὑπάρχων — 255 ἀνεκφράστως con. Pitra — 256 οἰκειοῦμην cod. — 263 secundus cum tertio versu ita cohaeret, ut prioris extrema syllaba partem insequentis numeri efficiat — 264 παναγίου dubitantur proposuit Pitra — 268 καὶ σὲ cod., particulam καὶ eiiciendam esse intellexit Pitra — 270 κηρύσσομεν de con. scripsit Pitra

5 εἰς τὴν χαρὰν τῆς θεοτόκου | λαοὶ εἶπωμεν·
εὐλογημένος ὁ ἐλθὼν | θεὸς ἡμῶν· δόξα σοι.

Ἄνισχει ὁ ἄσπῆρ | Ἰακώβ ἐν τῷ σπηλαίῳ·
δεῦτε καὶ ἡμεῖς | προεόρτια τελούντες
συνδράμωμεν τοῖς μάγοις, | τοῖς ποιμέσι συνέλθωμεν·
10 ἴδωμεν θεὸν ἐν τοῖς σπαργάνοις·
ἴδωμεν παρθένον γαλουχοῦσαν· | φρικτὸν θέαμα!
ὁ βασιλεὺς τοῦ Ἰσραὴλ | Χριστὸς παραγίνεται.

Βουνοὶ γλυκασμὸν | σταλαξάτωσαν· ἰδοὺ γὰρ
ἦκει ὁ θεός, | ἐκ Θαιμᾶν ἔσθη ἠπτάσθη·
15 ἀγάλλεσθε προφήται, | πατριάρχαι σκιρτήσατε·
ἄνθρωποι χορεύσατε ἐνθέως·
ὁ ἰσχυρὸς καὶ μέγας ἄρχων | Χριστὸς τίκτεται·
ὁ βασιλεὺς τῶν οὐρανῶν | ἐν γῆ παραγίνεται.

Γῆθεν ἀνυψῶν | τοὺς βροτοὺς ὁ πλάστης ἦκει,
20 τὴν βασιλικὴν | καινουργῶν αὐθις εἰκόνα·
συγχαρήτε, τῶν ἄνω | αἱ δυνάμεις, ὑμνήσατε·
ἔχθρας τὸ μεσότοιχον ἐλύθη·
ἦλθεν ψ̄ ἀπέκειτο· θεὸς γὰρ | βροτὸς γίνεται·
ὁ βασιλεὺς τοῦ Ἰσραὴλ | Χριστὸς παραγίνεται.

25 Δεῦτε, οἱ πιστοὶ, | ὑπαγνήσωμεν τῷ κτίστῃ,
ἦκοντι εἰς γῆν | ἐκ παρθένου ἀνατεῖλαι·
ἀγνεῖα λαμπρυνθῶμεν, | ἀρεταῖς ἀπαστράψωμεν·
τρόμφῳ καὶ χαρᾷ ἐτοιμασθῶμεν
Χριστὸν ἰδέσθαι βρεφωθέντα | νοὸς ὀμμασιν,
30 ἡμᾶς θεοῦντα τοὺς βροτοὺς | ἄκρα ἀγαθότητι.

Ἐγγίζει ὁ Χριστός· | Βηθλεὲμ προετοιμάζου·
ἦδη τῶν ἐθνῶν | τὸ σωτήριον αὐγάζει·
εὐτρέπικον τὴν φάτνην, | τοὺς ποιμένας συνάγαγε,
κάλεσον τοὺς μάγους ἐκ Περσίδος·
35 αἱ στρατιαὶ τῶν ἀσμάτων | νοῶν κράζουσιν·
ὁ βασιλεὺς τῶν οὐρανῶν | Χριστὸς παραγίνεται.

Ζῆλός τε καὶ πῦρ | καταφάγεται σε, ἄφρων,
πλάνε ἀληθῶς | καὶ τοῦ νόμου συκοφάντα·
Ἰδοὺ γὰρ ἡ παρθένος, | Ἡσαΐας ὡς ἔφησεν,
40 ἔσχεν ἐν γαστρὶ καὶ ἐπὶ φάτνης

7 primum versiculum anacrusi auctum retinere quam articulum ὁ in altera et sexta strophā delere malui; item quinto versui secundae et quartae strophae una syllaba praefixa est.

ἀνακλινεῖ τὸν βασιλέα· | διὸ ἅπαντες
οἱ ἐξ Ἰουδα τῆς φυλῆς | δυνάσται ἐκλείουσιν.

ΣΕΡΓΙΟΥ

ἀκαθίτος ὕμνος τῆς θεοτόκου (Τριψῶδ. σελ. 281—287)
κοντάκιον. ἦχος πλ. δ'.

Τῇ ὑπερμάχῳ στρατηγῷ τὰ νικητήρια,
ὡς λυτρωθεῖσα τῶν δεινῶν, εὐχαριστήρια
ἀναγράφω σοι ἡ πόλις σου, θεοτόκε·
ἀλλ' ὡς ἔχουσα τὸ κράτος ἀπροσμάχητον
5 ἐκ παντοίων με κινδύνων ἐλευθέρωσον,
ἵνα κράζω σοι· χαῖρε, νύμφη ἀνύμφευτε.

Οἱ οἴκοι τοῦ ἀκαθίτου ὕμνου κατ' ἀλφάβητον.

Ἄγγελος πρωτοστάτης | οὐρανόθεν ἐπέμφθη
εἰπεῖν τῇ θεοτόκῳ τὸ «χαῖρε»·
καὶ σὺν τῇ ἀσωμάτῳ φωνῇ
10 σωματούμενόν σε θεωρῶν, κύριε,
ἐξίστατο καὶ ἴστατο, | κραυγάζων πρὸς αὐτὴν τοιαῦτα·
χαῖρε, δι' ἧς ἡ χαρὰ ἐκλάμψει·
χαῖρε, δι' ἧς ἡ ἀρὰ ἐκλείψει·
χαῖρε, τοῦ πεσόντος Ἀδάμ ἡ ἀνάκλησις·
15 χαῖρε, τῶν δακρύων τῆς Εὐας ἡ λύτρωσις·
χαῖρε, ὕψος δυσανάβατον | ἀνθρωπίνοις λογισμοῖς·
χαῖρε, βάθος δυσθεώρητον | καὶ ἀγγέλων ὀφθαλμοῖς·
χαῖρε, ὅτι ὑπάρχεις | βασιλέως καθέδρα·
χαῖρε, ὅτι βαστάζεις | τὸν βαστάζοντα πάντα·
20 χαῖρε, ἀστήρ ἐμφαίνων τὸν ἥλιον·
χαῖρε, γαστήρ ἐνθέου σαρκώσεως·
χαῖρε, δι' ἧς νεουργεῖται ἡ κτίσις·
χαῖρε, δι' ἧς βρεφουργεῖται ὁ κτίστης·
χαῖρε, νύμφη ἀνύμφευτε.

25 Βλέπουσα ἡ ἅγια | ἑαυτὴν ἐν ἀγνεῖα
φησὶ τῷ Γαβριὴλ θαρσαλέως·
τὸ παράδοξόν σου τῆς φωνῆς
δυσπαράδεκτόν μου τῇ ψυχῇ φαίνεται·
30 ἀσπόρου γὰρ συλλήψεως | τὴν κύησιν πῶς λέγεις κράζων·
Ἄλληλουῖα.

Γνώσιν ἄγνωστον γνῶναι | ἡ παρθένος Ζητοῦσα
 ἐβόησε πρὸς τὸν λειτουργοῦντα·

ἐκ λαγόνων ἀγνῶν υἰὸν

πῶς ἐστι τεχθῆναι δυνατόν; λέξον μοι·

35 πρὸς ἣν ἐκεῖνος ἔφησεν ἐν φόβῳ, | πλὴν κραυγᾶζων οὕτω·

χαῖρε, βουλῆς ἀπορρήτου μύστις·

χαῖρε, σιγῆς δεομένων πίστις·

χαῖρε, τῶν θαυμάτων Χριστοῦ τὸ προοίμιον·

χαῖρε, τῶν δογμάτων αὐτοῦ τὸ κεφάλαιον·

40 χαῖρε, κλίμαξ ἐπουράνιε, | ἡ κατέβη ὁ θεός·

χαῖρε, γέφυρα μετάγουσα | τοὺς ἐκ γῆς πρὸς οὐρανόν·

χαῖρε, τὸ τῶν ἀγγέλων | πολυθρύλλητον θαῦμα·

χαῖρε, τὸ τῶν δαιμόνων | πολυθρήνητον τραῦμα·

χαῖρε, τὸ φῶς ἀρρήτως γεννήσασα·

45 χαῖρε, τὸ «πῶς» μηδένα διδάσασα·

χαῖρε, σοφῶν ὑπερβαίνουσα γνῶσιν·

χαῖρε, πιστῶν καταυγάζουσα φρένας·

χαῖρε, νύμφη ἀνύμφευτε.

Δύναμις τοῦ ὑψίστου | ἐπεσκίασε τότε

50 πρὸς σύλληψιν τῆ ἀπειρογάμῳ·

καὶ τὴν εὐκαρπον ταύτης νηδῶν

ὡς ἀγρὸν ὑπέδειξεν ἡδὺν ἅπασιν

τοῖς θέλουσι θερίζειν σπηρῖαν | ἐν τῷ ψάλλειν οὕτως·

Ἄλληλούϊα.

55 Ἔχουσα θεοδόχον | ἡ παρθένος τὴν μήτραν

ἀνέδραμε πρὸς τὴν Ἑλισάβετ·

τὸ δὲ βρέφος ἐκείνης εὐθὺς

ἐπιγνοὺν τὸν ταύτης ἀσπασμὸν ἔχαιρε

καὶ ἄλμασιν ὡς ἄσμασιν | ἐβόα πρὸς τὴν θεοτόκον·

60 χαῖρε, βλαστοῦ ἀμαράντου κλῆμα·

χαῖρε, καρποῦ ἀκηράτου κτῆμα·

χαῖρε, γεωργὸν γεωργοῦσα φιλόανθρωπον·

χαῖρε, φυτουργὸν τῆς ζωῆς ἡμῶν φύουσα·

χαῖρε, ἄρουρα βλαστάνουσα | εὐφορίαν οἰκτιρμῶν·

65 χαῖρε, τράπεζα βαστάζουσα | εὐθηρίαν ἰλασμῶν·

χαῖρε, ὅτι λειμῶνα | τῆς τρυφῆς ἀναθάλλεις·

χαῖρε, ὅτι λιμένα | τῶν ψυχῶν ἐτοιμάζεις·

χαῖρε, δεκτὸν πρεσβείας θυμίαμα·

χαῖρε, παντὸς τοῦ κόσμου ἔξιλασμα·

70 χαῖρε, θεοῦ πρὸς θνητοὺς εὐδοκία·

χαίρε, θνητῶν πρὸς θεὸν παρρησία·
χαίρε, νύμφη ἀνύμφευτε.

Ζάλην ἔνδοθεν ἔχων | λογικῶν ἀμφιβόλων
ὁ κύφρων Ἰωσήφ ἐταράχθη,
75 πρὸς τὴν ἀγαμὸν σε θεωρῶν
καὶ κλειψίγαμον ὑπονοῶν, ἄμεμπτε·
μαθῶν δὲ σου τὴν σύλληψιν | ἐκ πνεύματος ἁγίου ἔφη·
Ἄλληλούϊα.

Ἦκουσαν οἱ ποιμένες | τῶν ἀγγέλων ὑμνοῦντων
80 τὴν ἔνσαρκον Χριστοῦ παρουσίαν·
καὶ δραμόντες ὡς πρὸς ποιμένα
θεωροῦσι τοῦτον ὡς ἀμνὸν ἄμωμον
ἐν τῇ γαστρὶ Μαρίας βοσκηθέντα, | ἦν ὑμνοῦντες εἶπον·
χαίρε, ἀμνοῦ καὶ ποιμένος μήτηρ·
85 χαίρε, αὐλὴ λογικῶν προβάτων·
χαίρε, ἀοράτων ἐχθρῶν ἀμυντήριον·
χαίρε, παραδείσου θυρῶν ἀνοικτήριον·
χαίρε, ὅτι τὰ οὐράνια | συναγάλλεται τῇ γῆ·
χαίρε, ὅτι τὰ ἐπίγεια | συγχορεύει οὐρανοῖς·
90 χαίρε, τῶν ἀποστόλων | τὸ ἀσίγητον στόμα·
χαίρε, τῶν ἀθλοφόρων | τὸ ἀνίκητον θάρσος·
χαίρε, στερρὸν τῆς πίστεως ἔρεισμα·
χαίρε, λαμπρὸν τῆς χάριτος γνῶρισμα·
χαίρε, δι' ἧς ἐγυμνώθη ὁ ἄδης·
95 χαίρε, δι' ἧς ἐνεδύθημεν δόξαν·
χαίρε, νύμφη ἀνύμφευτε.

Θεοδρόμον ἀτέρα | θεωρήσαντες μάγοι
τῇ τούτου ἠκολούθησαν αἴγλη·
καὶ ὡς λύχνον κρατοῦντες αὐτὸν,
100 δι' αὐτοῦ ἠρεύνων κραταιὸν ἄνακτα·
καὶ φθάσαντες τὸν ἄφθαστον | ἐχάρησαν, αὐτῷ βοῶντες·
Ἄλληλούϊα.

Ἴδον παῖδες Χαλδαίων | ἐν χειρὶ τῆς παρθένου
τὸν πλάσαντα χειρὶ τοὺς ἀνθρώπους·
105 καὶ δεσπότην νοοῦντες αὐτὸν,
εἰ καὶ δούλου ἔλαβε μορφήν, ἔσπευσαν
τοῖς δῦροις θεραπεῦσαι καὶ | βοῆσαι τῇ εὐλογημένῃ·
χαίρε, ἀστέρος ἀδύτου μήτηρ·
χαίρε, αὐτῇ μυστικῆς ἡμέρας·
110 χαίρε, τῆς ἀπάτης τὴν κάμινον εβέασα·
χαίρε, τῆς τριάδος τοὺς μύστας φωτίζουσα·

χαῖρε, τύρανον ἀπάνθρωπον | ἐκβαλοῦσα τῆς ἀρχῆς·
 χαῖρε, κύριον φιλόανθρωπον | ἐπιδείξασα Χριστόν·
 115 χαῖρε, ἡ τῆς βαρβάρου | λυτρουμένη θρησκείας·
 χαῖρε, ἡ τοῦ βορβόρου | ῥυομένη τῶν ἔργων·
 χαῖρε, πυρός προσκύνησιν παύσασα·
 χαῖρε, φλογός παθῶν ἀπαλλάττουσα·
 χαῖρε, πιστῶν ὁδηγὲ σωφροσύνης·
 χαῖρε, πασῶν γενεῶν εὐφροσύνη·
 120 χαῖρε, νύμφη ἀνύμφευτε.

Κήρυκες θεοφόροι | γεγονότες οἱ μάγοι
 ὑπέστρεψαν εἰς τὴν Βαβυλώνα,
 ἐκτελέσαντές σου τὸν χρησμὸν
 καὶ κηρύξαντές σε τὸν Χριστὸν ἅπασιν,
 125 ἀφέντες τὸν Ἡρώδη ὡς ληρώδη, | μὴ εἰδότα ψάλλειν·
 Ἄλληλούϊα.

Λάμπας ἐν τῇ Αἰγύπτῳ | φωτισμὸν ἀληθείας
 ἐδίωξας τοῦ ψεύδους τὸ σκότος·
 τὰ γὰρ εἰδῶλα ταύτης, σωτήρ,
 130 μὴ ἐνέγκαντά σου τὴν ἰσχὺν πέπτωκεν·
 οἱ τούτων δὲ ῥυθέντες | ἐβόων πρὸς τὴν θεοτόκον·
 χαῖρε, ἀνόρθωσις τῶν ἀνθρώπων·
 χαῖρε, κατάπτωσις τῶν δαιμόνων·
 χαῖρε, τῆς ἀπάτης τὴν πλάνην πατήσασα·
 135 χαῖρε, τῶν εἰδώλων τὸν δόλον ἐλέγξασα·
 χαῖρε, θάλασσα ποντίσασα | Φαραὼ τὸν νοητόν·
 χαῖρε, πέτρα ἡ ποτίσασα | τοὺς διψῶντας τὴν ζωὴν·
 χαῖρε, πύρινη στύλε | ὁδηγῶν τοὺς ἐν σκότει·
 χαῖρε, σκέπη τοῦ κόσμου, | πλατυτέρα νεφέλης·
 140 χαῖρε, τροφή τοῦ μάννα διάδοχε·
 χαῖρε, τρυφῆς ἁγίας διάκονε·
 χαῖρε, ἡ γῆ τῆς ἐπαγγελίας·
 χαῖρε, ἔξ ἧς ῥέει μέλι καὶ γάλα·
 χαῖρε, νύμφη ἀνύμφευτε.

145 Μέλλοντες Συμεῶνος | τοῦ παρόντος αἰῶνος
 μεθίστασθαι τοῦ ἀπατεῶνος,
 ἐπεδόθης ὡς βρέφος αὐτῷ,
 ἀλλ' ἐγνώσθης τούτῳ καὶ θεὸς τέλειος·
 διόπερ ἐξεπλάγη σου | τὴν ἄπειρον σοφίαν κράζων·
 150 Ἄλληλούϊα.

- Νέαν ἔδειξε κτίσιν | ἐμφανίνας ὁ κτίστης
 ἡμῖν τοῖς ὑπ' αὐτοῦ γενομένοις,
 ἔξ ἀσπόρου βλαστήσας γαστροῦς
 καὶ φυλάξας ταύτην, ὡς περ ἦν, ἀφθορον,
 155 ἵνα τὸ θαῦμα βλέποντες | ὑμνήσωμεν αὐτὴν βοῶντες·
 χαῖρε, τὸ ἄνθος τῆς ἀφθαρσίας·
 χαῖρε, τὸ στέφος τῆς ἐγκρατείας·
 χαῖρε, ἀναστάσεως τύπον ἐκλάμπουσα·
 χαῖρε, τῶν ἀγγέλων τὸν βίον ἐμφαίνουσα·
 160 χαῖρε, δένδρον ἀγλαόκαρπον, | ἔξ οὗ τρέφονται πιστοί·
 χαῖρε, εὐλόιον εὐσκίοφυλλον, | ὑφ' οὗ κέπονται πολλοί·
 χαῖρε, κυοφοροῦσα | ὁδητὸν πλανωμένοις·
 χαῖρε, ἀπογεννώσα | λυτρωτὴν αἰχμαλώτοις·
 χαῖρε, κριτοῦ δικαίου δυσώπησις·
 165 χαῖρε, πολλῶν πταιόντων συγχώρησις·
 χαῖρε, στολὴ τῶν γυμνῶν παρρησίας·
 χαῖρε, στοργὴ πάντα πόθον νικῶσα·
 χαῖρε, νύμφη ἀνύμφευτε.

- Ξένον τόκον ἰδόντες | Ξενωθῶμεν τοῦ κόσμου,
 170 τὸν νοῦν εἰς οὐρανὸν μεταθέντες·
 διὰ τοῦτο γὰρ ὁ ὑψηλὸς θεὸς
 ἐπὶ γῆς ἐφάνη ταπεινὸς ἄνθρωπος,
 βουλόμενος ἐλκύσαι πρὸς τὸ ὕψος | τοὺς αὐτῷ βοῶντας·
 Ἄλληλούϊα.

- 175 Ὁλος ἦν ἐν τοῖς κάτω | καὶ τῶν ἄνω οὐδ' ὄλωσ
 ἀπὴν ὁ ἀπερίγραπτος λόγος·
 συγκατάβασις γὰρ θεϊκὴ,
 οὐ μετάβασις δὲ τοπικὴ γέγονε,
 καὶ τόκος ἐκ παρθένου θεολήπτου | ἀκουούσης ταῦτα·
 180 χαῖρε, θεοῦ ἀχωρήτου χώρα·
 χαῖρε, σεπτοῦ μυστηρίου θύρα·
 χαῖρε, τῶν ἀπίστων ἀμφίβολον ἄκουσμα·
 χαῖρε, τῶν πιστῶν ἀναμφίβολον καύχημα·
 χαῖρε, ὄχημα πανάγιον | τοῦ ἐπὶ τῶν Χερουβίμ·
 185 χαῖρε, οἶκημα πανάριστον | τοῦ ἐπὶ τῶν Σεραφίμ·
 χαῖρε, ἡ τάναντία | εἰς ταῦτ' ἀγαθοῦσα·
 χαῖρε, ἡ παρθενίαν | καὶ λοχεῖαν Ζευγνύσα·
 χαῖρε, δι' ἧς ἐλύθη παράβασις·
 χαῖρε, δι' ἧς ἠνοιχθῆ παράδεικος·
 190 χαῖρε, ἡ κλεῖς τῆς Χριστοῦ βασιλείας·

χαίρε, ἐλπὶς ἀγαθῶν αἰωνίων·
χαίρε, νύμφη ἀνύμφευτε·

Πᾶσα φύσις ἀγγέλων | κατεπλάγη τὸ μέγα
τῆς σῆς ἐνανθρωπήσεως ἔργον·
195 τὸν ἀπρόσιτον γὰρ ὡς θεὸν
ἐθεώρει πᾶσι προσιτὸν ἄνθρωπον,
ἡμῖν μὲν συνδιάγοντα, | ἀκούοντα δὲ παρὰ πάντων· [οὕτως]
Ἄλληλούϊα.

Ῥήτορας πολυφθόγγους | ὡς ἰχθύας ἀψύχους
200 ὀρώμεν ἐπὶ σοί, θεοτόκε·
ἀποροῦσι γὰρ λέγειν τό· «πῶς
καὶ παρθένος μένεισσι καὶ τεκεῖν ἴσχυσας·»
ἡμεῖς δὲ τὸ μυστήριον θαυμάζοντες | πιστῶς βοῶμεν·
χαίρε, σοφίας θεοῦ δοχεῖον·
205 χαίρε, προνοίας αὐτοῦ ταμεῖον·
χαίρε, φιλοσόφους ἀκόφους δεικνύουσα·
χαίρε, τεχνολόγους ἀλόγους ἐλέγχουσα·
χαίρε, ὅτι ἐμωράνθησαν | οἱ δεινοὶ συζητηταί·
χαίρε, ὅτι ἐμαράνθησαν | οἱ τῶν μύθων ποιηταί·
210 χαίρε, τῶν Ἀθηναίων | τὰς πλοκάς διασπῶσα·
χαίρε, τῶν ἀλιέων | τὰς σαγήνας πληροῦσα·
χαίρε, βυθοῦ ἀγνοίας ἐξέλκουσα·
χαίρε, πολλοὺς ἐν γνῶσει φωτίζουσα·
χαίρε, ὀλκάς τῶν θελόντων σωθῆναι·
215 χαίρε, λιμὴν τῶν τοῦ βίου πλωτῆρων·
χαίρε, νύμφη ἀνύμφευτε.

Ὡσαύτως θέλων τὸν κόσμον | ὁ τῶν ὄλων κοσμήτωρ
πρὸς τοῦτον αὐτεπάγγελτος ἦλθε·
καὶ ποιμὴν ὑπάρχων ὡς θεὸς
220 δι' ἡμᾶς ἐφάνη καθ' ἡμᾶς ἄνθρωπος·
ὁμοίῳ γὰρ τὸ ὅμοιον καλέσας | ὡς θεὸς ἀκούει·
Ἄλληλούϊα.

Τεῖχος εἰ τῶν παρθένων, | θεοτόκε παρθένε,
καὶ πάντων τῶν εἰς σὲ προστρεχόντων·
225 ὁ γὰρ τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς
κατεσκευάσεν σε ποιητῆς, ἄχραντε,
οἰκῆσας ἐν τῇ μήτρᾳ σου | καὶ πάντας σοὶ προσφωνεῖν διδάσας·
χαίρε, ἡ στήλη τῆς παρθενίας·
χαίρε, ἡ πύλη τῆς σωτηρίας·

201 fort. λέγοντες· πῶς — 227 fort. φωνεῖν

- 230 χαῖρε, ἀρχηγὲ νοητῆς ἀναπλάσεως·
 χαῖρε, χορηγὲ θεϊκῆς ἀγαθότητος·
 χαῖρε· σὺ γὰρ ἀνεγέννησας | τοὺς συλληθέντας αἰσχροῦς·
 χαῖρε· σὺ γὰρ ἐνουθέτησας | τοὺς συληθέντας τὸν νοῦν·
 χαῖρε, ἢ τὸν φθορέα | τῶν φρενῶν καταργούσα·
 235 χαῖρε, ἢ τὸν σπορέα | τῆς ἀγνεΐας τεκούσα·
 χαῖρε, παστὰς ἀσπόρου νυμφεύσεως·
 χαῖρε, πιστοὺς κυρίῳ ἀρμόζουσα·
 χαῖρε, καλὴ κουροτρόφε παρθένων·
 χαῖρε, ψυχῶν νυμφοστόλε ἀγίων·
 240 χαῖρε, νύμφη ἀνύμφευτε.

Ἕγμος ἅπας ἠττάται, | συνεκτείνεσθαι σπεύδων
 τῷ πλήθει τῶν πολλῶν οἰκτιρμῶν σου·
 ἰσαριθμοὺς γὰρ [τῆ] ψάμμω ψῆδὰς
 ἂν προσφέρωμέν σοι, βασιλεῦ ἄγιε,
 245 οὐδὲν τελοῦμεν ἄξιον, | ὧν δέδωκας ἡμῖν [τοῖς σοι] βοῶσιν·
 Ἀλληλούϊα.

- Φωτοδόχον λαμπάδα | τοῖς ἐν σκότει φανεῖσαν
 ὀρῶμεν τὴν ἀγίαν παρθένον·
 τὸ γὰρ αὔλον ἄπτουσα φῶς
 250 ὁδηγεῖ πρὸς γνῶσιν θεϊκὴν ἅπαντας,
 αὐτῇ τὸν νοῦν φωτίζουσα, , κραυγῇ δὲ τιμωμένη ταύτη·
 χαῖρε, ἀκτίς νοητοῦ ἡλίου·
 χαῖρε, βολίς τοῦ ἀδύτου φέγγους·
 χαῖρε, ἀστραπὴ τὰς ψυχὰς καταλάμπουσα·
 255 χαῖρε, ὡς βροντὴ τοὺς ἐχθροὺς καταπλήττουσα·
 χαῖρε, ὅτι τὸν πολύφωτον | ἀνατέλλεις φωτισμόν·
 χαῖρε, ὅτι τὸν πολύρρυτον | ἀναβλύζεις ποταμόν·
 χαῖρε, τῆς κολυμβήθρας | ζωγραφοῦσα τὸν τύπον·
 χαῖρε, τῆς ἀμαρτίας | ἀναιροῦσα τὸν ῥύπον·
 260 χαῖρε, λουτῆρ ἐκπλύνων συνειδησιν·
 χαῖρε, κρατῆρ κινῶν ἀγαλλίαςιν·
 χαῖρε, ὁσμὴ τῆς Χριστοῦ εὐωδίας·
 χαῖρε, ζωὴ μυστικῆς εὐωχίας·
 χαῖρε, νύμφη ἀνύμφευτε.
- 265 Χάριν δοῦναι θελήσας | ὀφλημάτων ἀρχαίων
 ὁ πάντων χρεωλύτης ἀνθρώπων,
 ἐπεδήμησε δι' ἑαυτοῦ
 πρὸς τοὺς ἀποδήμους τῆς αὐτοῦ χάριτος·

καὶ χήσας τὸ χειρόγραφον | ἀκούει παρὰ πάντων οὔτως·
270 Ἄλληλούϊα.

Ψάλλοντές σου τὸν τόκον | ἀνυμνούμεν σε πάντες
ὡς ἔμψυχον ναὸν, θεοτόκε·
ἐν τῇ σῇ γὰρ οἰκῆσας γαστρὶ
ὁ συνέχων πάντα τῇ χειρὶ κύριος
275 ἤγίασεν, ἐδόξασεν, | ἐδίδαξε βοᾶν σοὶ πάντας·
χαῖρε, σκηνὴ τοῦ θεοῦ καὶ λόγου·
χαῖρε, ἁγία ἁγίων μείζων.
χαῖρε, κιβωτὴ χρυσεοθεῖσα τῷ πνεύματι·
χαῖρε, θησαυρὸς τῆς ζωῆς ἀδαπάνητε·
280 χαῖρε, τίμιον διάδημα | βασιλέων εὐσεβῶν·
χαῖρε, καύχημα σεβάσμιον | ἱερέων εὐλαβῶν.
χαῖρε, τῆς ἐκκλησίας | ὁ ἀκάλευτος πύργος·
χαῖρε, τῆς βασιλείας | τὸ ἀπόρρητον τεῖχος·
χαῖρε, δι' ἧς ἐγείρονται τρόπαια·
285 χαῖρε, δι' ἧς ἐχθροὶ καταπίπτουσι·
χαῖρε, χρωτὸς τοῦ ἐμοῦ θεραπεία·
χαῖρε, ψυχῆς τῆς ἐμῆς σωτηρία·
χαῖρε, νύμφη ἀνύμφευτε.

Ὡ πανύμνητε μητὲρ, | ἡ τεκοῦσα τὸν πάντων
290 ἁγίων ἁγιώτατον λόγον,
δεξαμένη τὴν νῦν προσφορὰν,
ἀπὸ πάσης ῥύσαι συμφορὰς ἅπαντας
καὶ τῆς μελλούσης λύτρωσαι κολάσεως | τοὺς συμβοῶντας·
Ἄλληλούϊα.

ΑΝΔΡΕΟΥ ΚΡΗΤΗΣ

I

Τοῦ μεγάλου κανόνος τὸ πρῶτον τμήμα ψαλλόμενον τῇ β' τῆς α' ἑβδομάδος τῶν νηστειῶν
ἐν τῷ ἀποδείπνῳ (Τριψδ. σελ. 80)

ἦχος πλ. β'.

ψδὴ α'.

Βοηθὸς καὶ σκεπαστῆς | ἐγένετό μοι εἰς σωτηρίαν·
οὗτός μου θεὸς, | καὶ δοξάζω αὐτόν·
θεὸς τοῦ πατρός μου, | καὶ ὑψώσω αὐτόν·
ἐνδόξως γὰρ δεδόξασται.

1 Exod. XV 2 — 3 verbum monosyllabum in altero membro excidisse videtur

5 Πόθεν ἄρξωμαι θρηνεῖν | τὰς τοῦ ἀθλίου μου βίου πράξεις;
 ποίαν ἀπαρχὴν | ἐπιθήσω, Χριστέ,
 τῇ νῦν θρηνησίᾳ; | ἀλλ' ὡς εὐσπλαχνός μοι δὸς
 παραπτωμάτων ἄφεσιν.

Δεῦρο τάλαινα ψυχῇ, | σὺν τῇ σαρκί σου τῷ κτίστῃ πάντων
 10 ἔξομολογοῦ | καὶ ἀπόσχου λοιπὸν
 τῆς πρὶν ἀλογίας | καὶ προσάγαγε θεῷ
 ἐν μετανοίᾳ δάκρυα.

Τὸν πρωτόπλαστον Ἀδὰμ | τῇ παραβάσει παραζηλώσας
 ἔργων ἑμαυτὸν | γυμνωθέντα θεοῦ
 15 καὶ τῆς αἰδίου | βασιλείας καὶ τρυφῆς
 διὰ τὰς ἁμαρτίας μου.

Οἴμοι τάλαινα ψυχῇ! | τί ὁμοιώθης τῇ πρώτῃ Εὔᾳ;
 εἶδες γὰρ κακῶς | καὶ ἐτρώθης πικρῶς
 καὶ ἦψω τοῦ ζύλου | καὶ ἐγεύσω προπετῶς
 20 τῆς παραλόγου βρώσεως.

Ἐναντὶ Εὔας αἰσθητῆς | ἡ νοητῆ μοι κατέστη Εὔα,
 ὁ ἐν τῇ σαρκί | ἐμπαθῆς λογισμὸς,
 δεικνὺς τὰ ἠδέα | καὶ γευόμενος αἰεὶ
 τῆς πικρᾶς καταπόσεως.

25 Ἐπαξίως τῆς Ἑδὲμ | προεξερρίφη ὡς μὴ φυλάξας
 μίαν σου, σωτήρ, | ἐντολὴν ὁ Ἀδὰμ·
 ἐγὼ δὲ τί πάθω, | ἀθετῶν διὰ παντὸς
 τὰ ζωηρά σου λόγια;

Ἐπερούσιε τριάς | ἡ ἐν μονάδι προσκυνουμένη,
 30 ἄρον τὸν κλοιὸν | ἀπ' ἐμοῦ τὸν βαρὺν
 τὸν τῆς ἁμαρτίας | καὶ ὡς εὐσπλαχνός μοι δὸς
 δάκρυα κατανούσεως.

Θεοτόκε, ἡ ἐλπίς | καὶ προστασία τῶν σε ὑμνούντων,
 ἄρον τὸν κλοιὸν | ἀπ' ἐμοῦ τὸν βαρὺν
 35 τὸν τῆς ἁμαρτίας | καὶ ὡς δέσποινα ἀγνή
 μετανοοῦντα δέξαι με.

ψδὴ β'.

Πρόσεχε, | οὐρανὲ, καὶ λαλήσω | καὶ ἀνυμνήσω Χριστὸν
 τὸν ἐκ παρθένου σαρκί | ἐπιδημήσαντα.

Πρόσεχε, | οὐρανὲ, καὶ λαλήσω· | γῆ, ἐνωτίζου φωνῆς
 40 μετανοούσης θεῷ | καὶ ἀνυμνούσης αὐτόν.

Πρόσχεσ μοι | ὁ θεὸς ὁ σωτὴρ μου | ἴλεψ ὀφθαλμοῦ μου
καὶ δέξαι μου τὴν θερμὴν | ἔξομολόγησιν.

Ἠμάρτηκα | ὑπὲρ πάντας ἀνθρώπους, | μόνος ἠμάρτηκά σοι·
ἄλλ' οἴκτειρον ὡς θεὸς, | κώτερ, τὸ ποιήμά σου.

45 Μορφώσας μου | τὴν τῶν παθῶν ἀμορφίαν | ταῖς φιληδόνοις ὁρμαῖς
ἐλυμηνάμην τοῦ νοῦ | τὴν ὠραιότητα.

Ζάλη με | τῶν κακῶν περιέχει, | εὐσπλαγχνε κύριε·
ἄλλ' ὡς τῷ Πέτρῳ κάμοι | τὴν χεῖρα ἔκτεινον.

Ἐσπίλωσα | τὸν τῆς σαρκὸς μου χιτῶνα | καὶ κατερρύψωσα
50 τὸ κατ' εἰκόνα, σωτὴρ, | καὶ καθ' ὁμοίωσιν.

Ἠμαύρωσα | τῆς ψυχῆς τὸ ὠραῖον | ταῖς τῶν παθῶν ἡδοναῖς
καὶ ὅλως ὄλον τὸν νοῦν | χοῦν ἀπετέλεσα.

Διέρρηξα | [νῦν] τὴν στολήν μου τὴν πρώτην, | ἦν ἐξυφάνατό μοι
ὁ πλαστουργὸς ἐξ ἀρχῆς | καὶ ἔνθεν κείμει γυμνός.

55 Ἐνδέδουμαι | διερρηγμένον χιτῶνα, | ὃν ἐξυφάνατό μοι
ὁ ὄψις τῆ συμβουλή, | καὶ καταισχύνομαι.

Τὰ δάκρυα | τὰ τῆς πόρνης, οἰκτίρμον, | κἀγὼ προβάλλομαι·
ἱλάσθητί μοι, σωτὴρ, | τῇ εὐσπλαγχνίᾳ σου.

Προσέβλεψα | τοῦ φυτοῦ τὸ ὠραῖον | καὶ ἠπατήθην τὸν νοῦν
60 καὶ ἄρτι κείμει γυμνός | καὶ καταισχύνομαι.

Ἐτέκταινον | ἐπὶ [τὸν] νῶτόν μου πάντες | οἱ ἀρχηγοὶ τῶν κακῶν,
μακρύνοντες κατ' ἐμοῦ | τὴν ἀνομίαν αὐτῶν.

Ἐνα σε | ἐν τρισὶ τοῖς προσώποις | θεὸν ἀπάντων ὕμνῳ,
τὸν πατέρα καὶ [τὸν] υἱὸν | καὶ πνεῦμα τὸ ἅγιον.

65 Ἄχραντε | θεοτόκε παρθένε, | μόνη πανύμνητε,
ἱκέτευε ἔκτενῶς | εἰς τὸ σωθῆναι ἡμᾶς.

ψδὴ γ'.

Ἐπὶ τὴν ἀκάλευτον, Χριστὲ, | πέτραν τῶν ἐντολῶν σου
τὴν ἐκκλησίαν σου στερέωσο.

Πῦρ παρὰ κυρίου ποτὲ | κύριος ἐπιβρέξας
70 τὴν γῆν Κοδόμων πρὶν κατέφλεξεν.

Εἰς τὸ ὄρος σὺζου, ψυχῇ, | ὥσπερ ὁ Λῶτ ἐκεῖνος,
καὶ εἰς Σηγῶρ προανασώθητι.

53 νῦν rectius abici significamus — 55 duas primas syllabas verbi διερρηγμένον syna-
loephe coniungas — 69 Genes. XIX 24—25 — 71 Genes. XIX 30

Φεῦγε ἐμπρησμόν, ὦ ψυχῆ, | φεῦγε Κοδόμων καύσιν,
φεῦγε φθοράν θείας φλογώσεως.

75 Ἡμαρτόν σοι μόνος ἐγὼ, | ἥμαρτον ὑπὲρ πάντας,
Χριστὲ σωτήρ, μὴ ὑπερίδης με.

Κὺ εἶ ὁ ποιμὴν ὁ καλός· | Ζήτησόν με τὸν ἄρνα,
καὶ πλανηθέντα μὴ παρίδης με.

Κὺ εἶ ὁ γλυκὺς Ἰησοῦς, | κὺ εἶ ὁ πλαστοουργός μου·
80 ἐν σοί, σωτήρ, δικαιοθήσομαι.

Ἐξομολογοῦμαί σοι, σωτήρ· | ἥμαρτόν σοι ἀμέτρως·
ἀλλ' ἄνεσ, ἄφεσ μοι ὡς εὐσπλαγχνος.

᾿Ω τριάς μονὰς ὁ θεός, | κῶσον ἡμᾶς ἐκ πλάνης
καὶ πειρασμῶν καὶ περιστάσεων.

85 Χαῖρε θεοδόχε γαστήρ, | χαῖρε θρόνε κυρίου,
χαῖρε ἡ μήτηρ τῆς ζωῆς ἡμῶν.

ψδὴ δ'.

Ἀκήκοεν ὁ προφήτης | τὴν ἔλευσίν σου, κύριε,
καὶ ἐφοβήθη,

ὅτι μέλλεις ἐκ παρθένου τίκτεσθαι
90 καὶ ἀνθρώποις δείκνυσθαι καὶ ἔλεγεν·
ἀκήκοα τὴν ἀκοήν σου | καὶ ἐφοβήθην·
δόξα τῇ δυνάμει σου, κύριε.

Τὰ ἔργα σου μὴ παρίδης, | τὸ πλάσμα σου μὴ παρόψη,
δικαιοκρίτα,
95 εἶ καὶ μόνος ἥμαρτον ὡς ἄνθρωπος
ὑπὲρ πάντα ἄνθρωπον, φιλόανθρωπε,
ἀλλ' ἔχεις ὡς κύριος πάντων | τὴν ἐξουσίαν
ἀφιέναι ἁμαρτήματα.

Ἐγγίζει, ψυχῆ, τὸ τέλος, | ἐγγίζει καὶ οὐ φροντίζεις,
100 οὐχ ἐτοιμάζῃ·
ὁ καιρὸς συντέμνει, διανάστηθι·
ἐγγὺς ἐπὶ θύραις ὁ κριτής ἐστιν·
ὡς ὄναρ, ὡς ἄνθος ὁ χρόνος | τοῦ βίου τρέχει·
τί μάτην ταραπτόμεθα;

105 Ἀνάνησον, ὦ ψυχὴ μου, | τὰς πράξεις σου, ἃς εἰργάσω,
ἀναλογίζου,
καὶ ταῦτα ἐπ' ὄψεσι προσάγαγε
καὶ σταγόνας στάλαξον δακρῶν σου·

εἰπέ παρρησίᾳ τὰς πράξεις, | τὰς ἐνθυμήσεις
110 . Χριστῷ καὶ δικαιοῦθητι.

Οὐ γέγονεν ἐν τῷ βίῳ | ἀμάρτημα οὐδὲ πράξις,
οὐδὲ κακία,
ἦν ἐγὼ, σωτῆρ, οὐκ ἐπλημμέλῃσα
κατὰ νοῦν καὶ λόγον καὶ προαίρεσιν,
115 καὶ θέσει καὶ γνώμῃ καὶ πράξει | ἔξαμαρτήσας
ὡς ἄλλος οὐδεὶς πώποτε.

Ἐντεῦθεν καὶ κατεκρίθην, | ἐντεῦθεν κατεδικάσθην
ἐγὼ ὁ τάλας
ὑπὸ τῆς οἰκείας συνειδήσεως,
120 ἧς οὐδὲν ἐν [τῷ] κόσμῳ βιαιότερον·
κριτὰ, λυτρωτὰ μου καὶ γνώστα, | φείσαι καὶ ῥύσαι
καὶ σώσον με τὸν δαίλαιον.

Ἡ κλίμαξ, ἦν εἶδε πάλαι | ὁ μέγας ἐν πατριάρχαις,
δείγμα, ψυχὴ μου,
125 πρακτικῆς ὑπάρχει ἐπιβάσεως,
γνωστικῆς τυγχάνει ἀναβάσεως·
εἰ θέλεις οὖν πράξει καὶ γνώσει | καὶ θεωρίᾳ
βιοῦν, ἀνακαινίσθητι.

Τὸν καύσωνα τῆς ἡμέρας | ὑπέμεινε δι' ἔνδειαν
130 ὁ πατριάρχης
καὶ τὸν παγετὸν τῆς νυκτὸς ἤνεγκε,
καθ' ἡμέραν κλέμματα ποιούμενος,
ποιμαίνων, πυκτεύων, δουλεύων, | ἵνα τὰς δύο
γυναῖκας εἰσαγάγηται.

135 Γυναϊκὰς μοι δύο νόει | τὴν πράξιν τε καὶ τὴν γνώσιν
ἐν θεωρίᾳ·
τὴν μὲν Λείαν πράξιν, ὡς πολύτεκνον,
τὴν Ῥαχὴλ δὲ γνώσιν, ὡς πολύπονον·
καὶ γὰρ ἄνευ πόνων οὐ πράξις, | οὐ θεωρία,
140 ψυχὴ, κατορθωθήσεται.

Ἀμέριστον τῇ οὐσίᾳ, | ἀσύγχυτον τοῖς προκύποις
θεολογῶ σε,
τὴν τριαδικὴν μίαν θεότητα
ὡς ὁμοβασίλειον καὶ σύνθρονον·
145 βοῶ σοι τὸ ἄσμα τὸ μέγα, | τὸ ἐν ὑψίστοις
τρικῶς ὑμνολογούμενον.

Καὶ τίκτεῖς καὶ παρθενεύεις | καὶ μένεις δι' ἀμφοτέρων
φύσει παρθένος·

ὁ τεχθεὶς καινίζει νόμους φύσεως,

· 150 ἢ νηδὺς δὲ κύει μὴ λοχεύουσα·

θεὸς ὅπου θέλει, νικάται | φύσεως τάξις·

ποιεῖ γὰρ ὄσα βούλεται.

ψδὴ ε'.

Ἐκ νυκτὸς ὀρθρίζοντα, φιλόνηρωπε, | φώτισον, δέομαι,
καὶ ὀδήγησον καμὲ | ἐν τοῖς προτάγμασί σου
155 καὶ δίδαξόν με, σωτήρ, | ποιεῖν τὸ θέλημά σου.

Ἐν νυκτὶ τὸν βίον μου διήλθον αἰεὶ· | σκότος γὰρ γέγονε
καὶ βαθεῖά μοι ἀχλὺς | ἢ νῦν τῆς ἀμαρτίας·
ἀλλ' ὡς ἡμέρας υἱὸν, σωτήρ, | ἀνάδειξόν με.

Τὸν Ῥουβὶμ μιμούμενος ὁ τάλας ἐγὼ | ἔπραξα ἄθεσμον
160 καὶ παράνομον βουλήν | κατὰ θεοῦ ὑψίστου,
μιάνας κοίτην ἐμήν | ὡς τοῦ πατρὸς ἐκείνου.

Ἐξομολογούμαι σοι, Χριστὲ βασιλεῦ· | ἥμαρτον, ἥμαρτον
ὡς οἱ πρὶν τὸν Ἰωσήφ | ἀδελφοὶ πεπρακότες
τὸν τῆς ἀγνείας καρπὸν | καὶ τὸν τῆς σωφροσύνης·

165 Ὑπὸ τῶν συγγόνων ἡ δικαία ψυχὴ | δέδοτο, πέπρατο
εἰς δουλείαν, ὁ γλυκὺς | εἰς τύπον τοῦ κυρίου,
αὐτῆ δὲ ὄλη, ψυχὴ, | ἐπράθησεν τοῖς κακοῖς σου.

Ἰωσήφ τὸν δίκαιον καὶ σώφρονα νοῦν | μίμησαι, τάλαινα
καὶ ἀδόκιμη ψυχὴ, | καὶ μὴ ἀκολασταίνου
170 ταῖς παρανόμοις ὀρμαῖς | αἰεὶ παρανομοῦσα.

Εἰ καὶ λάκκῳ ᾤκησε ποτὲ Ἰωσήφ, | δέσποτα κύριε,
ἀλλ' εἰς τύπον τῆς ταφῆς | καὶ τῆς ἐγέρσεώς σου·
ἐγὼ δὲ τί σοι ποτὲ | τοιοῦτο προσενέγκω;

Σὲ, τριάς, δοξάζομεν τὸν ἕνα θεόν, | ἅγιος, ἅγιος,
175 ἅγιος εἶ ὁ πατήρ, | ὁ υἱὸς καὶ τὸ πνεῦμα,
ἀπλή οὐσία, μονὰς | αἰεὶ προσκυνουμένη.

Ἐκ σοῦ ἠμφιέσατο τὸ φύραμά μου, | ἄφθορε ἄνανδρε,
μητροπάρθενε, θεὸς | ὁ κτίσας τοὺς αἰῶνας
καὶ ἤνωσεν ἑαυτῷ | τὴν τῶν ἀνθρώπων φύσιν.

ψδὴ ε΄.

180 Ἐβόησα ἐν ὄλῃ καρδίᾳ μου | πρὸς τὸν οἰκτίρμονα θεὸν
καὶ ἐπήκουσέ μου ἔξ ἕδου κατωτάτου
καὶ ἀνήγαγεν ἐκ φθορᾶς | τὴν ζωὴν μου.

Τὰ δάκρυα, σωτήρ, τῶν ὀμμάτων μου | καὶ τοὺς ἐκ βάθους στεναγμοὺς
καθαρῶς προσφέρω, βοῶσης τῆς καρδίας,
185 ὁ θεὸς ἡμάρτηκά σοι, | ἰλάσθητί μοι·

Ἐξένευσας, ψυχῇ, τοῦ κυρίου σου, | ὡς περ Δαθὰν καὶ Ἀβειρώων·
ἀλλὰ φεῖσαι, κράξον, ἔξ ἕδου κατωτάτου,
ἵνα μὴ τὸ χάσμα τῆς γῆς | σε συγκαλύψῃ.

Ὡς δάμαλις, ψυχῇ, παροιστρήσασα | ἔξωμοιώθης τῷ Ἐφραΐμ·
190 ὡς δορκὰς ἐκ βρόχων ἀνάσῃ τὸν βίον,
πτερωθεῖσα πράξει καὶ νῦν | καὶ θεωρίᾳ.

Ἡ χεὶρ ἡμᾶς Μωσέως πιστώσεται, | ψυχῇ, πῶς δύναται θεὸς
λεπρωθέντα βίον λευκάναι καὶ καθάραι,
καὶ μὴ ἀπογνῶς σεαυτὴν, | κἄν ἐλεπρώθῃς.

195 Τριάς εἰμι ἀπλῆ, ἀδιαίρετος, | διαιρετὴ προσωπικῶς
καὶ μονὰς ὑπάρχω τῇ φύσει ἠνωμένη,
ὁ πατήρ, φησι, καὶ υἱὸς | καὶ θεῖον πνεῦμα.

Ἡ μήτρα σου θεὸν ἡμῖν ἔτεκε | μεμορφωμένον καθ' ἡμᾶς·
ἀλλ' ὡς κτίστην πάντων δυσώπει, θεοτόκε,
200 ἵνα ταῖς πρεσβείαις ταῖς σοῖς | δικαιωθῶμεν.

ψδὴ ζ΄.

Ἠμάρτομεν, ἠνομήσαμεν, | ἠδικήσαμεν ἐνώπιόν σου,
οὐδὲ συνετηρήσαμεν, οὐδὲ | ἐποιήσαμεν,
καθὼς ἐνετείλω ἡμῖν·
ἀλλὰ μὴ παραδώῃς ἡμᾶς εἰς τέλος,
205 ὁ τῶν πατέρων θεός.

Ἠμάρτηκα, ἐπλημμέλησα | καὶ ἠθέτησα τὴν ἐντολήν σου·
ὅτι ἐν ἁμαρτίαις προήχθην | καὶ προσέθηκα
τοῖς μύλωσι τραῦμα ἑμοί·
ἀλλ' αὐτός με ἐλέησον ὡς εὐσπλαγχνός,
210 ὁ τῶν πατέρων θεός.

Τὰ κρύφια τῆς καρδίας μου | ἐξηγόρευσά σοι τῷ κριτῇ μου·
ἴδε μου τὴν ταπείνωσιν, ἴδε | καὶ τὴν θλίψιν μου
καὶ πρόσχες τῇ κρίσει μου νῦν·

καὶ αὐτός με ἐλέησον ὡς εὔπλαγχος,
215 ὁ τῶν πατέρων θεός.

Καοὺλ ποτε, ὡς ἀπώλεσε | τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, ψυχὴ, τὰς δ̄νους,
πάρεργον τὸ βασιλείον εὔρε | πρὸς ἀνάρρησιν·
ἀλλ' ὄρα, μὴ λάθῃς καυτὴν
τὰς κτηνώδεις ὀρέξεις σου προκρίνουσα
220 τῆς βασιλείας Χριστοῦ.

Δαυῖδ ποτε ὁ πατρόθεος | εἰ καὶ ἤμαρτε διττῶς, ψυχὴ μου,
βέλει μὲν τοξευθεὶς τῆς μοιχείας, | τῷ δὲ δόρατι
ἀλοὺς τῆς τοῦ φόνου ποινῆς·
ἀλλ' αὐτὴ τὰ βαρύτερα τῶν ἔργων νοσεῖς
225 ταῖς κατὰ γνώμην ὀρμαῖς.

Κνηψε μὲν ὁ Δαυῖδ ποτε | ἀνομήματι τὴν ἀνομίαν·
φόνῳ γὰρ τὴν μοιχείαν ἐκίρνα, | τὴν μετάνοιαν
εὐθὺς παραδείξας διπλῆν·
ἀλλ' αὐτὴ πονηρότερα εἰργάσω, ψυχὴ,
230 μὴ μεταγοῦσα θεῷ.

Δαυῖδ ποτε ἀνεστήλωσε | συγγραψάμενος ὡς ἐν εἰκόνι
ῥυθμὸν, δι' οὗ τὴν πράξιν ἐλέγχει, | ἦν εἰργάσατο,
κραυγάζων· ἐλέησόν με·
οὐ γὰρ μόνῳ ἐξήμαρτον τῷ πάντων θεῷ·
235 αὐτὸς καθάρισόν με.

Τριάς ἀπλή, ἀδιαίρετε, | ὁμοούσιε, μονὰς ἅγια,
φῶτα καὶ φῶς, καὶ ἅγια τρία | καὶ ἐν ἁγίον
ὑμνεῖται θεὸς ἡ τριάς·
ἀλλ' ἀνύμνησον, δόξασον Ζωὴν καὶ Ζωὰς,
240 ψυχὴ, τὸν πάντων θεόν.

Ῥυθμὸν σε, εὐλογοῦμέν σε, | προσκυνοῦμέν σε, θεογεννήτορ,
ὅτι τῆς ἀχωρίστου τριάδος | ἀπεκύησας
τὸν ἕνα υἱὸν καὶ θεόν,
καὶ αὐτὴ προηνέψασας ἡμῖν τοῖς ἐν γῆ
245 τὰ ἐπουράνια.

ψδὴ η'.

Ὅν στρατιαὶ οὐρανῶν δοξάζουσι | καὶ φρίττει τὰ Χερουβὶμ
καὶ τὰ Σεραφὶμ, πᾶσα πνοὴ καὶ κτίσις
ὑμνεῖτε, εὐλογεῖτε | καὶ ὑπερυψοῦτε
εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

250 Ἡμαρτηκότα, σωτήρ, ἐλέησον, | διέγειρόν μου τὸν νοῦν
 πρὸς ἐπιστροφὴν, | δέξαι μετανοοῦντα,
 οἰκτείρησον βοῶντα· | ἥμαρτόν σοι, σῶσον·
 ἠνόμησα, ἐλέησόν με.

Ἄσπερον ἡμῶν ἡμεῖς, ἄσπερον ἡμῶν, | τὰς ἀρεταῖς ἐπιβάς
 255 ὡς εἰς οὐρανὸν | ἤγετο ὑπεράνω
 ποτὲ τῶν ἐπιγείων· | τούτου οὖν, ψυχὴ μου,
 τὴν ἀνοδὸν ἀναλογίζου.

Ἄσπερον ἡμῶν ἡμεῖς, ἄσπερον ἡμῶν, | τὰς ἀρεταῖς ἐπιβάς
 ἔλαβε διπλὴν | χάριν παρὰ κυρίου·
 260 αὐτὴ δὲ, ὡ ψυχὴ μου, | ταύτης οὐ μετέσχε
 τῆς χάριτος δι' ἀκρασίαν.

Τοῦ Ἰορδάνου τὸ ρεῖθρον πρότερον | τῇ μηλωτῇ Ἡλιοῦ
 δι' Ἑλισσαιὲ | ἔστη ἔνθα καὶ ἔνθα·
 αὐτὴ δὲ, ὡ ψυχὴ μου, | ταύτης οὐ μετέσχε
 265 τῆς χάριτος δι' ἀκρασίαν.

Ἡ ὁμοιωτικὴ ποτὲ τὸν δίκαιον | ἐξένειεν, ὡ ψυχὴ,
 γνώμη ἀγαθῆ, | σὺ δὲ οὐκ εἰσπικίω,
 οὐ ξένον, οὐχ ὀδίτην· | ὄθεν τοῦ νυμφῶνος
 ῥιφήσῃ ἔξω θρηνησοῦσα.

270 Τοῦ Γιεζὴ ἐμμήσω, τάλαινα, | τὴν γνώμην τὴν ῥυπαρὰν
 πάντοτε, ψυχὴ· | οὐ τὴν φυλαργυρίαν
 ἀπόθου κἄν ἐν γήρει, | φεύγε τῆς γεέννης
 τὸ πῦρ, ἐκστάσα τῶν κακῶν σου.

Ἄναρχος πάτερ, υἱὲ συνάναρχε, | παράκλητε ἀγαθὲ,
 275 πνεῦμα τὸ εὐθὲς, | λόγου θεοῦ γεννήτορ,
 πατρὸς ἀνάρχου λόγε, | πνεῦμα ζῶν καὶ κτίζον,
 τριάς μονὰς ἐλέησόν με.

Ὡς ἐκ βαφῆς ἀλουργίδος, ἄχραντε, | ἡ νοσητὴ πορφυρίσ,
 τοῦ Ἑμμανουὴλ | ἔνδον ἐν τῇ γαστρὶ σου
 280 ἡ σὰρξ συνεξυφάνθη· | ὄθεν θεοτόκον
 ἐν ἀληθείᾳ σε τιμῶμεν.

ψδθ θ'.

Ἄσπερον ἡμῶν ἡμεῖς, ἄσπερον ἡμῶν, | ὁ τόκος ἀνεμῆνευτος,
 μητρὸς ἀνάνδρου | ἀφθορος ἡ κύστις·
 θεοῦ γὰρ ἡ γέννησις | καινοποιεῖ τὰς φύσεις·

254 Reg. IV, II 11 et 12 — 258 ibid. 14. — 263 δι' Ἑλισσαιῶν ne tentes, modi versiculi prohibent — 266 Reg. IV, IV 8 — 270 Reg. IV, IV 27. — 272 an γήρα? — 273 ἐκστάσα Triod.

285 διό σε πᾶσαι αἱ γενεαὶ | ὡς θεόνυμφον μητέρα
ὀρθοδόξως μεγαλύνομεν.

Ἵ νοῦς τετραυμάτιται, | τὸ σῶμα μεμαλάκιται,
νοσεῖ τὸ πνεῦμα, | ὁ λόγος ἠσθένησεν,
ὁ βίος νενέκρωται, | τὸ τέλος ἐπὶ θύραις·
290 διό μοι, τάλαινα ψυχῇ, | τί ποιήσεις, ὅταν ἔλθῃ
ὁ κριτῆς ἀνερευνησαὶ τὰ αἶ;

Μωσέως παρήγαγον, | ψυχῇ, τὴν κοσμογένεσιν
καὶ ἔξ ἐκείνου | πᾶσαν ἐνδιάθετον
γραφὴν ἱστοροῦσάν σοι | δικαίους καὶ ἀδίκους·
295 ὦν τοὺς δευτέρους, ὦ ψυχῇ, | ἐμιμήσω, οὐ τοὺς πρώτους,
εἰς θεὸν ἔξαμαρτήσασα.

Ἵ νόμος ἠσθένησεν, | ἀργεῖ τὸ εὐαγγέλιον,
γραφὴ δὲ πᾶσα | ἐν σοὶ παρημέληται,
προφηταὶ ἠτόνησαν | καὶ πᾶς δικαίου λόγος·
300 αἶ τραυματῖαι σοῦ, ὦ ψυχῇ, | ἐπληθύνθησαν οὐκ ὄντος
ἱατροῦ τοῦ ὑγιουντός σε.

Τῆς νέας παράγω σοι | γραφῆς τὰ ὑποδείγματα,
ἐνάγοντά σε, | ψυχῇ, πρὸς κατάνυξιν·
δικαίους οὖν ζήλωσον, | ἁμαρτωλοὺς ἐκτρέπου
305 καὶ ἔξιλέωσαι Χριστὸν | προσευχαῖς τε καὶ νηστεαῖαι
καὶ ἀγνεΐα καὶ σεμνότητι.

Χριστὸς ἐνηθρώπησε, | καλέσας εἰς μετάνοιαν
ληστὰς καὶ πόρναις· | ψυχῇ, μετανόησον,
ἡ θύρα ἠνέωκται | τῆς βασιλείας ἡδῆ,
310 καὶ προαρπάζουσιν αὐτὴν | Φαρισαῖοι καὶ τελῶναι
καὶ μοιχοὶ μεταποιούμενοι.

Χριστὸς ἐνηθρώπησε, | σαρκὶ προσομιλήσας σοι
καὶ πάντα, ὅσα | ὑπάρχει τῆς φύσεως,
βουλήσει ἐπλήρωσε | τῆς ἁμαρτίας δίχα,
315 ὑπογραμμὸν σοι, ὦ ψυχῇ, | καὶ εἰκόνα προδεικνύων
τῆς αὐτοῦ συγκαταβάσεως.

Χριστὸς μάγους ἔσωσε, | ποιμένας συνεκάλεσε,
νηπίων δῆμους | ἀπέδειξε μάρτυρας,
πρεσβύτην ἐδόξασε | καὶ γηραλέαν χήραν,
320 ὦν οὐκ ἐζήλωσας, ψυχῇ, | οὐ τὰς πράξεις, οὐ τὸν βίον·
ἄλλ' οὐαὶ σοὶ ἐν τῷ κρίνεσθαι.

Νηστεύσας ὁ κύριος | ἡμέρας τεσσαράκοντα
 ἐν τῇ ἐρήμῳ | ὕστερον ἐπείνασε
 δεικνὺς τὸ ἀνθρώπινον· | ψυχῇ, μὴ ἀθυμῆσας,
 325 ἂν σοι προσβάλλῃ ὁ ἐχθρός· | προσευχῇ τε καὶ νηστεία
 ἐκποδῶν ἀποκρουσθήτω σοι.

Πατέρα δοξάζωμεν, | υἱὸν ὑπερυψώσωμεν,
 τὸ θεῖον πνεῦμα | πιστῶς προσκυνήσωμεν,
 τριάδα ἀχώριστον, | μονάδα κατ' οὐσίαν,
 330 ὡς φῶς καὶ φῶτα, καὶ ζωὴν | καὶ ζωὰς, ζωοποιοῦσαν
 καὶ φωτίζουσαν τὰ πέρατα.

Τὴν πόλιν σου φύλαττε, | θεογεννήτορ πάναγνε·
 ἐν σοὶ γὰρ αὕτη | πιστῶς βασιλεύουσα,
 ἐν σοὶ καὶ κρατύνεται | καὶ διὰ σοῦ νικῶσα
 335 τροποῦται πάντα πειρασμὸν | καὶ σκυλεῖε πολέμιους
 καὶ διέπει τὸ ὑπήκοον.

II

Κανὼν εἰς τὴν προσκύνῃσιν τῆς τιμίας ἀλύσεως τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Πέτρου. (Ἰαν. 16)

ἤχος δ'.

ψῆδὴ α'.

Οὐκ ἔστι σοι ὁμοῖος, | δεδοξασμένε κύριε·
 ἐν χειρὶ γὰρ κραταίῃ
 ἐλυτρώσω τὸν λαόν, | ὃν ἐκτήσω, φιλόανθρωπε.
 Cὺ δεσμεῖν καὶ λύειν τε | ἐν οὐρανοῖς δεξάμενος
 6 ἔξουσίαν καὶ ἐν γῆ
 ἐν ἀλύσει δεσμευθεῖς | τοὺς δεσμίους διέλυσας.

Cὺ, κορυφαίωτατε | τῶν ἀποστόλων, ἔλυσας
 παραπτώσεων σειράς
 ἐν ἀλύσει δεσμευθεῖς, | ἦν νῦν περιπτυσσόμεθα.

322 Matth. IV 2. Luc. IV 2.

Hunc canonem, qui in libros Menaeorum non receptus est et iisdem, quibus canon Ioannis in honorem Petri (29 Iun.) compositus, modulis instruitur, Pitra ex tribus codicibus (paris. 1561, vatican. 787, barberin. V 39) in lucem emisit et diei festo venerabilis catenae apostoli Petri (16 Ianuar.) adsignavit. Atque unus quidem codex parisinus Andream Cretensem huius canonis auctorem fuisse testatur. Sed ut ne huic testimonio fidem prorsus derogem, tamen neque theotokia neque hirmos celeberrimo melodo tribuenda esse censeo. Nam ab alio poeta hirmos, ab alio troparia huius canonis scripta esse, inde satis certe elucet, quod qui in hirmo ad Christum dominum orationem direxerat, in sequenti tropario Petrum apostolum sic, ut hic factum videmus, alloqui non poterat; quae eadem ratio pertinet ad theotokion ultimo carmini adsumtum. — v. 6 τοὺς δεσμίους πάντας ἔλυσας barb. — 8 παραπτώσεων barb. — 9 δεσμευθεῖς δεσμίους πάντας ἔλυσας barb. — νῦν utrum a Pitra additum, an in codice parisino scriptum sit non liquet; ἦν καὶ περιπτυσσόμεθα vulgatur in simili loco canonis Iosephi in Men. [16 Ian. ode V 2] recepti

10 Τὴν θεῖαν σου ἄλυσιν, | τῶν ἀποστόλων πρόκριτε,
προσκυνοῦμεν· δι' αὐτῆς
 οὐ κατέδησας θεῶ | λελυμένους γὰρ πάντας ἡμᾶς.

Τὸ ὄρος τὸ ἅγιον, | τὸ ὑπερφέρον δχημα,
τὴν μητέρα τοῦ θεοῦ

15 καὶ παρθένον ἀληθῶς | ἐπαξίως ὑμνήσωμεν.

ψδὴ γ'.

Οὐκ ἐν σοφίᾳ | καὶ δυνάμει καὶ πλούτῳ καυχώμεθα,
ἀλλ' ἐν σοί, τῇ τοῦ πατρὸς | ἐνυποστάτῳ σοφίᾳ, Χριστέ·
οὐ γὰρ ἐστὶν ἅγιος | πλήν σου, φιλόανθρωπε.

Τῆς δόξης πλήρη | προσκυνοῦμέν σου, Πέτρε, τὴν ἄλυσιν
20 ἀγιασθεῖσαν σεπτῶς, | ἐφ' ᾧ τραχήλῳ τὴν θεῖαν Χριστὸς
ἐκκλησίαν ἦδρασε | μένειν ἀκλόνητον.

Τοῖς αἰδεσίμοις | καὶ αὐτοῖς τοῖς ἀγίοις σου μέλεσιν
ἐπιτεθεῖσαν σεπτὴν | σειρὰν τιμῶμεν ὡς κόσμον λαμπρὸν,
ἔνδοξε ἀπόστολε, | τῆς ἐκκλησίας θεοῦ.

25 Νῦν τὰ δεσμὰ σου | προσκυνοῦντες φιλοῦμεν, ἀπόστολε,
καὶ τὴν ἄλυσιν, δι' ᾧν | δεσμὰ ἐλύθη ἀγνοίας ἐθνῶν·
τρίπλοκος ἐδέθη δὲ | θεογνωσίας σειρά.

Ἀπειρόγαμε, | ἡ θεὸν σαρκωθέντα κήσασα,
τῶν παθῶν ταῖς προσβολαῖς | κλονοῦμένον με στερέωσον·
30 οὐ γὰρ ἐστὶν, ἄχραντε, | πλήν σου βοήθεια·

ψδὴ δ'.

Οὗτος ὁ θεὸς ἡμῶν, | ὁ ἐκ παρθένου σαρκωθεὶς, δι' ἀγγέλου λυτρωθεὶς,
καὶ τὴν φύσιν θεώσας, [κωθεὶς μάκαρ, ἀπειθοῦντας διήλεγξας.
δν ὑμνοῦντες βοῶμεν·
 δόξα τῇ δυνάμει σου, κύριε.

35 Χριστῷ πειθαρχῶν, Πέτρε,
καὶ ἐν ἀλύσει δεσμευθεὶς
 παραδόξως τῆς φρουράς

Τὰς κλεῖς πιστευθέντος σου
 τὰς οὐρανόους ἐν εἰρκτῇ
40 εὐχερῶς ἐκλυθεῖσαι,
 δέσμαι οἷα στυπείου,
 φῶβῳ αἰ ἀλύσεις ἐξέπεσον.

11 δι' αὐτὴν barb. δι' οὗ vat. — γὰρ om. barb. γὰρ et cū locum commutasse videntur — 12 ἀπαντας vat. — 15 ἐπαξίως] μετὰ τόκον canon Ioannis in honorem Petri scriptus (29 Iun.), cuius theotokia eadem fere sunt, quae huius Andreae canonis — τιμήσωμεν barb. — 19 πλήρη Pitra: πλήρης codd. — σε barb. — 20 σεπτῶς Pitra: σοῦ σεπτῶς vatic. ἀληθῶς barb. — 23 σου σεπτὴν barb. — κόσμου barb. — 24 θεῶ codd. — 25 τιμῶμεν vat. — 26 δι' ἧς barb. — 27 ἐδέθη δὲ nos: δὲ ἐδέθη Pitra ἐγνωσθησ δὲ barb. — 29 τὰς προσβολὰς barb. — cū ante στερέωσον add. Pitra praeter necessitatem et contra prosodiae legem — 30 ἀχραντος, πλήν σου πανάμωμε cod. barb. — 35 θεῶ cod. barb. — 36 fort.: τῆς φρουράς παραδόξως | λυτρωθεὶς δι' ἀγγέλου — 38 ἀναβῶντας barb. — 39 Matth. XVI 16—19. — 41 δεσμὸς barb.

- Cὲ τὸν πυλωρὸν, Πέτρε,
 τῶν οὐρανίων τεμενῶν
 σιδηρᾶ πύλη φρουρεῖν
 45 μὴ ἰσχύουσα, τρόμμῳ
 θάπτον αὐτομάτῃ διήνοικται.
- Χριστὸν τὸν θεὸν ἡμῶν,
 δν ἐσωμάτωσας, ἀγνή,
 ἐκτενώσ δυσωποῦσα
 μὴ ἐλλίποισ, παρθένε,
 50 ὑπὲρ τῶν ἀεὶ δοξαζόντων σε.
- ψδὴ ε΄.
 Ὁ κτησάμενος ἡμᾶς | περιούσιον λαὸν
 τῷ αἵματί σου, κύριε,
 τὴν σὴν εἰρήνην δὸς ἡμῖν,
 ἐν ὁμοιοῖα φυλάττων τὴν ποιμήνην σου.
- 55 Coῦ ἡ δόξα φοβερά,
 οὐρανοὺς κλειδοῦχοῦσα,
 νόσουσ ἐν γῆ διώκουσα,
 νεκροὺς ἄδου ἐγείρουσα·
 διό σε, Πέτρε, ἐν πίστει δοξάζομεν.
- Coῦ, Πέτρε, καὶ ἡ σκιὰ
 σεπτῆ ὡς θαυματουργός·
 60 σοῦ καὶ τὰ σημικίνθια
 ὡς ῥωστικὰ σεβάσμια·
 καὶ ἀσπαστή σου ὡς θεῖα ἡ ἄλυσιν.
- Coῦ καὶ μόνη δυνατὴ | ἡ πανιέρος μνήμη,
 ψυχὰς σώσαι, ἀπόστολε,
 65 τῶν πίστει προσκυνούντων σου
 τὴν ἀψαμένην χρωτὸς θεῖαν ἄλυσιν.
- Ἡ τὸ φῶς τὸ ἐκ φωτὸς
 συλλαβοῦσα ἐν γαστρὶ,
 παρθενομήτορ ἄχραντε,
- τὸν ζωοδότην κύριον
 70 ὑπὲρ τοῦ κόσμου ἀεὶ καθικέτευε.
- ψδὴ ε΄.
 Ἐν κῆτει, | Χριστὲ, τριμερεύσας
 Ἰωνάσ προέγραψέ | σε τὸν ἀθάνατον
 ὡς νεκρὸν ἐκούσιωσ
 ἐν τῇ κοιλίᾳ
 τῆς γῆσ τριμερεύσαντα.
- 75 Πειράζειν | ἀφρόνωσ οἰηθέντα
 πνεῦμα τὸ πανάγιον
 Cίμωνα ἡλεγεσας,
 δσ ἐθεολόγησας
 πρῶτοσ τρανώσας
 τὸν θεὸν, παμμακάριστε.
- Ἐν πέτρᾳ | Χριστὸς τῇ στερεμνίῳ
 80 σοὶ τῷ Πέτρῳ
 τὴν ἐκκλησίαν πηξάμενοσ·
 ἐν τῇ πίστει ἀσειστον
 στήριξον ταύτην
 λιταῖσ σου αἰωνίζουσαν.
- Ἐν τοῖσ σοῖσ | δεσμοῖσ τῆσ ἀπιστίας
 τὰ δεσμὰ, ἀπόστολε, | κόσμου ἐκλέ-
 λυται·
- 85 ὄθεν προσκυνούμεν σου
 ὡς ἁμαρτίας | λυτήριον τὴν ἄλυσιν.
- Τὰ θεῖα | χειρόπεδα φιλῶν σου
 τῆσ δεσμίου δεξιᾶσ, | Πέτρε ἀπόστολε,
 ὡσ κλειδοῦχον δέομαι
 90 ἀναπετάσαι | μοι πύλην τὴν οὐράνιον.
- Τὸν πάσης | ἐπέκεινα οὐσίας
 θεὸν λόγον τέτοκασ
 σεσαρκωμένον ἡμῖν·

43 τεμενῶν Pitra ex cod. paris. ut videtur: τε μονῶν barb. vat. — 49 μὴ παρίδης barb. — 50 δυσωποῦντων barb. — 59 tertia et quarta strophæ in cod. barb. locum commutaverunt. — 61 ῥωστικὰ nos: ῥωστικὸν vat. ῥωστικῶσ barb. — 62 ἀσπαστή codd. — 66 θεῖοσ barb. — 68 παρθενομήτορ Pitra — 73 ἐκούσιωσ Pitra, sed prosodia et huius carminis tropæiorum et Ioannis canonis probabile fit antiquitus ἐκούσιον scriptum fuisse — 75 Act. apostol. VIII 9—24. — 77 δ codd. — 79 tertia et quarta strophæ in cod. barb. locum commutaverunt — 82 στήριξαι vat. — 88 τῆσ om. vat. — 90 τὴν om. vat. — 92 λόγον θεοῦ Barth. in canone Ioannis; cuius sexto carmini idem theotokion adhaeret

- θεοτόκον θθεν σε
 χείλεσι πάντες
 καὶ ψυχῇ καταγγέλλομεν.
- ψδὴ ζ'.
- 95 Ὁ ἐν ἀρχῇ | ἀναρχος λόγος
 σὺν πατρὶ τε καὶ πνεύματι
 υἱὸς μονογενῆς
 εὐλογητὸς εἶ καὶ ὑπερυψούμενος,
 ὁ θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν.
- Καταπτὰς | ἄγγελος ἀγγέλῳ
 100 ἐπιγείῳ οὐράνιος,
 σοὶ, Πέτρε, τῶν δεσμῶν
 δωρεῖται λύτρον καὶ κόσμῳ σε κήρυκα
 ἐξ εἰρκτῆς σωτηρίας πέμπει.
- Τοπαζίου | ἡ ἐκκλησία
 καὶ χρυσοῦ τὸν σίδηρον,
 ἀψάμενον σαρκὸς,
 105 ἀπόστολέ, σου ὡς λίαν ὑπέρτιμον
 ἑαυτῇ θησαυρίζει δλβον.
- Τῇ τῷ πυρὶ | τῶν πειρασμῶν τε
 καὶ τοῖς θείοις ἰδρωσὶ σου,
 ἀπόστολε, σεῖρά
 ἐστομωμένη ψυχῆς τὰ δυσίατα
 110 χειρουργῶν ἱασαὶ μου πάθη.
- Τὴν ἐν γαστρὶ | τὸν πρό αἰώνων
 ἐκ πατρὸς ἀνατείλαντα
 θεὸν λόγον ἐν σαρκὶ
 συνειληφυσίαν πάντες μακαρίζομεν,
 ὡς μητέρα τοῦ πάντων θεοῦ.
- ψδὴ η'.
- 115 Ὁ τὰ σύμπαντα φέρων
 τῇ ἀπορρήτῳ σου δυνάμει, Χριστέ,
- τοὺς ὀσίους σου παῖδας
 ἐν τῇ φλογὶ ἐδρόσισα κράζοντας·
 εὐλογεῖτε τὰ ἔργα τὸν κύριον.
- 120 Ὁ σεῖρῶν ἐξ ἀφύκτων
 θεόθεν λύειν ἐξουσίαν λαβῶν
 τὸν τοῦ σκότους πεδῆτην
 λυτὸν με νῦν, ἀπόστολε, χάριτι
 ἐνσκηνούσῃ τῇ θείᾳ ἀλύσει σου.
- 125 Συγχαρεῖν ὁ τοῖς πταίσταις
 μαθητευθεῖς ἐβδομηκοντάκις ἑπτὰ
 τὸν θεὸν ἱλεῶν μοι
 ἁμαρτωλῶν πρεσβείαις σου διάλλαξον
 εὐφημοῦντί σε, Πέτρε μακάριε.
- 130 Ἦς ἀπέλαβες πταίαις
 συγγνώμης πταίσαντι μετάδοσκάμοι
 ταῖς πρεσβείαις σου, μάκαρ,
 δουλοπρεπῶς φιλοῦντι θερμότατα
 σὲ φιλοῦντα Χριστὸν καὶ φιλούμενον.
- 135 Θεοτόκε παρθένε,
 σεσαρκωμένον ἡ τεκοῦσα θεὸν
 ὑπὲρ τῶν οἰκετῶν σου
 αὐτὸν αἰεὶ δυσώπει, θεόνυμφε,
 λυτρωθῆναι κινδύνων τὴν ποίμνην
 σου.
- ψδὴ θ'.
- 140 Σὲ τὴν ὑπερένδοξον νύμφην
 καὶ ἀδιάφθορον παρθένον,
 τὴν τὸν κτίστην τεκοῦσαν
 ὄρατῶν τε πάντων | καὶ ἀοράτων
 ἐν ὕμνοις μεγαλύνομεν.
- 145 Σὺ παντὸς ὑπέρκειαι ὄντως
 μακαρισμοῦ τοῦ παρ' ἀνθρώπων·

98 διὸ σε θεοτόκον Barth. quae lectio cum vulgata lectione hirmi conspirat — θεοτόκον πάντες σε χείλεσι τε καὶ ψυχῇ vat. — 96 τε om. codd. — 104 τὸν ἀψάμενον vat. — 105 σου ἀπόστολε barb. — 106 ἀποθησαυρίζει barb. — 107 πειρασμῶν σου barb. — 109 ἐστομωμένη barb. — 114 τῶν δλων barb. — 122 τὸν δεινοῖς πεδῆθέντα barb. πεδίτην vatic. — 128 πρεσβείαις διαφύλαξον barb. — διάλλαξον trisyllabum hoc loco est — 129 πέτρε ἀπόστολε barb. — 130 quartam stropham omisit barb. — 138 δυσώπειον δέσποινα barb. — 143 τῶν ὄρατῶν hirmologion, sed ut hoc ferri potest in canone Iohannis, ita ab Andreae arte abhorret, qui nusquam plus undecim syllabas huic versui inclusit — 146 τοῦ om. barb.

τοῦ θεοῦ γάρ σε τὸ στόμα
μακαρίσαν, Πέτρε,
ἀπόχρη δεῖξαι
τῷ κόσμῳ, παμμακάριστε.

150 Κοῦ τὰ πάντα ἔμπλεα δόξης,
ἁγιασμοῦ τε καὶ θαυμάτων,
λόγοι, λείψανα, κόνις

καὶ ἡ πίστις, Πέτρε, | προσκυνουμένη
ἀείως θεῖα ἄλυσις.

155 Κοῦ με ὁ καρπὸς τῆς κοιτίας
ἐξοργανώσας θιασώτην
μελωδὸν ἱσθησί σοι
τὴν χαρὰν τεκούσῃ | μεγαλοφώνως
τὸ χαῖρε προσφθεγγόμενον.

ΚΟΣΜΑ ΤΟΥ ΜΑΙΟΥΜΑ ΚΑΝΟΝΕΣ ΚΑΙ ΤΡΙΩΔΙΑ.

I

Κανὼν εἰς τὴν Ὑψωσιν τοῦ σταυροῦ (Σεπτ. 14).

Ἡ ἀκροστιχίς: «Σταυρῷ πεποιθὼς ὕμνον ἔξερεύγομαι.»

ἤχος πλ. δ'.

ψδὴ α'.

Σταυρὸν χαράσας Μωσῆς
ἐπ' εὐθείας ράβδῳ,
τὴν ἐρυθρὰν διέτεμε
τῷ Ἰσραὴλ πεζεύοντι·
τὴν δὲ ἐπιστρεπτικῶς
5 Φαραὼ τοῖς ἄρμασι
κροτήσας ἦνωσεν,
ἐπ' εὖρους διαγράψας
τὸ ἀήττητον ὄπλον·
διὸ Χριστῷ ἄσσωμεν
τῷ θεῷ ἡμῶν, ὅτι δεδόξασται.

Τὸν τύπον πάσαι Μωσῆς
10 τοῦ ἀχράντου πάθους
ἐν ἑαυτῷ προέφηγε
τῶν ἱερῶν μεσούμενος·
σταυρῷ δὲ σχηματισθεῖς
τεταμέναις τρόπαιον
παλάμαις ἤγειρε,
τὸ κράτος διολέσας

Ἄμαλῃκ τοῦ πανώλους·
15 διὸ Χριστῷ ἄσσωμεν
τῷ θεῷ ἡμῶν, ὅτι δεδόξασται.

Ἀνέθηκε Μωϋσῆς
ἐπὶ στήλης ἄκος
φθοροποιοῦ λυτήριον
καὶ ἰοβόλου δῆγματος,
20 καὶ εὐλῶ τύπῳ σταυροῦ
τὸν πρὸς τῆν κυρόμενον
ὄφιν προσέδησεν
ἐγκάρσιον, ἐν τούτῳ
θριαμβεύσας τὸ πῆμα·
διὸ Χριστῷ ἄσσωμεν
τῷ θεῷ ἡμῶν, ὅτι δεδόξασται.

25 Ὑπέδειξεν οὐρανὸς
τοῦ σταυροῦ τὸ τρόπαιον
τῷ εὐσεβείας κράντορι
καὶ βασιλεῖ θεόφρονι,
ἐχθρῶν ἐν ᾧ δυσμενῶν

148 μακαρίσαντες barb. — 156 ἐξοργιάσας suspicatur Pitra — 157 σου barb. — 159 προσφθεγγόμενος barb.

Cod. A — v. 1 Exod. XIV 21—28. — 3 πεζεύοντι Barth. — 6 εὖρος A, quod si probaveris, supra ἐπ' εὐθείαν emendare debetis — 14 Exod. XVIII 11—13. — 17 Numer. XXI 9—20. εὐλῶ A — 26 fort. τοῦ σταυροῦ τὸ σῆμα — 29 versiculus duabus syllabis abundat

κατελύθη φρούαγμα,
 ἀπάτη ἀνετράπη δὲ
 30 καὶ πίστις ἐφηπλώθη
 γῆς τοῖς πέρασι θεία·
 διὸ Χριστῷ ἄζωμεν
 τῷ θεῷ ἡμῶν, ὅτι δεδοξασται.

ψδὴ γ'.

Ῥάβδος εἰς τύπον | τοῦ μυστηρίου
 παραλαμβάνεται·
 τῷ βλαστῷ γὰρ προκρίνει τὸν ἱερέα·
 35 τῇ στείρευούσῃ δὲ πρῶην
 ἐκκλησίᾳ νῦν ἐξήνησε
 εὐλον σταυροῦ
 εἰς κράτος καὶ στερέωμα.

᾿Ως ἐπαφῆκε | ραπιζομένη
 ὕδωρ ἀκρότομος,
 ἀπειθοῦντι λαῷ καὶ κληροκαρδίῳ
 τῆς θεοκλήτου ἐδήλου
 ἐκκλησίας τὸ μυστήριον,
 40 ἥς ὁ σταυρὸς | τὸ κράτος καὶ στερέωμα.

Πλευρᾶς ἀχράντου | λόγῃ τρωθείσης
 ὕδωρ σὺν αἵματι
 ἐξεβλύσθη ἐγκαινίζον διαθήκην
 καὶ ρυπτικὸν ἁμαρτίας·
 τῶν πιστῶν γὰρ σταυρὸς καύχημα
 καὶ βασιλέων | κράτος καὶ στερέωμα.

ψδὴ δ'.

45 Εἰσακήκοα, κύριε,
 τῆς οἰκονομίας σου τὸ μυστήριον,
 κατενόησα τὰ ἔργα σου
 καὶ ἐδόξακά σου τὴν θεότητα.

Πικρογόνους μετέβαλε
 εὐλῷ Μωϋσῆς πηγὰς ἐν ἐρήμῳ πάλαι,
 τῷ σταυρῷ πρὸς τὴν εὐσέβειαν
 50 τῶν ἔθνῶν προφαίων τὴν μετὰθεσιν.

᾿Ο βυθῷ κολπωσάμενος
 τέμνουσαν ἀνέδωκεν Ἰορδάνης εὐλῷ,
 τῷ σταυρῷ καὶ τῷ βαπτίσματι
 τὴν τομὴν τῆς πλάνης τεκμαιρόμενος.

Ἰερῶς προστοιβάζεται
 ὁ τετραμερῆς λαὸς προηγούμενος
 55 τῆς ἐν τύπῳ μαρτυρίου σκηνῆς,
 σταυροτύποις τάξεσι κλειζόμενος.

Θαυμαστῶς ἐφαπλούμενος
 τὰς ἡλιακὰς βολὰς ἐξηκόντισεν
 ὁ σταυρὸς, καὶ διηγήσαντο
 οὐρανοὶ τὴν δόξαν τοῦ θεοῦ ἡμῶν.

ψδὴ ε'.

60 ᾿Ω τρισμακάριστον εὐλον,
 ἐν ψ ἐτάθη Χριστὸς
 ὁ βασιλεὺς καὶ κύριος·
 δι' οὗ πέπτωκεν ὁ εὐλῷ ἀπατήσας,
 τῷ ἐν σοὶ δελεασθεῖς
 θεῷ τῷ προσπαγέντι σαρκί,
 τῷ παρέχοντι
 τὴν εἰρήνην ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν.

65 Ἐὲ τὸ αἰοδιμον εὐλον,
 ἐν ψ ἐτάθη Χριστὸς,
 ἢ τὴν Ἐδὲμ φυλάττουσα
 στρεφομένη ῥομφαία, σταυρὲ, ἠδέσθη·
 τὸ φρικτὸν δὲ Χερουβὶμ
 εἶξε τῷ σοὶ παγέντι Χριστῷ,
 τῷ παρέχοντι
 τὴν εἰρήνην ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν.

70 Ὑποχθονίων δυνάμεις
 ἀντίπαλοι τοῦ σταυροῦ
 φρίπτουσι χαραττόμενον
 τὸ σημεῖον ἐν ἀέρι, ᾧ πολοῦσιν·
 οὐρανίων, γηγενῶν
 γένος δὲ γόνου κάμπει Χριστῷ,

29 κατεβλήθη Barth. — 33 Numer. XVII 8 — 34 ἱερέαν A — 37 Exod. XVII 6 et 7. XX 11 — 38 ἀπειθοῦντι A — 41 Ioann. XIX 34 — 42 ἐβεβλήθη Barth. — 48 Exod. XV 23—25 — 51 Reg. IV 6 — 54 Jes. Nav. IV 13 — 63 δελεασθέν A — δελ. τῷ προσπαγέντι Χριστῷ A, sed σαρκί et θεῷ legisse videtur scholiasta cod. A

- τῷ παρέχοντι
τὴν εἰρήνην ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν.
- 75 Μαρμαρυγαῖς ἀκηράτοις
φανείς ὁ θεῖος σταυρὸς,
έσκοτισμένοις ἔθνεσι
τοῖς ἐν πλάνῃ ἀπάτης τὸ θεῖον φέγγος 100 νεοπαγῆς, ἀνεβόα,
ἀπαστράψας, οἰκειοῖ
τῷ ἐν αὐτῷ παγέντι Χριστῷ,
τῷ παρέχοντι
τὴν εἰρήνην ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν.
- ψδὴ ε'.
- 80 Νοτίου θηρὸς ἐν σπλάγχνοις
παλάμας Ἰωνᾶς
σταυροειδῶς διεκπετάσας
τὸ σωτήριον πάθος
προδιετύπου σαφῶς·
ὅθεν τριήμερος ἐκδύς
τὴν ὑπερκόσμιον ἀνάστασιν
ὑπεζωγράφησε
- 85 τοῦ ἱσκι προσπαγέντος Χριστοῦ τοῦ
θεοῦ
καὶ τριμέρῳ ἐγέρσει
τὸν κόσμον φωτίσαντος.
- Ὁ γήρα καμφοῖς καὶ νόσῳ
τρυχωθεὶς ἀνωρθοῦτο
Ἰακώβ χειρας ἀμείψας,
τὴν ἐνέργειαν φαίνων
τοῦ ζωηφόρου σταυροῦ·
- 90 τὴν παλαιότητα καὶ γὰρ
τοῦ νομικοῦ σκιώδους γράμματος
ἐκαινογράφησεν
ὁ ἐν τούτῳ σαρκὶ προσαγεὶς ὁ θεὸς
καὶ τὴν ψυχῶλεθρον νόσον
τῆς πλάνης ἀπήλασεν.
- Νεαζούσαις θεῖς παλάμας
ὁ θεῖος Ἰσραὴλ
- 95 σταυροειδῶς κάραις ἐδήλου
- ὡς πρεσβύτερον κλέος
ὁ νομολάτρις λαός·
ὑποπτευθεὶς ὅθεν οὗτος
ἐξηπατήσθαι οὐκ ἠλλοίωσε
τὸν ζωηφόρον τύπον·
ὑπερέξει λαὸς γὰρ Χριστοῦ τοῦ θεοῦ
100 νεοπαγῆς, ἀνεβόα,
σταυρῷ τειχιζόμενος.
- ψδὴ ζ'.
- Ἐκνοον πρόσταγμα τυράννου δυσσε-
βοῦς
λαὸν ἐκλόνησε,
πνέον ἀπειλήσας
καὶ δυσφημίας θεοστρυγούσας·
ὄμωσ τρεῖς παῖδας | οὐκ ἐδειμάτωσε
105 θυμὸς θηριώδης, | οὐ πῦρ βρόμεον·
ἀλλ' ἀντηχοῦντι | ὄροσοβόλῳ πνεύματι
πυρὶ συνόντες ἔψαλλον·
ὁ ὑπερύμνητος | τῶν πατέρων καὶ ἡμῶν
θεὸς εὐλογητὸς εἶ.
- 110 Ξύλου γευσάμενος ὁ πρῶτος ἐν βρο-
τοῖς
φθορᾷ παρώκησε·
ρίψιν γὰρ ζωῆς
ἀτιμοτάτην κατακριθεὶς
ὄλῳ τῷ γένει, | σωματοφθόρος τις
ὡς λύμη τῆς νόσου, | μετέδωκεν·
- 115 ἀλλ' εὐρηκότες | γηγενεῖς ἀνάκλησιν
σταυροῦ τὸ ξύλον κράζωμεν·
ὁ ὑπερύμνητος | τῶν πατέρων καὶ ἡμῶν
θεὸς εὐλογητὸς εἶ.
- Ἐλυσε πρόσταγμα θεοῦ παρακοῆ,
120 καὶ ξύλον ἤνεγκε
θάνατον βροτοῖς
τὸ μὴ εὐκαίρως μεταληφθέν·
ἐν ἀσφαλείᾳ | τῆς ἐριτίμου δὲ
ἐντεῦθεν ζωῆς τὸ ξύλον εἶργετο,
ὁ νυκτιλόχου | δυσθανοῦς ἀνέμψεν

87 Genes. XLVIII 13—20. — 89 ζωοδώρου A quod emendate ζωηδῶρου scribendum fuit — 96 νομολάτρις A — 97 οὕτως Barth. — 102 λαούς Barth. — 116 κράζωμεν Barth. — 123 εἶργεται A cum schol.

- 125 εὐγνωμοσύνη κράζοντος·
 ὁ ὑπερύμνητος
 τῶν πατέρων καὶ ἡμῶν
 θεὸς εὐλογητὸς εἶ.
 Ῥάβδου προσπτύσσεται τὸ ἄκρον Ἰω-
 σὴφ
 ὁ γενησόμενα
- 130 βλέπων Ἰσραὴλ,
 τῆς βασιλείας τὸ κραταῖον
 ὅπως συνάξει ὁ ὑπερένδοξος
 σταυρὸς προδηλῶν· οὗτος γὰρ
 τοῖς βασιλεῦσι | τροπαιοῦχον καύχημα
 καὶ φῶς τοῖς πίστει μέλπουσιν·
 135 ὁ ὑπερύμνητος | τῶν πατέρων καὶ ἡμῶν
 θεὸς εὐλογητὸς εἶ.

ψδὴ η'.

- Εὐλογεῖτε, παῖδες | τῆς Τριάδος ἱεράριθμοι,
 δημιουργὸν πατέρα θεόν·
 ὑμνεῖτε τὸν συγκαταβάνα λόγον | καὶ τὸ πῦρ εἰς ὄροσον μεταποιήσαντα,
 140 καὶ ὑπερυψοῦτε | τὸ πᾶσι ζωὴν
 παρέχον πνεῦμα πανάγιον | εἰς τοὺς αἰῶνας·
 Ὑψουμένου ξύλου | ῥαντισθέντος ἐν αἵματι
 τοῦ σαρκωθέντος λόγου θεοῦ,
 ὑμνεῖτε αἱ τῶν οὐρανῶν δυνάμεις | βροτῶν τὴν ἀνάκλησιν ἐορτάζουσαι·
 145 λαοὶ προσκυνεῖτε | Χριστοῦ τὸν σταυρὸν,
 δι' οὗ τῷ κόσμῳ ἀνάστασις | εἰς τοὺς αἰῶνας.

- Γηγενεῖς, παλάμαις, | οἰκονόμοι τῆς χάριτος,
 σταυρὸν, οὗ ἕστη Χριστὸς ὁ θεὸς,
 ὑψοῦτε ἱεροπρεπῶς καὶ λόγῃν | θεοῦ λόγου σῶμα ἀντιτορήσασαν·
 150 ἰδέτωσαν ἔθνη | πάντα τὸ σωτήριον
 τοῦ θεοῦ, δοξάζοντα | εἰς τοὺς αἰῶνας.

- Οἱ τῇ θεῖᾳ ψήφῳ | προκριθέντες ἀγάλλεσθε,
 Χριστιανῶν πιστοὶ βασιλεῖς,
 καυχᾶσθε τὸ τροπαιοφόρον ὄπλον | λαχόντες θεόθεν, σταυρὸν τὸν τίμιον·
 155 ἐν τούτῳ γὰρ φύλα | πολέμων θράσος
 ἐπιζητούντα σκεδάζονται | εἰς τοὺς αἰῶνας.

ψδὴ θ'.

- Μυστικὸς εἶ, θεοτόκε, παράδεισος, 160 πεφυτούργηται δένδρον·
 ἀγεωργήτως βλαστήσασα Χριστὸν, δι' οὗ νῦν ὑψουμένου
 ὑψ' οὗ τὸ τοῦ σταυροῦ προσκυνούντες αὐτὸν
 ζωηφόρον ἐν τῇ σὲ μεγαλύνομεν.

128 Genes. XLVII 81 — 131 συνέξει Barth. — 132 quintus versus huius strophae iusto brevior est — 134 κράζουσι Barth. — 154 τῷ τροπαιοφόρῳ ὄπλῳ Barth. — 156 σκεδάννυνται Barth. — 157 μυστικῶς Hirmologium — 161 δι' οὗ] διὸ in hac et in proximis strophis A

- Ἄγαλλέσθω τὰ δρυμοῦ Ξύλα σύμπαντα ἱερὸν ἠγέρθη κέρας θεόφροσι
 ἁγιασθείσης τῆς φύσεως αὐτῶν, 170 τῆς κεφαλῆς τῶν ἀπάντων ὁ σταυρὸς,
 165 ὕψ' οὐπερ ἔξ ἀρχῆς ἐν ᾧ ἁμαρτωλῶν
 ἐφυτεύθη Χριστοῦ νοουμένων συνθλῶνται
 τανυθέντος ἐν Ξύλῳ· τὰ κέρατα πάντα·
 δι' οὗ νῦν ὑψουμένου δι' οὗ νῦν ὑψουμένου
 προσκυνούμεν αὐτὸν προσκυνούμεν αὐτὸν
 καὶ μεγαλύνομεν. καὶ μεγαλύνομεν.

κατ' ἄλλον εἰρμόν.

- 175 Ὁ διὰ βρώσεως τοῦ Ξύλου | τῷ γένει προσγενόμενος θάνατος
 διὰ σταυροῦ κατήρηται σήμερον·
 τῆς γὰρ προμήτορος ἡ παγγενῆς | κατάρα διαλέλυται
 τῷ βλαστῷ τῆς ἀγνῆς θεομήτορος,
 ἦν πάσαι αἱ δυνάμεις | τῶν οὐρανῶν μεγαλύνουσιν.
- 180 Μὴ τὴν πικρίαν τὴν τοῦ Ξύλου | ἕασας ἀναιρέσιμον, κύριε,
 διὰ σταυροῦ τελείως ἐξῆλειψας·
 ὄθεν καὶ Ξύλον ἔλυσε ποτὲ | πικρίαν ὑδάτων Μερρᾶς,
 προτυποῦν τοῦ σταυροῦ τὴν ἐνέργειαν,
 ἦν πάσαι αἱ δυνάμεις | τῶν οὐρανῶν μεγαλύνουσιν.
- 185 Ἀδιαλείπτως βαπτομένους | τῷ Ζόφῳ τοῦ προπάτορος, κύριε,
 διὰ σταυροῦ ἀνύψωσας σήμερον·
 ὡς γὰρ τῇ πλάνῃ ἄγαν ἀκρατῶς | ἡ φύσις προκατηνέχθη,
 παγκλήρως ἡμᾶς πάλιν ἀνῶρθωσε
 τὸ φῶς τὸ τοῦ σταυροῦ σου, | ὃν οἱ πιστοὶ μεγαλύνομεν.
- 190 Ἴνα τὸν τύπον ἀποδείξῃς | τῷ κόσμῳ προσκυνούμενον, κύριε,
 τὸν τοῦ σταυροῦ ἐν πάσιν ὡς ἔνδοξον,
 ἐν οὐρανῷ ἐμόρφωσας φωτὶ | ἀπλέτῳ ἠγλαϊσμένον,
 βασιλεῖ πανοπλίαν ἀήττητον,
 ἦν πάσαι αἱ δυνάμεις | τῶν οὐρανῶν μεγαλύνουσιν.

II

Κανὼν εἰς τὴν τοῦ Χριστοῦ γέννησιν (Δεκ. 25).

Ἡ ἀκροστιχίς· «Χριστὸς βροτωθεὶς ἦν ὅπερ θεὸς μένη.»

ψδὴ α'.

ἦχος α'.

Χριστὸς γεννάται· δοξάζατε·

Χριστὸς ἐπὶ γῆς· ὑψώθητε·

Χριστὸς ἔξ οὐρανῶν· ἀπαντήσατε·

ἄσατε τῷ κυρίῳ | πάσα ἡ γῆ

164 ἀγαλλέσθω A — 175 acrostichidis legibus docemur octavi carminis ultimam stropham, si alterum carmen nonum cantetur, resecandam esse. — 180 πικρίαν τοῦ A — 182 Μερρᾶς A — 192 οὐρανοῖς A — 194 διό σε αἱ δυνάμεις . . . μεγαλύνομεν A, quod certe μεγαλύνουσι scribendum fuit.

5 καὶ ἐν εὐφροσύνῃ | ἀνυμνήσατε, λαοί,
ὅτι δεδόξασται.

Ῥεύσαντα ἐκ παραβάσεως
θεοῦ τὸν κατ' εἰκόνα γενόμενον,
ὄλον τῆς φθορᾶς ὑπάρξαντα,
10 κρείττονος ἑπταικότα | θείας ζωῆς
αὐθις ἀναπλάττει | ὁ σοφὸς δημιουργός,
ὅτι δεδόξασται.

Ἰδῶν ὁ κτίστης ὀλλύμενον
τὸν ἄνθρωπον, χερσὶν δὲ ἐποίησε,
15 κλίνας οὐρανοὺς κατέρχεται·
τοῦτον δὲ ἐκ παρθένου | θείας ἀγνῆς
ὄλον ὀσιούται | ἀληθεῖα σαρκωθείς,
ὅτι δεδόξασται.

Σοφία, λόγος καὶ δύναμις,
20 υἱὸς ὢν τοῦ πατρὸς καὶ ἀπαύγασμα,
Χριστὸς ὁ θεὸς δυνάμεις λαθῶν,
ὄσα ὑπερκοσμίους, | ὄσα ἐν γῆ,
καὶ ἐνανθρωπήσας | ἀνεκτήσατο ἡμᾶς,
ὅτι δεδόξασται.

ψδὴ γ'.

25 Τῷ πρὸ τῶν αἰώνων
ἐκ πατρὸς γεννηθέντι | ἀρρεῦστως υἱῷ
καὶ ἐπ' ἐσχάτων ἐκ παρθένου
σαρκωθέντι ἀσπύρω
Χριστῷ τῷ θεῷ | βοήσωμεν·
30 Ὁ ἀνυψώσας τὸ κέρασ ἡμῶν
ἅγιος εἶ, κύριε.

Ὁ τῆς ἐπιπνοίας
μετασχῶν τῆς ἀμείνω | Ἀδὰμ χοϊκὸς
καὶ πρὸς φθορὰν κατολιθῆσας
35 γυναικεῖα ἀπάτη
Χριστῷ γυναικὸς | βοᾷ ἔξ ὀρῶν·
Ὁ δι' ἐμὲ κατ' ἐμὲ γεγονώς
ἅγιος εἶ, κύριε.

Σύμμορφος πηλίνης,
40 εὐτελοῦς διαρτίας, | Χριστὲ, γεγονώς
καὶ μετοχῇ σαρκὸς τῆς χείρω
μεταδοὺς θείας φύτλης,
βροτὸς πεφυκὼς | καὶ μείνας θεὸς
καὶ ἀνυψώσας τὸ κέρασ ἡμῶν,
45 ἅγιος εἶ, κύριε.

Βηθλεὲμ εὐφραίνου,
ἡγεμόνων Ἰούδα | βασιλεῖα·
τὸν Ἰσραὴλ γὰρ ὁ ποιμαίνων,
Χερουβὶμ ὁ ἐπ' ὤμων,
50 ἐκ σοῦ προελθὼν | Χριστὸς ἐμφανῶς
καὶ ἀνυψώσας τὸ κέρασ ἡμῶν,
πάντων ἐβασίλευσεν.

ψδὴ δ'.

Ῥάβδος ἐκ τῆς ρίζης Ἰεσσαὶ
καὶ ἄνθος ἔξ αὐτῆς, Χριστὲ,
55 ἐκ τῆς παρθένου ἐνεβλάστησας·
ἔξ ὄρου ὁ αἰνετὸς | κατασκίου δαδέος
ἤλθες σαρκωθείς ἔξ ἀπειράνδρου
ὁ αὐλος καὶ θεός·
δόξα τῇ δυνάμει σου, κύριε.

60 Ὁν πάλαι προεῖπεν Ἰακὼβ
ἐθνῶν ἀπεκδοχὴν, Χριστὲ,
φυλῆς Ἰούδα ἐξανέτειλας
καὶ δυνάμιν Δαμασκοῦ,
Cαμαρείας σκῦλά τε
ἤλθες προνομεύσων, πλάνην τρέπων
65 εἰς πίστιν θεοτερπῆ·
δόξα τῇ δυνάμει σου, κύριε.

Τοῦ μάντεως πάλαι Βαλαάμ
τῶν λόγων μητὰς σοφοῦς
ἀστεροσκόπους χαρᾶς ἐπλησας,
70 ἀστῆρ ἐκ τοῦ Ἰακὼβ
ἀνατείλας, δέσποτα·
ἐθνῶν ἀπαρχὴν εἰσαγομένουσ

Codd. ACV — v. 9 ὑπάρχοντα CV — 23 ἐνανθρωπήσει C — 26 γεννηθέντι ἐκ πατρὸς A — 33 χοϊκὸς C — 35 Genes. III. — 36 Χριστὸν . . . ἔξ ὀρῶν Barth. — 46 Mich. V 2 — 47 βασιλεῖον C — 53 Jos. XI — 56 Prec. Abac. 3 — 60 Genes. XLIX 8—10 — 63 Jes. VII 4 — 64 εἶλε προνομεύσας C — 65 θεοπρεπῆ Dan. — 67 Numer. XXIV. Matth. II. — 70 ἀνατείλας χαριτή C

ἐδέξω δὲ προφανῶς·

δόξα τῇ δυνάμει σου, κύριε.

Ὡς πόκω γαστρὶ παρθενικῇ

75 κατέβης ὑέτος, Χριστέ,
καὶ ὡς σταγόνες ἐν γῆ στάζουσαι·

Αἰθίοπες καὶ Ὀαρσεῖς

καὶ Ἀράβων νῆσοί τε,

Σαβᾶ, Μήδων, πάσης γῆς κρατοῦντες

προσέπεσον σοι, σωτήρ·

80 δόξα τῇ δυνάμει σου, κύριε.

ψὸς ε'.

Θεὸς ὦν εἰρήνης, πατὴρ οἰκτιρμῶν,
τῆς μεγάλης βουλῆς σου τὸν ἄγγελον 110
εἰρήνην παρεχόμενον

ἀπέστειλας ἡμῖν·

ὄθεν θεογονίας

πρὸς φῶς ὀδηγηθέντες,

85 ἐκ νυκτὸς ὀρθρίζοντες
δοξολογοῦμέν σε, φιλόανθρωπε.

Ἐν δούλοις τῷ Καίσαρος δόγματι
ἀπεγράφης πιθήσας καὶ δούλους ἡμᾶς
ἐχθροῦ καὶ ἁμαρτίας

ἠλευθέρωσας, Χριστέ.

90 ὄλον τὸ καθ' ἡμᾶς δὲ
πτωχεύσας καὶ χοϊκὸν

ἔξ αὐτῆς ἐνώσεως

καὶ κοινωνίας ἐθεοῦργησας.

Ἰδοὺ ἡ παρθένος, ὡς πάλαι φησὶν,
ἐν γαστρὶ συλλαβοῦσα ἐκύησεν

95 θεὸν ἐνανθρωπήσαντα

καὶ μένει παρθένος·

δι' ἧς καταλλαγέντες | θεῶσι ἁμαρτωλοὶ

θεοτόκον κυρίως

οὐσαν ἐν πίστει ἀνυμνήσωμεν.

ψὸς σ'.

Σπλάγχμων Ἰωνᾶν | ἔμβρυον ἀπήμεσεν

100 ἐνάλιος θῆρ, | οἶον ἐδέξατο·

τῇ παρθένῳ δὲ

ἐνοικῆσας ὁ λόγος καὶ σάρκα λαβῶν
διελήλυθε φυλάξας ἀδιάφορον·

ἧς γὰρ οὐχ ὑπέστη βεύσεως

105 τὴν τεκοῦσαν κατέσχευ ἀπήμαντον.

Ἦλθε σαρκωθείς | Χριστὸς ὁ θεὸς ἡμῶν,
γαστρὸς δὲν πατὴρ

πρὸ Ἑωσφόρου γεννᾶ·

τὰς ἡνίας δὲ

ὁ κρατῶν τῶν ἀχράντων δυνάμεων
110 ἐν φάτνῃ τῶν ἀλόγων ἀνακλίνεται,

βάκει σπαργανοῦται, λυεὶ δὲ

πολυπλόκουσας σειρὰς παραπτώσεων.

Νέον ἐξ Ἀδάμ | παιδίον φυράματος

ἐτέχθη υἱὸς | καὶ πιστοῖς δέδοται·

115 τοῦ δὲ μέλλοντος

οὗτός ἐστιν αἰῶνος πατὴρ καὶ ἄρχων
καὶ καλεῖται τῆς μεγάλης βουλῆς

ἄγγελος·

οὗτος ἰχυρὸς θεὸς ἐστὶ

καὶ κρατῶν ἐξουσία τῆς κτίσεως.

ψὸς ζ'.

120 Οἱ παῖδες εὐσεβείᾳ

συντραφέντες, δυσσεβοῦς προστάγ-
καταφρονήσαντες [ματος

πυρὸς ἀπειλήν οὐκ ἐπτοήθησαν,

ἀλλ' ἐν μέσῳ τῆς φλογὸς ἐστῶτες
ἔψαλλον·

125 ὁ τῶν πατέρων θεὸς εὐλογητὸς εἶ.

Ποιμένες ἀγραυλοῦντες

ἐκπλαγοῦς φωτοφανείας ἔτυχον·

73 δῶρά σοι δεκτὰ προσκομίζοντας Barth. — 74 Judic. VI. — 75 Χριστὸς C — 77 Psalm LXXI. LXXXVI. — 79 προσέπεσαν AC — σοι Χριστέ V — 81 Jes. IX 6. — 87 Luc. II — 89 ἠλευθέρωσας ἡμᾶς C — 92 ἐθεοῦργησαν C — 92 Jos. VII 14 — 96 καταπλαγέντες C — 103 προελήλυθε V — 107 Psalm CIX 3 — 110 ἀνακλίνεται A — 119 ἐξουσίαν A — 120 in prima, tertia et quarta strophæ huius septimæ odæ post undecimam strophæ syllabam numeros interpretavit Barth.; idem paulo post vocabula αὐτοῦς, θεῶν, Χριστὸν in tribus extremis strophis præcedenti versui adiecit. — 126 Luc. II 8—15.

δόξα κυρίου γὰρ
αὐτοὺς περιέλαμψε καὶ ἄγγελος,
130 ἀνυμνήσατε, βοῶν, ὅτι ἐτέχθη
Χριστός·

ὁ τῶν πατέρων θεὸς εὐλογητὸς εἶ.

Ἐξαίφνης σὺν τῷ λόγῳ
τοῦ ἀγγέλου οὐρανῶν στρατεύματα,
δόξα, ἐκραύαζον,
135 θεῷ ἐν ὑψίστοις, ἐπὶ γῆς εἰρήνη,
ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία Χριστὸς
ἔλαμψεν·

ὁ τῶν πατέρων θεὸς εὐλογητὸς εἶ.

Ῥῆμα τί τοῦτο; εἶπον
οἱ ποιμένες, διελθόντες ἴδωμεν
140 τὸ γεγονός θεῖον,
Χριστόν· Βηθλεὲμ καταλαβόντες δὲ
σὺν [τῇ] τεκούσῃ προσεκύνουν ἀνα-
μέλποντες·

ὁ τῶν πατέρων θεὸς εὐλογητὸς εἶ.

ψδὴ η'.

Θαύματος ὑπερφυοῦς ἡ δροσοβόλος
145 ἔξεικόνισε κάμινος τρόπον·
οὐ γὰρ οὐς ἐδέξατο φλέγει νέους,
ὡς οὐδὲ πῦρ
τῆς θεότητος παρθένου ἦν ὑπέδου
νηδύν·

διὸ ἀνυμνοῦντες ἀναμέλψωμεν·
150 εὐλογεῖτω ἡ κτίσις πᾶσα τὸν κύριον
καὶ ὑπερυψούτω
εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

Ἐλκει Βαβυλῶνος ἡ θυγάτηρ παῖδας
δορικτήτους Δαυῖδ ἐκ Σιών αὐτῇ·
δωροφόρους πέμπει δὲ μάγους παῖδας,
155 τὴν τοῦ Δαυῖδ
θεοδόχον θυγατέρα λιτανεύοντας·

διὸ ἀνυμνοῦντες ἀναμέλψωμεν·
εὐλογεῖτω ἡ κτίσις πᾶσα τὸν κύριον
καὶ ὑπερυψούτω
160 εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

Ὅργανα παρέκλινε τὸ πένθος ψδῆς·
οὐ γὰρ ᾄδον ἐν νόθοις οἱ παῖδες Σιών·
Βαβυλῶνος λύει δὲ πλάνην πᾶσαν
καὶ μουσικῶν
165 ἁρμονίαν Βηθλεὲμ ἔξανατείλας Χρι-
στὸς·

διὸ ἀνυμνοῦντες ἀναμέλψωμεν·
εὐλογεῖτω ἡ κτίσις πᾶσα τὸν κύριον
καὶ ὑπερυψούτω
εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

Σκύλα Βαβυλῶν τῆς βασιλίδος Σιών
170 καὶ δορικτητον ὄλβον ἐδέξατο·
θησαυροὺς Χριστὸς ἐν Σιών δὲ ταύτης
καὶ βασιλεῖς
σὺν ἀστέρῳ ὀδηγῶ ἀστροπολοῦντας
ἔλκει·

διὸ ἀνυμνοῦντες ἀναμέλψωμεν·
175 εὐλογεῖτω ἡ κτίσις πᾶσα τὸν κύριον
καὶ ὑπερυψούτω
εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

ψδὴ θ'.

Μυστήριον ξένον | ὀρῶ καὶ παράδοξον!
οὐρανὸν τὸ σπήλαιον, θρόνον χερου-
βικόν
τὴν παρθένον, τὴν φάτην χωρίον,
180 ἐν ψ ἀνεκλίθη ὁ ἀχώρητος
Χριστὸς ὁ θεός,
ὃν ἀνυμνοῦντες μεγαλύνομεν.

Ἐξαισίον δρόμον | ὀρῶντες οἱ μάγοι
ἀσυνήθους νέου ἀστέρος ἀρτιφανοῦς
οὐρανοῦ ὑπερλάμποντος,

132 Luc. II 13—14. — 142 τῇ uncinis inclusimus, quia una syllaba versus abundat. — 144 ὑπερφυῶς C — 145 τρόπον A cum schol., CV: τύπον Barth. — 146 φλέγειν V — 148 παρθένον V — 149. 157 ἀναμέλπομεν V — 153 ἐν αὐτῇ schol. cod. A Dan. — 165 Χριστέ V — 169 Paralip. XXXVI — 171 ἐκ Σιών V — 173 ἐν ἀστέρῳ Dan. — 183 ἀρτιφανοῦς C — 184 οὐρανοῦ ὑπερλάμποντος A

185 Χριστὸν βασιλέα ἐτεκμήραντο
 ἐν τῇ γεννηθέντα
 Βηθλεὲμ εἰς σπηλαιαν ἡμῶν.

Νηηγενές, μάγων | λεγόντων, παιδίον
 ἀναξ, οὐ ἀστήρ ἐφάνη, ποῦ ἔστιν;
 εἰς γὰρ
 ἐκείνου προσκύνησιν ἤκομεν,
 190 μανεῖς ὁ Ἑρώδης ἐταράττετο,

Χριστὸν ἀνελεῖν
 ὁ θεομάχος φρουραττόμενος.

Ἐκρίβωσε χρόνον | Ἑρώδης ἀστέρος,
 οὐ ταῖς ἡγεσίαις οἱ μάγοι ἐν Βηθλεὲμ
 προσκυνούσι Χριστὸν σὺν δύοις·
 195 ὑφ' οὗ πρὸς πατρίδα ὀδηγούμενοι
 δεινὸν παιδοκτόνον
 ἐγκατέλιπον παιζόμενον.

III

Κανὼν εἰς τὰ Θεοφάνεια (Ἰαν. 6).

Ἡ ἀκροστιχίς:

«Βάπτισμα ῥύψις γηγενῶν ἁμαρτάνος.»

ἤχος β'.

ψδὴ α'.

ψδὴ γ'.

Βυθοῦ ἀνεκάλυψεν πυθμένα
 καὶ διὰ ξηρᾶς οἰκείους ἔλκει,
 ἐν αὐτῷ κατακαλύψας ἀντιπάλου
 ὁ κραταῖος ἐν πολέμοις κύριος·
 5 ὅτι δεδόξασται.

Ἄδὰμ τὸν φθαρέντα ἀναπλάττει
 βείθροισι Ἰορδάνου καὶ δρακόντων
 κεφαλὰς ἐμφωλευόντων διαθλάττει
 ὁ σαρκωθεὶς ἐκ παρθένου κύριος·
 10 ὅτι δεδόξασται.

Πυρὶ τῆς θεότητος αὐλῶν
 σάρκα ὑλικὴν ἡμφιεσμένος
 Ἰορδάνου περιβάλλεται τὸ νᾶμα
 ὁ βασιλεὺς τῶν αἰώνων κύριος·
 15 ὅτι δεδόξασται.

Τὸν ῥύπον ὁ σμήλων τῶν ἀνθρώπων
 τούτοις καθαρθεὶς ἐν Ἰορδάνῃ,
 οἷς θελήσας ὡμοιώθη, ὃ ἦν μείνας,
 τοὺς ἐν τῷ σκότει φωτίζει κύριος·
 20 ὅτι δεδόξασται.

Ἰσχὺν ὁ διδοὺς
 τοῖς βασιλεῦσιν ἡμῶν κύριος
 καὶ κέρας χριστῶν αὐτοῦ ὑψῶν
 παρθένου ἀποτίκτεται,
 25 μολεῖ δὲ πρὸς τὸ βάπτισμα·
 διὸ πιστοὶ βοήσωμεν·
 οὐκ ἔστιν ἄγιος | ὡς ὁ θεὸς ἡμῶν
 καὶ οὐκ ἔστι δίκαιος | πλην σου, κύριε.

Στειρεύουσα πρὶν
 30 ἡ τεκνουμένη δεινῶς σήμερον
 εὐφραίνου, Χριστοῦ ἐκκλησία·
 δι' ὕδατος καὶ πνεύματος
 υἱοὶ σοὶ γὰρ γεγέννηται
 οἱ πίστεϊ ἀνακράζοντες·
 35 οὐκ ἔστιν ἄγιος | ὡς ὁ θεὸς ἡμῶν
 καὶ οὐκ ἔστι δίκαιος | πλην σου, κύριε,

Μεγάλῃ φωνῇ
 ἐν τῇ ἐρήμῳ βοᾷ πρόδρομος·
 Χριστοῦ ἐτοιμάσατε ὁδοὺς
 40 καὶ τρίβους τοῦ θεοῦ ἡμῶν

191 Χριστῷ A — 192 Matth. II 16 — 196 ἐγκατέλειπον Dan.

Codd. AV — 6 Matth. VI. Marc. I. Luc. III. Ioann. I. — 9 ὁ βασιλεὺς τῶν αἰώνων in secunda, ὁ σαρκωθεὶς ἐκ παρθένου in tertia strophā exhibet Barth. — 16 σμήλων ex σμήλων corr. A — 19 τῷ σκ. Barth. — φωτίζων A — 21 Reg. I 2. — 23 χρηστῶν V — 26 αὐτῷ πιστοὶ A — 30 τεκνουμένη AV Barth. — 31 ἡ ἐκκλησία Barth. — 33 γὰρ σοὶ Barth. — 34 et 42 οἱ AV: ἐν Barth. — 38 ὁ πρόδρομος V — 39 ὁδὸν V

εὐθείας ἀπεργάσαθε
οἱ πίστει ἀνακράζοντες·
οὐκ ἔστιν ἄγιος | ὡς ὁ θεὸς ἡμῶν
καὶ οὐκ ἔστι δίκαιος | πλὴν σου, κύριε.

ψδὴ δ'.

45 Ἀκήκοα, κύριε,
φωνῇ σου ὃν εἶπας Ἐφωνή
βοῶντος ἐν ἐρήμῳ, | ὅτε ἐβρόντησας
πολλῶν ἐπὶ ὑδάτων,
τῷ σὺ μαρτυρούμενος υἱῷ·
50 ὄλος γεγονῶς τοῦ παρόντος
πνεύματος δὲ ἐβόησε·
σὺ εἶ Χριστὸς,
θεοῦ σοφία καὶ δύναμις.

Ῥυπτόμενον ἥλιον
τίς εἶδεν, ὁ κήρυξ βοᾷ,
55 τὸν ἐκλαμπρον τῇ φύσει,
ἵνα σε ὑδάσιν,
ἀπαύγασμα τῆς δόξης,
πατὴρὸς χαρακτήρ αἰδίου,
ἐκπλύνω καὶ χόρτος ὢν πυρὶ
ψαύσω τῆς σῆς θεότητος;
60 σὺ γὰρ Χριστὸς,
θεοῦ σοφία καὶ δύναμις.

Ἐπέφηεν ἐνθεον
ἦν εἶχεν εὐλάβειαν
Μωσῆς περιτυχῶν σοι·
ὡς γὰρ τῆς βάτου σου
φωνήσαντος ἠεθῆθη,
65 εὐθὺς ἀπεστράφη τὰς ὄψεις·
ἐγὼ δὲ πῶς βλέψω σε τρανῶς,
ἢ πῶς χειροθετήσω σε;
σὺ γὰρ Χριστὸς,
θεοῦ σοφία καὶ δύναμις.

Ψυχῆς τελῶν ἔμφρονος
70 καὶ λόγῳ τιμῶμενος

ἀψύχων εὐλαβοῦμαι·
εἶ γὰρ βαπτίσω σε,
κατήγορόν μου ἔσται
πυρὶ καπνιζόμενον ὄρος,
φυγοῦσα δὲ θάλασσα διχῆ
75 καὶ Ἰορδάνης οὗτος στραφεῖς·
σὺ γὰρ Χριστὸς,
θεοῦ σοφία καὶ δύναμις.

ψδὴ ε'.

Ἰησοῦς ὁ ζωῆς ἀρχηγὸς
λύσαι τὸ κατάκριμα ἤκει
Ἀδὰμ τοῦ πρωτοπλάστου·
80 καθαρῶν δὲ | ὡς θεὸς μὴ δεόμενος
τῷ πεσόντι καθαίρεται
ἐν τῷ Ἰορδάνῃ,
ἐν ᾧ τὴν ἔχθραν κτείναν
ὑπερέχουσιν πάντα νοῦν
εἰρήνην χαρίζεται.

Κυνελθόντων ἀπειρῶν λαῶν
85 ὑπὸ Ἰωάννου βαπτισθῆναι,
αὐτὸς ἐν μέσῳ ἔστη,
προσεφώνει δὲ
τοῖς παροῦσι· τίς ἔδειξεν,
ἀπειθεῖς, τὴν ὁργὴν ὑμῖν
ἐκκλῖναι τὴν μέλλουσαν;
καρποὺς ἀξίους Χριστῷ
90 ἐκτελεῖτε· παρῶν γὰρ νῦν
εἰρήνην χαρίζεται.

Γεωργὸς ὁ καὶ δημιουργὸς
μέσος ἔστηκός ὡς εἰς ἀπάντων
καρδίας ἐμβατεῦει·
καθαρτήριον | δὲ πτόον χειριζόμενος
95 τὴν παγκόσμιον ἄλωνα
πανσόφως διίστησι,
τὴν ἀκαρπίαν φλέγων,
εὐκαρποῦσιν αἰώνιον
ζωὴν χαρίζόμενος.

45 ἀκήκοε Barth. — 46 Luc. III 4. 21—22 — φωνῇ V: φωνῆς A — φωνῆ A: φωνῆι V — 64 σε φωνήσαντα V Barth. — 66 σε om. A — 69 scholiastae interpretantis ὑπάρχων ψυχῆς vestigia secutus reposuerim πέλων — 72 μοι Barth. — 78 una syllaba ante ἤκει excidisse videtur. — 89 fort.: Χριστῷ ἀξίους — 93 ἐμβατεῦων V — 94 χειρικόμενος Barth. — 97 fort. εὐκαρποῦσι δ' αἰώνιον

ψδὴ ε'.

Ἡ φωνὴ τοῦ λόγου,
 ὁ λύχνος τοῦ φωτός, ὁ Ἔωςφόρος,
 100 ὁ τοῦ ἡλίου πρόδρομος
 ἐν τῇ ἐρήμῳ, μετανοεῖτε,
 πᾶσι βοᾷ τοῖς λαοῖς,
 καὶ προκαθαίρεσθε·
 Ἰδοὺ γὰρ πάρεστι Χριστός,
 ἐκ φθορᾶς τὸν κόσμον λυτρούμενος.

105 Γεννηθεὶς ἀρρεύτως
 ἐκ θεοῦ καὶ πατρὸς, ἐκ τῆς παρθένου
 δίχα σαρκούται ῥύπου Χριστός·
 οὐ τὸν ἱμάντα, τὴν ἔξ ἡμῶν
 τοῦ λόγου συνάφειαν,
 λύειν ἀμήχανον,
 110 διδάσκει ὁ πρόδρομος,
 γηγενεὶς ἐκ πλάνης λυτρούμενος.

Ἐν πυρὶ βαπτίσει [τας
 τελευταίῳ Χριστὸς τοὺς ἀπειθοῦν-
 καὶ μὴ θεὸν φρονούντας αὐτόν·
 115 ἐν πνεύματι δὲ καινοποιεῖ
 δι' ὕδατος χάριτι|τοὺς ἐπιγνώμονας
 αὐτοῦ τῆς θεότητος,
 τῶν πλημμελημάτων λυτρούμενος.

ψδὴ ζ'.

Νέους εὐσεβεῖς
 120 καμίνῳ πυρὸς προσομιλήσαντας
 διακυρίζον πνεῦμα δρόσου
 ἀβλαβεῖς διεφύλαξε
 καὶ θείου ἀγγέλου συγκατάβασιν·
 ὅθεν ἐν φλογὶ δροσιζόμενοι
 125 εὐχαρίστως ἀνέμελπον·
 ὑπερῦμνητε,
 ὁ τῶν πατέρων κύριος
 καὶ θεὸς εὐλογητὸς εἶ.

Ἵς ἐν οὐρανῷ

130 σὺν τρόμμῳ καὶ θαύματι παρίσταντο
 ἐν Ἰορδάνῃ αἱ δυνάμεις
 τῶν ἀγγέλων, σκοπούμεναι
 τοσαύτην θεοῦ τὴν συγκατάβασιν·
 ὅπως ὁ κρατῶν τὴν ὑπέριμον
 135 τῶν ὑδάτων ὑπόστασιν
 ἐν τοῖς ὕδασι
 σωματοφόρος ἔστηκεν,
 ὁ θεὸς ὁ τῶν πατέρων [ἡμῶν].

Νεφέλη ποτὲ
 140 καὶ θάλασσα θείου προεικόνιζον
 βαπτίσματος τὸ θαῦμα,
 ἐν οἷς ὁ πρὶν βαπτίζεται
 διεξοδικῶς τῷ νομοθέτῃ λαός·
 θάλασσα δὲ ἦν τύπος ὕδατος
 145 καὶ νεφέλη τοῦ πνεύματος·
 οἷς τελούμενοι,
 εὐλογητὸς εἶ, κράζομεν,
 ὁ θεὸς ὁ τῶν πατέρων [ἡμῶν].

Ἄπαντες πιστοὶ,
 150 ἐν ᾧ τὴν τελείωσιν ἐλάβομεν,
 θεολογοῦντες ἀσιγήτως
 σὺν ἀγγέλοις δοξάζωμεν
 πατέρα, υἱὸν καὶ πνεῦμα ἅγιον·
 τοῦτο γὰρ τριάς ὑποστάσεων
 155 ὁμοούσιος, εἷς δὲ θεὸς,
 ᾧ καὶ ψάλλομεν·
 ὁ τῶν πατέρων κύριος
 καὶ θεὸς εὐλογητὸς εἶ.

ψδὴ η'.

Μυστήριον παράδοξον
 160 ἡ Βαβυλώνος ἔδειξε κάμινος,
 πηγάσασα δρόσον·
 ὅτι ρεῖθρον ἔμελλεν

103 παρέστη ὁ Χριστὸς V — 104 φθορᾶς A — 112 βαπτίζει Barth. — 116 χάριτι θείαι V
 120 καμίνου V — 123 ἀγγέλου ex ἀγγέλων corr. A — συγκατάβασιν V — 125 ἀνέμελπον,
 ὁ τῶν πατέρων ἡμῶν θεὸς εὐλογητὸς εἶ A — 129 Ὡς περ οὐρανῷ Barth. — 131 αἱ δυνά-
 μεις τῶν ἀγγέλων ἐν Ἰορδάνῃ A — 138 θεὸς τῶν V — ἡμῶν et in hac et in tertia strophe
 eiciendum significativus — 140 προεικόνιζε Barth. — 141 Χριστοῦ vel aliud bisyllabon
 ante βαπτίσματος intercisisse videtur. — 143 διεξοδικός A — 147 ψάλλομεν Barth. — κρά-
 ζοντες ὁ θεὸς τῶν A — 152 δοξάζωμεν V — 156 ψάλλωμεν V — 162 ρεῖθρον . . . ὁ
 Ἰορδάνης Barth.

- ἄλλον πῦρ εἰσδέχεσθαι
 τοῦ Ἰορδάνου καὶ στέγειν
 165 **καρκὶ βαπτιζόμενον τὸν κτίστην,**
 ὃν εὐλογοῦσι λαοὶ
 καὶ ὑπερψοῦσιν
 εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.
- Ἀπόθου φόβον ἅπαντα,
 ὃ λυτρωτῆς τῷ προδρόμῳ ἔφησεν·
 170 ἔμοι δὲ πειθάρχει,
 ὡς Χριστῷ μοι πρόσελθε·
 τοῦτο γὰρ φύσει πέφυκα·
 ἐμῷ προστάγματι εἶξον
 καὶ βάπτισόν με συγκαταβάντα,
 175 ὃν εὐλογοῦσι λαοὶ
 καὶ ὑπερψοῦσιν
 εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.
- Ῥημάτων ὡς ἀκήκοεν
 ὁ βαπτιστῆς τοῦ δεσπότης σὺντρομος
 παλάμην ἐκτείνει·
 180 χειραπτῆσας ὁμοῦ δὲ
 τὴν κορυφὴν τοῦ πλάστου αὐτοῦ
 τῷ βαπτισθέντι ἔβρα·
 ἁγιάσόν με· σὺ γὰρ θεὸς μου,
 ὃν εὐλογοῦσι λαοὶ
 185 καὶ ὑπερψοῦσιν
 εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.
- Τριάδος ἢ φανέρωσις
 ἐν Ἰορδάνῃ γέγονεν· αὕτη γὰρ
 ὑπέρθεος φύσις·
 ὁ πατὴρ ἐφώνησεν,
 190 «οὗτος ὁ βαπτιζόμενος
 υἱὸς ὁ ἀγαπητός μου,»
 τὸ πνεῦμα συμπαρῆν τῷ ὁμοίῳ·
 ὃν εὐλογοῦσι λαοὶ
 καὶ ὑπερψοῦσιν
 εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.
- ψὴ θ'·
 195 Ἄπορεῖ πᾶσα γλῶσσα
 εὐφημεῖν πρὸς ἄξιαν·
 ἰλιγγιᾶ δὲ
 νοῦς καὶ ὑπερκόσμιος
 ὕμνειν σε, θεοτόκε·
 ὁμοῦ ἀγαθὴ ὑπάρχουσα
 200 τὴν πίστιν δέχου·
 καὶ γὰρ τὸν πόθον οἶδας
 τὸν ἔνθεον ἡμῶν·
 σὺ γὰρ Χριστιανῶν εἶ
 προστάτις, σὲ μεγαλύνομεν.
- 205 Δαυὶδ πάρεσο πνεύματι
 τοῖς φωτιζομένοις·
 νῦν προσέλθετε,
 ἄδε, πρὸς θεὸν ἐν πίστει,
 λέγων, φωτίσθητε·
 οὗτος ὁ πτωχὸς ἐκέκραξεν
 210 Ἄδὰμ ἐν πτώσει·
 καὶ γὰρ αὐτοῦ εἰσῆκουσε
 κύριος ἐλθῶν
 βεῖθροισ τοῦ Ἰορδάνου
 φθαρέντα τε ἀνεκαίνισεν.
- 215 Ὁ Ἡσαΐας, λούσαθε,
 καὶ καθάρθητε, φάσκει·
 τὰς πονηρίας·
 ἔναντι ἀφέλεσθε
 κυρίου· οἱ διψῶντες
 ὕδωρ ἐπὶ ζῶν πορεύεσθε·
 220 ῥανεῖ γὰρ ὕδωρ
 καινοποιὸν Χριστὸς τοῖς
 προστρέχουσιν αὐτῷ
 πίστει καὶ πρὸς ζωὴν
 τὴν ἀγήρω βαπτίζει πνεύματι.
- 225 Συντηρώμεθα χάριτι,
 πιστοὶ, καὶ σφραγίδι·

164 τὸ Ἰορδάνου V — στέρει A et schol. cod. A, quod ex στέρει ortum esse videtur.
 — 167 πάντας om. A, quod librarii clausulas stropharum haud raro aut omittentis aut
 contrahentis negligentiae tribuimus. — 188 ἢ ὑπέρθεος V — 204 coi V — 205 Psalm.
 XXXIII 6—7. — 207 fort. προσελθόντες — 215 λούσαθε καθάρθητε V Barth., cf. Ies. I 16
 — 223 ἐν πίστει Barth., quo recepto una syllaba versus abundaret.

ὡς γὰρ ὄλεθρον
 ἔφυγον φιλίᾳς Ἑβραῖοι
 πάλαι αἵμαχθείσης,
 οὕτω καὶ ἡμῖν ἐξόδιον
 230 τὸ θεῖον τοῦτο

τῆς παλιγγενεσίας
 λουτήριον ἔσται·
 ὄθεν καὶ τῆς τριάδος
 ὁψόμεθα φῶς τὸ ἄδυτον.

IV

Κανῶν εἰς τὴν Ὑπαπαντὴν τοῦ Χριστοῦ (Φεβρ. 2).

Ἡ ἀκροστιχίς:

«Χριστὸν γεγηθῶς πρέσβυς ἀγκαλίζεται.»

ἦχος γ'.

ψδὴ α'.
 Χέρσον ἀβυσσότοκον πέδον
 ἥλιος ἐπεπόλευσέ ποτε·
 ὡσεὶ τεῖχος γὰρ ἐπάγη
 ἐκατέρωθεν ὕδωρ
 5 λαῶ πεζοποντοποροῦντι
 καὶ θεαρέτως μέλποντι·
 ἄσσωμεν τῷ κυρίῳ·
 ἐνδόξως γὰρ δεδόξασται.
 Ῥανάτωσαν ὕδωρ νεφέλαι·
 10 ἥλιος ἐν νεφέλῃ γὰρ κούφη
 ἐποχοῦμενος ἐπέστη
 ἀκηράτοις ὠλέναις
 Χριστὸς ἐν τῷ ἡαῶ ὡς βρέφος·
 διὸ πιστοὶ βοήσωμεν·
 15 ἄσσωμεν τῷ κυρίῳ·
 ἐνδόξως γὰρ δεδόξασται.
 Ἰσχύσατε χεῖρες Συμεῶν
 τῷ γήρα ἀνειμέναι, καὶ κνήμαι
 παρειμέναι δὲ πρεσβύτου
 20 εὐθυβόλως κινείσθε
 Χριστοῦ πρὸς ὑπαντὴν· χορείαν
 σὺν ἀσωμάτοις στήσαντες
 ἄσσωμεν τῷ κυρίῳ·
 ἐνδόξως γὰρ δεδόξασται.
 25 Συνέσει ταθέντες οὐρανοὶ
 εὐφράνθητε, ἀγάλλου δὲ ἡ γῆ·

ὑπερθέων γὰρ ἐκ κόλπων
 ὁ τεχνίτης φοιτήσας
 Χριστὸς ὑπὸ μητρὸς παρθένου
 30 θεῷ πατρὶ προσάγεται
 νήπιος ὁ πρὸ πάντων·
 ἐνδόξως γὰρ δεδόξασται.

ψδὴ γ'.

Τὸ στερέωμα
 τῶν ἐπὶ σοὶ πεποιθότων
 35 στερέωσον, κύριε,
 τὴν ἐκκλησίαν,
 ἦν ἐκτήσω τῷ τιμίῳ σου αἵματι.
 Ὁ πρωτότοκος
 ἐκ τοῦ πατρὸς πρὸ αἰώνων
 40 πρωτότοκος νήπιος
 κόρης ἀφθόρου
 τῷ Ἀδὰμ χεῖρα προτεινὼν ἐπέφανεν.

Νηπιόφρονα
 τὸν γεγονότα ἀπάτη
 45 πρωτόπλαστον ἔμπαλιν
 ἐπανορθώσων
 θεὸς λόγος νηπιάσας ἐπέφανε.

Γῆς ἀπόγονον
 παλινδρομήσασαν ταύτη
 50 θεότητος σύμμορφον

227 Exod. XII 13 — 228 Ἑβραίων V — 233 ἐνθεν Barth.

Cod. A — 1 ἀβυσσότοκον Barth. — 17 Luc. II 17 — 22 στήσατε ἄδουσαι A — 45 ἀπλαστον A — 50 σύμμορφος A

- φύσιν ὁ πλάστης
ὡς ἀτρεπτονηπιάσας ἀνέδειξε.
- ψὸς δ΄.
- Ἐκάλυπεν οὐρανοῦς
ἡ ἀρετὴ σου, Χριστέ·
τῆς κιβωτοῦ γὰρ προελθῶν
55 τοῦ ἀγιασμάτος σου,
τῆς ἀφθόρου μητρὸς,
ἐν τῷ ναῷ τῆς δόξης σου ὤφθης,
ὡς βρέφος ἀγκαλοφορούμενος·
καὶ ἐπλήσθη τὰ πάντα τῆς σῆς αἰνέσεως.
- 60 Γηθόμενος Κυμῶν
τῶν ἀπορρήτων μύστα,
ἡ θεοτόκος ἔβδα,
δν ὑφ' ἀγίου πάλαι
κεχρημάτισαι
πνεύματος νηπιάσαντα λόγον
65 Χριστὸν ἐναγκαλίζου, κράζων αὐτῷ·
ἐπληρώθη τὰ πάντα τῆς σῆς αἰνέσεως.
- Ἦν ἡλιπιασ, Κυμῶν, ἡλικιωτῆν
βρεφῶν,
χαίρων ὑπόλαβε Χριστὸν,
τοῦ Ἰσραὴλ τοῦ θείου
70 τὴν παράκλησιν,
τὸν νόμου ποιητῆν καὶ δεσπότην
πληροῦντα νόμου τάξιν, κράζων
αὐτῷ·
ἐπληρώθη τὰ πάντα τῆς σῆς αἰνέσεως.
- Θεώμιενος Κυμῶν λόγον τὸν ἀναρχον
75 μετὰ καρκός, ὡς ἐν θρόνῳ
χερουβικῷ, παρθένῳ
ἐποχούμενον,
- τὸν αἴτιον τοῦ εἶναι τὰ πάντα
ὡς βρέφος, ἐκπλαγεὶς ἔβδα αὐτῷ·
80 ἐπληρώθη τὰ πάντα τῆς σῆς αἰνέσεως.
- ψὸς ε΄.
- Ἦς εἶδεν Ἡσαΐας
συμβολικῶς ἐν θρόνῳ ἐπηρμένῳ
θεὸν
ὑπ' ἀγγέλων δόξης
δορυφορούμενον,
ὦ τάλας! ἔβδα, ἐγώ·
85 πρὸ γὰρ εἶδον σωματούμενον θεὸν,
φωτὸς ἀνεσπέρου
καὶ εἰρήνης δεσπάζοντα.
- Συνεὶς ὁ θεὸς πρέσβυς
τὴν προφανείσαν πάλαι τῷ προ-
φήτῃ δόξαν,
καρκὶ λόγον βλέπων
μητρὶ κρατούμενον,
90 ὦ χαίροις, ἔβδα, σεμνή·
ὡς γὰρ θρόνος περιέχεις τὸν θεὸν,
φωτὸς ἀνεσπέρου
καὶ εἰρήνης δεσπάζοντα.
- Προκύψας ὁ πρεσβύτερος
καὶ τῶν ἰχνῶν ἐνθέως ἐφαψάμενος
95 τῆς ἀπειρογάμου | καὶ θεομήτορος,
πῦρ, ἔφη, βαστάζεις, ἀγνή·
βρέφος φρίττω ἀγκαλίσασθαι θεὸν,
φωτὸς ἀνεσπέρου
καὶ εἰρήνης δεσπάζοντα.
- Ῥύπτεται Ἡσαΐας,
100 τοῦ Σεραφίμ τὸν ἀνθρακα δεξάμενος,
ὁ πρέσβυς ἔβδα | τῆ θεομήτορι·

52 ὡς ἀτρεπτονηπιάσας scripsi cod. A scripturam ὡς ἀτρεπτον νηπιάσας secutus: ὡς ἀτρεπτως νηπιάσας Barth. — 59 ἐπληρώθη in prima et altera stropha A, in prima sola Barth. ἐπλήσθη in tertia et quarta A, in secunda et tertia et quarta Barth. ipsi numerorum concinnitatis gratia in prima stropha ἐπλήσθη, in reliquis ἐπληρώθη scripsimus — 65 αὐτῷ om. A — 67 βρεφῶν Barth.: τρέφων A et schol. — 68 ὑπόδεξι Barth. — 76 παρθένῳ Barth. et schol. cod. A: παρθένε A — 79 ἔβδα cod. A m. sec. — 81 Ies. VI. — 82 ἐπηρμένον A, nos cum Barth. Iesaiæ locutionem secuti sumus — 83 δορυφορούμενος A — 86 εἰρήνην in prima et tertia stropha A — δεσπάζοντος hic et infra A — 88 προφανείσαν Barth.: ἀφανείσαν A — 89 καρκὶ A et schol.: χερκὶ Barth. — μητρὶ A et schol.: μητρὸς Barth. — 97 Χριστὸν A — 99 Ies. VI 6.

- cὺ ὡσπερ λαβίδι χειρὶ
 λαμπρύνεις με ἐπιδοῦσα ὄν φέρεις,
 φωτὸς ἀνεσπέρου
 καὶ εἰρήνης δεσπόζοντα.
 ψδὴ ε'.
- 106 Ἐβόησέ σοι
 ἰδὼν ὁ πρέσβυς
 τοῖς ὀφθαλμοῖς τὸ σωτήριον,
 ὁ λαοῖς ἐπέστη·
 ἐκ θεοῦ, Χριστὲ, cὺ θεὸς μου.
 Cιὼν cὺ λίθος
 110 ἐναπετέθης
 τοῖς ἀπιστοῦσι προσκόμματος
 καὶ σκανδάλου πέτρα,
 ἀρραγῆς πιστῶν σωτηρία.
 Βεβαίως φέρων
 τὸν χαρακτήρα
 τοῦ πρὸ αἰώνων σε φύσαντος
 115 τὴν βροτῶν δι' οἴκτον
 νῦν ἀσθένειαν περιέθου.
 Υἱὸν ὑψίστου,
 υἱὸν παρθένου,
 θεὸν παιδίον γενόμενον
 προσκυνήσαντά σε
 νῦν ἀπόλυσον ἐν εἰρήνῃ.
 ψδὴ ζ'.
- 120 Cὲ τὸν ἐν πυρὶ ὄροσαντα
 παῖδα θεολογήσαντα
 καὶ παρθένῳ ἀκηράτῳ ἐνοικῆσαντα
 θεὸν λόγον ὑμνοῦμεν,
 εὐσεβῶς μελωδοῦντες·
 εὐλογητὸς ὁ θεὸς
 ὁ τῶν πατέρων ἡμῶν.
- 125 Ἄδὰμ ἐμφανίσων ἀπειμι
 εἰς Ἄιδου διατρίβοντι
 καὶ τῇ Εὔα προσκομίσων εὐαγγέλια,
 Cυμεῶν ἀνεβόα,
 cὺν προφήταις χορεύων·
 εὐλογητὸς ὁ θεὸς
 ὁ τῶν πατέρων ἡμῶν.
- 130 Γένος χοϊκὸν ῥυσόμενος
 θεὸς ἕως τοῦ Ἄιδου ἤξει·
 αἰχμαλώτοις δὲ παρέξει πᾶσιν ἀφεσιν
 καὶ ἀνάβλεψιν πηροῖς
 ὡς ἀλάλοισ βοήσαι·
 εὐλογητὸς ὁ θεὸς
 ὁ τῶν πατέρων ἡμῶν.
- 135 Καὶ σοῦ τὴν καρδίαν, ἀφθορε,
 ῥομφαία διελεύσεται,
 Cυμεῶν τῇ θεοτόκῳ προηγόρευεν,
 ἐν σταυρῷ καθορώσης
 cὸν υἱὸν, ψ̄ βοῶμεν·
 εὐλογητὸς ὁ θεὸς
 ὁ τῶν πατέρων ἡμῶν.
 ψδὴ η'.
- 140 Ἄκτέκτῳ πυρὶ ἐνωσθέντες
 οἱ θεοσεβείας προεστῶτες νεανίαι,
 τῇ φλογὶ δὲ μὴ λωβηθέντες
 θεῖον ὕμνον ἔμελλον·
 εὐλογεῖτε πάντα τὰ ἔργα τὸν κύριον
 145 καὶ ὑπερυψοῦτε
 εἰς πάντα τοὺς αἰῶνας.
 Λαὸς Ἰσραὴλ, τὴν cὴν δόξαν
 τὸν Ἐμμανουὴλ ὄρων παιδίον ἐκ
 παρθένου,
 πρὸ προσώπου τῆς θείας
 κιβωτοῦ νῦν χόρευε·

103 λαμπρύνεις με A equidem verba transpositione facta sic sanaverim: με λαμπρύνεις. — 111 ἀπειθοῦσι Barth. — 117 θεὸν m. sec. add. A — 118 σε om. A — 122 παρθένον A — 124 εὐλογητὸς ὁ θεὸς ὁ τῶν πατέρων ἡμῶν schol. cod. A Barth.: εὐλογητὸς εἰ κύριε ὁ θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν A — 126 expectes ἐν Ἄιδου; sed εἰς Ἄιδου διατρίβοντι novicio more dictum esse videtur — 131 melius current numeri, si θεὸς post ἤξει collocaveris — 135 Luc. II 35 — 140 ἐνωσθέντες scripsimus scholiastae interpretationem ἐμβληθέντες secuti: ἐνωθέντες A ἐνωθέντες Barth.

150 εὐλογεῖτε πάντα τὰ ἔργα τὸν κύριον
καὶ ὑπερυψοῦτε
εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

Ἰδοῦ, Κυμεῶν ἀνεβόα,
τὸ ἀντιλεγόμενον σημεῖον οὗτος
ἔσται,
θεὸς ὧν καὶ παιδίον·
155 τούτῳ πίστει ψάλλωμεν·
εὐλογεῖτε πάντα τὰ ἔργα τὸν κύριον
καὶ ὑπερυψοῦτε
εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

Ζωὴ πεφυκῶς οὗτος ἔσται
πτῶσις ἀπειθοῦσι νηπιάσας θεῖος
λόγος,
160 ὡς ἀνάστασις πᾶσι
τοῖς ἐν πίστει μέλπουσιν·
εὐλογεῖτε πάντα τὰ ἔργα τὸν κύριον
καὶ ὑπερυψοῦτε
εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

ψδὴ θ'.

Ἐν νόμου σκιᾷ καὶ γράμματι τύπον
165 κατίδωμεν οἱ πιστοί·
πᾶν ἄρσεν τὸ τὴν μήτραν
διανοίγον ἅγιον θεῶ·
διὸ πρωτότοκον λόγον,
πατρὸς ἀνάρχου υἱὸν

170 πρωτοτοκούμενον μητρὶ
ἀπειράνδρῳ, μεγαλύνωμεν.

Τοῖς πρὶν νεογνῶν τρυγόνων Ζεῦτος
δυὰς τε ἦν νεοσσῶν·
ἀνθ' ὧν ὁ θεὸς πρέσβυς
175 καὶ κύφρων Ἄννα προφήτις
τῷ ἐκ παρθένου τεχθέντι
καὶ οἴῳ γόνῳ πατρὸς
ἐν τῷ ναῷ προσιόντι
λειτουροῦντες ἐμεγάλυνον.

180 Ἀπέδωκάς μοι, ἔβόα Κυμεῶν,
τοῦ σωτηρίου σου,
Χριστὲ, ἀγαλλίαισιν·
ἀπόλαβέ σου τὸν λάτριν,
τὸν τῆ σκιᾷ κεκμηκότα,
185 νέον τῆς χάριτος
ἱεροκήρυκα μύστην
ἐν αἰνέσει μεγαλύνοντα.

Ἱεροπρεπῶς ἀνθωμολογεῖτο
ὑποφητεύουσα

190 ἡ κύφρων καὶ δόσια
καὶ πρεσβυρὰ τῷ δεσπότῃ
ἐν τῷ ναῷ διαρρήδην·
τὴν θεοτόκον δὲ
ἀνακηρύττουσα πᾶσι·
195 τοῖς παροῦσιν ἐμεγάλυνεν.

V

Κανὼν εἰς τὴν Μεταμόρφωσιν τοῦ Χριστοῦ (Αὐγ. 6).

Ἡ ἀκροστιχίς:

«Χριστὸς ἐνὶ σκοπιῇ ἐλάσ ἀπλετον εἶδος ἦκε.»

ἦχος δ'.

ψδὴ α'. ἀναβάτας τριστάτας [χίους,
Χοροὶ Ἰσραὴλ ἀνίκμοις ποσὶ
δυσμενεῖς ὀρώντες ἐν αὐτῷ ὑποβρυ-
πόντον ἐρυθρὸν καὶ ὑγρὸν βυθὸν 5 ἐν ἀγαλλιάσει ἔμελπον·
διελάσαντες, ἄσωμεν τῷ θεῷ ἡμῶν, | ὅτι δεδόξασται.

152 Luc. II 34. — 155 μέλωμεν Barth. — 169 ἀπειθοῦσα A — θεὸς Barth. — 161 τοῖς πίστει μέλπουσιν schol. cod. A Barth., ipsi addita praepositione ἐν numeros explevimus: τούτῳ πίστει μέλωμεν A — 164 Luc. II 23 — νόμῳ Barth. — 172 Luc. II 24 — 175 Luc. II 36. — 179 λειτουργοὶ μεγαλύνωμεν — 180 Luc. II 29—32. — 189 Ἄννα, quod editores Menaeorum ante ὑποφητεύουσα addunt, ex interpolatione ortum esse numeri arguunt. Cod. A. — 4 post vel ante ὀρώντες vocabulum bisyllabum ut ἄρην excidisse videtur.

Ῥήματα ζωῆς τοῖς φίλοις Χριστὸς
καὶ περὶ τῆς θείας δημηγορῶν βασι-
λείας ἔφη·
ἐν ἐμοὶ τὸν πατέρα
10 ἐπιγνώσεσθε, φωτὶ ὡς ἔξαστράψω
ἀπροσίτῳ
ἐν ἀγαλλιάσει λέγουσιν·
ἄσσωμεν τῷ θεῷ ἡμῶν, | ὅτι δεδόξασται.

Ἰσχύον τῶν ἐθνῶν κατέδεσθε,
φίλοι μαθηταί, θαυμασθήσεσθε δὲ τῷ
πλούτῳ αὐτῶν,
15 ὅτι δόξης πληροῦσθε,
ὡς ὀφθήσομαι λαμπρότερον ἡλίου
ἔξαστράπτων
ἐν ἀγαλλιάσει λέγουσιν·
ἄσσωμεν τῷ θεῷ ἡμῶν, | ὅτι δεδόξασται.

Ἡμέρον Χριστὸς ἐν ὄρει Θαβῶρ
20 λάμπας ἀμυδρῶς, θεϊκῆς αὐγῆς, ὡς
ὑπέσχετο,
μαθηταῖς παρεγύμνου
χαρακτῆρα, σελασφόρου δὲ πλησθέν-
τες θείας αἴγλης
ἐν ἀγαλλιάσει ἔμελπον·
ἄσσωμεν τῷ θεῷ ἡμῶν, | ὅτι δεδόξασται.

ψδὴ γ'·
25 Τόξον δυνατῶν ἠσθένησε,
καὶ οἱ ἀσθενοῦντες
περιεζώσαντο δύναμιν·
διὰ τοῦτο ἔστερεώθη
ἐν κυρίῳ ἡ καρδία μου.

Ὅλον τὸν Ἀδὰμ φορέσας, Χριστέ,
30 τὴν ἀμαρνωθεῖσαν
ἀμείψας ἐλάμπρυνας
πάλαι φύσιν καὶ ἀλλοιώσει
τῆς μορφῆς σου ἐθεοῦρησας.

Στύλῳ πυριμόρφῳ καὶ νεφέλῃ πάλαι
ὁ ἐν τῇ ἐρήμῳ
τὸν Ἰσραὴλ ἄγων σήμερον
35 ἐν τῷ ὄρει Θαβῶρ ἀρρήτως
ἐν φωτὶ Χριστὸς ἐξέλαμψεν.

ψδὴ δ'·
Εἰσακήκοα τὴν ἔνδοξον
οἰκονομίαν σου, Χριστέ ὁ θεὸς,
ὅτι ἐτέχθης ἐκ τῆς παρθένου,
40 ἵνα ἐκ πλάνης ρύσῃ τοὺς κραυγάζον-
δόξα τῇ δυνάμει σου, κύριε. [τα·

Νόμον ἐν Σινᾷ τῷ γράμματι
διατυπούμενος, Χριστέ ὁ θεὸς,
ἐν τῇ νεφέλῃ, πυρὶ καὶ γνόφῳ
45 καὶ ἐν θυέλλῃ ὠφθης ἐποχοῦμενος·
δόξα τῇ δυνάμει σου, κύριε.

Ἵνα πιστώσῃ τὴν ἔνδοξον
οἰκονομίαν σου, Χριστέ ὁ θεὸς,
ὡς προϋπάρχων πρὸ τῶν αἰώνων
50 καὶ ὁ αὐτὸς ἐν νέφει τὴν ἐπίβασιν θείας,
ἐν τῷ Θαβῶρ ἐνδόξως ἐξέλαμψας.

Συλλαλοῦντες παρειστήκειαν
δουλοπρεπῶς σοὶ τῷ δεσπότη Χριστῷ,
οἷς ἐν πυρὸς ἀτμίδι καὶ γνόφῳ
55 καὶ λεπτοτάτῃ αὐρᾷ προσωμίλησας·
δόξα τῇ δυνάμει σου, κύριε.

Κατεμήνυον τὴν ἔξοδον
διὰ σταυροῦ σου ἐν Θαβῶρ παρόντες
ὁ ἐν πυρὶ σε καὶ βάτῳ πάλαι
60 προκατιδῶν Μωϋσῆς καὶ ὁ μετάρσιος
δίφρῳ ἐν πυρίνῳ Ἠλίας, Χριστέ.

ψδὴ ε'·
Ὁ τοῦ φωτὸς διατμήξας
τὸ πρωτόγονον χάος,

10 Matth. XVII 1—10. Marc. IX 2—9. Luc. IX 28—32. — 11 λέγουσιν A: μέλποντες Barth., nescio an vere — 14 αὐτῶν Barth. — 16 λαμπρότερος Barth. — 17 μέλποντες Barth. — 30 ἡμῶν, quod scholiasta interpretatur, ante ἀμείψας addendum iudicamus — 35 ἀρρήτως A — 38 σου οἰκονομίαν A — 39 τῆς om. Barth. — 40 βοῶντάς σοι Barth. — 50 ἐνδόξως] ἀρρήτως Barth. — 58. διὰ σταυροῦ A cum schol.: τὴν ἐν σταυρῷ Barth. — 61 δίφρων A

ὡς ἐν φωτὶ τὰ ἔργα ὑμῆς σε, Χριστέ,
 τὸν δημιουργὸν, | ἐν τῷ φωτὶ σου 90 ἀμαυρώσας φῶς ἐξέλαμψας.
 66 τὰς ὁδοὺς ἡμῶν εὐθυνον.

Προσενωπίω σοι ὦραι
 ὑπεκλίθησαν· φῶς γὰρ
 καὶ πρὸ ποδῶν ὑψίδρομον ἐλάσας, Χριστέ,
 ἥλιος ἦκε, | μορφὴν βροτεῖαν
 ὡς ἀμείψαι ἠυδόκησας.

70 Ἰδοὺ σωτήρ, ἀνεβῶν
 Μωϋσῆς καὶ Ἥλιος
 τῶν μαθητῶν ἐν ὄρει ἀγίῳ Θαβῶρ
 ἐνηχουμένων, | Χριστὸς, ὃν πάλαι
 προηγγείλαμεν ὄντα θεόν.

Ἡ ἀναλλοίωτος φύσις
 τῆ βροτεῖα μιχθεῖσα,
 75 τῆς ἐμπεροῦς αὐλοῦ θεότητος φῶς
 παραγυμνοῦσα, | τοῖς ἀποστόλοις
 ἀπορρήτως ἐξέλαμψε.

Ὅτι αἰδίων φέγγος | ἐν πατρὶα τῆ δόξῃ
 οἱ μαθηταὶ ὡς εἶδον ἐκλάμψαν, Χριστέ,
 80 σοὶ ἀνεβῶν· | ἐν τῷ φωτὶ σου
 τὰς ὁδοὺς ἡμῶν εὐθυνον.

ψδὴ ε'.

Ἐν τῷ θλίβεσθαί με | ἐβόησα πρὸς κύριον
 καὶ ἐπήκουσέ μου
 ὁ θεὸς τῆς σωτηρίας μου.

85 Λαμπηδόνος πλέον
 ἡλίου φῶς τρανότερον
 ἐν Θαβῶρ ἐκλάμψας
 ὁ Χριστὸς ἡμᾶς ἐφώτισεν.

Ἄνελθὼν ἐν ὄρει
 Θαβῶρ μετεμορφώθης, Χριστέ,

καὶ τὴν πλάνην πᾶσαν
 90 ἀμαυρώσας φῶς ἐξέλαμψας.

Ὁ θεὸς ἐπέγγων | οἱ ἐνδοξοὶ ἀπόστολοι
 ἐν Θαβῶρ, Χριστέ, δὲ
 ἐκπλαγέντες γόνυ ἔκλιναν.

ψδὴ ζ'.

Ἄβραμιαῖοι ποτὲ | ἐν Βαβυλῶνι παῖδες
 95 καμίνου φλόγα κατεπάτησαν
 καὶ ὑμνοῦντες ἔψαλλον·
 ὁ τῶν πατέρων
 ἡμῶν θεὸς εὐλογητὸς εἶ.

Περιχυθέντες φωτὶ
 τῆς ἀπροσίτου δόξης
 Θαβῶρ ἐν ὄρει οἱ ἀπόστολοι,
 100 Χριστέ, ἀνεβόησαν· | ὁ τῶν πατέρων
 ἡμῶν θεὸς εὐλογητὸς εἶ.

Λαίλαπι θείας ἠχῆς
 καὶ δροσοβόλῳ νεφέλῃ,
 Χριστέ, καὶ αἴγλῃ σου ἠδόμενοι
 οἱ ἀπόστολοι ἔψαλλον·
 ὁ τῶν πατέρων
 105 ἡμῶν θεὸς εὐλογητὸς εἶ.

Ἐν ἀπορρήτῳ φωτὶ
 ὡς σὲ κατεῖδε Πέτρος
 Θαβῶρ ἐν ὄρει ἔξαστράψαντα,
 Χριστέ, προσεκύνησεν· | ὁ τῶν πατέρων
 ἡμῶν θεὸς εὐλογητὸς εἶ.

110 Τῷ ἀρχηγῷ τῆς ζωῆς
 Χριστῷ συνόντες παῖδες
 οἱ Ζεβεδαίου, ὡς ἀπέπεμψε
 μορφῆς φῶς, ἐβρόντησαν·
 ὁ τῶν πατέρων
 ἡμῶν θεὸς εὐλογητὸς εἶ.

63 ὕμνεϊ Α — 66 προσενωπίου Α m. p. πρὸς ἐνώπιον Α m. scc. — 68 εἶκε Barth. — 73 ὄντα θεόν om. Α sed interpretatur scholiasta — 94 παῖδες] ναοὶ i. e. νέοι Α — 96 ἐν ὕμνοισι κραυγάζοντες Hirm. — 97 ἡμῶν et in hac et in reliquis strophis omittunt Barth. Hirm. — 102 δροσοβόλων Α — 104 nescio an ἀπόστολοι omisso articulo οἱ scribere praestet — 106 ἀπροσίτῳ Barth. — 108 ἀνεβόησαν Barth. — 110 τῆς γῆς Barth. — 112 ἀπρόσιτον φῶς Α

ψὴ ἡ΄.

Οἱ ἐν Βαβυλῶνι παῖδες,
 115 τῷ θεῷ πυρπολούμενοι Ζήλω,
 τυράνου καὶ φλογὸς ἀπειλὴν
 ἀνδρείως κατεπάτησαν·
 καὶ μέσον πυρὸς ἐμβληθέντες
 δροσιζόμενοι ἔψαλλον·
 120 εὐλογεῖτε πάντα τὰ ἔργα
 κυρίου τὸν κύριον.

Νεύματι τὸ πᾶν ὃ φέρων [βῶρ,
 ποσὶν ἀχράντοις ὄρουσ ἐπέβη Θα-
 ἐν ᾧ ἡλίου μάλλον αὐγῆς
 ἔξαστράψας τὸ πρόσωπον
 125 τοὺς νόμου προκρίτους
 καὶ τῆς χάριτος ἔδειξε μέλλοντας·
 εὐλογεῖτε πάντα τὰ ἔργα
 κυρίου τὸν κύριον.

Ἐν τῇ ἀπροσίτῳ δόξῃ [βῶρ
 κατ’ ὄρος ἐκφανθὲν ἀπορρήτως Θα-
 130 τὸ ἄσχετον καὶ ἄδυτον φῶς,
 τοῦ πατρὸς τὸ ἀπαύγασμα,
 τὴν κτίσιν φαιδρῶναν,
 τοὺς ἀνθρώπους ἐθέωσε μέλλοντας·
 εὐλογεῖτε πάντα τὰ ἔργα
 κυρίου τὸν κύριον.

135 Ἱεροπρεπῶς ἐστῶτες
 Μωσῆς τε καὶ Ἡλίας ἐν ὄρει Θαβῶρ,
 τῆς θείας χαρακτῆρα τρανῶς
 ὑποστάσεως βλέποντες,
 Χριστὸν ἐν πατρῷα
 140 ἔξαστράψαντα δόξῃ ἀνέμελλον·
 εὐλογεῖτε πάντα τὰ ἔργα
 κυρίου τὸν κύριον.

Διὰ τῆς ἐν γνόφῳ θείας
 ὀμφηστὸ πρόσωπον [ποτε] ἔδοξάσθη
 Μωσῆς·

Χριστὸς δὲ ὡς ἱμάτιον φῶς
 145 καὶ δόξαν ἀναβάλλεται·
 φωτὸς αὐτουργὸς γὰρ [τας·
 πεφυκῶς καταυγάζει τοὺς μέλλον-
 εὐλογεῖτε πάντα τὰ ἔργα
 κυρίου τὸν κύριον.

Ἐκ φωτογενοῦς νεφέλης
 150 Χριστὸν οἱ μαθηταὶ ἀμπεχόμενον
 ὄρωντες ἐν Θαβῶρ καὶ πρηνεῖς
 ἐπὶ γῆν κατανεύσαντες,
 τὸν νοῦν ἔλλαμφθέντες,
 σὺν πατρὶ τοῦτον ὕμνου καὶ πνεύ-
 ματι·
 155 εὐλογεῖτε πάντα τὰ ἔργα
 κυρίου τὸν κύριον.

ψὴ ἡ΄.

Ὁ τόκος σου ἀφθορος ἐδείχθη·
 θεὸς ἐκ λαγόνων σου προήλθε
 160 σαρκοφόρος, ὃς ὤφθη
 ἐπὶ γῆς καὶ τοῖς ἀνθρώποις συν-
 ανεστράφη·
 160 εὖ, θεοτόκε, | διὸ πάντες μεγαλύνομεν.

Σύντρομοι καινῇ φωτοχυσία
 ἀθρόως οἱ μαθηταὶ ἔλλαμφθέντες
 εἰς ἀλλήλους ἑύρων,
 θαμβηθέντες δὲ καὶ πρὸς γῆν κα-
 τακλιθέντες
 165 σοὶ τῷ δεσπότῃ
 τῶν ἀπάντων προσεκύνησαν.

Ἦχος ἐκ νεφέλης ἀνεπέμπετο
 θεόκτυπος, βεβαιῶν τὸ θαῦμα·
 ὁ πατὴρ γὰρ τῶν φώτων,
 οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός,
 170 τοῖς ἀποστόλοις | ἐπεβόα, οὐ ἀκούετε.

Καινὰ κατιδόντες καὶ παράδοξα,

125 τοὺς om. Barth. — τῆς om. A — 143 ποτε uncinis inclusimus. — 152 γῆς Barth. — 154 τοῦτο A — 158 ὡς A — 162 ἀθρόως οἱ Barth. ἀθρόων οἱ A, unde coniciamus quod numeri commendant ἀθρόοι — 163 πρὸς Barth. — 164 καὶ πρηνεῖς εἰς γῆν καταπεσόντες Barth. — 169 ἐστὶν υἱὸς ὁ ἀγαπητός μου Barth. — 170 ἀνεβόα Barth.

φωνήν πατρικὴν ἐνωτικθέντες
 ἐν Θαβῶρ οἱ τοῦ λόγου
 ὑπηρέται, ἐκμαγεῖον τοῦ ἀρχετύπου
 175 οὗτος ὑπάρχει,
 ἀνεβόων, ὁ σωτὴρ ἡμῶν.

Εἰκὼν ἀπαράλλακτε τοῦ ὄντος,
 ἀκίνητε σφραγίς, ἀναλλοίωτε
 υἱέ, λόγε, σοφία
 καὶ βραχίων, δεξιὰ ὑψίστου, σθένος,
 180 ἐὲν ἀνυμνοῦμεν
 σὺν πατρὶ τε καὶ τῷ πνεύματι.

VI

Κανὼν εἰς τὴν Κοίμησιν τῆς θεοτόκου (Αὐγ. 15).

Ἡ ἀκροστιχίς:

«Πανηγυριζέτωσαν οἱ θεόφρονες.»

ἦχος α΄.

ψδὴ α΄.

Πεποικιλμένη τῇ θεῖα δόξῃ
 ἢ ἱερὰ καὶ εὐκλεῆς, | παρθένε, μνήμη σου
 πάντας συνηγάγετο | πρὸς εὐφροσύνην τοὺς πιστοὺς,
 ἔξαρχούσης Μαρίας | μετὰ χορῶν καὶ τυμπάνων
 5 τῷ σὺ ἄδοντας μονογενεῖ,
 ἐνδόξως ὅτι δεδόξασται·

Ἄμπεπονείτο αὐλῶν τάξις
 οὐρανοβάμων ἐν Σιών | τὸ θεῖον σῶμά σου·
 ἄφνω δὲ συρρεύσασα | τῶν ἀποστόλων ἢ πληθὺς
 10 ἐκ περάτων, θεοτόκε, | σοὶ παρέστησαν ἄρδην,
 μεθ' ὧν, ἄχραντε, σὺ τὴν σεπτὴν,
 παρθένε, μνήμην δοξάζομεν.

Νικητικὰ μὲν βραβεῖα ἤρω
 κατὰ τῆς φύσεως, ἀγνή, | θεὸν κυήσασα·
 15 ὅμως μιμουμένη δὲ τὸν ποιητὴν σου καὶ υἱὸν
 ὑπὲρ φύσιν ὑποκύπτεις | τοῖς τῆς φύσεως νόμοις·
 διὸ θνήσκουσα σὺν τῷ υἱῷ
 ἐγείρηθαι διαωνίζουσα.

ψδὴ γ΄.

Ἡ δημιουργικὴ | καὶ συνεκτικὴ
 τῶν πάντων
 20 θεοῦ σοφία καὶ δύναμις

ἀκλινῆ, ἀκράδαντον
 τὴν ἐκκλησίαν στήριξον, Χριστέ·
 μόνος γὰρ εἶ ἅγιος
 ὁ ἐν ἁγίοις ἀναπαυόμενος.

172 φωνῆς πατρικῆς Barth. — 175 ἀνεβόα A — 177 ἀναλλοίωτε contra numeros peccare videtur, sed non habeo quod eius in locum substitutam — 179 βραχίων scholiasta interpretatur.

Cod. A — v. 10 παρέστηκεν ex παρέστησαν corr. m. sec. A — 14 θεὸν in rasura A θεὸν λόγον interpretatur scholiasta. — 18 δικαιοσύνη A — 19 Pargoem. Sal. VIII. — 22 στήριξον A

25 Γυναϊκά σε θνητὴν, | ἄλλ' ὑπερφυῶς 55 Ἐπήρθσαν πύλαι οὐράναι,
καὶ μητέρα καὶ ἄγγελοι ἀνύμνησαν,
θεοῦ εἰδότες, πανάμωμε, καὶ ὑπεδέξατο Χριστὸς
οἱ κλεινοὶ ἀπόστολοι τὸ τῆς παρθενίας
πεφρικυΐαις ἤπτοντο χερσὶ, αὐτοῦ μητρῷον κειμήλιον·
δόξῃ ἀπαστράπτουσιν Χερουβὶμ ὑπεῖξέ σοι | ἐν ἀγαλλιάσει·
30 ὡς θεοδόχον κτήνος θεώμενοι. 60 Σεραφὶμ δὲ δοξάζει σε χαίροντα.

Ἐπέφθασε χερσὶ | ταῖς ὑβριστικαῖς
τοῦ αὐθάδου
τομὴν ἢ δίκη ἐπάξασα,
τοῦ θεοῦ φυλάξαντος
τὸ εἶβας τῇ ἐμψύχῳ κιβωτῷ
35 δόξῃ τῆς θεότητος,
ἐν ἧ ὁ λόγος ἀρξὲ ἐχρημάτισεν.

ψδὴ δ'.

Ῥήσεις προφητῶν καὶ αἰνίγματα
τὴν σάρκωσιν ὑπέφηναν
τὴν ἐκ παρθένου σου, Χριστέ,
40 φέγγος ἀστραπῆς σου
εἰς φῶς ἐθνῶν ἐξελεύεσθαι·
καὶ φωνεῖ σοι ἄβυσσος | ἐν ἀγαλλιάσει·
τῇ δυνάμει σου δόξα, φιλόανθρωπε.

Ἴδετε, λαοὶ, καὶ θαυμάσατε·
τὸ ὄρος γὰρ τὸ ἅγιον
45 καὶ ἐμφανέστατον θεοῦ [αἶρεται,
τῶν ἐπουρανίων | μονῶν ἐφύπερθεν
οὐρανοῦ ἐπίγειος | ἐν ἐπουρανίῳ
καὶ ἀφθάρτῳ χθονὶ οἰκίζόμενος.

Ζωῆς αἰδίου καὶ κρείττονος
50 ὁ θάνατός σου γέγονε
διαβατήριον, ἀγνή, [ἄρρευστον
ἐκ τῆς ἐπικήρου | πρὸς θεῖαν ὄντως καὶ
μεθιστῶν σε, ἄχραντε, | ἐν ἀγαλλιάσει
τὸν υἱὸν καθορᾶν σου καὶ κύριον.

ψδὴ ε'.

Τὸ θεῖον καὶ ἄρρητον κάλλος
τῶν ἀρετῶν σου, Χριστέ, διηγῆσομαι.
ἔξ αἰδίου γὰρ δόξης | συναΐδιον
ἐνυπόστατον λάμπας ἀπαύγασμα
65 παρθενικῆς ἀπὸ γαστροῦ
τοῖς ἐν σκότει καὶ κκιᾶ
σωματωθεῖς ἀνέτειλας ἥλιος.

Ὡς ἐπὶ νεφέλης, παρθένε,
τῶν ἀποστόλων ὁ δῆμος ὀχοῦμενος
70 πρὸς τὴν Σιών ἐκ περάτων
λειτουργησαὶ σοι
τῇ νεφέλῃ τῇ κούφῃ ἠθροίζετο,
ἀφ' ἧς ὁ ὕψιστος θεὸς
τοῖς ἐν σκότει καὶ κκιᾶ
δικαιοσύνης ἔλαμψεν ἥλιος.

75 Καλίγγων θεόληπτοι γλώσσα
τῶν θεολόγων ἀνδρῶν εὐχέστερον
τῇ θεοτόκῳ ἐβῶν | τὸν ἐξόδιον
ἐνηχούμεναι ὕμνον τῷ πνεύματι·
χαίροις, ἀκήρατε πηγῇ
80 τοῦ θεοῦ ζωαρχικῆς
καὶ σωτηρίου πάντων σαρκώσεως.

ψδὴ ε'.

Ἄλιον ποντογενὲς
κητῷον ἐντόσθιον πῦρ
τῆς τριμέρου ταφῆς σου
τὶ προεικόνισμα,

28 colon πεφρικυΐαις ἤπτοντο χερσὶ una syllaba brevis est quam quæ ei respondent in prima et tertia strophe, quam inæqualitatem modulatione protracta potius quam particulis τὴν et τὸ rescēdis sanandam iudico — 37 αἰνίγματι A — 42 δόξα τῇ δυνάμει σου, κύριε A — 46 βουτῶν Barth. — 52 εὐάρεστον A — 58 παρθένου A — 60 εὐ δοξάζουσιν A — 64 καὶ ἐνυπόστατον Barth. — λάμπων A — 78 ἐνηχούμενοι A m. pr. — 80 τῆς τοῦ θεοῦ Barth., fort.: τῆς θεοῦ — 83 τὶ προεικόνισμα Barth.: προεικόνισμα τι A in vitis carminis modis, τὶ προεικόνισμα ed. Veneta

οὐ Ἰωνᾶς | ὑποφότης ἀναδέδεικται·
85 σεωσμένους γὰρ ὡς καὶ προῦπέπτωτο
ἀσινῆς ἐβόα·

θύσω σοι μετὰ φωνῆς | αἰνέσεως, κύριε.

Νέμει σοι τὰ ὑπὲρ φύσιν
ἄναξ ὁ πάντων θεός·

ἐν γὰρ τῷ τόκῳ παρθένον
ὥσπερ ἐφύλαξεν,

90 οὕτως ἐν τάφῳ τὸ σῶμα διετήρησεν
ἀδιάφθορον καὶ συνεδόξασε
θεῖα μεταστάσει

γέραςοι ὥσπερ υἱὸς | μητρὶ χαριζόμενος.

*Ὦντως σε ὡς φαινήν

λυχνίαν αὐλοῦ πυρός,

95 θυμιατήριον θεῖου | χρύσειον ἄνθρακος 120
ἐν τοῖς ἀγίων ἀγίοις κατεσκήνωσε,
στάμνον ῥάβδον τε πλάκα θεόγραφον,
κιβωτὸν ἁγίαν,

τράπεζαν ἄρτου ζωῆς,

παρθένε, ὁ τόκος σου.

ψδὴ ζ'.

100 Ἰταμῷ θυμῷ τε καὶ πυρὶ
θεῖος ἔρωσ ἀντιπαττόμενος

τὸ μὲν πῦρ ἐδρόκιζε,

τῷ θυμῷ δὲ ἐγέλα

θεοπνεύστῳ λογικῇ,

τῇ τῶν ὀσίων | τριφθόγγῳ λύρα

ἀντιφθεγγόμενος

105 μουσικοῖς ὄργανοις | ἐν μέσῳ φλογός·
ὁ δεδοξασμένος

τῶν πατέρων καὶ ἡμῶν

θεὸς εὐλογητὸς εἶ.

ψδὴ η'.

Φλόγα δροσίζουσαν ὀσίους,

δυσσεβεῖς δὲ καταπλέγουσαν

ἄγγελος θεοῦ ὁ πανθενῆς ἔδειξε παιδί·

Θεοτεύκτους πλάκας Μωϋσῆς

γεγραμμένας τῷ θεῷ πνεύματι

110 ἐν θυμῷ συνέτριψεν,

ἄλλ' ὁ τούτου δεσπότης

τὴν τεκοῦσαν ἄσινῃ

τοῖς οὐρανόις | φυλάξας δόμοις

νῦν εἰσωκίκατο·

σὺναυτῇ σκιρτῶντες | βοῶμεν Χριστῷ·

ὁ δεδοξασμένος

τῶν πατέρων καὶ ἡμῶν

115 θεὸς εὐλογητὸς εἶ.

*Ἐν κυμβάλοις, χεῖλεσιν ἀγνοῖς,

μουσικῇ τε καρδίας φόρμιγγι,

ἐν εὐήχῳ κάλπιδι | ὑψηλῆς διανοίας

τῆς παρθένου καὶ ἀγνῆς

120 ἐν τῇ εὐχίμῳ | κλητῇ ἡμέρᾳ

τῆς μεταστάσεως

πρακτικαῖς κροτοῦντες

βοῶμεν χερσίν·

ὁ δεδοξασμένος

τῶν πατέρων καὶ ἡμῶν

θεὸς εὐλογητὸς εἶ.

*Ὁ θεόφρων ἤθροισται λαός·

125 τῆς γὰρ δόξης θεοῦ τὸ σκῆνωμα

ἐκ Σιών μεθίσταται

πρὸς οὐράνιον δόμον,

ἔνθα ἤχος καθαρὸς

ἐορταζόντων | φωνῇ ἀφράκτου

ἀγαλλιᾶσεως

καὶ ἐν εὐφροσύνῃ | βούωντων Χριστῷ·

130 ὁ δεδοξασμένος

τῶν πατέρων καὶ ἡμῶν

θεὸς εὐλογητὸς εἶ.

89 τόκῳ A cum schol.: τίκτειν Barth. — 94 Exod. XXXVIII — 95 θυμιατήριον χρυ-
 Ιέου omisso θεῖου A — 99 ἄρτου Barth.: λόγου A cum schol. Ven. — 108 Deuteronom.
 cX 17. — 110 δέσποτα A — 113 αὐτῆς A — 116 χεῖλεων ἀγνῶν erat cum conicerem; sed
 poetam parum expedita verborum constructione uti quam numerorum concinnitatem lae-
 dere maluisse iam cognovi — 128 φωνῇ de coniectura scripsimus: φωνῆς A, φωνῇ Barth.
 — 129 ἐν om. A

135 Ζωαρχικὴν δὲ πηγὴν εἰργάσατο | τὴν θεοτόκον,
φθορὰν θανάτου | καὶ Ζωὴν βλυστάνουσαν τοῖς μέλπουσι·
τὸν δημιουργὸν μόνον ὑμνοῦμεν | οἱ λελυτρωμένοι
καὶ ὑπερυψοῦμεν εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

Ῥήμασιν εἶχοντο τῆς θείας
140 κιβωτοῦ τοῦ ἀγιάσματος
πᾶσα ἡ πληθὺς τῶν θεολόγων ἐν τῇ Ciών·
ποῦ νῦν ἀπαίρεις, σκηνή, κραυγάζοντες, | θεοῦ τοῦ ζῶντος;
μὴ διαλίπης | ἐποπτεύουσα τοὺς πίστει μέλποντας·
τὸν δημιουργὸν μόνον ὑμνοῦμεν | οἱ λελυτρωμένοι
145 καὶ ὑπερυψοῦμεν εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

Ὅπως ὑψώσασα τὰς χεῖρας
ἐκδημοῦσα ἢ πανάμωμος,
χεῖρας τὰς θεὸν ἠγκαλιζόμενας σωματικῶς,
ἐν παρησίᾳ ὡς μήτηρ ἔφησε | πρὸς τὸν δεσπότην·
150 οὐς μοι ἐκτήσω, | εἰς αἰῶνας φύλαττε βοῶντάς σοι·
τὸν δημιουργὸν μόνον ὑμνοῦμεν | οἱ λελυτρωμένοι
καὶ ὑπερυψοῦμεν εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

	ψδὴ θ'.	
Νενίκηνται τῆς φύσεως οἱ ὄροι ἐν σοὶ, παρθένε ἄχραντε·	τῇ γὰρ ἀχράντως τεκούσῃ υἱοπρεπῶς προσεφώνει·	
155 παρθενεύει γὰρ τόκος καὶ Ζωὴν προμνηστεύεται θάνατος·	δεῦρο, σεμνῇ, τῷ υἱῷ καὶ θεῷ συνδοξάσθητι.	
ἢ μετὰ τόκον παρθένοσ καὶ μετὰ θάνατον Ζῶσα κώζοις αἰί, θεοτόκε, τὴν κληρονομίαν σου.	165 Συνέστειλε χορὸς τῶν ἀποστόλων τὸ θεοδόχον κῶμά σου, μετὰ δέους ὀρώντες καὶ φωνῇ λιγυρᾷ προσφθεγγόμενοι· εἰς οὐρανίους θαλάμους πρὸς τὸν υἱὸν ἐκφοιτῶσα	
Ἐξίσταντο ἀγγέλων αἱ δυνάμεις, 160 ἐν τῇ Ciών σκοπούμεναι τὸν οἰκεῖον δεσπότην γυναικείαν ψυχὴν χειριζόμενον·	170 κώζοις αἰί, θεοτόκε, τὴν κληρονομίαν σου.	

VII

Κανῶν εἰς τὴν κυριακὴν τῶν Βαῖων (Τριψδ. σελ. 337).

Ἡ ἀκροστιχίς· «Ὁσαννά Χριστὸς εὐλογημένος θεός.»

ἦχος δ'. ψδὴ α'.

ᾠφθησαν | αἱ πηγαὶ τῆς ἀβύσσου καὶ ἀνεκαλύφθη θαλάσσης
νοτίδος ἄμοιροι, καὶ κυμαίνουσιν τὰ θεμέλια·

135 ἡργάσατο A — 143 διαλίποις A — 146 ὡπως A et fuisse, qui acrostichidis angustis coactum poetam ὅπως pro ὡ πῶς dixisse arbitrarentur, scholiasta memoriae prodidit — 149 τεχθέντα Barth. — 158 κώζοις A — 170 κώζοις A

- 5 τῇ καταϊγίδι νεύματι
ταύτης γὰρ ἐπετίμησας,
περιούσιον λαὸν δὲ ἔσωσας,
ᾄδοντα ἐπινίκιον ὕμνον σοι, κύριε.
- 10 καὶ θηλαζόντων αἶνον
τῶν σῶν οἰκετῶν κατηρτίσω,
καταλύσαι τὸν ἀντίπαλον
καὶ ἐκδικῆσαι πάθει σταυροῦ
τὴν πτῶσιν τοῦ πάλαι Ἀδὰμ,
15 διὰ εὐλοῦ ἀναστῆσαι τοῦτον δὲ
ᾄδοντα ἐπινίκιον ὕμνον σοι, κύριε.
- Αἶνεσιν | ἐκκλησία ὁσίων
τῷ ἐνοικοῦντι Σιών
σοι, Χριστέ, προσφέρει· ἐν σοὶ δὲ
20 Ἰσραὴλ, τῷ ποιητῇ αὐτοῦ,
χαίρει, καὶ ὄρη ἔθνη ἀντί-
τυπα λιθοκάρδια
ἐκ προσώπου σου ἠγαλλιάσαντο,
ᾄδοντα ἐπινίκιον ὕμνον σοι, κύριε.
- ψδὴ γ'.
- 25 Νάουσαν ἀκρότομον | προστάγματι σῷ
στερεὰν ἐθήλασε πέτραν
Ἰσραηλίτης λαός·
ἡ δὲ πέτρα σὺ, Χριστέ,
ὑπάρχεις καὶ Ζωῆ,
ἐν ᾧ ἔστερεώθη | ἡ ἐκκλησία κράζουσα·
ᾠσαννὰ, εὐλογημένος εἶ ὁ ἐρχόμενος.
- 30 Νεκρὸν τετραήμερον | προστάγματι σῷ
ἐκ νεκάδων σύντρομος Ἄιδης
ἀφῆκε Λάζαρον·
ἡ ἀνάστασις, Χριστέ, | σὺ γὰρ καὶ Ζωῆ,
ἐν ᾧ ἔστερεώθη | ἡ ἐκκλησία κράζουσα·
ᾠσαννὰ, εὐλογημένος εἶ ὁ ἐρχόμενος.
- 35 Ἄισατε λαοὶ θεοῖς πρεπῶς ἐν Σιών
καὶ εὐχὴν ἀπόδοτε Χριστῷ
ἐν Ἱερουσαλήμ·
αὐτὸς ἔρχεται ἐν δόξῃ κύριος,
ἐν ᾧ ἔστερεώθη | ἡ ἐκκλησία κράζουσα·
ᾠσαννὰ εὐλογημένος εἶ ὁ ἐρχόμενος.
- ψδὴ δ'.
- 40 Χριστὸς ὁ ἐρχόμενος
ἐμφανῶς θεὸς ἡμῶν
ἦξει καὶ οὐ χρονιεῖ
ἔξ ὄρους κατασκίου δασέος κόρης
τικτούσης ἀπειράνθρως,
προφήτης πάλαι φησί·
45 διὸ πάντες βοῶμεν·
δόξα τῇ δυνάμει σου, κύριε.
- Ῥηζάτω εὐφροσύνην
κραταιὰν ἐπ' ἔλεον
ὄρη καὶ πάντες βουνοί,
καὶ εὐλα τοῦ δρυμοῦ ἐπικροτησάτω·
50 Χριστὸν αἰνεῖτε ἔθνη,
καὶ τοῦτον πάντες λαοὶ
ἐπαινοῦντες βοᾶτε·
δόξα τῇ δυνάμει σου, κύριε.
- Ἰσχυρὸς βασιλεύων | τῶν αἰώνων κύριος
55 ἐνδεδυμένος ἦξει·
τῆς τούτου ὠραιότητός τε καὶ δόξης
ἀσύγκριτος ὑπάρχει
εὐπρέπεια ἐν Σιών·
διὸ πάντες βοῶμεν·
δόξα τῇ δυνάμει σου, κύριε.
- Σπιθαμῇ ὁ μετρήσας
οὐρανὸν, δρακί δὲ γῆν
κύριος πάρεστι·
Σιών γὰρ ἐξελέξατο, ἐν αὐτῇ δὲ

Codd. AV — v. 9 Psalm. 8 — 11 καταρτίσω A — 21 ἀντίτυπα, ἔθνη conuicio, quod et sententia et membrorum divisione commendari videtur. — 30 Ioann. XI. — 32 fort. γὰρ εἶ καὶ — 37 Matth. XXI. Ioann. XII — κύριος V: μετὰ κυρείας A Barth., locus nondum sanatus esse videtur — 40 Prec. Abbac. 4. — 43 ἀπειράνθρως AV: ἀπειράνθρου Barth. — 50 αἰνεῖτε schol. cod. A, V Barth.: ὑμνεῖτε A — 51 τούτῳ Barth. — 54 κύριε A — 58 εὐπρέπειαν A, cf. Psalm. XLIX 3. — 59 βοᾶτε A βοῶμεν V Barth., quod idem in prima strophæ legimus

οἰκεῖν καὶ βασιλεύειν
65 ἡρετίκατο λαῶν
τῶν ἐν πίστει βουόντων·
δόξα τῇ δυνάμει σου, κύριε.

ψδὴ ε΄.

Τῆς Ciών ἐπ' ὄρους ἀνάβηθι
ὁ εὐαγγελιζόμενος
70 καὶ τῆς Ἱερουσαλήμ,
ὁ κηρύσσων ἐν ἰσχυί ὕψωσον φωνήν·
δεδοξασμένα ἐλαλήθη
περὶ σοῦ, ἡ πόλις τοῦ θεοῦ·
εἰρήνη ἐπὶ τὸν Ἰσραὴλ
καὶ σωτήριον ἔθνεσιν.

75 Ὁ ἐν τοῖς ὑψίστοις καθήμενος
ἐπὶ τῶν Χερουβὶμ θεός
καὶ ἐφορῶν ταπεινὰ
ἰδοὺ ἔρχεται ἐν δόξῃ μετὰ κυρείας,
καὶ πληρωθήσεται τὰ πάντα
θεϊκῆς αἰνέσεως αὐτοῦ·
80 εἰρήνη ἐπὶ τὸν Ἰσραὴλ
καὶ σωτήριον ἔθνεσιν.

Ciών θεοῦ ὄρος τὸ ἅγιον
καὶ Ἱερουσαλήμ κύκλω
τοὺς ὀφθαλμούς σου ἄρον
85 καὶ ἴδε συνηγμένα τέκνα σου ἐν σοί·
ἰδοὺ γὰρ ἦκασι μακρόθεν
προσκυνῆσαι τῷ βασιλεῖ σου·
εἰρήνη ἐπὶ τὸν Ἰσραὴλ
καὶ σωτήριον ἔθνεσιν.

ψδὴ ς΄.

Ἐβόησαν | ἐν εὐφροσύνῃ δικαίων τὰ
πνεύματα·
90 νῦν τῷ κόσμῳ | διαθήκη καινὴ διατίθεται
καὶ βράντισματι | καινουργεῖται λαὸς
θείου αἵματος.

Ἐπόδεξαι, | Ἰσραὴλ, τοῦ θεοῦ τὸ βα-
σίλειον
καὶ ὁ βαίνων | ἐν τῷ σκότει φῶς
θεασάσθω μέγα,
95 καὶ βράντισματι | καινουργεῖσθω λαὸς
θείου αἵματος.

Λελυμένους | σοὺς δεσμίους Ciών ἔξα-
πόστειλον,
καὶ ἐκ λάκκου | ἀγνωσίας ἀνύδρου ἐξά-
γαγε,
καὶ βράντισματι | καινουργεῖσθω λαὸς
100 θείου αἵματος.

ψδὴ ζ΄.

Ὁ διασώσας ἐν πυρὶ
τοὺς Ἀβραμιαίους σου παῖδας
καὶ τοὺς Χαλδαίους ἀνελών,
οἷς ἀδίκως δικαίους ἔνήδρευσας,
105 ὑπερύμνητε κύριε,
ὁ θεὸς ὁ τῶν πατέρων, εὐλογητὸς εἶ.

Γονυπετοῦντες οἱ λαοὶ
καὶ σὺν μαθηταῖς γετηθότες
μετὰ βαῖων, Ὡσαννὰ
110 τῷ υἱῷ Δαυῖδ, ἀνεκραύγαζον·
ὑπερύμνητε κύριε,
ὁ θεὸς ὁ τῶν πατέρων, εὐλογητὸς εἶ.

Ἡ ἀπειρόκακος πληθὺς,
ἔτι νηπιάζουσα φύσις
115 θεοπρεπῶς σε, βασιλεῦ
Ἰσραὴλ καὶ ἀγγέλων, ἀνύμνησεν·
ὑπερύμνητε κύριε,
ὁ θεὸς ὁ τῶν πατέρων, εὐλογητὸς εἶ.

Μετὰ βαῖων σε, Χριστὲ,
120 κλάδοις ἐπεκρότει τὰ πλήθη,
εὐλογημένος ὁ ἐλθὼν

68 Τῆς Ciών A cum schol.: τὴν Ciών V Barth. — 70 τὴν A Barth. — 72 Psalm. LXXXVI 3 — 78 ἰδοὺ A: αὐτὸς V Barth. — 85 τὰ τέκνα V — 89 ἐν interpolatores addidisse videntur — 91 καινουργεῖσθω Barth. — 92 θείῳ αἵματι V — 94 τὸ φῶς V — 97 Ciών om. A — 110 ἀνεκραύγαζον V: ἐκραύγαζον A ἐκραζον Barth.

- βασιλεὺς τῶν αἰώνων, ἐβόα τε·
 ὑπερύμνητε κύριε,
 ὁ θεὸς ὁ τῶν πατέρων, εὐλογητὸς εἶ.
 ψδὴ η'.
- 125 Εὐφράνθητι Ἱερουσαλήμ·
 πανηγυρίζετε | οἱ ἀγαπῶντες Σιών·
 ὁ βασιλεύων γὰρ εἰς τοὺς αἰῶνας
 κύριος τῶν δυνάμεων ἦλθεν·
 εὐλαβείσθω πᾶσα ἡ γῆ ἐκ προσώπου
 αὐτοῦ
- 130 καὶ βοάτω·
 εὐλογεῖτε τὰ ἔργα τὸν κύριον.
- Νέον πῶλον ἐπιβεβηκὼς
 ὁ βασιλεύων σου,
 Σιών, ἐπέστη Χριστὸς·
 τὴν γὰρ ἀλόγιστον εἰδώλων πλάνην
 135 λῦσαι καὶ τὴν ἀκάθεκτον ὁρμὴν
 ἀναστεῖλαι πάντων ἐθνῶν παραγέ-
 γονεν
 εἰς τὸ μέλπειν·
 εὐλογεῖτε τὰ ἔργα τὸν κύριον.
- Ὁ θεὸς σου, χαῖρε Σιών σφόδρα,
 140 ἐβασίλευεν
 εἰς τοὺς αἰῶνας Χριστὸς·
 οὗτος ὡς γέγραπται πρᾶυς καὶ κίωζων,
 δίκαιος λυτρωτὴς ἡμῶν ἦλθεν,
 ἐπὶ πύλου ἵππειον θράσος ὀλέσαι
 ἐχθρῶν
 μὴ βοῶντων·
 145 εὐλογεῖτε τὰ ἔργα τὸν κύριον.
- Σπανίζεται θείων περιβόλων
 τὸ παράνομον | συνέδριον ἀπειθῶν,
 τὸν προσευχῆς θεοῦ ἐπέπερ οἶκον
- σπῆλαιον ἀπειργάατο ληστῶν,
 150 ἐκ καρδίας τὸν λυτρωτὴν ἀπωσάμενον,
 ᾧ βοῶμεν·
 εὐλογεῖτε τὰ ἔργα τὸν κύριον.
 ψδὴ θ'.
- Θεὸς κύριος | καὶ ἐπέφανεν ἡμῖν·
 συστήσασθε ἑορτὴν | καὶ ἀγαλλόμενοι
 155 δεῦτε μεγαλύνωμεν Χριστὸν
 μετὰ βαΐων καὶ κλάδων,
 ὕμνοις κραυγάζοντες·
 εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος
 ἐν ὀνόματι κυρίου, σωτῆρος ἡμῶν.
- 160 Ἔθνη, ἴνα τί ἐφρουράσατε; γραφεῖς
 καὶ ἱερεῖς, ἴνα τί κενὰ | ἐμελετήσατε;
 τίς οὗτος, εἰπόντες, ᾧ παῖδες
 μετὰ βαΐων καὶ κλάδων
 ὕμνοις κραυγάζουσι·
 165 εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος
 ἐν ὀνόματι κυρίου, σωτῆρος ἡμῶν.
- Οὗτος ὁ θεὸς, ᾧ παρόμοιος οὐδεὶς,
 δικαίαν πᾶσαν ὁδὸν | ἐξευρῶν δέδωκε
 τῷ ἡγαπημένῳ Ἰσραὴλ·
 170 μετὰ δὲ ταῦτα ἀνθρώποισι
 συνανεστράφη ὀφθεῖς·
 εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος
 ἐν ὀνόματι κυρίου, σωτῆρος ἡμῶν.
- Κάνδαλα τρίβου | τί ἐχόμενα ὑμεῖς
 175 τιθέατε ἀπειθεῖς; | πόδες ὀξεῖς ἡμῖν
 αἷμα διεκχέαι δεσπότου·
 ἀλλ' ἀναστήσεται πάντως
 σῶσαι τοὺς κρίζοντας·
 εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος
 180 ἐν ὀνόματι κυρίου, σωτῆρος ἡμῶν.

126 πάντες οἱ Hirm. — 129 ἀπὸ προσώπου V — 131 πάντα τὰ ἔργα ὑμνεῖτε τὸν κύριον Barth. εὐλογεῖτε πάντα τὰ ἔργα κυρίου τὸν κύριον Hirm. — 133 ὁ om. A — βασιλεὺς Barth. — 136 πάντων ἐχθρῶν V — 143 ἵππευων, quod Gallandus Bibl. Patrum XIII p. 251 proposuit, refragatur carminis modis — ὀλέων Barth. — 160 γραφεῖς V schol. cod. A Barth.: γραφαῖς A — 164 κραυγάζοντες A — 174 ἡμῖν Barth. — 175 τεθέατε A m. pr. — ὀμῶν Barth. — 177 πάντας Dan.

VIII

Τριψιδιον εἰς τὴν δευτέραν τῆς μεγάλης ἑβδομάδος (Τριψιδ. σελ. 344).

Ἡ ἀκροστιχίς: «Τῆ δευτέρᾳ.»

ἦχος β΄.

ψδὴ α΄.

Τῷ τὴν ἄβατον,
κυμαινομένην θάλασσαν
θεῖω αὐτοῦ προστάγματι | ἀναξηράναντι
καὶ πεζεῦσαι δι' αὐτῆς
· τὸν Ἰσραηλίτην λαὸν καθοδηγήσαντι
5 κυρίῳ ἄνωμεν·
ἐνδόξως γὰρ δεδόξασται.

Ἡ ἀπόρρητος | λόγου θεοῦ κατάβασις,
ἕπερ Χριστὸς αὐτὸς ἐστὶ
θεὸς καὶ ἄνθρωπος,
τὸ θεὸς οὐχ ἀρπαγμὸν
εἶναι ἠγησάμενος ἐν τῷ μορφοῦσθαι
δοῦλον
10 δεικνύει τοῖς μαθηταῖς·
ἐνδόξως γὰρ δεδόξασται.

Διακονῆσαι | αὐτὸς ἐλήλυθα, οὐ τὴν
μορφήν ὁ πλαστουργὸς
ἐκὼν περικείμεαι,
τῷ πτωχεύσαντι Ἀδὰμ
ὁ πλουτῶν θεότητι θεῖναι ἐμὴν τε
αὐτοῦ
15 ψυχὴν ἀντίλυτρον | ὁ ἀπαθῆς θεότητι.

ψδὴ η΄.

Ἐφριξε παίδων εὐαγῶν
τὸ ὁμόστολον ψυχῆς ἄσπιλον σῶμα
καὶ εἶξε τὸ τραφέν
ἐν ἀπειρῷ ὕλῃ ἀκάματον πῦρ·
ἀειζώου δὲ ἐκμαρανθείσης φλογὸς
20 διαιωνίζων ὕμνος | ἀνεμέλπετο·
τὸν κύριον πάντα τὰ ἔργα ὑμνεῖτε
καὶ ὑπερυψοῦτε
εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

Ἦμας μου τότε μαθητᾶε
πάντες γινώσκονται, εἰ τὰς ἐμὰς ἐν-
τολάς
25 τηρήσετε, φησὶν | ὁ Χριστὸς τοῖς φίλοις
πρὸς πάθος μολῶν.
εἰρηνεύετε ἐν ἑαυτοῖς καὶ πᾶσι,
καὶ ταπεινὰ φρονοῦντες | ἀνυψώθητε,
καὶ κύριον γινώσκοντές με ὑμνεῖτε
καὶ ὑπερυψοῦτε
εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

30 Τάξεως ἔμπαλιν ὑμῖν
ἐθνικῆς ἔστω τὸ κράτος ὁμογενῶν·
οὐ κληρὸς γὰρ ἐμὸς,
τυραννὶς δὲ γνώμη αὐθαίρετος·
ὁ οὖν πρόκριτος | ἐν ὑμῖν εἶναι θέλων
τῶν ἄλλων πάντων ἔστω
ἑσχατώτερος.
35 καὶ κύριον γινώσκοντές με ὑμνεῖτε
καὶ ὑπερυψοῦτε
εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

ψδὴ θ΄.

Ἐμεγάλυνας, Χριστέ,
τὴν τεκοῦσάν σε θεοτόκον,
ἀφ' ἧς ὁ πλάστης ἡμῶν
40 ὁμοιοπαθὲς περιέθου σῶμα,
τὸ τῶν ἡμετέρων λυτήριον ἀγνοη-
ταύτην μακαρίζοντες [μάτων·
πᾶσαι γενεαὶ σὲ μεγαλύνωμεν.

Ῥύπον πάντα ἐμπαθῆ
45 ἀπωσάμενοι, ἐπάξιον
τῆς θείας βασιλείας
γνώμην ἀναλάβετε ἔμφρονα,
τοῖς σοῖς ἀποστόλοις προέφη

Cod. A — v. 6 Paul. ep. ad. Philipp. II 5. — λόγου om. A — 7 αὐτὸς vulgo — 8 fort. τοῦ θεοῦ — 11 Marc. X 45. — 17 fort.: ψυχῆ. — 23 Ioann XIII 35. — 25 ὁ σωτὴρ Barth. — 34 ἔστω πάντων Barth. cf. Luc. XXII 26. — 43 μεγαλύνωμεν Barth.

ἡ ὄντως σοφία,
 ἐν ἧ δοξασθήσεθε
 50 λάμποντες ἡλίου τηλαυγέστερον. 55 μὴ φρονεῖτε ὑψηλὰ,
 ἀλλὰ συναπάχθητε τοῖς ταπεινοῖς,
 ἐμὸν ὄπερ πίνω πίεσθε ποτήριον ὄτι,
 ἐν τῇ βασιλείᾳ δὲ
 τοῦ πατρὸς ἐμοὶ συνδοξασθήσεθε.
 Ἀφορώντες εἰς ἐμέ,
 εἶπας, κῆριε, τοῖς μαθηταῖς,

IX

Διψίδιον εἰς τὴν τρίτην τῆς μεγάλης ἐβδομάδος (Τριψῖδ. σελ. 352).

Ἡ ἀκροστιχίς· Τρίτη τε.

ἦχος β'.

ψδὴ η'.

Τῷ δόγματι | τῷ τυραννικῷ
 οἱ ὄσιοι | τρεῖς παῖδες μὴ πεισθέντες, 20 εὐλογεῖτε τὰ ἔργα κυρίου τὸν κύριον.
 ἐν τῇ καμίνῳ βληθέντες θεὸν
 ὡμολόγουν ψάλλοντες·
 5 εὐλογεῖτε τὰ ἔργα κυρίου τὸν κύριον.

Ῥαθυμίαν | ἀποθεν ἡμῶν
 βαλλώμεθα | καὶ φαιδραῖς ταῖς λαμπάσι
 τῷ ἀθανάτῳ νυμφίῳ Χριστῷ
 ὕμνοι συναντήσωμεν,
 10 εὐλογεῖτε, βοῶντες, τὰ ἔργα τὸν κύριον. 25 Τοῖς μαθηταῖς ὁ ἀγαθὸς,
 γρηγορεῖτε, ἔφησας·
 ἦ γὰρ ὥρα ἦξεν ὁ κύριος,
 ἀγνοεῖτε, | ἀποδοῦναι ἐκάστῳ.

Ἰκανούσθω | τὸ κοινωνικὸν
 ψυχῆς ἡμῖν | ἔλαιον ἐν ἀγγείοις,
 ὅπως ἐπάθλων μὴ θέντες καιρὸν
 ἐμπορίας ψάλλωμεν·
 15 εὐλογεῖτε τὰ ἔργα κυρίου τὸν κύριον. 30 Ἐν τῇ δευτέρᾳ σου φρικτῇ
 παρουσίᾳ, δέσποτα,
 δεξιοῖς προβάτοις με κύστησον,
 τῶν πταισμάτων
 παριδῶν μου τὰ πλήθη.

Τὸ τάλαντον, | ὄσιοι πρὸς θεοῦ
 ἐδέξασθε | ἰσodύναμον χάριν,

48 ἡ πάντων σοφία Barth. — 52 ἑαυτοῦ in cod. A inter τοῖς et μαθηταῖς adiectum nos eiiciendum curavimus, ut turbatis huius carminis modis aliqua ex parte consuleremus. — 55 Marc. X 39. — πίεσθε A, πίετε Barth. fort.: ποτήριον πίεσθε. — 56 βασιλεία δὲ A: βασιλεία Barth. nos recepta cod. A lectione, quam numeri tantum non efflagitant, particulam ὄτι ad prius membrum pertinere significavimus; falsa lectione et divisione Ioannes Lampadarius, cuius hirmologio vulgo utuntur, in errores inductus est.

Cod. A — v. 8 Matth. XXV 1—13. — βοῶντες om. A nescio an vere, si cum hirmologio in hac quoque strophā κυρίου τὸν κύριον scripseris — 12 ἡμῶν Barth. — 16 Matth. XXV 14—30. — θεὸν A — 25 Matth. XXV 13. — 27 ὥρα ἦ A — ἦξει Barth. — 29 Matth. XXV 31—46. — 31 σύνταξον Barth.

X

Τριψίδιον εἰς τὴν τετάρτην τῆς μεγάλης ἑβδομάδος (Τριψίδ. σελ. 357).

Ἡ ἀκροστιχίς: «Τετράδι ψαλῶ.»

ἤχος β'.

ψδὴ γ'.

Τῆς πίστεως ἐν πέτρᾳ με στερεώσας
ἐπλάτυνας τὸ στόμα μου ἐπ' ἐχθρούς
μου·
εὐφράνθη δὲ τὸ πνευμά μου ἐν τῷ
ψάλλειν·
οὐκ ἔστιν ἅγιος | ὡς ὁ θεὸς ἡμῶν,
5 καὶ οὐκ ἔστι δίκαιος | πλήν σου, κύριε.

Ἐν κενοῖς τὸ συνέδριον τῶν ἀνόμων
καὶ γνώμη συναθροίζεται κακοτρόπω,
κατάκριτον τὸν ῥύστην σε ἀποφῆναι,
Χριστέ, ψι κρίζομεν· | σὺ εἶ θεὸς ἡμῶν
10 καὶ οὐκ ἔστιν ἅγιος | πλήν σου, κύριε.

Τὸ δεινὸν βουλευτήριον τῶν ἀνόμων
σκέπτεται, θεομάχου ψυχῆς ὑπάρχον,
ὡς δύσχρηστον τὸν δίκαιον ἀποκτείνει
Χριστὸν, ψι ψάλλομεν· | σὺ εἶ θεὸς ἡμῶν
15 καὶ οὐκ ἔστιν ἅγιος | πλήν σου, κύριε.

ψδὴ η'.

Ῥῆμα τυράννου | ἐπεὶ ὑπερίσχυεν,
ἐπταπλασίως κάμιнос | ἔξεκαύθη ποτὲ,
ἐν ἧ παῖδες οὐκ ἐφλέθησαν,
βασιλέως πατήσαντες δόγμα,
20 ἀλλ' ἐβόων· πάντα τὰ ἔργα κυρίου
τὸν κύριον ὑμνεῖτε
καὶ ὑπερυψοῦτε
εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

Ἀποκενοῦσα | γυνὴ μύρον ἔντιμον

δεσποτικῇ καὶ θείᾳ φρικτῇ
κορυφῇ, Χριστέ,
25 τῶν ἰχνῶν σου ἐπελάβετο
τῶν ἀχράντων κεχραμέναις παλάμαις
καὶ ἐβόα· πάντα τὰ ἔργα κυρίου
τὸν κύριον ὑμνεῖτε
καὶ ὑπερυψοῦτε
εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

30 Δάκρυσι πλύνει | τοὺς πόδας ὑπεύθυνος
ἀμαρτίαις τοῦ πλάσαντος
καὶ ἐκμάσσει θριεῖ·
διὸ τῶν ἐν βίῳ οὐ διήμαρτε
πεπραγμένων τῆς ἀπολυτρώσεως,
ἀλλ' ἐβόα· πάντα τὰ ἔργα κυρίου
35 τὸν κύριον ὑμνεῖτε
καὶ ὑπερυψοῦτε
εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

Ἱεουργεῖτο | τὸ λύτρον εὐγνώμονι
ἐκ σωτηρίων σπλάγχων τε
καὶ δακρῶν πηγῆς,
ἐν ἧ διὰ τῆς ἔξαγορεύσεως
40 ἐκπλυθεῖσα οὐ κατησχύνετο,
ἀλλ' ἐβόα· πάντα τὰ ἔργα κυρίου
τὸν κύριον ὑμνεῖτε
καὶ ὑπερυψοῦτε
εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

ψδὴ θ'.

Ψυχαῖς καθαραῖς

45 καὶ ἀρρυπάντοις χεῖλεσι

Cod. AV — Acrostichides carminum Cosmae in secundum tertium quartum diem sacrae hebdomadis coniunctae unum efficiunt trimetrum iambicum. — v. 3 εὐφράνθη γάρ Barth. — 6 Matth. XXVII 1. Marc. XV 1. Luc. XXIII 1. Ioann. XVIII. XIX. — 9 κρίζομεν AV: ψάλλομεν vulgo — 23 Matth. XXVI 6—13. Marc. XIV 3—9. Luc. VII 37—38. Ioann. XII 3. — 24 Post κορυφῇ cod. A et hirmologium versus finem statuunt, parum illud quidem verisimile, quamquam maiore licentia pius semel in hoc carmine poeta usus esse videtur — 37 Ἱεουργεῖται Barth. — 45 ἀρρυπάντοις Barth.

δεῦτε μεγαλύνωμεν | τὴν ἀκηλίδωτον,
καὶ ὑπέραγνον μητέρα τοῦ Ἐμμανουήλ,
δι' αὐτῆς τῷ ἔξ αὐτῆς
προσφέροντες πρεσβείαν τεχθέντι·
50 φεῖσαι τῶν ψυχῶν ἡμῶν,
Χριστὲ ὁ θεὸς, καὶ σώσον ἡμᾶς.

Ἄγνώμων φανεῖς
καὶ πονηρὸς Ζηλότυπος
δῶρον ἀξιώθει | λογοπραγεῖ, δι' οὗ
55 ὀφειλέσιον ἐλύθη ἁμαρτημάτων,
καπηλεύων ὁ δεινὸς
Ἰούδας τὴν φιλόθειον χάριν·
φεῖσαι τῶν ψυχῶν ἡμῶν,
Χριστὲ ὁ θεὸς, καὶ σώσον ἡμᾶς.

60 Λέγει πορευθεῖς
τοῖς παρανόμοις ἄρχουσι,

τί μοι δοῦναι θέλετε;
κάγῳ Χριστὸν ἡμῖν
τὸν ζητούμενον
τοῖς θέλουσι παραδώσω,
οἰκειότητα Χριστοῦ
65 Ἰούδας ἀντωκάμενος χρυσοῦ·
φεῖσαι τῶν ψυχῶν ἡμῶν,
Χριστὲ ὁ θεὸς, καὶ σώσον ἡμᾶς.

Ἔρω πηρωτικῆς
φιλαργυρίας, ἄσπονδε!
70 λήθης ὅθεν ἔτυχες,
ὅτι ψυχῆς οὐδ' ὅς
ἰσοστάσιος κόσμος, ὡς ἐδιδάχθης·
ἀπογνώσει γὰρ καυτὸν
ἐβρόχιαις ἀνάψας, προδότα·
φεῖσαι τῶν ψυχῶν ἡμῶν,
75 Χριστὲ ὁ θεὸς, καὶ σώσον ἡμᾶς.

XI

Κανὼν εἰς τὴν πέμπτην τῆς μεγάλης ἑβδομάδος (Τριψδ. σελ. 364).

Ἡ ἀκροστιχίς:

«Τῆ μακρᾷ πέμπτῃ μακρὸν ὕμνον ἐξάδω.»

ἦχος πλ. β'.

ψδὴ α'.

Τμηθείη τμάται | πόντος ἐρυθρὸς,
κυματοτρόφος δὲ Ξηραίνεται βυθὸς,
ὁ αὐτὸς ὁμοῦ ἀόπλοις | γεγωνὸς βατὸς
καὶ πανοπλίταις τάφος·
5 ψδὴ δὲ θεοτερπῆς ἀνεμέλπετο·
ἐνδόξως δεδόξασται
Χριστὸς ὁ θεὸς ἡμῶν.

Ἢ πανταιτία | καὶ παρεκτικῆ
Ζωῆς, ἡ ἄπειρος σοφία τοῦ θεοῦ
ψκοδόμησε τὸν οἶκον | ἑαυτῆς ἀγνής
10 ἔξ ἀπειράνδρου μητρὸς·

ναὸν γὰρ σωματικὸν περιθέμενος
ἐνδόξως δεδόξασται
Χριστὸς ὁ θεὸς ἡμῶν.

Μυσταγωγούσα | φίλους ἑαυτῆς
τὴν ψυχοτρόφον ἐτοιμάζει τράπεζαν,
15 ἀμβροσίας δὲ ἡ ὄντως | σοφία θεοῦ
κιρνᾷ κρατήρα πιστοῖς·
προσέλωμεν εὐσεβῶς καὶ βοήσωμεν·
ἐνδόξως δεδόξασται
Χριστὸς ὁ θεὸς ἡμῶν.

Ἀκουσισθῶμεν | πάντες οἱ πιστοὶ

52 Matth. XXVI 15—16. Marc. XIV 10—11. Luc. XXII 3—6. Ioann. XVIII 2—3. —
70 Marc. VIII 36 — οὐδ' ὅς AV Barth.: conuicias οὐδέ, nisi Cosmam Homericiis exemplis
male intellectis οὐδ' ὅς pro οὐδ' αὐτὸς dixisse arbitraris. — 71 ὡν ἐδιδάχθης alter scho-
liasta cod. A interpretatur et sic legit Gallandus Bibl. Patr. t. XIII p. 240.

Cod. A — v. 15 et 21 τοῦ θεοῦ Barth.

20 κυκαλουμένης ὑψηλῷ κηρύγματι
τῆς ἀκτίστου καὶ ἐμφύτου σοφίας θεοῦ·
βοᾷ γὰρ· Γεύσαθε,
καὶ γνόντες, στιχηριστὸς ἐγὼ, κράξατε·
ἐνδόξως δεδόξασται

Χριστὸς ὁ θεὸς ἡμῶν.

ψδὴ γ'.

25 Κύριος ὢν πάντων καὶ κτίστης θεὸς
τὸ κτιστὸν ὁ ἀπαθὴς
πτωχεύσας σεαυτῷ ἤνωσας·
καὶ τὸ πάσχα οἷς ἔμελλες θανεῖν
αὐτὸς ὢν σεαυτὸν προετίθης,
30 φάγετε, βοῶν, τὸ σῶμά μου
καὶ πίστει στερεωθήσεθε.

Ῥύσιον παντὸς τοῦ βροτείου γένους
τὸ οἰκεῖον, ἀγαθὲ,
τοὺς σοὺς μαθητὰς ἐπότισας
35 εὐφροσύνης ποτήριον πλήσας·
αὐτὸς γὰρ σεαυτὸν ἱερουργεῖς,
πίετε, βοῶν, τὸ αἷμά μου
καὶ πίστει στερεωθήσεθε.

Ἄφρων ἀνὴρ, δε ἐν ὑμῖν προδότης,
40 τοῖς οἰκειοῖς μαθηταῖς
προέφης ὁ ἀνεξίκακος,
οὐ μὴ γινώσεται ταῦτα, καὶ οὗτος
ἀδύνητος ὢν οὐ μὴ συνήσει·
ὄμως ἐν ἐμοὶ μείνατε
45 καὶ πίστει στερεωθήσεθε.

ψδὴ δ'.

Προκατιδῶν ὁ προφήτης
τοῦ μυστηρίου σου τὸ ἀπόρητον,

Χριστὲ, προανεβόησεν·
ἔθου κραταιῶν

50 ἀγάπησιν ἰσχύος, πάτερ οἰκτίρμον·
τὸν μονογενῆ υἱὸν γὰρ, ἀγαθὲ,
ἰλασμὸν εἰς τὸν κόσμον ἀπέστειλας.

Ἐπὶ τὸ πάθος τὸ πᾶσι

· τοῖς ἔξ Ἀδάμ πηγάσαν ἀπάθειαν,
55 Χριστὲ, μολῶν τοῖς φίλοις σου
εἶπας· μεθ' ὑμῶν
τοῦ πάσχα μετασχεῖν ἐπεθύμησα
τούτου·
τὸν μονογενῆ ἐπεὶ με ἰλασμὸν
ὁ πατὴρ εἰς τὸν κόσμον ἀπέστειλε.

60 Μεταλαμβάνων κρατῆρος
τοῖς μαθηταῖς ἐβόας, ἀθάνατε·
γεννήματος ἀμπέλου δὲ
πίομαι λοιπὸν
οὐκέτι μεθ' ὑμῶν βιοτεύων·
65 τὸν μονογενῆ ἐπεὶ με ἰλασμὸν
ὁ πατὴρ εἰς τὸν κόσμον ἀπέστειλε.

Πόμα καινὸν ὑπὲρ λόγον
ἐγὼ φημι ἐν τῇ βασιλείᾳ μου,
Χριστὲ, τοῖς φίλοις, πίομαι,
70 ὥστε γὰρ θεοῖς
θεὸς ὑμῖν συνέσομαι, εἶπας·
τὸν μονογενῆ καὶ γὰρ με ἰλασμὸν
ὁ πατὴρ εἰς τὸν κόσμον ἀπέστειλε.

ψδὴ ε'.

Τῷ συνδέσμῳ τῆς ἀγάπης
συνδεόμενοι οἱ ἀπόστολοι

75 τῷ δεσπύζοντι τῶν ὄλων
ἑαυτοὺς, Χριστῷ, ἀναθέμενοι

23 χριστός A, at confer Psalm. XXX 8 — κράξατε add. m. sec in marg. A — 27 ἐαυτῷ A — 30 τὸ ἀντὶ σῶμα in hac et ἀντὶ αἷμα in sequenti strophā eiiciendum esse videtur, nisi poetam, ne sacram formulam migraret, maiore licentia numerorum usum esse statuas — 36 ἐαυτὸν A — 42 γινώσεται Barth. — 44 ὄμως ὑμεῖς ἐν ἐμοὶ scholiasta cod. A interpretatur. — 49 Prec. Abbac. 4. — 50 et 57 pluribus syllabis versus, qui in tertia et quarta strophā iis respondent, superant. — 55 μολῶν significationem temporis praesentis habet, ut apud eundem Cosmam VIII 25 et Sophronium Anacr. I 2 in Maii Spicil. rom. t. IV p. 49. — 56 Luc. XXII 15. — 57 τούτου ἐπεθύμησα Barth. — 62 Matth. XXVI 29. — 67 Marc. XIV 25. — 71 verbum εἶπας mirum in modum ab iis quibus adhaeret vocabulis Χριστὲ τοῖς φίλοις disiunctum est; sed ne transpositione facta hoc vitium orationis remoueas, modi carminis obstant, unde nescio an ὑμῖν τοῖς φίλοις scribendum sit.

ῥαίους πόδας | ἔξαπενίζοντο,
εὐαγγελιζόμενοι | πᾶσιν εἰρήνην.

Ἦ τὸ ἄσχετον κρατοῦσα
80 και ὑπέροον ἐν αἰθέρι ὕδωρ,
ἢ ἀβύσσους χαλινοῦσα
καὶ θαλάσσας ἀναχατίζουσα
θεοῦ σοφία | ὕδωρ νιπτῆρι βάλλει,
πόδας ἀποπλύνει δὲ | δούλων δεσπότης.

85 Μαθηταῖς ὑποδεικνύει
ταπεινώσεως ὁ δεσπότης τύπον·
ὁ νεφέλαις δὲ τὸν πόλον
περιβάλλων ζώννυται λέντιον
καὶ κάμπτει γόνυ
δούλων ἐκπλῦναι πόδας·
90 οὐ ἐν τῇ χειρὶ πνοῇ
πάντων τῶν ὄντων.

ψδὴ ε'.

Ἄβυσσος ἐσχάτη.
ἀμαρτημάτων ἐκύκλωσέ με,
καὶ τὸν κλύδωνα μηκέτι φέρων
ὡς Ἰωάνης τῷ δεσπότη βωῶ σοι·
ἐκ φθορᾶς με ἀνάγαγε.

95 Κύριον φωνεῖτε,
ὦ μαθηταί, καὶ διδάσκαλόν με·
καὶ γὰρ πέφυκα, ζωτῆρ ἔβόας·
διὸ μιμείθε τὸν τύπον, ὃν τρόπον
ἐν ἐμοὶ ἐθεάσασθε.

Ῥύπον τις μὴ ἔχων
ἀπορρυφθῆναι οὐ δεῖται πόδας, 130
100 καθαροί, ὦ μαθηταί, ὑμεῖς δὲ,
ἀλλ' οὐχὶ πάντες· ῥοπή γὰρ ἀτά-
κτως
ἔξ ὑμῶν ἐνὸς μαίνεται.

ψδὴ ζ'.

Οἱ παῖδες ἐν Βαβυλῶνι
καμίνου φλόγα οὐκ ἔπηξαν,
105 ἀλλ' ἐν μέσῳ φλογὸς ἐμβληθέντες
δροσιζόμενοι ἔψαλλον·
εὐλογητὸς εἶ, κύριε,
ὁ θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν.

Νευστάζων κάραν Ἰούδας
110 κακὰ προβλέπων ἐκίνησεν,
εὐκαιρίαν ζητῶν παραδοῦναι
τὸν κριτὴν εἰς κατάκρισιν,
ὃς πάντων ἐστὶ κύριος
ὁ θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν.

115 Ὑμῶν, ὁ Χριστὸς τοῖς φίλοις
ἔβόα, εἰς παραδώσει με·
εὐφροσύνης λαθόντες ἀγωνία
καὶ φόβῳ συνείχοντο,
τίς οὗτος; φράσον, λέγοντες,
120 ὁ θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν.

Μεθ' ὅστις ἐμοῦ τὴν χεῖρα
τρυβλίῳ βάλλει θρασύτητι,
τούτῳ πλήν καλὸν ἦν πύλας βίου
περάσαι μηδέποτε·
125 τοῦτον εἰπὼν ἐδήλου δὲ
ὁ θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν.

ψδὴ η'.

Νόμων πατρῶων | οἱ μακαριστοὶ
ἐν Βαβυλῶνι νέοι | προκινδυνεύοντες
βασιλεύοντος κατέπτυσαν
130 προσταγῆς ἀλογίστου·
καὶ συνημμένοι
ψ οὐκ ἐχωνεύθησαν πυρὶ
τοῦ κρατοῦντος ἐπάξιον
ἀνέμελλον τὸν ὕμνον·

80 ὑπερῶν Barth. — 88 Ioann. XIII 5—15. — 93 ὡς ὁ Ἰωάνης Barth. contra numerorum concinnitatem — 96 ὡς A, quod modis carminis parum convenit — 100 ὦ om. A — 105 φλογὸς Barth. et schol. cod. A: τοῦ πυρός A — 110 κακὰ A et schol.: κατὰ Barth. — 114 καὶ θεὸς Barth. — 115 ὑμῖν Barth., nos cod. A lectione recepta genetivum ab eis pendere significavimus. cf. Matth. XXVI 21. Marc. XIV 18. Luc. XXII 21. Ioann. XIII 21. — 118 καλύπη Barth. — 125 τοῦτου ὃς ἦν ἐδήλου Barth. — 129 κατέπτυσαν Barth.

τὸν κύριον ὑμνεῖτε τὰ ἔργα
καὶ ὑπερυψοῦτε
αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας.

καὶ ὑπερυψοῦτε
εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

ψδὴ θ'.

135 Οἱ δαιτυμόνες | οἱ μακαριστοὶ
ἐν τῇ Ciών τῷ λόγῳ
προσκαρτερήσαντες
οἱ ἀπόστολοι παρείποντο
τῷ ποιμένι ὡς ἄρνες,
καὶ συνημμένοι
οὐ οὐκ ἐχωρίσθησαν Χριστοῦ,
140 θείῳ λόγῳ τρεφόμενοι
εὐχαρίστως ἐβόων·
τὸν κύριον ὑμνεῖτε τὰ ἔργα
καὶ ὑπερυψοῦτε
εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

Ξενίας δεσποτικῆς
καὶ ἀθανάτου τραπέζης
160 ἐν ὑπερώῳ τόπῳ
ταῖς ὑψηλαῖς φρεσὶ,
πιστοὶ, δευτε ἀπολαύσωμεν,
ἐπαναβεβηκότα λόγον
ἐκ τοῦ λόγου μαθόντες,
ὄν μεγαλύνομεν.

Νόμου φιλίας | ὁ δυσιώνυμος
Ἰσκαριώτης γνῶμη | ἐπιλαθόμενος
145 οὐς ἐνίψατο ἠτρέπισεν
εἰς προδοσίαν πόδας·
καὶ σοῦ ἐσθίων
ἄρτον, σῶμα θεῖον, ἐπήρε
πετρικμόν ἐπὶ σὲ, Χριστέ,
καὶ βοῶν οὐ συνήκε·
τὸν κύριον ὑμνεῖτε τὰ ἔργα
160 καὶ ὑπερυψοῦτε
εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

Ἄπιτε, τοῖς μαθηταῖς
ὁ λόγος ἔφη, τὸ πάσχα
165 ἐν ὑπερώῳ τόπῳ, | ᾧ νοὺς ἐνίδρυται,
οἷς μυσταγωγῶ σκευάσατε
ἄζύμῳ ἀληθείας λόγῳ·
τὸ στερρόν δὲ τῆς χάριτος
μεγαλύνατε.

Ἐδεξιούτο | τὸ λυτήριον
τῆς ἁμαρτίας σῶμα | ὁ ἀσυνείδητος
καὶ τὸ αἷμα τὸ χεόμενον
ὑπὲρ κόσμου τὸ θεῖον·
155 ἀλλ' οὐκ ἠδεῖτο
πίνων δ' ἐπίπρασκε τιμῆς,
οὐ κακία προσώχθηκε
καὶ βοῶν οὐ συνήκε·
τὸν κύριον ὑμνεῖτε τὰ ἔργα

Δημιουργὸν ὁ πατὴρ
πρὸ τῶν αἰώνων σοφίαν
170 γεννᾷ, ἀρχὴν ὁδῶν με
εἰς ἔργα ἔκτισε
τὰ νῦν μυστικῶς τελούμενα·
λόγος γὰρ ἄκτιστος ὢν φύσει
τὰς φωνὰς οἰκειοῦμαι
οὐ νῦν προσεῖληφα.

Ὡς ἄνθρωπος ὑπάρχω
οὐσία, οὐ φαντασία,
175 οὕτω θεὸς τῷ τρόπῳ
τῆς ἀντιδόσεω
ἢ φύσις ἢ ἐνωθειά μοι·
Χριστὸν ἕνα διό με γινῶτε
τὰ ἔξ ὧν, ἐν οἷς, ἅπερ
πέφυκα cύζοντα.

134 ὑπερυψοῦτε εἰς πάντας τοὺς Barth. — 135 Luc. XXIV 49. Act. Apost. I 4. — 139 οὐ scholiasta interpretatur: ᾧ A Barth. cuius attractionis audaciam comprobare veriti sumus — 145 εὐτρέπιζεν A — 146 πρὸς προδοσίαν Barth. — 169 Paroem. Sal. VIII 22 — δημιουργῶν A — 170 fort. γεννῶν. cf. Paroem. VIII 22. — 173 προσεῖληφα Barth. cum schol. cod. A: προσεῖληφε A.

XII

Τριψῆδιον εἰς τὴν μεγάλην παρασκευὴν (Τριψῆδ. κελ. 378).

Ἡ ἀκροστιχίς: «Προσάββατόν τε.»

ἦχος πλ. β'.

ψδὴ ε'.

Πρὸς σὲ ὀρθρίζω | τὸν δι' εὐσπλαγχνίαν
 ἑαυτὸν τῷ πεσόντι | ἐνώσαντα ἀτρέπτως
 καὶ μέχρι παθῶν | ἀπαθῶς ὑποκύψαντα, λόγε θεοῦ·
 τὴν εἰρήνην | παράσχου μοι, φιλόανθρωπε.

- 6 Ῥυφθέντες πόδας | καὶ προκαθαρθέντες
 μυστηρίου μεθέξει | τοῦ θείου νοῦν, Χριστὲ, σοῦ
 οἱ ὑπηρεταί | ἐκ Σιῶν ἐλαιῶνος μέγα πρὸς ὄρος
 συνανήλθον, | ὕμνουντές σε, φιλόανθρωπε.

- Ἵδράτε, ἔφησ, | φίλοι, μὴ θροεῖσθε·
 10 νῦν γὰρ ἤγγικεν ἡ ὥρα | ληφθῆναί με, κτανθῆναι
 χερσὶν ἀνόμων· | πάντες δὲ σκορπισθήσεσθε ἐμὲ λιπόντες,
 οὐκ συνάξω | κηρῦξαί με φιλόανθρωπον.

ψδὴ η'.

- Στήλην κακίας ἀντιθέου
 παῖδες θεοὶ παρεδειγμάτισαν·
 15 κατὰ Χριστοῦ δὲ φρουαττόμενον
 ἀνόμων συνέδριον | βουλευέται κενὰ,
 κτεῖναι μελετᾷ | τὸν Ζωῆς κρατοῦντα παλάμη,
 ὃν πᾶσα κτίσις | εὐλογεῖ δοξάζουσα εἰς τοὺς αἰῶνας.

- Ἀπὸ βλεφάρων, μαθηταί, νῦν
 20 ὕπνον, ἔφησ, Χριστὲ, τινάζατε·
 ἐν προσευχῇ δὲ γρηγορεῖτε,
 πειρασμῷ μὴ πως ὄλησθε, | καὶ μάλιστα Σίμων·
 τῷ κραταιῷ γὰρ | μείζων πείρα· γινῶθί με, Πέτρε,
 ὃν πᾶσα κτίσις | εὐλογεῖ δοξάζουσα εἰς τοὺς αἰῶνας.

- 25 Βέβηλον ἔπος τῶν χειλέων
 οὔποτε προήσομαι, δέσποτα,

Codd. AV — Triodion hoc cum tetraodion vel quatuor posterioribus odibus canonis magni Sabbat' cohaerere scholiasta cod. A adnotat. — 2 σεαυτὸν Barth. — ἐνώσαντι V κενώσαντα Barth. — 6 νοῦν A cum schol. V: νῦν Barth. — 7 οἱ ὑπηρεταί om. V. cf. Matth. XXVI. XXVII. Marc. XIV. XV. Luc. XXI. XXII. Ioann. XVIII. XIX. — 8 σὲ φιλόανθρωπε ὕμνουντές σε A — 16 ἀνομον Barth., codicum lectio accentu commendatur — 19 Matth. XXVI 41. Marc. XIV 58. Luc. XXI 46 — μαθηταί AV — 25 Matth. XXVI 33—35. 74—75. Marc. XIV 29—31. 66—72. Luc. XXI 33—34. 58—62. Ioann. XVIII 17—18. 25—27.

cὺν σοὶ θανοῦμαι ὡς εὐγνώμων,
 κὰν οἱ πάντες ἀρνήσωνται, | ἐβόησε Πέτρος·
 cὰρξ οὐδὲ αἷμα, | ὁ πατήρ σου ἀπεκάλυψέ μοι cέ,
 30 ὃν πᾶσα κτίσις | εὐλογεῖ δοξάζουσα εἰς τοὺς αἰῶνας.

Βάθος σοφίας θεϊκῆς
 καὶ γνώσεως οὐ πᾶν ἐξηρεύνησας,
 ἄβυσσον δέ μου τῶν κριμάτων
 οὐ κατέλαβες, ἄνθρωπε, | ὁ κύριος ἔφη·
 35 cὰρξ οὖν ὑπάρχων | μὴ καυχῶ· ἀρνήσῃ τρίτον γάρ με,
 ὃν πᾶσα κτίσις | εὐλογεῖ δοξάζουσα εἰς τοὺς αἰῶνας.

Ἄπαγορεύεις, Cίμων Πέτρε,
 ὅπερ πείσῃ τάχος, ὡς εἴρηται,
 καὶ σοὶ παιδίσκη οἶα θάπτω
 40 προσελθοῦσα πτοήσῃ σε, | ὁ κύριος ἔφη·
 πικρῶς δακρύσας | ἔξεις ὅμως εὐίλατόν με,
 ὃν πᾶσα κτίσις | εὐλογεῖ δοξάζουσα εἰς τοὺς αἰῶνας.

ψδὴ θ'.

Τὴν τιμιωτέραν τῶν Χερουβὶμ
 καὶ ἐνδοξοτέραν | ἀσυκρίτως τῶν Cεραφὶμ,
 45 τὴν ἀδιαφθόρως | θεὸν λόγον τεκοῦσαν,
 τὴν ὄντως θεοτόκον, | cέ μεγαλύνομεν.

Ὀλέθριος cπεῖρα θεοcτυγῶν,
 πονηρευομένων | θεοκτόνων cυναγωγῇ
 ἐπέστη, Χριcτέ, σοι | καὶ ὡς ἀδικὸν εἶλκε
 50 τὸν κτίστην τῶν ἀπάντων, | ὃν μεγαλύνομεν.

Νόμον ἀγνοοῦντες οἱ ἀσεβεῖς,
 φωνὰς προφητῶν τε | μελετῶντες διὰ κενῆς,
 ὡς πρόβατον εἶλκον | cέ τὸν πάντων δεcπότην
 ἀδίκως cφαγιάσαι, | ὃν μεγαλύνομεν.

55 Τοῖc ἔθνεσιν ἔκδοτον τὴν ζωὴν
 cὺν τοῖc γραμματεῦσιν | ἀναιρεῖσθαι οἱ ἱερεῖc
 παρέσχον, πληγέντες | αὐτοφθόνῳ κακίᾳ,
 τὸν φύσει ζωοδότην, | ὃν μεγαλύνομεν.

Ἐκύκλωσαν κύνες ὡcεὶ πολλοὶ,
 60 ἐκρότησαν, ἀναΞ, cιαγόνα cὴν βραpicμῷ·

27 εὐγνώμων Barth. typoshetarum ut videtur, errore. — 28 εἰ καὶ . . . ἀρνήσονται
 AV — 29 Matth. XVI 17. — 35 μὴ καυχῶ A — fort.: τρίς. — 40 ποιήσῃ A — 41 εὐίλατόν τε
 A. — 53 Ies. LIII 7. — 59 ὡc οἱ A ὡc Barth. post tertium carmen in cod. A tria troparia
 in honorem Mariae composita adduntur, quae alius esse carminis acrostichide docemur.

ἠρώτων σε, σοῦ δὲ | ψευδῆ κατεμαρτύρουν,
καὶ πάντα ὑπομείνας | ἅπαντας ἔσωσας.

XIII

Κανῶν εἰς τὸ μέγα σάββατον (Τριψδ. σελ. 408).

Ἡ ἀκροστιχίς:

«Καὶ σήμερον δὲ σάββατον μέλπω μέγα.»

ἦχος πλ. β'.

ψδὴ α'.

Κύματι θαλάσσης | τὸν κρύψαντα πάλαι
διώκτην τύραννον

ὑπὸ γῆν ἔκρυσαν | τῶν σεσωσμένων οἱ παῖδες·
ἀλλ' ἡμεῖς ὡς αἱ νεάνιδες | τῷ κυρίῳ ἄσωμεν·

5 ἐνδόξως γὰρ δεδόξασται.

Κύριε θεέ μου, | ἐξόδιον ὕμνον
καὶ ἐπιτάφιον

ψδὴν σοι ἄσομαι, | τῷ τῆ ταφῆ σου ζωῆς μοι
τὰς εἰσόδους διανοίξαντι | καὶ θανάτῳ θάνατον

10 καὶ ἄδην θανατώσαντι.

Ἄνω σε ἐν θρόνῳ | καὶ κάτω ἐν τάφῳ
τὰ ὑπερκόσμια

καὶ ὑποχθόνια | κατανοοῦντα, σωτήρ μου,
ἐδονεῖτο. τῆ νεκρώσει σοῦ· | ὑπὲρ νοῦν ὠράθης γὰρ

15 νεκρὸς ζωαρχικώτατος.

Ἴνα σοῦ τῆς δόξης | τὰ πάντα πληρώσης,
καταπεφοίτηκας

ἐν κατωτάτοις τῆς γῆς· | ἀπὸ γὰρ σοῦ οὐκ ἐκρύβη
ἢ ὑπόστασις μου ἢ ἐν Ἀδάμ· | καὶ ταφεῖς φθαρέντα με

20 καινοποιεῖς, φιλάνθρωπε.

ψδὴ γ'.

Ὁ τὸν ἐπὶ ὑδάτων | κρεμάσαντα

πάσαν τὴν γῆν ἀσκέτως

ἢ κτίσις κατιδοῦσα | ἐν τῷ Κρανίῳ κρεμáμενον,

Cod. A — Quatuor priora carmina a Marco monacho, quatuor posteriora a Cosma composita esse scholiastae codd. AV testantur, quam eandem rem Cedrenus rettulit: ὁ σοφώτατος μοναχὸς Μάρκος, οἰκονόμος ὢν τῆς τοιαύτης μονῆς, ὁ τὸ τετραψῆδιον τοῦ μεγάλου σαββάτου ἀναπληρώσας τοῦ κυρίου Κοσμά . . . ; praeterea in editionibus Triodii hirmi, e quibus quatuor certe priores aliorum esse carminum ipsae acrostichidis litterae arguunt, Cassiae feminae tribuuntur, cf. Leonem Allatium De libris eccles. Graecorum p. 72 sqq. — 3 γῆς Barth. — 13 χριστέ μου A — 16 τὰ πάντα τῆς δόξης A — 20 φιλάνθρωπως A.

- θαμβητικῶς συνείχετε, | οὐκ ἔστιν ἅγιος
25 πλήν σου, κύριε, κραυγάζουσα.
- Σύμβολα τῆς ταφῆς σου | παρέδειξας,
τὰς δράσεις πληθύνας·
νῦν δὲ τὰ κρύφια σου | θεανδρικῶς διετράνωσας
καὶ τοῖς ἐν ᾧδου, δέσποτα, | οὐκ ἔστιν ἅγιος
30 πλήν σου, κύριε, κραυγάζουσιν.
- Ἦπλωσας τὰς ἀγκάλας | καὶ ἦνωσας
τὰ τὸ πρὶν διεστώτα·
καταστολῇ δὲ, κῶτερ, | τῇ ἐν κινδόνι καὶ μνήματι
πεπεδημένους ἔλυσας, | οὐκ ἔστιν ἅγιος
35 πλήν σου, κύριε, κραυγάζοντας.
- Μνήματι καὶ σφραγίσιν, | ἀχώρητε,
συνεσχέθης βουλήσει·
καὶ γὰρ τὴν δύναμίν σου | ταῖς ἐνεργείαις ἐγνώρισας
θεουργικῶς τοῖς μέλπουσιν· οὐκ ἔστιν ἅγιος
40 πλήν σου, κύριε φιλόνηρωπε.

ψδὴ δ'.

- Τὴν ἐν σταυρῷ σου θείαν κένωσιν
προορῶν Ἀββακοῦμ | ἔξεστηκῶς ἐβόα·
σὺ δυναστῶν διέκοψας | κράτος, ἀγαθὲ,
ὁμιλῶν τοῖς ἐν ᾧδῃ | ὡς παντοδύναμος.
- 45 Ἐβδόμην σήμερον ἡγίαςας,
ἦν εὐλόγησας πρὶν | καταπαύσει τῶν ἔργων·
παράγεις γὰρ τὰ σύμπαντα | καὶ καινοποιεῖς
σαββατίζων, σωτήρ μου, | καὶ ἀνακτώμενος.
- Ῥωμαλεότητι τοῦ κρείττονος
50 ἐκνικήσαντός σου | τῆς σαρκὸς ἢ ψυχῆ σου
διήρηται· σπαράττουσι | ἄμφω γὰρ δεσμοὺς
τοῦ θανάτου καὶ ᾧδου, | λόγε, τῷ κράτει σου.
- Ὁ ᾧδης, λόγε, συναντήσας σοι
ἐπικράνθη, βροτὸν | ὀρῶν τεθεωμένον,
55 κατάστικτον τοῖς μύλωσι | καὶ πανσθενουργὸν,
τῷ φρικτῷ τῆς μορφῆς δὲ | διαπεφώνηκεν.

24 θάμβει πολλῷ Barth. — 29 ᾧδῃ Barth. — 31 παλάμας Barth. — 41 Prec. Abbac. 14.
— 45 Genes. II 3. — 48 κῶτερ A — 51 σπαράττουσα Barth. quod si retinueris, ἄμφω τοῦ
δεσμοὺς scribere debetis — 53 Ies. XIV 9.

ψδὴ ε΄.

Θεοφανείας σου, Χριστὲ,
 τῆς πρὸς ἡμᾶς συμπαθῶς γενομένης,
 Ἑσαΐας φῶς ἰδὼν ἀνέσπερον
 60 ἐκ νυκτὸς ὀρθρίαις ἐκραύγαζεν·
 ἀναστήσονται οἱ νεκροὶ | καὶ ἐγερθήσονται
 οἱ ἐν τοῖς μνημείοις
 καὶ πάντες οἱ ἐν τῇ γῆ ἀγαλλιάσονται.

Νεοποιεῖς τοὺς γηγενεῖς
 65 ὁ πλαστουργὸς χοϊκὸς χρηματίας,
 καὶ κινδῶν καὶ τάφος ὑπεμφαίνουσι
 τὸ συνόν σοι, λόγε, μυστήριον·
 ὁ εὐσχήμων δὲ βουλευτῆς | τὴν τοῦ σὲ φύσαντος
 βουλὴν σχηματίζει,
 70 ἐν σοὶ μεγαλοπρεπῶς | καινοποιουντός με.

Διὰ θανάτου τὸ θνητὸν,
 διὰ ταφῆς τὸ φθαρτὸν μεταβάλλεις·
 ἀφθαρτίζεις γὰρ θεοπρεπέστατα
 ἀπαθανατίζων τὸ πρόκλημμα·
 75 ἢ γὰρ ἀρεῆ σου διαφθορὰν | οὐκ εἶδε, δέσποτα,
 οὐδὲ ἡ ψυχὴ σου εἰς ἄδην
 Ξενοπρεπῶς | ἐγκαταλέλειπται.

Ἐξ ἀλοχεύτου προελθῶν
 καὶ λογχευθεὶς τὴν πλευρὰν, πλαστουργέ μου,
 80 ἔξ αὐτῆς εἰργάσω τὴν ἀνάπλασιν
 τὴν τῆς Εὐας, Ἀδὰμ γενόμενος,
 ἀφυπνώσας ὑπερφυῶς | ὕπνον φουσίζων
 καὶ ζωὴν ἐγείρας
 ἔξ ὕπνου καὶ τῆς φθορᾶς, | ὡς παντοδύναμος.

ψδὴ ς΄.

85 Συνεσχέθη, | ἀλλ' οὐ κατεσχέθη
 στέρνοις κητύοις Ἰωνᾶς·
 σοῦ γὰρ τὸν τύπον φέρων
 τοῦ παθόντος καὶ ταφῆς δοθέντος,
 ὡς ἐκ θαλάμου, τοῦ θηρὸς ἀνέθορε·
 90 προσεφώνει δὲ τῇ κουκτωδίᾳ·
 οἱ φυλασσόμενοι μάταια καὶ ψευδῆ
 ἔλεον αὐτοῖς ἐγκατελίπετε.

57 Ies. XXVI 19. — 68 δὲ] γὰρ Barth. — 76 ἄδου Barth. fort.: ἐν ἄδου. — 79 λοχευ-
 θεὶς A — 84 καὶ τῆς καρκὸς A cum schol. — 91 Ion. II 9. — 92 αὐτῶν A

Ἀνθρώπου, ἄλλ' οὐ διηρέθης,
 λόγε, ἥς μετέσχεσς σαρκός·
 95 εἰ γὰρ καὶ λέλυταί σου
 ὁ ναὸς ἐν τῷ καιρῷ τοῦ πάθους,
 ἀλλὰ καὶ οὕτω μία ἦν ὑπόστασις
 τῆς θεότητος καὶ τῆς σαρκός σου·
 ἐν ἀμφοτέροις γὰρ εἰς ὑπάρχεις υἱός,
 100 λόγος τοῦ θεοῦ, θεὸς καὶ ἄνθρωπος.

Βροτοκτόνον, | ἄλλ' οὐ θεοκτόνον
 ἔφυ τὸ πταίσιμα τοῦ Ἀδάμ·
 εἰ γὰρ καὶ πέπονθέ σου
 τῆς σαρκός ἢ χοϊκῆ οὐσία,
 105 ἀλλ' ἡ θεότης ἀπαθῆς διέμεινε·
 τὸ φθαρτὸν δέ σου πρὸς ἀφθαρσίαν
 μετεστοιχείωσας καὶ ἀφθάρτου ζωῆς
 ἔδειξας πηγὴν ἐξ ἀναστάσεως.

Βασιλεύει, | ἄλλ' οὐκ αἰωνίζει
 110 ἄδης τοῦ γένους τῶν βροτῶν·
 σὺ γὰρ τεθεὶς ἐν τάφῳ,
 κραταιέ, ζωαρχικῆ παλάμῃ
 τὰ τοῦ θανάτου κλειθρα διεσπάραξας
 καὶ ἐκήρυξας τοῖς ἀπ' αἰώνων
 115 ἐκεῖ καθεύδουσι λύτρωσιν ἀψευδῆ,
 σῶτερ γεγονώς νεκρῶν πρωτότοκος.

ψδὴ Ζ'.

*Αφραστον θαῦμα! | ὁ ἐν καμίνῳ ρυσάμενος
 τοὺς ὀσίους παῖδας ἐκ φλογός
 ἐν τάφῳ νεκρός | ἄπνους κατατίθεται
 120 εἰς σπηρίαν ἡμῶν τῶν μελωδούντων·
 λυτρωτὰ, | ὁ θεὸς εὐλογητὸς εἶ.

Τέτρωται ἄδης, | ἐν τῇ καρδίᾳ δεξάμενος
 τὸν τρωθέντα λόγχῃ τὴν πλευρὰν,
 καὶ σθένει πυρὶ | θείῳ δαπανώμενος
 125 εἰς σπηρίαν ἡμῶν τῶν μελωδούντων·
 λυτρωτὰ, | ὁ θεὸς εὐλογητὸς εἶ.

*Ὀλβιος τάφος! | ἐν ἑαυτῷ γὰρ δεξάμενος
 ὡς ὑπνοῦντα τὸν δημιουργόν,
 ζωῆς θησαυρός | θείας ἀναδέδεικται

114 αἰῶνας Barth. quod typhotetarum errore pro αἰῶνος scriptum esse videtur. —
 116 σῶτερ A Barth. expectamus σπητήρ, sed vulgata lectio modorum concinnitate commen-
 datur. — 129 θεῖος Barth.

130 εἰς σωτηρίαν ἡμῶν τῶν μελωδούντων·
λυτρωτὰ, | ὁ θεὸς εὐλογητὸς εἶ.

Νόμῳ θανόντων | τὴν ἐν τῷ τάφῳ κατάθεσιν
ἢ τῶν ὄλων δέχεται ζωὴ
καὶ τοῦτον πηγὴν | δείκνυσιν ἐγέρσεως
135 εἰς σωτηρίαν ἡμῶν τῶν μελωδούντων·
λυτρωτὰ, | ὁ θεὸς εὐλογητὸς εἶ.

Μία ὑπῆρχεν | ἢ ἐν τῷ ᾄδι ἀχώριστος
καὶ ἐν τάφῳ καὶ ἐν τῇ Ἑδῆμ
θεότης Χριστοῦ | εὐν πατρὶ καὶ πνεύματι
140 εἰς σωτηρίαν ἡμῶν τῶν μελωδούντων·
λυτρωτὰ, | ὁ θεὸς εὐλογητὸς εἶ.

ὦδὴ η΄.

Ἐκστηθι φρίττων, οὐρανὲ,
καὶ καλευθήτωσαν | τὰ θεμέλια τῆς γῆς·
ἰδοὺ γὰρ ἐν νεκροῖς λογίζεται | ὁ ἐν ὑψίστοις οἰκῶν
145 καὶ τάφῳ μικρῷ ξενοδοχεῖται·
ὄν παῖδες εὐλογεῖτε, | ἱερεῖς ἀνυμνεῖτε,
λαὸς ὑπερυψοῦτε | εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

Λέλυται ἄχραντος ναὸς,
τὴν πεπτωκυῖαν δὲ | συνανίστησι σκηνήν·
150 Ἄδὰμ γὰρ τῷ προτέρῳ δεύτερος | ὁ ἐν ὑψίστοις οἰκῶν
κατήλθε μέχρις ἄδου ταμείων·
ὄν παῖδες εὐλογεῖτε, | ἱερεῖς ἀνυμνεῖτε,
λαὸς ὑπερυψοῦτε | εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

Πέπαυται τόλμα μαθητῶν,
155 Ἄριμαθαίας δὲ ἀριστεύει Ἰωσήφ·
νεκρὸν γὰρ καὶ γυμνὸν θεώμενος | τὸν ἐπὶ πάντων θεὸν
αἰτεῖται καὶ κηδεύει κραυγάζων·
οἱ παῖδες εὐλογεῖτε, | ἱερεῖς ἀνυμνεῖτε,
λαὸς ὑπερυψοῦτε | εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

160 ὦ τῶν θαυμάτων τῶν καινῶν!
ὦ ἀγαθότητος! | ὦ ἀφράστου ἀνοχῆς!
ἐκῶν γὰρ ὑπὸ γῆν σφραγίζεται | ὁ ἐν ὑψίστοις οἰκῶν
καὶ πλάνος θεὸς συκοφαντεῖται·
ὄν παῖδες εὐλογεῖτε, | ἱερεῖς ἀνυμνεῖτε,
165 λαὸς ὑπερυψοῦτε | εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

ψθὴ θ'.

Μὴ ἐποδύρου μοι, μήτηρ, | καθορώσα ἐν τάφῳ,
 δν ἐν γαστρὶ ἄνευ σποράς | συνέλαβες υἰόν·
 ἀναστήσομαι γὰρ καὶ δοξασθήσομαι
 καὶ ὑψώσω ἐν δόξῃ | ἀπαύστως ὡς θεὸς
 170 τοὺς ἐν πίστει καὶ πόθῳ | ἐὲ μεγαλύνοντας.

Ἐπὶ τῷ ξένῳ σου τόκῳ | τὰς ὠδῖνας φυγοῦσα
 ὑπερφυῶς ἐμακαρίσθην, | ἄναρχε υἰέ·
 νῦν δέ σε, θεέ μου, ἄπνουν ὀρώσα νεκρὸν,
 τῇ ῥομφαίᾳ τῆς λύπης | σπαράττομαι δεινῶς·
 175 ἀλλ' ἀνάστηθι, ὅπως | μεγαλυθῆσομαι.

Γῆ με καλύπτει ἐκόντα, | ἀλλὰ φρίττουσιν ἄδου
 οἱ πυλωροὶ, ἡμφιεσμένον | βλέποντες στολήν
 ἡμαγμένην, μήτηρ, τῆς ἐκδικήσεως·
 τοὺς ἐχθροὺς ἐν σταυρῷ γὰρ | πατάξας ὡς θεὸς
 180 ἀναστήσομαι αὐθις | καὶ μεγαλύνω σε.

Ἀγαλλιᾶσθω ἡ κτίσις, | εὐφραινέσθωσαν πάντες
 οἱ γηγενεῖς· ὁ γὰρ ἐχθρὸς | ἐκκύλευται ἄδης·
 μετὰ μύρων γυναῖκες προκυπαντάτωσαν·
 τὸν Ἀδὰμ σὺν τῇ Εὐᾷ | λυτροῦμαι πατγενῆ
 185 καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ | ἔξαναστήσομαι.

XIV

Κανῶν εἰς τὴν Πεντηκοστὴν (Πεντηκ. σελ. 189).

Ἡ ἀκροστιχίς: «Πεντηκοστὴν ἑορτάζωμεν.»

ἦχος βαρὺς.

ψδὴ α'.

Πόντῳ ἐκάλυψε | Φαραῶ σὺν ἄρμασιν
 ὁ συντρίβων πολέμους | ἐν ὑψηλῷ βραχίονι·
 ἄσωμεν αὐτῷ, | ὅτι δεδόξασται.

Ἔργῳ, ὡς πάλαι τοῖς | μαθηταῖς ἐπηγγείλω,
 5 τὸ παράκλητον πνεῦμα | ἔξαποστείλας, Χριστέ,
 ἔλαμψας τὸ φῶς | κόσμῳ, φιλάνθρωπε.

166 μου Barth. — 171 ὠδῖνας nos: ὀδύνας A Barth. — 179 γὰρ ἐν σταυρῷ A, quod inconcinnitate accentuum offendit. — 182 σκυλεύεται A — 183 fort.: γυναῖκες ὑπαντάτωσαν. — 185 Matth. XVI 21. XVII 23. XX 18—19. XXVII 63. XXVIII. Marc. VIII 31. IX 31. X 33—34. XVI. Luc. IX 22. XVIII. 31—33. XXIV. Ioann. II 19—22. XX.

Codd. AV — v. 6 τῷ κόσμῳ φῶς V Barth.

Νόμῳ τὸ πάλαι προ|κρηρυχθὲν καὶ προφήταις
ἐπληρώθη· τοῦ θείου | πνεύματος σήμερον
πᾶσι γὰρ πιστοῖς | χάρις ἐκκέχυται.

ψδὴ γ'.

10 Τὴν ἐξ ὕψους δύναμιν, | τοῖς μαθηταῖς, Χριστέ,
ἕως ἄν ἐνδύσῃσθε, ἔφησ,
καθίσατε ἐν Ἱερουσαλήμ·

ἐγὼ δὲ ὡς ἐμὲ παράκλητον ἄλλον,
πνεῦμα τὸ ἐμόν τε καὶ | πατρὸς ἀποστελῶ,

15 ἐν ᾧ στερεωθήσεσθε.

Ἡ τοῦ θείου πνεύματος | ἐπιδημήσασα
δύναμις τὴν μερικθεῖσαν πάλαι
φωνὴν κακῶς ὁμοιοησάντων

εἰς μίαν ἁρμονίαν θείως συνήψε,

20 γινώσιν συνετίζουσα | πιστοὺς τῆς Τριάδος,
ἐν ᾗ ἔστερεώθημεν.

ψδὴ δ'.

Κατανοῶν ὁ προφήτης | τὴν ἐπ' ἐσχάτων σου, Χριστέ,
ἔλευσιν ἀνεβόα·

τὴν σὴν εἰσακήκοα, κύριε, | δυναστείαν, ὅτι πάντας

25 τοῦ σῶσαι τοὺς χριστοὺς σου ἐλήλυθα.

Ὁ ἐν προφήταις λαλήσας | καὶ διὰ νόμου κρηρυχθεὶς
πρῶπην τοῖς ἀτελέσι

θεὸς ἀληθὴς ὁ παράκλητος | τοῖς τοῦ λόγου ὑπηρεταῖς
καὶ μάρτυσι γνωρίζεται σήμερον.

30 Σῆμα θεότητος φέρον | τοῖς ἀποστόλοις ἐν πυρὶ
πνεῦμα κατεμερίσθη

καὶ ξέναῖς ἐν γλώσσαις ἐνέφηθεν, | ὡς πατρόθεν θεῖον σθένος
ἐρχόμενόν ἐστιν αὐτοκέλευστον.

ψδὴ ε'.

Τὸ διὰ τὸν φόβον `σου ληφθὲν, κύριε,

35 ἐν γαστρὶ τῶν προφητῶν | καὶ κηθὲν ἐπὶ γῆς
πνεῦμα σπηραίας

ἀποστολικὰς καρδίας κτίζει καθαρὰς

καὶ ἐν τοῖς πιστοῖς εὐθὲς ἐγκαινίζεται·

φῶς γὰρ καὶ εἰρήνη διότι τὰ σὰ προστάγματα.

17 δύναμις add. m. sec. A. — articulum τὴν εἰς ἐρε praestat. — 20 συνετίζουσαν A —
22 Prec. Abbae. — 30 φέρων Barth. — 32 ξέναῖς ἐν om. m. pr. A — 35 τῆς γῆς Barth. —
37 ἀποστολικὴ A — 38 εὐθὺς V

- 40 Ἡ ἐπιφοιτήσασα ἰσχὺς σήμερον
 αὕτη πνεῦμα ἀγαθόν, | πνεῦμα σοφίας θεοῦ,
 πνεῦμα ἐκ πατρὸς
 ἐκπορευθὲν καὶ δι' υἱοῦ πιστοῖς ἡμῖν πεφηνός,
 μεταδοτικὸν ἐν οἷς κατοικίζεται
 45 φύσει τῆς ἐν ἧ κατοπτεύεται ἀγιότητος.

ψδὴ ε'.

- Ναυτιῶν τῷ κάλπ | τῶν βιωτικῶν μελημάτων,
 συμπλοῖς ποντούμενος ἀμαρτίαις
 καὶ ψυχοφθόρῳ θηρὶ προσριπτόμενος,
 ὡς ὁ Ἰωάνης, Χριστέ, βοῶ σοι·
 50 ἐκ θανατηφόρου με βυθοῦ ἀνάγαγε.
 Ἐκ τοῦ πνεύματός σου | σάρκα ἐπὶ πᾶσαν, ὡς εἶπας,
 πλουσίως ἐξέχεες καὶ ἐπλήσθη
 τῆς σῆς ἡ σύμπασα γνώσεως, κύριε·
 ὅτι ἐκ πατρὸς ἀπεριγράπτως
 55 ἔφυς καὶ τὸ πνεῦμα ἀμερίτως πρόεισιν.

ψδὴ ζ'.

- Οἱ ἐν καμίνῳ τοῦ πυρός ἐμβληθέντες
 ὄσιοι παῖδες
 τὸ πῦρ εἰς δρόσον μετέβαλον
 διὰ τῆς ὑμνωδίας, οὕτω βοῶντες·
 60 εὐλογητὸς εἶ, κύριε, | ὁ θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν.
 Ῥητορευόντων τὰ θεῖα μεγαλεῖα
 τῶν ἀποστόλων
 τοῦ πνεύματος ἡ ἐνέργεια
 ἐνομιζέτο μέθη τοῖς ἀπιστοῦσι,
 65 δι' ἧς Τριάς κεκήρυκται | εἰς θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν.
 Τὴν ἀδιαίρετον φύσιν ὀρθοδόξως
 θεολογοῦμεν,
 θεὸν πατέρα τὸν ἀναρχον,
 τῆς αὐτῆς ἐξουσίας λόγον καὶ πνεῦμα,
 70 εὐλογητὸς εἶ, κράζοντες, | ὁ θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν.

ψδὴ η'.

Ἀφλέκτως πυρὶ ἐν | Σινᾷ προσομιλοῦσα
 βάτος θεὸν ἐγνώρισε

43 ἐκπορευτὸν Barth. — 46 ναυτιῶντα κάλπ AV — 47 ποντούμενον AV — προσ-
 ριπτόμενον A προσριπτούμενον V προσριπτούμενος Barth. — 51 μου A — 52 ἐξέχεας Barth.
 — ἐπληρώθη A — 54 πατρὸς υἱὸς ἀρρεύτως Barth. — 59 οὕτως V — 64 ἀπιστοῦσι Barth.
 ἀπειθοῦσι A ἀπειθοῦσι V — 65 τριάς γνηρίζεται Barth.

- τῷ βραδυγλώσσῳ καὶ δυσήχῳ Μωσεῖ·
καὶ παῖδας Ζήλος θεοῦ
- 75 τοὺς ἀναλώτους τῷ πυρὶ ὑμνωδοὺς ἔδειξε·
πάντα τὰ ἔργα | τὸν κύριον ὑμνεῖτε
καὶ ὑπερυψοῦτε | εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας·
- Ζωτικῆς ἐξ ὕψους | βιαίας φερομένης
ἠχητικῶς τοῦ πνεύματος
- 80 τοῦ παναγίου ἀλιεῦσι πνοῆς
πυρίνων εἶδει γλωσσῶν,
τὰ μεγαλεῖα τοῦ θεοῦ ἐρρητορεύετο·
πάντα τὰ ἔργα | τὸν κύριον ὑμνεῖτε
καὶ ὑπερυψοῦτε | εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.
- 85 Ὅς μὴ θιγομένῳ | προσβαίνοντες ἐν ὄρει
μὴ πεφρικότες πῦρ δειματοῦν
δεῦτε καὶ στῶμεν ἐν τῷ ὄρει Σιών,
ἐν πόλει ζῶντος θεοῦ,
πνευματοφόροις μαθηταῖς νῦν συγχορεύοντες·
- 90 πάντα τὰ ἔργα | τὸν κύριον ὑμνεῖτε
καὶ ὑπερυψοῦτε | εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

ψδθ θ'.

- Μὴ τῆς φθορᾶς διὰ πείραν | κυοφορήσασα
καὶ παντεχνήμονι λόγῳ | σάρκα δανείσασα,
μητρὸς ἀπειρανδρε, | παρθένε θεοτόκε,
- 95 δοχεῖον τοῦ ἀστέκτου, | χωρίον τοῦ ἀπείρου
πλαστουργοῦ σου, σὲ μεγαλύνομεν.
- Ἐπιπαφλάζοντος πάλαι | πυρίνου ἄρματος
ὁ Ζηλωτῆς καὶ πυρίπνους | χαίρων ὀχούμενος
τὴν νῦν ἐκλάμψασαν | ἐπίπνοϊαν ἐδήλου
- 100 ἐξ ὕψους ἀποστόλοις, | ὑφ' ἧς καταλαμφθέντες
τὴν Τριάδα πᾶσιν ἐγνώρισαν.
- Νόμου τῶν φύσεων δίχα | ξένον ἠκούετο·
τῶν μαθητῶν τῆς μιᾶς γὰρ | φωνῆς ἀπηχουμένης,
πνεύματος χάριτι | ποικίλως ἐνηχοῦντο
- 105 λαοὶ, φυλαὶ καὶ γλώσσαι, | τὰ θεῖα μεγαλεῖα
τῆς Τριάδος γινώσκειν μουσούμενοι.

75 τοὺς] τρεῖς Barth. — 76 et 90 ἔργα κυρίου τὸν κύριον AV — 82 ἐρρητορεύοντο Barth. — 85 οἱ μὴ Barth., quod acrostichidis lectionem ἐορτάζομεν postulat — 92 δια-
πίρα Barth. — κυοφορήσασαν V — 93 δανείσασαν AV — 103 γὰρ τῆς μιᾶς A

ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΔΑΜΑΚΗΝΟΥ ΚΑΝΟΝΕΣ.

I

Κανῶν λαμβικὸς εἰς τὴν Χριστοῦ γέννησιν (Δεκ. 25).

Ἡ ἀκροστιχίς:

Εὐεπίης μελέεσσιν ἐφύμνια ταῦτα λιγαίνει
 υἷα θεοῦ, μερόπων εἴνεκα τικτόμενον
 ἐν χθονὶ καὶ λύοντα πολύστονα πῆματα κόσμου·
 ἀλλ', ἀνα, ῥητήρας ῥύεο τῶνδε πόνων.

ἦχος α'.

ψδὴ α'.

Ἔσῳσε λαὸν θαυματοουργῶν δεσπότης,
 Ἐγγρὸν θαλάσσης κύμα χερσίσας πάλαι·
 Ἐκὼν δὲ τεχθεὶς ἐκ κόρης, τρίβον βατῆν
 Πόλου τίθησιν ἡμῖν, ὄν κατ' οὐσίαν
 5 Ἰσὸν τε πατρὶ καὶ βροτοῖς δοξάζομεν.

Ἦνεγκε γαστήρ ἠγιασμένη λόγον,
 Καφῶς ἀφλέκτῳ ζωγραφουμένη βάτῳ,
 Μιγέντα μορφῇ τῇ βροτησίᾳ θεόν,
 Εὔας τάλαιναν νηδὺν ἀράς τῆς πάλαι
 10 Λύοντα πικράς, ὄν βροτοὶ δοξάζομεν.

Ἔδειξεν ἀστήρ τὸν πρὸ ἡλίου λόγον,
 Ἐλθόντα παύσαι τὴν ἀμαρτίαν, μάγοις,
 Καφῶς πενιχρὸν εἰς σπέος, τὸν συμπαθῆ
 Cὲ σπαργάνοις ἐλικτὸν, ὄν γεγηθότες
 15 Ἰδὸν τὸν αὐτὸν καὶ βροτὸν· καὶ κύριον.

ψδὴ γ'.

Νεῦσον πρὸς ὕμνους οἰκετῶν, εὐεργέτα,
 Ἐχθροῦ ταπεινῶν τὴν ἐπηρμένην ὄφρυν,
 Φέρων τε, παντεπόπτα, τῆς ἀμαρτίας
 Ἐπερθεν ἀκλόνητον ἐστηριγμένους,
 20 Μάκαρ, μελωδοὺς τῇ βάσει τῆς πίστεως.

Νύμφης πανάγνου τὸν πανόλβιον τόκον
 Ἰδεῖν ὑπὲρ νοῦν ἤξιωμένος χορὸς
 Ἄγραυλος ἐκλονεῖτο τῷ ἔένῳ τρόπῳ
 Τάξιν μελωδοῦσάν τε τῶν ἀσωμάτων
 25 Ἄνακτα Χριστὸν, ἀσπόρως σαρκούμενον.

Ὕψους ἀνάστων οὐρανῶν, εὐπλαγχνία
 Τελεῖ καθ' ἡμᾶς ἔξ ἀνυμφεύτου κόρης,
 Ἄυλος ὦν τὸ πρόσθεν, ἀλλ' ἐπ' ἐσχάτων
 Λόγος παχυνθεὶς σαρκί, τὸν πεπτωκότα
 30 Ἴνα πρὸς αὐτὸν ἐλκύσῃ πρωτόπλαστον.

Γένους βροτείου τὴν ἀνάπλασιν πάλαι
 Ἄιδων προφήτης Ἀββακοῦμ προμηνύει,
 Ἴδεῖν ἀφράτως ἀξιωθεὶς τὸν τύπον
 Νέον βρέφος γὰρ ἔξ ὄρουσ τῆς παρθένου
 35 Ἐήλθε λαῶν εἰς ἀνάπλασιν λόγος.

ψδὴ δ'.

Ἴκος προήλθεσ τοῖς βροτοῖς ἐκουσίως,
 Ὑψιστε, σάρκα προσλαβῶν ἐκ παρθένου,
 Ἴδὸν καθάραι τῆς δρακοντείας κάρας,
 Ἄγων ἅπαντας πρὸς σέλας ζωηφόρον,
 40 Θεὸς πεφυκῶς, ἐκ πυλῶν ἀνηλίων.

Ἔθνη τὰ πρόσθεν τῇ φθορᾷ βεβυςμένα,
 Ὀλεθρον ἄρδην δυσμενοῦς πεφευγότα,
 Ὑψοῦτε χεῖρας σὺν κρότοις ἐφυμνίοις,
 Μόνον σέβοντες Χριστὸν ὡς εὐεργέτην,
 45 Ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς συμπαθῶς ἀφιγμένον.

Ρίζης φυεῖσα τοῦ Ἰεσσαί, παρθένε,
 Ὅρους παρήλθεσ τῶν βροτῶν τῆς οὐσίας,
 Πατρὸς τεκοῦσα τὸν πρὸ αἰῶνων λόγον,
 Ὡς ηὐδόκησεν αὐτὸς ἐσφραγισμένην
 50 Νηδὺν διελθεῖν τῇ κενώσει τῇ ξένη.

ψδὴ ε'.

Ἐκ νυκτὸς ἔργων ἐσκοτισμένοις πλάνης
 Ἰλασμόν ἡμῖν, Χριστὲ, τοῖς ἐρηγόρωσ
 Νῦν σοι τελούσιν ὕμνον ὡς εὐεργέτη,
 Ἐλθοῖς πορίζων εὐχερῆ τε τὴν τρίβον,
 55 Καθ' ἣν ἀνατρέχοντες εὐροῖμεν κλέος.

Ἀπηνὲς ἔχθος τὸ πρὸς αὐτὸν δεσπότης
 Τεμῶν διαμπᾶε σαρκὸς ἐν παρουσίᾳ
 Ἴνα κρατοῦντος ὤλεσε θυμοφθόρου,

30 ἐλκύσει B — πρωτόπλαστον scholiasta cod. A: πρωτόκτιστον A ex corr. BC, fort
 πρωτόπλαστον ἐλκύσῃ — 34 Prec. Abbae. — 40 πηλῶν B — 44 σέβοντα Barth. — 46 παρ-
 θένος . . . παρήλθε A. — 51 ἐσκοτισμένης A m. pr. — 52 ἰλασμός A m. pr. B — 53
 εὐεργέτης A — 58 ψυχοφθόρου B

Κόσμον συνάπτων ταῖς αὔλοισ οὐσίαις,
60 Τιθεὶς προσηγή τὸν τεκόντα τῇ κτίσει.

Ὁ λαὸς εἶδεν, ὁ πρὶν ἡμαυρωμένος
Μεθ' ἡμέραν φῶς τῆς ἄνω φρυκτωρίας·
Ἔσθη θεῷ δὲ κλῆρον υἷος προσφέρει,
Νέμων ἐκεῖσε τὴν ἀπόρρητον χάριν,
65 Οὐ πλείστον ἐξήγησεν ἡ ἁμαρτία.

ψδὴ ε'.

Ναίων Ἰωνᾶς ἐν μυχοῖς θαλαττίοις
Ἐλθεῖν ἐδεῖτο καὶ Ζάλην ἀπαρκέσαι·
Νυγεῖς ἐγὼ δὲ τοῦ τυραννοῦντος βέλει,
Χριστὲ, προσαυδῶ τὸν κακῶν ἀναιρέτην
70 Θᾶπτον μολεῖν σε τῆς ἐμῆς βραθυμίας.

Ὅς ἦν ἐν ἀρχῇ πρὸς θεὸν θεὸς λόγος
Νυνὶ κρατύνει, μὴ σθένουσαν τὴν πάλαι
Ἰδῶν φυλάξει, τὴν καθ' ἡμᾶς οὐσίαν,
Καθεὶς ἑαυτὸν δευτέρα κοινωνία,
75 Αὐθις προφαίνων τῶν παθῶν ἐλευθέραν.

Ἴκται δι' ἡμᾶς Ἀβραὰμ ἐξ ὀσφύος,
Λυγρῶς περόντας ἐν Ζόφῳ τῶν πταισμάτων
Υἱοὺς ἐγείρει τῶν κάτω νενευκότων,
Ὁ φῶς κατοικῶν, καὶ φάτνην παρ' ἀξίαν
80 Νῦν εὐδοκῆσας εἰς βροτῶν σωτηρίαν.

ψδὴ ζ'.

Τῷ παντάνακτος ἐξεφαύλισαν πόθῳ
Ἄπλητα θυμαίνοντος ἡγκικτρωμένοι
Παῖδες τυράννου δύσθεον γλωσσαλγίαν,
Οἷς εἶκαθε πῦρ ἄσπετον, τῷ δεσπότῃ
85 Λέγουσιν· εἰς αἰῶνας εὐλογητὸς εἶ.

Ἐπηρέτας μὲν ἐμμανῶς καταφλέγει,
Cώζει δὲ παφλάζουσα ροιζηδὸν νέους,
Ταῖς ἐπταμέτροις καύσει πυργουμένη,
Οὐς ἔστεφε φλόξ, ἄφθονον τοῦ κυρίου
90 Νέμοντος εὐσεβείας εἵνεκα δρόσον.

Ἄρωγὲ Χριστὲ, τὸν βροτοῖς ἐναντίον,
Πρόβλημα τὴν σάρκωσιν ἀρρήτως ἔχων,

Ἦσιχυνας, ὄλβον τῆς θεώσεως φέρων,
Μορφούμενος νῦν· ἤστινος δι' ἐλπίδα
95 Ἄνωθεν εἰς κευθμῶνας ἤλθομεν Ζόφου.

Τὴν ἀγριωπὸν ἀκρατῶς γαυρουμένην,
Ἄσεμνα βακχεύασαν, ἔξοιστρουμένην
Κόσμου καθεῖλες πανσθενῶς ἀμαρτίαν·
Οὐδ' εἴλκυσε πρὶν, σήμερον τῶν ἀρκύων·
100 Cώζεις δὲ σαρκωθεὶς ἐκὼν, εὐεργέτα.

ψδὴ η'.

Μήτηρ ἀφλέκτως εἰκονίζουσι κόρη
Οἱ τῆς παλαιᾶς πυρπολούμενοι νέοι
Ἐπερφυῶς κύουσιν, ἐσφραγισμένην·
Ἄμφω δὲ δρῶσα θαυματουργία μίᾳ
105 Λαοὺς πρὸς ὕμνον ἐξανίστησι χάρις.

Λύμην φυγοῦσα τοῦ θεοῦσθαι τῇ πλάνῃ,
Ἄλληκτον ὕμνεῖ τὸν κενούμενον λόγον
Νεανικῶς ἅπανα σὺν τρόμῳ κτίσις,
Ἄδοξον εὐχος δειματομένη φέρειν
110 Ἐρευτῇ γεγῶσα, κἂν σοφῶς ἐκαρτέρει.

Ἦκεις, πλανῆτιν πρὸς νομὴν ἐπιστρέφων
Τὴν ἀνθοποιὸν ἐξ ἐρημαίων λόφων
Ἦ τῶν ἐθνῶν ἔγερσις ἀνθρώπων φύσιν,
Ἐρῶμην βιαίαν τοῦ βροτοκτόνου κβεῖαι,
115 Ἄνηρ φανείς τε καὶ θεὸς προμηθεΐα.

ψδὴ θ'.

Στέργειν μὲν ἡμᾶς, ὡς ἀκίνδυνον φόβῳ,
Ἐξον σιωπῆν· τῷ πόθῳ δὲ, παρθένε,
Ἐγμνοὺς ὑφαίνειν συντόνως τεθηγμένους
Ἐργῶδέες ἐστιν, ἀλλὰ καὶ, μήτερ, κθένος,
120 ἘΟση πέφυκεν ἢ προαίρεσις, δίδου.

Τύπους ἀφέγγεις καὶ σκιάς παρηγμένας,
Ἐ μήτερ ἀγνή, τοῦ λόγου δεδορκότες
Νέον φανέντος ἐκ πύλης κεκλεισμένης,
Δοξούμενοί τε τῆς ἀληθείας φάος
125 Ἐπαξίως σὴν εὐλογοῦμεν γαστέρα.

95 κεθμῶνα A — 97 ἔξοιστρουμένην Ven.: ἔξοιστρουμένου A ἔξοιστρημένου B — 101 Daniel III. — 104 θαυματουργίαν μίαν A — 106 τὴν πλάνην C — 110 κἂν cum *indicativo* *aristis* *coniunctum* habes apud Andream quoque I 194 — 116 φόβον B — 118 τεθειμένους Ven.

Πόθου τετευχῶς καὶ θεοῦ παρουσίας
 Ὁ χριστοτερπῆς λαὸς ἤξιωμένος
 Νῦν ποτινῖται τῆς παλιγγενεσίας
 Ὡς ζωοποιοῦ· τὴν χάριν δὲ, παρθένε,
 130 Νέμοις, ἄχραντε, προσκυνῆσαι τὸ κλέος.

II

Κανῶν ἱαμβικός εἰς τὰ Θεοφάνεια (Ἰαν. 6).

Ἡ ἀκροστιχίς:

Σήμερον ἀχράντιο βαλὼν θεοφεγγεῖ πυρσῶ
 Πνεύματος ἐνθάπτει νάμασιν ἀμπλακίην
 Φλέξας παμμεδέοντος εὐς πάϊς, ἠπιῶν δὲ
 Ὑμνηταῖς μελέων τῶνδε δίδωσι χάριν.

ἤχος β'.

ψδὴ α'.

Στείβει θαλάσσης κυματούμενον κάλον,
 Ἡπειρον αὖθις Ἰσραὴλ δεδειγμένον·
 Μέλας δὲ πόντος τριστάτας Αἴγυπτίων
 Ἐκρυσεν ἄρδην ὑδατόστρωτος τάφος
 5 Ῥώμη κραταιᾷ δεξιάς τοῦ δεσπότη.
 Ὅρθρου φανέντος τοῖς βροτοῖς σελαφόρου
 Νῦν ἐξ ἐρήμου πρὸς ῥοὰς Ἰορδάνου,
 Ἄναξ ὑπέσχεος ἡλίου σὸν αὐχένα,
 Χώρου ζωφώδους τὸν γενάρχην ἀρπάσαι
 10 Ῥύπου τε παντὸς ἐκκαθάραι τὴν κτίσιν.
 Ἄναρχε, βεῖθροις συνταφέντα σοι, λόγε,
 Νέον περαίνεις τὸν φθαρέντα τῇ πλάνῃ,
 Ταύτην ἀφράκτως πατρόθεν δεδεγμένος
 Ὅπα κρατίστην· οὗτος ἡγαπημένος
 15 Ἰός τέ μοι παῖς χρηματίζει τὴν φύσιν.

ψδὴ γ'.

Ὅσοι παλαιῶν ἐκλελύμεθα βρόχων,
 Βορῶν λεόντων συντεθλασμένων μύλας,
 Ἄγαλιῶμεν καὶ πλατύνωμεν στόμα,
 Λόγῳ πλέκοντες ἐκ λόγων μελωδίαν,
 20 Ὅτι τῶν πρὸς ἡμᾶς ἦδεται δωρημάτων.

Codd. AB — v. 1 Exod. XIV — 5 τοῦ ὑψίστου ed. Paris. Ioannis Opp. a. 1712 — 7
 Matth. III. Luc. III — 11 fort.: συμβαφέντα. — 13 ὑπόθεν B — 14 Matth. III. Luc. III —
 19 μελωδίας B

Νέκρωσιν ὁ πρὶν ἐμφυτεύσας τῇ κτίσει,
 Θηρὸς κακούργου σχηματισθεὶς εἰς φύσιν,
 Ἐπισκοτεῖται σαρκική παρουσία,
 Ὁρθρῶ φάναντι προσβαλὼν τῷ δεσπότη
 25 Ἐλθὼν τὴν ἑαυτοῦ δυσμενεστάτην κάραν.

Ἐλκει πρὸς αὐτὸν τὴν θεόδητον φύσιν,
 Γαστρὸς τυράννου συγκεχωσμένην, ὄροις·
 Γενῶν τε αὐθις γηγενῶν ἀναπλάσει,
 Ἔργον φέριστον ἐκτελῶν ὁ δεσπότης·
 30 Ἴκται γὰρ αὐτὴν ἐξαλεξῆσαι θέλων.

ψδὴ δ'.

Πυρρῶ καθαρθεὶς μυστικῆς θεωρίας,
 Ὑμνῶν προφήτης τὴν βροτῶν καινουργίαν
 Ῥήγνυσι γῆρυν πνεύματι κροτουμένην,
 Σάρκωσιν ἐμφαίνουσιν ἀρρήτου λόγου,
 35 Ὡς τῶν δυναστῶν τὰ κράτη συνετρίβη.

Πεμφθεὶς ὁ πατὴρ παμφαέστατος λόγος,
 Νυκτὸς διώσαι τὴν καχέπερον σχέσιν
 Ἐκρίζον ἤκει καὶ βροτῶν ἀμαρτίαν,
 Ὑπὸς συνελκῦσαι τε τῇ σῆ βαπτίσει,
 40 Μάκαρ, φαεινοὺς ἐκ ῥοῶν Ἰορδάνου.

Αὐτὸν προσιδῶν τὸν περίκλυτον λόγον,
 Τρανῶς ὁ κήρυξ ἐκβοᾶται τῇ κτίσει·
 Οὗτος προῶν μου, δεύτερος τῷ σαρκίῳ,
 Σύμμορφος ἐξέλαμψεν ἐνθέῳ σθένει,
 45 Ἐχθιστον ἡμῶν ἐξελεῖν ἀμαρτίαν.

Νομὴν πρὸς αὐτὴν τὴν φερέσβιον φέρων
 Θηρῶν δρακόντων φωλεοῖς ἐπιτρέχων·
 Ἄπλητα κύκλα καρβαλῶν θεὸς λόγος,
 Πτέρην τε τὸν πλήττοντα παμπήδην γένος,
 50 Τοῦτον καθειργνύς, ἐκαυῶζει τὴν κτίσιν.

ψδὴ ε'.

Ἐχθροῦ Ζοφώδη καὶ βεβορβορωμένον
 Ἴδὼν καθάρσει πνεύματος λελουμένον

24 φάναντι Barth.: φανέντι AB. — 25 φλῶν m. sec. AB — 27 γεννᾶται αὐθις A m. pr. — 34 ἀρρητον A m. sec. B — 36 ὁ πατὴρ Barth. et sic alter scholiasta cod. A legisse videtur: πρὸς πατὴρ in ras. AB — 38 ἀμαρτίας Barth. et alter scholiasta cod. A — 42 Matth. III 11. Luc. III 16 — 51 Ζοφώδους καὶ βεβορβορωμένου B

- Νέαν προσωρμίσθημεν ἀπλανή τρίβον,
 Ἄγουσιν ἀπρόσιτον εἰς θυμηδίαν,
 65 Μόνοις προσιτήν, οἷς θεὸς κατηλλάγη.
- Ἄθρων ὁ πλάστης ἐν Ζόφῳ τῶν παισιμάτων
 Σεραῖς ἀφύκτοις, ὃν διαρθροῖ δακτύλοις,
 Ἰστησιν ἀμφ' ὤμοισιν ἐξάρας ἄνω,
 Νῦν ἐν πολυρρύτοις δίναις ἐκπλύνων
 60 Αἰσχος παλαιοῦ τῆς Ἀδὰμ καχεξίας.
- Μετ' εὐσεβείας προσδράμωμεν εὐτόνωσ
 Πηγαῖς ἀχράντοις βέεσεσ σωτηρίου,
 Λόγον κατοπτεύοντες, ἔξ ἀκηράτου
 Ἄντημα προσφέροντα δίψης ἐνθέου,
 65 Κόσμου προσηγῶς ἐξακεύμενον νόσον.

ψδὴ ε'.

- Ἰμερτὸν ἐξέφηγε σὺν πανολβίῳ
 Ἦχῳ πατῆρ, ὃν γαστρὸς ἐξηρεῦξασ·
 Naί, φησιν, οὗτος συμψηῆς γόνος πέλων,
 Φωταυγὸς ἐξώρουσεν ἀνθρώπων γένους
 70 Λόγος τ' ἐμοῦ ζῶν καὶ βροτὸς προμηθεία.
- Ἐκ ποντίου λέοντος ὁ τριέπερος
 Ξένως προφήτης ἐγκάτοις φλοιδούμενος
 Αὖθις προήλθε, τῆς παλιγγενεσίας
 Σωτηρίαν δράκοντος ἐκ βροτοκτόνου
 75 Πᾶσιν προφαίνων τῶν χρόνων' ἐπ' ἐσχάτων.
- Ἄνειμένων πόλοιο παμφαῶν πτυχῶν
 Μύστης ὄρᾳ πρὸς πατρὸς ἐξικνούμενος
 Μένον τε πνεῦμα τῷ παναχράντῳ λόγῳ,
 Ἐπελθὼν ὡς πέλειαν ἀφράστῳ τρόπῳ,
 80 Δήμοις τε φαίνει προσδραμὸν τῷ δεσπότη.

ψδὴ ζ'.

- Ἐφλεξε ρεῖθρον τῶν δρακόντων τὰς κάρας
 Ὁ τῆς καμίνου τὴν μετάρσιον φλόγα
 Νέους φέρουσιν εὐσεβεῖς κατευνάσας·
 Τὴν δυσκάθεκτον ἀχλὺν ἔξ ἁμαρτίας
 85 Ὅλην πλύνει δὲ τῇ δρόσῳ τοῦ πνεύματος.

63 κατοπτεύοντες B — ἀκηράτων A — 68 Matth. III. Luc. III. — 69 φωταυγὸς A: φώταυγος B — 72 Ion. II. — 80 προσδραμεῖν Barth. — 81 ρεῖθρον A — 82 Daniel III.

Cè ζωγραφοῦσαν τὴν Ἀσύριον φλόγα
 Ἐκτώσαν ἵστης, εἰς δρόσον μετηγμένην,
 Ὅδωρ ὄθεν νῦν ἀμφιέσσαο φλέγον
 Cίντιν κάκιστον, Χριστὲ, προσκευθμένον,
 90 Πρὸς τὴν ὄλιθον ἐκκαλούμενον τρίβον.

Ἀποραγέντος τοῦ Ἰορδάνου πάλοι
 Ἰσθμῷ περᾶται λαὸς Ἰσραηλίτης,
 Cὲ τὸν κράτιστον ἐκφοροῦντα τὴν κτίσιν
 Ἠπειγμένως νῦν ἐν ῥοαῖς διαγράφων
 95 Πρὸς τὴν ἄρρευστον καὶ ἀμείνονα τρίβον·

Ἴδμεν τὸ πρῶτον τὴν πανώλεθρον κλύσιν·
 Οἰκτρῶς σε πάντων εἰς φθορὰν παρεισάγειν,
 Ὡς τριμέγιστα χρηματίζων καὶ ξένα,
 Νῦν δὲ κλύσαντα, Χριστὲ, τὴν ἀμαρτίαν
 100 Δι' εὐπάθειαν καὶ βροτῶν σωτηρίαν.

ψδὴ η'.

Ἐλευθέρα μὲν ἢ κτίσις γνωρίζεται,
 Υἱοὶ δὲ φωτὸς οἱ πρὶν ἐσκοτισμένοι·
 Μόνος στενάζει τοῦ σκότους ὁ προστάτης·
 Νῦν εὐλογεῖτω συντόνωσ τὸν αἴτιον
 105 Ἢ πρὶν τάλαινα τῶν ἔθνων παγκληρία.

Τριττοὶ θεοδεῖς ἐμπύρως δροσοῦμενοι
 Αἰγλήντα τριτταῖς παμφαῶς ἀγριεταῖς
 Cαφῶς ἐδήλουν τὴν ὑπέρτατον φύσιν,
 Μίξει βροτεῖα πυρπολοῦσαν ἐν δρόσῳ
 110 Εὐκτῶς ἄπασαν τὴν πανώλεθρον πλάνην.

Λευχειμονεῖτω πάσα γῆϊνος φύσις,
 Ἐκ πτώσεως νῦν οὐρανῶν ἐπηρμένη·
 Ὡς γὰρ τὰ πάντα συντετήρηται λόγῳ
 Νάουσι ρεῖθροις ἐκπλυθεῖσα πταισμάτων
 115 Τῶν πρὶν πέφευγεν ἐκφανῶς λελουμένη.

ψδὴ θ'.

Ὡς τῶν ὑπὲρ νοῦν τοῦ τόκου σου θαυμάτων,
 Νύμφη πάναγνε, μήτηρ εὐλογημένη!

86 Ἀσύριον Barth. — 93 ἐκφοροῦντα Barth. — 96 Genes. VII. — 97 πάντων τὴν φθορὰν A — 104 συντόνος A — 106 Daniel III. — 110 ὀλέθριον B — 114 ἐκπλυθεῖσα A — 115 παμφαῶς B

- Δι' ἧς τυχόντες παντελοῦς σωτηρίας
 Ἐπάξιον κροτοῦμεν ὡς εὐεργέτι,
 120 Δῶρον φέροντες ὕμνον εὐχαριστίας.

 Ἴδμεν τὰ Μωσεῖ τῇ βάτῳ δεδειγμένα,
 Δεῦρο ξένοις θεσμοῖσιν ἐξειργασμένα·
 Ὡς γὰρ σέσωται πυρφοροῦσα παρθένος,
 Σελασφόρον τεκοῦσα τὸν εὐεργέτην
 125 Ἰορδάνου τε βεῖθρα προσδεδεγμένον.

 Χρίεις τελειῶν τὴν βρότειον οὐσίαν,
 Ἄναξ ἄναρχε, πνεύματος κοινωνία·
 Ῥοαῖς ἀχράντοις ἐκκαθάρας καὶ σκότους
 Ἰσχὺν θριαμβεύσας τε τὴν ἐπηρμένην
 130 Νῦν εἰς ἄρηκτον ἐξαμείβει βίον.

III

Κανῶν λαμβικός εἰς τὴν Πεντηκοστήν (Πεντηκ. κελ. 200).

Ἡ ἀκροστιχίς:

Θειογενὲς λόγε, πνεῦμα παράκλητον πάλιν ἄλλον
 Ἐκ γενέτου κόλπῳ ἤκας ἐπιχθονίοις,
 Οἷα πυρὸς γλώσσει φέρον θεότητος αἴλου
 Σῆμα τῆς φύτλης καὶ χάριν ὑμνοπόλοις.

ἦχος δ'.

ψδὴ α'.

- Θείῳ καλυφθεὶς ὁ βραδύγλωσσος γνόφῳ
 Ἐρρητόρευσε τὸν θεόγραφον νόμον·
 Ἴλὺν γὰρ ἐκτινάξας δμματος νόου
 Ὅρα τὸν ὄντα καὶ μυεῖται πνεύματος
 5 Γνώσιν, γεραίρων ἐνθέοις τοῖς ἅμασιν.

 Ἐφη τὸ σεπτὸν καὶ σεβάσιμον στόμα·
 Νοσφισμὸς ὑμῖν οὐ γενήσεται, φίλοι·
 Ἐγὼ γὰρ εἰς πατρίων ὑπιστον θρόνον
 Συνεδριάζων ἐκχεῶ τοῦ πνεύματος,
 10 Λάμψαι ποθοῦσι τὴν χάριν τὴν ἀφθονον.

 Ὅρος βεβηκὺς ἀτρεκέστατος λόγος
 Γαληνόμορφον ἐκτελεῖ τὴν καρδίαν·

119 εὐεργέτι A cum schol., B: εὐεργέτην ed. Venet. εὐεργέτη Barth. — 121 Exod. III. — 123 ὡς codd. edd. — σέσωται A — 128 fort. τοῦ σκότους, nisi nimia licentia Ioannem in ordine verborum mutando usum statuas. — 129 δέ B

Codd. AB — v. 1 Exod. XIX. XX. — 7 Ioann. XIV. — 11 ὄρος B, quo spectat alterius scholiastae cod. A interpretatio: ὁ τοῦ πατρὸς ὄρος (sic) καὶ λόγος.

*Έργον γὰρ ἐκπεράνας ἠΰφρανε φίλους
Πνοῇ βιαίῃ καὶ πυρὸς γλωττήμασι,
15 Νείμας τὸ πνεῦμα Χριστὸς, ὡς ὑπέσχετο.

ψδὴ γ'.

*Έρρηξε γαστρὸς ἠτεκνωμένης πέδας
*Υβριν τε δυσκάθεκτον εὐτεκνουμένης
Μόνη προσευχὴ τῆς προφήτιδος πάλαι
*Αννης, φερούσης πνεῦμα συντετριμμένον
20 Πρὸς τὸν δυνάστην καὶ θεὸν τῶν γνώσεων.

*Αληπτός ἐστιν ἡ θεαρχικωτάτη·
*Ρήτρας γὰρ ἐξέφηνε τοὺς ἀγραμμάτους
Πλάνης σοφιστὰς custoμίζοντας λόγῳ
Καὶ τῆς βαθείας νυκτὸς ἐξαιρουμένου
25 Λαοὺς ἀπίρους ἀστραπῆ τοῦ πνεύματος.

*Ἦν ἐκπορευτὸν ἐξ ἀγεννήτου φάους
Τὸ πανσθενουργόφωτον, ἄφθιτον céλας,
Οὐ τὴν δι' υἱοῦ πατρικῆς ἐξουσίας
Νῦν ἐμφανίζει συμφυῆ φρυκτωρίαν
30 Πυρῶδες ἦχος ἐν Cιών τοῖς ἔθνεσιν.

ψδὴ δ'.

*Αναξ ἀνάκτων, οἶος ἐξ οἴου μόνος
Λόγος προελθὼν πατρὸς ἐξ ἀναιτίου,
*Ἰσοσθενές σου πνεῦμα τοῖς ἀποστόλοις
Νημερτές ἐξέπεμψας ὡς εὐεργέτης
35 *Αἰδοῦσι δόξαν τῷ κράτει σου, κύριε.

Λουτρὸν τὸ θεῖον τῆς παλιγγενεσίας
Λόγῳ κεραννὺς συντεθειμένη φύσει
*Ομβροβλυτεῖς μοι ρεῖθρον ἐξ ἀκηράτου
Νενυγμένης σου πλευρᾶς, ὦ θεοῦ λόγε,
40 *Ἐπισφραγίζων τῇ ζέσει τοῦ πνεύματος.

Κάμπτει τὰ πάντα τῷ παρακλήτῳ γόνῳ
Γόνῳ τε πατρὸς, πατρὶ συμφυστάτοισ·

13 ἔργῳ B — εὗφρανε A — 14 Act. Apostol. II — 16 Reg. I 1, 11—17. — 22 ῥήτρας AB, cuius vocabuli usitata forma ῥήτορας in nonnullas editiones irrepit — 23 πλάνης A et alter scholiasta cod. A: ἄλις B et prior scholiasta cod. A — 25 ἀστραπῆ AB — 26 Ioann. XV 26 — 28 πατρικῆς συνουσίας alter scholiasta cod. A: πατρικὴν συνουσίαν AB — 30 πυρῶδες B, quod ut grammatices legibus commendari, ita metrices reiici adnotavit alter schol. cod. A — Act. Apostol. II 2—4. — 34 ἐξέπεμψας B m. sec. et schol. cod. A: ἐξέλαμψας A, B m. pr. — 35 δόξα Barth. — 38 ὀμβροβλυτεῖς A — 42 συμφυστάτοισ B: συμφυστάτῳ varia lectio cod. B συμφυστάτου A

Ἐν γὰρ προσώποις οἶδε τριττοῖς οὐσίαν
 Νημερτές ἀπρόσιτον, ἄχρονον, μίαν·
 45 Ἐλαμψε φῶς γὰρ ἡ χάρις τοῦ πνεύματος.

Τελεῖσθε πάντες τῇ θεαρχικωτάτῃ,
 Ὅσοι λατρευταὶ τρισσοφεγγοῦς οὐσίας·
 Ὑπερφυῶς τελεῖ γὰρ ὡς εὐεργέτης
 Καὶ πυρσομορφοῖ Χριστὸς εἰς σωτηρίαν,
 50 Ὅλην πορίζων τὴν χάριν τοῦ πνεύματος.

ψδὴ ε΄.

Λυτήριον κάθαρσιν ἀμπλακημάτων,
 Πυρίπνοον δέξασθε πνεύματος δρόσον,
 Ὡ τέκνα φωτόμορφα τῆς ἐκκλησίας·
 Νῦν ἐκ Σιών γὰρ ἐξελήλυθεν νόμος,
 55 Ἡ γλωσσοπυρσόμορφος πνεύματος χάρις.

Καθὼςπερ ηὐδόκησεν, αὐτεξουσίως
 Ἀδέσποτον κάτεισι πνεῦμα πατρόθεν,
 Σοφίζον ἐν γλώσσει τοὺς ἀποστόλους,
 Ἐπισφραγίζον τὸν φερέσβιον λόγον,
 60 Πατροσθενὲς ζύμμορφον, ὄν σωτὴρ ἔφη.

Ἰῆτο τὰς φρένας μὲν ἐξ ἁμαρτίας
 Χαυτῶ κατεσκεύαζε τῶν ἀποστόλων
 Θεὸς λόγος πάνταρχος ἄχραντον δόμον,
 Ὅμοσθενοὺς δὲ καὶ συνουσιωμένου
 65 Νῦν ἐγκατοικίζεται πνεύματος φάος.

ψδὴ ς΄.

Ἰλασμὸς ἡμῖν, Χριστὲ, καὶ σωτηρία
 Ὁ δεσπότης ἔλαμψας ἐκ τῆς παρθένου,
 Ἰν' ὡς προφήτην θηρὸς ἐκ θαλαττίου
 Στέρνων Ἰωνᾶν, τῆς φθορᾶς διαρπάσει
 70 Ὅλον τὸν Ἀδὰμ παγγενῆ πεπτωκότα.

Ἰμερτὸν ἡμῖν εὐθὲς ἐν τοῖς ἐγκάτοις
 Αἰωνίως ἔξουσι πνεῦμα καινίσοις
 Πατροπροβλήτως πάντοτε ζυνημμένον,

47 τῆς τριφεγγοῦς Barth. — οὐσία A cum rasura post α — 49 πυρσολαμπεῖ Barth. —
 51 λουτήριον A — 60 πατροσθενὲς ζύμμορφον Barth., quocum conspirat interpretatio codi-
 cis A ὁ τῷ πατρὶ σύμμορφος καὶ ὁμοδύναμος: πατρόθεν δεύμμορφον AB, nisi quod πατρώ-
 θεν in A exaratum est — 62 κατεσκεύαζε A — 64 συνουσιωμένου B — 65 metricum vitium
 tollere veriti sumus — 72 καινίσοις Barth. — 73 πάντοθεν ζυνημμένον ed. Paris, opp. Ioannis
 a. 1712.

75 Ὅλης ἀπεχθοῦς καυστικὸν μολυσμάτων,
Ῥύπου τε παντός ῥυπτικόν, παντοκράτορ.

Ὅρεκτὸν ἀξίωμα τοῖς ἀποστόλοις,
Σιωνίταις μίνουσι σὴν παρουσίαν
Γνώρισμα, πνεῦμα πατρογεννήτου λόγου,
Λέσχην ἀπηνή τῶν ἐθνῶν ποπυσμάτων
80 Ὡκιστα δεικνὺς πυρπνώως καθιδρύεις.

ψδὴ ζ'.

Σύμφωνον ἐθρόησεν ὀργάνων μέλος,
Σέβειν τὸ χρυσότευκτον ἄψυχον βρέτας·
Ἐ τοῦ παρακλήτου δὲ φωσφόρος χάρις
Σεβασμιάζει τοῦ βοᾶν, τριάς μόνη,
85 Ἰσοσθενῆς, ἀναρχος, εὐλογητὸς εἶ.

Φωνὴν προφητόφθεγκτον ἠγνοηκότες
Ἐφασκον οἰνότευκτον ἄφρονες μέθην,
Ῥήσεις ξέναι ἠκούσθησαν ὡς ἀποστόλων·
Οἱ εὐσεβεῖς δὲ σοι βοῶμεν ὀξέως,
90 Νεουργὲ τοῦ σύμπαντος, εὐλογητὸς εἶ.

Θέσπιν κατεβρόντησεν ὁ βλέπων ὄπα
Ἐνθους Ἰωὴλ τοῦ θεαρχικωτάτου,
Οἷς ἐκχεῶ, φήσαντος, οἰά περ λόγου,
Τοῦ πνεύματός μου, συμβοήσουσι φύσις
95 Ἐ τρισσοφεγγόφωτος, εὐλογητὸς εἶ.

Τρίτη μὲν εὐμοίρησεν ὠρῶν τὴν χάριν,
Ὅπως ὑπεμφήνειε τρεῖς ὑποστάσεις
Σέβειν ἐν ἀπλότητι τῆς ἐξουσίας·
Ἄλλ' ἐν μιᾷ νῦν ἡμερῶν τῇ κυρίᾳ
100 Υἱός, πατήρ καὶ πνεῦμα, εὐλογητὸς εἶ.

ψδὴ η'.

Λύει τὰ δεσμὰ καὶ δροσίζει τὴν φλόγα
Ὁ τρισσοφεγγῆς τῆς θεαρχίας τύπος·
Ἐμνοῦσι παῖδες· εὐλογεῖτω τὸν μόνον
Σωτήρα καὶ παντουργὸν ὡς εὐεργέτην
105 Ἐ δημιουργηθεῖσα σύμπασα κτίσις.

77 σοῦ Α — 80 καθιδρύεις Barth. cum scholiasta cod. A: καθιδρύει AB — 87 Act. Apostol. II 13 — 88 ξενηκούσθησαν AB; nos integras potius partes excudendas curavimus — 89 βοῶμεν ἐνθέως Barth. — 92 Joel II 28 — 93 λόγον Α — 96 τρίτη Α — Act. Apostol. II 15 — 103 τὸν ὕμνον Α

Μνήμην ὁ Χριστὸς τῶν βροτοσκόων ἐπῶν,
 Ἄ πατρακουθεῖς τοῖς ἀποστόλοις ἔφη,
 Τὸ πνεῦμα τεύχει γλωσσοपुरσεύτω θεῶ
 Ἐφίζον· εὐλογητὸν οἰκειουμένη,
 110 Ἥλλοτριωμένη δὲ, μέλπει σε κτίσις.

ῶτηριωδῶς, αὐτοδεσπότης ἰὸν,
 Φῶς αὐτολαμπές καὶ παρεκτικὸν φάους
 Ἐπάρχον ἦκες ἐμποροῦν ἀποστόλοις,
 Τιμῆν ὡς ἄημα, τοῖς σοῖς οἰκέταις
 115 Λελιπαρημένον τε πνεῦμα προσνέμεις.

Ἦσε προφητῶν πνευματέμφορον στόμα
 Σὴν σωματωδῶς, ὦ μέδων, ἐνδημίαν·
 Καὶ πνεῦμα κόλπων πατρικῶν προηγμένον,
 Ἄκτιστοςυμπλαστουργοσύνηρονον σέθεν
 120 Ἦς ἐνανθρωπήσεως πιστοῖς σέβας.

ψδὴ θ'.

Χαίροις, ἄνασσα, μητροπάρθενον κλέος·
 Ἄπαν γὰρ εὐδίνητον, εὐλαλον στόμα
 Ῥητρεῦον οὐ σθένει σε μέλπειν ἀξίως·
 Ἦλιγγιᾶ δὲ νοῦς ἅπας σου τὸν τόκον
 125 Νοεῖν· ὄθεν σε σὺν πόθῳ δοξάζομεν.

Ἐδειν ἔοικε τὴν φυσίζων κόρη·
 Μόνη γὰρ ἐν δίνῃσι κεκρύφει λόγον,
 Νοσοῦσαν ἀλθαίνοντα τὴν βροτῶν φύσιν,
 Ὅς δεξιοῖς κλισμοῖσι νῦν ἰδρυμένος
 130 Πατρὸς πέπομφε τὴν χάριν τοῦ πνεύματος.

Ὅσοις ἔπνευσε ἡ θεόρρυτος χάρις,
 Λάμποντες, ἀστράπτοντες, ἠλλοιωμένοι
 Ὅθνεῖαν ἀλλοίωσιν, εὐπρεπεστάτην,
 Ἦσοθενοῦσαν τὴν ἄτμητον εἰδότες
 135 Σοφῆν, τρίφεγγον οὐσίαν δοξάζομεν.

109 ἐφίζων altera lectio cod. B — 113 ἦκας A — ἀποστόλους A — 115 δὲ Barth. — προσνέμοις A et Barth. — 119 ἄκτιστον „συμπλάστουργον ed. Paris. opp. Ioannis a. 1712 contra numerorum leges — 120 Ἦς de copi. scripsimus: ἰωίς AB Barth. — 121 μητροπαρθένων B — 125 σὺν πόθῳ A m. sec.: πόθῳ A m. pr. συμφώνως B — 126 Ἐδειν Barth. quod acrostichide confirmatur: ἄδειν AB

IV

Κανὼν εἰς τὴν κυριακὴν τοῦ Πάσχα (Πεντηκ. σελ. 2)

ἤχος α'.

ψδὴ α'.

Ἀναστάσεως ἡμέρα, | λαμπρυνθῶμεν λαοί·
πάσχα κυρίου, πάσχα·

ἐκ γὰρ θανάτου πρὸς ζωὴν | καὶ ἐκ γῆς πρὸς οὐρανὸν
Χριστὸς ὁ θεὸς

5 ἡμᾶς διεβίβασεν, | ἐπινίκιον ἄδοντας.

Καθαρθῶμεν τὰς αἰσθήσεις | καὶ ὀψόμεθα
τῷ ἀπροσίτῳ φωτὶ

τῆς ἀναστάσεως Χριστὸν | ἑξαστράπτοντα, καὶ
«χαίρετε» φάσκοντος

10 τρανῶς ἀκουσόμεθα, | ἐπινίκιον ἄδοντες.

Οὐρανοὶ μὲν ἐπαξίως | εὐφραινέσθωσαν,
γῆ δὲ ἀγαλλιάσθω·

ἐορταζέτω δὲ κόσμος | ὁρατὸς τε ἅπας
καὶ ἀόρατος·

15 Χριστὸς γὰρ ἐγήγερται, | εὐφροσύνη αἰώνιος.

ψδὴ γ.

Δεῦτε πόμα πίωμεν καινὸν

οὐκ ἐκ πέτρας ἀγόνου τερατουργούμενον,

ἀλλ' ἀφθαρσίας πηγὴν | ἐκ τάφου ὄμβρῆσαντος Χριστοῦ,
ἐν ᾧ στερεούμεθα.

20 Νῦν πάντα πεπλήρωται φωτὸς,

οὐρανός τε καὶ γῆ καὶ τὰ καταχθόνια·

ἐορταζέτω δὲ πᾶσα κτίσις | τὴν ἔγερσιν Χριστοῦ,
ἐν ᾧ στερεούμεθα.

Χθὲς συνεθαπτόμην σοι, Χριστὲ,

25 συνεγείρομαι σήμερον ἀναστάντι σοι·

συνεσταυρούμην σοι χθὲς· | αὐτὸς με συνδόξασον, σωτῆρ,
ἐν τῇ βασιλείᾳ σου.

ψδὴ δ'.

Ἐπὶ τῆς θείας φυλακῆς | ὁ θεηγόρος Ἀββακοῦμ
στήτω μεθ' ἡμῶν καὶ δεικνύτω

Cod. A — cantatur canon per totam hebdomadem paschalem et insequentibus diebus dominicis usque ad diem assumptionis Christi. — v. 5 ἄδοντα A — 9 φάσκοντα Barth. — 22 δέ] γοῦν Barth. — πᾶσα ἡ A — 23 ἐν ἧ ἑστερέωται Barth. — 26 σῶτερ A — 28 Abbac. II.

30 φαεσφόρον ἄγγελον | διαπρυσίως λέγοντα·
 σήμερον σωτηρία τῷ κόσμῳ,
 ὅτι ἀνέστη Χριστὸς ὡς παντοδύναμος.

* Ἄρσιν μὲν ὡς διανοίξας | τὴν παρθενεύουσαν. ἦν δὲ
 πέφηνε Χριστὸς· ὡς βροτὸς δὲ
 35 ἀμνὸς ἑπροσηγόρευται· ἄμωμος δὲ ὡς ἄγευστος
 κηλίδος τὸ ἡμέτερον πάσχα,
 καὶ ὡς θεὸς ἀληθῆς τέλειος λέλεκται.

Ὡς ἐνιαύσιος ἀμνὸς | ὁ εὐλογούμενος ἡμῖν
 στέφανος Χριστὸς ἐκουσίως
 40 ὑπὲρ πάντων τέθυται | πάσχα τὸ καθαρτήριον,
 καὶ αὐθις ἐκ τοῦ τάφου ὠραῖος
 δικαιοσύνης ἡμῖν ἔλαμψεν ἥλιος.

Ὁ θεοπάτωρ μὲν Δαυῖδ | πρὸ τῆς κειώδους κιβωτοῦ
 ἤλατο σκιρτῶν· | ὁ λαὸς δὲ
 45 τοῦ θεοῦ ὁ ἅγιος, | τὴν τῶν συμβόλων ἔκβασιν
 ὀρῶντες, εὐφρανθῶμεν ἐνθέως,
 ὅτι ἀνέστη Χριστὸς ὡς παντοδύναμος.

ψδὴ ε'.

* Ὁρθρίσωμεν ὄρθρου βαθέος
 καὶ ἀντὶ μύρου τὸν ὕμνον | προσοίσομεν τῷ δεσπότη,
 50 καὶ Χριστὸν ὀψόμεθα | δικαιοσύνης ἥλιον,
 πᾶσι ζωὴν ἀνατέλλοντα.

Τὴν ἄμετρόν σου εὐσπλαγχνίαν
 οἱ ταῖς τοῦ ἄδου χειραῖς | συνεχόμενοι δεδορκότες
 πρὸς τὸ φῶς ἠπείγοντο, | Χριστὲ, ἀγαλλομένῳ ποδὶ,
 55 πάσχα κροτοῦντες αἰώνιον.

Προσέλθωμεν λαμπαδηφόροι
 τῷ προϊόντι Χριστῷ | ἐκ τοῦ μηνήματος ὡς νυμφίῳ,
 καὶ συνεορτάσωμεν | ταῖς φιλεόρτοις τάξεσι
 πάσχα θεοῦ τὸ σωτήριον.

ψδὴ ε'.

60 Κατήλθες ἐν τοῖς κατωτάτοις τῆς γῆς
 καὶ συνέτριψας μοχλοὺς | αἰωνίους κατόχους
 πεπεδημένων, Χριστὲ, | καὶ τριήμερος
 ὡς ἐκ κήτους Ἰωνᾶς | ἔξανέστης τοῦ τάφου.

33 ἄρσιν A Barth. — διανοίξας A: διανοίξαν Barth. — 39 χρηστὸς Barth. — 40 τέθειται A — 43 Paralip. I, XIII 8 — 61 αἰωνίως schol. legisse videtur, nescio an recte — 62 πεπεδημένους A

Φυλάξας τὰ σήμαντρα σῶα, Χριστὲ,
 65 ἔξηγέρθης τοῦ τάφου, | ὃ τὰς κλείς τῆς παρθένου
 μὴ λυμηνάμενος | ἐν τῷ τόκῳ σου,
 καὶ ἀνέψξας ἡμῖν | παραδείσου τὰς πύλας.

Σωτήρ μου τὸ ζῶν τε καὶ ἄθυτον
 ἱερεῖον ὡς θεὸς | σεαυτὸν ἐκουσίως
 70 προσαγαθῶν τῷ πατρὶ | συνανέστησας
 πατρηνῆ τὸν Ἀδὰμ, | ἀναστὰς ἐκ τοῦ τάφου.

ψδὴ ζ΄.

Ὁ παῖδας ἐκ καμίνου βυκάμενος
 γενόμενος ἄνθρωπος
 πάσχει ὡς θνητὸς | καὶ διὰ πάθους τὸ θνητὸν
 75 ἀφθαρσίας ἐνδύει εὐπρέπειαν,
 ὁ μόνος εὐλογητὸς τῶν πατέρων
 θεὸς καὶ ὑπερένδοξος.

Γυναῖκες μετὰ μύρων θεόφρονες
 ὀπίσω σου ἔδραμον·
 80 ὄν δὲ ὡς θνητὸν | μετὰ δακρύων ἐζήτησαν,
 προσεκύνησαν χαίρουσαι ζῶντα θεόν,
 καὶ πάσχα τὸ μυστικὸν σοῖς, Χριστὲ,
 μαθηταῖς εὐηγγελίσαντο.

Θανάτου ἐορτάζομεν νέκρωσιν,
 85 ἄδου τὴν καθαίρεσιν,
 ἄλλης βιοτῆς | τῆς αἰωνίου ἀπαρχῆν,
 καὶ σκιρτῶντες ὑμνοῦμεν τὸν αἴτιον,
 τὸν μόνον εὐλογητὸν τῶν πατέρων
 θεὸν καὶ ὑπερένδοξον.

Ὡς ὄντως ἱερὰ καὶ πανέορτος
 αὕτη ἡ σωτήριος
 νῦξ καὶ φωταυγῆς, | τῆς λαμπροφόρου ἡμέρας
 τῆς ἐγέρσεως οὐσα προάγγελος,
 ἐν ἧ τὸ ἄχρονον φῶς ἐκ τάφου
 95 σωματικῶς πᾶσιν ἐπέλαμψεν.

ψδὴ η΄.

Αὕτη ἡ κλητὴ καὶ ἀγία ἡμέρα,
 ἡ μία τῶν σαββάτων, | ἡ βασιλικὴ καὶ κυρία,

έορτῶν έορτῆ | καὶ πανήγυρις έστι πανηγύρεων,
έν ἡ εὐλογοῦμεν | Χριστὸν εἰς τοὺς αἰῶνας.

- 100 Δεῦτε τοῦ καινοῦ τῆς ἀμπέλου γεννήματος,
τῆς θείας εὐφροσύνης, | έν τῇ εὐσήμεν ἡμέρα
τῆς έγέρσεως | βασιλείας τε Χριστοῦ κοινωνήσωμεν,
ύμνούντες αὐτὸν | ὡς θεὸν εἰς τοὺς αἰῶνας.

- Ἄρον κύκλω τοὺς ὀφθαλμούς σου, Σιών, καὶ ἴδε·
105 ἰδοὺ γὰρ ἤκασί σοι | θεοφεγγεῖς ὡς φωστῆρες
έκ δυσμῶν καὶ βορρᾶ | καὶ θαλάσσης καὶ έώας τὰ τέκνα σου,
έν σοὶ εὐλογοῦντα | Χριστὸν εἰς τοὺς αἰῶνας.

- Πάτερ παντοκράτορ καὶ λόγε καὶ πνεῦμα,
τρικὶν ένιζομένη | έν ὑποστάσει φύσις,
110 ὑπερούσιε | καὶ ὑπέρθεε, εἰς σὲ βεβαπτίσαμεθα
καὶ σὲ εὐλογοῦμεν | εἰς πάντα τοὺς αἰῶνας.

ψδὴ θ'.

- Φωτίζου, φωτίζου ἡ νέα Ἱερουσαλήμ·
ἡ γὰρ δόξα κυρίου | έπί σὲ άνέτειλε·
χόρευε νῦν καὶ ἀγάλλου, Σιών·
115 σὺ δὲ, ἀγνή, | τέρπου, θεοτόκε,
έν τῇ έγέρσει τοῦ τόκου σου.

- Ἦ θείας! ὦ φίλης! ὦ γλυκυτάτης σου φωνῆς!
μεθ' ἡμῶν ἀψευδῶς γὰρ | έπηγγείλω έσεσθαι
μέχρι τερμάτων αἰῶνος, Χριστέ·
120 ἦν οἱ πιστοὶ | ἄγκυραν έλπίδος
κατέχοντες ἀγαλλόμεθα.

- Ἦ πάσχα τὸ μέγα | καὶ ἱερώτατον, Χριστέ·
ὦ σοφία καὶ λόγε | τοῦ θεοῦ καὶ δύναμις,
δίδου ἡμῖν έκτυπώτερον
125 σοῦ μετασχεῖν | έν τῇ άνεσπέριμ
ἡμέρα τῆς βασιλείας σου.

V

Κανὼν εἰς τὴν κυριακὴν τοῦ Ἄντίπασχα (Πεντηκ. σελ. 26)

ἤχος α'.

ψδὴ α'.

Ἄιτωμεν πάντες λαοὶ | τῷ έκ πικρᾶς δουλείας
Φαραῶ τὸν Ἰσραὴλ ἀπαλλάξαντι

104 duae syllabae abundant, sed eiecto Σιών numerorum aequalitatem restituere dubito. cf. Ies. LX 4. — 106 έώσας A — 117 ὀφειλῆς A cum schol. — 118 Matth. XXVIII 20.

καὶ ἐν βυθῷ θαλάσσης | ποδὶ ἀβρόχως ὀδηγήσαντι
ψδὴν ἐπινίκιον, | ὅτι δεδόξασται.

- 5 Ἡμερον ἕαρ ψυχῶν, | ὅτι Χριστὸς ἐκ τάφου
ὡσπερ ἥλιος ἐκλάμψας τριήμερος
τὸν ζοφερὸν χειμῶνα | ἀπήλασε τῆς ἀμαρτίας ἡμῶν·
αὐτὸν ἀνυμνήσωμεν, | ὅτι δεδόξασται.

- 10 Ἡ βασιλεὺς τῶν ὡρῶν | τῇ λαμπροφόρῳ ἡμέρᾳ
ἡμερῶν τε βασιλίδι φανότατα
δορυφοροῦσα τέρπει | τὸν ἔκκριτον τῆς ἐκκλησίας λαόν,
ἀπαύστως ἀνυμνοῦσα | τὸν ἀναστάντα Χριστόν.

- Πύλαι θανάτου, Χριστὲ, | οὐδὲ τοῦ τάφου σφραγίδες,
οὐδὲ κλεῖθρα τῶν θυρῶν σοὶ ἀντέστησαν·
15 ἀλλ' ἀναστὰς ἐπέστης | τοῖς φίλοις σου, εἰρήνην, δέσποτα,
διωρούμενος τὴν πάντα | νοῦν ὑπερέχουσαν.

ψδὴ γ'.

- Στερείωσόν με, Χριστὲ, | ἐπὶ τὴν ἄσειστον πέτραν
τῶν ἐντολῶν σου,
καὶ φώτισόν με | φωτὶ τοῦ προσώπου σου·
20 οὐκ ἔστι γὰρ ἅγιος πλὴν σου, φιλόανθρωπε.
Καινοὺς ἀντὶ παλαιῶν, | ἀντὶ φθαρτῶν δὲ ἀφθάρτους
διὰ σταυροῦ σου,
Χριστὲ, τελέσας | ἡμᾶς ἐν καινότητι
ζωῆς πολιτεύεσθαι ἀξίως προσέταξας.

- 25 Ἐν τάφῳ περικλεισθεὶς | τῇ περιγράπτῳ σαρκὶ σου
ὁ ἀπερίγραπτος,
Χριστὲ, ἀνέστης· | θυρῶν κεκλεισμένων τε
ἐπέστης σοῦ τοῖς μαθηταῖς, παντοδύναμε.
Τοὺς μύλωπάς σου, Χριστὲ, | οὐς ἐκουσίως ὑπέστης
30 ὑπὲρ ἡμῶν,
τοῖς μαθηταῖς σου | φυλάξας μαρτύριον
τῆς σῆς ἔδειξας ἐνδόξου ἀναστάσεως.

ψδὴ δ'.

Μέγα τὸ μυστήριον | τῆς σῆς, Χριστὲ, οἰκονομίας·
τοῦτο γὰρ ἄνωθεν προβλέπων | θεοπτικῶς ὁ Ἀββακούμ,

Cod. A — v. 11 ἔκριτον Barth. — 14 σου ἀντέστησαν A — 15 ἔξαναστὰς Barth. una syllaba superflua — Luc. XXIX 36. Ioann. XX 19 — 17 ἄσειστον πέτραν A: in Pentecostario et Hirmologio voce ἄσειστον omissa numeri misere turbati sunt — 24 ἀξίως corruptum esse videtur, possis emendare θείως — 27 Χριστὸς A — δέ Barth. — 30 fort.: ὑπὲρ ἀνθρώπων — 32 ἐνδόξως A, modis magis consulueris, si scribas ἔδειξας ἐνδόξου τῆς σῆς ἀναστάσεως.

- 35 ἐξήλθες, ἐβόα σοι,
εἰς σωτηρίαν λαοῦ σου, φιλόανθρωπε.
Χολῆς μὲν ἐγεύσατο, | τὴν πάλαι γεῦσιν ἰώμενος·
νυγὶ δὲ σὺν κηρίῳ μέλιτος | τοῦ φωτισμοῦ μεταδιδούς
Χριστὸς τῷ προπάτορι
40 καὶ τῆς αὐτοῦ γλυκείας μεθέξεω.
Χαίρεις ἐρευνώμενος· | διὸ, φιλόανθρωπε, πρὸς τοῦτο
προτρέπεις τὸν Θωμᾶν, προτείνων | διαπιστοῦντι τὴν πλευρὰν,
τῷ κόσμῳ πιστούμενος
τὴν σὴν, Χριστὲ, τριήμερον ἔγερσιν.
- 45 Πλοῦτον ἀρυσάμενος | ἐκ θησαυροῦ τοῦ ἀσυλήτου,
τῆς θείας, εὐεργέτα, λόγῃ | διανυγείης σου πλευρᾶς,
σοφίας καὶ γνώσεως
ἀναπιμπλᾷ τὸν κόσμον ὁ Δίδυμος.
Σοῦ ἡ παμμακάριστος | ὑμνεῖται γλώσσα, ὦ Δίδυμε·
50 πρώτη γὰρ εὐσεβῶς κηρύττει | τὸν ζωοδότην Ἰησοῦν
θεόν τε καὶ κύριον,
ἐκ τῆς ἀφῆς πληθεῖσα τῆς χάριτος.
- ψδθ ε΄.
- Ἐκ νυκτὸς ὀρθρίζοντες ὑμνοῦμέν σε, Χριστὲ,
τὸν τῷ πατρὶ συνάναρχον | καὶ σωτῆρα τῶν ψυχῶν ἡμῶν·
55 τὴν εἰρήνην τῷ κόσμῳ | παράσχου, φιλόανθρωπε.
- Ἐπιστὰς τοῖς φίλοις ἀθυμοῦσιν ὁ σωτῆρ
τῆ παρουσίας ἄπασαν | ἀπελαύνει τὴν κατῆφειαν
καὶ σκιρτᾶν διεγείρει | ἐν τῇ ἀναστάσει αὐτοῦ.
- Ἦ τῆς ἀληθῶς ἐπαινουμένης τοῦ Θωμᾶ
60 φρικτῆς ἐγχειρήσεως! | τολμηρῶς γὰρ ἐψηλάφησε
τὴν πλευρὰν τὴν τῷ θεῷ | πυρὶ ἀπαστράπτουσαν.
- Ἀπιστίαν πίστεως γεννήτριαν ἡμῖν
τῆν τοῦ Θωμᾶ ἀνέδειξας· | σὺ γὰρ πάντα τῇ σοφίᾳ σου
προνοεῖς συμφερόντως, | Χριστὲ, ὡς φιλόανθρωπος.
- ψδθ ε΄.
- 65 Τὸν προφήτην διέεσσα
ἐκ τοῦ κήτους, φιλόανθρωπε·
καμὲ τοῦ βουθοῦ τῶν πταισμάτων | ἀνάγαγε, δέομαι.

Τὸν Θωμᾶν οὐ κατέλιπες
 βαπτιζόμενον, δέσποτα,
 70 βυθῷ ἀπιστίας, παλάμας | προτείνας εἰς ἔρευναν.
 Ὁ σωτὴρ ἡμῶν ἔλεγε·
 ψηλαφῶντές με ἴδετε
 ὀστέα καὶ κάρκα φοροῦντα· | ἐγὼ οὐκ ἠλλοίωμαι.
 Τὴν πλευρὰν ἐψηλάφησε
 75 καὶ πιστεύσας ἐπέγνω σε
 Θωμᾶς, μὴ παρών σου τῇ πρώτῃ | εἰσόδῳ, σωτὴρ ἡμῶν.

ψδὴ ζ'.

Εἰκόνι λατρεύειν | μουσικῆς συμφωνίας
 συγκαλουμένης λαοὺς
 ἐκ τῶν ψδῶν Σιῶν ἄδοντες | πατρικῶς οἱ παῖδες Δαυῖδ
 80 τυράννου ἔλυσαν | τὸ παλίμφημον δόγμα,
 καὶ τὴν φλόγα εἰς δρόσον μετέβαλον,
 ὕμνον ἀναμέλποντες· ὁ ὑπερυψούμενος
 τῶν πατέρων καὶ ἡμῶν | θεὸς, εὐλογητὸς εἶ.

Ὡς πρώτη ὑπάρχει | ἡμερῶν καὶ κυρία
 85 ἡ λαμπροφόρος αὕτη,
 ἐν ἣ ἀγάλλεσθαι ἄξιον | τὸν καινὸν καὶ θεῖον λαόν·
 ἐν τρόμῳ φέρει γὰρ, καὶ αἰῶνος τὸν τύπον,
 ὡς ὄγδοαὶς τελοῦσα, τοῦ μέλλοντος·
 ὕμνον ἀναμέλποντα· | ὁ ὑπερυψούμενος
 90 τῶν πατέρων καὶ ἡμῶν | θεὸς εὐλογητὸς εἶ.

Ὁ μόνος τολμήσας | τῇ ἀπίστῳ τε πίστει
 εὐεργετήσας ἡμᾶς
 Θωμᾶς ὁ Δίδυμος λύει μὲν | τὴν ζοφώδη ἄγνοιαν
 τοῖς πᾶσι πέρας | τῇ πιστῇ ἀπιστίᾳ·
 95 ἑαυτῷ δὲ τὸν στέφανον πλέκει, σαφῶς
 λέγων· σὺ εἶ κύριος | ὁ ὑπερυψούμενος
 τῶν πατέρων καὶ ἡμῶν | θεὸς εὐλογητὸς εἶ.

Οὐ μάτην διτάσας | ὁ Θωμᾶς τῇ ἐγέρσει
 σου οὐ κατέθετο,
 100 ἀλλ' ἀναμφίλεκτον ἔσπευδεν | ἀποδείξαι ταύτην, Χριστὲ,
 τοῖς πᾶσιν ἔθνεσιν· | ὅθεν δι' ἀπιστίας
 πιστωσάμενος πάντας ἐδίδαξε

75 ἐπέγνωκε omisso σε Barth. — 76 σῶτερ A — 86 λαόν Barth. et schol.: ναόν A — 89 ante ὁ ὑπερυψούμενος totum membrum in cod. et Pentecostario intercidiit, quam lacunam ut explerem, ὕμνον ἀναμέλποντα addidimus — 91 ἀπλήρωτ A cum schol.

λέγειν· cὺ εἶ κύριος, | ὁ ὑπερυψούμενος
τῶν πατέρων καὶ ἡμῶν | θεὸς εὐλογητὸς εἶ.

- 105 Ἐμφόβως τὴν χεῖρα | ὁ Θωμᾶς τῇ πλευρᾷ σου
τῇ Ζηφορῶ, Χριστὲ,
ἐνθεὶς ὑπότρομος ἤσθετο | ἐνεργείας, cῶτερ, διπλῆς
τῶν δύο φύσεων | τῶν ἐν σοὶ ἠνωμένων
ἀσυγχύτως καὶ πίστει ἐκραύγαζε
- 110 λέγων· cὺ εἶ κύριος, | ὁ ὑπερυψούμενος
τῶν πατέρων καὶ ἡμῶν | θεὸς εὐλογητὸς εἶ.

ψδὴ η'.

- Τὸν ἐν φλογὶ πυρὸς | καιομένης καμίνου
διαφυλάξαντα παῖδας
καὶ ἐν μορφῇ ἀγγέλου | συγκαταβάντα τούτοις
- 115 ὑμνεῖτε κύριον
καὶ ὑπερυψοῦτε εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

- Ἐπιποθήσας σου | τὴν χαρμόσυνον θέαν
τὸ πρὶν ἠπίσκει Θωμᾶς·
ἀξιωθεὶς δὲ ταύτης | θεὸν καὶ κύριόν σε
- 120 ἐκάλει, δέσποτα,
ὄν ὑπερυψοῦμεν εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

- Τὸν ἀνασχόμενον | τῆς Θωμᾶ ἀπιστίας
καὶ ὑποδείξαντα πλευρὰν
καὶ τῇ αὐτοῦ παλάμῃ | ἀκριβολογηθέντα
- 125 ὑμνεῖτε κύριον
καὶ ὑπερυψοῦτε αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας.

- Coὺ τὸ περιέργον | θησαυρὸν κεκρυμμένον
ἡμῖν ἀνέψξε, Θωμᾶ·
θεολογήσας γλώσσει γὰρ | θεοφορουμένη,
- 130 ὑμνεῖτε, ἔλεγες
καὶ ὑπερυψοῦτε Χριστὸν εἰς τοὺς αἰῶνας.

ψδὴ θ'.

- Cὲ τὴν φαεινὴν λαμπάδα | καὶ μητέρα τοῦ φωτός,
τὴν ἀρίζηλον δόξαν
καὶ ἀνωτέραν πάντων τῶν ποιημάτων
- 135 ἐν ὕμνοις μεγαλύνομεν.

Coὺ τὴν φαεινὴν ἡμέραν | καὶ ὑπέρλαμπρον, Χριστὲ,
τὴν δλόφωτον χάριν,

116 ὑπερυψοῦτε αὐτὸν A — 119 δὲ add. m. sec. A — 132 φωτὸς A cum schol.: θεοὺ
Barth. — 135 ὄν ὕμνοις A

ἐν ἡ ὠραῖος κάλλει τοῖς μαθηταῖς σου
ἐπέστης, μεγαλύνομεν.

140 Ἐὲ τὸν χοῖκῆ παλάμη | ψηλαφώμενον πλευρὰν
καὶ μὴ φλέξαντα ταύτην
πυρὶ τῷ τῆς αὐτοῦ θείας οὐσίας
ἐν ὕμνοις μεγαλύνομεν.

Ἐὲ τὸν ὡς θεὸν ἐκ τάφου | ἀναστάντα Ἰησοῦν
145 οὐ βλεφάροις ἰδόντες,
ἀλλὰ καρδίας πόθῳ πεπιστευκότες
ἐν ὕμνοις μεγαλύνομεν.

VI

Κανὼν εἰς τὴν Ἀνάληψιν τοῦ Χριστοῦ (Πεντηκ. κελ. 150)

ἦχος πλ. α'.

ψδὴ α'.

Τῷ σωτήρι θεῷ, | τῷ ἐν θαλάσῃ λαὸν 15 εἰς τὸ ὑμνεῖν καὶ δοξάζειν σου
ποσὶν ἀβρόχοις | ὀδηγήσαντι τὴν σωτήριον ἀνάληψιν.

καὶ Φαραὼ πανστρατιᾷ | καταποντίσαντι,
αὐτῷ μόνῳ ἄσωμεν, | ὅτι δεδόξασται.

Ἄνεπτης, ζωοδότα Χριστέ,
πρὸς τὸν πατέρα καὶ ἀνύψωσας
ἡμῶν τὸ γένος, φιλόανθρωπε,
20 τῆ ἀφάτῳ εὐσπλαγχνία σου.

5 Ἄισωμεν πάντες λαοὶ
τῷ ἐπὶ ὤμων Χερουβὶμ
ἀναληφθέντι | μετὰ δόξης Χριστῷ
καὶ συγκαθίσαντι ἡμᾶς
ἐν δεξιᾷ τοῦ πατρὸς
ψδὴν ἐπινίκιον, | ὅτι δεδόξασται.

Αἱ τάξεις τῶν ἀγγέλων, Χριστέ,
βροτεῖαν φύσιν θεασάμεναι
συνανιοῦσάν σοι ἀπαύστως
ἐκκληττόμεναι ἀνύμνου σε.

Τὸν μεσίτην θεοῦ

καὶ ἀνθρώπων Χριστὸν

10 χοροὶ ἀγγέλων | θεασάμενοι
μετὰ σαρκὸς ἐν ὑψίστοις | ἐξεπλήττοντο,
συνφώνως δὲ ἀνέμελπον
ὕμνον ἐπινίκιον.

ψδὴ δ'.

25 Εἰσακήκοα, κύριε, ἀκοὴν
τῆς δυναστείας τοῦ σταυροῦ,
ὡς παράδεισος ἠνοιγῆ δι' αὐτοῦ,
καὶ ἐβόησα·
δόξα τῇ δυνάμει σου, κύριε.

ψδὴ γ'.

Δυνάμει τοῦ σταυροῦ σου, Χριστέ,
στερέωσόν μου τὴν διάνοιαν

30 Ἀνελήφθης ἐν δόξῃ ὁ τῶν ἀγγέλων
βασιλεὺς, τὸν παράκλητον

Cod. A — v. 6 Marc. XVI 19. Luc. XXIV 51. Act. apostol. I 9. — 9 fort.: τῶν ἀνθρώπων.
— 11 fort.: τοῖς ὑψίστοις. — 12 post tertiam stropham alias duas et in hac et in altera oda
addit Pentecostarium — 17 ἀνήλθες Barth. — 21 Χριστέ] σωτήρ Barth. — 24 ἐδόξαζον
omisso σε A — 26 τοῦ σταυροῦ σου Barth.

ἡμῖν ἐκ τοῦ πατρὸς ἀποπέλλων·
 διὸ βοῶμεν·
 δόξα, Χριστὲ, τῇ ἀναλήψει σου.

ψδὴ ε΄.

Ὁρθηρίζοντες βοῶμέν σοι, κύριε·
 ὡσον ἡμᾶς·

Ὡς ἀνήλθεν ὁ σωτὴρ πρὸς τὸν πατέρα
 σὺν σαρκί, κατεπλάγησαν

ὁ γὰρ εἶ θεὸς ἡμῶν,
 ἐκτός σου ἄλλον οὐκ οἶδαμεν.

35 αὐτῷ αἱ τῶν ἀγγέλων στρατιαὶ
 καὶ ἐβόησαν·

Πληρώσας εὐφροσύνης τὰ σύμπαντα,
 ἐλεῆμον,

δόξα, Χριστὲ, τῇ ἀναλήψει σου. 45 ταῖς ἄνω δυνάμεσι

μετὰ σαρκὸς ἐπεδήμησας.

Αἱ τῶν ἄνω δυνάμεις ταῖς ἀνωτέραις
 ἐβῶν, πύλας ἄρατε

Ἄγγέλων αἱ δυνάμεις αἰρόμενον
 ἐν ἰδοῦσαι,

Χριστῷ τῷ ἡμετέρῳ βασιλεῖ,

40 ὃν ἀνυμνοῦμεν

τὰς πύλας, ἐκραύαζον,

ἅμα τῷ πατρὶ καὶ τῷ πνεύματι.

τῷ βασιλεῖ ἡμῶν ἄρατε.

ψδὴ ε΄.

50 Ἐκύκλωσέ με ἄβυσσος, | ταφή μοι τὸ κῆτος ἐγένετο·
 ἐγὼ δὲ ἐβόησα | πρὸς ἐν τὸν φιλόνηθρον,
 καὶ ἔσωσέ με | ἡ δεξιὰ σου, κύριε.

Ἐσκίρτησαν ἀπόστολοι, | ὄρωντες μετάρσιον σήμερον
 τὸν κτίστην αἰρόμενον, | ἐλπίδι τοῦ πνεύματος

55 καὶ φόβῳ ἔκραζον· | δόξα τῇ ἀνόδῳ σου.

Ἐπέστησαν οἱ ἄγγελοι | βοῶντες, Χριστὲ, τοῖς μαθηταῖς σου·
 ὃν τρόπον κατείδετε | Χριστὸν ἀνερχόμενον,
 σαρκὶ ἐλεύσεται | δίκαιος πάντων κριτής.

60 Ὡς εἶδόν σε, σωτὴρ ἡμῶν, | αἱ ἄνω δυνάμεις ἐν ὑψίστοις
 αἰρόμενον κύσσωμον, | ἐν φόβῳ ἐκραύαζον·
 μεγάλη, δέσποτα, | ἡ φιλονηθροπία σου.

ψδὴ ζ΄.

Ὁ ἐν καμίνῳ πυρὸς | τοὺς ὑμολόγους σῴσας παῖδας
 εὐλογητὸς ὁ θεὸς, | ὁ τῶν πατέρων ἡμῶν:

31 ἀποπέλλαι Barth. cf. Luc. XXIV 49. Ioann. XV 26. Act. apostol. I 4 — 32 διὸ schol. Barth.: ἴνα A — 35 αὐτὸν A — 37 ἄνω] ἀγγέλων Barth. — 40 σὺν πατρὶ Barth. post quartam stropham θεοτοκίον addit Pentecostarium — 49 post tertiam stropham duae aliae in Pentecostario additae sunt — 53 secunda et tertia strophā inverso ordine in Pentecostario leguntur — 54 φερόμενον A — 56 Act. apostol. I 10—11. — 58 οὕτω σαρκὶ A — ἀπάντων A — 59 δυνάμεις αἱ οὐράναι εἰς ὕψος Barth., quae lectio nisi eiecto articulo al probari non potest. — 60 ἐκραύαζον λέγουσα Barth. — 61 post quartam stropham θεοτοκίον addit Pentecostarium — 62 παῖδας σῴσας A, quod non recipimus, quia in tertia strophā idem codex collocationem verborum ἄρας φύσιν comprobāt

Ἐπὶ τῶν ὤμων, Χριστὲ, | τὴν πλανηθεΐσαν ἄρα φύσιν
65 ἀναληφθεὶς τῷ θεῷ | καὶ πατρὶ προσήγαγες.

Ὁ ἐν νεφέλῃ φωτὸς | ἀναληφθεὶς καὶ σώσας κόσμον
εὐλογητὸς ὁ θεὸς, | ὁ τῶν πατέρων ἡμῶν.

Ὁ ἀνελθὼν ἐπὶ γῆς | πρὸς τὸν ἀσώματον πατέρα
εὐλογητὸς ὁ θεὸς, | ὁ τῶν πατέρων ἡμῶν.

ψδὴ η΄.

70 Τὸν ἐκ πατρὸς πρὸ αἰώνων | γεννηθέντα υἱὸν καὶ θεὸν
καὶ ἐπ’ ἐσχάτων τῶν χρόνων | σαρκωθέντα ἐκ παρθένου μητρὸς,
ἱερεῖς, ὑμνεῖτε, | λαὸς ὑπερυψοῦτε | εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

Τὸν ἐν δυοὶ ταῖς οὐσίαις | ἀναπάντα ζωοδότην Χριστὸν
εἰς οὐρανοὺς μετὰ δόξης | καὶ πατρὶ συγκαθεζόμενον,
75 ἱερεῖς, ὑμνεῖτε, | λαὸς ὑπερυψοῦτε | εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

Τὸν ἐκ δουλείας τὴν κτίσιν | τῶν εἰδώλων λυτρωσάμενον
καὶ παραστήσαντα ταύτην | ἐλευθέραν τῷ ἰδίῳ πατρὶ,
ἱερεῖς, ὑμνεῖτε, | λαὸς ὑπερυψοῦτε | εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

Τὸν τῆ αὐτοῦ καταβάσει | καθελόντα τὸν ἀντίπαλον
80 καὶ τῆ αὐτοῦ ἀναβάσει | ἀνυψώσαντα τὸν ἄνθρωπον,
ἱερεῖς, ὑμνεῖτε, | λαὸς ὑπερυψοῦτε | εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

ψδὴ θ΄.

Ὁ ἐν ὑπὲρ νοῦν καὶ λόγον μητέρα θεοῦ,
τὴν ἐν χρόνῳ τὸν ἄχρονον | ἀφράτως κηύσασαν
οἱ πιστοὶ ὁμοφρόνως μεγαλύνομεν.

85 Ὁ ἐν λυτρωτῆν τοῦ κόσμου, Χριστὸν τὸν θεόν,
οἱ ἀπόστολοι βλέποντες | ἐνθέως ὑψούμενον,
μετὰ δέους σκιρτῶντες ἐμεγάλυνον.

Ὁ ἐν καταβάντα ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς
καὶ τὸν ἄνθρωπον σώσαντα | καὶ τῆ ἀναβάσει σου
90 ἀνυψώσαντα, τοῦτον μεγαλύνομεν.

Χαῖρε, θεοτόκε μητὲρ Χριστοῦ τοῦ θεοῦ,
ὃν ἐκήσας, σήμερον | ἐκ γῆς ἀνιπτάμενον
σὺν ἀγγέλοις ὁρῶσα ἐμεγάλυνες.

68 ἀνελθὼν ἐν σαρκὶ Barth. — 69 quintam stropham addit Pentecostarium — 72 αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας A — 78 ἐν χρόνῳ ὑμνοῦμεν καὶ ἐν ὑπερυψοῦμεν Barth. — 81 θεοτοκίον addit Pentecostarium — 87 inter alteram et tertiam duae aliae strophae insertae sunt in Pentecostario — 91 τοῦ θεοῦ om. A

VII

Κανών εἰς τὴν Κοίμησιν τῆς θεοτόκου (Αὐγ. 15)

ἤχος δ'.

ψδὴ α'.

Ἄνοιξω τὸ στόμα μου,
καὶ πληρωθήσεται πνεύματος·
καὶ λόγον ἐρεύξομαι | τῆ βασιλίδιμητρί·
καὶ ὀφθήσομαι | φαιδρῶς πανηγυρίζων·
5 καὶ ἄστωγηθόμενος | ταύτης τὰ θαύματα.

Παρθένοι νεάνιδες,
σὺν Μαρίας τῆ προφήτιδι
ψδὴν τὴν ἐξόδιον | νῦν ἀλαλάξατε·
ἢ παρθένος γὰρ | καὶ μόνη θεομήτωρ
15 πρὸς λῆξιν οὐράνιον | διαβιβάζεται.

Ἄζιως ὡς ἔμψυχον
εὐ οὐρανὸν ὑπεδέξατο
οὐράνια, πάνταγε, | θεῖα κληνώματα·
καὶ παρέστηκεν | φαιδρῶς ὠραϊσμένη
15 ὡς νύμφη πανάμωμος
τῷ βασιλεῖ καὶ θεῷ.

ψδὴ γ'.

Τοὺς σοὺς ὑμολόγους, θεοτόκε,
ἢ ζῶσα καὶ ἄφθονος πηγῆ,
θίασον συγκροτήσαντας
πνευματικὸν στερέωσον,
20 καὶ ἐν τῇ θεῖᾳ μνήμῃ σου
στεφάνων δόξης ἀζίωσον.

Θνητῆς ἐξ ὀσφύος προαχθεῖσα
τῇ φύσει κατάλληλον, ἀγνή,
τὴν ἔξοδον διήνυσας·
25 τεκοῦσα δὲ τὴν ὄντως Ζωὴν

πρὸς τὴν Ζωὴν μεθέστηκεν
τὴν θεῖαν καὶ ἐνυπόστατον.

Δῆμος θεολόγων ἐκ περάτων,
ἐξ ὕψους ἀγγέλων δὲ πληθῶς
30 πρὸς τὴν Ζωὴν ἠπείγοντο
παντοδυνάμω νεύματα,
ἀξιοχρέως, δέσποινα,
τῇ σὴ ταφῇ λειτουργήσοντες.

ψδὴ δ'.

Τὴν ἀνεξιχνίαστον | θεῖαν βουλὴν
35 τῆς ἐκ τῆς παρθένου σαρκώσεως
σοῦ τοῦ ὑψίστου
ὁ προφήτης Ἀββακοῦμ
κατανοῶν ἐκραύγαζε·
δόξα τῇ δυνάμει σου, κύριε.

40 Θάμβος ἦν θεάσασθαι | τὸν οὐρανὸν
τοῦ παμβασιλέως τὸν ἔμψυχον
τοὺς κενεῶνας
ὑπερχόμενον τῆς γῆς·
ὡς θαυμαστὰ τὰ ἔργα σου!
45 δόξα τῇ δυνάμει σου, κύριε.

Ἐν τῇ μεταστάσει σου, | μήτηρ θεοῦ,
τὸ εὐρυχωρότατον σῶμά σου
καὶ θεοδόχον
τῶν ἀγγέλων στρατιαὶ
50 ἱερωτάταις πτέρυξι
φόβῳ καὶ χαρᾷ συνεκάλυπτον.

Cod. A — v. 4 φαιδρὸς A — 5 τὰ θαύματα A cum schol.: τὴν κοίμησιν Barth. — 7 Exod. XV 20—21. — 9 θεομήτωρ] θεοτόκος Barth. — 12 ὑπεδέξαντο Barth. — 18 συγκροτήσαντας A, sed aoriston scholiasta legisse videtur — 29 ἀγγέλων τε A — 33 λειτουργήσαντας A — 34 primam stropham, cum parum apte cum reliquis cohaereat, non Iohannes composuisse, sed tamquam hirmum suo carmini proposuisse videtur, quod idem sentio de reliquis huius canonis carminibus, quae quatuor strophis constant — 35 τῆς ἐκ τῆς Barth.: τὴν ἐκ A — 38 κατανοῶν Barth.: ἐξεστηκώς A, κατανοῶν ἐξεστηκώς scholiasta legisse videtur — Abbae. prec. 2. — 43 ὑπερχόμενος A

Εἰ ὁ ἀκατάληπτος | ταύτης καρπός,
 δι' ὃν οὐρανὸς ἐχημάτισε,
 ταφήν ὑπέστη
 55 ἐκουσίως ὡς θνητός,
 πῶς τὴν ταφήν ἀρνήσεται
 ἢ ἀπειρογάμως κηύσασα;

ψδὴ ε'.

Ἐξέστη τὰ κύμπατα
 ἐπὶ τῇ θείᾳ δόξῃ σου·
 60 οὐ γὰρ, ἀπειρογάμη παρθένε,
 γῆθεν μετέστης | πρὸς αἰωνίου μονάα
 καὶ πρὸς ἀτελεύτητον ζωὴν,
 πᾶσι τοῖς ὕμνοῦσί σε
 σωτηρίαν βραβεύουσα.

62 Κροτεῖτῳσαν κάλιγγες
 τῶν θεολόγων χῆμερον·
 γλώσσα δὲ πολύφθογγος ἀνθρώπων
 νῦν εὐφημεῖτω· | περιηχεῖτω ἀήρ,
 ἀπείρω λαμπόμενος φωτὶ·
 70 ἄγγελοι ὕμνεῖτῳσαν
 τῆς πανάγνου τὴν κοίμησιν.

Τὸ κεύος διέπρεπε
 τῆς ἐκλογῆς τοῖς ὕμνοισ σου

ὄλος ἐξιστάμενος, παρθένε,
 75 ἔκδημος, ὄλος | ἱερωμένος θεῷ,
 τοῖς πᾶσι θεόληπτος καὶ ὦν
 ὄντως καὶ δεικνύμενος,
 θεοτόκε πανύμνητε.

ψδὴ ε'.

Τὴν θείαν ταύτην καὶ πάνδημον
 80 τελούντες ἑορτὴν οἱ θεόφρονες
 τῆς θεομήτορος
 δεῦτε τὰς χεῖρας κροτήσωμεν,
 τὸν ἔξ αὐτῆς τεχθέντα
 πιστῶς δοξάζοντες.

Ἐκ σοῦ ζωὴ ἀνατέταλκε,
 85 τὰς κλείς τῆς παρθενίας μὴ λύσασα·
 πῶς οὖν τὸ ἄχραντον
 ζωαρχικόν τέ σου σκῆνωμα
 τῆς τοῦ θανάτου πείρας
 γέγονε μέτοχον;

Ζωῆς ὑπάρξασα τέμενος
 90 ζωῆς τῆς αἰδίου τετύχκασ·
 διὰ θανάτου γὰρ
 πρὸς τὴν ζωὴν μεταβέβηκας
 ἢ τὴν ζωὴν τεκούσα | τὴν ἐνυπόστατον.

ψδὴ ζ'.

Οὐκ ἐλάτρευσαν | τὴν κτίσιν οἱ θεόφρονες
 95 παρὰ τὸν κτίσαντα,
 ἀλλὰ πυρὸς ἀπειλὴν | ἀνδρείως πατήσαντες
 ἔχαιρον ψάλλοντες· | ὑπερύμνητε,
 ὁ τῶν πατέρων κύριος | καὶ θεὸς εὐλογητὸς εἶ.

Νεανίσκοι καὶ | παρθένοι τῆς παρθένου τε
 100 καὶ θεομήτορος
 τὴν μνήμην σέβοντες, | πρεσβύται καὶ ἄρχοντες
 καὶ βασιλεῖς σὺν κριταῖς | μελωδήσατε·
 ὁ τῶν πατέρων κύριος | καὶ θεὸς εὐλογητὸς εἶ.

59 δόξη] μνήμη A — 61 inde ab γῆθεν μετέστης antiquam hirmi formam, quam a poeta sic, uti cum Bartholomaeo scripsimus, variatam esse scholiasta testatur, librarius cod. A retinuit — 71 πανάγνου] παρθένου Barth. — 74 contortam verborum structuram equidem expedire nequeo, nisi neutrius generis formas ὄλον ἐξιστάμενον κ. τ. λ. γερονάμ. 79 πάνδημον A cum schol.: πάντιμον Barth. — 83 πιστῶς A cum schol.: θεόν Barth. — 88 τοῦ om. A — 94 τῇ κτίσει Barth. — 97 χαιρόντες ἔψαλλον Barth.

- 105 Καλιπιάτῳσαν | τῆ κάλιπγι τοῦ πνεύματος
 ὄρη οὐράνια,
 ἀγαλλιιάσθῳσαν | βουνοὶ, καὶ σκιρτάτῳσαν
 θεῖοι ἀπόστολοι· | ἡ πανήγυρις
 τῆς θεοτόκου σῆμερον· | μυστικῳς εὐωχηθῳμεν.
- 110 Ἡ πανίερος | μετάστασις τῆς θείας σου
 καὶ ἀκράτου μητρὸς
 τὰ ὑπερκόσμια | τῳν ἄνω δυνάμειν
 ἤθροισε τάγματα | συνευφραίνεσθαι
 τοῖς ἐπὶ γῆς σε μέλπουσιν· | ὁ θεὸς εὐλογητὸς εἶ.

ψδὴ η΄.

- 115 Παῖδας εὐαγεῖς ἐν τῆ καμίνῳ
 ὁ τόκος τῆς θεοτόκου διεσῳζατο·
 τότε μὲν τυπούμενος, | νῳν δὲ ἐνεργούμενος
 τὴν οἰκουμένην ἅπασαν | ἐγείρει ψάλλουσαν·
 τὸν κύριον ὑμνεῖτε τὰ ἔργα
 καὶ ὑπερυψοῦτε | εἰς πάντας τοὺς αἰῳνας.
- 120 Τὴν μνήμην σου, ἀχραντε παρθένε,
 ἀρχαί τε καὶ ἐξουσίαι σὺν δυνάμειν,
 ἄγγελοι, ἀρχάγγελοι, | θρόνοι, κυριότητες,
 τὰ Χερουβὶμ δοξάζουσι | καὶ τὰ φρικτὰ Σεραφίμ·
 ἀνθρώπων δὲ τὸ γένος ὑμνοῦμεν
- 125 καὶ ὑπερυψοῦμεν | εἰς πάντας τοὺς αἰῳνας,
- Ἐξένῳς οἰκήσας, θεοτόκε,
 ἐν τῆ ἀχράντῳ νηδύϊ σου σαρκούμενος,
 οὗτος τὸ πανίερον | πνευμά σου δεξάμενος
 ἐν ἑαυτῳ κατέπαυσεν ὡς ὀφειλέτης υἱός·
- 130 διὸ σε, τὴν παρθένον, ὑμνοῦμεν
 καὶ ὑπερυψοῦμεν | εἰς πάντας τοὺς αἰῳνας.
- Ἦ τῳν ὑπὲρ ἔννοιαν θαυμάτων
 τῆς ἀειπαρθένου τε καὶ θεομήτορος·
 τάφον γὰρ οἰκήσασα | ἔδειξε παράδεισον·
- 135 ὡ παρестῳτες σῆμερον χαίροντες ψάλλομεν·
 τὸν κύριον ὑμνεῖτε τὰ ἔργα
 καὶ ὑπερυψοῦτε | εἰς πάντας τοὺς αἰῳνας.

106 ἀγαλλιιάσθῳσαν νῳν Barth. — 107 ἡ βασιλίσα πρὸς τὸν υἱὸν μεθίσταται σὺν αὐτῳ
 ἀεὶ κρατοῦσα Barth. — 115 διεσῳζετο A — 117 ἐγείρει Ven.: ἤγειρε A ἀγείρει Barth. —
 ψάλλειν σοι Ven. — 119 ὑπερυψοῦτε αὐτὸν εἰς τοὺς A — 121 καὶ δυνάμειν A contra mo-
 dorum concinnitatem — 126 ἔένος A — 128 σῳμα legisse videtur scholiasta.

ψδὴ θ'.

Ἄπας γηγενῆς | σκιρτάτω τῷ πνεύματι
λαμπαδοχούμενος·

- 140 πανηγυριζέτω δὲ | αὐλῶν νόων φύσις γεραίρουσα
τὴν ἱερὰν μετάστασιν | τῆς θεομήτορος,
καὶ βοάτω· | χαίροις, παμμακάριστε
θεοτόκε ἀγνή, ἀειπάρθενε.

Δεῦτε ἐν Σιών, | τῷ θείῳ καὶ πίνοντι

- 145 ὄρει τοῦ ζῶντος θεοῦ,
ἀγαλλιασώμεθα | τὴν θεοτόκον ἐνοπτριζόμενοι·
πρὸς γὰρ τὴν λίαν κρείττονα | καὶ θειοτέραν σκηνὴν
ὡς μητέρα | ταύτην εἰς τὰ ἅγια
τῶν ἀγίων Χριστοῦ μετατίθησι.

- 150 Δεῦτε οἱ πιστοὶ | τῷ τάφῳ προσέλθωμεν
τῆς θεομήτορος·

καὶ περιπτυσώμεθα | καρδίας χεῖλη, ὄμματα, μέτωπα
εἰλικρινῶς προσάπτοντες· | καὶ ἀρυσώμεθα
ἰαμάτων | ἄφθονα χαρίσματα,

- 155 ἐκ πηγῆς ἀενάου βλυστάνοντα.

Δέχου παρ' ἡμῶν | ψδὴν τὴν ἐξόδιον,
μήτηρ τοῦ ζῶντος θεοῦ·

καὶ τῇ φωτοφόρῳ σου | καὶ θεῖα ἐπισκίασον χάριτι,
τῷ βασιλεῖ τὰ τρόπαια, | τῷ φιλοχρίστῳ λαῷ

- 160 τὴν εἰρήνην, | ἄφεσιν τοῖς μέλπουσι
καὶ ψυχῶν σωτηρίαν βραβεύουσα.

VIII

Κανὼν ἀναστάσιμος τῆς Ὀκτωῆχου (Ὀκτ. σελ. 19)

ἦχος α'.

ψδὴ α'.

Κοῦ ἡ τροπαιοῦχος δεξιὰ
θεοπρεπῶς ἐν ἰσχύϊ δεδόξασται·
αὕτη γὰρ, ἀθάνατε, ἡ πανσθενῆς
ὑπεναντίους ἔθραυσε,

- 5 τοῖς Ἰσραηλίταις
ὀδὸν βυθοῦ καινουργήσασα.

Ὁ χερσὶν ἀχράντοις ἐκ χοῦς
θεουργικῶς κατ' ἀρχὰς διαπλάσας με
χεῖρας διεπέτας ἐν τῷ σταυρῷ,
ἐκ γῆς ἀνακαλούμενος

- 10 τὸ φθαρέν μου σῶμα,
ὃ ἐκ παρθένου προσείληφας.

140 γεραίρουσαν A — 146 ἀγαλλιασώμεθα A — 153 ἀρυσώμεθα A — 155 βλυστάζοντα A — 161 βραβεύουσαν A

Canon octava quaque dominica inter diem festum Omnium sanctorum et Paschatis cantari vel recitari solet — Codd. AD — v. 3 ἀθάνατε ex ἀθάνατος corr. A

Νέκρωσιν ὑπέστη δι' ἐμὲ
καὶ τὴν ψυχὴν τῷ θανάτῳ προδίδωσιν 40
ὁ ἐμπνεύσει θεία ψυχὴν μοι ἐνθεῖς,
καὶ λύσας αἰωνίων δεσμῶν
15 καὶ συναναστήσας
τῇ ἀφθαρσίᾳ ἐδόξασεν.

Χαῖρε, ἡ τῆς χάριτος πηγὴ,
χαῖρε, ἡ κλίμαξ καὶ πύλη οὐράνιος·
χαῖρε, ἡ λυχνία καὶ στάμνος χρυσεὴ
καὶ ὄρος ἀλατόμητον,
20 ἡ τὸν ζωοδότην
Χριστὸν τῷ κόσμῳ κήσασα.

ψδὴ γ'.

Ὁ μόνος εἰδὼς τῆς τῶν βροτῶν
οὐσίας τὴν ἀσθένειαν,
καὶ συμπαθῶς αὐτὴν μορφωσάμενος
περιζωσὼν με ἐξ ὕψους δύναμις
25 τοῦ βοᾶν σοι· ἅγιος | ὁ ναὸς δ' ἐμψυχος
τῆς ἀφράστου σου δόξης, φιλάν-
θρωπε.

Θεὸς μου ὑπάρχων, ἀγαθὲ,
πεσόντα κατωκτείρησας
καὶ καταβῆναι πρὸς με ἠυδόκησας
30 ἀνύψωσάς τε διὰ σταυρώσεως
τοῦ βοᾶν σοι· ἅγιος | ὁ τῆς δόξης κύριος,
ὁ ἀνείκαστος ἐν ἀγαθότητι.

Ζωὴ ἐνυπόστατος, Χριστὲ,
ὑπάρχων καὶ φθαρέντα με
35 ὁ συμπαθῆς θεὸς· ἐνδυσάμενος
εἰς χοῦν θανάτου καταβάς, δέσποτα, 65
τὸ θνητὸν διέρρηξας
καὶ νεκρὸς τριήμερος
ἀναστὰς ἀφθαρσίαν ἡμφίεσας.

Θεὸν συλλαβοῦσα ἐν γαστρὶ,
παρθένε, διὰ πνεύματος
τοῦ παναγίου ἔμεινας ἀφλεκτος·
ἐπεὶ σε βάτος τῷ νομοθέτῃ Μωσεὶ
φλεγόμενη ἄκαυστα | σαφῶς προεμήνυσε
τὴν τὸ πῦρ δεξαμένην τὸ ἄσπεκτον.

ψδὴ δ'.

45 Ὅρος σε τῇ χάριτι τῇ θεῖα κατάσκιον
προβλεπτικοῖς ὁ Ἀββακούμ
κατανοήσας ὀφθαλμοῖς,
ἐκ σοῦ ἐξελεύεσθαι
τοῦ Ἰσραὴλ προανεφώνει τὸν ἅγιον
50 εἰς σωτηρίαν ἡμῶν καὶ ἀνάπλασιν.

Τίς οὗτος σωτὴρ ὁ ἐξ Ἐδῶμ ἀφικόμενος
στεφηφορῶν ἐξ ἀκανθῶν
πεφοινιγμένος τὴν στολὴν
ἐν ζύλῳ κρεμάμενος;
55 τοῦ Ἰσραὴλ ὑπάρχει οὗτος ὁ ἅγιος
εἰς σωτηρίαν ἡμῶν καὶ ἀνάπλασιν.

Ἴδετε λαὸς τῶν ἀπειθῶν καὶ αἰσχύνθητε·
ὄν ὡς κακοῦργον γὰρ ὑμεῖς
ἀναρτηθῆναι ἐν σταυρῷ
60 Πιλάτον ἠτήσασθε
φρενοβλαβῶς, θανάτου λύσας τὴν
δύναμις
θεοπρεπῶς ἐξανέστη τοῦ μνήματος.

Ξύλον σε, παρθένε, τῆς ζωῆς ἐπιστά-
μεθα·
οὐ γὰρ τῆς γνώσεως καρπὸς
65 θανατηφόρος τοῖς βροτοῖς
ἐκ σοῦ ἀνεβλάστησεν,
ἀλλὰ ζωῆς τῆς αἰδίου ἀπόλαυσις
εἰς σωτηρίαν ἡμῶν τῶν ὑμνούντων σε.

15 ἐδόξασας A — 26 ἀγράντου Oct. — 30 τε D: δὲ A με Oct. — 31 ὁ ναὸς ὁ ἐμψυχος ὁ ἀνεῖκ. D — 35 ὡς συμπ. D — 37 νεκροῦς Oct. — 38 ἡμφίεσεν A — 43 φλεγόμενην Oct. — 45 unum tantum versum hirmi huius et sequentis carminis exaratum exhibet D, quo cum accedat sententia parum cum reliquis strophis conexa, hirmos si minus omnes, at certe aliquot huius canonis ab Ioanne Damasceno extrinsecus adscitos esse iudico — 48 ἐκ σοῦ A m. pr.: ἐξ οὗ A m. sec. — ἐξελεύεσθαι ex ἐξελεύεται, ut videtur, corr. A — 53 πεφοινιγμένος ex πεφοινημένος corr. A — 60 Πιλάτον D: Πιλάτῳ A — 64 βρώσεως D

ψδὴ ε΄.

Ὁ φωτίσας
70 τῇ ἐλλάμψει τῆς σῆς παρουσίας
καὶ φαιδρύνσας [Χριστέ,
τῷ σταυρῷ σου τοῦ κόσμου τὰ πέρατα,
τὰς καρδίας φωτίσων φωτὶ
τῆς σῆς θεογνωσίας
75 τῶν ὀρθοδόξως ὑμνούντων σε.

Τὸν ποιμένα
τῶν προβάτων τὸν μέγαν καὶ κύριον
Ἰουδαῖοι
διὰ εὐλοῦ σταυροῦ ἐθανάτωσαν·
80 ἀλλ' αὐτὸς ὡς πρόβατα νεκροῦς
ἐν ἄδη τεθαμμένους
κράτους θανάτου ἐρρύσατο.

Τῷ σταυρῷ σου
τὴν εἰρήνην εὐαγγελισάμενος
85 καὶ κηρύξας
αἰχμαλώτοις, σωτήρ μου, τὴν ἄφεσιν
τὸν κρατοῦντα ἤσχυνας, Χριστέ,
γυμνὸν ἠπορημένον
δείξας τῇ θείᾳ ἐγέρσει σου.

90 Τὰς αἰτήσεις
τῶν πιστῶς αἰτουμένων, πανύμνητε,
μὴ παρίδης,
ἀλλὰ δέχου καὶ ταύτας προσάγαγε
τῷ υἱῷ σου, ἄχραντε, θεῷ,
95 τῷ μόνῳ εὐεργέτῃ·
σε γὰρ προστάτιν κεκτήμεθα.

ψδὴ ε΄.

Ἐκύκλωσεν ἡμᾶς ἐσχάτη ἄβυσσος,
οὐκ ἔστιν ὁ ρυόμενος·
ἐλογίσθημεν ὡς πρόβατα σφαγῆς·
100 αἴψων τὸν λαόν σου ὁ θεὸς ἡμῶν·

σε γὰρ ἰσχύς | τῶν ἀσθενούντων
καὶ ἐπανόρθωσις.

Τῷ πταισμάτι τοῦ πρωτοπλάστου, κύ-
δεινῶς ἐτραυματίσθημεν, [ριε,
τῷ δὲ μύλωπι ἰάθημεν τῷ σῷ,
105 ψὺπὲρ ἡμῶν ἐτραυματίσθης, Χριστέ·
σε γὰρ ἰσχύς | τῶν ἀσθενούντων
καὶ ἐπανόρθωσις.

Ἀνήγαγες ἡμᾶς ἐξ ἄδου, κύριε,
τὸ κήτος χειρωσάμενος
τὸ παμφάγον, παντοδύναμη, τῷ σῷ
110 κράτει καθελῶν αὐτοῦ τὴν δύναμιν·
σε γὰρ ζωὴ | καὶ φῶς ὑπάρχεις
καὶ ἡ ἀνάστασις.

Εὐφραίνονται ἐν σοὶ, παρθένη ἄχραντε,
τοῦ γένους οἱ προπάτορες,
τὴν Ἐδέμ ἀπολαβόντες διὰ σοῦ,
115 ἦν ἐκ παραβάσεως ἀπώλεσαν·
σε γὰρ ἀγνή | καὶ πρὸ τοῦ τόκου
καὶ μετὰ γέννησιν.

ψδὴ ζ΄.

Σὲ νοητὴν, | θεοτόκε, κάμινον
κατανοοῦμεν οἱ πιστοί·
ὡς γὰρ παῖδας ἔσωσε τρεῖς,
120 ὁ ὑπερυψούμενος | κόσμον ἀνεκαίνισεν
ἐν τῇ γαστρὶ σου ὀλόκληρον,
ὁ αἰνετὸς τῶν πατέρων
θεὸς καὶ ὑπερένδοξος.

Ἐφριξε γῆ, ! ἀπεστράφη ἥλιος
καὶ συνεσκότασε τὸ φῶς·
125 διερράγη τὸ τοῦ ναοῦ ·
θεῖον καταπέτασμα,
πέτραι δὲ ἐσχίσθησαν·

81 τεθειμένος D — 87 ἰσχυνας A — 90 loco eius, quod ex D repetivimus, in cod. A hoc theotokion exaratum est: Εὐφραίνονται οὐρανῶν αἱ δυνάμεις ὀρώσαι σε· ἀγάλλονται σὺν αὐταῖς τῶν βροτῶν τὰ συστήματα· τῷ γὰρ τόκῳ ἤνωνται τῷ σωτήρι παρθένη θεοτόκε· ὃν ἐπαείως δοξάζομεν, cuius numeri parum expediti sunt. — 108 τὸ κήτος . . . τὸ παμφάγον ex τοῦ κήτους . . . τοῦ παμφάγου, ut videtur, corr. A — 120 ὄλον με τὸν ἀνθρωπον, ἐν τῇ γαστρὶ σου ἀνέπλεσεν Oct.

· διὰ σταυροῦ γὰρ ἤρθη ὁ δίκαιος,
ὁ αἰνετὸς τῶν πατέρων
θεὸς καὶ ὑπερένδοξος.

ὁ αἰνετὸς τῶν πατέρων
θεὸς καὶ ὑπερένδοξος.

130 Cὺ γεγονῶς | ὡσεὶ ἀβοήθητος
καὶ τραυματίας ἐν νεκροῖς
ἐκουσίως τὸ καθ' ἡμᾶς,
ὁ ὑπερυψούμενος
πάντας ἠλευθέρωσας
καὶ κραταιᾷ χειρὶ συνανέστησας,

135 Χαῖρε, πηγὴ | αἰεζώου νάματος·
χαῖρε, παράδεισε τρυφῆς·
χαῖρε, τείχος τῶν πιστῶν·
χαῖρε, ἀπειρόγαμε·
χαῖρε, ἡ παγκόσμιος χαρὰ,
δι' ἧς ἡμῖν ἐξανέτειλεν
140 ὁ αἰνετὸς τῶν πατέρων
θεὸς καὶ ὑπερένδοξος.

ψδὴ η'.

Ἐν καμίνῳ παῖδες Ἰσραὴλ, | ὡς ἐν χωνευτηρίῳ,
τῷ κάλλει τῆς εὐσεβείας | καθαρώτερον χρυσοῦ
ἀπέστιλβον ψάλλοντες·
εὐλογεῖτε πάντα τὰ ἔργα | τὸν κύριον, ὑμνεῖτε
145 καὶ ὑπερψοῦτε εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

Ἄβουλήσει ἅπαντα ποιῶν, | ὁ καὶ μετασκευάζων,
ἐκτρέπων σκιὰν θανάτου | εἰς αἰώνιον ζωὴν
τῷ πάθει σου, λόγε θεοῦ,
εὐλογεῖτε πάντα τὰ ἔργα | τὸν κύριον ὑμνοῦμεν
150 καὶ ὑπερψοῦμεν εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

Cὺ καθεῖλες σύντριμμα, Χριστὲ, | καὶ τὴν τάλαιπωρίαν
ἐν πύλαις καὶ ὀχυρώμασι τοῦ ἄδου ἀναστὰς
ἐκ τάφου τριήμερος·
εὐλογεῖτε πάντα τὰ ἔργα | τὸν κύριον ὑμνοῦσι
155 καὶ ὑπερψοῦσιν εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

Τὴν ἀσπόρως καὶ ὑπερφυῶς | ἐξ ἀστραπῆς τῆς θείας
τεκοῦσαν τὸν μαργαρίτην | τὸν πολῦτιμον, Χριστὸν,
ὑμνήσωμεν λέγοντες·
εὐλογεῖτε πάντα τὰ ἔργα | τὸν κύριον, ὑμνεῖτε
160 καὶ ὑπερψοῦτε εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

127 ἦρται D -- vv. 127 et 133 voce bisyllaba abundant. — 135 cod. D hoc alterum exhibet theotokion: Χαῖρε σεμνὴ, τοῦ Ἀδάμ τὸ κώδιον, ἐξ οὗ προήλθεν ὁ ποιμὴν, ἐνδυσόμενος ἀληθῶς, ὄλον με τὸν ἄνθρωπον, ὁ ὑπερυψούμενος, δι' εὐσπλαγχνίαν ἀκατάληπτον, ὁ αἰνετὸς τῶν πατέρων. — 138 numeris reliquarum stropharum incisio ante vocabulum χαρὰ commendatur. — 143 ψάλλοντες D: λέγοντες A — 144 post ἔργα et in hac et in quarta stropha κυρίου add. Oct. — 145 ὑπερψοῦτε αὐτὸν εἰς τοὺς A, in reliquis strophis cum Oct. conspirat cod. A, cod. D extrema verba strophae omisit — 149 ὡς κύριον in secunda et tertia stropha Oct. — expectamus ὑμνοῦσι καὶ ὑπερψοῦσι — 156 loco eius, quod ex cod. D receperimus, cod. A hoc alterum exhibet theotokion: χαῖρε θρόνε ἐνδοξε θεοῦ, πιστῶν χαῖρε τὸ τείχος, δι' ἧς φῶς τοῖς ἐν σκότει ἐξανέτειλε Χριστὸς, τοῖς εὐ μακαρίζουσι καὶ βοῶσιν· πάντα τὰ ἔργα τὸν κύριον ὑμνεῖτε καὶ ὑπερψοῦτε

ψδὴ θ'.

Τύπον τῆς ἀγνῆς λοχείας σου
 πυρπολουμένη βάτος ἔδειξεν ἄφλεκτος·
 καὶ νῦν καθ' ἡμῶν | τῶν πειρασμῶν ἀγριαίνουσαν
 κατασβέσαι αἰτοῦμεν τὴν κάμινον,
 165 ἵνα σε, θεοτόκε, | ἀκαταπαύστως μεγαλύνωμεν.

ᾧ πῶς ὁ λαὸς ὁ ἄνομος,
 ὁ ἀπειθῆς καὶ πονηρὰ βουλευόμενος
 τὸν ἀλάστορα | καὶ ἀσεβῆ ἐδικαίωσε,
 τὸν δὲ δίκαιον εὐλψ κατέκρινε,
 170 τὸν κύριον τῆς δόξης, | ὃν ἐπαξίως μεγαλύνομεν.

Ὡς τὴν ὁ ἀμνὸς ὁ ἄμωμος,
 ὁ τὴν τοῦ κόσμου ἁμαρτίαν ἀράμενος,
 εὐεδοξάζομεν, | τὸν ἀναστάντα τριήμερον,
 σὺν πατρὶ καὶ τῷ θείῳ σου πνεύματι,
 175 καὶ κύριον τῆς δόξης | θεολογοῦντες μεγαλύνομεν.

Ὡς τὸν λαόν σου, κύριε,
 ὄνπερ ἐκτήσω τῷ τιμίῳ σου αἵματι,
 κατ' ἐχθρῶν ἰσχὺν | τῷ βασιλεῖ χαριζόμενος
 καὶ ταῖς καῖς ἐκκλησίαις, φιλάνθρωπε,
 180 βραβεύων τὴν εἰρήνην | τῆς θεοτόκου ταῖς ἐντεύξεσιν.

ΘΕΟΦΑΝΟΥΣ

I

Κανὼν εἰς τὸν Εὐαγγελισμόν τῆς θεοτόκου (Μαρτ. 25).

Ἡ ἀκροστιχὶς κατ' ἀλφάβητον.

ἤχος δ'.

ψδὴ α'.

κατὰ τὸ «Ἀνοίξω τὸ στόμα μου.»

Ἄιδέτω σοι, δέσποινα, | κινῶν τὴν λύραν τοῦ πνεύματος
 Δαυὶδ ὁ πρόπάτωρ σου· | ἄκουσον, θύγατερ,

161 τύπος Α — 162 πυρπολουμένην βάτον ἔδειξεν ἀφλεκτον Α — 174 πατρὶ τε Oct. contra numerorum aequalitatem. — 175 δόξης ὃν ἐπαξίως Α — 176 loco eius quod ex cod. D rescripimus cod. A hoc theotokion exhibet: "Ἄπας ἐγκωμίων, πάναγνε, νόμος ἡττάται τῷ μεγέθει τῆς δόξης σου· ἀλλὰ δέσποινα παρ' οἰκετῶν ἀναξίων σου, ἐξ εὐνοίας δὲ σοὶ προσφερόμενον (scr. προσφερομένων) προσδέχου, θεοτόκε, μετ' εὐμενοίας (scr. εὐμενείας) τὸ ἐφύμιον.

Daue extremae huius canonis odae ab Ioanne Monacho compositae esse feruntur, unde intellegitur, qua de causa inde ab octava oda novus literarum in initiis singulorum versuum collocatarum ordo ordiatur — Cod. A — v. 1 Psalm. XLIV 11

τὴν χαρμόσυνον | φωνὴν πρὸς τοῦ ἀγγέλου·
χαρὰν γὰρ μηνύει σοι | τὴν ἀνεκλάλητον.

Ὁ ἄγγελος.

Βοῶ σοι γηθόμενος· | κλῖνον τὸ οὖς σου καὶ πρόσχεε μοι
5 θεοῦ καταγγέλλοντι | σύλληψιν ἄσπορον·
εὖρες χάριν γὰρ | ἐνώπιον κυρίου,
ἦν εὖρεν οὐδέποτε | ἄλλη τις, πάναγνε.

Ἡ θεοτόκος.

Γνωσθήτω μοι, ἄγγελε, | τῶν σῶν ῥημάτων ἡ δύναμις·
πῶς ἔσται ὁ εἶρηκας; | λέγε σαφέστατα,
10 πῶς συλλήψομαι | παρθένος οὖσα κόρη;
πῶς δὲ καὶ γενήσομαι | μήτηρ τοῦ κτίσαντος;

Ὁ ἄγγελος.

Δολίως με φθέγγεσθαι | διαλογίζη, ὡς ἔοικε,
καὶ χαίρω θεώμενος | τὴν σὴν ἀσφάλειαν·
θάρσει, δέσποινα· | θεοῦ γὰρ βουλομένου
15 ῥαδίως περαίνεται | καὶ τὰ παράδοξα.

ψδὴ γ'.

κατὰ τὸ «Τοὺς σοὺς ὑμολόγους.»

Ἡ θεοτόκος.

Ἐξέλιπεν ἄρχων ἐξ Ἰούδα, | ὁ χρόνος ἐπέστη δὲ λοιπὸν,
καθ' ὃν ἀναφανήσεται | ἡ τῶν ἐθνῶν ἐλπίς, ὁ Χριστός·
σὺ δὲ, πῶς τοῦτον τέξομαι | παρθένος οὖσα, σαφήνισον.

Ὁ ἄγγελος.

Ζητεῖς παρ' ἐμοῦ γινῶναι, παρθένε, | τὸν τρόπον συλλήψεως τῆς σῆς·
20 ἄλλ' οὗτος ἀνερμήνευτος· | τὸ πνεῦμα δὲ τὸ ἅγιον
δημιουργῶ δυνάμει σοι | ἐπισκιάσαν ἐργάζεται.

Ἡ θεοτόκος.

Ἡ ἐμὴ προμήτωρ δεξαμένη | τὴν γνώμην τοῦ ὄψεως, τρυφῆς·
τῆς θείας ἐξωστράκιεται· | διόπερ καγὼ δέδοικα
τὸν ἀσπασιμὸν τὸν ξένον σου, | εὐλαβουμένη τὸν ὄλιθον.

Ὁ ἄγγελος.

25 Θεοῦ παραστάτης ἀπεστάλην | τὴν θείαν μηνύσαι σοι βουλήν·
τί με φοβῆ, πανάμωμε, | τὸν μᾶλλον σὲ φοβούμενον;
τί εὐλαβεῖ με, δέσποινα, | τὸν σὲ σεπτῶς εὐλαβούμενον;

3 φωνὴν τὴν τοῦ Barth. — 6 γὰρ χάριν A, quo numerorum dulcedo minuitur — 9 malo σαφέστερον — 11 κτίστου μου Barth. — 15 τὰ om. A — 18 παρθένον A — 22 Genes. III — 25 μηνύσων Barth. — σοι βουλήν schol. cod. A Barth.: συμβουλήν A

ψδὴ δ'.

κατὰ τὸ «Ὁ καθήμενος ἐν δόξῃ.»

Ἦ θεοτόκος.

Ἰεράν τινα παρθένον | τεξομένην ἀκήκοα
 τοῦ προφήτου πάλαι | τὸν Ἐμμανουὴλ προθεσπίσαντος·
 30 ἐπιποθῶ δὲ τὸ γνῶναι, | πῶς θεότητος
 τὴν ἀνάκρασιν | φύσις βροτῶν ὑποστήσεται;

Ὁ ἄγγελος.

Κατεμήνυσε νῆ βάτος | ἀκατάφλεκτος μείνας
 δεξαμένη φλόγα, | κεχαριτωμένη ἀνύμφευτε,
 τοῦ κατὰ σὲ μυστηρίου | τὸ παράδοξον·
 35 μετὰ τόκον γὰρ | μενεῖς, ἀγνή, ἀειπάρθενος.

Ἦ θεοτόκος.

Λαμπρυνόμενος τῷ φέγγει | τοῦ θεοῦ παντοκράτορος,
 ἀληθείας κήρυξ, | λέγε, Γαβριὴλ, ἀληθέστατα·
 πῶς ἀκράτου μενούσης | τῆς ἀγνείας μου
 λόγον τέξομαι | μετὰ σαρκὸς τὸν ἀσώματον;

Ὁ ἄγγελος.

40 Μετὰ δέους σοι ὡς δοῦλος | τῇ κυρίᾳ παρίσταμαι·
 μετὰ φόβου, κόρη, | νῦν κατανοεῖν εὐλαβοῦμαί σε·
 ὡς ὑετὸς ἐπὶ πόκον | καταβήσεται
 ἐπὶ σὲ λόγος | ὁ τοῦ πατρὸς, ὡς ἠυδόκησεν.

ψδὴ ε'.

κατὰ τὸ «Ἐξέστη τὰ σύμπαντα.»

Ἦ θεοτόκος.

Νοεῖν σοι οὐ δύναμαι | τῶν λόγων τὴν ἀκρίβειαν·
 45 θαύματα γὰρ γέγονε πολλάκις
 θεῖα δυνάμει | τερατουργούμενα,
 σύμβολα καὶ τύποι νομικοί,
 τέτοκε παρθένος δὲ | ἀπειράνδρως οὐδέποτε.

Ὁ ἄγγελος.

Ξενίη, πανάμωμε· | καὶ Ξένον γὰρ τὸ θαυμά σου·
 50 μόνη γὰρ τὸν πάντων βασιλέα
 δέξῃ ἐν μήτρᾳ | σαρκωθησόμενον·
 καὶ σὲ προτυποῦσι προφητῶν
 ῥήσεις καὶ αἰνίγματα | καὶ τοῦ νόμου τὰ σύμβολα.

29 προθεσπίζοντα A, unde conicietas prothespizontos. cf. Ies. VII 14 — 30 τοῦ γνῶναι Barth. — 32 κατεμήνυεν A — 34 ἀπόρητον Barth. — 35 μενεῖς γὰρ A — 50 βασιλέαν A δι μήτρα σου A

Ἡ θεοτόκος.

Ἄσιν ἀώρητος | καὶ πᾶσιν ἀθεώρητος
 55 πῶς οὗτος δυνήσεται παρθένου
 μήτραν οἰκῆσαι, | ἦν αὐτὸς ἔπλασε;
 πῶς δὲ καὶ συλλήψομαι θεόν,
 λόγον τὸν συνάναρχον | τῷ πατρὶ καὶ τῷ πνεύματι;

Ὁ ἄγγελος.

Πρὸς τὸν σὸν προπάτορα | Δαυῖδ ἐπαγγελιάμενος
 60 θήσκειν ἐκ καρποῦ τοῦ τῆς κοιλίας
 ἐπὶ τοῦ θρόνου | τῆς βασιλείας αὐτοῦ,
 τὴν τοῦ Ἰακώβ σὲ καλλονὴν
 μόνην ἐξελέξατο | λογικὸν ἐνδιαίτημα.

ψδὴ ε΄

κατὰ τὸ «Ἐβόησε προτυπῶν.»

Ἡ θεοτόκος.

Ῥημάτων σου | τὴν φωνὴν, Γαβριήλ, τὴν χαρμόσυνον
 65 δεξαμένη | εὐφροσύνης ἐνθέου πεπλήρωμαι·
 χαρὰν γὰρ μηνύεις | καὶ χαρὰν καταγγέλλεις τὴν ἀληκτον.

Ὁ ἄγγελος.

Coὶ δέδοται | ἡ χαρὰ, θεομήτορ, ἡ ἔνθεος·
 σοὶ τὸ χαῖρε | πᾶσα κτίσις κραυγάζει, θεόνυμφε·
 σὺ γὰρ μόνη μήτηρ | τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ προωρίσθης, ἀγνή.

Ἡ θεοτόκος.

70 Τῆς Εὔας νῦν | δι' ἐμοῦ καταργείσθω κατάκριμα·
 ἀποδότω | δι' ἐμοῦ τὸ ὀφείλημα σήμερον·
 δι' ἐμοῦ τὸ χρέος | τὸ ἀρχαῖον δοθήτω πληρέστατον.

Ὁ ἄγγελος.

Ἔπέσχετε | ὁ θεὸς Ἀβραάμ τῷ προπάτορι
 εὐλογεῖσθαι | ἐν τῷ σπέρματι τούτου τὰ ἔθνη, ἀγνή·
 75 διὰ σοῦ δὲ πέρας | ἡ ὑπόσχεσις δέχεται σήμερον.

ψδὴ ζ΄.

κατὰ τὸ «Οὐκ ἐλάτρευσαν τῇ κτίσει.»

Ἡ θεοτόκος.

Φῶς τὸ αὔλον | μηνύων ὕλην σώματος
 ἐνωθησόμενον
 δι' εὐσπλαχνίαν πολλὴν, | φαιδρὸν εὐαγγέλιον,
 θεῖα κηρύγματα | νῦν κραυγάζεις μοι·
 80 εὐλογημένος, πάναγνε, ὁ καρπὸς τῆς σῆς κοιλίας.

Ὁ ἄγγελος.

Χαίρε, δέσποινα | παρθένε, χαίρε, πάναγνε·
χαίρε, δοχείον θεοῦ·
χαίρε, λυχνία φωτός, | Ἄδὰμ ἡ ἀνάκλησις,
Εὔας ἡ λύτρωσις, | ὄρος ἅγιον,
85 περιφανές ἁγίασμα | καὶ νυμφῶν ἀθανασίας.

Ἡ θεοτόκος.

Ψυχὴν ἤγγισε, | τὸ σῶμα καθηγήασε,
ναὸν εἰργάσατο
χωρητικόν με θεοῦ, | σκηνὴν θεοκόσμητον,
ἔμψυχον τέμενος | ἡ ἐπέλευσις
90 τοῦ παναγίου πνεύματος | καὶ ζωῆς ἀγνὴν μητέρα.

Ὁ ἄγγελος.

Ὡς πολύφωτον | λαμπάδα καὶ θεότευκτον
παστάδα βλέπω σε·
νῦν ὡς χρυσὴ κιβωτός | τοῦ νόμου τὸν πάροχον
δέχου, θεόνυμφε, | εὐδοκῆσαντα
95 τῆν τῶν ἀνθρώπων ρύσασθαι | διὰ σοῦ φθαρτὴν οὐσίαν.

ψδὴ η'.

κατ' ἀλφάβητον.

Ὁ ἄγγελος.

Ἄκουε, κόρη παρθένε ἀγνή,
εἰπάτω δὴ ὁ Γαβριήλ,
Βουλήν ὑψίστου ἀρχαίαν ἀληθινὴν.
Γενοῦ πρὸς ὑποδοχὴν ἐτοίμη θεοῦ·
100 Διὰ σοῦ γὰρ ὁ ἀχώρητος
βροτοῖς ἀναστραφῆσεται·
διὸ καὶ χαίρων βοῶ·
εὐλογεῖτε πάντα τὰ ἔργα κυρίου τὸν
κύριον.

Ἡ θεοτόκος.

Ἔννοια πάσα ἠττάται βροτῶν,
105 ἀντέφησεν ἡ παρθένος,
Ζητοῦσα ἅπερ μοι φθέγγῃ παράδοξα·
Ἦσθην σου τοῖς λόγοις, ἀλλὰ δέδοικα
Θαμβηθεῖσα, μὴ ἀπάτη με

ὡς Εὔαν πόρρω πέμψης θεοῦ·

110 ἀλλ' ὄμως ἤδη βοῶ·
εὐλογεῖτε πάντα τὰ ἔργα κυρίου τὸν
κύριον.

Ὁ ἄγγελος.

Ἴδε, σοὶ τὸ ἄπορον λέλυται,
φησὶ πρὸς ταῦτα [ὁ] Γαβριήλ·
Καλῶς γὰρ ἔφης τὸ πρᾶγμα δυστέκ-
μαρτον.

115 Λόγοις σῶν χειλέων πειθαρχοῦσα
λοιπὸν

Μὴ ἀμφίβαλλε ὡς πλάσματι,
ὡς πράγματι δὲ πίστευε·

ἐγὼ γὰρ χαίρων βοῶ·
εὐλογεῖτε πάντα τὰ ἔργα κυρίου τὸν
κύριον.

86 καὶ σῶμα Barth. — 94 δέχου πανάμωμε Barth. — 101 ἀναστραφῆσεται Barth.:
cunanastréφεται A — 103 Exclamatio εὐλογεῖτε κ. τ. λ. a reliqua stropharum parte ita
disiuncta est, ut acrostichidis ordinem interrumpat — 110 ἤδη βοῶ] Ἴδε βοῆς et in hac et
in quarta strophā Barth. — 112 nescio an τὸ vel σοὶ delendum sit — 113 ὁ cum super-
fluat uncinis inclusimus — 116 ἀμφίβαλε A

Ἡ θεοτόκος.

120 Νόμος οὗτος θεόθεν βροτοῖς,
ἢ ἄμεμπτος αὐθις φησί,
Ξυνοῦ ἔξ ἔρωτος τόκον προέρχεται·
Οὐκ οἶδα κυζύγου παντελῶς ἡδονήν·
Πῶς οὖν λέγεις, ὅτι τέξομαι;
125 φοβοῦμαι, μὴ ἀπάτη λαλήσῃ·
ἀλλ' ὁμως ἤδη βοῶ·
εὐλογεῖτε πάντα τὰ ἔργα κυρίου τὸν
κύριον.

Ὁ ἄγγελος.

Ῥήματα, ἅπερ μοι φθέγγῃ, σεμνή,
ὁ ἄγγελος πάλιν βοᾷ,
130 Συνήθη πέλει λοχείας ἀνθρώπων
θητηῶν·
Τὸν ὄντως θεόν σοι ἐπαγγέλλομαι
Ἐπεὶ λόγον τε καὶ ἔννοιαν
καρκούμενον, ὡς οἶδεν αὐτός·
διὸ καὶ χαίρων βοῶ·
135 εὐλογεῖτε πάντα τὰ ἔργα κυρίου τὸν
κύριον.

Ἡ θεοτόκος.

Φαῖνῃ μοι ἀληθείας ῥήτωρ,
κατέθετο ἢ παρθένος·
Χαρὰς κοινῆς γὰρ ἐλήλυθας ἄγγελος·
Ψυχὴν οὖν ἐπεὶ συγκαθήγγισμαι σώ-
ματι,
140 Ὡς τὸ ῥημά σου, γενέσθω μοι·
σκηνούτω ἐν ἐμοὶ ὁ θεός,
πρὸς ὃν βοῶ μετὰ σοῦ·
εὐλογεῖτε πάντα τὰ ἔργα κυρίου τὸν
κύριον.

ψδὴ θ'.

κατ' ἀλφάβητον ἀντιστρόφως.

Ὡς ἐμψύχω θεοῦ κιβωτῷ
145 Ψαυέτω μηδαμῶς χεῖρ ἀμυήτων·

Χεῖλη δὲ πιστῶν τῇ θεοτόκῳ ἀσιγήτως
Φωνὴν τοῦ ἀγγέλου ἀναμέλποντα
ἐν ἀγαλλιάσει βοᾶτω·
χαῖρε κεχαριτωμένη·
ὁ κύριος μετὰ σοῦ.

150 Ἐπεὶ ἔννοιαν συλλαβοῦσα θεὸν
Τῆς φύσεως θεσμούς ἐλαθεσ, κόρη·
Ὡς γὰρ ἐν τῷ τίκτειν τὰ μητέρων
διέδρας,
Ῥευστὴ φύσις καίπερ καθεστηκυῖα·
ὄθεν ἐπαξίως ἀκούεις·
155 χαῖρε κεχαριτωμένη·
ὁ κύριος μετὰ σοῦ.

Πῶς πηγάζεις γάλα, παρθένε ἀγνή;
Οὐ φέρει ἐξαιρεῖν γλώσσα βροτεία·
Ξένον γὰρ φύσεως ἐπιδείκνυσαι
πράγμα
Νομίμου γονῆς δρουν ὑπερβαῖνον·
160 ὄθεν ἐπαξίως ἀκούεις·
χαῖρε κεχαριτωμένη·
ὁ κύριος μετὰ σοῦ.

Μυστικῶς ταῖς ἱεροτεύκτοις γραφαῖς
Λαλεῖται περὶ σοῦ, μήτηρ ὑψίστου·
Κλίμακα γὰρ πάλαι Ἰακώβ σε προ-
τυποῦσαν
165 Ἰδὼν ἔφη· βάσις θεοῦ αὕτη·
ὄθεν ἐπαξίως ἀκούεις·
χαῖρε κεχαριτωμένη·
ὁ κύριος μετὰ σοῦ.

Θαυμαστὸν τῷ ἱεροφάντῃ Μωσεί
Ἡ βάτος καὶ τὸ πῦρ ἔδειξε τέρας·
170 Ζητῶν δὲ τὸ πέρας εἰς διαβάσιν
χρόνου
Ἐν κόρῃ ἀγνή, ἔφη, κατοπτεύσω·

130 συνήθους Barth. — 133 ὡς οἶδεν αὐτός de coni. scripsimus· ὡς αὐτός οἶδεν ἐκ σοῦ
A sed ἐκ σοῦ in rasura, ὡς οἶδεν ἐκ σοῦ Barth. — 136 fort.: τῆς ἀληθείας — 139 συγκα-
θήγγισμαι σώματι A cum schol.: καθήγγισμαι πνεύματι Barth. — 144 post ἐμψύχω vocabu-
lum bisyllabum, ut οὐση vel κόρη, excidisse videtur — 148 βοᾷ A cum rasura post a
duarum vel trium syllabarum — 153 φύσις per Barth. — 164 Genes. XXVIII 12—13. —
168 θαυμαστὸν A m. pr. Barth.: θαυμαστῶς A m. sec. — παράδοξον, post Μωσεί m. pr.
additum, m. sec. deleuit A — 169 Exod. III 2.

ἦ ὡς θεοτόκῳ λεχθείη·
χαῖρε κεχαριτωμένη·
ὁ κύριος μετὰ σοῦ.

Δανιήλ σε ὄρος καλεῖ νοητόν,
175 Γεννήτριαν θεοῦ ὁ Ἡσαΐας·

Βλέπει δὲ ὡς πόκον Γεδειών· ὁ
Δαυῖδ δὲ
Ἄγίασμα φάσκει, πύλην δέ σε ἄλλος·
ὁ Γαβριήλ δέ σοι κραυγάζει·
χαῖρε κεχαριτωμένη·
ὁ κύριος μετὰ σοῦ.

ΙΩΣΗΦ ΤΟΥ ΥΜΝΟΓΡΑΦΟΥ

I

Κανὼν εἰς ἀνάμνησιν τοῦ σεισμοῦ ἔτει 740 γεγονότος (Ὀκτωβ. 28).

Ἡ ἀκροστιχίς:

«Ὡ Χριστέ, τῆς γῆς τὸν κλόνον παῖσον τάχος· Ἰωσήφ.»

ἦχος πλ. β'.

ψδὴ α'.

Ὡς φοβερὰ ἡ ὀργή σου, | ἔξ ἧς ἡμᾶς
ἐλυτρώσω, κύριε, | μὴ συγχώσας ἐν τῇ γῇ
ἅπαν τὸ ἀνάστημα ἡμῶν!
εὐχαρίστως σε διὸ | αἰεὶ δοξάζομεν.

5 Χαίρων αἰεὶ καθ' ἑκάστην | τῇ παντελεῖ
διορθώσει, δέσποτα, | ὥσπερ φύλλον εὐτελεῶς
διασειεῖς ἅπασαν τὴν γῆν,
εἰς τὸν φόβον σου πιστοὺς | στηρίζων, κύριε.

10 Ῥῦσαι σεισμοῦ βαρυτάτου | πάντας ἡμᾶς
καὶ μὴ δόξης, κύριε, | ἀπολέσθαι παντελεῶς
τὴν κληρονομίαν σου, πολλοῖς
παροργίζουσιν κακοῖς | ἐν τὸν μακρόθυμον.

Ἰκετικῶς σοι βοῶμεν, | μητέρα θεοῦ,
τὰ συνήθη σπλάγχνα σου | ἐπὶ πόλιν καὶ λαὸν
15 συμπαθῶς δεικνύουσα σεισμοῦ
βαρυτάτου καὶ φθορᾶς | ἡμᾶς ἀπάλλαξον.

173 Daniel II 35:45. — 175 Ies. VII 14. — 176 Iudic. VI 36—40. Psalm. CXXXI 18 — 177 Genes. XXVIII 17.

Odae primae hirmus legitur hic in Octoecho p. 119 ed. Ven.: Ὡς ἐν ἠπείρῳ πεζεύσας ὁ Ἰσραὴλ | ἐν ἀβύσσῳ ἴχνης | τὸν διώκτην Φαραὼ | καθορῶν ποντούμενον θεῷ | ἐπινίκιον ψδὴν ἐβόα ἄσωμεν. — v. 16 post hunc versum altera oda intercidit, quam a Iosepho melodo huic canoni insertam fuisse acrostichidis hoc loco facta lacuna docet.

ψδὴ γ'.

- Ἡ γῆ μαστίζεται, ἡμῶν | κακῶς διακειμένων
καὶ αἰεὶ τὴν ὀργὴν σου | συγκινούντων καθ' ἡμῶν,
οἰκτίρμον παμβασιλεῦ·
20 ἀλλὰ φεῖσαι, | δέσποτα, τῶν δούλων σου.
- Συσεύεις, κύριε, τὴν γῆν | ἑστερέωσας πάλιν,
νουθετῶν, ἐπιστρέφων, | τὴν ἀσθένειαν ἡμῶν,
στηρίζεσθαι ἐν τῷ σῶ
θείῳ φόβῳ | θέλων, ὑπεράγαθε.
- 25 Γεννώσας θάνατον πικρὸν | καὶ σειμοὺς βαρυτάτους
καὶ πληγὰς ἀνηκέστους | ἁμαρτίας, ἀδελφοί,
ἐκφύγωμεν καὶ θεὸν
μετανοίας | τρόποις ἐκμειλίζωμεν.
- Ἡ μόνη οὖσα ἀγαθὴ | τὸν πανάγαθον λόγον
30 ἔκτενῶς ἐκδυώπει | τῆς παρουσίας τοῦ σειμοῦ
ῤυσθῆναι πάντα ὀργῆς·
θεοτόκε | ἄχραντε, δεόμεθα.

ψδὴ δ'.

- Καλεύεις, κύριε, | τὴν γῆν βουλόμενος
ἔδρασαμῶ ἀληθείας | πάντα ἡμᾶς,
35 δέσποτα, στηρίζεσθαι | καλυομένους προσβολαῖς
τοῦ δολίου πολεμήτορος.
- Τῇ θεῖα νεύσει σου | κλονεῖς τὰ κύμπα πάντα
καὶ δονεῖς τὰς καρδίας | τῶν ἐπὶ γῆς
κατοικούντων, δέσποτα· | τῆς οὖν δικαίας σου ὀργῆς
40 ἄνες, κύριε, τὰ κύματα.
- Οὐδ' ὄλωσ ἔχοντας | εἰς νοῦν τὸν φόβον σου
ἐκφοβεῖς τῇ κινήσει | πάσης τῆς γῆς,
μόνε εὐσυμπάθητε· | ἀλλὰ συνήθως ἐφ' ἡμᾶς
τὰ ἔλέη σου θαυμάτσων·
- 45 Ναόν σε, δέσποινα, | θεοῦ γινώσκοντες
ἐν ἀγίῳ ναῶ σου | χειρὰς οἰκτρὰς
αἴρομεν εἰς δέησιν· | Ἴδε τὴν κάκωσιν ἡμῶν
καὶ παράσχου σὴν βοήθειαν.

17 tertiae huius odae hirmus exstat in Octoecho p. 120: Οὐκ ἔστιν ἅγιος ὡς σὺ | κύριος ὁ θεός μου | ὁ ὑψώσας τὸ κέρας | τῶν πιστῶν σου ἀγαθὴ | καὶ στερεώσας ἡμᾶς | ἐν τῇ πέτρᾳ | τῆς ὁμολογίας σου. — 38 Quartae odae hirmus exstat in Octoecho p. 121: Χριστός μοι δύναμις | θεός καὶ κύριος | ἡ σεπτῇ ἐκκλησίᾳ | θεοπρεπῶς | μέλπει ἀνακράζουσα | ἐκ διανοίας καθαρᾶς | ἐν κυρίῳ ἑορτάζουσα — 37 Psalm. CIII 32.

ψδθ ε'.

Καὶ σὺ, καρδία, κρίσθητι νῦν
 50 βλέπουσα θεοῦ τὴν ἀπειλὴν
 ἐπικειμένην, καὶ βόησον·
 φεῖσαι τοῦ λαοῦ σου, δέσποτα κύριε,
 καὶ παῦσον τὴν δικαίαν | ὀργὴν σου, εὐσπλαγχνε.

Λαὸν καὶ πόλιν, ἦνπερ τῷ σῶ
 55 αἵματι ἐκτίσω, Ἰησοῦ,
 μὴ παραδῶς εἰς ἀπώλειαν
 ἐν τῷ συνταράσσειν τὴν γῆν σεισμῷ φοβερῷ·
 χορὸς τῶν ἀποστόλων | καθικετεύει σε.

Ἵδοὺς σου, δέσποτα, τὰς ὀρθὰς
 60 γνῶμη ὑπεκκλίνοντες στρεβλῆ
 εἰς ἀγανάκτησιν τρέπομεν
 σὲ τὸν συμπαθῆ τε καὶ ἀμνησικακόν·
 ἀλλ' ἴλεως, οἰκτίρμον, γενοῦ τοῖς δούλοις σου.

Νῦν βοηθείας ἤλθε καιρὸς,
 65 νῦν καταλλαγῆς χρεῖα, ἀγνή,
 πρὸς τὸν υἱόν σου καὶ κύριον,
 ὅπως οἰκτειρήσῃ προσκεκρουκότας ἡμᾶς
 καὶ τῆς ἐπικειμένης | ὀργῆς λυτρώσῃται.

ψδθ ς'.

Οὐκ ἔχοντες, δέσποτα, | παρησίαν δυσωπεῖν
 70 οἱ ταπεινοὶ τὸ ὕψος σου,
 τοὺς ἐκλεκτοὺς ἀγγέλους σου εἰς θερμὴν
 κινούμεν παράκλησιν·
 δι' αὐτῶν τῆς ὀργῆς σου | ἔξελοῦ ἡμᾶς.

Νῦν ἔγνωμεν, κύριε, | ὡς ἠθέλησας ἡμᾶς
 75 καὶ οὐδαμῶς συνέχσας
 ὑπὸ τὴν γῆν συμπτώμασι χαλεποῖς·
 πολλὰ πλημμελήσαντας·
 εὐχαρίστως διό σε | μεγαλύνομεν.

49 Quintae huius odae hirmus in Octoecho p. 123 legitur hic: Τῷ θεῷ φέγγει σου ἀγαθὲ | τὰς τῶν ὀρθοζόντων σοὶ ψυχὰς | πόθῳ καταύγασον, δέσμοι, | σὲ εἰδέναι, λόγε θεοῦ, | τὸν ὄντως θεόν | ἐκ ζόφου τῶν πταισμάτων | ἀνακαλούμενον. — 69 Sextae huius odae hirmus legitur in Octoecho p. 124 hic: Τοῦ βίου τὴν θάλασσαν | ὑψομένην καθορῶν | τῶν πειρασμῶν τῷ κλύδωνι | τῷ εὐδίῳ λιμένι σου προσδραμῶν | βοῶ σοι· ἀνάγαγε | ἐκ φθορᾶς τὴν ζωὴν μου, | πολυέλεε.

80 Προστάττεις καλεύεσθαι | τὰ θεμέλια τῆς γῆς,
ὅπως ἡμεῖς παυώμεθα
οἱ ταπεινοὶ καλεύεσθαι ἀρετῶν
τῆς κρείττονος στάσεως
καὶ τῷ φόβῳ σου, λόγε, | στηριζώμεθα.

85 Ἄγία θεόνυμφε, | ἀπορούμενον νυνὶ
τὸν σὸν λαὸν οἰκτείρησον,
καὶ μητρικαῖς πρεσβείαις τὴν καθ' ἡμῶν
θεοῦ ἀγανάκτησιν
μεταποίησον τάχος, | δυσωπούμέν σε.

ψδὴ ζ΄.

90 Ὑπερύμνητος εἶ, κύριε μακρόθυμε,
ὅτι οὐκ ἐθανάτωσας
τοὺς οἰκέτας σου | σπαραγμῶ καὶ κλόνῳ φοβερῶ
τῆς γῆς, ἀλλ' ἐφόβισας ζητῶν
τὸ ἐπιστρέψαι τῶν κακῶν
καὶ ζῆσαι πάντας ἡμᾶς.

95 Στεναγμὸν ἀπὸ καρδίας ἀναπέμψωμεν
καὶ δάκρυα προχέωμεν,
ὅπως ἴλεων | τὸν δεσπότην εὖρωμεν Χριστὸν,
ἐκτρίψαι σεισμῶ πάντας ἡμᾶς
διὰ πληθὺν ἀμαρτιῶν
100 ἐπαπειλοῦντα δεινῶς.

Οἴμοι κράζωμεν καὶ χεῖρας ἐκπετάσωμεν
πρὸς τὸν θεὸν τὸν ὕψιστον
καὶ παυώμεθα τοῦ λοιποῦ ποιεῖν τὸ πονηρόν·
ἰδοὺ ὁ σωτὴρ ἀγανακτῶν
105 καλεῖται ἅπασαν τὴν γῆν,
στηριῶσαι θέλων ἡμᾶς.

Νεῦσον, ἄχραντε, σωθῆναι τοὺς οἰκέτας σου,
ἀπολεσθῆναι μέλλοντας
ἐν ὀργῇ θεοῦ | καὶ θυμῶ μεγάλῳ καὶ φρικτῶ
110 τῆς νῦν ἐπελθούσης ἀπειλῆς
διὰ τὸ πλῆθος τῶν πολλῶν
ἀμαρτημάτων ἡμῶν.

89 Septimae huius odae hic in Octoecho p. 126 legitur himnus: Δροσοβόλον μὲν τὴν κάμινον εἰργάσατο | ἄγγελος τοῖς δόσις παισί· | τοὺς Χαλδαίους δὲ | καταφλέγον πρόσταγμα θεοῦ | τὸν τύραννον ἐπεισε βοᾶν· | εὐλογητὸς εἶ ὁ θεός, | ὁ τῶν πατέρων ἡμῶν.

ψδὴ η΄.

Τῆς δικαίας σου ταύτης | ὀργῆς, φιλόνηρωπε,
 ἐπελεύουσης ἀθρόως | συνεταράχθημεν
 115 καὶ ἀπελιπισμῷ | παντελεῖ συνεσχέθημεν,
 προσαγανακτοῦντα | ὀρώντες καθ' ἡμῶν σε.

Ἀνατείνωμεν χεῖρας, | πιστοὶ, καὶ ὄμματα
 πρὸς τὸν μόνον δεσπότην | αὐξοῦμεν δυνάμενον,
 κρίζοντες· Χριστέ, | τὸν θυμὸν σου ἀπόστρεψον
 120 ἀφ' ἡμῶν ταχέως | φιλόνηρωπος ὑπάρχων.

Χιλιάδες ἀγγέλων, | μαρτύρων κύλλογος,
 προφητῶν, ἀποστόλων, | ὁσίων, ἱεραρχῶν
 ἄγιος χορὸς | ἱκετεύει σε, δέσποτα·
 φεῖσαι τοῦ λαοῦ σου | τοῦ τεταπεινωμένου.

125 Ὅ γινώσκων, οἰκτίρμον, | τὸ ἀσθενὲς ἡμῶν
 καὶ εὐδολισθον πάντη | καὶ ἀδιόρθωτον
 ἄνες τὴν ὀργὴν | καὶ τὸν τάραχον κόπασον
 καὶ τῷ σῷ ἑλέει | οἰκτείρησον τὸν κόσμον.

Συμπαθῆς, θεοτόκε, | τὸν εὐσυμπάθητον
 130 ἢ τεκούσα σωτήρα, | ἴδε τὴν κάκωσιν
 καὶ τὸν στεναγμὸν | τοῦ λαοῦ σου καὶ τάχυνον
 τοῦ παρακαλέσαι | ἡμᾶς οἰκτειρηθῆναι.

ψδὴ θ΄.

Ἰδοὺ οἱ πάντες ἡμεῖς ἐπταίσαμεν,
 καὶ φοβερῶς ἡ γῆ μηδὲν σφαλεῖσα κολάζεται·
 135 νοουθετῶν γὰρ ἡμᾶς ὁ φιλόνηρωπος
 ὄλην αὐτὴν καλεῖει·
 λάβωμεν αἴσθησιν
 καὶ τῆς σωτηρίας ἑαυτῶν | ἐπιμελιώμεθα.

Ὁρῶν καὶ χρόνων ὑπάρχων κύριος
 140 μὴ ῥοπή ἠθέλησας ἐκτρίψαι τοὺς δούλους σου·
 ὑπὸ δὲ τῆς πολλῆς εὐσπλαχνίας σου,
 δέσποτα, ἐκωλύθη·
 εὐχαριστοῦμέν σοι
 οἱ ἀναπολόγητοι ἡμεῖς, | μόνε φιλόνηρωπε.

113 Octavae odæ hic legitur in Octoecho p. 127 hirmus: Ἐκ φλογός τοῖς ὁσίοις | δρόσον ἐπήλασας | καὶ δικαίου θυσίαν | ὕδατι ἐφλέεας· | ἅπαντα γὰρ ὄρας, | Χριστέ, μόνῳ τῷ βούλεσθαι· | ἐπὶ ὑπερυψοῦμεν | εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας — 133 Nonæ odæ hirmus in Octoecho p. 128 exstat hic: Θεὸν ἀνθρώποις ἰδεῖν ἀδύνατον, | ὃν οὐ τολμῆ ἀγγέλων ἀτενίσαι τὰ τάγματα· | διὰ σοῦ δὲ, πάναγνε, ὥράθη βροτοῖς | λόγος cesarκωμένος· | ὃν μεγαλύνοντες σὺν ταῖς οὐρανίαις στρατιαῖς ἐπὶ μακαρίζομεν.

- 145 Cειμοῦ, μαχαίρας, πικρὰς ἀλώσεω
καὶ ἐθνικῆς, Χριστὲ, ἐπιδρομῆς καὶ κυμπτώσεω
καὶ λιμοῦ καὶ λοιμοῦ καὶ κακώσεω
πάσης ἄλλης, οἰκτῖρμον,
ῥύσαι τὴν πόλιν σου
150 ἅπασάν τε χώραν τῶν πιστῶς | ὕμνολογοῦντων σε.

Ἡ γῆ ἀγλώσσωσ βοᾷ στενάζουσα·
τί με· κακοῖς μιαινέτε πολλοῖς, πάντες ἄνθρωποι;
καὶ ὑμῶν ὁ δεσπότης φειδόμενος
ὄλην ἐμὲ μαστίζει;

- 155 λάβετε αἴσθησιν
καὶ ἐν μετανοίᾳ τὸν θεὸν | ἐξιλεώσαθε.

- Φθορὰν τῷ τίκτειν μὴ ὑπομείνασα
πάσης φθορᾶς, παρθένε, ἐξελοῦ ἡμᾶς ἅπαντας
καὶ cειμοῦ βαρυτάτου καὶ θλίψεωσ,
160 παύουσα τοῦ δεσπότη
τὴν ἀγανάκτησιν
ταῖς αἰῖς μητρικαῖς καταλλαγαῖς, | θεοχαρίτωτε.

II

Κανῶν εἰς τὴν θεοτόκον τῷ σαββάτῳ τοῦ ἀκαθίστου ὕμνου (Τριψὺδ. σελ. 283).

Ἡ ἀκροστιχίς:

«Χαρὰς δοχεῖον, σοὶ πρέπει χαῖρειν μόνῃ· Ἰωσήφ.»

ἦχος δ'.

ψδὴ α'.

Χριστοῦ βίβλον ἔμψυχον | ἐσφραγισμένην σε πνεύματι
ὁ μέγας ἀρχάγγελος, | ἀγνή, θεώμενος
ἐπεφώνει σοι· |·χαῖρε, χαρὰς δοχεῖον,
δι' ἧς τῆς προμήτορος | ἀρὰ λυθήσεται.

- 5 Ἄδὰμ ἐπανόρθωσις, | χαῖρε παρθένε θεόνυμφε,
τοῦ ἄδου ἢ νέκρωσις· | χαῖρε πανάμωμε,
τὸ παλάτιον | τοῦ πάντων βασιλέωσ·
χαῖρε θρόνε πύρινε | τοῦ παντοκράτορος.

- Ῥόδον τὸ ἀμάραντον, | χαῖρε, ἡ μόνῃ βλαστήσασα·
10 τὸ μῆλον τὸ εὖοσμον, | χαῖρε, ἡ τέξασα·
τὸ δεφράδιον | τοῦ μόνου βασιλέωσ·
χαῖρε, ἀπειρόγαμε, | κόσμου διάσωμα.

v. 1 Poeta in omnibus praeter quartam odiss huius canonis modulos canonis Ioannis Damasceni in honorem obitus Mariae compositi (v. p. 229) secutus est.

Ἄγνείας θεσαύρισμα, | χαῖρε, δι' ἧς ἐκ τοῦ πτώματος
 ἡμῶν ἐξανέστημεν· | χαῖρε ἠδύπνοον
 15 κρίνον, δέσποινα, | πιστοὺς εὐωδιάζον·
 θυμίαμα εὖοσμον, | μύρον πολύτιμον.

ψδὴ γ'.

Στάχυν ἢ βλαστήσασα τὸν θεῖον
 ὡς χώρα ἀνήροτος σαφῶς,
 χαῖρε ἔμψυχε τράπεζα,
 20 ἄρτον ζωῆς χωρήσασα·
 χαῖρε τοῦ ζῶντος ὕδατος
 πηγῆ ἀκένωτος, δέσποινα.

Δάμαλις τὸν μόσχον ἢ τεκοῦσα
 τὸν ἄμωμον, χαῖρε, τοῖς πιστοῖς·
 25 χαῖρε ἀμνάς κηύσασα
 θεοῦ ἀμνὸν τὸν αἴροντα
 κόσμου παντός τὰ παιάσματα·
 χαῖρε θερμὸν ἱλαστήριον.

Ὁρθρος φαινός, χαῖρε, ἡ μόνη
 30 τὸν ἥλιον φέρουσα Χριστὸν
 φωτὸς κατοικητήριον,
 χαῖρε τὸ σκότος λύσασα
 καὶ τοὺς Ζοφώδεις δαίμονας
 ὀλοτελῶς ἐκμειώσασα.

35 Χαῖρε πύλη μόνη, ἦν ὁ λόγος
 διώδευσε ἄνεμος, ἢ μοχλοῦς
 καὶ πύλας ἄδου, δέσποινα,
 τῷ τόκῳ σου συντρίψασα,
 χαῖρε ἡ θεία εἰσοδος
 40 τῶν σωζομένων, θεόνυμφε.

ψδὴ δ'.

Ἐν φωναῖς ἁσμάτων πίστει
 σοὶ βοῶμεν, πανύμνητε·
 χαῖρε πῖον ὄρος
 καὶ τετυρωμένον ἐν πνεύματι·

45 χαῖρε λυχνία καὶ στάμνε | μάννα φέρουσα
 τὸ γλυκαῖνον
 τὰ τῶν εὐσεβῶν αἰσθητήρια.

Ἰλαστήριον τοῦ κόσμου,
 χαῖρε, ἄχραντε δέσποινα·
 χαῖρε κλίμαξ γῆθεν
 50 πάντας ἀνυψώσασα χάριτι·
 χαῖρε ἡ γέφυρα ὄντως | ἡ μετάγουσα
 ἐκ θανάτου | πάντας πρὸς ζωὴν τοῦς
 ὑμνοῦντάς σε.

Οὐρανῶν ὑψηλοτέρα,
 χαῖρε, γῆς, τὸ θεμέλιον
 55 ἐν τῇ σῆ νηδύϊ,
 ἄχραντε, ἀκόπως βαστάσασα·
 χαῖρε κογχύλη πορφύραν | θείαν βάψασα
 ἐξ αἱμάτων σου
 τῷ βασιλεῖ τῶν δυνάμεων.

Νομοθέτην ἢ τεκοῦσα
 60 ἀληθῶς, χαῖρε δέσποινα,
 τὸν τὰς ἀνομίας
 πάντων δωρεὰν ἐξαλείφοντα·
 ἀκατανόητον βάθος, | ὕψος ἄρρητον,
 ἀπειρόγαμε, | δι' ἧς ἡμεῖς ἐθεωθήμεν.

65 Σὲ τὴν πλέξασαν τῷ κόσμῳ
 ἀχειρόπλοκον στέφανον
 ἀνυμνολογοῦμεν,
 χαῖρέ σοι, παρθένε, κραυγάζοντες,
 τὸ φυλακτήριον πάντων | καὶ χαράκωμα
 70 καὶ κραταιώμα | καὶ ἱερὸν καταφύγιον.

46 Tertīa oda sequitur modulus huius hirmī: Ὁ καθήμενος ἐν δόξῃ | ἐπὶ θρόνου θεό-
 τητος | ἐν νεφέλῃ κούφῃ | ἦλθεν Ἰησοῦς ὁ ὑπέρθεος | τῇ ἀκηράτῳ παλάμῃ | καὶ διέσωσε |
 τοὺς κραυγάζοντας· | δόξα, Χριστέ, τῇ δυνάμει σου.

ψδὴ ε'.

Ἄδὸν ἡ κυήσασα
 ζωῆς, χαίρε, πανάμωμε,
 ἡ κατακλυσμοῦ τῆς ἀμαρτίας
 κύσασα κόσμον· | χαίρε, θεόνυμφε,
 75 ἄκουσμα καὶ λάλημα φρικτόν·
 χαίρε ἐνδιαίτημα
 τοῦ δεσπότη τοῦ τῆς κτίσεως.

Ἰσχυὸς καὶ ὀχύρωμα
 ἀνθρώπων, χαίρε, ἄχραντε,
 τόπε ἀγιάσματος τῆς δόξης,
 80 νέκρωσις ἔθου, | νυμφῶν δλόφωτε·
 χαίρε τῶν ἀγγέλων χαρμονῆ,
 χαίρε ἡ βοήθεια
 τῶν πιστῶς δεομένων σου.

Πυρίμορφον ὄχημα
 τοῦ λόγου, χαίρε, δέσποινα,
 85 ἔμψυχε παράδεισε, τὸ ξύλον
 ἐν μέσῳ ἔχων | ζωῆς τὸν κύριον,
 οὐ ὁ γλυκακμὸς ζωοποιεῖ
 πίστει τοὺς μετέχοντας
 καὶ φθορᾷ ὑποκύσαντας.

Ῥωννύμενοι σθένει σου
 90 πιστῶς ἀναβοῶμέν σοι·
 χαίρε πόλις τοῦ παμβασιλέως,
 δεδοξασμένα | καὶ ἀξιάκουστα
 περὶ ἧς λελάληνται σαφῶς·
 ὄρος ἀλατόμητον,
 χαίρε βάθος ἀμέτρητον.

95 Εὐρύχωρον σκήνωμα
 τοῦ λόγου, χαίρε ἄχραντε·

κόχλος ἡ τὸν θεῖον μαργαρίτην
 προαγαθοῦσα, | χαίρε πανθαύμαστε,
 πάντων πρὸς θεὸν καταλλαγή
 100 τῶν μακαριζόντων σε,
 θεοτόκε, ἐκάστοτε.

ψδὴ ε'.

Παστὰς τοῦ λόγου ἀμόλυντε,
 αἰτία τῆς τῶν πάντων θεώσεως,
 χαίρε πανάχραντε,
 τῶν προφητῶν περιήχημα,
 105 χαίρε τῶν ἀποστόλων
 τὸ ἐγκαλλώπισμα.

Ἐκ σοῦ ἡ δρόκος ἀπέσταξε
 φλογμὸν πολυθείας ἡ λύσασα·
 ὄθεν βοῶμέν σοι·
 χαίρε ὁ πόκος ὁ ἔνδροκος,
 110 ὃν Γεδεῶν, παρθένε, | προεθεάσατο.

Ἰδοῦ σοι χαίρε κραυγάζομεν,
 λιμὴν ἡμῖν γενοῦ θαλαττεύουσι
 καὶ ὀρητήριον
 ἐν τῷ πελάγει τῶν θλίψεων
 115 καὶ τῶν σκανδάλων πάντων
 τοῦ πολεμήτορος.

Χαρᾶς αἰτία χαρίτων
 ἡμῶν τὸν λογισμὸν τοῦ κραυγά-
 ζειν σοι·
 χαίρε ἡ ἀφλεκτος
 βάτος, νεφέλη δλόφωτε,
 120 ἡ τοὺς πιστοὺς ἀπαύστως
 ἐπισκιάζουσα.

ψδὴ ζ'.

Ἄνυμνοῦμέν σε | βοῶντες· χαίρε ὄχημα
 ἡλίου τοῦ νοητοῦ·
 ἄμπελος ἀληθινή | τὸν βότρυ τὸν πέπειρον
 ἡ γεωργήσασα, | οἶνον στάζοντα
 125 τὸν τὰς ψυχὰς εὐφραίνοντα | τῶν πιστῶς σε δοξαζόντων.

Ἰατῆρα | τῶν ἀπάντων ἡ κυήσασα,
 χαίρε θεόνυμφε·

- ἡ ῥάβδος ἡ μυστικὴ | ἄνθος τὸ ἀμάραντον
 ἡ ἔξανθήσασα, | χαίρε δέσποινα,
 130 δι' ἧς χαρᾶς πληρούμεθα | καὶ ζωὴν κληρονομοῦμεν.
- Ῥητορεύουσα | οὐ σθένει γλώσσα, δέσποινα,
 ὑμνολογησαί σε·
 ὑπὲρ γὰρ τὰ Σεραφίμ | ὑψώθης κηήσασα
 τὸν βασιλέα Χριστόν, | ὃν ἰκέτευε
 135 πάσης νῦν βλάβης ῥύσασθαι | τοὺς πιστῶς σε προσκυνοῦντας.
- Εὐφημεῖ σε | μακαρίζοντα τὰ πέρατα
 καὶ πόθῳ κράζει σοι·
 χαίρε ὁ τόμος, ἐν ψ̄ | δακτύλῳ ἐγγέγραπται
 πατρὸς ὁ λόγος, ἀγνή, | ὃν ἰκέτευε
 140 βίβλῳ ζωῆς τοὺς δούλους σου | καταγράψαι, θεοτόκε.
- Ἰκετεύομεν | οἱ δοῦλοί σου καὶ κλίνομεν
 γόνου καρδίας ἡμῶν·
 κλίνον τὸ οὖς σου, ἀγνή, | καὶ σῶσον τοὺς θλίψοσι
 βυθιζομένους ἡμᾶς, | καὶ συντήρησον
 145 πάσης ἐχθρῶν ἀλώσεως | τὴν σὴν πόλιν, θεοτόκε.

ψδὴ η΄.

- Νηδυῖ τὸν λόγον ὑπεδέξω,
 τὸν πάντα βαστάζοντα ἐβάστασας·
 γάλακτι ἐξέθρεψας | νεύματι τὸν τρέφοντα
 τὴν οἰκουμένην ἅπασαν, | ἀγνή, ψ̄ ψάλλομεν·
 150 τὸν κύριον ὑμνεῖτε τὰ ἔργα
 καὶ ὑπερυψοῦτε | εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

- Μωσῆς κατενόησεν ἐν βάτῳ
 τὸ μέγα μυστήριον τοῦ τόκου σου·
 παῖδες προεικόνισαν | τοῦτο ἐμφανέστατα
 155 μέσον πυρὸς ἱστάμενοι | καὶ μὴ φλεγόμενοι,
 ἀκήρατε ἀγία παρθένε·
 ὄθεν σε ὑμνοῦμεν | εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

- Οἱ πρῶην ἀπάτη γυμνωθέντες
 στολὴν ἀφθαρσίας ἐνεδύθημεν
 160 τῇ κυφορίᾳ σου· | καὶ οἱ καθεζόμενοι
 ἐν σκότει παραπτώσεων | φῶς κατωπτεύσαμεν,
 φωτὸς κατοικητήριον, κόρη·
 ὄθεν σε ὑμνοῦμεν | εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

- Νεκροὶ διὰ τοῦ ζωοποιοῦνται·
 165 Ζωὴν γὰρ τὴν ἐνυπόστατον ἐκύησας·
 εὐλαοὶ οἱ ἄλαοὶ | πρῶην χρηματίζοντες,
 λεπροὶ ἀποκαθαίρονται, | νόσοι διώκονται,
 πνευμάτων ἀερίων τὰ πλήθη
 ἤττηνται, παρθένε, | βροτῶν ἡ σωτηρία.
- 170 Ἡ κόσμῳ τεκοῦσα σωτηρίαν,
 δι' ἧς ἀπὸ γῆς εἰς ὕψος ἤρθημέν,
 χαίροις παντευλόγητε, | σκέπη καὶ κραταίωμα,
 τεῖχος καὶ ὀχύρωμα | τῶν μελωδούντων, ἀγνή·
 τὸν κύριον ὑμνεῖτε τὰ ἔργα
- 175 καὶ ὑπερυψοῦτε | εἰς πάντα τοὺς αἰῶνας.

ψδὴ θ'.

- Ἴνα σοὶ πιστοὶ | τὸ χαίρει κραυγάζωμεν
 οἱ διὰ τοῦ τῆς χαρᾶς
 μέτοχοι γενομένοι | τῆς αἰδίου, | ῥύσαι ἡμᾶς πειρασμοῦ,
 βαρβαρικῆς ἀλώσεως | καὶ πάσης ἄλλης πληγῆς
 180 διὰ πληθος, κόρη, παραπτώσεων
 ἐπιούσης βροτοῖς ἀμαρτάνουσιν.
- Ἔφθης φωτισμὸς | ἡμῶν καὶ βεβαίωσις,
 ὅθεν βοῶμέν σοι·
 χαίρει ἄστρον ἄδυτον | εἰσάγον κόσμῳ | τὸν μέγαν ἥλιον·
 185 χαίρει Ἐδὲμ ἀνοίξασα | τὴν κεκλεισμένην, ἀγνή·
 χαίρει στυλε πύρινε, εἰσάγουσα
 εἰς τὴν ἄνω ζωὴν τὸ ἀνθρώπινον.
- Στῶμεν εὐλαβῶς | ἐν οἴκῳ θεοῦ ἡμῶν
 καὶ ἐκβοήσωμεν·
 190 χαίρει κόσμου δέσποινα· | χαίρει Μαρία, | κυρία πάντων ἡμῶν·
 χαίρει ἡ μόνη ἄμωμος | ἐν γυναιξὶ καὶ καλή·
 χαίρει σκεῦος, μύρον τὸ ἀκένωτον
 ἐπὶ σὲ κενωθὲν εἰσδεξάμενον.
- Ἡ περιστερὰ | ἡ τὸν ἐλεήμονα
 195 ἀποκυήσασα,
 χαίρει ἀειπάρθενε· | ὁσίων πάντων | χαίρει τὸ καύχημα,
 τῶν ἀθλητῶν στεφάνωμα· | χαίρει ἀπάντων τε
 τῶν δικαίων θεῖον ἐγκαλλώπισμα
 καὶ ἡμῶν τῶν πιστῶν τὸ διάσωμα.

- 200 Φείσαι ὁ θεὸς | τῆς κληρονομίας σου,
 τὰς ἀμαρτίας ἡμῶν
 πάσας παραβλέπων νῦν, | εἰς τοῦτο ἔχων | ἐκδυσωπούσάν σε
 τὴν ἐπὶ γῆς ἀσπόρως σε | κυοφορήσασαν,
 διὰ μέγα ἔλεος θελήσαντα
 205 μορφωθῆναι, Χριστὲ, τὸ ἀλλότριον.

III

Τριψίδιον ψαλλόμενον τῇ ε' τῆς γ' ἐβδ. τῶν νηστειῶν (Τριψίδ. 225)

ἦχος α'.

ψδὴ δ'.

κατὰ τὸ «Ἐπὶ τῆς θείας φυλακῆς.»

- Ἄγιασμοῦ παρεκτικὴν | χάριν δωρούμενος ἡμῖν,
 ἄγιε σταυρὲ, | ἀποστόλων καύχημα καὶ στήριγμα,
 πρόκειται εἰς προσκύνησιν
 σήμερον πάσῃ τῇ οἰκουμένῃ,
 5 τὸν τῆς νηστείας καιρὸν | κατευμαρίζων ἡμῖν.
 Κσιογραφοῦσας τὸν σταυρὸν | χεῖρας ἐκτείνας Ἀμαλήκ
 ἔτρεψε Μωσῆς· | ὃν τυποῦντες χεῖρας ἐκπετάσσωμεν
 νηστείας καὶ δεήσεσι,
 στίφος ὅπως τρέψωμεν δαιμόνων
 10 ἐκπολεμούντων ἡμᾶς | διὰ παντὸς φθονερῶς.
 Θεῖω ἀρότρῳ τοῦ σταυροῦ | κατενεύσατε τὴν γῆν,
 θεῖοι μαθηταί, | καρποφόρον ταύτην ἀναδείξαντες
 βλαστάνουσας εὐσέβειαν·
 ὅθεν ὑμᾶς φωναῖς ἐτησίαις
 15 ἀνευφημοῦντες Χριστὸν | αἰεὶ δοξάζομεν.
 Μῆτηρ θεοῦ τοῦ ἀγαθοῦ, | ἀγάθουνόν μου τὴν ψυχὴν,
 ἦν ὁ πονηρὸς | συνηθείᾳ πονηρᾷ ἐκάκωσεν,
 ἀθλίως δελεάσας με,
 ὅπως ὡς σπηραίας αἰτίαν
 20 ὕμνολογῶ σε αἰεὶ | τὴν πολυῦμνητον.

ψδὴ η'.

κατὰ τὸ «Αὕτη ἡ κλητή.»

- Χαίροις ὁ σταυρὸς ὁ τριμερῆς καὶ θεῖος,
 ἐν ᾧ ὁ εἰς τῆς τριάδος | σάρκα φορέσας ἐπάγη,

2 καύχημα καὶ στήρ. ex cod. vaticano Maio in Spicileg. romano t. IV: στήρ. καὶ καύχ.
 Triod. — 5 ἔξευμαρίζων Triod. — 14 ἡμᾶς Maio — 15 ἀνευφημοῦμεν, αἰεὶ Χριστοῦ δοξάζον-
 τες Maio — 22 ἐν εἰσιειδένῳ videtur.

ἐμπαγέοντας ἡμᾶς | ἀσεβείας εἰς βυθὸν λυτρωσάμενος,
 ὃν ὑπερυψοῦμεν | Χριστὸν εἰς τοὺς αἰῶνας.

- 25 **Κ**θένος τὸν σταυρὸν | κραταιὸν κεκτημένοι
 τοὺς δεινῆ δυναστεία | τοῦ πονηροῦ δουλωθέντας
 ἤλευθέρωσαν | οἱ τοῦ λόγου, μαθηταὶ ἀνακράζοντες,
 εὖ ὑπερυψοῦμεν, | Χριστὲ, εἰς τοὺς αἰῶνας.

- 30 **Οἴ**μοι! τί φρικῶδες τὸ βῆμα ἐκεῖνο,
 ἐν ᾧ, λόγε, καθίσας | τὰ πεπραγμένα κρυφῆ μοι
 φανερώσεις, Χριστὲ, | στηλιτεύων τὴν ἀναισθησίαν μου;
 ἀλλὰ φύσει ᾧν συμπαθῆς φεῖσαι μου τότε.

- Κ**όλπων οὐκ ἐκτὰς τῶν πατρῶων ἐν κόλποις
 ἀνεκλήθης παρθένου | ἐπ' ἀνακλήσει τοῦ γένους,
 35 οὐ ἐφόρεσας | διὰ σπλάγχνα, Χριστὲ, τὸ ὁμοίωμα·
 ὄθεν σε ὑμνοῦμεν, | Χριστὲ, εἰς τοὺς αἰῶνας.

ψδὴ θ'.

κατὰ τὸ «Φωτίζου, φωτίζου.»

- Φ**αιδρύνου, φωτίζου | ἡ ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ
 τοῦ σταυροῦ ταῖς ἀκτίσιν, | ὃν φέρεις προκείμενον
 πάντων πιστῶν εἰς προσκύνησιν·
 40 **Ὡ**ς δὲ πληθὺς | πᾶσα τῶν δαιμόνων
 κκότους πλησθεῖσα ἀπόδραθι.

- Κ**ράτος ἐγκρατείας | ὁ θεῖος πέφυκε σταυρὸς,
 συνεργὸς ἀγρυπνούντων, | νηστευτῶν ἐνίσχυσις,
 πολεμουμένων ὑπέρμαχος,
 45 **τ**ούτον, πιστοὶ, | πόθῳ συνελθόντες
 περιχαρῶς προσκυνήσωμεν.

- Θ**εμέλιοι θεῖοι | τῆς ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ
 ἐδραμῶ εὐσεβείας | πάντας συντηρήσατε
 καὶ ἐπὶ πέτραν στηρίξατε
 50 **τ**ὴν ἀρραγῆ | τοῦ ἐκλεξαμένου
 ὑμᾶς, ἀπόστολοι ἐνδοξοί·

- Χ**αρὰν συλλαβοῦσα | τοῦ ἀρχαγγέλου τῆ φωνῆ
 τῆς ἐμῆς νῦν καρδίας | τὴν λύπην ἀφάνισον
 τὴν ψυχοφθόρον καὶ δίδου, ἀγνή,
 55 **χ**αροποιὸν | πένθος, ὅπως εὖρω
 ἐκεῖ τὴν θεῖαν παράκλησιν.

23 exspectes λυτρωσόμενος — 27 ἀναμέλποντες Triod. — 32 fort.: ἀλλὰ συμπαθῆς ᾧν | φύσει φεῖσαι μου τότε — φεῖσαι ᾧν Maio — 35 Ἰησοῦ Triod. — 36 ὑμνοῦμεν βροτοὶ εἰς Triod. — 39 πιστῶν om. Maio.

ΜΗΤΡΟΦΑΝΟΥΣ

Κανῶν εἰς τὴν μακαρίαν τριάδα (Ὁκτ. σελ. 93).

Ἡ ἀκροστιχίς:

«Κανῶν ὁ πέμπτος φωτὶ τῷ τρισηλίῳ.»

ἤχος πλ. α'.

ψδὴ α'.

κατὰ τὸ «Ἰηπὸν καὶ ἀναβάτην.»

Κράτος τῆς ἐνιαίας | καὶ τρισηλίου μορφῆς
ἀνυμνοῦντες βοῶμεν· | τὸν νοῦν ἡμῶν καταύγασον,
θεὲ παντοδύναμε,
καὶ πρὸς τὴν σὴν, δέσποτα,
5 μετεώρισον δόξαν ἄφραστον.

Ἄνω σε τῶν ἀγγέλων | διάκοσμοι νοεροὶ
ἀσιγήτως ὑμνοῦσιν | ἐν τρισαγίοις ἄσμασι
μονάδα τριάριθμον
καὶ τριάδα σύμμορφον,
10 ὑπερούσιον, παντοδύναμον.

Νέκταρ τῆς σῆς ἀγάπης | γλυκύτατον, φωτουργὸν
τῇ ψυχῇ μου παράσχου, | τριάς μονὰς ἀρχίψωτε,
καὶ θεῖαν κατάνυξιν,
καθαρτικὴν, δέσποτα
15 πολυέλεε πάσης κτίσεως.

Ὅσπερ ἐπὶ τὸν πόκον | κατῆλθεν ἀσποφητὶ
οὐρανόθεν, παρθένε, | ὁ υἱὸς ἐν μήτρᾳ σου
ὁ θεῖος καὶ ἔσωσε
Ξηρανθεΐσαν ἅπασαν
20 τῶν ἀνθρώπων τὴν φύσιν, ἄχραντε.

ψδὴ γ'.

κατὰ τὸ «Ὁ πήξας ἐπ' οὐδενός.»

Νοήσας τὰς νοεράς | οὐσίας ὑπέστησας
ὑμνωδοὺς ἀπαύστως | τῆς σῆς θεότητος,
τρίψωτε θεὲ καὶ παντουργέ· | ἀλλὰ καὶ τῶν πηλίνων
καὶ γηγενῶν δέξαι τὴν αἴνεσιν
25 καὶ τὴν ἱκεσίαν ὡς εὐσπλαγχνος.

Metrophanis hic canon octava quaque dominica inter diem festum Omnium sanctorum et paschatis hora nocturna legi solet. — Cod. D — v. 4 verbum δέσποτα huius strophæ et quæ in reliquis strophis ei respondent, a priore versu avulsa sequenti præmisit D — 13 καὶ om. D — 24 τὴν δέξαι Oct.

Ὁ πάσης κατὰ φύσιν | τροπῆς ἀνεπίδεκτος
 τοῖς ἀλλοιούμενοις | ἡμῖν καὶ μέλπουσι
 τὴν ἀνεξιχνίαστον πηγὴν | τῆς ἀγαθότητός σου
 πλημμελημάτων δὸς συγχώρησιν,
 30 ἤλιε τῆς δόξης τρισάκτιστε.

Πατέρα καὶ τὸν υἷόν | καὶ πνεῦμα δοξάζωμεν
 ἐν ἀπαλλάκτῳ | μορφῇ θεότητος,
 εὐ τὸν ἐνικὸν καὶ τριλαμπῆ | κύριον τῶν ἀπάντων,
 ὡς οἱ προφήται καὶ ἀπόστολοι
 35 παρὰ σοῦ σαφῶς ἐδιδάχθησαν.

Ἐφάνης τῷ Μωϋσῆ | ἐν βάπτῳ ὡς ἄγγελος
 βουλής τῆς μεγάλης | τοῦ παντοκράτορος,
 τὴν σὴν ἐκ παρθένου προδηλῶν | cάρκωσιν, θεοῦ λόγε,
 δι' ἧς ἡμᾶς μετεστοιχείωσας
 40 καὶ πρὸς οὐρανὸν ἀνεβίβασας.

ψδὴ δ'.

κατὰ τὸ «Τὴν θείαν ἐννοήσας σου κένωσιν.»

Μυεῖται τῆς μιᾶς κυριότητος | τὸ τριφαῆς ὁ Δανιήλ,
 Χριστὸν κριτὴν θεασάμενος
 πρὸς τὸν πατέρα ἰόντα
 καὶ πνεῦμα τὸ προφαῖνον τὴν ὄρασιν.
 45 Πηλίνοις τοὺς ὑμνοῦντάς σε στόμασι | τὸν ὑπερούσιον θεὸν
 τριαδικὸν ὑποστάσει
 μοναδικὸν δὲ τῆ φύσει,
 τῆς δόξης τῶν ἀγγέλων ἀξίωσον.

Τὸ ὄρος τὸ δαυὶ καὶ κατάσκιον, | ὃ εἶδε πρὶν ὁ Ἄββακούμ,
 50 ἔξ οὗ προήλθεν ὁ ἅγιος,
 τὸν δυσθεώρητον τόκον
 ἐδήλου σῆς, παρθένε, συλλήψεως.

ψδὴ ε'.

κατὰ τὸ «Ὁ ἀναβαλλόμενος.»

Ὁ δι' ἀγαθότητα | κτίσας τὸν ἄνθρωπον
 καὶ κατ' εἰκόνα | τὴν σὴν ποιήσας,
 55 ἐν ἐμοὶ κατοίκησον,
 τρίψωτε θεέ μου, | ὡς ἀγαθὸς καὶ εὐσπλαγχνος.

26 ἀπαράδεκτος Oct. — 28 τῆς σῆς ἀγαθοσύνης Oct. — 30 ἤλιε . . . τρισάκτιστε D: καὶ τὴν σωτηρίαν ὡς εὐσπλαγχνος Oct. — 31 δοξάζωμεν Oct. — 38 σοῦ τὴν Oct. — 40 οὐρανοῦς Oct. — 41 Daniel VII 13–14. — 47 τε Oct.

Κύ με καθοδήγησον, | μονὰς τριχήλιε,
 πρὸς τρίβους θείας | τῆς σωτηρίας,
 καὶ τῆς σῆς ἐλλάμψεως
 60 πλήρωσον ὡς φύσει | θεὸς ἀπειροδύναμος.

Φῶς τὸ ἀδιαίρετον | τῆς μιᾶς φύσεως,
 μεμερικμένον | τοῖς χαρακτήρει,
 τριλαμπές, ἀνέσπερον,
 τὴν ἐμὴν καρδίαν | ταῖς αἴγλαις σου καταύγασον.

65 Ὡς κατεῖδε πάλαι σε, | ἄγνη· πανάχραντε,
 ὁ ὑποφήτης | βλέπουσιν πύλην
 πρὸς τὸ φῶς τὸ ἄδυτον,
 παρευθὺς ἐπέγνω | θεοῦ κατοικητήριον.

ψδὴ ε΄.

κατὰ τὸ «Μαινομένην κλύδωνι.»

70 Τριπαῆς ὑπάρχουσα | θεαρχία ὑποστατικῶς
 ἐνιαῖα πέφυκας | ὡς σύμμορφος
 καὶ ἱουργὸς | καὶ κατ' οὐσίαν καὶ βούλησιν.

Ἰκανῶς ἐδήλωσεν | ὁ προφήτης, ἄδων τῷ πατρί·
 σὺ φωτὶ, τῷ πνεύματι, | ὀψόμεθα
 φῶς τὸν υἱόν, | ἕνα θεὸν τὸν τριχήλιον.

75 Τῶν παιματίων λύτρωσιν | καὶ κινδύνων, δέσποτα θεῆ
 ἐνικὲ καὶ τρίφωτε, κατάπεμψον
 σοῖς ὑμνηταῖς | πρεσβείαις τῆς θεομήτορος.

ψδὴ ζ΄.

κατὰ τὸ «Ὁ ὑπερυψούμενος.»

80 Ὡς ἐλέους ἄβυσσον | κεκτημένος, κύριε,
 καὶ πέλαγος ἀπειρον, | οἰκτίρμον, ἐλέησον
 τοὺς ἕνα σε ὑμνοῦντας | τριλαμπῆ θεὸν τῶν ὄλων.

Τὸν ἀπερινόητον, | ἐνικὸν καὶ τρίφωτον
 θεὸν σε καὶ κύριον | ὑμνοῦντες λιτάζομεν·
 παράσχου τοῖς σοῖς δούλοις | ἰλασμόν ἀμαρτημάτων.

85 Ῥάδαμον ἐβλάστησας | τῷ πατρὶ συνάναρχον,
 ἄνθος τῆς θεότητος, | βλαστὸν συναῖδιον,
 παρθένε, τὸν διδόντα | τὴν ζωὴν πᾶσιν ἀνθρώποις.

61 τῆς μιᾶς Oct.: ὀρῶ τῆς D — 64 καταύγασον ταῖς αἴγλαις σου Oct. — 66 βλέπουσιν
 πύλην ὁ ὑποφήτης D — 68 παρευθὺς D: εὐθὺς σε Oct. — 73 ὀψόμεθα τῷ πνεύματι Oct.
 — 75 κινδύνων δέσποτα Oct.: πειρασμῶν εὐσπλαγγνε D *accentibus minus commodis* — 77
 πρεσβείας Oct. — 79 οἰκτιρμῶν D — 82 βοῶμεν σοι Oct.

ψδὴ η΄.

κατὰ τὸ «Coī τῷ παντουργῷ.»

Ἵνα τῆς μιᾶς ἀνακαλύψῃς πάλαι
 σαφῶς κυριότητος | τριττὴν ὑπόστασιν,
 ὤφθης, θεέ μου, | ἐν σχήματι ἀνθρώπων
 90 Ἄβραᾶμ ὑμνοῦντι | σὸν κράτος ἐνιαῖον.

Κύ με πρὸς τὰς σὰς θεουργικὰς ἀκτῖνας
 δέρκειν καταξίωσον, | φῶς τὸ ἀπρόσιτον,
 πάτερ οἰκτίρμον | καὶ λόγε καὶ τὸ πνεῦμα,
 τοῦ εὐαρεστεῖν σοι | αἰεὶ, κύριε πάντων.

95 Ἦστραψας ἡμῖν τῆς τρισηλίου δόξης
 τὸν ἕνα, πανύμνητε, | Χριστὸν τὸν κύριον,
 πάντας μουῦντα | τὴν μίαν θεαρχίαν
 ἐν τριῶν προσώποις | ὑμνεῖν εἰς τοὺς αἰῶνας.

ψδὴ θ΄.

κατὰ τὸ «Ἠσαῖα χόρευε.»

Λαλιαί σε βρότεια | κατ' ἀξίαν, | ἄναρχε μόνας,
 100 οὐ σθένουσιν ὑμνεῖν· | πλὴν ὡς ἐφικτὸν
 τολμῶντες ἐκ πίστεως, | θεαρχικῆ | σύνθρονε τριάς,
 δόξαν προσφέρομεν | τῷ σῷ κράτει καὶ τὴν αἰνεσιν.

Ἰσορρόπῳ δόξῃ σε | τὸν μονάρχῃν | τρίφωτον θεόν·
 δοξάζει τὰ Χερουβὶμ | καὶ τὰ Σεραφὶμ
 105 ἀχράντοις ἐν στόμασι· | μεθ' ὧν ἡμᾶς | τοὺς ἁμαρτωλοὺς
 πρόσδεξαι, κύριε, | τὸ σὸν κράτος μεγαλύνοντας.

Ὡς ἀγνή καὶ ἄμωμος | ἡ παρθένος | τέτοκας υἱόν,
 λυτρούμενον ἡμᾶς | ἀπὸ τῆς φθορᾶς,
 θεὸν ἀναλλοίωτον· | ἀλλὰ καὶ νῦν | ἄφεσιν ἡμῖν
 110 τῶν παραπτώσεων | καταπέμψαι καθικέτευε.

89 Genes. XVIII 2 — 93 οἰκτίρμον] παντοκράτορ in πανκράτορ corr. D — 96 Χριστὸν καὶ κύριον D — 104 ὑμνοῦντα τὰ Χερ. D — 107 καὶ παρθένος Oct. — 108 ἀπὸ πειρασμῶν Oct. — 110 παραπτώσεως τοῦτον δοῦναι καθικέτευε Oct.

ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΜΕΛΩΝ

ΚΑΤ' ΑΛΦΑΒΗΤΟΝ.

Α

'Αν. = 'Αναστασιματάριον. ΔοΞ. = Δοξαστάριον. Είρμ. = Ειρμολόγιον.
Πανδ. = Πανδέκτη.

'Αβραμιαιοι ποτέ p. 178	Είρμ. 65. 324.
'Αβυσσοσ ἐσχάτη p. 192	Είρμ. 439.
'Αγγελιοι και ἄνθρωποι σωτήρ p. 113	'Αν. 152. 427.
Αἱ μυροφόροι γυναῖκες p. 95	Είρμ. 473.
'Ακήκοε κύριε p. 170	Είρμ. 40. 284.
'Ακουε κόρη παρθένη p. 240	Είρμ. 309.
'Ακήκοεν ὁ προφήτης p. 150	Είρμ. 87. 340.
'Αλιον ποντογενές p. 181	Είρμ. 8. 330.
'ΑναΞ ἀνάκτων p. 214	Είρμ. 25. 400.
'Αναστάσεωσ ἡμέρα p. 218	Είρμ. 27. 375. Πανδ. 1, 338. 341. ΔοΞ. 2, 244.
'Ανοίξω τὸ στόμα μου p. 229. 236. 247	Είρμ. 57.
'Απασ γηγενής p. 232. 251	Είρμ. 61.
'Απορεῖ πάσα γλῶσσα p. 172	Είρμ. 47. 297.
'Ασπύρου συλλήψεωσ p. 155	Είρμ. 89. 343.
'Αστέκτω πυρὶ ἐνωθέντες p. 175	Είρμ. 56. 305.
'Αισωμεν πάντες λαοι p. 221	Είρμ. 32. 382.
Αὐτη ἡ κλητὴ p. 220. 252	Είρμ. 30. 380.
'Αφλέκτωσ πυρὶ p. 203	Είρμ. 93. 405.
'Αφραστον θαῦμα p. 199	Είρμ. 159. 373.

Β

Βοηθός και σκεπαστής p. 147	Είρμ. 86. 339.
Βυθοῦ ἀνεκάλυψε πυθμένα p. 169	Είρμ. 37. 280.

Γ

Γένουσ βρώτειου p. 206	Είρμ. 15. 265.
----------------------------------	----------------

Δ

Δαυϊτικὴν προφητείαν p. 114	'Αν. 291. 460.
Δεῦτε ἀνυμνήσωμεν λαοι p. 113	'Αν. 151. 427.
Δεῦτε ἀπὸ θεασ p. 95	Είρμ. 472.
Δεῦτε ἰδωμεν τὴν ζωὴν ἡμῶν p. 92	ΔοΞ. 2, 235.
Δεῦτε, λαοι, ὑμνήσωμεν p. 117	'Αν. 6, 396.
Δεῦτε πόμα πίωμεν p. 218	Είρμ. 27. 376.
Διὰ τοῦ τιμίου σου σταυροῦ p. 119	'Αν. 197. 437.
Δόξα ἐν ὑψίστοις (ἢ δοξολογία) p. 37	Πανδ. 2, 646—834. 'Αν. 44—47. 89—92. 137—140. 185—188. 233—235. 279—282. 330—333. 382—385.

Δόξα σοι Χριστέ σωτήρ p. 115	'Αν. 347. 472.
Δροσοβόλον μὲν τὴν κάμνον p. 245	Εἶρμ. 439.
Δυναίμει τοῦ σταυροῦ σου p. 226	Εἶρμ. 393.

Ε

'Εβόησα ἐν δλη καρδίᾳ μου p. 153	Εἶρμ. 88. 341.
'Εβόησε προτυπῶν p. 239	Εἶρμ. 308.
'Εβόησαν ἐν εὐφροσύνῃ p. 185	Εἶρμ. 72. 353.
'Εβόησέ σοι ἰδῶν ὁ πρέσβυς p. 175	Εἶρμ. 55. 304.
'Εδωκας σημείωσιν p. 68. 125	Εἶρμ. 181. 458.
Εἰκόνη λατρεύειν p. 224	Εἶρμ. 34. 385.
Εἰσακήκοα κύριε p. 162	Εἶρμ. 95. 238. 393.
Εἰσακήκοα τὴν ἔνδοξον p. 177	Εἶρμ. 64. 322.
Εἰς τὸ ὄρος τοῖς μαθηταῖς p. 105	'Αν. 43.
'Εκάλυπεν οὐρανοὺς p. 174	Εἶρμ. 53. 301.
'Εκνοον πρόσταγμα p. 163	Εἶρμ. 97. 242.
'Εκ νυκτὸς ἔργων p. 206	Εἶρμ. 16. 268.
'Εκ νυκτὸς ὀρθρίζοντα p. 152	Εἶρμ. 87. 341.
'Εκ νυκτὸς ὀρθρίζοντες p. 223	Εἶρμ. 33. 384.
'Εκστηθι φρίττων οὐρανὲ p. 200	Εἶρμ. 162. 373.
'Εκ φλογὸς τοῖς ὁσίοις p. 246	Εἶρμ. 439.
'Εκύκλωσέ με ὄβυσσος p. 227	Εἶρμ. 394.
'Εκύκλωσεν ἡμᾶς p. 234	'Αν. 28.
'Ελαμψεν ἡ χάρις σου κύριε p. 93	Πανθ. 1. 268. 270.
'Ελευθέρα μὲν ἡ κτίσις γνωρίζεται p. 212	Εἶρμ. 46. 296.
'Εμεγάλυνας Χριστέ p. 187	Εἶρμ. 118. 359.
'Εν καμίνω παῖδες Ἰσραὴλ p. 235	'Αν. 30. Εἶρμ. 413.
'Εν κῆτει Χριστέ p. 159	Εἶρμ. 316.
'Εν νόμου κειᾷ καὶ γράμματι p. 176	Εἶρμ. 57. 307.
'Εν ταῖς λαμπρότησι τῶν ἁγίων σου p. 91	Δοξ. 2. 91.
'Εν τάφῳ κατετέθης p. 115	'Αν. 293. 461.
'Εν τῇ ἐρυθρᾷ θαλάσῃ p. 119	'Αν. 201. 440.
'Εν τῷ θλίβεσθαί με p. 178	Εἶρμ. 65. 324.
'Εν τῷ σταυρῷ σου κατήγγησας p. 113	'Αν. 58. 407.
'Εέεστη τὰ σύμπαντα p. 230. 238. 248	Εἶρμ. 59.
'Επεσκέψατο ἡμᾶς p. 112	Εἶρμ. 209.
'Επὶ τῆς θείας φυλακῆς p. 218. 252	Εἶρμ. 28. 377.
'Ερρήξε γαστρός p. 214	Εἶρμ. 74. 398.
'Ερχόμενος ὁ κύριος p. 94	Δοξ. 2. 81.
'Εσπερινὴν προσκύνησιν p. 114	'Αν. 198. 438.
'Εσωσε λαόν p. 206	Εἶρμ. 12. 260.
Εὐλογεῖτε παῖδες p. 164	Εἶρμ. 98. 244.
Εὐλογητάρια (τὰ) p. 95	Εἶρμ. 163.
Εὐφραινέσθω τὰ οὐράνια p. 87	'Αν. 109.
Εὐφράνθητι Ἱερουσαλήμ p. 186	Εἶρμ. 73. 355.
'Εφλεξε ρεῖθρῳ p. 211	Εἶρμ. 44. 293.
'Εφριξε παιδῶν εὐαγίων p. 187	Εἶρμ. 115. 357.
'Εχθροῦ Ζωφώδης p. 210	Εἶρμ. 42. 288.

Η

'Η δημιουργικὴ p. 180	Εἶρμ. 6. 328.
'Ημάρτομεν, ἠνομήσαμεν p. 153	Εἶρμ. 88. 342.
'Ηνοίγησάν σοι κύριε p. 113	'Αν. 58. 407.
'Η ὄντως εἰρήνην σὺ Χριστέ p. 107	'Αν. 277.
'Ηγήσατο Ἰωσήφ p. 92	Δοξ. 2. 236.
'Ησαῖα χόρευε p. 257	Εἶρμ. 434.
'Η τὸν ἀχώρητον θεόν p. 188	Εἶρμ. 125. 360.
'Η φωνὴ τοῦ λόγου p. 171	Εἶρμ. 42. 289.

Θ

Θάυματος ὑπερφυσιοῦς p. 168	Εἶρμ. 19. 274.
Θείας πίστεως p. 57	Εἶρμ. 194. 467.

Θείω καλυφθεῖς p. 213	Εἶρμ. 74. 397.
Θεὸν ἀνθρώποις ἰδεῖν p. 246	Εἶρμ. 440.
Θεὸς κύριος p. 186	Εἶρμ. 74. 355.
Θεὸς ὡν εἰρήνης p. 167	Εἶρμ. 15. 267.
Θεοφανείας σου Χριστέ p. 198	Εἶρμ. 153. 371.

I

Ἰδοὺ ὁ νυμφίος ἔρχεται p. 91	Πανδ. 2, 28.
Ἰδοὺ σκοτία καὶ πρῶτῃ p. 107	Ἄν. 325.
Ἰησοῦς ὁ ζωῆς ἀρχηγός p. 170	Εἶρμ. 41. 287.
Ἰλασμός ἡμῖν p. 215	Εἶρμ. 76. 403.
Ἰμερτὸν ἔξέφηνε p. 211	Εἶρμ. 43. 290.
Ἰππον καὶ ἀναβάτην p. 254	Εἶρμ. 431.
Ἰσχὺν ὁ διδούς p. 169	Εἶρμ. 38. 282.
Ἰταμψ θυμψ τε καὶ πυρὶ p. 182	Εἶρμ. 8. 331.

K

Κὰν συνελήφθης Χριστέ p. 114	Ἄν. 291. 460.
Κατανοῶν ὁ προφήτης p. 202	Εἶρμ. 91. 399.
Κατέλυσας τῷ σταυρῷ σου p. 88	Ἄν. 297.
Κατεπλάγη Ἰωσήφ p. 60	Εἶρμ. 192. 467.
Κατήλθες ἐν τοῖς κατωτάτοις p. 219	Εἶρμ. 29. 378.
Κατήλθες ἐν τῷ ἄδῃ p. 115	Ἄν. 292. 461.
Κυκλώσατε λαοὶ p. 117	Ἄν. 5. 396.
Κύματι θαλάσσης p. 196	Εἶρμ. 147. 369.
Κύριε, ἡ ἐκ πατρός σου p. 113	Ἄν. 153. 428.
Κύριε, ἡ ἐν πολλαῖς ἀμαρτίαις p. 104	Πανδ. 2, 299. 306. 311. ΔοΞ. 2, 111.
Κύριε, ὁ τὸν ἄδην κυλεύσας p. 114	Ἄν. 200. 440.
Κύριος ὡν πάντων p. 191	Εἶρμ. 436.

Λ

Λύει τὰ δεσμὰ p. 216	Εἶρμ. 77. 406.
Λυτήριον καθαρῶν p. 215	Εἶρμ. 76. 401.

M

Μαινομένην κλύδωνι p. 256	Εἶρμ. 433.
Μέγα θαύμα p. 119	Ἄν. 198. 438.
Μέγα τὸ μυστήριον p. 222	Εἶρμ. 33. 384.
Μετὰ μύρων προσελθούσας p. 106	Ἄν. 88.
Μετὰ τὴν εἰς ἄδου κάθοδον p. 108	Ἄν. 392.
Μὴ ἐποδύρου μου μήτηρ p. 201	Εἶρμ. 165. 374.
Μὴ τῆς φθορᾶς διὰ πείραν p. 204	Εἶρμ. 93. 406.
Μήτηραν ἀφλέκτως p. 208	Εἶρμ. 20. 276.
Μυστήριον Ξένον p. 168	Εἶρμ. 21. 278.
Μυστήριον παράδοξον p. 171	Εἶρμ. 45. 294.
Μυστικὸς εἶ, θεοτόκε, παράδεισος p. 164	Εἶρμ. 98. 246.

N

Ναίων Ἰωνᾶς p. 207	Εἶρμ. 17. 270.
Νάουσαν ἀκρότομον p. 184	Εἶρμ. 70. 351.
Ναυτιῶν τῷ κάλπῃ p. 203	Εἶρμ. 92. 402.
Νενίκηγται τῆς φύσεως οἱ ὄροι p. 183	Εἶρμ. 11. 333.
Νέους εὐσεβεῖς p. 171	Εἶρμ. 43. 291.
Νεῦσον πρὸς ὕμνου p. 205	Εἶρμ. 13. 263.
Νόμων πατρῶων οἱ μακαριστοὶ p. 192	Εἶρμ. 440.
Νοτίου θηρὸς ἐν σπλάγχνοις p. 163	Εἶρμ. 96. 241.

Ξ

Ξενίας δεσποτικῆς p. 193	Εἶρμ. 441.
------------------------------------	------------

Ο

Ὁ διὰ τὸ θεοπάτωρ p. 118	Ἄν. 154. 429.
Ὁ διακίνας ἐν πυρὶ p. 185	Εἰρμ. 72. 354.
Ὁ ἐκ θεοῦ πατρός λόγος p. 115	Ἄν. 346. 472.
Ὁ ἐν ἀρχῇ ἀναρχος λόγος p. 160	Εἰρμ. 318.
Ὁ ἐν καμίνῳ πυρός p. 227	Εἰρμ. 395.
Ὁ ἔξ ὑψίτου κληθεὶς p. 72	Εἰρμ. 182. 459.
Οἱ ἐν Βαβυλῶνι παῖδες p. 179	Εἰρμ. 65. 325.
Οἱ ἐν καμίνῳ τοῦ πυρός p. 203	Εἰρμ. 92. 403.
Οἱ παῖδες ἐν Βαβυλῶνι p. 192	Εἰρμ. 493.
Οἱ παῖδες εὐσεβεῖα p. 167	Εἰρμ. 18. 71.
Οἱ τῆς κουτωδίας p. 114	Ἄν. 199. 439.
Ὁ καθημένοσ ἐν δόξῃ p. 238	Εἰρμ. 108. 345.
Ὁ κτηγόμενος ἡμᾶς p. 159	Εἰρμ. 315.
Ὁλην ἀποθέμενοι p. 76. 127	Εἰρμ. 185. 461.
Ὁ μόνος εἰδίως p. 233	Ἄν. 24.
Ὁν στρατια p. 154	Εἰρμ. 89. 343.
Ὁ παῖδας ἐκ καμίνου p. 220	Εἰρμ. 29. 379.
Ὁ πήξας ἐπ' οὐδενός p. 364	Εἰρμ. 432.
Ὁρθηρίζοντες βοῶμέν σοι p. 227	Εἰρμ. 394.
Ὁρθηρίζωμεν ὄρθρου βαθέος p. 219	Εἰρμ. 28. 378.
Ὁρθρος ἦν βαθύς p. 106	Ἄν. 183.
Ὁρος σε τῇ χάριτι p. 233	Ἄν. 25.
Ὁσοι παλαιῶν p. 209	Εἰρμ. 39. 283.
Ὁ τὰ σύμπαντα φέρων p. 160	Εἰρμ. 319.
Ὁτε ἐκ τοῦ εὐλοῦ σε νεκρόν p. 67. 123	Εἰρμ. 177. 456.
Ὁτε καιρός τῆς ἐπὶ γῆς p. 98	Δοῒ. 1, 179.
Ὁτε κατῆλθεσ πρός τόν θάνατον p. 86	Ἄν. 64.
Ὁτε οἱ ἐνδοξοὶ μαθηταὶ p. 94	Πανδ. 2, 29.
Ὁ τὴν ἀνάστασιν διδοὺς p. 119	Ἄν. 197. 437.
Ὁ τῇ ψυχῆς βαθυμῖα νυστάξας p. 91	Δοῒ. 2, 92.
Ὁ τόκος σου ἀφθορος ἐδείχθη p. 179	Εἰρμ. 66. 325.
Ὁ τοῦ φωτός διατημῆας p. 177	Εἰρμ. 323. 474.
Ὁ τῶν ἀνάκτων ἀναξ p. 99	Δοῒ. 1, 286.
Οὐκ ἐλάτρευσαν p. 230. 239. 249	Εἰρμ. 60.
Οὐκ ἐν σοφίᾳ καὶ δυνάμει p. 168	Εἰρμ. 313.
Οὐκ ἔστιν ἅγιος p. 243	Εἰρμ. 436.
Οὐκ ἔστι σοι ὁμοιος p. 157	Εἰρμ. 312.
Οὗτος ὁ θεὸς ἡμῶν p. 158	Εἰρμ. 314.
Ὁ ὑπερψούμενος p. 256	Εἰρμ. 433.
Ὁ φωτίσας τῇ ἐλλάμψει p. 234	Ἄν. 26.

Π

Παῖδας εὐαγεῖς p. 231. 250	Εἰρμ. 61.
Πανεύφημοι μάρτυρες p. 63. 122	Εἰρμ. 173. 455.
Πάντα ὑπὲρ ἔννοιαν p. 86	Ἄν. 64.
Παρέλαβεν ὁ Χριστὸς p. 101	Δοῒ. 1, 340.
Πάσχα ἱερὸν p. 95	Εἰρμ. 472.
Πάσχα τὸ τερπνόν p. 95	Εἰρμ. 473.
Πεποικιλμένη τῇ θεῖᾳ δόξῃ p. 180	Εἰρμ. 5. 327.
Πλουσίων δωρεῶν τὰ κρείττονα p. 100	Δοῒ. 1, 282.
Ποίσις εὐφημιῶν στέμμασιν p. 83	Εἰρμ. 179.
Πόντῳ ἐκάλυψε p. 201	Εἰρμ. 90. 396.
Προκατιδῶν ὁ προφήτης p. 191	Εἰρμ. 437.
Πρὸς τὸ ὀρθηρίζω p. 194	Εἰρμ. 136. 365.
Πύλας ἄβου συνέτριψας p. 118	Ἄν. 151. 427.
Πύλας χαλκᾶς συνέτριψας p. 113	Ἄν. 153. 428.
Πυρὸς καθαρθεὶς p. 210	Εἰρμ. 40. 286.

P

Ῥάβδος εἰς τύπον p. 162	Εἰρμ. 95. 237.
Ῥάβδος ἐκ τῆς ρίζης p. 166	Εἰρμ. 14. 264.

- 'Ρῆμα τυράννου p. 189 Εἰρμ. 130. 362.
'Ρήσεις προφητῶν p. 181 Εἰρμ. 6. 329.

C

- Καρκί ὑπνῶσας p. 112 Εἰρμ. 207.
 Ἐξέζομεν κύριε p. 115 'Αν. 317. 472.
 Ἐνοητὴν p. 234 'Αν. 29.
 Ἐπὶ τὴν μεριτεύσασαν p. 87 'Αν. 109.
 Ἐπὶ τὴν ὑπερένδοξον νύμφην p. 160 Εἰρμ. 320.
 Ἐπὶ τὴν ὑπὲρ νοῦν p. 228 Εἰρμ. 396.
 Ἐπὶ τὴν φαεινὴν p. 225 Εἰρμ. 35. 387.
 Ἐπὶ τὸν ἀναβαλλόμενον p. 93 Πανδ. 1, 325. Δοξ. 2, 230.
 Ἐπὶ τὸν ἐν πυρὶ ὀροσίσταντα p. 175 Εἰρμ. 55. 304.
 Ἐπὶ τὸν ἐπὶ ὑδάτων p. 196 Εἰρμ. 149. 370.
 Ἐπὶ τὸν σταυρωθέντα p. 113 'Αν. 57. 407.
 Ἐπὶ τὸν κρέμαται ἐπὶ εὐλου p. 91 Δοξ. 2, 179. 221.
 Ἐπὶ τὸν συνέχει τάφος p. 92 Δοξ. 2, 233.
 Ἐπὶ τὸν παντοῦργον p. 257 Εἰρμ. 434.
 Ἐπὶ τὸν τροπαιοχόου δεξιὰ p. 232 'Αν. 23. Εἰρμ. 408.
 Ἐπὶ τὸν ἰωνῶν p. 167 Εἰρμ. 16. 269.
 Ἐπὶ τὸν χαράξασ Μωσῆς p. 161 Εἰρμ. 94. 236.
 Ἐπὶ τὸν θαλάσσης p. 209 Εἰρμ. 38. 281.
 Ἐπὶ τὸν ἡμᾶς p. 208 Εἰρμ. 21. 279.
 Ἐπὶ τὸν με Χριστῆ p. 222 Εἰρμ. 32. 383.
 Ἐπὶ τὸν κακίας p. 194 Εἰρμ. 139. 366.
 Ἐπὶ τὸν ἐθρόν p. 216 Εἰρμ. 77. 404.
 Ἐπὶ τὸν οὐ κατεσχέθη p. 198 Εἰρμ. 156. 372.
 Ἐπὶ τὸν δικὸν p. 90 Πανδ. 1, 383.

T

- Τὰς ἐσπερινὰς ἡμῶν εὐχὰς p. 117 'Αν. 5. 395.
 Τὰ τῆς Μαρίας δάκρυα p. 108 'Αν. 381.
 Τὰς προκατάλαβε p. 58 Εἰρμ. 197. 468.
 Τὴν ἀνεξιχνίαστον θεῖαν βουλὴν p. 229. 248 Εἰρμ. 58.
 Τὴν ἐκ νεκρῶν σου ἀνάστασιν p. 115 'Αν. 346. 472.
 Τὴν ἐν σταυρῷ σου θεῖαν κένωσιν p. 197 Εἰρμ. 152. 370.
 Τὴν ἐξ ὕψους δύναμιν p. 202 Εἰρμ. 90. 398.
 Τὴν θεῖαν ἐνοήσας p. 255 Εἰρμ. 432.
 Τὴν θεῖαν ταύτην καὶ πάντιμον p. 230. 241 Εἰρμ. 59.
 Τὴν παγκόσμιον δόξαν p. 117 'Αν. 8. 398.
 Τὴν σήμερον μυστικῶς p. 92 Δοξ. 2, 237.
 Τὴν σοφίαν καὶ λόγον p. 62 Εἰρμ. 201. 471.
 Τὴν τιμιωτέραν τῶν Χερουβὶμ p. 195 Εἰρμ. 143. 368.
 Τὴν ὑπαισιότητα p. 56 Εἰρμ. 193. 466. Πανδ. 1, 356.
 Τὴν μαγδαληνῆς Μαρίας p. 106 'Αν. 136.
 Τὴν πίστει ἐν πέτρᾳ με p. 189 Εἰρμ. 129. 361.
 Τὴν ἐν ἑσπέρᾳ p. 185 Εἰρμ. 72. 353.
 Τὴν τὸ ὄρωμενον θέαμα p. 92 Δοξ. 2, 234.
 Τὴν τῶν ὀφθαλμῶν p. 190 Εἰρμ. 435.
 Τὸ ἀπ' αἰῶνος ἀπόκρυφον p. 87 'Αν. 160.
 Τὸ διὰ τὸν φόβον σου p. 202 Εἰρμ. 91. 400.
 Τὸ θεῖον καὶ ἀρρητον κάλλος p. 181 Εἰρμ. 7. 329.
 Τὸς μαθηταῖς συνελθόμενον p. 110 Εἰρμ. 207.
 Τὸν ἀρχηγὸν τῆς σωτηρίας ἡμῶν p. 114 'Αν. 199. 438.
 Τὸν ζωοποιὸν σου σταυρὸν p. 118 'Αν. 150. 426.
 Τὸν ἐκ πατρὸς πρὸ αἰώνων p. 228 Εἰρμ. 396.
 Τὸν ἐν φλογὶ πυρὸς p. 225 Εἰρμ. 35. 386.
 Τὸν προφήτην διέσωσας p. 223 Εἰρμ. 34. 385.
 Τὸν συνάναρχον λόγον p. 87 'Αν. 206.
 Τὸν σωτήριον ὕμνον p. 113 'Αν. 59. 408.
 Τὸν τάφον σου σωτήρ p. 54 Εἰρμ. 192. 466.
 Τὸς δυνατῶν ἠσθένησε p. 177 Εἰρμ. 64. 322.
 Τὸ στερῆμα τῶν ἐπὶ σοὶ πεποιθῶτων p. 173 Εἰρμ. 53. 300.

Τοῦ βίου τὴν θαλασσαν p. 244	Εἰρμ. 438.
Τοῦ Γαβριὴλ φθεγεμένου σοι p. 86	Ἄν. 13.
Τοῦ λίθου σφραγισθέντος p. 86	Ἄν. 13.
Τοῦ εὐλοῦ τῆς παρακοῆς p. 118	Ἄν. 150. 426.
Τοὺς σοὺς ὑμολόγους p. 229. 237. 248	Εἰρμ. 58.
Τὸ φαῖδρον τῆς ἀναστάσεως p. 87	Ἄν. 159.
Τύπον τῆς ἀγνῆς p. 236	Ἄν. 32.
Τῷ δόγματι τῷ τυραννικῷ p. 188	Εἰρμ. 123. 360.
Τῷ θεῷ φέγγει p. 244	Εἰρμ. 438.
Τῶν οὐρανίων ταγμάτων p. 64	Εἰρμ. 173. 455.
Τῷ παντάνακτος p. 207	Εἰρμ. 18. 273.
Τῷ πρὸ τῶν αἰώνων p. 166	Εἰρμ. 13. 261.
Τῷ συνδέσμῳ τῆς ἀγάπης p. 191	Εἰρμ. 438.
Τῷ σωτήρι θεῷ p. 226	Εἰρμ. 392.
Τῷ τὴν ἀβατον p. 187	Εἰρμ. 113. 357.

Φ

Φανερῶν ἑαυτὸν p. 109	Ἄν. 393.
Φλόγα ὀροῖζουσαν p. 182	Εἰρμ. 9. 332.
Φῶς ἰλαρὸν p. 39	Πανδ. 1, 212.
Φωτίζου, φωτίζου p. 221. 253	Εἰρμ. 31. 381.

Χ

Χαῖρε πύλη κυρίου p. 87	Ἄν. 206.
Χαίροις ἀνασσα p. 217	Εἰρμ. 78. 407.
Χαίροις ἀσκητικῶν p. 74. 126	Εἰρμ. 183. 460.
Χέρον ἀβυσσότοκος p. 173	Εἰρμ. 52. 299.
Χοροὶ Ἰσραὴλ p. 176	Εἰρμ. 63. 321.
Χριστὸς ἀνέστη ἐκ νεκρῶν p. 90	Πανδ. 4, 1.
Χριστὸς γεννᾶται p. 165	Εἰρμ. 11. 259.
Χριστὸς μου δύναμις p. 243	Εἰρμ. 437.
Χριστὸς ὁ ἐρχόμενος p. 184	Εἰρμ. 71. 352.

Ψ

Ψυχαῖς καθαραῖς p. 189	Εἰρμ. 134. 364.
Ψυχὴ μου, ψυχὴ μου p. 90	Πανδ. 1, 371.

Ω

Ὁς γενναῖον ἐν μάρτυσι p. 70	Εἰρμ. 181. 458.
Ὁς εἶδεν Ἡσαΐας p. 174	Εἰρμ. 54. 302.
Ὁς ἐπ' ἐσχάτων τῶν χρόνων p. 108	Ἄν. 390.
Ὁς ἐν ἠπείρῳ πεζεύσας p. 241	Εἰρμ. 435.
Ὁς τῆς ἡμῶν ἀναστάσεως p. 88	Ἄν. 297.
Ὁ τοῦ παραδόξου θαύματος (ἦχ. α') p. 65	Εἰρμ. 174. 455.
Ὁ τοῦ παραδόξου θαύματος (ἦχ. πλ. δ') p. 81	Εἰρμ. 189. 463.
Ὁ τριμακάριστον εὐλον p. 162	Εἰρμ. 95. 239.
Ὁ τῶν σοφῶν σου κριμάτων p. 107	Ἄν. 231.
Ὁ τῶν ὑπὲρ νοῦν p. 202	Εἰρμ. 48. 298.
Ὁφθησαν αἱ πηγαὶ τῆς ἀβύσσου p. 183	Εἰρμ. 70. 350.

ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΥΜΝΟΓΡΑΦΩΝ

τῶν Μηναιῶν Τριψίδιου Πεντηκοσταρίου Οκτωήχου Παρακλητικῆς.

- Ἀνατόλιος. Ἰδιόμελα: 5. 8. 13. 14. 16. 24
 Σεπτ. 1. 6. 7. 12. 18. 21. 24. 26. Ὀκτ. 1.
 5. 8. 11. 12. 13. 24. 30. Νοεμ. 4. 11. 12.
 17. 20. 23. 25. 26. 27. Δεκ. 1. 2. 6. 10. 16.
 17. 19. 23. 25. 28. 31. Ἰαν. 2. 14. Φεβρ.
 25. Μαρτ. 23. Ἀπρὶλ. 9. Μαί. 17. 24.
 Ἰουν. 1. 8. 15. 23. 24. 25. 27. Ἰουλ. 6. 15.
 22. Αὐγ. Πεντηκ. p. 23. 42. 89. Ὀκτωηχ.
 Ἀνδρέας Ἱεροσολυμίτης ἢ Κρήτης.
 Ἰδιόμελα: 14. 24. Σεπτ. 3. 12. 26. Ὀκτ.
 30. Νοεμ. 26. 29. Δεκ. 2. Ἰαν. 2. Φεβρ.
 25. Μαρτ. 24. 29. Ἰουν. — Κανόνες: 8.
 Σεπτ. 9. 20. Δεκ. 24. Ἰουν. 1. 29. Αὐγ.
 Τριψ. p. 34. 88. 88. 96. 104. 258. 323. 342.
 349. 355. 362. Πεντηκ. p. 46. 88.
 Ἀνδρέας Πυρρός. Ἰδιόμελα: 1. 20. 26.
 Σεπτ. 20. Δεκ. 2. Φεβ. 29. Ἰουν. 1. Ἰουλ.
 Ἀνδρέας Τυφλός. Ἰδιόμελον: Τριψ. p. 321.
 Ἄσθιμος πατριάρχης. Ἀπολυτικίον: 21.
 Σεπτ.
 Ἀντώνιος Λαρίσσης. Ἰδιόμελον: 2. Νοεμ.
 — Κανών: 15. Μαί.
 Ἀρσένιος. Ἰδιόμελα: 8. Νοεμ. 29. Ἰουν.
 20. Ἰουλ. — Κανόνες: 10. Ἰουν. Πεντηκ.
 p. 182.
 Βαβύλας. Ἰδιόμελα: 4. Σεπτ. 25. Νοεμ.
 Βασίλειος. Ἰδιόμελα: 18. Ὀκτ. 1. Ἰαν. —
 Κανών: 21. Νοεμ.
 Βυζάντιος. Ἰδιόμελα: 1. 2. 6. 16. 23. 26.
 27. Σεπτ. 14. 23. 26. Ὀκτ. 6. 8. 11. 14.
 Νοεμ. 4. Δεκ. 21. Μαί. 24. 29. Ἰουν. 8. 15.
 20. 24. 27. Ἰουλ.
 Βύζας. Ἰδιόμελα: 14. Νοεμ. 13. 20. 22. Δεκ.
 1. 6. 7. 9. 16. Ἰαν. 25. Μαρτ. 21. Μαί. 22.
 Ἰουλ. 6. Αὐγ.
 Γαβριήλ. Πίτρα Ἦμμα. p. 11. 13.
 Γεράσιμος Ἀλεξανδρείας. Ἰδιόμελον:
 18. Ἰαν.
 Γερμανός πατριάρχης. Ἰδιόμελα: 1. 7.
 8. 20. 26. Σεπτ. 8. 7. 25. 26. Ὀκτ. 1. 6.
 13. 30. Νοεμ. 9. 11. 12. 13. 25. Δεκ. 1. 6.
 18. 20. 27. 30. Ἰαν. 2. Φεβρ. 2. 8. 24. Μαί.
 29. Ἰουν. 1. 8. 15. 20. 27. Ἰουλ. 15. 29.
 Αὐγ. Πεντηκ. p. 92. — Κανόνες: 2. 13.
 Σεπτ. 17. Ἰουν. 16. Αὐγ.
 Γεώργιος. Ἰδιόμελον: 24. Ἰουλ. — Κανόνες:
 11. Σεπτ. 8. Ὀκτ. 21. Νοεμ. 8. 9. 29. Δεκ.
 25. Φεβρ. 4. 16. 24. 29. Μαρτ. 13. Μαί. 24.
 Ἰουν. 31. Αὐγ. Τριψ. p. 2. 170.
 Γεώργιος Σικελιώτης. Ἰδιόμελα: 26. Ὀκτ.
 28. Νοεμ.
 Γεώργιος Νικομηδείας. Ἰδιόμελα: 13. 20.
 21. Νοεμ. 13. Ἰουλ.
 Γρηγόριος. Ἰδιόμελον: 17. Ἰουν.
 Δημήτριος. Ἰδιόμελον: 9. Ὀκτ.
 Ἐφραίμ Καρίας. Ἰδιόμελα: 3. 9. 20. Σεπτ.
 3. 8. Νοεμ. 29. Ἰουν. 26. Αὐγ.
 Θεόδωρος Στουδίτης. Ἰδιόμελα: 25. Σεπτ.
 20. Ὀκτ. 8. 13. 27. 28. Νοεμ. 11. 20. 22.
 23. Δεκ. 11. 13. 17. 20. Ἰαν. 11. Φεβρ. 23.
 Ἀπρὶλ. Τριψ. p. 64. 75. 95. Οκτωηχ. —
 Κανόνες: Τριψ. p. 14. 23. 130. 202. —
 Τριψίδια ἢ τετραψίδια: δρα πίνακα γ.
 Θεόδωρος Δούκας. Κανών: Ὁρολογ.
 p. 445.
 Θεοστήρικτος μοναχός. Κανών: Ὁρολογ.
 p. 434.
 Θεοφάνης ὁ Γραπτός. Ἰδιόμελα: 14. 15.
 26. Σεπτ. 9. Ὀκτ. 1. Νοεμ. 5. Δεκ. 2. 6.
 Ἰαν. 25. Μαρτ. 23. Ἀπρὶλ. 29. Ἰουν. 1. Ἰουλ.
 15. Αὐγ. Τριψ. p. 280. 431. Πεντηκ. p. 185.
 Παρακλ. p. 158. 357. 393. — Κανόνες: 2.
 3. 4. 5. 7. 15. 17. 20. 26. 28. Σεπτ. 3. 4. 6.
 7. 9. 11. 13. 15. 17. 18. 19. 21. 23. 24. 26.
 28. Ὀκτ. 2. 6. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17.
 18. 19. 20. 23. 24. 25. 27. 28. 29. Νοεμ. 1.
 2. 3. 5. 6. 7. 8. 11. 12. 14. 16. 17. 24. 26.
 27. 30. Δεκ. 3. 4. 7. 9. 17. 18. 19. 20. 22.
 23. 25. 26. 27. 28. 29. Ἰαν. 1. 4. 5. 8. 9. 12.
 13. 14. 15. 16. 17. 18. 21. 23. 28. Φεβρ. 3. 8.
 9. 11. 12. 16. 18. 25. 27. Μαρτ. 1. 2. 3. 4.
 6. 12. 13. 23. 25. 30. Ἀπρὶλ. 4. 8. 9. 10. 12.
 14. 15. 16. 19. 23. Μαί. 1. 4. 8. 9. 11. 16.
 19. 20. 23. 25. 29. 30. Ἰουν. 1. 3. 4. 8. 9.
 13. 17. 18. 22. 26. 27. Ἰουλ. 2. 7. 8. 9. 15.
 25. 26. 27. 28. Αὐγ. Τριψ. p. 125. 218. 327.
 Πεντηκ. p. 46. 83. 179. 185.
 Ἰγνάτιος. Κανόνες: 11. Σεπτ. 13. 21. Μαρτ.
 7. Ἀπρὶλ. 3. Ἰουν. Τριψ. p. 239.
 Ἰκασία ἢ Κασία μοναχὴ. Ἰδιόμελα: 15.
 Νοεμ. 13. 25. Δεκ. 24. Ἰουν. 29. Ἰουν. (Pitra
 p. LXVI) Τριψ. p. 360. 408.
 Ἰάκωβος πρωτοψάλτης. δρα Μηναιῶν
 τοῦ Ἰουλίου p. 44 adn.
 Ἰουστινιανός. δρα πίνακα γ.
 Ἰωάννης. Ἰδιόμελον: 15. Αὐγ. — Κανόνες:
 8. Σεπτ. 27. Ἰαν.
 Ἰωάννης Δαμασκηνός. Ἰδιόμελα: Τριψ.

- p. 13. 20. 431. 433. 434. 437. 440. 444. 447. 450. 454. Ὀκτωηχ. — Κανόνες: 23. Σεπτ. 1. Νοεμ. 1. 6. 15. 18. 20. 21. Ἰαν. 12. Μαί. 14. 24. 25. Ἰουν. 6. 15. Αὐγ. Τριψδ. p. 113. Πεντηκ. p. 2. 189. Ὀτωηχ.
 Ἰωάννης Εὐχαϊτων. Κανόνες: 30. Ἰαν. Τριψδ. p. 116.
 Ἰωάννης μοναχός. Ἰδιόμελα: 1. 5. 6. 13. 16. 26. 28. Σεπτ. 8. 10. 16. 22. Ὀκτ. 8. Νοεμ. 4. 13. 25. 26. 27. 30. Δεκ. 1. 2. 3. 6. Ἰαν. 2. 9. Φεβρ. 1. 9. 25. 26. Μαρτ. 23. Ἀπριλ. 9. Μαί. 24. 29. Ἰουν. 20. Ἰουλ. 1. 29. Αὐγ. Τριψδ. p. 430. Πεντηκ. p. 22. 26. 82. 91. Κανόνες: 1. 13. 24. Σεπτ. 1. Ὀκτ. 7. 8. 30. Νοεμ. 9. 13. 25. 26. 27. Δεκ. 10. 30. Ἰαν. 9. Μαρτ. 6. 7. 24. Μαί. 14. 18. 21. 29. Ἰουν. 10. 20. Ἰουλ. 12. 29. Αὐγ. Τριψδ. p. 329. Πεντηκ. p. 26. 150.
 Ἰωάννης Μαυρόπου. Κανών: Ὁρολογ. p. 471.
 Ἰωσήφ. Ἰδιόμελα: 3. 7. Ἰαν. Τριψδ. p. 64. 66. 75. 95. 283. — Κανόνες καὶ τριψδία: 3. 6. 7. 10. 13. 17. 19. 22. 25. 26. 27. 30. Σεπτ. 5. 10. 11. 12. 14. 16. 17. 19. 20. 22. 25. 26. 29. 30. 31. Ὀκτ. 1. 3. 4. 5. 7. 9. 10. 12. 20. 22. 23. 24. 25. 26. 28. 29. Νοεμ. 7. 10. 11. 15. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 26. 27. Δεκ. 2. 3. 4. 5. 8. 13. 16. 21. 23. 27. Ἰαν. 3. 6. 7. 11. 19. 20. 26. 29. Φεβρ. 2. 6. 7. 10. 14. 15. 17. 19. 22. 23. 26. 28. 29. Μαρτ. 5. 7. 8. 9. 10. 11. 13. 14. 15. 16. 17. 21. 22. 24. 26. 27. 28. Ἀπριλ. 3. 15. 17. 18. 20. 22. 36. 28. 31. Μαί. 5. 6. 7. 10. 12. 13. 16. 22. 26. 27. 28. Ἰουν. 1. 2. 7. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 23. 24. 25. 26. 28. 30. 31. Ἰουλ. 1. 3. 5. 11. 12. 14. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 24. 31. Αὐγ. Τριψδ. p. 8. 30. 32. 35. 40. 43. 67. 95. 229. Πεντηκ. p. 70. 100. 124. 138. 151. Παρακλ. p. 128. 133. 139. 149. 169. 179. 189. 250. 255. 260. 265. 290. 294. 300. 305. 309. 314. 334. 338. 343. 347. 353. 368. 372. 376. 381. 385. 390. 405. 410. 415. 425. 431.
 Κλήμης. Κανόνες: 4. Σεπτ. 8. Νοεμ. 30. Μαρτ. 4. Αὐγ.
 Κοσμάς. Ἰδιόμελα: 6. 27. Ἰαν. 2. Φεβρ. 25. Μαρτ. 11. 29. 30. Ἰουν. 1. 6. Αὐγ. Πεντηκ. p. 42. — Κανόνες καὶ τριψδία: 14. Σεπτ. 25. Δεκ. 6. 25. Ἰαν. 2. Φεβρ. 6. 15. Αὐγ. Τριψδ. p. 327. 329. 337. 344. 352. 364. 378. 408. Πεντηκ. p. 189.
 Κυπριανός. Ἰδιόμελα: 1. 14. 22. Σεπτ. 8. Νοεμ. 18. 20. 23. 27. 29. Δεκ. 28. Ἰαν. 1. Φεβρ. 9. Μαρτ. 8. Ἰουλ.
 Κύριλλος Ἀλεξανδρεὺς. ἀκολουθία τῶν Ὁρῶν: Τριψδ. p. 383.
 Κύριλλος πατριάρχης. Ἰδιόμελα: 1. Σεπτ. 18. Ἰαν. 15. 24. Ἰουλ.
 Κωνσταντίνος Πορφυρογεννήτης. δρα πίνακα γ.
 Κουμούλας. Ἰδιόμελα: Πεντηκ. p. 42. 67.
 Λέων ὁ σοφός. Ἰδιόμελα: 14. Σεπτ. 17. Αὐγ. Τριψδ. p. 207. 319. 320. Πεντηκ. p. 187. Παρακλητ. p. 436—9.
 Λέων μαίετωρ. Ἰδιόμελα: 18. Ὀκτ. 21. Νοεμ. 8. Μαί.
 Μάρκος Ἰδρουέντος. Κανών: Τριψδ. p. 408.
 Μαυρολέων. Ἰδιόμελον: 15. Ἰουλ.
 Μεθόδιος πατριάρχης. Ἰδιόμελα: 6. Μαρτ. 21. Μαί.
 Μελέτιος Βλαστός ἱερομάρτυς Ἰδιόμελον: 8. Ὀκτ.
 Μητροφάνης Σμύρνης. Κανόνες: Πεντηκ. p. 24. 43. 67. 97. 121. 162. 213. οἱ τριαδικοὶ κανόνες τοῦ Πεντήκοσταρίου οἱ αὐτοὶ καὶ τῆς Ὀκτωήχου.
 Νικόλαος Μαλαξός. Ἰδιόμελα: 6. Δεκ. Τριψδ. p. 123. — Κανών: 8. Φεβρ. — ἀκολουθία τοῦ ἁγίου Μητροφάνους: 4. Ἰουν.
 Νικόλαος Χιλιόδρομεύς. Ἰδιόμελον: 1. Αὐγ.
 Νεῖλος Ξανθόπουλος. Ἰδιόμελον: 30. Ἰαν.
 Νικηφόρος Καλλιστός Ξανθοπούλου. ἀκολουθία εἰς τὴν ζωηδόχον πηγὴν: Πεντηκ. p. 15—20.
 Προκόπιος χαρτοφύλαξ. Ἰδιόμελον: 8. Ἰουλ.
 Ρωμανός. Προσομοία: 20. Δεκ. δρα πίνακα γ.
 Σέργιος. Ἰδιόμελα: 8. 30. Σεπτ. 6. Δεκ.
 Σέργιος Ἀγιοπολίτης. Ἰδιόμελα: 8. Σεπτ. 21. Νοεμ.
 Σέργιος πατριάρχης. Ὕμνος ἀκάθιστος: Τριψδ. p. 282.
 Στέφανος. Ἰδιόμελον: Τριψδ. p. 244. — Κανών: 1. Ἰαν.
 Στέφανος Ἀγιοπολίτης. Ἰδιόμελον: 8. Σεπτ.
 Στέφανος Καβαίτης. Κανόνες: 29. Σεπτ. 4. Δεκ. 20. Μαρτ.
 Συκεώτης. Ἰδιόμελα: 17. Ἰαν. 5. Φεβρ. 6. Μαρτ.
 Συμεών Θαυμαστορεΐτης. Ἰδιόμελον: 26. Ὀκτ.
 Συμεών Μεταφραστῆς ἢ μοναχός. Προσομοία: Τριψδ. p. 256. — Τριψδίων: 20. Δεκ.
 Σωφρόνιος πατριάρχης. Ἰδιόμελα: 24. Δεκ. 6. Ἰαν.
 Ταράσιος. Κανών: 25. Μαί.
 Φιλόθεος πατριάρχης. Ἀκολουθία: 13. Ἰουλ. Τριψδ. p. 170. Κανόνες. 26. Ὀκτ. 13. Νοεμ.
 Φώτιος πατριάρχης. Ἰδιόμελα: 14. Ἰουν.
 Χριστοφόρος. Κανών: Τριψδ. p. 59.

INDEX

RERUM ET NOMINUM.

- Accentuum vis in carminibus byzantinis p. LXXVIII—LXXX.
- ἀκολουθία: p. XXXIV. LVII. ἀκολουθία τοῦ ὄρθρου: p. LV. ἀκολ. τοῦ ἑσπερινοῦ: p. LVI.
- ἀκροστιχίς carminum christianorum: p. XVII.
- ἀμβων: p. CXIII.
- ἀναβαθμοί: p. LVII. 53—54.
- Anacreontea christiana: p. XXVI sqq. 43—51.
- Ananeotes musicus: p. XXXIX.
- anapaestici numeri: p. LXXXIII. XCV.
- Andreas Cretensis melodus: p. XXXVI. XLII. 97—8. 147—161.
- Andreas Pyrrhus melodus: p. XLII. 83.
- Anastasius melodus: p. XXXV. CII sq.
- ἀναστάσιμοι κανόνες: p. LXX.
- ἀναστασιμάριον: p. LXXII.
- Anatolius melodus: p. XXXIII. XLI sq. 113—7.
- Anthimus poeta tropariorum: p. XXXII.
- ἀντικένωμα: p. CXXXVI.
- ἀντίφωνα: p. LVIII. 51—3. antiphonicus cantus: p. CXII.
- ἀπήχημα: p. CXXI.
- ἀπλή: p. CXXV.
- ἀπολυτικά: p. LIX. 86—90.
- ἀπόστιχα: p. LIX. 84.
- ἀποστολικοί κανόνες: p. LXX.
- ἀπόστροφος: d. CXXV.
- ἀργὸν μέλος: p. CXV. ἀργὸν, σημάδιον: p. CXXV.
- ἀργόκύντομον μέλος: p. CXV.
- αὐτόμελον: p. LIX.
- bacchiaci numeri: p. LXXXVII.
- Bardesanis gnostici carmina: p. XXI.
- βαρεία: p. LXXVII. CXXVI.
- Basilii liturgia: p. XXXIV.
- βάσις μουσική: p. CXXI.
- basis Hermanniana ex carminibus byzantinis illustrata: p. LXXXII. XC. XCVIII.
- Byzas seu Byzantius poeta: p. XLIII. 100—1.
- Casia seu Casiana monacha: p. XLVIII. 103—4.
- canonum poe-is quo tempore floruerit: p. XXXV sq. nominis vis et origo illustratur: p. LXII sq.
- chromatica scala: p. CXXII.
- Chrysostomi liturgia: p. XXXIV.
- clausularum varia genera: XC. clausulae versuum inter se discrepantes: p. XCIX sq.
- Clementis Alexandrini hymnus: p. XVIII. 37—8.
- cola sive versiculi carminum byzantinorum: p. LXXXV sqq.
- conciliorum ecclesiasticorum decreta ad cantum ecclesiasticum pertinentia: p. XXI. CXIV.
- Constantinus Porphyrogenneta poeta: p. L. CII. 110—2.
- Cosmas melodus: p. XXXV. XXXVI. XL. XLIX sq. 161—204.
- χαμηλή: p. CXXV.
- χειρονομία: p. CXIV.
- χύμα: p. CXV.
- dactyllici numeri: p. LXXXIII. XCV.
- διατονικὸν γένος μουσικῆς: p. CXVI.
- dies festi ecclesiae graecae: p. LVI.
- διψῆδια: p. LXVIII.
- dochmiaci numeri: p. LXXXVII.
- domestici cantores: p. CXIII.
- δοξατάριον: p. LXXIII.
- doxologia: p. XXI. 37.
- εἶδος καὶ εἰδύλλιον: p. LXIX.
- εἶρμός: p. LX. εἰρμολόγιον: p. LXXXII. εἰρμολογικά μέλη: p. CXV.
- ἐλαφρόν: p. CXXV.
- Elias Syncellus poeta: p. XXVI. 46.
- ἐναρμόνιος κλίμαξ: p. CXXII.
- ἐνόδωφωνον: p. CXXVI.
- Ephraim melodus: p. XLIII. 102.
- ἐξαποστειλάρια: p. LX. 110—2.
- ἕτερον ἢ σύνδεσμος: p. CXXVI.
- ἐωθινὰ μέλη: p. LXI. 105—9.
- ἤχοι ὀκτώ μουσικῆς: p. CXI sq. CXVIII sq.
- finale soni: p. CXX sq.
- γένη τρία μουσικῆς: p. CXVI.
- Georgius Pisida falso pro auctore hymni acathisti habitus: p. LIII.

- Germanus patriarcha et poeta: p. XLIII. 98—9.
 Gnosticorum hymni: p. XVI.
 γοργόν: p. CXXV.
 Gregorii Corinthii commentarii in canones celeberrimos: p. XXXVIII.
 Gregorius theologus: p. XII—XV. 23—32.
 Hierosolymorum monumenta a Sophronio illustrata: p. XXVII. 45. sacrae urbis auctoritas in rebus sacris: p. XXIV.
 hirmus; vide εἰρμός.
 horae christianae: p. LIV.
 Hucbaldus: p. CXIX. CXX.
 hymni christiani antiquissimi: p. XIX—XXIV. 37—9. ὕμνος ἀκάθιστος: p. LIII. 140—7.
 iambici numeri: p. LXXXIV. XCVI.
 idiomela: p. LXI.
 instrumenta musica in ecclesia graeca non adhibita: p. CXIII.
 Ioannes Cladas musicus: p. XXXIX.
 Ioannes Cucuzeles musicus: p. XXXIX. CXXIV.
 Ioannes Damascenus melodus: p. XXXVI. XL. XLIV sqq. CII. CXXIV. 117—121. 205—236.
 Ioannes Γλυκός musicus: p. XXXIX.
 Ioannes monachus melodus: p. XLVII.
 Iosephi melodi: p. XXXVI. XLVII sq. 242—253.
 ἴσον: p. CXIII. CXXI. CXXIV. ἰσοκρατοῦντες: p. CXIII.
 καταβασίαι: p. LXVI.
 καταλήξεις τελικαί, ἐντελεῖς, ἀτελεῖς: p. CXX.
 κατασκευαστικὸν κανόνες: p. LXX.
 καθίσματα: p. LXII. 54—65.
 κεκραγάρια: p. LXXII.
 κεντήματα: p. CXXV.
 κοντάκια seu κοντάκια: p. LXVI. 90—91.
 κουκούλια: p. XXVI.
 λαμπάδιος: p. CXIII.
 latina poesis et musica sacra Graecorum exemplum secuta: p. XXV. XXXII. CXII. CXVIII.
 Leon Sapiens rex et poeta: p. LI. 48. 105—9.
 licentiae rhythmicae: p. XCVII—CI.
 logaediici numeri: p. LXXXIV. XCVII.
 μακαρισμοί: p. LXVI.
 Manuel Bryennius: p. CXVI.
 Manuel Chrysaphe: p. XXXIX. 105.
 Marcus Hidruntinus melodus: p. LI.
 μαρτυρίαι μουσικῆς: p. CXVI.
 μαρτυρικοὶ κανόνες: p. LXX.
 μεγαλυάρια: p. LXVI. 84—6.
 μνησά: p. LXXI.
 Methodius martyr. p. XVI sqq. 33—7.
 Methodius patriarcha: p. LI. 99.
 Metrophanes poeta: p. XXXVII. XLV. 354—7.
 musica sacra cum poesi coniuncta: p. XXXVII. a poesis societate soluta: p. XXXIX.
 Naassenorum hymnus: p. XV. XXI. 32.
 Nepotis psalmodia: p. XXI.
 Nicephorus Callistus, auctor *Κυναεραβίων*: p. XXXVIII.
 Nicolaus Malaxus poeta: p. XXXVIII.
 Nili abbatis cum Ioanne et Sophronio colloquium de officiis divinis: p. XXX.
 officia divina antiquissima: p. LIV sq.
 οἴκοι: p. XXVI. LXVII.
 ὀκτώηχος: p. XLV. LXX.
 ὀλίγον, σημάδιον: p. CXXIV.
 ὀμαλόν, σημάδιον: p. CXXVI.
 ὀμοια, vide προσόμοια.
 ὀξεῖα, σημάδιον: p. LXXXVIII.
 ὠδαὶ πνευματικά: p. XIX.
 ὠρολόγιον: p. LXXXVII.
 Pambonis abbatis sententia de cantilenis sacris: p. XXIX. CXI.
 πανδέκτη: p. LXXIII.
 παραδικὰ μέλη: p. CXV.
 παρακλητικῆ: p. LXX.
 parallelismus in carminibus byzantinis: p. CVII.
 Pauli testimonium de vetustissimo cantu sacro: p. XIX.
 πεντηκοστάριον: p. LXXI.
 πετακτή: p. CXXV. LXXXVII.
 Philotheus patriarcha et poeta: p. XXXVIII.
 Photius patriarcha et poeta: p. XXVI. LIII. 50. 99—100.
 φθοραὶ ἤχου: p. CXXIV.
 Plinii testimonium de carminibus christianis: p. XX.
 πόδες σύνθετοι: p. XC.
 polyphoniae usus in ecclesia graeca: p. CXIV.
 προσόμοια: p. LXVII. 63—84.
 prosae latinae: p. LXXIII.
 πρωτοψάλτης: p. CXIII.
 psalmodiorum cantus in ecclesia christiana: p. XX. LV.
 psalterium: p. XX. LXX.
 ψηφιστόν: p. LXXVII. CXXVI.
 quantitas syllabarum a poetis christianis neglecta: p. XIX. XXVI.
 reges carminibus sacris faciendis studebant: p. XXXVI sq.
 rhythmica carmina: p. XXXIV.
 rhythmus carminum byzantinorum: p. LXXVI sqq.
 Romanus melodus: p. XXXIV. LI sq. 91. 131—140.
 σημάδια μουσικῆς: p. CXXIV sqq.
 sequentiae: p. XXV.
 Sergius patriarcha et poeta: p. XXXV. LIII. CII. 140—7.
 Sicilienses melodi: p. XXIV.
 Sophronius Hierosolymitanus: p. XXVII. XXXV. LIII. 43—7. 96.
 stanza: p. LXVII.
 σταυρός, σημάδιον μουσικόν: p. CXXVI.
 σταυροθετοκία: p. LXI.
 σταυρωσίμοι κανόνες: p. LXX.
 στιχηράριον: p. LXXII. στιχηραρικά μέλη: p. CXV.

- stropharum compositio: p. CI—CVII.
 Symeon melodus: p. XXXIII.
 Synesius: p. IX—XII 3—23.
 σύντομον μέλος: p. CXV.
 τερετίσματα: p. CXV.
 Theodorus melodus: p. XXXVI. XLIII. 83.
 101—2.
 Theodori Prodromi commentarii in canones
 sacros: p. XXXVIII.
 Theophanes ὁ Γραπτός: p. XXXVII. XL.
 XLIV. 121—130. 236—242.
 Theophilus rex et melodus: p. XXXVI.
 CXIV.
 theotokia: p. LXI.
 Therapeutarum cantus: p. XVI. LVIII. CXIV.
 Timocles auctor tropariorum: p. XXXII.
 τόνος μείζων, ἑλάττων, ἐλάχιςτος: p. CXVII.
 τόνοι δεσπόζοντες: p. CXXI.
 toni octo musici, vide ἤχοι.
 Τριψῆδιον: p. LXXI.
 τριψῆδια et τετραψῆδια: p. LXVIII.
 trochaici numeri: p. LXXXIV. XCIV.
 tropi: p. XXV.
 τροπάρια: p. XXXII. LXVIII sq.
 Τροπολόγιον: p. LXX.
 versus ex pluribus colis constantes: p. XCI
 sqq.
 ὑπακοή: p. XVI. LXIX.
 ὑπορροή: p. CXXV.
 ὑψηλή: p. CXXV.
 Zonarsae commentarii in Ioannis canones ana-
 stasimos: p. XXXVIII. commentarii in ca-
 nones conciliorum: p. CXV.

